

සුත්‍රාන්තර්පිටකයෙහි

තෙළෙස්වන ග්‍රන්ථය

අභිගුණනරනිකාය

ද්විතීයභාගය

චතුක්කනිපාතය

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන කාරක සභාවෙහි

අභිගුණනරනිකාය සංස්කෘතික මණ්ඩලය

විසින් කරණ ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් යුක්ත යි.

ලබ්‍ධා ආණ්ඩුව මගින් ප්‍රකාශිත යි.

බු. ව. 2505

ක්‍රි. ව. 1962

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume XIX

THE THIRTEENTH BOOK IN

THE SUTTANTAPITAKA

ĀṄGUTTARANIKĀYA

PART II

WITH THE SINHALA TRANSLATION

BY

The Āṅguttaranikāya Editorial Board
OF

The Tripitaka Translation Committee

PUBLISHED UNDER THE PATRONAGE

OF

THE GOVERNMENT OF CEYLON

B.E. 2505

C.E. 1962

සුත්තාන්තපිටකෙ

ආට්ඨගුත්තාරනිකායො

දුතියො භාගො

සුත්තාන්තපිටකයෙහි

ආට්ඨගුත්තාරනිකාය

ද්විතීයභාගය

“තථාගතප්පචේදිනො භික්ඛවෙ ධම්මවිනයො විච්චො විගේවහි
නො පටිච්ඡන්තො”

“මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙගතා කරණ ලද
ධර්මය හා විනය විවෘත වූයේ බබලයි. වැසුණේ නො බබලයි.”

(අභිගුණතර්නිකාය, තිකතිපාත - භරණ්ඩුවගහ, 9 සූත්‍රය.)

පටුන

CONTENTS

පිටුව

සංස්කාරක නිවේදනය	xi
සංකේත නිරූපණය — ABBREVIATIONS	xiii
පාළිභෞමිය — PĀLI ALPHABET	xv
විසයසූචි	xvi
පෙළ හා පරිච්ඡිතය	2-497
ගාථාදිපාදනුකමණිකා	498-500
සඤ්ඤානාමානුභතමණිකා	501-502
පදනුකමණිකා	503-553
ඉදිරි පත්‍රය	555-556

සංස්කාරකනිවේදනය

අභිතුනතරනිකායෙහි චතුක්කනිපාතය අවසන් කොට ඇති මේ ද්විතීය භාගය බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා සඟ්ඛායායෙන් එකුන්විසි (19) වැනි සූත්‍රාගතපිටක ග්‍රන්ථ සඟ්ඛායායෙන් තෙලෙස්වැනි ග්‍රන්ථයයි.

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක සභාවෙහි අභිතුනතරනිකාය සංශෝධක මණ්ඩලයට ඇතුළත් ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාලඛිකාර විශ්ව විද්‍යාලයෙහි කපිකාවායඝී පණ්ණින හෝදුගොඩ ඤාණාලෝක, දක්ෂිණ ලඛිකාවෙහි ප්‍රධාන සමස්ත නායක සථිරයන් වහන්සේ, ශ්‍රී ලඛිකා විද්‍යොදය විශ්ව විද්‍යාලයෙහි කපිකා-වායඝී දෙනමක් වන පණ්ණින සරවාහාර පඤ්ඤානාද සථිරයන් වහන්සේ හා පණ්ණින කල්ලේල් ධම්මානාද සථිරයන් වහන්සේ යන තෙතම විසින් මෙය සිංහල භාෂාවට පරිවර්තනය කරණ ලදී. මේ පරිවර්තනය ද අභිව්‍යාකතියෙහි විසද වන්නායේ ම සිංහල සාහිත්‍යයෙහි උද්දීපනයක් ද වන බව මෙය කියනුයේ දැනගන්නේ ම ය.

මේ කාණ්ඩය මුද්‍රණයට සකස් කිරීමේ දී පෙළෙහි දක්නා ලද පෙර සිට පැවැති ලිපි දෝෂයන් හා අපජායයන් ද සංකීර්ණ වූ පදවාක්‍යයන් හා අසාධන පතිත පෙය්‍යාලයන් ද යථාසාධනයට පැමිණවීම සඳහා අප විසින් දරණ ලද අයාසය අල්ප නොවේ. සූත්‍රාගත අභියට ගැළපෙන සේ සූත්‍ර නම් කිරීමත්, සූත්‍රාගතපාලිසම්බන්ධය ආකූල නොවන සේ පෙය්‍යාල - සංඝේතන යෙදීමත්, අභිවබ්බොධියට බාධාවන සේ පෙය්‍යාලයෙන් උභය වූ හැත් පිරවීමත් මේ සංස්කරණයෙහි ඇති විශේෂයෝ ය.

මෙහි විශේෂයෙන් සැලකිය යුතු කරුණක් ද කියමි. සත්විසි වර්ගයකින් ද පණ්ණාස පසකින් ද බෙදන ලද සූත්‍ර 273 ක් ඇති චතුක්කනිපාතය අවසානයෙහි වර්ගසඟ්ඛාවෙන් නො බෙදූ අතිරෙකයක් සේ එන සූත්‍ර 510 ක් ගර්භ කොට ඇති රාගාදී කෙලන ප්‍රභාණය පිළිබඳ දෙශනාවෙහි. ධර්මාසාය දත් අභිතුනතරහාණකයන් විසින් පෙය්‍යාලමුඛයෙන් සංක්ෂිප්ත කොට දැරූ බැවින් ඒ අභිතුනතර අභිකප්ථාවායඝීයෝ එයට “රුගපෙය්‍යාල” යයි කියති. රුග, දෙස, මොහාදි පද සතළොසක් සම්බන්ධ බැවින් එය “රුතාදි පෙය්‍යාල” යයි අප විසින් දක්වා ඇත. එහි පාලිය පැරැණි පුස්තකොළපොත්හි ආසෘපියෙන් ම සිංහල අකුරෙන් ද සියම් අකුරෙන් ද මුද්‍රිත පොත්හිද අනුපසුකන පෙය්‍යාලයෙන් සංක්ෂිප්ත කොට එක ම වාක්‍යයක් සේ දක්වේ.

“රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය චන්තාරො ධම්මා භාවෙනබ්බා, කතමෙ චන්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසස්සි විහරති ආතාපි සමප-ථානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සි විහරති ආතාපි සමපථානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ චන්තාරො ධම්මා භාවෙනබ්බා. රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය චන්තාරො ධම්මා භාවෙනබ්බා, කතමෙ චන්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතතං පග්ගණ්හාති පදනති, උප්පන්නානං අකුසලානං ධම්මානං

පහානාය -පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය -පෙ-
 උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං සීතියා අසමෝසාය භියො භාවාය
 වෙපුලාය භාවනාය පාරිපුරියා ඡන්දං ඡන්දෙති වායමති විරියං ආරහති
 විතතං පග්ගණ්හාති පදහති. රුගස්ස භික්කවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ චත්තාරො
 ධම්මා භාවෙතඛො. රුගස්ස භික්කවෙ අභිඤ්ඤාය චත්තාරො ධම්මා භාවෙතඛො,
 කතමෙ චත්තාරො: ඉධ භික්කවෙ භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසංඛාර සමන්නාගතං
 ඉද්ධිපාදං භාවෙති, විරියසමාධි -පෙ- විතතසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධි-
 පධානසංඛාරසමන්නාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති රුගස්ස භික්කවෙ අභිඤ්ඤාය
 ඉමෙ චත්තාරො ධම්මා භාවෙතඛො. රුගස්ස භික්කවෙ පරිඤ්ඤාය -
 පරික්කයාය - පහානාය - බයාය - වයාය - විරුගාය - නිරුධාය -
 වාගාය - පටිච්ඡික්ඛායාය ඉමෙ චත්තාරො ධම්මා භාවෙතඛො -පෙ-
 දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස -පෙ- කොධස්ස -පෙ- උප්පාහස්ස -පෙ-
 මකඛස්ස -පෙ- පලාසස්ස -පෙ- ඉස්සාය -පෙ- මච්ඡරියස්ස -පෙ-
 මායාය -පෙ- සාදේයාස්ස -පෙ- ඵමහස්ස -පෙ- සාරමහස්ස -පෙ- මානස්ස
 -පෙ- [අභිමානස්ස -පෙ-] මදස්ස -පෙ- පමාදස්ස -පෙ- අභිඤ්ඤාය -
 පරිඤ්ඤාය-පරික්කයාය - පහානාය - බයාය - වයාය - විරුගාය - නිරුධාය -
 වාගාය - පටිච්ඡික්ඛායාය ඉමෙ චත්තාරො ධම්මා භාවෙතඛො”ති.

මෙහි “රුගස්ස භික්කවෙ අභිඤ්ඤාය චත්තාරො ධම්මා භාවෙතඛො.
 කතමෙ චත්තාරො” ආදී උදෙස - නිදෙස - නිගමන විසින් වදාළ කරුණු
 සතරින් සතරින් යුත් සූත්‍ර තුනකි. ඒ සූත්‍ර තදන්තරීත විෂයානුරූප ව
 “චතුසතිපට්ඨාන, චතුසමප්පධාන, චතුරිද්ධිපාද” තමින් අප විසින්වෙන්
 කොට දක්වා ඇත. (පිටු 492) මේ සූත්‍ර හා වෙන වෙන ම යෙදෙන රුගාදී පද
 සතළොස් දෙනෙකි. රුගාදී එක් එක් පදය හා සම්බන්ධ වන “අභිඤ්ඤාය”
 ආදී පද දසයකි. “රුගස්ස භික්කවෙ අභිඤ්ඤාය චත්තාරො ධම්මා භාවෙතඛො”
 ආදී අනුප්පබ්බපදසට්ඨායෙන් යුත් දෙශනා ක්‍රමය අනුව එක් පදයෙක
 යෙදෙන සූත්‍ර 30 ක් වේ. මෙසෙයින් සතළොස් පදයෙහි සූත්‍ර 510 කි. රුගාදී
 පෙය්‍යාලයෙහි මෙතෙක් සූත්‍ර ඇතුළත් බව ද එහි ක්‍රමය ද මෙහි මූලික
 පාලියෙහි අප විසින් යොදා ඇති පෙය්‍යාලයෙන් හා අධොලිපියෙන් දතහැකි
 වේ. අධොලිපිය (පිටු 496-97) යෙදී ඇත්තේ රුගාදී සොළොස්පදයන්ගේ
 වශයෙනි. එය පෙළේ එන “අභිමාන පදය පිටපත් කරණ ලද සිංහල පොතේ
 ගිලිහී යාමෙන් වූ ප්‍රමාදයෙකි.

මේ ග්‍රන්ථය ද මුද්‍රණය කරවා ප්‍රසිද්ධ කිරීම සඳහා උපකාරී වූ ලබ්‍ධා-
 ආණ්ඩුව ද, එහි සාංඝකානික කායභාංගයෙහි අධිකාරීහු ද, සිංහල ජාතීය
 මුද්‍රණාලයෙහි අධිකාරීන් හා මුද්‍රණ ශිල්පීහු ද, ග්‍රන්ථ පරිවර්තනය හා සංශෝ-
 ධනය කිරීමෙහි යෙදුනු ස්වච්ඡරයන් වහන්සේ ද ධර්මදානමය පුණ්‍යමිත්‍රයෙන්
 සුබභාගී වෙන්වා යි ආශංසනය කරමිහ.

මීට:

පරවාහාර වජිරඤ්ඤා ස්වච්ඡර

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන කාරක සභාවෙහි ද

සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි ද සමපාදක.

බුද්ධ වංශ 2505.

ත්‍රිපිටක කායභාලය,

ධම්මදානායුම විද්‍යාලය,

දෙමටගොඩ පාර, කොළඹ.

සංකේතනිරූපණය

ABBREVIATIONS

සි.	——	සිහල-තෘලපණ්ණපොථකං
සිඞ්.	——	සිහලකකර-ඉඳිකපොථකං
සං.	——	සංකකර-ඉඳිකපොථකං
මජ්.	——	මජ්ඣිමනිකාය-පිටක පොථකං
PTS.	——	Pali Text Society-edition.

PALĪ ALPHABET

IN SINHALESE CHARACTERS.

VOWELS

අa ආā ඉi ඊī ඊඋ ඊඌ එē ඔo

CONSONANTS

කka	ඛkha	ගga	ඝgha	ඛ්ná
චca	ඡcha	ජja	ඣjha	ඤná
ටta	ඨtha	ඩda	ඬdha	ණna
තta	ථtha	දda	ධdha	නna
පpa	ඵpha	බba	භbha	මma
යya	රra	ලla	චva	සsa
				හha
				ළla
				ආm

කka	කkā	කිki	කීkī	කුku	කූkū	කෙkē	කෝkō
ඛkha	ඛkhā	ඛිkhi	ඛීkhī	ඛුkhu	ඛූkhū	ඛෙkhē	ඛෝkhō
ගga	=	=	=	=	=	=	=

Conjunct - Consonants

කකkka	කඛnca	කිතtva	එඵmpha
කඛkkha	කඡ=ඡncha	ඳදdda	එඛ=ඛmba
කයkya	කජ=ජnja	ඳධ=ඬddha	එභmbha
කිkri	කඣකිnjha	ද්දdra	එමmma
කිkva	කඤකිnnā	ද්ඵ=ඬdva	එඞmha
කිkhyā	කඞnha	ධ්ධdhva	ආය=යyya
කිkhyā	ච්චtṭa	නතnta	ය්‍යyha
ගගga	ච්ඨ=ඬtṭha	න්නntha	ලලlla
ගඝgha	ඬඬddḍa	න්දnda	ල්‍යlya
ග්‍රgra	ඬ්ඬddḍha	කිඬndha	ල්ඛlha
ඛකnka	ඤචnta	නනnna,	එචvha
ඛඛnkha	ණණṇṇa	නනnha	ස්මsma
ඛතnga	ණඬṇṭha	ප්පppa	ස්වsva
ඛඤṇgha	ණඬ=ඬṇḍa	ප්ඵppha	ස්සssa
එචcca	ණභṇha	බබbba	භ්හhma
එඡccha	තතtta	බභbbha	භ්චvha
එජjja	ථතtṭha	බ්‍රbra	භ්ඞlha
එඣjjha	ච්‍රtra	මඵmpa	

ආ ā ඉ i ඊ ī ඊඋ ඊඌ එ ē ඔ o

අධ්‍යයන රාමුව

ප්‍රතිපත්ති - විෂයාසූචි

විෂයා:

පිටපතක

වතුකකති පාඨය

2-496

1. පාඨය පාඨකයාගේ

2-104

1. හඳුනාගැනීම

2-24

1. අනුමත ප්‍රකාශන	...	2-4
2. පාඨක	...	4-6
3. පාඨකයා	...	6-8
4. ප්‍රතිපත්ති	...	8-10
5. අනුමත	...	12-14
6. අනුමත	...	14-16
7. පාඨකයා	...	16-18
8. පාඨකයා	...	18-20
9. පාඨකයා	...	20
10. පාඨකයා	...	20-24

හඳුනාගැනීම පාඨය

2. වර්ගය

26-40

1. වර්ග	...	26-28
2. වර්ග	...	28-30
3. වර්ග	...	30-32
4. වර්ග	...	32-34
5. වර්ග	...	34
6. වර්ග	...	36
7. වර්ග	...	36
8. වර්ග	...	38
9. වර්ග	...	38
10. වර්ග	...	38-40

වර්ගය ප්‍රතිපත්ති

3. පාඨකයාගේ

42-64

1. පාඨකයාගේ	...	42-44
2. ප්‍රතිපත්ති	...	44-48
3. ප්‍රතිපත්ති	...	48-50
4. ප්‍රතිපත්ති	...	50-52
5. ප්‍රතිපත්ති	...	52
6. ප්‍රතිපත්ති	...	54
7. ප්‍රතිපත්ති	...	54
8. ප්‍රතිපත්ති	...	56-58
9. ප්‍රතිපත්ති	...	58-60
10. ප්‍රතිපත්ති	...	60-64

පාඨකයාගේ ප්‍රතිපත්ති

විසයාලය

පිටපතකි

4. වකකවගෙනා

66-86

1. වකක සුතනං	66
2. සඛගවක්ඛු	66
3. සීහ	66-68
4. අග්ගප්පසාද	70
5. වස්සකාර	72-76
6. දොණ (ලොක)	76-78
7. අපරිභානිය	78-80
8. පතිලිත	80-82
9. උජ්ජාය	84
10. උද්ඝි සුතනං	86

වකකවගෙනා වතුසො

5. රොහිතස්සවගෙනා

88-104

1. සමාධි භාවනා සුතනං	88-90
2. පඤ්ඤා ව්‍යාකරණ	90
3. පඨමකොධගරු	90-92
4. දුතියකොධගරු	92
5. පඨමරොහිතස්ස	92-96
6. දුතියරොහිතස්ස	96-98
7. සුචිදුර විදුර	98
8. විසාබ	100
9. විපල්ලාස	100-102
10. උපකාතිලෙස	102-104

රොහිතස්සවගෙනා පඤ්ඤා

පඨමෝ පිණ්ණාසකො

2 දුතියෝ පිණ්ණාසකො

106-194

1 පුඤ්ඤාභිසංඝවගෙනා

106-122

1. පඨම පුඤ්ඤාභිසංඝ සුතනං	106-108
2. දුතිය පුඤ්ඤාභිසංඝ	108-110
3. පඨම සංවාස	110-114
4. දුතිය සංවාස	114-116
5. පඨම (නකුල) සමජ්චි	116-118
6. දුතිය (නකුල) සමජ්චි	118
7. සුප්පවාසා	120
8. සුද්දන්ත අනාඨපිණ්ඩක	120
9. භොජනදායක	122
10. ගිහිසාමිච්චි පටිපදා	122

පුඤ්ඤාභිසංඝවගෙනා පඨමෝ,

විසයාංශ

පිටුවක

2 පනතකමම වගෙහා		124-142
1. පනතකමම සුත්තං	...	124-130
2. අනණ	„	130-132
3. සබ්බභව	„	132
4. නිරය	„	132
5. රූප (පපමාණ)	„	134
6. සරාග (පුග්ගල)	„	134
7. අභි (මෙතන)	„	134-136
8. දෙවදත්ත	„	136-138
9. පබාන	„	138-140
10. අබමික	„	140-142

පනතකමම වගෙහා දුතියො

3 අපණ්ණකවගෙහා		144-156
1. පබාන අපණ්ණකපටිපදා සුත්තං	...	144
2. දිට්ඨිඅපණ්ණකපටිපදා	„	144
3. අසප්පුරිසවට්ඨකා	„	144-148
4. පඨම අග්ග	„	148
5. දුතිය අග්ග	„	148
6. කුසිතාරා	„	148-150
7. අවිනේයය	„	150
8. දකඛිණොපිසුද්ධි	„	152
9. වණ්ණජ්ජා	„	152-154
10. කමොඤ්ජ	„	156

අපණ්ණකවගෙහා තතියො

4 මචලවගෙහා		158-172
1. පාණොතිපාති සුත්තං	...	158
2. මුසාවාදි	„	158
3. වණ්ණ	„	158-160
4. කොබගරු	„	160
5. තමොතම පරායන	„	162-164
6. ඔනතොතන	„	164
7. සමණමචල	„	166-168
8. සමණමචල සංඝොද්දර්ශන	„	168-170
9. සමණමචල දිට්ඨි	„	170
10. සමණමචල බනි	„	172

මචලවගෙහා චතුසො

විසයා	පිටුවකිනා
5. අසුරවග්ගො	174-194
1 අසුර සුතනං	174-
2 පඨමසමාධි	174-176
3 දුතියසමාධි	176-178
4 තතියසමාධි	178-180
5 ඡවාලාන	180-182
6 රුගවිනය	182-184
7 බිප්පනිසන්ති	184-186
8 අනතනිත	186
9 සිකකාපද	186-190
10 පොතලිය	190-194

අසුරවග්ගො පසළොස්

දුතියො පණණාසග්ගො.

තතියො පණණාසග්ගො. 196-272

1. චලාහකවග්ගො. 196-216

1 පඨමචලාහක සුතනං	196-198
2 දුතියචලාහක	198-200
3 තුමහසුතනං	200-202
4 උදකරහද	204-206
5 අමබ	206-208
6 (පාලියං නදිසාහි)	—
7 මුසිකා සුතනං	208-210
8 බලිවද්ද	210-212
9 රුකකි	214
10 ආසිවිස	216

චලාහකවග්ගො පඨමො.

2. කෙසිවග්ගො. 218-234

1 කෙසි සුතනං	218-220
2 අසානාජානියජව	220
3 අසානාජානියපතොද	222-224
4 නාහ	226-228
5 ඨාන	228-230
6 අප්පමාද	230
7 ආරකකි	232
8 සංවෙජනිය	232
9 හය	234
10 දුතියහය	234

කෙසිවග්ගො දුතියො.

විසයාලපි

පිටුවකිනා

101-151

3. හසවගෙනා

234-256

1. හස	සුත්තං	...	234-236
2. උදකොරොහහස	„	...	238-242
3. පුග්ගල	„	...	242-446
4. දුතියපුග්ගල	„	...	246
5. තතියපුග්ගල	„	...	246-248
6. චතුත්තපුග්ගල	„	...	248-250
7. නපාගත අච්ඡරිය	„	...	250-252
8. දුතියනපාගතච්ඡරිය	„	...	252-254
9. ආනන්දච්ඡරිය	„	...	254
10. චක්කචන්ති අච්ඡරිය	„	...	256

හසවගෙනා තනියො.

පිටුවකිනා 256-257

සංග්ගහපිටකයෙහි

4 පුග්ගලවගෙනා.

258-268

1. සංයෝජන පුග්ගල	සුත්තං	...	258-260
2. පටිභාන පුග්ගල	„	...	260
3. තෙය්‍යපුග්ගල	„	...	260
4. ඵලුපඡ්චිපුග්ගල	„	...	260
5. චජ්ජපුග්ගල	„	...	262
6. පරිපුරකාරීපුග්ගල	„	...	262
7. ගරුපුග්ගල	„	...	264
8. තෙකට්ඨපුග්ගල	„	...	264-266
9. ඛමකට්ඨක	„	...	266
10. වාදී	„	...	268

පුග්ගලවගෙනා චතුසේඨා.

පිටුවකිනා 268-272

5. ආභාවගෙනා

268-272

පිටුවකිනා 268-272

1. ආභා	සුත්තං	...	268
2. පභා	„	...	268
3. ආලෝක	„	...	270
4. ඉභාසි	„	...	270
5. පජ්ජාන	„	...	270
6. කාල	„	...	270
7. දුතියකාල	„	...	272
8. චච්ඡුච්චරිත	„	...	272
9. චච්ඡුච්චරිත	„	...	272
10. සාර	„	...	272

ආභාවගෙනා පක්ඛවගෙනා.

තනියො සංග්ගහපිටකයෙහි

විස්සය

පිටියකින

4. චතුෂ්පාදා පණ්ණාසකො 274-412

1. ඉන්ද්‍රියවග්ගො. 274-286

1. ඉන්ද්‍රිය	සූත්‍රාං	274
2. බල	,,	274
3. දුතියබල	,,	274
4. තතියබල	,,	274
5. චතුෂ්ඛල	,,	276
6. අසංකේතය	,,	276
7. රොග	,,	276
8. පරිහාණි	,,	278
9. භික්ඛුණි	,,	280-282
10. සුගතවිනය	,,	284-286

ඉන්ද්‍රියවග්ගො පටිමො.

2. පටිපද්‍යවග්ගො 288-304

1. පටිපද්‍ය	සූත්‍රාං	288
2. දුතියපටිපද්‍ය	,,	288-290
3. තතියපටිපද්‍ය	,,	290-292
4. චතුෂ්ඨපටිපද්‍ය	,,	294
5. පඤ්චමපටිපද්‍ය	,,	296
6. ඡට්ඨපටිපද්‍ය	,,	296-298
7. මොග්ගලානපටිපද්‍ය	,,	298
8. සාරිපුත්තපටිපද්‍ය	,,	300
9. කිලෙසපරිනිබ්බාන	,,	300-302
10. අරහත්තප්පත්ති	,,	304

පටිපද්‍යවග්ගො දුතියො

3. සංකල්පනනිසවග්ගො 306-330

1. සංකල්පනනා	සූත්‍රාං	306-310
2. සාරිපුත්තපටිසමභිද්‍ය	,,	310-312
3. මහාකොට්ඨික	,,	312-314
4. අනන්ද	,,	314-316
5. උපවාන	,,	316-318
6. අයාචමාන	,,	318
7. රුහුල	,,	318-320
8. චෙතොවිමුත්ති	,,	320-324
9. පරිනිබ්බානගෙනු	,,	324
10. මහාපදෙසදෙසනා	,,	326-330

සංකල්පනනිසවග්ගො නනියො

4. බ්‍රාහ්මණවග්ගො 332-356

1. යොධාජිව	සූත්‍රාං	332-334
2. පාරිභොග	,,	334
3. වස්සකාර	,,	334-336
4. ජාණ්ඩසොනී	,,	336-342

විසයා	පිටුවකි
5. වතුකොටික සුඤ්ඤානා සුතනං ...	342-344
6. බහුසසුත ,, ...	344-346
7. දුතියවස්සකාර ,, ...	346-350
8. උපක ,, ...	352
9. සවජ්ජකරණීය ,, ...	354
10. භික්ඛුසංඝපොමන ,, ...	354-356

බ්‍රාහ්මණවග්ගො වතුකො.

5. මහාවග්ගො.	358-412
1. සොනානුධත සුතනං ...	358-362
2. ඨාන ,, ...	362-369
3. භද්දිය ,, ...	370-376
4. සාපුගිය ,, ...	37-3786
5. වප්ප ,, ...	378-384
6. සාලන ,, ...	384-388
7. මලලිකා ,, ...	388-392
8. තප්ප ,, ...	392-402
9. තණ්හාජාලිනී ,, ...	402-404
10. පෙම - දෙසි ,, ...	406-412

මහාවග්ගො පඤ්චමො.

මහාපණ්ණාසකො වතුකො.

5. පඤ්චමපණ්ණාසකො.	414-472
1. සප්පුරිස සුතනං ...	414-428
1. සප්පුරිස සුතනං ...	414
2. දුතියසප්පුරිස ,, ...	416
3. තතියසප්පුරිස ,, ...	416-418
4. වතුත්ථසප්පුරිස ,, ...	418-420
5. පඤ්චමසප්පුරිස ,, ...	420-422
6. ඡට්ඨසප්පුරිස ,, ...	422
7. පඨමපාප - කල්‍යාණ ,, ...	424
8. දුතියපාප - කල්‍යාණ ,, ...	424-426
9. පඨමපාපධම්ම - කල්‍යාණධම්ම ,, ...	426
10. දුතියපාපධම්ම - කල්‍යාණධම්ම ,, ...	426-428

සප්පුරිසවග්ගො පඨමො.

2. පටිසංසාරවග්ගො	430-436
1. පටිසංසාරන සුතනං ...	430
2. පඨමනිරය - සග්ගනිකනිත්ත ,, ...	430
3. දුතියනිරය - සග්ගනිකනිත්ත ,, ...	432
4. තතියනිරය - සග්ගනිකනිත්ත ,, ...	432
5. වතුත්ථනිරය - සග්ගනිකනිත්ත ,, ...	432

විසයා

පිටියකිනා

6. පඤ්චමනිරය - සග්ගතිකඛිනන සුත්තං	434
7. ඡට්ඨනිරය - සග්ගතිකඛිනන	434
8. සත්තමනිරය - සග්ගතිකඛිනන	434
9. අට්ඨමනිරය - සග්ගතිකඛිනන	436
10. නවමනිරය - සග්ගතිකඛිනන	436

පරිසංසාහනවග්ගො දුතියො

3. සුවච්ඡතවග්ගො

438-444

1. වට්ඨිසුවච්ඡත සුත්තං	438
2. පයම බාලපණ්ණින	438
3. දුතිය බාලපණ්ණින	440
4. තතිය බාලපණ්ණින	440
5. චතුස්ථ බාලපණ්ණින	440
6. පඤ්චම බාලපණ්ණින	452
7. ඡට්ඨ බාලපණ්ණින	442
8. සත්තම බාලපණ්ණින	442
9. අට්ඨම බාලපණ්ණින	444
10. නවම බාලපණ්ණින	444
11. කට්ඨිසුත්තං	444

සුවච්ඡතවග්ගො තතියො

4. කමමවග්ගො

446-460

1. පයමකමම සුත්තං	446
2. දුතියකමම	446-448
3. තතිය කමම	448-450
4. චතුස්ථකමම	452
5. පඤ්චමකමම	452-454
6. ඡට්ඨකමම	454-456
7. සත්තමකමම	456
8. සංවජ්ජ අනවජ්ජ	456-458
9. සබ්බාපජ්ඣ අබ්බාපජ්ඣකමම සුත්තං	458
10. සමණා සුත්තං	458-460
11. සප්පරිසාරිසංස	460

කමමවග්ගො චතුසො

5. ආපනනිහසවග්ගො

462-472

1. පාපභික්ඛු සුත්තං	462-464
2. ආපනනිහස	464-466
3. සිකඛානිසංස	468-470
4. සෙය්‍යා	470
5. ථූපාරභ	470
6. පඤ්ඤවුද්ධි	470

විසයා		පිටුවකිනි
7. බහුකාර	සුතනං	472
8. අනරියවොහාර	,,	472
9. අරියවොහාර	,,	472
10. අනරියවොහාර	,,	472

ආපනනිභයවග්ගො පඤ්චමො

පණ්ණාසකං පඤ්චමං.

6. අභිඤ්ඤාවග්ගො		474-484
1. අභිඤ්ඤා	සුතනං	474
2. පරියෙසනා	”	474-476
3. සංගහවද්ඪි	”	476
4. මාලුඛිත්ත	”	476-478
5. කුල	”	478
6. පට්ඨ ආජානීය	”	480
7. දුතීය ආජානීය	”	480-482
8. බලසුතනං	”	482
9. අරඤ්ඤසෙතාසන	”	482-484
10. සාවජ්ජසුතනං	”	484

අභිඤ්ඤාවග්ගො ඡට්ඨො

7. කමමපථවග්ගො			486-492
1.	පාණාසිපාන සුතනං	...	486
2.	අදිනතාදුත	...	486
3.	කාමමෙච්ඡාවාර	...	488
4.	මුසාවාද	...	488
5.	පිසුණාචාච	...	488
6.	පරුසාචාච	...	490
7.	සමථපපලාප	...	490
8.	අභිජ්ඣාලු	...	490
9.	බ්‍යපනන චිත්ත	...	492
10.	මෙච්ඡාදිට්ඨි	...	492

කමමපථවග්ගො සත්තමො

8. රාහාදිපෙය්‍යාලං				494-496
1.	චතුසතිපට්ඨාන සුතනං	494
2.	චතුසමමපපධාන	,,	...	494
3.	චතුර්ද්විපාද	,,	...	494
4.	480 (රාහාදිපෙය්‍යාලං.)	496

රාහාදිපෙය්‍යාලං නිට්ඨිතං.

චතුසකංසමනං.

සුභතනපිටකෙ

අට්ඨගුත්තරනිකායො

දුතියො භාගො

සුඤ්ඤානපටිපාටිකා අභිග්ගනාතරනිකායො

දුතියො භාගො

චතුක්කනිපාතො

1. පඨමො පණ්ණාසකො

1. හණ්ඩගාමචගෙහො

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමබ්බදධස්ස.

4. 1. 1. 1.

[අනුබුද්ධසුභතං]

1. ඵ්ථ මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා වජ්ජිස්ස විහරති හණ්ඩගාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමනෙතස්සි භික්ඛවොහි. හදනෙතති තෙ භික්ඛූ භගවතො පඨවස්සොස්ස භගවා එතදවොච:

චතුක්කං භික්ඛවෙ ධම්මානං අනනුබොධං අප්පට්ඨෙධං එවමිදං දීඝමද්ධානං සංකාචිතං සංසරිතං මමඤ්ඤෙව තුමහංකඤ්ඤෙව. කතමෙසං චතුක්කං?

අරියස්ස භික්ඛවෙ සීලස්ස අනනුබොධං අප්පට්ඨෙධං එවමිදං දීඝමද්ධානං සංකාචිතං සංසරිතං මමඤ්ඤෙව තුමහංකඤ්ඤෙව.

අරියස්ස භික්ඛවෙ සමාධිස්ස අනනුබොධං අප්පට්ඨෙධං එවමිදං දීඝමද්ධානං සංකාචිතං සංසරිතං මමඤ්ඤෙව තුමහංකඤ්ඤෙව.

අරියාය භික්ඛවෙ පඤ්ඤාය අනනුබොධං අප්පට්ඨෙධං එවමිදං දීඝමද්ධානං සංකාචිතං සංසරිතං මමඤ්ඤෙව තුමහංකඤ්ඤෙව.

අරියාය භික්ඛවෙ විමුක්තියා අනනුබොධං අප්පට්ඨෙධං එවමිදං දීඝ-
මද්ධානං සංකාචිතං සංසරිතං මමඤ්ඤෙව තුමහංකඤ්ඤෙව.

සූත්‍රාන්තරපිටකයෙහි අට්ඨකුත්තරසූතිය

ද්විතීය භාගය

චතුක්කතිපාතය

1. ප්‍රථම පණ්ණාසකය

1. භණ්ඩගාම වගීය

ඒ භගවත් අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජාන් වහන්සේට
නමසකාර වේවා.

4. 1 1. 1.

[අනුබ්‍රාහ්ම සූත්‍රය]

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැදූරට භණ්ඩගාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි, සී භික්ෂුන් ඇමැතු සේක. ඒ භික්ෂුහු පින්වතුන් වහන්සැ සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල සූත්‍රය වදාළ සේක.

මහණෙනි, ධර්ම සතර දෙනකු අවබෝධ නොකිරීමෙන් පසක් නො-
කිරීමෙන් මා විසින්හුදු නොප විසින්හුදු මෙසේ දීඝිකාලයෙක් (භවයෙන්
භවයට ගමන වශයෙන්) දුවන ලදී. (පුත පුතා යාම ඊම් විසින්) ඇවිදුනා
ලදී. නොහොත් මා හා නොපගේ සකාවත සංසරණ වී. කවර සතර
දෙනකුය යත්:

මහණෙනි, නිද්දේශ ශීලය අවබෝධ නොකිරීමෙන් පසක් නො-
කිරීමෙන් මා විසින්හුදු නොප විසින්හුදු මෙසේ දීඝිකාලයෙක් දුවන ලදී.
ඇවිදුනා ලදී.

මහණෙනි, නිද්දේශ සමාධිය අවබෝධ නොකිරීමෙන් පසක් නො-
කිරීමෙන් මා විසින්හුදු නොප විසින්හුදු මෙසේ දීඝිකාලයෙක් දුවන ලදී.
ඇවිදුනා ලදී.

මහණෙනි, නිද්දේශ ප්‍රඥාව අවබෝධ නොකිරීමෙන් පසක් නොකිරී-
මෙන් මා විසින්හුදු නොප විසින්හුදු මෙසේ දීඝිකාලයෙක් දුවන ලදී.
ඇවිදුනා ලදී.

මහණෙනි, නිද්දේශ විමුක්තිය අවබෝධ නොකිරීමෙන් පසක් නො-
කිරීමෙන් මා විසින්හුදු නොප විසින්හුදු මෙසේ දීඝිකාලයෙක් දුවන ලදී.
ඇවිදුනා ලදී.

තසිදං භික්කවෙ අරියං සීලං අනුබුද්ධං පටිච්ඡිද්ධං. අරියො සමාධි අනුබුද්ධො පටිච්ඡිද්ධො. අරියා පඤ්ඤා අනුබුද්ධා පටිච්ඡිද්ධා. අරියා විමුක්තා අනුබුද්ධා පටිච්ඡිද්ධා. උච්ඡින්නා භවතණ්හා බිණ්හා භවතෙතති. නන්දිද්දති පුනරිභවොති.

ඉදමවොච භගවා. ඉදං චත්තා සුගතො අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

1. සීලං සමාධි පඤ්ඤා ච විමුක්ති ච අනුත්තරා,
අනුබුද්ධා ඉමෙ ධම්මා ගොතමෙන යසස්සිතා.
2. ඉති බුද්ධො අභිඤ්ඤාය ධම්මකතාසි භික්කුනං,
දුක්ඛස්සන්තකරො සත්ථා චක්ඛුමා පරිනිබ්බතො'ති.

4. 1. 1. 2.

[පපතිනසුතං]

[සාමජිනිදානං]

2. චතුති භික්කවෙ ධම්මෙහි අසමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මචිත්තයා පපතිතො'ති වුච්චති. කතමෙහි චතුති?

අරියෙන භික්කවෙ සීලෙන අසමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මචිත්තයා පපතිතො'ති වුච්චති.

අරියෙන භික්කවෙ සමාධිනා අසමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මචිත්තයා පපතිතො'ති වුච්චති.

අරියාය භික්කවෙ පඤ්ඤාය අසමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මචිත්තයා පපතිතො'ති වුච්චති.

අරියාය භික්කවෙ විමුක්තියා අසමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මචිත්තයා පපතිතො'ති වුච්චති.

ඉමෙහි බො භික්කවෙ චතුති ධම්මෙහි අසමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මචිත්තයා පපතිතො'ති වුච්චති.

චතුති භික්කවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මචිත්තයා අපපති-
තො'ති¹ වුච්චති. කතමෙහි චතුති?

අරියෙන භික්කවෙ සීලෙන සමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මචිත්තයා අපපති-
තො'ති වුච්චති.

අරියෙන භික්කවෙ සමාධිනා සමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මචිත්තයා අපපති-
තො'ති වුච්චති.

අරියාය භික්කවෙ පඤ්ඤාය සමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මචිත්තයා අපපති-
තො'ති වුච්චති.

මහණෙනි, ඒ ආයතීගිලය අවබෝධ කරණ ලදි. පසක් කරණ ලදි. ඒ ආයතීසමාධිය අවබෝධ කරණ ලදි. පසක් කරණ ලදි. ඒ ආයතීප්‍රඥාව අවබෝධ කරණ ලදි. පසක් කරණ ලදි. ඒ ආයතීවිමුක්තිය අවබෝධ කරණ ලදි. පසක් කරණ ලදි. භවතෘෂණාව සිදුතා ලදි. භවතෙතනිය සෂිණ වුවා. දැන් කලි පුතභීවයෙක් නැති.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සුත්‍රය වදාළ සේක. සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදාල වැලි ශාස්තෘන් වහන්සේ අත්‍ය වූ ද තෙල දෙගය වදාළ සේක:

1. යශස්වි වූ ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් (මාභීඵලසම්ප්‍රසුකත) ගිලය සමාධිය ප්‍රඥය ලොකොත්තර වූ විමුක්තඵලය යන මේ දහම්හු අවබෝධ කරණ ලදහ.

2. මෙසේ බුදුහු විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන හික්කුනට දහම් දෙසූ සේක. වටදුක් කෙළවර කොට සිටි පසැස් ඇති ශාස්තෘන් වහන්සේ (කෙලෙස් පිරිනිවණින්) පිරිනිවි සේක.

4. 1. 1. 2.

[පෙතිත සුත්‍රය]

[සැවැන් හිදුනයි:]

2. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් අසමනාගත පුද්ගල මෙසස්තෙන් ගිලිහිනැ යි කියනු ලැබේ. කවර සතර කරුණෙන යන්:

මහණෙනි, නිර්දේශ ගිලයෙන් සමනාගත නොවූයේ මෙසස්තෙන් ගිලිහිනැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, නිදේශ සමාධියෙන් සමනාගත නොවූයේ මෙසස්තෙන් ගිලිහිනැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, නිදේශ ප්‍රඥයෙන් සමනාගත නොවූයේ මෙසස්තෙන් ගිලිහිනැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, නිදේශ විමුක්තියෙන් සමනාගත නොවූයේ මෙ සස්තෙන් ගිලිහිනැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමනාගත නොවූයේ මෙසස්තෙන් ගිලිහිනැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමනාගත වූ පුද්ගල මෙසස්තෙන් නො ගිලිහිනැයි කියනු ලැබේ. කවර සතර කරුණෙන යන්:

මහණෙනි, නිදේශ ගිලයෙන් සමනාගත වූයේ මෙසස්තෙන් නො-ගිලිහිනැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, නිදේශ සමාධියෙන් සමනාගත වූයේ මෙසස්තෙන් නො-ගිලිහිනැයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, නිදේශ ප්‍රඥයෙන් සමනාගත වූයේ මෙසස්තෙන් නොගිලි-හිනැයි කියනු ලැබේ.

අරියාය භික්ඛවෙ විමුක්තියා සමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මවිනයා අප්පපතිතො'ති වුච්චති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මවිනයා අප්පපතිතො'ති වුච්චති.

3. චුතා පතනති පතිතා ගිඤ්ඤා ච සුතරුගතා,
කතං කිච්චං¹ රහං රමමං සුබෙතානාගතං සුඛං'ති.

4. 1. 1. 3.

[සංමුඛනසුතනං]

3. චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො අව්‍යතොතො අසප්පුරිසො බතං උපහතං අතතානං පරිහරති. සාවචේජා ච ගොති සානුවචේජා විඤ්ඤානං. බහුං ච අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි චතුති?

අනුච්චිච පරියොගාගෙඤ්ඤා අවණණාරහස්ස වණණං භාසති.

අනුච්චිච පරියොගාගෙඤ්ඤා වණණාරහස්ස අවණණං භාසති.

අනුච්චිච පරියොගාගෙඤ්ඤා අප්පසාදනීයෙ ඨාතෙ පසාදං උපදංසෙති.

අනුච්චිච පරියොගාගෙඤ්ඤා පසාදනීයෙ ඨාතෙ අප්පසාදං උපදංසෙති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො අව්‍යතොතො අසප්පුරිසො බතං උපහතං අතතානං පරිහරති. සාවචේජා ච ගොති සානුවචේජා විඤ්ඤානං. බහුං ච අපුඤ්ඤං පසවති.

චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ණිතො විශතොතො සප්පුරිසො අකකිතං අනුපහතං අතතානං පරිහරති. අනවචේජා ච ගොති අනනු-වචේජා විඤ්ඤානං. බහුං ච පුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි චතුති?

අනුච්චිච පරියොගාගෙඤ්ඤා අවණණාරහස්ස අවණණං භාසති.

අනුච්චිච පරියොගාගෙඤ්ඤා වණණාරහස්ස වණණං භාසති.

අනුච්චිච පරියොගාගෙඤ්ඤා අප්පසාදනීයෙ ඨාතෙ අප්පසාදං උපදංසෙති.

අනුච්චිච පරියොගාගෙඤ්ඤා පසාදනීයෙ ඨාතෙ පසාදං උපදංසෙති.

1. කතතිච්චං.

මහණෙනි, නිද්දේශ විමුක්තියෙන් සමනාගත වූයේ මෙසස්තෙන් නොගිලිහිනැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණෙන් සමනාගත වූයේ මෙසස්තෙන් නොගිලිහිනැ යි කියනු ලැබේ.

3. (යම් කෙනෙක්) ව්‍යුත වූහු ද, (ඔහු ව්‍යුත වන බැවින්, හෙත්. යම් කෙනෙක්) පතිත වූහු ද, (ඔහු පතිත වන බැවින්) ව්‍යුත වෙත්. රුගයෙන් රත්වූවාහුද යළි ජාත්‍යාදියට වැටුනහ. සිවුමගින් කළයුතු කිසි කොට නිමවන ලදී. ආලියයුතු ගුණෙහි ඇලෙන ලදී. (මානුෂසුබාදි) සුබයෙන් (දිව්‍යසුබාදි) සුබය පිළිවෙලින් ලබන ලදී.

4. 1. 1. 3.

[පඨමබත සූත්‍රය]

3. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමනාගත වූ අව්‍යක්තවූ අසත්පුරුෂ වූ බාලයා ගුණ විසින් සාල (එහෙයින් ම) නට, ආත්මය (සවසන්තාතය) පස්වටයි. නුවණැත්තනට දෙස් සහිතයෙක් ද උපවාද සහිතයෙක් ද වෙයි. බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි. කවර සතර කරුණෙන යත්:

නොදැන (විමසීම් විසින්) නො බැස ගෙන නුගුණ කියයුත්තහුගේ ගුණ කියයි.

නො දැන නො බැස ගෙන ගුණ වැණිය යුත්තහුගේ අගුණ කියයි.

නොදැන නො බැස ගෙන නොපහදනට නිසි කරුණෙහි පැහැදීම උපදවයි.

නොදැන නො බැස ගෙන පහදනට නිසි කරුණෙහි අප්‍රසාදය උපදවයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණෙන් සමනාගත වූ අව්‍යක්තවූ අසත්පුරුෂ වූ බාලයා ගුණ විසින් සැරැ එහෙයින් ම නටුවා වූ ආත්මය පිළිදගනේය. නුවණැත්තනට වරද සහිතයෙක් ද උපවාද සහිතයෙක් ද වේ. බොහෝ අකුසල් ද ප්‍රසව කෙරෙයි.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමනාගත, ව්‍යක්ත, සත්පුරුෂ, පණ්ඩිත තෙමේ ගුණ විසින් සාරා නොලන ලද (එහෙයින් ම) නොනටුවා වූ ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. නුවණැත්තනට දෙශ රහිතයෙක් ද උපවාද රහිතයෙක් ද වෙයි. බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙයි. කවර සතර කරුණෙන යත්:

දැන ගෙන විමසීම් විසින් බැස ගෙන නුගුණ කිය යුත්තහුගේ නුගුණ කියයි.

දැන ගෙන බැස ගෙන ගුණ කියනට නිස්සහුගේ ගුණ කියයි.

දැන ගෙන බැස ගෙන නො පහදනට නිසි කරුණෙහි නො පැහැදීම උපදවයි.

දැන ගෙන බැස ගෙන පහදනට නිසි කරුණෙහි ප්‍රසාදය උපදවයි.

ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙහි සමනනාගතො පණ්ඩිතො වියතො
සප්පුරිසො අකතං අනුපහනං අත්තානං පරිහරති. අනවඥො ච භොති
අනනුවඥො විඤ්ඤානං. ඛහං ච පුඤ්ඤං පසවති.

4. යො නිද්දියං පසංසති තං වා නිද්දති යො පසංසියො,
විවිතාති මුඛෙන සො කලිං කලිතා තෙන සුඛං ත විද්දති.
5. අපමනෙතො අයං කලි යො අනෙඛසු ධනපරාජයො,
සඛබ්බාපි සභාපි අත්තනා අයමෙව මහත්තතරෙ කලි
යො සුගතෙසු මහං පදෙසයෙ.
6. සතං සභ්බානං නිරඛද්දතං ඡන්තිංසති.² පඤ්ච ච අඛද්දති,
යමරියගරති³ නිරයං උපෙති වාචං මනඤ්ච පණ්ඩිය පාපකතති.

4. 1. 1. 4.

[දුතියධනස්සනං]

4. චතුසු භික්ඛවෙ මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො බාලො අව්‍යතො අසප්පුරිසො
ඛතං උපහනං අත්තානං පරිහරති. සාවඥො ච භොති සානුවඥො
විඤ්ඤානං. ඛහං ච අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙසු චතුසු?

මාතරි භික්ඛවෙ මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො බාලො අව්‍යතො අසප්පුරිසො
ඛතං උපහනං අත්තානං පරිහරති. සාවඥො ච භොති සානුවඥො
විඤ්ඤානං. ඛහං ච අපුඤ්ඤං පසවති.

පිතරි භික්ඛවෙ මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො -පෙ- තථාගතෙ භික්ඛවෙ මිච්ඡා
පටිපජ්ජමානො -පෙ- තථාගතසාවකෙ භික්ඛවෙ මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො
බාලො අව්‍යතො අසප්පුරිසො ඛතං උපහනං අත්තානං පරිහරති.
සාවඥො ච භොති සානුවඥො විඤ්ඤානං. ඛහං ච අපුඤ්ඤං පසවති.

ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ චතුසු මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො බාලො අව්‍යතො
අසප්පුරිසො ඛතං උපහනං අත්තානං පරිහරති. සාවඥො ච භොති සානු-
වඥො විඤ්ඤානං. ඛහං ච අපුඤ්ඤං පසවති.

1. සො සුගතෙසු න මහං පසාදයෙ - සිමු.

2. ඡන්තිංසති - මජ්ඣ. ඡන්තිංස ව - PTS,

3. යමරියං ගරහිසි - සංය.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණෙන් සමන්විත, ව්‍යාකෘත, සන්පුරුෂ, පණ්ඩිත තෙමේ ගුණ විසින් නො සැරැ එහෙයින් ම නො නට ආත්මය පිළිදගනේ ය. නුවණැතියනට දෙම රහිතයෙක් ද උපවාද රහිතයෙක් ද වේ. බොහෝ කුසල් ද ප්‍රසව කෙරෙයි.

4. යමෙක් නිද්දුරියා පසසා ද, යමෙක් ප්‍රශංසා වේ නම් ඔහු හෝ නිගණී ද, හෙ තෙමේ මූවින් පවි රැස් කෙරෙයි. ඒ පවින් සුබයක් නො ලබන්නේ ය.

5. දුකෙළියෙහි ලා සියලු සවකිය ධනය හා නමා ද හා සමග යම් ධනපරාජයෙක් වේ ද, මේ පරාජය සවලපාමාත්‍ර ය. යමෙක් සමාගත පුද්ගලයන් කෙරෙහි සිත අප්‍රීතික කරන්නේ නම් මෙය ම මහත්තර පරාජය වේ.

6. යම් හෙයෙකින් ලාමක වූ වචනය හා සිත ද පිහිටුවා ආයඝියන් ගරහනුයේ නිරයට වාදේ ද, (එහි ආඥාප්‍රමාණය) නිරර්බුද එක්ලක්ෂ සතිසෙකි. අර්බුද පසෙකි.

4. 1. 1. 4.

[දුතියධනසුත්‍රය]

4. මහණෙනි, සතර දෙනකු කෙරෙහි වරදවා පිළිපත් අව්‍යාකෘත අසන්-පුරුෂ බාල තෙමේ ගුණ විසින් සැරැ (එහෙයින් ම) නටුවා වූ ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. නුවණැතියනට දෙම සහිතයෙක් ද උපවාද සහිත-යෙක් ද වෙයි. බොහෝ පවි ද ප්‍රසව කෙරෙයි. කවර සතර දෙනකු කෙරෙහිය යන්:

මහණෙනි, මෑතියන් කෙරෙහි වරදවා පිළිපදනා අව්‍යාකෘත අසන්පුරුෂ බාල තෙමේ ගුණ විසින් සැරැ නටුවා වූ ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. නුවණැතියනට දෙම සහිතයෙක් ද උපවාද සහිතයෙක් ද වෙයි. බොහෝ පවි ද රැස් කෙරෙයි.

මහණෙනි, පියානන් කෙරෙහි වරදවා පිළිපත්...මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි වරදවා පිළිපත් ... මහණෙනි, තථාගතශ්‍රාවකයා කෙරෙහි වරදවා පිළිපත් අව්‍යාකෘත අසන්පුරුෂ බාල තෙමේ (ගුණ විසින්) සාර ලන ලද (එහෙයින් ම) නටුවා වූ ආත්මය පිළිදගනේ ය. නුවණැතියනට දෙම සහිතයෙක් ද උපවාද සහිතයෙක් ද වෙයි. බොහෝ පවි ද ප්‍රසව කෙරෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර දෙනා කෙරෙහි වරදවා පිළිපත් අව්‍යාකෘත අසන්පුරුෂ බාල තෙමේ සැරැ නටුවා වූ ආත්මය පිළිදගනේ ය. නුවණැතියනට දෙම සහිතයෙක් ද උපවාද සහිතයෙක් ද වෙයි. බොහෝ අකුසල් ද ප්‍රසව කෙරෙයි.

චතුස්ස භික්ඛවෙ සම්මා පටිපජ්ජමානො පණ්ණිනො විශ්වෙනා සප්පු-
රිසො අක්කනං අනුපහනං අත්තානං පරිහරති. අනවජේජා ච හොති
අනනුවජේජා විඤ්ඤානං. ඛන්තං ච පුඤ්ඤං පසවති. කතමෙස්ස චතුස්ස?

මාතරි භික්ඛවෙ සම්මා පටිපජ්ජමානො පණ්ණිනො විශ්වෙනා සප්පුරිසො
අක්කනං අනුපහනං අත්තානං පරිහරති. අනවජේජා ච හොති අනනු-
වජේජා විඤ්ඤානං. ඛන්තං ච පුඤ්ඤං පසවති.

පිතරි භික්ඛවෙ සම්මා පටිපජ්ජමානො -පෙ- තථාගතෙ භික්ඛවෙ
සම්මා පටිපජ්ජමානො -පෙ- තථාගතසාවකෙ භික්ඛවෙ සම්මා පටිපජ්ජමානො
පණ්ණිනො විශ්වෙනා සප්පුරිසො අක්කනං අනුපහනං අත්තානං පරිහරති.
අනවජේජා ච හොති අනනුවජේජා විඤ්ඤානං. ඛන්තං ච පුඤ්ඤං පසවති.

ඉමෙස්ස ඛො භික්ඛවෙ චතුස්ස සම්මා පටිපජ්ජමානො පණ්ණිනො විශ්වෙනා
සප්පුරිසො අක්කනං අනුපහනං අත්තානං පරිහරති. අනවජේජා ච හොති
අනනුවජේජා විඤ්ඤානං. ඛන්තං ච පුඤ්ඤං පසවති.

7. මාතරි පිතරි වාපි යො ඔච්ඡා පටිපජ්ජති,
තථාගතෙ ච සමුද්ධො අථ වා තස්ස සාවකෙ,
ඛන්තඤ්ඤානං සො පසවති අපුඤ්ඤං තාදිසො තරො.

8. තාය අධම්මවරියාය මාතාපිතුස්ස පණ්ණිනා,
ඉධෙව නං ගරහනාති පෙච්චාපායඤ්ඤානං ගච්ඡති,

9. මාතරි පිතරි වාපි යො සම්මා පටිපජ්ජති,
තථාගතෙ ච සමුද්ධො අථ වා තස්ස සාවකෙ,
ඛන්තඤ්ඤානං සො පසවති පුඤ්ඤමපි තාදිසො තරො.

10. තාය ධම්මවරියාය මාතාපිතුස්ස පණ්ණිනා,
ඉධ වෙච්ච නං පසංසනාති පෙච්ච සග්ගෙ ච මොදනීති.

මහණෙනි, සතරදෙනකු කෙරෙහි මොනොවට පිළිපත් වාක්‍යන සන්පුරුෂ පණ්ඩිත තෙමේ නොසාරු ලන ලද (එහෙයින් ම) නො නට ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. නුවණැතියනට දෛශරතියෙක් ද උපවාදරතියෙක් ද වෙයි. බොහෝ පින් ද ප්‍රසව කෙරෙයි. කවර සතර දෙනෙකු කෙරෙහිය යන්:

මහණෙනි, මෑණියන් කෙරෙහි මොනොවට පිළිපදනා වාක්‍යන සන්පුරුෂ පණ්ඩිත තෙමේ නො සාරු එහෙයින් ම නො නට ආත්මය පිළිදගනේ ය. නුවණැතියනට දෛශ රතියෙක් ද උපවාද රතියෙක් ද වෙයි. බොහෝ පින් ද ප්‍රසව කෙරෙයි:

මහණෙනි, පියානන් කෙරෙහි මොනොවට පිළිපදනා ... මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි මොනොවට පිළිපදනා ... මහණෙනි, තථාගතශ්‍රාවකයා කෙරෙහි මොනොවට පිළිපදනා වාක්‍යන සන්පුරුෂ පණ්ඩිත තෙමේ නො සාරු ලන ලද එහෙයින් ම නො නට ආත්මය පිළිදගනේ ය. නුවණැතියනට දෛශ රතියෙක් ද උපවාද රතියෙක් ද වෙයි. බොහෝ පින් ද ප්‍රසව කෙරෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර දෙනා කෙරෙහි මොනොවට පිළිපදනා වාක්‍යන සන්පුරුෂ පණ්ඩිත තෙමේ සාරු නො වූ එහෙයින් ම නො නට ආත්මයක් පිළිදගනේ ය. නුවණැතියනට දෛශරතියෙක් ද උපවාද රතියෙක් ද වෙයි. බොහෝ පින් ද ප්‍රසව කෙරෙයි.

7. යම් මිනිසෙක් (මිත්තවිඤ්ඤාදීන් සෙයින්) මෑතියන් කෙරෙහි ද, (අජාතශත්‍රු ආදීන් සෙයින්) පියා කෙරෙහි ද වරදවා පිළිපදනේ ද, (දෙවදත්ත ආදීන් සෙයින්) සමයක් සබ්බද්ධ තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි ද වරදවා පිළිපදනේ ද, වැලින් (කොකාලිකාදීන් සෙයින්) තථාගත ශ්‍රාවකයා කෙරෙහි වරදවා පිළිපදනේ ද, එබඳු ඒ මිනිස් බොහෝ අකුසල් ද ප්‍රසව කරෙයි.

8. මවු පියන් කෙරෙහි ලා කළ ඒ අධම්මයායෙන් පඩිනු මෙලොවිහි ම ඔහු ගරහන් මෙයින් සුව අපායට ද යෙයි.

9. යම් මිනිසෙක් මවුකෙරෙහි දු පියා කෙරෙහිදු සමයක් සබ්බද්ධ තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහිදු වැලින් තථාගතශ්‍රාවකයා කෙරෙහිදු මොනොවට පිළිපදනේ ද, එබඳු ඒ මිනිස් බොහෝ පිණිදු ප්‍රසව කෙරෙයි.

10. මවුපියන් කෙරෙහි ලා කළ (සමයක් ප්‍රතිපත්ති සහිතයාන) ඒ පඩිනු ඔහු මෙලොවිහි ම පසසන්. මෙයින් සුව ධම්මයායෙන් සවරියෙහි ද (විපාකනඤ්ඤායෙන්) සතුටු වෙයි.

4. 1. 1. 5.

[අනුසොනසුතං]

5. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං.
කතමෙ වත්තාරො?

අනුසොනගාමී පුග්ගලො, පටිසොනගාමී පුග්ගලො, සීතතොනා පුග්ගලො,
තිණ්ණො පාරගතො ඵලෙ නිට්ඨති බ්‍රාහ්මණො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අනුසොනගාමී පුග්ගලො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො
පුග්ගලො කාමෙ ච පටිසෙවනි, පාපඤ්ච කමමං කරොති, අයං චූච්චති භික්ඛවෙ
අනුසොනගාමී පුග්ගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පටිසොනගාමී පුග්ගලො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො
පුග්ගලො කාමෙ න පටිසෙවනි, පාපඤ්ච කමමං න කරොති, සභාපි දුකෙකින
සභාපි දොමනසොන අසුච්චිබො'පි රුදමානො පරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං
බ්‍රහ්මචරියං වරති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ පටිසොනගාමී පුග්ගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සීතතොනා පුග්ගලො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො
පුග්ගලො පඤ්චන්තං ඔරමහාගියානං සඤ්ඤාජනානං පරිකබ්බා ඔපපාතිකො
හොති, තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවතරිධමෙමා තස්මා ලොකා. අයං චූච්චති
භික්ඛවෙ සීතතොනා පුග්ගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො තිණ්ණො පාරගතො ඵලෙ නිට්ඨති
බ්‍රාහ්මණො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ආඝවානං ඛයා අනාසවං
වෙනොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං දිට්ඨො ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා
උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො තිණ්ණො පාරගතො
ඵලෙ නිට්ඨති බ්‍රාහ්මණො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා
ලොකසමිනාති.

11. යෙ කෙචි කාමෙසු අසඤ්ඤානා ජනා අවිතරාගා ඉධ කාමභොගිනො,
පුතපුතං ජාතිජරාපගාතිනො තණ්හාධිපන්නා අනුසොනගාමිනො.

12. තස්මා හි ධිරො ඉධුපට්ඨිතාසති කාමෙ ච පාපෙ ච අසෙවමානො,
සභාපි දුකෙකින ජහෙය්‍ය කාමෙ පටිසොනගාමීති තමාහු පුග්ගලො.

4. 1. 1. 5.

[අනුසොනසුත්‍රය]

5. මහණෙනි, පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ. කවර සතර කෙනෙක යන්:

අනුසොනගාමී පුද්ගලය, පටිසොනගාමී පුද්ගලය, සීතත්ත පුද්ගලය, ඔසතරණය කොට සිටි එහෙයින් ම පරතෙරට ගිය නිවන් තෙලෙහි සිටුනා ඤාණසුව බ්‍රාහ්මණ යි.

මහණෙනි, අනුසොනගාමී පුද්ගල නම් කවරේය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් වස්තුකාමයන් ද සෙවුනේ ය. පස්පච්චි ද කෙරේ. මහණෙනි, මේ අනුසොනගාමී පුද්ගල යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පටිසොනගාමී පුද්ගල නම් කවරේය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් වස්තුකාමයන් නො සෙවුනේ ය. පස්පච්චි ද නොකරයි. සහගිය දුකින් ද සහගිය දෙමිනසින් ද කඳුළු හුණු මුහුණු ඇතියේත් හඬනේ පිරිපුන් පිරිසිදු බඹසර පුරයි. මහණෙනි, මේ පටිසොනගාමී පුද්ගල යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සීතත්ත පුද්ගල නම් කවරේය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පඤ්ච ඔරමහාගිය සංයෝජනයන් ඤාණ ව යැමෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ සුද්දවැසි බඹලොව පිරිනිවන් පාතා සුලු වූයේ ඒ බඹලොවින් වටාලා නො එන සැහැවි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සීතත්ත පුද්ගල යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ඔසතරණය කොට සිටි එහෙයින් ම පරතෙර ගිය නිවන් තෙලෙහි සිටුනා බ්‍රාහ්මණ පුද්ගල නම් කවරේය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආසුවයන් ඤාණ ව යැමෙන් අනාසුව වූ (ඵලසමාධි සංඛිත්ත) වෙතොවිමුකතිය (ඵලප්‍රඥ සංඛිත්ත) ප්‍රඥ විමුකතිය මෙලොවීහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දෑත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට ඵලඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල ඔස තරණය කොට සිටි එහෙයින් ම පරතෙර ගිය නිවන් තෙලෙහි සිටුනා ඤාණසුව බ්‍රාහ්මණ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගල කෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ.

11. මෙලොව කාමයන් කෙරෙහි ලා අසංයත වූ අවිතරාග වූ කාම-හොඟි වූ පුත පුතා ජාති ජරා දෙකට වැදගත්තා වූ තාෂණාටට බාස ගත් යම් ජන කෙනෙක් ඇද්ද ඔහු අනුසොනගාමීහු යි.

12. එහෙයින් ම මෙලොව ඵලඹ සිටි සිහි ඇති ධීර තෙමේ වස්තුකාමයන් ද පඤ්චපාපයන් ද නො සෙවුනේ සහගිය දුකින් කාමයන් හැර සිටුනේ ය. ඒ පුභුලා පටිසොනගාමී යි කියත්.

13. යො වෙ කිලෙසාති පභාය පඤ්ච පරිපුණ්ණසෙබ්බො
අපභානධමෙමො,
වෙතොවසිප්පතොනා සමාහිතින්ද්‍රියො ස වෙ සීතතොනා'ති
නරො පට්ඨවති.

14. පරොවරු යස්ස සමෙච්ච ධම්මා විට්ඨපිතා අත්ථගතා න සන්ති,
ස වෙදගු චුසිතබ්බහමචරියො ලොකනනගු පාරගතො'ති චුච්චති.

4. 1. 1. 6.

[අප්පසංසුතසුතනං]

6. චතතාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුගගලො සනොනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.
කතමෙ චතතාරො?

අප්පසංසුතො සුතෙන අනුප්පනො, අප්පසංසුතො සුතෙන උප්පනො,
බහුසංසුතො සුතෙන අනුප්පනො, බහුසංසුතො සුතෙන උප්පනො.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො අප්පසංසුතො හොති සුතෙන අනුප්පනො?
ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුගගලස්ස අප්පකං සුතං හොති සුතනං ගෙය්‍යං
වෙය්‍යාකරණං ගාථා¹ උද්ගතං ඉතිචුතතකං ජාතකං අබ්භූතධම්මං වෙදලං.
සො තස්ස අප්පකස්ස සුතස්ස න අත්ථමඤ්ඤාය න ධම්මමඤ්ඤාය න ධම්මානු-
ධම්මපටිපනො හොති. එවං බො භික්ඛවෙ පුගගලො අප්පසංසුතො
හොති සුතෙන අනුප්පනො.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො අප්පසංසුතො හොති සුතෙන උප්පනො?
ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුගගලස්ස අප්පකං සුතං හොති සුතනං ගෙය්‍යං
වෙය්‍යාකරණං ගාථා උද්ගතං ඉතිචුතතකං ජාතකං අබ්භූතධම්මං වෙදලං.
සො තස්ස අප්පකස්ස සුතස්ස අත්ථමඤ්ඤාය ධම්මමඤ්ඤාය ධම්මානුධම්ම-
පටිපනො හොති. එවං බො භික්ඛවෙ පුගගලො අප්පසංසුතො හොති,
සුතෙන උප්පනො.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො බහුසංසුතො හොති සුතෙන අනුප්පනො?
ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුගගලස්ස බහුං² සුතං හොති සුතනං ගෙය්‍යං
වෙය්‍යාකරණං ගාථා උද්ගතං ඉතිචුතතකං ජාතකං අබ්භූතධම්මං වෙදලං.
සො තස්ස බහුකස්ස සුතස්ස න අත්ථමඤ්ඤාය න ධම්මමඤ්ඤාය න ධම්මානු-
ධම්ම පටිපනො හොති. එවං බො භික්ඛවෙ පුගගලො බහුසංසුතො හොති,
සුතෙන අනුප්පනො.

1. ගාථා. මජ්ඣං. 2. බහුකං - මජ්ඣං.

13. යම් ආයතීශ්‍රාවකයෙක් එකානන්තයෙන් පසුවමරමහාගීය කෙලෙසුන් පියා පිරිපුන් ශික්ෂා ඇත්තේ අපරිහාණ්‍යවතාව ඇත්තේ විතතවගිතාවප්‍රාප්ත වූයේ මොනොවට පිහිටුවා ලූ ශික්ෂ්‍ය ඇත්තේ වේ ද, ඒ ආයතීශ්‍රාවක එකානන්තයෙන් සිතනන සි කියනු ලැබේ.

14. යමක් හු විසින් කුලලාකුලබ්ධියෝ නුවණින් වැදගෙන නසන ලද්දහු, අභ්‍යන්තර වුවාහු, විද්‍යාමාන නොවෙත් ද, වැස නිම කළ බඹසර ඇති තුන්ලෝ කෙළපත් සිවුමග නුවණින් නිවන් ගියා වූ ඒ ආයතීශ්‍රාවක තෙම පාරගත සි කියනු ලැබේ.

4. 1. 1. 6.

[අප්‍රසංගකසූත්‍රය]

6. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ශ්‍රාවකයන් උපපන්න නොවූ (සිද්ධිප්‍රාප්ත නොවූ) අලපශ්‍රාවක ය. ශ්‍රාවකයන් උපපන්න වූ අලපශ්‍රාවක ය. ශ්‍රාවකයන් අනුපපන්න වූ බහුශ්‍රාවක ය. ශ්‍රාවකයන් උපපන්න වූ බහුශ්‍රාවක ය.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල ශ්‍රාවකයන් අනුපපන්න අලපශ්‍රාවකයෙක් වේ ද? මහණෙනි, මෙසේනෙහි කිසි යම් පුහුලකු විසින් සුත්ත ගෙයා වෙය්‍යාකරණ ගාථා උදන ඉතිවුත්තක ජාතක අභිභූතබ්ධම වෙදලල යන නවතසසුන් මදක් අසන ලද්දේ වෙයි. හෙතෙම අලප වූ ඒ ශ්‍රාවකයාගේ අතීත නො දැන පෙළ දහම නො දැන බමුණුබමි සංඛ්‍යාත පුළුභාගප්‍රතිපදාවට නො පිළිපත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රාවකයන් අනුපපන්න අලපශ්‍රාවකයෙක් වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල ශ්‍රාවකයන් උපපන්න අලපශ්‍රාවකයෙක් වේ ද? මහණෙනි, මෙ සේනෙහි ඇතැම් පුහුලකු විසින් සුත්ත ගෙයා වෙය්‍යාකරණ ගාථා උදන ඉතිවුත්තක ජාතක අභිභූතබ්ධම වෙදලල යන නවත සසුන් ලෙගම්ත්‍රයක් අසන ලද්දේ වෙයි. හෙතෙම අලප වූ ඒ ශ්‍රාවකයාගේ අවුවා දැන පෙළ දැන බමුණුබමි පිළිපත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රාවකයන් උපපන්න අලපශ්‍රාවකයෙක් වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල ශ්‍රාවකයන් අනුපපන්න බහුශ්‍රාවකයෙක් වේ ද? මහණෙනි, මෙ සේනෙහි කිසියම් පුහුලකු විසින් සුත්ත ගෙයා වෙය්‍යාකරණ ගාථා උදන ඉතිවුත්තක ජාතක අභිභූතබ්ධම වෙදලල යන නවත සසුන් බොහෝ අසන ලද්දේ වෙයි. හෙතෙම බොහෝ වූ ඒ ශ්‍රාවකයාගේ අවුවා නො දැන පෙළ නො දැන බමුණුබමි පිළිපත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රාවකයන් අනුපපන්න බහුශ්‍රාවකයෙක් වෙයි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ඛුංසුතො හොති සුතෙන උපපන්නො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස ඛුංසුතං සුතං හොති සුතනං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථා උද්දනං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අබ්‍යුත්තමමං වෙදලලං, සො තස්ස ඛුංසුතස්ස සුතස්ස අත්මඤ්ඤාය ධම්මඤ්ඤාය ධම්මානුධම්ම-පටිපන්නො හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ඛුංසුතො හොති සුතෙන උපපන්නො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරො පුග්ගලා සන්නො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනති.

15. අප්පස්සුතො'පි වෙ හොති සීලෙසු අසමාහිතො,
උභයෙන නං ගරහන්ති සීලතො ච සුතෙන ච.
16. අප්පස්සුතොපි වෙ හොති සීලෙසු සුසමාහිතො,
සීලතො නං පසංසන්ති නාස්ස සම්පජ්ජතෙ සුතං.
17. ඛුංසුතොපි වෙ හොති සීලෙසු අසමාහිතො,
සීලතො නං ගරහන්ති තස්ස සම්පජ්ජතෙ සුතං.
18. ඛුංසුතොපි වෙ හොති සීලෙසු සුසමාහිතො,
උභයෙන නං පසංසන්ති සීලතො ච සුතෙන ච.
19. ඛුංසුතං ධම්මධරං සප්පඤ්ඤං බුද්ධසාවකං,
තෙකං ජමේඛාතදස්සෙව කො නං නිජ්ඣුමරහති,
දෙවාපි නං පසංසන්ති බුහුත්වාපි පසංසිතො'ති.

4. 1. 1. 7.

[සොහෙනතිසුතනං]

7. චත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා වියතනා විනිතා විසාරද, ඛුංසුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටිපන්නා සංඝං සොහෙති. කතමෙ චත්තාරො?

භික්ඛු භික්ඛවෙ වියතනා විනිතො විසාරදො ඛුංසුතො ධම්මධරො ධම්මානුධම්මපටිපන්නො සංඝං සොහෙති.

භික්ඛුනී භික්ඛවෙ වියතනා විනිතා විසාරද, ඛුංසුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටිපන්නා සංඝං සොහෙති.

උපාසකො භික්ඛවෙ වියතනා විනිතො විසාරදො ඛුංසුතො ධම්මධරො ධම්මානුධම්මපටිපන්නො සංඝං සොහෙති.

උපාසිකා භික්ඛවෙ වියතනා විනිතා විසාරද, ඛුංසුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටිපන්නා සංඝං සොහෙති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරො වියතනා විනිතා විසාරද, ඛුංසුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටිපන්නා සංඝං සොහෙති.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල ශ්‍රැතයෙන් උපපන්න බහුශ්‍රැතයෙක් වේද? මහණෙනි, මෙසේනෙහි කිසියම් පුද්ගලයකු විසින් සුත්ත ගෙයා වෙය්‍යාකරණ ගාථා උදන ඉතිවුත්තක ජාතක අබ්‍යුත්තමම වෙදල යන නවන සසුන් බොහෝ අසන ලද්දේ වෙයි. හෙතෙම බොහෝ වූ ඒ ශ්‍රැත-යාගේ අවුවා දෑන පෙළ දහම දෑන ධර්මානුධර්මයට පිළිපත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රැතයෙන් උපපන්න බහුශ්‍රැතයෙක් වේ.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගල කෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යාමානාහ.

15. ඉදින් අලපශ්‍රැතන් වේ ද, ශීලයෙහි පරිපූරකාරීන් නො වේ ද, ඔහු ශීලයෙහි ශ්‍රැතයෙහි මෙසේ උභයභාගයෙන් ගරහන්.

16. ඉදින් අලපශ්‍රැතන් වේ ද, ශීලයෙහි පරිපූරකාරීන් වේ ද, ඔහු ශීලභාගයෙන් පසසන්. ඔහුට ශ්‍රැතය නො සැපයේ.

17. ඉදින් බහුශ්‍රැතන් වේ ද, ශීලයෙහි පරිපූරකාරීන් නොවේ ද, ඔහු ශීලභාගයෙන් ගරහන්. ඔහුට ශ්‍රැතය ශ්‍රැතකාන්තය සපයා.

18. ඉදින් බහුශ්‍රැතන් වේ ද, ශීලයෙහි පරිපූරකාරීන් වේ ද, ඔහු ශීලභාගයෙහි ශ්‍රැතභාගයෙහි මෙසේ උභයභාගයෙන් පසසන්.

19. බහුශ්‍රැත වූ ශ්‍රැතධර්මයට ආධාර වූ සුප්‍රාඥ වූ ජාමිනද සචණ්-තිෂ්කායක් බඳු වූ ඒ බුද්ධිශ්‍රාවකයා නිගන්තට කවරෙක් නම් අහි වේ ද? දෙවියෝ ද පවා ඔහු පසසන්. බ්‍රහ්මයා විසින් පසස්නා ලද්දේ ය.

4. 1. 1. 7.

[සොහෙනගී සූත්‍රය]

7. මහණෙනි, ව්‍යක්ත, විනිත, විශාරද, බහුශ්‍රැත, ධර්මර, ධර්මානුධර්ම-ප්‍රතිපන්න සතර පුද්ගල කෙනෙක් සම්පයා හොබවන්. කවර සතර කෙනෙක යන්:

මහණෙනි. ව්‍යක්ත, විනිත, විශාරද, බහුශ්‍රැත, ධර්මර, ධර්මානුධර්ම-ප්‍රතිපන්න මහණ සතුන් හොබවයි.

මහණෙනි, ව්‍යක්ත, විනිත, විශාරද, බහුශ්‍රැත, ධර්මර, ධර්මානුධර්මප්‍රතිපන්න මෙහෙණ සතුන් හොබවයි.

මහණෙනි, ව්‍යක්ත, විනිත, විශාරද, බහුශ්‍රැත, ධර්මර, ධර්මානුධර්මප්‍රතිපන්න උපාසක සතුන් හොබවයි.

මහණෙනි, ව්‍යක්ත, විනිත, විශාරද, බහුශ්‍රැත, ධර්මර, ධර්මානුධර්මප්‍රතිපන්න උපාසිකා නොමෝ සතුන් හොබවයි.

මහණෙනි, ව්‍යක්ත, විනිත, විශාරද, බහුශ්‍රැත, ධර්මර, ධර්මානුධර්මප්‍රතිපන්න මේ සතර දෙන සතුන් හොබවන්.

20. යො හොති වියතො ච විසාරදො ච
 බහුස්සුතො ධම්මධරො ච හොති,
 ධම්සා හොති අනුධම්මවාරි
 ස තාදිසො චුච්චති සඛස්සොහතො.
21. භික්ඛු ච සීලසම්පන්නො භික්ඛුනී ච බහුස්සුතා,
 උපාසකො ච යො සඤ්ඤා යා ච සද්ධා උපාසිකා,
 එතෙ බො සඛස්සං සොහෙනති එතෙ හි සඛස්සොහනා'ති.

4. 1. 1. 8

[වෙසාරජ්ජුතං.]

8. වතතාරමානි භික්ඛුවෙ තථාගතස්ස වෙසාරජ්ජානි යෙති වෙසාරජ්ජෙති සමන්තාගතො තථාගතො ආසනං ඨානං පටිජානානි, පරිසාසු සීහනාදං තදනි, බ්‍රහ්මවකකං පවතෙති. කතමානි වතතාරි?

“සම්මාසම්බුද්ධස්ස තෙ පටිජානතො ඉමෙ ධම්මා අනභිසම්බුද්ධානි” තනු වත මං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා බ්‍රහ්මා වා කොචි වා ලොකස්මිං සහධම්මෙන පටිච්චොදෙස්සනීති නිමිත්තමෙන භික්ඛුවෙ න සමනුපස්සාමි. එතම්පහං භික්ඛුවෙ නිමිත්තං අසමනුපස්සන්නො බෙම්පපතො අභයපපතො වෙසාරජ්ජපපතො විහරාමි.

“බ්‍රිණාසවස්ස තෙ පටිජානතො ඉමෙ ආසවා අපරික්ඛිණානි” තනු වත මං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා බ්‍රහ්මා වා කොචි වා ලොකස්මිං සහධම්මෙන පටිච්චොදෙස්සනීති නිමිත්තමෙන භික්ඛුවෙ න සමනුපස්සාමි. එතම්පහං භික්ඛුවෙ නිමිත්තං අසමනුපස්සන්නො බෙම්පපතො අභයපපතො වෙසාරජ්ජපපතො විහරාමි.

“යෙ බො පන තෙ අනනරාසිකා ධම්මා චුත්තා. තෙ පටිසෙවතො නාලං අනනරායායානි” තනු වත මං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා බ්‍රහ්මා වා කොචි වා ලොකස්මිං සහධම්මෙන පටිච්චොදෙස්සනීති නිමිත්තමෙන භික්ඛුවෙ න සමනුපස්සාමි. එතම්පහං භික්ඛුවෙ නිමිත්තං අසමනුපස්සන්නො බෙම්පපතො අභයපපතො වෙසාරජ්ජපපතො විහරාමි.

“යස්ස බො පන තෙ අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො සො න නියයාති තකකරස්ස සම්මා දුක්ඛකකියායානි” තනු වත මං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා බ්‍රහ්මා වා කොචි වා ලොකස්මිං සහධම්මෙන පටිච්චොදෙස්සනීති නිමිත්තමෙන භික්ඛුවෙ න සමනුපස්සාමි. එතම්පහං භික්ඛුවෙ නිමිත්තං අසමනුපස්සන්නො බෙම්පපතො අභයපපතො වෙසාරජ්ජපපතො විහරාමි.

20. යම් මහණෙක්, වෘක්ක වූයේත් විශාරද වූයේත් වේ ද, බහුශ්‍රාවක වූයේත් ධර්මය වූයේත් වේ ද, ඉව ලොකොත්තර ධර්මයට අනුබම් සම්බන්ධ පූජිතාගප්‍රතිපදාව පුරන්තේත් වේ ද, එබඳු ඒ මහණ සම්බන්ධතාවය යි කියනු ලැබේ.

21. සිල් සපත් යම් මහණෙක් වේ ද, ආගමබ්‍රහ්ම (අසුපිරිතැන් ඇති) යම් මෙහෙණක් වේ ද, සාදුහැනි යම් උච්ඡවෙක් වේ ද, සාදුහැනි යම් උචාසි-යක් වේ ද, මොහු සතුන් හොබවත්. මොහු වනාහි සම්බන්ධතාවය යි.

4. 1. 1. 8.

[වෙශාරද්‍යසුත්‍රය]

8. මහණෙනි, යම් වෙශාරද්‍යයෙකින් සමන්විත නිව්‍යාන නිව්‍යානයන් වහන්සේ ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානය පිළිගත කරණ සේක් ද, අපටපමිද්දි සිංහනාද කරණ සේක් ද, බ්‍රහ්මවතු සම්බන්ධ දම්සක් පවත්වන සේක් ද, නිව්‍යානයන් වහන්සේගේ මේ සතර වෙශාරද්‍ය කෙනෙක් වෙති. කවර සතර කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, “සමයක් සම්බුද්ධියමහ යි පිළිගත කරණ නොප විසින් මේ ධර්මයේ අනිසම්බුද්ධිය” යි (බවුන් කියන) එකරුණෙහි ලා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ දෙවියෙක් හෝ මරෙක් හෝ බලෙක් හෝ ලොව අත් කිසිවෙක් හෝ සකාරණයෙන් මට වොදනා කරන්නේ ය යි මේ බඳු පුද්ගලයකු නොදක්මි. මහණෙනි, මම මෙබඳු පුද්ගලයකු නොදක්නෙමි ක්‍ෂෙමයට පැමිණියෙමි, අහසට පැමිණියෙමි, වෙශාරද්‍යයට පැමිණියෙමි වෙසෙමි.

මහණෙනි, “කම්මාසුචයමහ යි පිළිගත කරණ නොප විසින් මේ ආසුචයේ අපරිනිෂ්ටය” යි එකරුණෙහි ලා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ දෙවියෙක් හෝ මරෙක් හෝ බලෙක් හෝ ලොව අත් කිසිවෙක් හෝ සකාරණයෙන් මට වොදනා කරන්නේ ය යි මේබඳු පුද්ගලයකු නොදක්මි. මහණෙනි, මම මෙබඳු පුද්ගලයකු නොදක්නෙමි ක්‍ෂෙමයට පැමිණියෙමි, අහසට පැමිණියෙමි, වෙශාරද්‍යයට පැමිණියෙමි වෙසෙමි.

මහණෙනි, “නොප විසින් යම් ඒ අන්තරාකර ධර්ම කෙනෙක් වදරණ ලද්දහු ද, ඒ ධර්මයේ සෙවුනාහට අන්තරාකර පිණිස අසමනිය” යි එකරුණෙහි ලා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ දෙවියෙක් හෝ මරෙක් හෝ බලෙක් හෝ ලොව අත් කිසිවෙක් හෝ සකාරණ වචනයෙන් මට වොදනා කරන්නේ ය යි මේබඳු පුද්ගලයකු නොදක්මි. මහණෙනි, මම මෙබඳු පුද්ගලයකු නොදක්නෙමි ක්‍ෂෙමයට පැමිණියෙමි, අහසට පැමිණියෙමි, වෙශාරද්‍යයට පැමිණියෙමි වෙසෙමි.

මහණෙනි, “නොප විසින් යම් අනියක් සදහා දහම් දෙසන ලද ද ඒ දහම පුරණුවහට මොනොවට දුක් නසනු පිණිස නොයෙති” යි එකරුණෙහි ලා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ දෙවියෙක් හෝ මරෙක් හෝ බලෙක් හෝ ලොව අත් කිසිවෙක් හෝ සකාරණ වචනයෙන් මට වොදනා කරන්නේ ය යි මේබඳු පුද්ගලයකු නොදක්මි. මහණෙනි, මම මෙබඳු පුද්ගලයකු නොදක්නෙමි ක්‍ෂෙමයට පැමිණියෙමි, අහසට පැමිණියෙමි, වෙශාරද්‍යයට පැමිණියෙමි වෙසෙමි.

ඉමාති බො භික්ඛවෙ වතතාරි නථාගතස්ස වෙසාරජාති යෙති වෙසාරජෙති සමන්තාගතො නථාගතො අසභං ඥානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මවකකං පවතෙතති.

22. යෙ කෙවි'මෙ වාදපථා පුට්ඨසීනා යනතිසීනා සමණ්ණාභමණා ව, නථාගතං පඤ්ඤා න තෙ භවනති විසාරදං වාදපථාතිවතති. ¹

23. යො ධම්මවකකං අභිභුය්‍ය කෙවලි² පවතනසී සබ්බභූතානුකම්පී, නං තාදිසං දෙවමනුස්සසෙට්ඨං සත්තා, නම්ස්සන්ති භවස්ස පාරගුන්ති.

4. 1. 1. 9

[නණ්ණාසුතනං]

9. වතතාරො'මෙ භික්ඛවෙ නණ්ණුපපාද, යත් භික්ඛුතො නණ්ණා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති. කතමෙ වතතාරො?

වීචරහෙතු වා භික්ඛවෙ භික්ඛුතො නණ්ණා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති. පිණ්ඩපානහෙතු වා භික්ඛවෙ භික්ඛුතො නණ්ණා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති. සෙතාසනහෙතු වා භික්ඛවෙ භික්ඛුතො නණ්ණා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති. ඉතිභවාභවහෙතු වා භික්ඛවෙ භික්ඛුතො නණ්ණා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතතාරො නණ්ණුපපාද, යත් භික්ඛුතො නණ්ණා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති.

24. නණ්ණාදුතියො පුරිසො දීඝමඤ්ඤාන සංසරං, ඉත්භාවඤ්ඤාදාභාවං සංසරං තාතිවතති.

25. එතමාදීනවං ඤ්ඤා නණ්ණං දුක්ඛස්ස සම්භවං, ඵ්ඤානණ්ණා අනාදාතො සතො භික්ඛු පරිබ්බජේති.

4. 1. 1. 10

[යොගස්සුතනං]

10. වතතාරො'මෙ භික්ඛවෙ යොගා, කතමෙ වතතාරො? කාමයොගො භවයොගො දිට්ඨියොගො අවිජ්ජායොගො.

කතමො ව භික්ඛවෙ කාමයොගො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො කාමානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච අදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං නප්පජානාති. තස්ස කාමානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච අදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං අප්පජානතො යො කාමෙසු කාමරාගො කාමනද්දි කාමසිනෙහො කාමමුච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිප්පාහො කාමජේඛාසානං කාමනණ්ණා සානුසෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ කාමයොගො. (ඉති කාමයොගො)

1. වාදපථාතිවකකං-මජ්ඣං.

2. කෙවලො - මජ්ඣං, කෙවලො - සත්ථා.

මහණෙනි, යම් වෛශාරද්‍යයෙකින් සමකාගත තථාගතයන් වහන්සේ ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානය පිළිණ කරණ සේක් ද, අභිප්‍රීතීන් සිංහනාද කරණ සේක් ද, බ්‍රහ්මවතු සඛ්‍යාන දම්සක් පවත්වන සේක් ද, මේ ඒ තථාගතයන් වහන්සේගේ සතර වෛශාරද්‍යයෝ යි.

22. යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් (මෙකල) යම් වාදපථයක් ඇසුරු කළාහු ද, (එහෙයින් ම) බොහෝ බවට ගියාහු ද, එබඳු යම් කිසි මේ වාදපථයෝ වෙත් නම් ඔහු විශාරද වූ වාද ඉක්මවා සිටුවා තථාගතයන් වහන්සේ කරු පාමිණ බිඳෙත්.

23. සඵසතති භික්ෂාහුකම්පී වූ සකලගුණ සමකාගත වූ වාදපථ මැඩගෙණ සිටුවා යමෙක් දම්සක් පාවැත්වී ද, භවාන්තයට ගිය දෙවිමිනිසුනට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ එබඳු ඒ තථාගතයන් වහන්සේට සත්හු නමිනි.

4. 1. 1. 9.

[තෘෂණාසූත්‍රය]

9. මහණෙනි, යම් විෂයයෙක මහණහට තෘෂණාව උපදිනී වේ ද, මේ ඒ තෘෂණා උත්පාදයෝ සතරෙකි. කවර සතරහ යත්:

මහණෙනි, විචරහෙතුවෙත් හෝ මහණහට තෘෂණාව උපදී. මහණෙනි, පිණිසාතහෙතුවෙත් හෝ මහණහට තෘෂණාව උපදී. මහණෙනි, ශයනාසන-හෙතුවෙත් හෝ මහණහට තෘෂණාව උපදී. මහණෙනි, ඉති භවාභව-සඛ්‍යාන (විචරදියෙහි) ප්‍රණීත - ප්‍රණීතතරදි හෙතුවෙත් හෝ තෘෂණාව උපදී.

මහණෙනි, මහණහට යම් විෂයයෙක තෘෂණාව උපදිනී වේ ද, මේ ඒ සතර තෘෂණා උත්පාදයෝ ය.

24. තෘෂණාව දෙවෙනි කොට ගත් (=තෘෂණාව සහායිකාව කොට ඇති) පුරුෂ දීඝිකාලයක් සැරිසරණුයේ ඉන්මොව - අත්‍යාපාභාවසඛ්‍යාන (=ඉහලොක-පරලොක) සංසාරය පැන නො යයි.

25. තෙල ආදීතවය දැන, දූඛයාගේ සමභවය වූ තෘෂණාව දැන, පැහු තෘෂණා ඇති, උපාදාන විසින් නො ගන්නා සතිසම්පජ්ඣාදියෙහි විපුලබවට පත් මහණ වෙසේ.

4. 1. 1. 10.

[යොගසූත්‍රය]

10. මහණෙනි, මේ සතර යොග කෙනෙක් වෙති. කවර සතර කෙනෙක යත්: කාමයොගය, භවයොගය, දෛවියොගය, අවිද්‍යායොග යි.

මහණෙනි, කාමයොගය කවරේය: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් මහණෙක් කාමයන්ගේ උත්පත්තිය ද, බිදීම ද, මිහිර ද, දෛශය ද, නිසාරණය ද, තත් වූ සැටියෙන් නො දනියි. කාමයන්ගේ ඉපැදීම ද, බිදීම ද, මිහිර ද, දෛශය ද, හැරපිම ද, තත් වූ සැටියෙන් නො දන්නා ඔහුට වසතුකාමයෙහි යම් කාමරුගයෙක්, කාමනැදියෙක්, කාමසෙනහයෙක්, කාමමුතියෙක්, කාමපිපාසායෙක්, කාමපරිදහයෙක්, කාමයෙහි බැසගැනී මෙක්, කාමතෘෂණායෙක් ඇද්ද, ඒ තෘෂණාව උපදියි. මහණෙනි, මේ කාමයොග යි කියනු ලැබේ. (මේ කාමයොග යි.)

භවයොගො ච කථං හොති? ඉධ භික්කවෙ එකච්චා භවානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං තප්පජානාති. තස්ස භවානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං අප්පජානතො යො භවෙසු භවරාගො භවනන්දි භවසිනෙහො භවමුච්ඡා භවපිපාසා භවපරිලාහො භවජේක්ඛාසානං භවතණ්හා සානුසෙති. අයං වුච්චති භික්කවෙ භවයොගො. (ඉති කාමයොගො භවයොගො)

දිට්ඨියොගො ච කථං හොති? ඉධ භික්කවෙ එකච්චා දිට්ඨිනං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං තප්පජානාති. තස්ස දිට්ඨිනං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං අප්පජානතො යො දිට්ඨිසු දිට්ඨිරාගො දිට්ඨිනන්දි දිට්ඨිසිනෙහො දිට්ඨිමුච්ඡා දිට්ඨිපිපාසා දිට්ඨිපරිලාහො දිට්ඨිඅජේක්ඛාසානං දිට්ඨිතණ්හා සානුසෙති. අයං වුච්චති භික්කවෙ දිට්ඨියොගො. (ඉති කාමයොගො භවයොගො දිට්ඨියොගො)

අවිජ්ජායොගො ච කථං හොති? ඉධ භික්කවෙ එකච්චා ඡන්තං එස්සායතනානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං තප්පජානාති. තස්ස ඡන්තං එස්සායතනානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං අප්පජානතො යා ඡසු එස්සායතනෙසු අවිජ්ජා අඤ්ඤාණං සානුසෙති, අයං වුච්චති භික්කවෙ අවිජ්ජා-යොගො (ඉති කාමයොගො භවයොගො දිට්ඨියොගො අවිජ්ජායොගො.)

සංස්කරණො පාපකෙති අකුසලෙති ධම්මෙති සංකිලෙසිකෙති පොතො-භවිකෙති සදරෙති දුක්ඛවිපාකෙති ආයති ජාතිජරාමරණිකෙති, තස්මි අයොගකෙති ච වුච්චති.

ඉමෙ බො භික්කවෙ චතතාරො යොගා.

චතතාරො'මෙ භික්කවෙ විසංයොගො. කතමෙ චතතාරො? කාමයොග-විසංයොගො භවයොගවිසංයොගො දිට්ඨියොගවිසංයොගො අවිජ්ජායොග-විසංයොගො.

කතමො ච භික්කවෙ කාමයොගවිසංයොගො? ඉධ භික්කවෙ එකච්චා කාමානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං පජානාති. තස්ස කාමානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං පජානතො යො කාමෙසු කාමරාගො කාමනන්දි කාමසිනෙහො කාමමුච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාහො කාමජේක්ඛාසානං කාමතණ්හා සා නානුසෙති. අයං වුච්චති භික්කවෙ කාමයොගවිසංයොගො. (ඉති කාමයොගවිසංයොගො.)

භවයොගය කෙසේය යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් මහණෙක් භවයන්ගේ උත්පත්තිය ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද තත් වූ සැටියෙන් තො දනී ද, භවයන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද තත් වූ සැටියෙන් තො දන්නා ඔහුට භවයෙහි යම් භවරුගයෙක්, භවතැදියෙක් භවසෙනහයෙක්, භවමූෂියෙක්, භවපිපාසායෙක්, භවපරිදායෙක්, භවයෙහි ගැලිසිටීමෙක්, භවතෘෂ්ණායෙක් ඇද්ද, ඒ තෘෂ්ණාව උපදිසි. මහණෙනි, මේ භවයොග යි කියනු ලැබේ. (මේ කාමයොග හා භවයොග යි.)

දූෂටියොගය කෙසේය යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් මහණෙක් දූෂටීන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද, තත් වූ සැටියෙන් තො දනී ද, දූෂටීන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද තත් වූ සැටියෙන් තො දන්නා ඔහුට දූෂටියෙහි යම් දූෂටිරුගයෙක්, දූෂටිතැදියෙක්, දූෂටිසෙනහයෙක්, දූෂටිමූෂියෙක්, දූෂටිපිපාසායෙක්, දූෂටිපරිදායෙක්, දූෂටියෙහි ගැලිසිටීමෙක්, දූෂටිතෘෂ්ණායෙක් ඇද්ද, ඒ උපදී. මහණෙනි, මේ දූෂටියොග යි කියනු ලැබේ. (මේ කාමයොග - භවයොග හා දූෂටියොග යි.)

අවිද්‍යායොගය කෙසේය යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් මහණෙක් සවාදුරුම් සපංගියතනයන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද, තත් වූ සැටියෙන් තො දනී ද, සවාදුරුම් සපංගියතනයන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද, තත් වූ පරිදි තො දන්නා වූ ඔහුට භවසපංගියතනයෙහි යම් අවිද්‍යායෙක් අඥනයෙක් ඇද්ද, ඒ අවිද්‍යාව උපදී. මහණෙනි, මේ අවිද්‍යායොග යි කියනු ලැබේ. (කාමයොග - භවයොග - දූෂටියොග - අවිද්‍යායොග මෙසේ ය.)

කිලිටි කරණ, පුතභිවය ඇති කරණ, දරට සහිත දුක් උපදවන, මතු ජාතිජරාමරණ උදකරණ ලාමක අකුසල් දහමින් පිරිවැරැතේ වේ ද, එහෙයින් (හෙතෙම) අයොගකෙබ්බි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර යොගයහ.

මහණෙනි, මේ සතර විසංයොග කාරණයෝ ය. කවර සතරහ යත්: කාමයොගයෙන් විසංයොගය, භවයොගයෙන් විසංයොගය, දිට්ඨියොගයෙන් විසංයොගය, අවිජ්ජායොගයෙන් විසංයොග යි.

මහණෙනි, කාමයොගයෙන් විසංයොගය කවරේය: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් මහණෙක් කාමයන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද, තත් වූ සැටියෙන් දනී ද, කාමයන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද, තත් වූ සැටියෙන් දන්නා ඔහුට කාමයෙහි යම් කාමරුගයෙක්, කාමතැදියෙක්, කාමසෙනහයෙක්, කාමමූෂියෙක්, කාමපිපාසායෙක්, කාමපරිදායෙක්, කාමයෙහි ගැලිසිටීමෙක් කාමතෘෂ්ණායෙක් ඇද්ද, ඒ නූපදී. මහණෙනි, මේ කාමයොග විසංයොග යි කියනු ලැබේ. (මේ කාමයොග විසංයොග යි.)

භවයොගවිසංයොගො ච කථං හොති? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා භවානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිසාරණඤ්ච යථාභුතං පජානාති. තස්ස භවානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිසාරණඤ්ච යථාභුතං පජානතො යො භවෙසු භවරුගො භවතන්දි භවසිනෙහො භවමුච්ඡා භවපිපාසා භවපරිලාහො භවජේක්ඛාසානං භවතණ්හා සා නානුසෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භවයොගවිසංයොගො. (ඉති කාමයොගවිසංයොගො භවයොගවිසංයොගො.)

දිට්ඨියොගවිසංයොගො ච කථං හොති? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා දිට්ඨිතං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිසාරණඤ්ච යථාභුතං පජානාති. තස්ස දිට්ඨිතං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිසාරණඤ්ච යථාභුතං පජානතො යො දිට්ඨිසු දිට්ඨිරුගො දිට්ඨිතන්දි දිට්ඨිමුච්ඡා දිට්ඨිපිපාසා දිට්ඨිපරිලාහො දිට්ඨිඅජේක්ඛාසානං දිට්ඨිතණ්හා සා නානුසෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨියොගවිසංයොගො. (ඉති කාමයොගවිසංයොගො භවයොගවිසංයොගො දිට්ඨියොගවිසංයොගො.)

අවිජ්ජායොගවිසංයොගො ච කථං හොති? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා ඡන්තං එසසායතනානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිසාරණඤ්ච යථාභුතං පජානාති. තස්ස ඡන්තං එසසායතනානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිසාරණඤ්ච යථාභුතං පජානතො යා ඡසු එසසායතනෙසු අවිජ්ජා අඤ්ඤාණං සා නානුසෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අවිජ්ජායොගවිසංයොගො. (ඉති කාමයොගවිසංයොගො භවයොගවිසංයොගො දිට්ඨියොගවිසංයොගො අවිජ්ජායොගවිසංයොගො.)

විසංයුතො පාපකෙති අකුසලෙති ධම්මෙති සංකිලෙසිකෙති පොතො-භවිකෙති සදරෙති දුක්ඛවිපාකෙති ආයතිං ජාතිජරාමරණිකෙති. තස්මා යොගකෙමිති වුච්චති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතනාරො විසංයොගාති.

26. කාමයොගෙන සංයුතො භවයොගෙන වුභයං,
දිට්ඨියොගෙන සංයුතො අවිජ්ජාය පුරකකතා,
සතො ගච්ඡන්ති සංසාරං ජාතිමරණගාමිනො.

27. යෙ ච කාමෙ පරිඤ්ඤාය භවයොගඤ්ච සබ්බසො,
දිට්ඨියොගං සමුභවිච්ච අවිජ්ජඤ්ච විරුජයං,
සබ්බයොගවිසංයුතො තෙ වෙ යොගාතිගා මුතීති.

භණ්ඩගාමවගෙතා පඨමො.

තස්සදානං:

අනුබුද්ධං පපතිතං දොඬු බතං අනුසොතපඤ්චමං,
අපපස්සුතො ච සොහෙනති වෙසාරජ්ජං තණ්හායොගෙන තෙ දුසා'ති.

භවයොගයෙන් විසංයොගය කෙසේය යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙනි ආතාමි මහණෙක් භවයන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද, තත් වූ සැටියෙන් දැනී ද, භවයන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද තත් වූ සැටියෙන් දන්නා ඔහුට භවයෙහි යම් භවරාගයෙක්, භවනාදියෙක්, භවසෙතභයෙක්, භවමුඡ්ඡායෙක්, භවපිපාසායෙක්, භවපරිදා-
හයෙක්, භවයෙහි ගැලිසිටීමෙක්, භවතාමණායෙක් ඇද්ද, ඒ තාමණාව නූපදී. මහණෙනි, මේ භවයොග විසංයොග යි කියනු ලැබේ. (මේ කාමයොග විසංයොග හා භවයොග විසංයොග යි.)

දූෂටියොගයෙන් විසංයොගය කෙසේය යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙනි ආතාමි මහණෙක් දූෂටීන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද තත් වූ සැටියෙන් දැනී ද, දූෂටීන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද, තත් වූ සැටියෙන් දන්නා ඔහුට දූෂටියෙහි යම් දූෂටිගයෙක්, දූෂටිනාදියෙක්, දූෂටිමුඡ්ඡායෙක්, දූෂටිපිපාසායෙක්, දූෂටිපරිදාහයෙක්, දූෂටියෙහි ගැලිසිටීමෙක්, දූෂටිතාමණායෙක් ඇද්ද, ඒ තාමණාව නූපදී. මහණෙනි, මේ දූෂටියොගවිසංයොග යි කියනු ලැබේ. (මේ කාමයොග-
විසංයොගය, භවයොගවිසංයොගය, දූෂටියොග විසංයොග යි.)

අවිජ්ජායොගයෙන් විසංයොගය කෙසේය යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙනි ආතාමි මහණෙක් අවිසංසාරයන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද, තත් වූ සැටියෙන් දැනී ද, අවිසංසාරයන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද, තත් වූ සැටියෙන් දන්නා ඔහුට අවිසංසාරයෙහි යම් අවිජ්ජායෙක් නො දැන්මෙන් ඇද්ද, ඒ අවිජ්ජාව නූපදී. මහණෙනි, මේ අවිජ්ජායොගයෙන් විසංයොග යි කියනු ලැබේ. (කාමයොගවිසංයොගය, භවයොගවිසංයොගය, දූෂටියොගවිසංයොගය, අවිජ්ජායොගවිසංයොගය මෙසේ යි.)

කිලිපි කරණ, පුනච්චය ආති කරණ, දරථ සතිත, දුක් උපදවත, මතු ජාතිජරාමරණ උදාකරණ, ලාමක අකුසල් දහමින් වෙන් වූයේ මේ ද, එහෙයින් (හෙතෙම) අයොගතෙකම යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර විසංයොග කාරණයෝ යි.

26. කාමයොගයෙන් සංයුක්ත වූත්, භවයොගයෙන් සංයුක්ත වූත්, මෙසේ උභයභාගයෙන් හෝ සංයුක්ත වූත්, දූෂටියොගයෙන් සංයුක්ත වූත්, අවිජ්ජායොගයෙන් පෙරටු කරණ ලද්ද වූත්, ජාතිජරාමරණ කරු යන සුලු සත්ව වදිත්.

27. යම් කෙනෙක් දෙවැදූරැම් කාමයන් පිරිසිදු දැන සම්ප්‍රකාරයෙන් භවයොගයන් දැන දූෂටියොගය සිද්ධියා අවිජ්ජාවන් භාරපියා සම්ප්‍රකාරයෙන් කෙරෙන් විසංයුක්ත වූහ ද, ඒ ස්මිණාසුව මුනිහු එකානන්තයෙන් කාමාදි-
යොගයන් පැන ගියහ යි.

හණාමවගීය පලමුවැනි යි.

එහි දිශානාය:

අනුබ්බය, පපතිතය, බත දෙක ය,
පස්වැනි අනුසොතය, අපසස්සතය,
සොහෙනතිය, වෙසාරජ්ජය, තණ්හාය, යොගය
යන මෙයින් ඒ සූත්‍රයෝ දස දෙනෙකි.

2. චරවග්ගො

4. 1. 2. 1.

[චරනනසුතං.]

[සාවස්ථිනිදුතං:]

11. චරතො චෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො උප්පජ්ජති කාමචිතකෙකො වා ව්‍යාපාදචිතකෙකො වා විහිංසාචිතකෙකො වා. තඤ්ච භික්ඛු අඛිවාසෙති, තප්පජ්ජති, න විනොදෙති, න ව්‍යන්තීකරොති, න අනභාවං ගමෙති. චරමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු ඵවම්භුතො අනාතාපි අනොතතාපි සත්තං සමිතං කුසීනො නිනවිරියො'ති චුච්චති.

සීතස්ස චෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො උප්පජ්ජති කාමචිතකෙකො වා ව්‍යාපාදචිතකෙකො වා විහිංසාචිතකෙකො වා. තඤ්ච භික්ඛු අඛිවාසෙති, තප්පජ්ජති, න විනොදෙති, න ව්‍යන්තීකරොති, න අනභාවං ගමෙති. සීතො චෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛු ඵවම්භුතො අනාතාපි අනොතතාපි සත්තං සමිතං කුසීනො නිනවිරියො'ති චුච්චති.

නිසිත්තස්ස චෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො උප්පජ්ජති කාමචිතකෙකො වා ව්‍යාපාදචිතකෙකො වා විහිංසාචිතකෙකො වා. තඤ්ච භික්ඛු අඛිවාසෙති, තප්පජ්ජති, න විනොදෙති, න ව්‍යන්තීකරොති, න අනභාවං ගමෙති. නිසිත්තොපි භික්ඛවෙ භික්ඛු ඵවම්භුතො අනාතාපි අනොතතාපි සත්තං සමිතං කුසීනො නිනවිරියො'ති චුච්චති.

සයානස්ස චෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො ජාගරස්ස උප්පජ්ජති කාමචිතකෙකො වා ව්‍යාපාදචිතකෙකො වා විහිංසාචිතකෙකො වා. තඤ්ච භික්ඛු අඛිවාසෙති, තප්පජ්ජති, න විනොදෙති, න ව්‍යන්තීකරොති, න අනභාවං ගමෙති. සයානොපි භික්ඛවෙ භික්ඛු ජාගරො ඵවම්භුතො අනාතාපි අනොතතාපි සත්තං සමිතං කුසීනො නිනවිරියො'ති චුච්චති.

චරතො චෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො උප්පජ්ජති කාමචිතකෙකො වා ව්‍යාපාදචිතකෙකො වා විහිංසාචිතකෙකො වා. තඤ්ච භික්ඛු නාඛිවාසෙති, පජ්ජති විනොදෙති, ව්‍යන්තීකරොති, අනභාවං ගමෙති. චරමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු ඵවම්භුතො අනාපි ඔත්තාපි සත්තං සමිතං ආරභ්ථවිරියො පභිතතෙතො'ති චුච්චති.

සීතස්ස චෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො උප්පජ්ජති කාමචිතකෙකො වා ව්‍යාපාදචිතකෙකො වා විහිංසාචිතකෙකො වා. තඤ්ච භික්ඛු නාඛිවාසෙති පජ්ජති විනොදෙති ව්‍යන්තීකරොති අනභාවං ගමෙති. සීතොපි භික්ඛවෙ භික්ඛු ඵවම්භුතො අනාපි ඔත්තාපි සත්තං සමිතං ආරභ්ථවිරියො පභිතතෙතො'ති චුච්චති.

නිසිත්තස්ස චෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො උප්පජ්ජති කාමචිතකෙකො වා ව්‍යාපාදචිතකෙකො වා විහිංසාචිතකෙකො වා. තඤ්ච භික්ඛු නාඛිවාසෙති පජ්ජති විනොදෙති ව්‍යන්තීකරොති අනභාවං ගමෙති. නිසිත්තොපි භික්ඛවෙ භික්ඛු ඵවම්භුතො අනාපි ඔත්තාපි සත්තං සමිතං ආරභ්ථවිරියො පභිතතෙතො'ති චුච්චති.

2. චරවර්ග

4. 1. 2. 1.

[චරගතසූත්‍රය]

[සැවැත් නිදහසි:]

11. මහණෙනි, ඇවිදිනා මහණහට ද කාමවිතකීයෙක් හෝ ව්‍යාපාද-
විතකීයෙක් හෝ විහිංසාවිතකීයෙක් හෝ උපදනේ ය. මහණ ඒ විතකීය
ද ඉවසයි. නො හරියි, නො තෙරයි. විගතානන නො කෙරෙයි. අභාවයට
නොද පමුණුවයි. මහණෙනි, වීර්‍යී රහිත වූ උපවාද භය රහිත වූ
හැමදු නරතුරු කුසිත වූ මෙබඳු ඇවිදිනා මහණ ද, “හිතවීර්‍යී ඇත්තේ” යයි
කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සිටුනා වූ ද මහණහට කාමවිතකීයෙක් හෝ ව්‍යාපාදවිතකී-
යෙක් හෝ විහිංසාවිතකීයෙක් හෝ උපදනේ ය. මහණ ඒ විතකීය
ද ඉවසයි. නො හරියි. නො තෙරයි. විගතානන නො කෙරෙයි. අභා-
වයට නොද පමුණුවයි. මහණෙනි, වීර්‍යී රහිත වූ උපවාද භය රහිත වූ
හැමදු නරතුරු කුසිත වූ මෙබඳු සිටුනා මහණ ද “හිතවීර්‍යී ඇත්තේ” යි
කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, හිඳුනා වූ ද මහණහට කාමවිතකීයෙක් හෝ ව්‍යාපාද-
විතකීයෙක් හෝ විහිංසාවිතකීයෙක් හෝ උපදනේ ය. මහණ ඒ විතකීය ද
ඉවසයි. නො හරියි. නො තෙරයි. විගතානන නො කෙරෙයි. අභාවයට
නොද පමුණුවයි. මහණෙනි, වීර්‍යී රහිත වූ උපවාද භය රහිත වූ
හැමදු නරතුරු කුසිත වූ මෙබඳු හිඳුනා මහණ ද “හිතවීර්‍යී ඇත්තේ” යි
කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, නිදිවරණ හෝතා වූ ද මහණහට කාමවිතකීයෙක් හෝ
ව්‍යාපාදවිතකීයෙක් හෝ විහිංසාවිතකීයෙක් හෝ උපදනේ ය. මහණ
ඒ විතකීය ද ඉවසයි. නො හරියි. නො තෙරයි. විගතානන නො කෙරෙයි.
අභාවයට නොද පමුණුවයි. මහණෙනි, වීර්‍යී රහිත වූ උපවාද භය රහිත වූ
හැමදු නරතුරු කුසිත වූ මෙබඳු නිදිවරණ හෝතා වූ ද මහණ “හිතවීර්‍යී
ඇත්තේ” යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ඇවිදිනා වූ ද මහණහට කාමවිතකීයෙක් හෝ ව්‍යාපාද-
විතකීයෙක් හෝ විහිංසාවිතකීයෙක් හෝ උපදනේ ය. මහණ ඒ විතකීය ද
නො ඉවසයි. හරියි. තෙරයි. විගතානන කෙරෙයි. අභාවයට පමුණුවයි.
මහණෙනි, වීර්‍යී ඇති උපවාද භය ඇති හැමදු නරතුරු පටන් ගත් වීර්‍යී
ඇති මෙබඳු ඇවිදිනා වූ ද මහණ “සමථ විදුශීතා දෙක්හි මෙහෙයූ සිත්
ඇත්තේ” යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සිටුනා වූ ද මහණහට කාමවිතකීයෙක් හෝ ව්‍යාපාද-
විතකීයෙක් හෝ විහිංසාවිතකීයෙක් හෝ උපදනේ ය. මහණ ඒ විතකීය ද
නො ඉවසයි. හරියි. තෙරයි. විගතානන කෙරෙයි. අභාවයට පමුණුවයි.
මහණෙනි, වීර්‍යී ඇති උපවාද භය ඇති හැමදු නරතුරු පටන් ගත් වීර්‍යී
ඇති මෙබඳු සිටුනා වූ ද මහණ “සමථ විදුශීතා දෙක්හි මෙහෙයූ සිත්
ඇත්තේ” යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, හුන්තා වූ ද මහණහට කාමවිතකීයෙක් හෝ ව්‍යාපාද-
විතකීයෙක් හෝ විහිංසාවිතකීයෙක් හෝ උපදනේ ය. මහණ ඒ විතකීය ද
නො ඉවසයි. හරියි. තෙරයි. විගතානන කෙරෙයි. අභාවයට පමුණුවයි.
මහණෙනි, වීර්‍යී ඇති උපවාද භය ඇති හැමදු නරතුරු පටන් ගත් වීර්‍යී
ඇති මෙබඳු වූ ද ඒ මහණ “සමථ විදුශීතා දෙක්හි මෙහෙයූ සිත් ඇත්තේ” යි
කියනු ලැබේ.

සයානස්ස වෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො ජාගරස්ස උපපජ්ඣති කාමවිතකෙකා වා ව්‍යාපාදවිතකෙකා වා විහිංසාවිතකෙකා වා. තං ච භික්ඛු නාබිවාසෙති පජ්ඣති, විතොදෙති, බ්‍යන්තිකරොති, අනභාවං ගමෙති. සයානොපි භික්ඛවෙ භික්ඛු ජාගරො ඵවමුතො ආතාපී ඔත්තාපී සත්තං සමිතං ආරද්ධවිරියො පභිතතො'ති චූචවතීති.

28. වරං වා යදි වා තිට්ඨං නිසිනොතා උදවා සයං,
යො විතකකං විතකෙකනි පාපකං ගෙහනිසිතං.

29. කුමමග්ගං පටිපනොතො සො මොහනෙය්‍යස්ස මුච්ඡිතො,
අභබ්බො තාදිසො භික්ඛු ජුට්ඨං සමොබ්බුත්තමං.

30. යො වරං වා තිට්ඨං වා නිසිනොතා උදවා සයං,
විතකකං සමසිත්තාන විතකකුපසමෙ රතො,
භබ්බො සො තාදිසො භික්ඛු ජුට්ඨං සමොබ්බුත්තමන්ති.

4. 1. 2. 2.

[සිලසූතං]

12. සමපන්නසීලා භික්ඛවෙ විහරථ සමපන්නපාතිමොක්ඛා. පාති-
මොක්ඛසංවරසංවුතා විහරථ ආචාරගොවරසමපන්නා අණුමනෙනසු වජ්ජෙසු
භයදස්සාවිතො. සමාදය සිකති ධර්මසංකප්පෙසු. සමපන්නසීලානං වො භික්ඛවෙ
විහරතං සමපන්නපාතිමොක්ඛානං පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතානං විහරතං
ආචාරගොවරසමපන්නානං අණුමනෙනසු වජ්ජෙසු භයදස්සාවිතං සමාදය
සිකතිතං සිකතිපදෙසු, කිමස්ස උත්තරිං කරණියං?

වරතො වෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අභිජ්ඣා ව්‍යාපාදෙ විගතො හොති.
පිනමිද්ධං උද්ධවචකුක්ඛවචං විචිකිච්ඡා පභිණා හොති. ආරද්ධං හොති
විරියං අසලලිතං. උපට්ඨිතා සති අපමමුට්ඨා. පස්සද්ධො කායො අසාරද්ධො.
සමාහිතං විතතං ඵකග්ගං. වරමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු ඵවමුතො ආතාපී
ඔත්තාපී සත්තං සමිතං ආරද්ධවිරියො පභිතතො'ති චූචවතී.

සීතස්ස වෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අභිජ්ඣා ව්‍යාපාදෙ විගතො හොති.
පිනමිද්ධං උද්ධවචකුක්ඛවචං විචිකිච්ඡා පභිණා හොති. ආරද්ධං හොති
විරියං අසලලිතං. උපට්ඨිතා සති අපමමුට්ඨා. පස්සද්ධො කායො අසාරද්ධො.
සමාහිතං විතතං ඵකග්ගං. සීතොපි භික්ඛවෙ භික්ඛු ඵවමුතො ආතාපී
ඔත්තාපී සත්තං සමිතං ආරද්ධවිරියො පභිතතො'ති චූචවතී.

මහණෙනි, නිදිවරණ හෝනා වූත් මහණහට කාමවිතකියෙක් හෝ ව්‍යාපාද විතකියෙක් හෝ විභිංසා විතකියෙක් හෝ උපදනේ ය. මහණ තෙමේ ඒ විතකිය ද සිත්හි තගා නො වසවයි, හරිසි, තෙරසි, විගනානත කෙරෙයි. අභාවයට පමුණුවයි. මහණෙනි, වීය්‍යී ඇති උපවාදයට භය ඇති භෑමද, තරතුරු පටන් ගත් වීය්‍යී ඇති මෙබඳු වූ හෝනාවූත් නිදිවරණ මහණ “සමථ විදගීනා දෙක්හි මෙහෙයු සිත් ඇත්තේ” යි කියනු ලැබේ.

28. යම් මහණෙක් ඇවිදුනේ හෝ වැලිත් සිටුනේ හෝ හුන්නේ හෝ නොහොත් හෝනේ හෝ කෙලෙහනිශ්‍රිත ලාමක විතකී විතකීනය කෙරේ ද,

29. උන්මාගීයට වැදුනු මොහර්තක අරමුණෙහි මුසපත් එබඳු ඒ මහණ උතුම් අතීත්තිඥනය පහස්තට අභව්‍යය.

30. යම් මහණෙක් ඇවිදුනේ හෝ සිටුනේ හෝ නොහොත් හුන්නේ හෝ හෝනේ හෝ විතකීව්‍යුපගමයෙහි ඇලුනේ කාමාදි විතකී ගමනය කොට වෙසේ ද, එබඳු ඒ මහණ උතුම් අතීත්තිඥනය පහස්තට භව්‍ය ය.

4. 1. 2. 2

[ලෙසුණ]

12. මහණෙනි, පරිපුණ් සිල් ඇති ව පිරිපුන් පාමොක් ඇති ව වසව. ප්‍රාතිමොක්ඝසංවර ගිලයෙන් යුක්ත ව ආචාර ගොවර දෙකින් යුක්ත ව වසව. අණුප්‍රමාණ වූ ද දොෂයෙහි බිය විසින් දක්නා සුලු ව සික පෙදෙහි සමාදාන කොට ගෙන හික්මෙව. මහණෙනි, පරිපුණ් සිල් ඇති ව පිරිපුන් පාමොක් ඇති ව ප්‍රාතිමොක්ඝසංවර ගිලයෙන් යුක්තව ආචාර ගොවර දෙකින් යුක්ත ව අණුප්‍රමාණ වරදෙහි බිය දක්නා සුලු ව සික පෙදෙහි සමාදාන කොට ගෙන හික්මීම කරමින් වසන නොප විසින් මතුයෙහි කරණී කිමය යත්:

මහණෙනි, ඇවිදුනා වූ ද මහණහට අභිධ්‍යා ව්‍යාපාද විගත වේ ද, ජින මඬු, උඬුවචකුකකුචව, විවිකිවජා ප්‍රතිණ වේ ද, රුකුළු වැර අසංලිත වේ ද, සමාතිය එළඹ සිටියා මුෂිත නොවූවා වේ ද, කය සංහිදුනේ දරථ නැත්තේ වේ ද, සිත මොනොවට පිහිටුවන ලද්දේ එකඟ වූයේ වේ ද, මහණෙනි, කෙලෙස් තවන වැර ඇති උපවාද භය ඇති, භෑමද, තරතුරු පටන් ගත් වීය්‍යී ඇති මෙබඳු වූ ඇවිදුනා වූත් ඒ මහණ “සමථ විදගීනා දෙක්හි මෙහෙයු සිතැත්තේ” යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සිටුනා වූ ද මහණහට අභිධ්‍යා ව්‍යාපාද විගත වේ ද, ජින-මඬු උඬුවචකුකකුචව විවිකිවජා ප්‍රතිණ වේ ද, ආරබ්බවිඨීය අසංලිත වේ ද, සමාතිය එළඹ සිටියා මුෂිත නොවූවා වේ ද, කය සංහිදුනේ දරථ නැත්තේ වේ ද, සිත මොනොවට පිහිටුවන ලද්දේ එකඟ වූයේ වේ ද, මහණෙනි, කෙලෙස් තවන වැර ඇති උපවාද භය ඇති භෑමද, තරතුරු පටන් ගත් වීය්‍යී ඇති මෙබඳු වූ සිටුනා වූත් ඒ මහණ “සමථ විදගීනා දෙක්හි මෙහෙයු සිතැත්තේ” යි කියනු ලැබේ.

නිසින්නාසං වෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අභිජ්ඣා ව්‍යාපාදෙ විගතො හොති. චිත්තමිදං උදාච්චකුක්ඛුචං විචිතිච්ඡා පභිණා හොති. ආරදං හොති චිරියං අසලලිතං. උපට්ඨිතා සති අපමමුට්ඨා,¹ පසංඥො කායො අසාරද්ධො. සමාහිතං චිත්තං එකගතං. නිසින්නොපි භික්ඛවෙ භික්ඛු එවමුනො ආනාපි ඔත්තාපි සත්තං සමිතං ආරදංචිරියො පභිතන්නො'ති වුච්චති.

සංයානසං වෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො ජාගරසං අභිජ්ඣා ව්‍යාපාදෙ විගතො හොති. චිත්තමිදං උදාච්චකුක්ඛුචං විචිතිච්ඡා පභිණා හොති. ආරදං හොති චිරියං අසලලිතං. උපට්ඨිතා සති අපමමුට්ඨා. පසංඥො කායො අසාරද්ධො. සමාහිතං චිත්තං එකගතං. සංයානොපි භික්ඛවෙ භික්ඛු ජාගරෙ එවමුනො ආනාපි ඔත්තාපි සත්තං සමිතං ආරදංචිරියො පභිතන්නො'ති වුච්චති.

31. යතං වරෙ යතං තිට්ඨං යතං අචේජ් යතං සයෙ,
යතං සමමිඤ්ජයෙ භික්ඛු යතමෙව නං පසාරතෙ.
32. උදං තිරියං අපාචිතං යාවතා ජගතො ගති,
සමෙවෙකඛිතා ච ධම්මානං ඛක්ඛානං උදයබ්බයං.
33. වෙනොසමෙපසාමිචිං සික්ඛමානං සද්දං සතං,
සත්තං පභිතන්නො'ති ආහු භික්ඛුං කථාපිධන්ති.

4. 1. 2. 3.

[පටානසුත්තං]

13. වත්තාරිමානි භික්ඛවෙ සමමප්පට්ඨානානි. කතමානි වත්තාරි?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති, වායමති, චිරියං ආරහති, චිත්තං පගගණ්හාති පදහති.

උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභාණය ඡන්දං ජනෙති, වායමති, චිරියං ආරහති, චිත්තං පගගණ්හාති පදහති.

අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡන්දං ජනෙති, වායමති, චිරියං ආරහති, චිත්තං පගගණ්හාති පදහති.

උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං සිතියා අසමොසාය භියොභාවාය වෙපුලාය භාවතාය පාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති, වායමති, චිරියං ආරහති, චිත්තං පගගණ්හාති පදහති.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරි සමමප්පට්ඨානානිති.

1. අසමමුට්ඨා - මජ්ඣං.

මහණෙනි, හුන්නාවූත් මහණහට අභිධ්‍යා ව්‍යාපාද වීගත වේ ද, චිත-
මිඬු, උදාව්‍යවකුකකුචව විචිකිච්ඡා ප්‍රතිණ වේ ද, විසීය පටන්ගන්නා ලද්දේ
නො හැකුළුනේ වේ ද, සමානිය එළඹ සිටියා මූෂිත නොවූවා වේ ද, කය
සංහිදුනේ දරථ නැත්තේ වේ ද, සිත මොනොවට පිහිටුවන ලද්දේ එකඟ
වූයේ වේ ද, මහණෙනි, කෙලෙස් තවන වැර ඇති උපවාදහය ඇති
හැමදා නරතුරු පටන්ගත් විසී ඇති මෙබඳු වූ හුන්නාවූත් ඒ මහණ “ශමථ-
විදගීනා දෙක්හි මෙහෙයු සිත් ඇත්තේ” යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, හෝනාවූත් නිදිවරණ මහණහට අභිධ්‍යා ව්‍යාපාද වීගත වේ ද,
චිතමිඬු උදාව්‍යවකුකකුචව විචිකිච්ඡා ප්‍රතිණ වේ ද, විසීය පටන්ගන්නා
ලද්දේ නො හැකුළුනේ වේ ද, සමානිය එළඹ සිටියා මූෂිත නොවූවා වේ ද,
කය සංහිදුනේ දරථ නැත්තේ වේ ද, සිත මොනොවට පිහිටුවන ලද්දේ
එකඟවූයේ වේ ද, මහණෙනි, කෙලෙස් තවන වැර ඇති උපවාදහය ඇති
නරතුරු පටන්ගත් විසී ඇති මෙබඳු වූ හෝනාවූත් නිදිවරණ ඒ මහණ
“ශමථවිදගීනා දෙක්හි මෙහෙයු සිතැත්තේ” යි කියනු ලැබේ.

31. මහණ සංයන කොට ගෙන හැසිරෙන්නේ ය. සංයන කොට ගෙන
සිටුනේ ය. සංයන කොට ගෙන හිදුනේ ය. සංයන කොට ගෙන හෝනේ ය.
සංයන කොට ගෙන අත්පා හකුලන්නේ ය. සංයන කොට ගෙන ම ඒ
අඟ පසහ දිගු කරන්නේ ය.

32. (යම් මහණෙක්) උඩ මැද යට යි ලොක නිෂ්පතතිය තෙක්
(අතියාදි හෙද හිනා) පඤ්චස්කකු ධර්මයන්ගේ උදය - වය දක්නේ වේ ද,

33. චිත්තශමථයට අනුවර්තක පටිපදාව පුරණ සියලු කල්හි සමානිමත්
එබඳු ඒ මහණ නරතුරු ශමථ විදගීනා දෙක්හි මෙහෙයු සිතැත්තෙකැ යි
කියත්.

4. 1. 2. 3.

13. මහණෙනි, මේ සතර සමයක් ප්‍රධන් වීයඝියෝ ය. කවර සතර
කෙනෙකැත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ තෙම නූපන් ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ
නො ඉපැදීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. ව්‍යායාම කෙරෙයි. වීයඝීරමන
කෙරෙයි. සිත දූඪ කොට ගණියි. ප්‍රධන් වීයඝී කෙරෙයි.

උපන් ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ඡන්දය උපදවයි.
ව්‍යායාම කෙරෙයි. වීයඝීරමන කෙරෙයි. සිත දූඪ කොට ගණියි. ප්‍රධන්
වීයඝී කෙරෙයි.

නූපන් කුශල ධර්මයන්ගේ ඉපැදීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. ව්‍යායාම
කෙරෙයි. වීයඝීරමන කෙරෙයි. සිත දූඪ කොට ගණියි. ප්‍රධන් වීයඝී
කෙරෙයි.

උපන් කුශල ධර්මයන්ගේ සතිතිය පිණිස අසමෝඡය පිණිස බොහෝ
බව පිණිස විපුල බව පිණිස වැඩිම පිණිස සම්පූර්ණ බව පිණිස ඡන්දය
උපදවයි. ව්‍යායාම කෙරෙයි. වීයඝීරමන කෙරෙයි. සිත දූඪ කොට ගණියි.
ප්‍රධන් වීයඝී කෙරෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර සමයක් ප්‍රධන් වීයඝියෝ යි.

34. සමමයසධාතා මාරධෙය්‍යාඛිභූතා¹

තෙ අසිතා ජාතිමරණභයස්ස පාරගු,

තෙ භූසිතා ජේත්වාන මාරං සවාහිති.²

තෙ අනෙජා (සබ්බං) නමුච්චිලං උපාතිවතතා තෙ සුඛිතාති.

4. 1. 2. 4.

[සංවරප්පධානස්සන්තං]

14. චන්තාරිමාති භික්ඛවෙ පධානාති, කතමාති චන්තාරි? සංවරප්පධානං පභාණප්පධානං, භාවනාප්පධානං, අනුරකඛණප්පධානං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ සංවරප්පධානං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා න නිමිත්තගහාති භොති නානුව්‍යාසඤ්ඤාගහාති, යත්වාධිකරණ-මෙතං චක්ඛුඤ්ඤියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති චක්ඛුඤ්ඤියං, චක්ඛුඤ්ඤියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා - සාණේන ගඤ්ඤා සාසිත්වා - ජ්වහාය රසංසාසිත්වා - කායෙන ථොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා - මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තගහාති භොති නානුව්‍යාසඤ්ඤාගහාති, යත්වාධිකරණමෙතං මතිඤ්ඤියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මතිඤ්ඤියං, මතිඤ්ඤියෙ සංවරං ආපජ්ජති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ සංවරප්පධානං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ පභාණප්පධානං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමචිතකකං නාධිවාසෙති, පජ්හති, විනොදෙති, ව්‍යන්තීකරොති, අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං ව්‍යාපාදචිතකකං -පෙ- උප්පන්නං චිතිංසාචිතකකං - උප්පන්නප්පකෙන පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ නාධිවාසෙති, පජ්හති, විනොදෙති, ව්‍යන්තීකරොති අනභාවං ගමෙති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ පභාණප්පධානං:

1. මාරධෙය්‍යාඛිභූතං - මජ්ඣං.

2. සවාහතං - මජ්ඣං.

35. සමයක්ප්‍රධන්වියඹී අතී සසරවට කැමැති මාරධෙය්‍යය මැඬ ගෙණ සිටුනා ඒ රහත්තු අනිඃශ්‍රිතයහ ජාතිමරණ සංඛ්‍යාත භීතියගේ කෙළ පැමිණියානු ය. ඒ රහත්තු තුෂ්ටයහ. සෙනා සහිත මරනු දිනා සිටියහ. ඒ රහත්තු නාෂණා නැතියහ. මුළු මරබල විධිමා සිටියහ. (එයින් ම) ඒ රහත්තු සුඛිතයෝ යි.

4. 1. 2. 4.

[සංවරප්‍පධාන සූත්‍රය]

14. මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රධන්වියඹී කෙනෙකි. කවර සතර කෙනෙක යත්:

සංවරප්‍පධානය, පභාණප්‍පධානය, භාවනාප්‍පධානය, අනුරක්ඛණප්‍පධාන යි.

මහණෙනි, සංවරප්‍පධාන කවරේ ය? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ යමක් හෙතු කොට ගෙණ වක්‍ෂුරිඤ්ඤ අසංචාත කොට විහරණය කරණ තෙල මහණනු අභිධ්‍යා දෛශමිතස්‍ය සංඛ්‍යාත ලාමක අකුශල ධර්මයෝ ලුහුබඳනානු ද, අයින් එබඳු රූපයක් දැක නිමිත්තත්‍රාහි නො වේ. අනුව්‍යඤ්ඤත්‍රාහි නො ද වේ. ඒ වක්‍ෂුරිඤ්ඤසංවරය පිණිස පිළිපදනේ ය. වක්‍ෂුරිඤ්ඤ රක්තේ ය. වක්‍ෂුරිඤ්ඤ විෂයෙහි සංවරයට පැමිණේ.

ශ්‍රෝත්‍රයෙන් ශබ්දය අසා ... ස්‍රාණයෙන් ගතිය අසා ... දිවින් රස විඳ ... කයින් සපයිය පැහැසි ... යමක් හෙතු කොට ගෙණ මනිඤ්ඤ අසංචාත කොට ගෙණ වසන තෙල මහණනු අභිධ්‍යා දෛශමිතස්‍ය සංඛ්‍යාත ලාමක අකුශල ධර්මයෝ ලුහුබඳනානු ද, සිතින් එබඳු ධර්මලබ්ධියක් දැන නිමිත්තත්‍රාහි නො වේ. අනුව්‍යඤ්ඤත්‍රාහි නො ද වේ. ඒ මනිඤ්ඤසංවරය පිණිස පිළිපදනේ ය. මනිඤ්ඤ රක්තේ ය. මනිඤ්ඤ විෂයෙහි සංවරයට පැමිණේ. මහණෙනි, මේ 'සංවරප්‍පධාන' යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පභාණප්‍පධාන කවරේ ය? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ උපත් කාමවිතකීය නො ඉවසයි. හරියි. තෙරයි. විගතාන්ත කෙරෙයි. අභාවයට පමුණුවයි. උපත් ව්‍යාපාදවිතකීය ... උපත් විහිංසාවිතකීය ... උපනුපත් ලාමක අකුශලධර්මයන් නො ඉවසයි. හරියි. තෙරයි. විගතාන්ත කෙරෙයි. අභාවයට පමුණුවයි. මහණෙනි, මේ 'පභාණප්‍පධාන' යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ භාවනාපට්ඨානං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සති-
සමෙබ්බාසිකාසිතං භාවෙති විවෙකතිස්සිතං විරාගතිස්සිතං නිරෝධතිස්සිතං
වොස්සගගපරිණාමිං. ධම්මවිවයසමෙබ්බාසිකාසිතං භාවෙති -පෙ- විරිය-
සමෙබ්බාසිකාසිතං භාවෙති-පීතිසමෙබ්බාසිකාසිතං භාවෙති -පසංද්ධිසමෙබ්බාසිකාසිතං
භාවෙති - සමාධිසමෙබ්බාසිකාසිතං භාවෙති-උපෙකධාසමෙබ්බාසිකාසිතං භාවෙති
විවෙකතිස්සිතං විරාගතිස්සිතං නිරෝධතිස්සිතං වොස්සගගපරිණාමිං. ඉදං
චූළවති භික්ඛවෙ භාවනාපට්ඨානං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ අනුරක්ඛණපට්ඨානං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං
භද්දං සමාධිනිමිත්තං අනුරක්ඛති අට්ඨිකසඤ්ඤං පුලවකසඤ්ඤං
විනිලකසඤ්ඤං විපුබ්බකසඤ්ඤං විච්ඡිද්ධකසඤ්ඤං උද්ධුමානකසඤ්ඤං. ඉදං
චූළවති භික්ඛවෙ අනුරක්ඛණපට්ඨානං.

ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරි පට්ඨානානිති.

36. සංවරො ව පභාණඤ්ච භාවනා අනුරක්ඛණ,
එතෙ පට්ඨානා වත්තාරො දෙසිතාදිවච්ඡිකා,
යෙහි භික්ඛු ඉධානාපි ඛං දුක්ඛස්ස පාපුණේති.

4. 1. 2. 5

[අග්ගපඤ්ඤානිසුත්තං]

15. වතස්සො ඉමා භික්ඛවෙ අග්ගපඤ්ඤානියො. කතමා වතස්සො?

එතදග්ගං භික්ඛවෙ අත්තභාපීතං යදිදං රාහු අසුරිකො.

එතදග්ගං භික්ඛවෙ කාමභොගීතං යදිදං රාජා මක්ඛාතා.

එතදග්ගං භික්ඛවෙ ආධිපතෙය්‍යානං යදිදං මාරො පාපිමා

සදෙවකෙ භික්ඛවෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බගමකෙ සස්සමණ්ණාහමණියා
පජාය සදෙවමුත්තස්සාය තථාගතො අග්ගමකඛායති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ වතස්සො අග්ගපඤ්ඤානියො'ති.

37. රාහග්ගං¹ අත්තභාපීතං මක්ඛාතා කාමභොගීතං,
මාරො ආධිපතෙය්‍යානං ඉද්ධියා යසසා ජලං.

38. උද්ධං නිරියං අපාපීතං යාවතා ජගතො ගති,
සදෙවකස්ස ලොකස්ස බුද්ධො අග්ගං පච්චිච්චති'ති.

1. රාහග්ගං - මජ්ඣං.

මහණෙනි, භාවනාපට්ඨාන කවරේ ය? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ (අධිගතනව්‍යවයයෙන්) විවෙකනිෂ්ටිත කොට විරුගනිෂ්ටිත කොට නිරෝධ-
 නිෂ්ටිත කොට (කෙලයපරිත්‍යාගය හා නිව්‍යාණප්‍රසංගයෙහි කියන ලද) වොස්සගහයට පරිණාමිල කොට සමාතිසමෝධායගහය වඩයි. ... ධම්මිවය-
 සමෝධායගහය වඩයි ... විශ්ඤානසමෝධායගහය වඩයි ... ප්‍රතිසමෝධායගහය වඩයි ... ප්‍රභුබ්බිසමෝධායගහය වඩයි ... සමාධිසමෝධායගහය වඩයි ... විවෙක-
 නිෂ්ටිත කොට විරුගනිෂ්ටිත කොට නිරෝධනිෂ්ටිත කොට වොස්සගහයට පරිණාමිල කොට උපෙක්‍ෂාසමෝධායගහය වඩයි. මහණෙනි, මේ 'භාවනාපට්ඨාන' යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අනුරකකණ්ණපට්ඨාන කවරේ ය? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ උපන් කල්‍යාණ වූ සමාධිතිමතත රත්තේ ය. අට්ඨිකසඤ්ඤාය, පුලවකසඤ්ඤාය, විනීලකසඤ්ඤාය, විපුබ්බකසඤ්ඤාය, විච්ඡිද්ධකසඤ්ඤාය, උද්ධුමානකසඤ්ඤාය යන මේ ය. මහණෙනි, මේ 'අනුරකකණ්ණපට්ඨාන' යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රධන් විශ්ඤානේ ය.

36. මෙසස්තෙහි කෙලෙස් නවන විශ්ඤාන ආති මහණ යම් විශ්ඤාන කෙනකුත් කරණ කොට ගෙන දුෂ්කරය සංඛාරාන අභිත්තයට පාමණේ ද, ජබ්බ වූ සංවරය, පහාණය, භාවනාය, අනුරකකණ්ණය යන මේ සතර ප්‍රධන් විශ්ඤානේ ආදිච්චබන්ධු වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලදහ.

4 1. 2. 5.

[අග්ගසඤ්ඤානති සුත්‍රය]

15. මහණෙනි, මේ අග්‍රප්‍රඥාපතිනු සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, ආත්මභාවීන් අතුරෙන් යම් මේ රුහු අසුරෙඤ්ඤායේ වේ ද, මේ තෙම අග්‍රය.

මහණෙනි, කාමභෝගීන් අතුරෙන් යම් මේ මාකුභානා නම් රජෙක් වේ ද, මේ තෙම අග්‍රය.

මහණෙනි, ආබ්භ්‍යාසය කරණුවන් අතුරෙන් යම් මේ පාපි මාරයෙක් වේ ද, මේ තෙම අග්‍රය.

මහණෙනි, මරුන් සහිත බඹුන් සහිත දෙවියන් සහිත ලොකයෙහි ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත සතත්තාත්‍ය ප්‍රජායෙහි අභිත් වූ සමාස්ත සම්බුද්ධ වූ නරාගතයන් වහන්සේ අග්‍රයෙහි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර අග්‍රප්‍රඥාපතිනු යි.

37. ආත්මභාවීන් අතුරෙන් රුහු අසුරිඳු අග්‍ර වේ. කාමභෝගීන් අතුරෙන් මාකුභානා සක්විති රජ අග්‍ර වේ. ආබ්භ්‍යාසය කරණුවන්, දිව්‍ය-සම්පත්ති සමාදායයෙහි පරිවාර සංඛාරාන යගයිනුද බබලනුවන් අතුරෙන් මරදෙවිපින් අග්‍ර වේ.

38. උඛය මාදය යටය යන ලොකතිෂ්ඨතනිය තෙක් දෙවියන් සහිත ලොකයට බුදුරජානන් වහන්සේ අග්‍රයෙහි යි කියනු ලැබේ.

4. 1. 2. 6

[සොබුමමසුත්තං]

16. චත්තාරිමානි භික්ඛවෙ සොබුමමානි. කතමානි චත්තාරි?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපසොබුමෙමන සමන්තාගතො භොති පරමෙන, තෙන ච රූපසොබුමෙමන අඤ්ඤං රූපසොබුමං උත්තරිතරං වා පඤ්ඤිතතරං වා න සමනුපස්සති. තෙන ච රූපසොබුමෙමන අඤ්ඤං රූපසොබුමං උත්තරිතරං වා පඤ්ඤිතතරං වා න පඤ්ඤති.

වේදනාසොබුමෙමන සමන්තාගතො භොති පරමෙන. තෙන ච වේදනාසොබුමෙමන අඤ්ඤං වේදනාසොබුමං උත්තරිතරං වා පඤ්ඤිතතරං වා න සමනුපස්සති. තෙන ච වේදනාසොබුමෙමන අඤ්ඤං වේදනාසොබුමං උත්තරිතරං වා පඤ්ඤිතතරං වා න පඤ්ඤති.

සඤ්ඤාසොබුමෙමන සමන්තාගතො භොති පරමෙන. තෙන ච සඤ්ඤාසොබුමෙමන අඤ්ඤං සඤ්ඤාසොබුමං උත්තරිතරං වා පඤ්ඤිතතරං වා න සමනුපස්සති. තෙන ච සඤ්ඤාසොබුමෙමන අඤ්ඤං සඤ්ඤාසොබුමං උත්තරිතරං වා පඤ්ඤිතතරං වා න පඤ්ඤති.

සංකිංඤ්ඤාසොබුමෙමන සමන්තාගතො භොති පරමෙන. තෙන ච සංකිංඤ්ඤාසොබුමෙමන අඤ්ඤං සංකිංඤ්ඤාසොබුමං උත්තරිතරං වා පඤ්ඤිතතරං වා න සමනුපස්සති. තෙන ච සංකිංඤ්ඤාසොබුමෙමන අඤ්ඤං සංකිංඤ්ඤාසොබුමං උත්තරිතරං වා පඤ්ඤිතතරං වා න පඤ්ඤති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චත්තාරි සොබුමමානිති.

39. රූපසොබුමමතං ඤාතො වේදනාතඤ්ඤං සමනං,
සඤ්ඤා යතො සමුද්දෙති අත්ථං ගච්ඡති යත්ථ ව.

40. සංකිංඤ්ඤා පරතො ඤාතො දුක්ඛතො තො ච අත්තතො,
ස වෙ සමමග්ගසො භික්ඛු සන්තො සන්තිපදෙ රතො,
ධාරෙති අන්තිමං දෙහං ජේතො මාරං සවාභිතින්ති.

4. 1. 2. 7

[අගතිමසුත්තං]

17. චත්තාරිමානි භික්ඛවෙ අගතිමමානි කතමානි චත්තාරි?

ඡන්ද්‍රගතිං ගච්ඡති. දෙසාගතිං ගච්ඡති. මොහාගතිං ගච්ඡති. භයාගතිං ගච්ඡති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චත්තාරි අගතිමමානිති.

41. ඡන්ද්‍ර දෙසා භයා මොහා යො ධම්මං අතිවත්තති,
තිභිසති තස්ස යසො කාලපකෙච චජ්ඣිමා'ති.

4. 1. 2 6.

[සොබුමම සූත්‍රය]

16. මහණෙනි, මේ සුක්‍ෂමලක්‍ෂණප්‍රතිවේධකඥනයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ රූපයෙහි උතුම් සුක්‍ෂමලක්‍ෂණ-පරිග්‍රාහකඥනයෙන් සමනාගත වෙයි. ඒ රූපසුක්‍ෂමභාවඥනයෙන් උතතරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අතෙක් රූපසුක්‍ෂමතාවයක් නො දක්නේ ය. ඒ රූපසුක්‍ෂමභාවඥනයෙන් උතතරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අත් රූපසුක්‍ෂමතාවයක් නො පතයි.

වේදනායෙහි උතුම් සුක්‍ෂමලක්‍ෂණප්‍රතිවේධකඥනයෙන් සමනාගත වෙයි. ඒ වේදනායෙහි සුක්‍ෂමලක්‍ෂණපරිග්‍රාහකඥනයෙහි උතතරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අතෙක් වේදනාසුක්‍ෂමතාවයක් නො දක්නේ ය. ඒ වේදනාසුක්‍ෂමභාවඥනයෙන් උතතරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අතෙක් වේදනාසුක්‍ෂමතාවයක් නො පතයි.

සංඥයෙහි උතුම් සුක්‍ෂමලක්‍ෂණප්‍රතිවේධකඥනයෙන් සමනාගත වෙයි. ඒ සංඥයෙහි සුක්‍ෂමලක්‍ෂණපරිග්‍රාහකඥනයෙහි උතතරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අතෙක් සංඥසුක්‍ෂමතාවයක් නො දක්නේ ය. ඒ සංඥසුක්‍ෂමභාවඥනයෙහි උතතරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අතෙක් සංඥසුක්‍ෂමතාවයක් නො පතයි.

සංඝකාරයෙහි උතුම් සුක්‍ෂමලක්‍ෂණප්‍රතිවේධකඥනයෙන් සමනාගත වෙයි. ඒ සංඝකාරයෙහි සුක්‍ෂමලක්‍ෂණපරිග්‍රාහකඥනයෙහි උතතරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අතෙක් සංඝකාරසුක්‍ෂමතාවයක් නො දක්නේ ය. ඒ සංඝකාරසුක්‍ෂමභාවඥනයෙහි උතතරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අතෙක් සංඝකාරසුක්‍ෂමතාවයක් නො පතයි.

මහණෙනි, මේ සතර සුක්‍ෂමලක්‍ෂණප්‍රතිවේධකඥනයෝ ය.

39. රූපසකකියාගේ සුක්‍ෂමභාවය දැන, වේදනාවන්ගේ ප්‍රභවය ද දැන, යම් කරුණින් සංඥසකකිය උද වේ ද එ ද දැන, යම් තැනෙක සංඥසකකිය නිරුඳ්ධ වේ ද එ ද දැන,

40. සංඝකාරයන් අනිත්‍යතාවයෙන් පරවශයෙන් දැන, දුක් විසින් දැන, අනාත්ම විසින් දැන සිටුනා, මොනවට පස්කඳ දක්නා, සන්තූන් කෙලෙස් ඇති වන බැවින් ශාන්ත වූ, එහෙයින් ම ශාන්තිපද සංඛ්‍යාත නිවණෙහි ඇලුනු, ඒ මහණ එකාන්තයෙන් සෙත් සියෝ මරදෙවිපිත් දිනා අන්තිම දේහය දරයි.

4. 1. 2 7.

[අගති සූත්‍රය]

17. මහණෙනි, මේ අගතියට යන කරුණු සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ඡන්දයෙන් අගතියට යෙයි. දොමයෙන් අගතියට යෙයි. මොහයෙන් අගතියට යෙයි. බියෙන් අගතියට යෙයි.

මහණෙනි, මේ අගතිගමන කරුණු සතර දෙනය.

41. ඡන්දයෙහි ද දොමයෙහි ද භයෙහි ද මොහයෙහි ද යමෙක් දහම පැන යේ ද ඔහුගේ යහස් පිරිහෙයි. කළුවරපස සිදු මෙනි.

4. 1. 2. 8.

[නාගනිසුතො]

18. වතතාරිමානි භික්ඛවෙ නාගනිගමනානි. කතමානි වතතාරි?

න ඡන්දගතිං ගච්ඡති. න ද්‍රෝසාගතිං ගච්ඡති. න මොහාගතිං ගච්ඡති.
න භයාගතිං ගච්ඡති.

ඉමානී බො භික්ඛවෙ වතතාරි නාගනිගමනානිති.

42. ඡන්ද ද්‍රෝසා භයා මොහා යො ධම්මං නාතිවතනති,
ආපුරති තස්ස යසො සුක්කපකෙඛව වැඳීමා'ති.

4. 1. 2. 9

[අගනිනාගනිසුතො]

19. වතතාරිමානි භික්ඛවෙ අගනිගමනානි. කතමානි වතතාරි?

ඡන්දගතිං ගච්ඡති ද්‍රෝසාගතිං ගච්ඡති. මොහාගතිං ගච්ඡති. භයාගතිං
ගච්ඡති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ වතතාරි අගනිගමනානිති,

වතතාරිමානි භික්ඛවෙ නාගනිගමනානි. කතමානි වතතාරි?

න ඡන්දගතිං ගච්ඡති. න ද්‍රෝසාගතිං ගච්ඡති. න මොහාගතිං ගච්ඡති,
න භයාගතිං ගච්ඡති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ වතතාරි නාගනිගමනානිති.

43. ඡන්ද ද්‍රෝසා භයා මොහා යො ධම්මං අතිවතනති,
නිතිසති තස්ස යසො කාලපකෙඛව වැඳීමා'ති.

44. ඡන්ද ද්‍රෝසා භයා මොහා යො ධම්මං නාතිවතනති,
ආපුරති තස්ස යසො සුක්කපකෙඛව වැඳීමා'ති.

4. 1. 2. 10

[භතතුද්දසසුතො]

20. වතුනි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො භතතුද්දසකො යථාභතං
නිකඛිතොනා එවං තිරසෙ. කතමෙහි වතුනි?

ඡන්දගතිං ගච්ඡති. ද්‍රෝසාගතිං ගච්ඡති. මොහාගතිං ගච්ඡති. භයාගතිං
ගච්ඡති.

ඉද්දෙහි බො භික්ඛවෙ වතුනි ධම්මෙහි සමනනාගතො භතතුද්දසකො
යථාභතං නිකඛිතොනා එවං තිරසෙ.

4. 1. 2. 8.

[නාගනි සූත්‍රය]

18. මහණෙනි, මේ සතර අගතිගමන නොවන කරුණු ය. කවර සතර කරුණු යැත්:

ඡන්දයෙන් අගතියට නො යෙයි. දෝෂයෙන් අගතියට නො යෙයි. මොහයෙන් අගතියට නො යෙයි. හයෙන් අගතියට නො යෙයි.

මහණෙනි, මේ අගතිගමන නොවන සතර කරුණු යි.

42. ඡන්දයෙහි දෝෂයෙහි හයෙහි මොහයෙහි යමෙක් දහම පාන නො යේ ද, ඔහුගේ යශස් පිරේ. පුරපස සද්‍ර මෙති.

4. 1. 2. 9.

[අගතිනාගනි සූත්‍රය]

19. මහණෙනි, මේ සතර අගතිගමන කරුණු ය. කවර සතර කරුණු යැත්:

ඡන්දයෙන් අගතියට යෙයි. දෝෂයෙන් අගතියට යෙයි. මොහයෙන් අගතියට යෙයි. හයෙන් අගතියට යෙයි.

මහණෙනි, මේ අගතිගමන වන සතර කරුණු යි.

මහණෙනි, මේ සතර අගතිගමන නොවන කරුණු ය. කවර සතර කරුණු යැත්:

ඡන්දයෙන් අගතියට නො යෙයි. දෝෂයෙන් අගතියට නො යෙයි. මොහයෙන් අගතියට නො යෙයි. හයෙන් අගතියට නො යෙයි.

මහණෙනි, මේ අගතිගමන නොවන සතර කරුණු යි.

43. ඡන්දයෙහි දෝෂයෙහි හයෙහි මොහයෙහි යමෙක් දහම පාන යේ ද ඔහුගේ යශස් පිරිහෙයි. කවරපස සද්‍ර මෙති.

44. ඡන්දයෙහි දෝෂයෙහි හයෙහි මොහයෙහි යමෙක් දහම පාන නො යේ ද ඔහුගේ යශස් පිරේ. පුරපස සද්‍ර මෙති.

4. 1. 2. 10.

[හත්තුද්දස සූත්‍රය]

20. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සම්මාගත හත්තුද්දසක මහණ යම් සේ ගෙනවුත් බිහා තැබුයේ වේ ද එපරිද්දෙන් නිරයෙහි සිටුවේ ය. කවර සතර කරුණෙන යැත්:

ඡන්දයෙන් අගතියට යෙයි. දෝෂයෙන් අගතියට යෙයි. මොහයෙන් අගතියට යෙයි. බියෙන් අගතියට යෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සම්මාගත හත්තුද්දසක මහණ යම් සේ ගෙනවුත් බිහා තැබුයේ වේ ද එපරිද්දෙන් නිරයෙහි සිටුවේ ය.

චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සම්මනාගතො භතතුද්දෙසකො යථාභතං
නික්ඛිතො ඵලං සගෙහි කතමෙහි චතුති?

න ඡද්දගතිං ගච්ඡති. න දෙසාගතිං ගච්ඡති. න මොහාගතිං ගච්ඡති.
න භයාගතිං ගච්ඡති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙහි සම්මනාගතො භතතුද්දෙසකො
යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං සගෙනි.

45. යෙ කෙවි කාමෙසු අසඤ්ඤානා ජනා,
අධම්මිකා භොනාති අධම්මගාරවා,
ඡද්ද ව දෙසා ව භයා ව ගාමිනො,¹
පරිසක්කසාවො² ව පනෙස ට්ඨවති.
ඵලං හි ට්ඨනං සමණෙන ජාතනා

46. තස්මා හි තෙ සප්පුරිසා පසංඝියා,
ධම්මෙ භීතා යෙ න කරොන්ති පාපකං,
න ඡද්දෙසා න භයා ව ගාමිනො,
පරිසාය ඉණෙඛා ව පනෙස ට්ඨවති.
ඵලං හි ට්ඨනං සමණෙන ජාතනා'ති.

චරවග්ගො දුතිස්සො.

නසුද්දනං:

චරං ඕලං පටානානි සංචර පඤ්ඤානති පඤ්චමං,
සොබුමමං තයො අගති භතතුද්දෙසෙන තෙ දසාති.

1. ඡද්ද දෙසා මොහා ව භයා ගාමිනො - මජ්ඣං.

2. පරිසා කසාවො - මජ්ඣං.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත 'භවත්තුදොසක' මහණ යම්සේ ගෙනවුත් බහා තැබුයේ වේ ද එපරිද්දෙන් සංගීයෙහි සිටුවන් ය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

ඡන්දයෙන් අගනියට නො යෙයි. දෝෂයෙන් අගනියට නො යෙයි. මොහයෙන් අගනියට නො යෙයි. බියෙන් අගනියට නො යෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත 'භවත්තුදොසක' මහණ යම්සේ ගෙනවුත් බහා තැබුයේ වේ ද එපරිද්දෙන් සංගීයෙහි සිටුවන් ය.

45. කාමයෙහි අසංයත වූ යම් කිසි ජන කෙනෙක් අධාර්මික වෙන් ද ධර්මගෞරව රහිත වෙන් ද ඡන්දයෙහි ද දෝෂයෙහි ද භයෙහි ද අගනියාමිත්‍ර වෙන් ද (මේ බඳු ජනයන් ඇති පිරිසෙහි) මේ භවත්තුදොසක තෙමේ 'පිරිස්කසළය' යි කියනු ලැබේ. සියල්ල දන්නා වූ බුද්ධිමත්යන් වහන්සේ විසින් මෙසේ වදාරණ ලදී.

46. යම් ජන කෙනෙක් ධර්මයෙහි සිටියාහු පව් නො කෙරෙද්ද, ඡන්දයෙන් හා දෝෂයෙන් අගනියාමි නො වෙද්ද, බියෙහි ද අගනියාමිත්‍ර නොවෙන් ද, එහෙයින් ඒ සන්පූර්ණයෝ පැසසිය යුත්තාහ. (මෙබඳු ජනයන් ඇති) පිරිසෙහි මේ භවත්තුදොසක තෙමේ 'මණ්ඩන' යි කියනු ලැබේ. සියල්ල දන්නා වූ බුද්ධිමත්යන් වහන්සේ විසින් මෙසේ වදාරණ ලදී.

චරමහි භද්‍රමානි යි.

එහි උද්දානය:

චර, සීල, පඩාන, සංවර, පස් වැනි පඤ්ඤානි, සොබුමම, අගනි (සුත්‍ර) භූණය, භවත්තුදොස යනු හා ඒ සුත්‍ර දසයෙකි.

3. උරුචෙලචගෙහා

4. 1 3. 1.

[පස්ම උරුචෙලසූතං]

21 [එවං මෙ සූතං:] එකං සමයං භගවා ඝාචකජීයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතාසි භික්කිවො'ති. හදනොති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

එකමිදුහං භික්කිවෙ සමයං උරුචෙලායං විහරාමි තජ්ජා තොරස්සන්තිය තිරෙ අජ්ජාලනිත්‍රොධෙ පඨමාභිසම්බුද්ධො.

තස්ස මය්හං භික්කිවෙ රහොගතස්ස පතිසලලිතස්ස එවං චෙතස්සො පරිචි- නකෙකා උදපාදි: දුක්ඛං ඛො අගාරවො විහරති අපපතියෙස්සා. කනත්‍ර ඛො අහං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සක්කත්වා ගරුකත්වා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යනති. තස්ස මය්හං භික්කිවෙ එතදහොසි:

අපරිපූරස්ස ඛො අහං සීලක්කන්ධස්ස පාරිපූරියා අඤ්ඤාං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සක්කත්වා ගරුකත්වා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං, න ඛො පනාහං පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බමකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය අඤ්ඤාං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා අත්තනා සීලසම්පන්නතරං යමහං සක්කත්වා ගරුකත්වා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං.

අපරිපූරස්ස ඛො අහං සමාඛික්කන්ධස්ස පාරිපූරියා අඤ්ඤාං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සක්කත්වා ගරුකත්වා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං, න ඛො පනාහං පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බමකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය අඤ්ඤාං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා අත්තනා සමාඛි සම්පන්නතරං යමහං සක්කත්වා ගරුකත්වා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං.

අපරිපූරස්ස ඛො අහං පඤ්ඤාක්කන්ධස්ස පාරිපූරියා අඤ්ඤාං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සක්කත්වා ගරුකත්වා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං, න ඛො පනාහං පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බමකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය අඤ්ඤාං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා අත්තනා පඤ්ඤාසම්පන්නතරං යමහං සක්කත්වා ගරුකත්වා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං.

අපරිපූරස්ස ඛො අහං විමුක්තික්කන්ධස්ස පාරිපූරියා අඤ්ඤාං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සක්කත්වා ගරුකත්වා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං, න ඛො පනාහං පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බමකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය අත්තනා විමුක්තිසම්පන්නතරං යමහං සක්කත්වා ගරුකත්වා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යනති.

තස්ස මය්හං භික්කිවෙ එතදහොසි: යනත්‍රුතාහං යොපායං ධම්මො මයා අභිසම්බුද්ධො තමෙව ධම්මං සක්කත්වා ගරුකත්වා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යනති.

3. උරුවෙල වගීය

4. 1. 3. 1.

[ප්‍රථම උරුවෙල සූත්‍රය]

21. [මා විසින් මෙසේ අසන ලදී] එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ සේනවත නම් වූ, අනේසිඬු මහසිටු-
හුගේ අරමිති වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි, සි-
හිඤ්ඤත් ඇමතු සේක. ඒ හිඤ්ඤ වහන්සා සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල සූත්‍රය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මම එක් කලෙක උරුවෙල් දහව්වෙහි ගෞරව්‍යන්
හෝතොර අප්පාල න්‍යායොධම්මයෙහි සමාසක් සම්බුද්ධ ව පළමු ම වෙසෙමි.

මහණෙනි, රහොගත වූ එකක් අරමුණෙහි ඇලුනු මට මෙබඳු වූ
විනාසපරිච්ඡාදියෙක් උපතා: අනෙකකු කෙරෙහි ගෞරව නැතියේ ප්‍රතිශ්‍රය
නැතියේ දුකසේ වෙසෙයි. මම නිතමී මහණකු හෝ බමුණකු හෝ සත්‍යානාර
කොට ගෙණ ගුරු කොට ගෙණ ඇසුරු කොට ගෙණ වෙසෙමි දෝහි.
මහණෙනි, ඒ මට මෙබඳු සිතෙක් වී:

මම නො පිරිපුන් ශිලසකකුයාගේ පිරිපුන් බව පිණිස අත් මහණකු හෝ
බමුණකු හෝ සත්‍යානාර කොට ගෙණ ගුරු කොට ගෙණ ඇසුරු කොට ගෙණ
වෙසෙමි නම්, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි-
ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයන් සහිත අවශෙෂ දෙවිමිත්‍රිසුන් සහිත සත්‍යානාර
ප්‍රජායෙහි, මම යමකු සත්‍යානාර කොට ගෙණ ගුරු කොට ගෙණ ඇසුරු
කොට ගෙණ වෙසෙමි නම්, තමාට වඩා සිල්සපත් එබඳු අත් මහණකු හෝ
බමුණකු හෝ මම (බුද්ධාසීන්) නො දක්මි.

මම නොපිරිපුන් සමාසකකුයාගේ පිරිපුන් බව පිණිස අත් මහණකු
හෝ බමුණකු හෝ සත්‍යානාර කොට ගෙණ ගුරුකොට ගෙණ ඇසුරුකොට
ගෙණ වෙසෙමි නම්, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි
මහණ බමුණන් සහිත සෙසු දෙවිමිත්‍රිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි මම යමකු සත්-
කාර කොට ගෙණ ගුරුකොට ගෙණ වෙසෙමි නම්, තමාට වඩා සමාසකමපන්න
වූ එබඳු අත් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ මම නො දක්මි.

මම නොපිරිපුන් ප්‍රඥසකකුයාගේ පිරිපුන් බව පිණිස අත් මහණකු
හෝ බමුණකු හෝ සත්‍යානාර කොට ගෙණ ගුරු කොට ගෙණ ඇසුරු කොට
ගෙණ වෙසෙමි නම්, දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බමුන් සහිත වූ
ලොකයෙහි - මහණ බමුණන් සහිත වූ අවශෙෂ දෙවිමිත්‍රිසුන් සහිත වූ
ප්‍රජායෙහි මම යමකු සත්‍යානාර කොට ගෙණ ගුරු කොට ගෙණ ඇසුරු
කොට ගෙණ වෙසෙමි නම්, තමාට වඩා ප්‍රඥසමපන්න වූ එබඳු අත් මහණකු
හෝ බමුණකු හෝ මම නො දක්මි.

මම නො පිරිපුන් විමුකතිසකකුයාගේ පිරිපුන් බව පිණිස අත්
මහණකු හෝ බමුණකු හෝ සත්‍යානාර කොට ගෙණ ගුරු කොට ගෙණ ඇසුරු
කොට ගෙණ වෙසෙමි නම්, දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බමුන් සහිත වූ
ලොකයෙහි - මහණ බමුණන් සහිත වූ අවශෙෂ දෙවිමිත්‍රිසුන් සහිත වූ
ප්‍රජායෙහි මම යමකු සත්‍යානාර කොට ගෙණ ගුරු කොට ගෙණ ඇසුරු කොට
ගෙණ වෙසෙමි නම්, තමාට වඩා විමුකති සමපන්න වූ එබඳු අත් මහණකු
හෝ බමුණකු හෝ මම නො දක්මි.

මහණෙනි, ඒ මට මෙබඳු සිතෙක් වී: මා විසින් යම් මේ ධර්මයෙක්
අවබෝධ කරණ ලද නම්, ඒ දහම ම සත්‍යානාර කොට ගෙණ ගුරු කොට
ගෙණ ඇසුරු කොට ගෙණ මම වෙසෙමි නම් මැනවි නො! යි.

අථ බො භික්ඛවෙ බුහවා සහමපති මම වෙනසා වෙනොපරිචිතකන-
මඤ්ඤාය සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං¹ වා බාහං පසාරෙය්‍ය,
පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජය්‍ය, එවමෙවං බුහවලොකෙ අනතරනිකො මම
පුරතො පාතුරහොසි.

අථ බො භික්ඛවෙ බුහවා සහමපති එකංසං උත්තරාසඛනං කර්තවා
දකඛිණං ජාණ්ණමණ්ඩලං පුප්ඵියං නිහනතවා යෙනාහං තෙනඤ්ජලිං පණ්ණමෙනි
මං එතදවොච: එවමෙනං හගවා එවමෙනං සුගත, යෙපි තෙ හනො
අහෙසුං අතීතමඤ්ඤානං අරහනො සමමාසලුඤ්ඤා. තෙපි හගවනො ධම්මං
යෙව සකකතවා ගරුකතවා උපනිස්සාය විහරිංසු. යෙපි තෙ හනො
හවිස්සන්ති අනාගතමඤ්ඤානං අරහනො සමමාසලුඤ්ඤා, තෙපි හගවනො
ධම්මං යෙව සකකතවා ගරුකතවා උපනිස්සාය විහරිස්සන්ති. හගවාපි හනො
එතරනි අරහං සමමාසලුඤ්ඤා ධම්මං යෙව සකකතවා ගරුකතවා උපනිස්සාය
විහරතුති.

ඉදමෙවොව බුහවා සහමපති. ඉදං වතා අථාපරං එතදවොච:

47. යෙ චබ්භනිතා² සලුඤ්ඤා යෙ ච බුද්ධා අනාගතා,
යො වෙතරනි සලුඤ්ඤො බහුන්තං සොකතාසනො.

48 සබ්බෙ සඤ්ඤාගරුතො විහංසු විහරන්ති ච,
අථොපි විහරිස්සන්ති එසා බුද්ධාන ධම්මතා.

49. නසමා හි අත්තකාමෙන මහත්තමචිකඛිතා,
සඤ්ඤාමො ගරුකානබ්බො සරං බුද්ධානසාසකන්ති.

ඉදමෙවොව භික්ඛවෙ බුහවා සහමපති. ඉදං වතා මං අභිවාදෙතවා
පදකඛිණං කතවා තතෙචනතරධාසි.

අථබ්වාහං භික්ඛවෙ බුහවුතො ච අජේඛසනං විදිතා අත්තතො ච
පතිරුපං, යොපායං ධම්මො මයා අභිසලුඤ්ඤො තමෙව ධම්මං සකකතවා
ගරුකතවා උපනිස්සාය විහාසිං. යතො ච බො භික්ඛවෙ සබ්බොපි මහත්තත
සමන්තාගතො අථ මෙ සබ්බොපි (නිබ්බ) ගාරවොති.

4. 1. 3. 2.

[දුතිය උරුමෙලසුන්තං]

[සාවජ්ඣිදුතං:]

22. එකමිදුහං භික්ඛවෙ සමයං උරුමෙලායං විහරාමි තජ්ජ,
තෙරඤ්ජරාය නිරෙ අජපාලනිශ්‍රොධෙ පඨමානිසලුඤ්ඤො. අථ බො
භික්ඛවෙ සමබලා බ්‍රාහමණා ජිණ්ණො වුද්ධා මහලලකා අඤ්ඤානා වයො-
අනුප්පන්නා යෙනාහං තෙනුපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිත්වා මම සද්ධිං
සමමොදිංසු. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙතවා එකමන්තං
නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා බො භික්ඛවෙ තෙ බ්‍රාහමණා මං
එතදවොචු:

1. සමිඤ්ජිතං - මජ්ඣං. 2. යෙ ච අභිකා - මජ්ඣං.

මහණෙනි, එක්බිති සහමපති මහබඩ ඔහු සිටිත් මාගේ විත්තපරි-
විතකීය දූත යමිසේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළා අතක් දිගු කරන්නේ ද
දික් කළ අතක් හකුළා ගන්නේ ද එපරිදි බ්‍රහ්මලොකයෙහි අතුරුදහන්
කෙළේ මා පෙරට පහළ වී.

මහණෙනි, එක්බිති සහමපති මහබඩ උතුරුසඵල එකස් කොට ලා
දකුණු දණමඩල බිම හැත මා වෙත ඇදීලී නමා මට මෙ කෙපුල් සැළ
කෙළේ ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල එසේ ම ය. සුගතයන් වහන්ස,
තෙල එසේ ම ය. වහන්ස, අනිත කාලයෙහි යම් ඒ අතීන් සමයක් සමුද්ධ
කෙනෙක් වූහු ද, ඒ හගවත්හුද දහම ම සත්කාර කොට ගෙණ ගුරු කොට
ගෙණ ඇසුරු කොට ගෙණ විසූහ. වහන්ස, අනාගතයෙහි යම් ඒ අතීන්
සමයක් සමුද්ධ කෙනෙක් වෙද්ද, ඒ හගවත්හුද දහම ම සත්කාර කොට
ගෙණ ගුරු කොට ගෙණ ඇසුරු කොට ගෙණ වෙසෙත්. වහන්ස, මෙකල
අතීන් සමයක් සමුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද දහම ම සත්කාර කොට
ගෙණ ගුරු කොට ගෙණ ඇසුරු කොට ගෙණ වෙසෙත්වා සී.

සහමපති මහබඩ මෙය කීය. මෙය කියා වැලිත් අතෙක් තෙල ඔස් ද කියා:

47. අතීතකාලික වූ යම් සම්බුදු කෙනෙක් වූහු ද, අනාගතකාලික වූ
යම් සම්බුදු කෙනෙකුත් වෙද්ද, දෑත් බොහෝ දෙනාගේ ශෝක නසන යම්
සමුද්ධයන් වහන්සේ කෙනෙක් ඇද්ද,

48. එහෙම සඬමිය ගුරු කොට ඇත්තාහු විසූහ. දැනුදු වෙසෙත්.
වැලි අනාගතයෙහිද වෙසෙත්. බුදුවරුන්ගේ මේ ධර්මය ය.

49. එහෙයින් වැඩ කැමැති, මහත්බව පනත, බුදුවරුන්ගේ සස්ත සිහි
කරන්නහු විසින් සඬමිය ගුරු කටයුත්තේ සී.

මහණෙනි, සහමපති මහබඩ මේ කීය. මෙය කියා මා වැද පැදකුණු
කොට එහි ම අතුරුදහන් කෙළේ ය.

මහණෙනි, එක්බිති මම බ්‍රහ්මාරාධනය ද නමහට නිස්සද දෑත, මා විසින්
යම් ධර්මයෙක් අවබෝධ කරණ ලද්ද, ඒ දහම ම සත්කාර කොට ගෙණ
ගුරු කොට ගෙණ ඇසුරු කොට ගෙණ විසිමි. මහණෙනි, යම් කලෙක සිට
සඬසයාත් (චතුර්විධ) මහත්තයෙන් සමනාගත ද එකල සඬසයා කෙරෙහිද
මාගේ බලවත් ගෞරවය විය.

4. 1. 3. 2.

[ද්විතීය උරුමෙල සූත්‍රය]

[සැවැත්විදහසි:]

22. මහණෙනි, මම එක් කලෙක උරුමෙලා දනව්වෙහි තෙරසුස්සන්
හෝතෙර අප්පාලනාග්‍රොධමුලයෙහි සමයක්සමුද්ධ ව පළමු ම වෙසෙමි.
මහණෙනි, එකල ජරාජිණ් වූ වසොවාඬු වූ දෑමහලු වූ තුන් විය ඉක්ම වූ
පැසිමිවිය ටපැමිණි බොහෝ බමුණෝ (හුහුබකපාතික බමුණු සමග) මා කර
එළඹියහ. එළඹ මා සමග සතුටු වූහ තුස්තට නිසි සිහි කළ යුතු කපා
කොට නිමවා එකත්පසෙක හුත්හ. මහණෙනි, එකත්පසෙක හුත් ඒ
බමුණෝ මට තෙල වචන කීහ:

සුතං තෙනං¹ හො ගොතම න සමණො ගොතමො බ්‍රාහ්මණෙ ජණෙණ චුද්ධෙ මහලුකෙ අද්ධගතෙ වයොඅනුප්පතෙන අභිවාදෙති වා පච්චුට්ඨෙති වා ආසනෙන වා නිමනෙනති. නසිදං හො ගොතම නපෙව. නති භවං ගොතමො බ්‍රාහ්මණෙ ජණෙණ චුද්ධෙ මහලුකෙ අද්ධගතෙ වයො- අනුප්පතෙන අභිවාදෙති වා පච්චුට්ඨෙති වා ආසනෙන වා නිමනෙනති. නසිදං හො ගොතම න සමපන්නමෙවති.

නසං මයං භික්ඛවෙ එතදහොසි: න වතීමේ² ආයසමනො ජානනි පේරං වා පේරකරණෙ වා ධමම. චුද්ධො වෙපි භික්ඛවෙ හොති ආසිතිකො වා නාවුතිකො වා වසංසතිකො වා ජාතියා. සො ව හොති අකාලවාදී අභූතවාදී අනත්වාදී අධමමවාදී අවිනයවාදී අතිධානවතිං වාවං භාසිතා අකාලෙන අනපදෙසං අපරියන්තවතිං අනත්සංභිතං. අථ බො සො බාලො පේරොතෙව සංඛං ගවුන්ති.

දහරො වෙපි භික්ඛවෙ හොති සුචා සුසුකාලකෙසො භද්දෙන යොබ්බ- නෙන සමන්නාගතො පස්මෙන වයසා. සො ව හොති කාලවාදී භූතවාදී අත්වාදී ධමමවාදී විනයවාදී නිධානවතිං වාවං භාසිතා කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්සංභිතං. අථ බො සො පණ්ඩිතො පේරොතෙව සංඛං ගවුන්ති.

වත්තාරොමෙ, භික්ඛවෙ පේරකරණං ධමමා. කතමෙ වත්තාරො ?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති පාතිමොකාසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසමපනො. අණුමනෙහසු චජේපසු භයදස්සාපි සමාදාය සික්කති සික්කාපදෙසු.

බහුස්සුතො හොති සුතධරො සුතසන්නිවයො. යෙ නෙ ධමමා ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථා සවාසස්ථා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති. කථාරූපාස්ස ධමමා බහුස්සුතා හොන්ති ධතා වවසා පරිචිතා මනසානුපෙකකිකා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිධා.

වතුන්නං කුමානං. අභිවේකසිකානං දිට්ඨධමමසුඛවිහාරානං නිකාම- ලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී.

ආසවානං බයා අනාසවං වෙනොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨව ධමමෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරො පේරකරණං ධමමාති.

භවත් ගෞතමයෙනි, “මහණ ගොසුම්හු ජරාජණී, වයොවාදා, දුමහලු, තුන්විය ඉක්ම සිටි, පැයිම්පියට පැමිණී බමුණන් නොවදිති යි, දෑක හුනස්තෙන් නො නැගිටිති යි, අසුතෙන් නො අමතති” යි අප විසින් තෙල අසන ලදී. භවත් ගෞතමයෙනි, එය (අප විසින් ඇසූ කරුණ) එසේ ම ය. භවත් ගෞතමයෝ ජීණී, වාදා, මහලු, අධවගන, පශ්චිමවයසට ගිය, බමුණන් නො වදිති. දෑක හුනස්තෙන් නො නැගිටිති. අසුතෙන් නො කැඳවති. භවත් ගෞතමයෙනි, එකරුණ නොතිසි මැයි

මහණෙනි, මට මෙබඳු සිතෙක් වී: මේ ආයුෂමත්ත සථවිර හෝ සථවිර භාවය කරණ දහම් හෝ එකැතින් ම නො දනිත්. මහණෙනි, ඉදින් උපතින් අසුවයස් ඇති හෝ අනුවයස් ඇති හෝ සියක් වයස් ඇති හෝ වාදායෙක් වෙයි. හෙ ද අකාලවාදින් වෙයි. අභුතවාදින් වෙයි. අනභිවාදින් වෙයි. අධම්මවාදින් වෙයි. අවිනයවාදින් වෙයි. අකාලයෙහි නිෂ්කාරණ වූ පයභින්න-රහිත වූ ලොච්ඡොච්ඡාදන අරුත් නැති ලෙහි තිබත් නො කටයුතු තෙපුල් කියන්නේත් වෙයි. ඒ අදබල් ද සථවිර ම ය යි ගණනට වැටෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් තුරුණු වූ ඉකළ කෙස් ඇති හප්පයොවනයෙන් සලකාගත ප්‍රථමවයසින් යුත් ලදරුවෙක් වෙයි. හෙ ද කාලවාදින් වෙයි. භුතවාදින් වෙයි. අභිවාදින් වෙයි. ධම්මවාදින් වෙයි. විනයවාදින් වෙයි. නිසි කල කරුණු සහිත වූ පයභින්න ඇති ලොච්ඡොච්ඡාදන අරුත් ඇති ලෙහි තිබත් කළයුතු තෙපුල් කියන්නේත් වෙයි. ඒ පණ්ඩිත තෙමේ සථවිර ම ය යි ගණනට වැටේ

මහණෙනි, මේ පෙර (තෙරබව) කරණ ධර්මයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි, ප්‍රාතිමොක්ඛසංවරශීලයෙන් සංවෘත ව වෙසෙයි, ආචාරගොචරසම්පන්න වෙයි, අණුමාත්‍ර වරදෙහි බිය දක්නා සුලු වෙයි, සිකපද මොනවට ගෙණ ගික්මෙයි.

බහුශ්‍රාත වෙයි, ශ්‍රාතධර වෙයි, ශ්‍රාතසන්නිවය (= රැස් කොට ගත් ශ්‍රාත ඇත්තේ) වෙයි, ආදිකල්‍යාණ වූ මධ්‍යකල්‍යාණ වූ පඨිවසාන කල්‍යාණ වූ අභි සහිත වූ ව්‍යඤ්ඤාසහිත වූ කෙවලපරිපුණී වූ පරිශුද්ධබ්‍රහ්මචරීය කියන යම් ඒ දහම්හු ඇත් ද, එබඳු දහම්හු මොහු විසින් බෙහෙවින් අසන ලද්දහු දරණ ලද්දහු තෙපුලෙන් වණපොත් කරණ ලද්දහු සිතින් පුත පුතා දක්නා ලද්දහු (අරුත් විසින් කරුණු විසින්) ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරණ ලද්දහු වෙත්.

අධිවිත්තය ඇසුරු කොට සිටි ඉහාත්මයෙහි සුබවිහරණ ඇති සතර දහාත් (රිසි රිසි කෙණෙහි සමවාදිම් විසින්) කැමැතිසේ ලබන සුලු වෙයි. සුවසේ ලබන සුලු වෙයි, විපුල කොට ලබන සුලු වෙයි.

ආසුචක්ඛයහෙතුයෙන් අනාසුච වූ චෙතොවිමුක්ති ප්‍රඥවිමුක්ති මෙලොවහි ම තමා විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දෑන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ගෙණ ඇටි-ඇටිසඳ සමවාද වෙසෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර පෙර කරණ ධර්මයෝය.

50. යො උද්ධතෙන විතෙතන සමථඤ්ච බහුභාසති,
අසමානිතසංකපෙසා අසද්ධිමෙරතො ඔගො,
ආරා සො ථාවරෙය්‍යමහා පාපදිට්ඨි අතාදුරො.
51. යො ච සීලෙන සමපනො සුතවා පටිභානවා,
සඤ්ඤාතො ටීරධමෙවසු¹ පඤ්ඤායධං විපසානි,
පාරගු සබ්බධමානං අබ්ලො පටිභානවා.
52. පභිණ්ණාතිමරණො බ්‍රහ්මචරියස්ස කෙවලි,
තමිහං චද්‍රමි ථෙරොති යස්ස නො සන්ති ආසවා,
ආසවානං බයා භික්ඛු සො ථෙරොති පට්ඨිච්චති.

4. 1. 3. 3.

[ලොකසුතං]

[භාවජනිදානං :]

23. ලොකො භික්ඛවෙ තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධො. ලොකසමා-
නථාගතො විසංයුතෙනා. ලොකසම්මුදයො භික්ඛවෙ තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධො.
ලොකසම්මුදයො තථාගතස්ස පභිණ්ණො. ලොකතිරොධො භික්ඛවෙ තථා-
ගතෙන අභිසම්බුද්ධො. ලොකතිරොධො තථාගතස්ස සච්ඡිකතො. ලොක-
තිරොධගාමිනීපටිපදා භික්ඛවෙ තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධො. ලොකතිරොධ-
ගාමිනීපටිපදා තථාගතස්ස භාවිතා.

යං භික්ඛවෙ සද්දෙවකස්ස ලොකස්ස සමාරකස්ස සබ්බමණ්ණ-
බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සද්දෙවමනුස්සාය දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතනං
පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මතසා, සබ්බං තං තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධං. තස්මා
තථාගතො'ති චුච්චති.

යඤ්ච භික්ඛවෙ රතනිං තථාගතො අභිසම්බුද්ධති, යඤ්ච රතනිං
පරිනිබ්බායති, යං එතස්මිං අනතරෙ භාසති ලපති නිද්දිසති, සබ්බං තං
තථෙව භොති. නො අඤ්ඤාථා. තස්මා තථාගතො'ති චුච්චති.

යථාචාදී භික්ඛවෙ තථාගතො තථාකාරී, යථාකාරී තථාචාදී, ඉති
යථාචාදී තථාකාරී යථාකාරී තථාචාදී. තස්මා තථාගතො'ති චුච්චති.

සද්දෙවකෙ භික්ඛවෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බමණ්ණබ්‍රාහ්මණීයා
පජාය සද්දෙවමනුස්සාය තථාගතො අභිභූ අගභිභූතො, අඤ්ඤාදන්ති දසො
වසවතී. තස්මා තථාගතො'ති චුච්චති.

53. සබ්බලොකං² අභිඤ්ඤාය සබ්බලොකෙ යථා තථං,
සබ්බලොකවිසංයුතෙනා සබ්බලොකෙ අනුපයො.

1. ටීරො ධමමසු - මජ්ඣං.

2. සබ්බං ලොකං - ම. ඡ. සො.

50. යමෙක් විසුරුණු සිතින් බොහෝ කොට පලප බෙණේ ද, නොපිහි-
ටුවාලු සංකල්ප ඇති අසඬුමියෙහි නියාලි මාග සදාග ලමු දිට්ඨ ඇති නිරුද්ධ වූ
හෙ තෙමේ සථාවරභාවයෙන් දුරුව සිටුවේ ය.

51. යමෙක් ගිලසමපන්න වූයේ ශ්‍රාවතවත් වූයේ ප්‍රතිභාණ ඇතියේ
සථාවරධමියෙහි සංයත වූයේ මාගිප්‍රඥයෙන් සත්‍යාඥය විනිවිද දක්නේ ද
හැම සකස්සාදි දහමිනි තෙරපත් වේ ද, රාගාදි බිලරතිත වේ ද,

52. පාහු දූමරණ ඇතියේ ද, බබ්බර පිරිපුන් කෙළේ වේ ද, යමක්හට
ආප්‍රවයෝ නැත් ද, ඔහු මම 'ථෙර' ය යි කියමි. ආප්‍රවක්‍ෂයයෙන් ඒ මහණ
'ථෙර' ය යි කියනු ලැබේ.

4. 1. 3. 3.

[ලොක සූත්‍රය]

[සංවාදන් නිදනයි:]

23. මහණෙනි, ලොකය - දුඃඛසත්‍යය තථාගතයන් වහන්සේ විසින්
පසක් කරණ ලදී. තථාගතයන් වහන්සේ ලොකයෙන් - දුඃඛසත්‍යයෙන්
විසංයුක්තයහ. මහණෙනි, ලොකසමුදය (තෘෂණාව) තථාගතයන් වහන්සේ
විසින් පසක් කරණ ලදී. තථාගතයන් වහන්සේ විසින් ලොකසමුදය ප්‍රතිණ
කරණ ලදී. මහණෙනි, ලොකනිරෝධය තථාගතයන් වහන්සේ විසින්
අවබෝධ කරණ ලදී. ලොකනිරෝධය තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පසක්
කරණ ලදී. මහණෙනි, ලොකනිරෝධගාමිනි ප්‍රතිපද්ධතථාගතයන් වහන්සේ
විසින් අවබෝධ කරණ ලදී. ලොකනිරෝධගාමිනිප්‍රතිපද්ධ තථාගතයන්
වහන්සේ විසින් වඩන ලදී.

මහණෙනි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයා විසින්
ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයන් සහිත අවශෙෂ දෙවමනුෂ්‍යයන් සහිත සත්ත්වාබ්‍ය
ප්‍රජාව විසින් යම් රූපායනතයෙක් ගබ්දයතනතයෙක් ගකිරස සප්‍රථව්‍යා-
යනතයෙක් ධර්මලබ්ධතයෙක් ලබන ලද ද, සොයන ලද ද, සිතින් ලුහුබැද
ගන්නා ලද ද, එ හැම තථාගතයන් වහන්සේ විසින් අවබෝධ කරණ ලදී.
එසින් 'තථාගත' ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, යම් රූයෙක තථාගතයන් වහන්සේ චතුස්සත්‍යාවබෝධය
කරණ සේක් ද, යම් රූයෙක පිරිනිවන් පාතා සේක් ද, මේ අතර යමක්
බණන සේක් ද, තෙපලන සේක් ද, නිදෙසන සේක් ද, එහැම එපරිදි ම වෙයි.
වෙනස් නො වෙයි. එසින් 'තථාගත' ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ යථාවාදී සේක් තථාකාරී සේක.
යථාකාරී සේක් තථාවාදී සේක. මෙසේ යථාවාදී තථාකාරීයහ. යථාකාරී
තථාවාදීයහ. එසින් 'තථාගත' ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි
ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයන් සහිත, අවශෙෂ දෙවමනුෂ්‍යයන් සහිත සත්ත්වාබ්‍ය
ප්‍රජායෙහි තථාගතයන් වහන්සේ හැම මැඩ ගෙණ සිටුවා සේක් මෙරමා විසින්
නො මඩනා ලදහ. එකානතයෙන් හැම දක්නා සේක් තමා වශයෙහි ලා
සිටුවා සේක. එසින් 'තථාගත' ය යි කියනු ලැබේ.

53. සියලු ත්‍රේතොදක ලොකසන්නිවාසය හා එහි (සඵලෝකයෙහි)
හැම ඥෙයධමී ඇති සැට දෑන යොගප්‍රභාණයෙන් ත්‍රේතොදකලොකයෙන්
විසංයුක්ත වූයේ ත්‍රේතොදකලොකයෙහි තෘෂණා-දූෂටරිතිත වූයේ-

54. ස වෙ සබ්බාභිභූ ධිරො සබ්බගන්ධපපමොචනො,
ප්ථස්ස පරමා සන්ති තිබ්බානං අකුතොභයං.
55. “එස ඛණ්ණසමො බුද්ධො අතීසොච්ඡින්නසංසයො,
සබ්බකම්මකයං පනොනා විමුතොනා උපතිසබ්බයෙ.
56. එස සො භගවා බුද්ධො එස සීහො අනුභතරො,
සදෙවකස්ස ලොකස්ස බ්‍රහ්මචක්කං පචන්තසී.”
57. ඉති දෙවමනුස්සා ව යෙ බුද්ධං සරණංගතා,
සබ්බමම නං නමස්සන්ති මහන්තං ථිතසාරදං.
58. “දුනොනා දමයනං සෙට්ඨා සනොනා සමයනං ඉසී,
මුනොනා මොචයනං අගොනා තිණ්ණො තාරයනං චරො.”
59. ඉති හෙතං නමස්සන්ති මහන්තං ථිතසාරදං,
සදෙවකස්මිං ලොකස්මිං තජ්ඣි තෙ පටිපුග්ගලොති.

4. 1. 3. 4.

[කාලකාන්තමුසුත්තං]

24. [ඵලං මෙ සුතං:] එකං සමයං භගවා සාකෙතෙ විහරති
කාලකාන්තමෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛූ ආමනොසී භික්ඛවොති. හදනොති
තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චසෙස්සාසුං භගවා එතදවොච:

යං භික්ඛවෙ සදෙවකස්ස ලොකස්ස සමාරකස්ස සබ්බමකස්ස සස්සමණ-
බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පනතං
පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමහං ජානාමි.

යං භික්ඛවෙ සදෙවකස්ස ලොකස්ස සමාරකස්ස සබ්බමකස්ස සස්සමණ-
බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පනතං
පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමහං අභිභක්ඤ්ඤාසිං. නං තථාගතස්ස
විදිතං. නං තථාගතො න උපට්ඨාසී.

යං භික්ඛවෙ සදෙවකස්ස ලොකස්ස සමාරකස්ස සබ්බමකස්ස සස්සමණ-
බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පනතං
පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමහං ජානාමිති වදෙය්‍යං, නං මෙ අස්ස
මුසා.

54. සිටුවැදුරුම් හැම ග්‍රන්ථයන් මුදු හැර සිටියේ රූපාදි හැම අරමුණු මැඩ ගෙන සිටියේ වේ ද, හේ එකානායයෙන් ධීරයෙකි. කොසිනුදු බිය නැති නිඵ්ඤ්ඤානාන පරමශාන්තිය ඔහු විසින් පහස්නා ලදු.

55. “කෙලෙස් දුක් නැති මුලුසුන් සැක ඇති සමුණාසුව වූ තුලුන් වහන්සේ සඵඥයහ. සඵකමිසයට පැමිණියහ. නිවන් නිමිත්තෙහි (එය අරමුණු කොට සිටුනා) එලවිමුකහියෙන් විමුක්තයහ.

56. ඒ භගවත්තු නම් තෙල බුද්ධයහ. තුලුන් වහන්සේ අනුත්තර-සිංහයහ. දෙවියන් සහිත ලොවට බ්‍රහ්මවක්‍රය පැවැත් වූ සේක.”

57. මෙසේ කියමින් දෙවිමිනිස්සු හෝ යම් කෙනෙක් බුදුරජුන් සරණ ගියාහු ද, ඔහු එළඹ මහත් වූ පහ වූ බිය ඇති උන්වහන්සේ වදිත්.

58. “තුමු දැමුනාහු දමනය කරණුවන් අතර ශ්‍රෙෂ්ඨය හ. තුමු ශාන්ත වූවාහු ශමනය කරණුවන් අතර සෘෂ්ටයහ. තුමු මිදුනාහු මුදුනුවන් අතර අග්‍රයහ. තුමු තිණ් වූවාහු තරණය කරණුවන් අතර උත්තමයහ.

59. දෙවියන් සහිත ලොකයෙහි මුඛ වහන්සේට ප්‍රතිප්‍රදාලයෙක් නැතැ”යි මෙසේ කියා පහ වූ බිය ඇති පුජ්‍ය වූ තෙල බුදුරජුන් වදිත්.

4. 1. 3. 4.

[කාලකාණ්ඩ සූත්‍රය]

24. [මා විසින් මෙසේ අසන ලදී:] එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ **සාහොභයෙහි වූ කාලකාණ්ඩයෙහි** වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි, සි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. පින්වතුන් වහන්සැ සි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ තෙල වදාළහ:

මහණෙහි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයා විසින්, ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයන් සහිත අවශෙෂ දෙවමනුෂ්‍යයන් සහිත ප්‍රජාව විසින් යම් රූපායනනයෙක් ශබ්දායනනයෙක් ගති-රස-සප්‍රථව්‍යායනනයෙක් ධර්මා-ලම්බනයෙක් ගන්නා ලද ද, සොයා ගන්නා ලද ද, සිතින් ලුහුබඳනා ලද ද, එ හැම මම දනිමි.

මහණෙහි, දෙවින් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයා විසින්, ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයන් සහිත අවශෙෂ දෙවමනුෂ්‍යයන් සහිත ප්‍රජාව විසින් යම් රූපායනනයෙක් ශබ්දායනනයෙක් ගති - රස - සප්‍රථව්‍යායනනයෙක් ධර්මා-ලම්බනයෙක් ගන්නා ලද ද, සොයා ගන්නා ලද ද, සිතින් ලුහුබඳනා ලද ද, එ හැම මම (අනිත වශයෙන්) දැන ගනිමි. එ හැම තථාගතයන් වහන්සේට ප්‍රකටයේ විදිනය. (එහෙත්) එ හැම සද්‍යො අරමුණු කර තථාගතයන් වහන්සේ තෘෂණාදෂ්ටින් වැද නොගත්හ.

මහණෙහි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයා විසින්, ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයන් සහිත අවශෙෂ දෙවමනුෂ්‍යයන් සහිත ප්‍රජාව විසින් යම් රූපායනනයෙක් ශබ්දායනනයෙක් ගති - රස - සප්‍රථව්‍යායනනයෙක් ධර්මාලම්බනයෙක් ගන්නා ලද ද, සොයා ගන්නා ලද ද, සිතින් ලුහුබඳනා ලද ද, එ හැම මම (මහාජනයා දක්නා සෙයින් තෘෂණාදිත්) දනිමි සි කියමි නම් එය මාගේ මාෂායෙක් වෙයි. (ආනම-ආනමීයභාවයෙන් ශුන්‍යතා ඇතිහෙයිනි.)

යං භික්ඛවෙ -පෙ- තමහං ජානාමි ච න ච ජානාමිති චදෙය්‍යං,
තමපස්ස තාදිසමෙව. තමහං තෙව ජානාමි න නජානාමිති චදෙය්‍යං, තං මම
අය්‍යා කලි.

ඉති බො භික්ඛවෙ තථාගතො දට්ඨා දට්ඨබ්බං දිට්ඨං න මඤ්ඤති.
අදිට්ඨං න මඤ්ඤති. දට්ඨබ්බං න මඤ්ඤති. දට්ඨාරං න මඤ්ඤති. සුතා¹
සොතබ්බං සුතං න මඤ්ඤති. අසුතං න මඤ්ඤති. සොතබ්බං න මඤ්ඤති.
සොතාරං න මඤ්ඤති. මුතා² මොතබ්බං මුතං න මඤ්ඤති. අමුතං න
මඤ්ඤති. මොතබ්බං න මඤ්ඤති. මොතාරං න මඤ්ඤති. විඤ්ඤතා³
විඤ්ඤතබ්බං විඤ්ඤතං න මඤ්ඤති. අවිඤ්ඤතං න මඤ්ඤති. විඤ්ඤතබ්බං
න මඤ්ඤති. විඤ්ඤතාරං න මඤ්ඤති.

ඉති බො භික්ඛවෙ තථාගතො දිට්ඨසුතමුතවිඤ්ඤතබ්බෙසු ධමමෙසු
තාදියෙව තාදී. තමහං ච පත⁴ තාදිතමහං අඤ්ඤා තාදී උත්තරිතරො වා
පණීතතරො වා තත්ති චදුමිති.

60. යං කිඤ්චි දිට්ඨං ච සුතං මුතං වා අජේඛාසිතං සච්චමුතං පරෙසං,
න තෙසු තාදී ඤ්‍යසංවුතෙසු සච්චං මුසා වාමි පරං දහෙය්‍යං.

61. එතං ච සලලං පටිගච්ච⁵ දිස්වා අජේඛාසිතා යත්ථ පජා විසත්තා,
ජානාමි පස්සාමි තථෙව එතං අජේඛාසිතං තත්ති තථාගතානන්ති.

4. 1. 3. 5.

[බ්‍රහ්මචරීයසුත්තං]

[සංඛජ්ඣිදානං :]

25. තයිදං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති ජතකුහතත්ථං, න ජතලප-
තත්ථං, න ලාභසකකාරසිලොකානිසංසත්ථං, න ඉතිවාදපපමොකකානිසංසත්ථං,
න ඉති මං ජතො ජානාතුති. අථ බො ඉදං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති
සංවරත්ථං, පඤ්ඤත්ථං, විරුගත්ථං, නිරුධත්ථන්ති.

62. සංවරත්ථං පඤ්ඤත්ථං බ්‍රහ්මචරියං අනිතිහං,
අදෙසයි සො භගවා නිබ්බානොගධගාමිහං.

63. එස මග්ගො මහනෙතති අනුයාතො මහෙසිති,
යෙ ච නං පටිපජ්ජන්ති යථා බුද්ධෙන දෙසිතං,
දුක්ඛස්සන්තං කරස්සන්ති සත්ථුසාසනකාරිනොති.

1. සුතා-මජ්ඣං. 2. මුතා-මජ්ඣං. 3. විඤ්ඤා-මජ්ඣං. 4. තාදිගො-මජ්ඣං.
5. පටිකච්ච - මජ්ඣං.

මහණෙනි, ... එ හැම මම දැනිමි යි ද, නො දැනිමි යි ද කියමි නම් එ ද එබඳු ම වෙයි. එ හැම මම නො ම දැනිමි යි ද නො දන්නෙමි නො වෙමි යි ද කියමි නම්, එබස මාගේ දෙයෙකක් වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ වනාහි තථාගතයන් වහන්සේ දුෂ්ටව්‍යය වූ රූපායතනය දැක ඒ රූපායතනය (තණ්හාදිට්ඨිමඤ්ඤානා විසින්) නො හඟිත්. (මහාජනයා විසින් නො දන්නා ලද) රූපායතනය (මම දැනිමි යි තණ්හාදීන්) නො හඟිත්. දුෂ්ටව්‍යය නො හඟිත්. දුෂ්ටා සංඛ්‍යාත සත්ත්වයකු නො හඟිත්. ශ්‍රෝතව්‍යය වූ ශබ්දායතනය අසා ඒ ශබ්දායතනය (තණ්හා දිට්ඨි මඤ්ඤානා විසින්) නො හඟිත්. (මහාජනයා විසින් නො අසන ලද) ශබ්දායතනය (මම දැනිමි යි තණ්හාදීන්) නො හඟිත්. ශ්‍රෝතව්‍යය නො හඟිත්. ශ්‍රෝතා සංඛ්‍යාත සත්ත්වයකු නො හඟිත්. මුත්තසංඛ්‍යාත ගකිරසසප්‍රභව්‍යායතනය දැන ඒ මුත්තායතනය (තණ්හා-දිට්ඨි මඤ්ඤානා විසින්) නො හඟිත්. (මහාජනයා විසින් නො දන්නා ලද) මුත්තසංඛ්‍යාත ගකිරස සත්ත්වය නො හඟිත්. මන්තව්‍ය සංඛ්‍යාත ගකිරස නො හඟිත්. මන්තා සංඛ්‍යාත සත්ත්වයකු නො හඟිත්. විඤ්ඤානව්‍යාය නො හඟිත්. (මහාජනයා විසින් අවිඤ්ඤා) ධර්මලබ්ධිය නො හඟිත්. විඤ්ඤානව්‍යය නො හඟිත්. විඤ්ඤා සංඛ්‍යාත සත්ත්වයකු නො හඟිත්.

මහණෙනි, මෙසේ වනාහි තථාගතයන් වහන්සේ දිට්ඨිසුභවුතවිඤ්ඤාන වූ ධර්මයන් කෙරෙහි තාදී සේක් ම තාදීයහ ඒ තථාගතතාදිභාවයට වැඩි උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ තාදිභාවයෙන් තැනි හි වදාරමි.

60. මෙරමාගේ බසින් (පරප්‍රත්‍යයයෙන්), සැබවැයි හැගිමි කොට ගිල ගන්නා ලද යම් කිසි රූපායතනයෙක් වේවයි ශබ්දායතනයෙක් වේවයි ගකිරසවූතයෙක් වේවයි සංවයංසංවෘත සංඛ්‍යාත ඒ දෘෂ්ටිගතීන් කෙරෙහි තාදී වූයෙමි සත්‍යය යි හෝ මාෂාය යි හෝ පරම කොට නො හදහමි.

61. යම් දෘෂ්ටිගතියෙක ප්‍රජාවෝ ඇලුනාහු බැස ගත්තාහු වෙන් ද කැලම තෙල ශල්‍යය දැක තෙල දෘෂ්ටිශල්‍යය එසේ ම දැනිමි යි දක්මිහි තථාගතයන්ගේ ගැලැගැන්මෙන් තැන.

4. 1. 3. 5.

[චුගමච්ඡිසසුත්‍රය]

[සැවැන්හිදුනයි :]

25. මහණෙනි, මේ චුම්භර වනාහි ජනයා විසමයපත් කරණු පිණිස, දනා තලවනු පිණිස, ලාහසනකාරකිතීති පිණිස, වාදප්‍රමෝක්ෂය පිණිස, ජනයෝ මා මෙසේ හඳුනත්වා යන මේ පිණිස නො වැසෙයි. මහණෙනි, වැලින් මේ බම්භර වනාහි සංවරය පිණිස, කෙලශප්‍රභාණය පිණිස, රුගාදීන්ගේ විරුගය පිණිස, රුගාදීන්ගේ නිරුධය පිණිස වැසේ.

62. ඒ භාග්‍යචතුත් වහන්සේ ඉතිහරතිත (මෙහි මේ මෙසේවිල යන පරප්‍රත්‍යය තැනි) නිවන් තුලට පමුණුවන සුලු, බම්භර කෙලශයන්ගේ සංවරය පිණිස, ප්‍රභාණය පිණිස වදාළහ.

63. පූජ්‍ය මහර්මින් විසින් කෙල මග අනුගමනය කරණ ලදී. බුදුන් විසින් දෙසු සැටියෙන් යම් කෙනෙක් එමග පිළිපදිත් ද ශාස්තෘශාසනකර වූ ඔහු දුක් කෙළවර කෙරෙත්.

4. 1. 3. 6.

[කුහකස්සුතං]

26. යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු කුහා ථදාං ලපා සිඛිති උත්තලා අසමාහිතා,
න මෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු මාමකා. අපගතා ච තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමසමා
ධම්මවිනයා. න ච තෙ ඉමසමිං ධම්මවිනයෙ ටුද්ධිං විරුළුතිං වෙජුලං
ආපජ්ජන්ති.

යෙ ච බො තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු නිකකුහා නිලලපා ඕර අත්ථදාං සුසමා-
හිතා, තෙ බො මෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු මාමකා. අනපගතා ච තෙ භික්ඛවෙ
භික්ඛු ඉමසමා ධම්මවිනයා. තෙ ච ඉමසමිං ධම්මවිනයෙ ටුද්ධිං විරුළුතිං
වෙජුලං ආපජ්ජන්ති.

64. කුහා ථදාං ලපා සිඛිති උත්තලා අසමාහිතා,
න තෙ ධම්මෙ විරුහන්ති සමමාසවුද්ධිදෙසිතෙ.

65. නිකකුහා නිලලපා ඕර අත්ථදාං සුසමාහිතා,
තෙ වෙ ධම්මෙ විරුහන්ති සමමාසවුද්ධිදෙසිතෙති.

4. 1. 3. 7.

[සහතුට්ඨිස්සුතං]

27. චතතාර්මාති භික්ඛවෙ අප්පාති ච සුලහාති ච, අනවජ්ජාති
තාති ච. කතමාති චතතාර්?

පංසුකුලං භික්ඛවෙ විවරතං අප්පඤ්ච සුලහඤ්ච, තඤ්ච අනවජ්ජං.
පිණ්ඩාලොපො භික්ඛවෙ භොජනානං අප්පඤ්ච සුලහඤ්ච, තඤ්ච අනවජ්ජං.
රාකම්බුලං භික්ඛවෙ සෙනාසනානං අප්පඤ්ච සුලහඤ්ච, තඤ්ච අනවජ්ජං.
සුතිමුත්තං භික්ඛවෙ හෙසජ්ජානං අප්පඤ්ච සුලහඤ්ච, තඤ්ච අනවජ්ජං.

ඉමාති බො භික්ඛවෙ චතතාර් අප්පාති ච සුලහාති ච, තාති අනවජ්ජාති.

යතො බො භික්ඛවෙ භික්ඛු අප්පෙත ච සහතුට්ඨා හොති සුලහෙන ච.
ඉදම්සාහං අඤ්ඤාතරං සාමඤ්ඤාඛගන්ති වදාමිති.

66. අනවජ්ජෙන තුට්ඨස්ස අප්පෙත සුලහෙන ච,
න සෙනාසනමාරබ්භ විවරමපානභොජනං,
විසාතො හොති විත්තස්ස දිසා න පටිහඤ්ඤති.

67. යෙ චස්ස ධම්මා අකතාසා සාමඤ්ඤාසාහුලොමිකා,
අබිග්ගහිතා තුට්ඨස්ස අප්පමත්තස්ස භික්ඛුතොති,

4. 1. 3. 6.

[කුහක සූත්‍රය]

26. මහණෙනි, යම් ඒ භික්ෂු කෙනෙක් කුහක වූවාහු ක්‍රොධය හා මානසෙන් දැඩි වූවාහු තමන් හුවා බණන්තාහු කෙලෙස්සිඟු ඇත්තාහු ඔසොවා ගත් මානවල ඇත්තාහු එකඟයින් නොලද්දහු වෙත් ද, මහණෙනි, මාගේ ඒ භික්ෂුහු මාමක නො වෙත්. මහණෙනි, ඒ භික්ෂුහු මෙසස්නෙන් බැහැර ද වූහ. ඔහු මෙසස්නෙහි වාදායුධයට විරුද්ධයට වෛපුලයට නො ද පැමිණෙත්.

මහණෙනි, යම් ඒ භික්ෂු කෙනෙක් කුහක නොවූවාහු හුවා නොබණන්තාහු ධීර වූවාහු තද නොවූවාහු එකඟයින් ඇත්තාහු වෙත් ද, මහණෙනි, මා උදෙසා පැවිදි වූ ඒ භික්ෂුහු මා අයත්හ. මහණෙනි, ඔහු මෙසස්නෙන් බැහැර ද නො වූහ. වාලින් ඔහු මෙසස්නෙහි (ගුණයෙන්) වැඩිමට (නියවල-භාවයෙන්) විරුද්ධයට (පතල බැවින්) විපුලබවට පැමිණෙත්.

64. කුහක වූවාහු මනින් දැඩි වූවාහු හුවා බණන්තාහු කෙලෙස්සිඟු ඇත්තාහු ඔසොවාලූ කෙලෙස්වල ඇත්තාහු එකඟයින් තැත්තාහු වෙත් ද, ඔහු සම්මා සම්බුද්ධන් විසින් දෙසන ලද දහමිහි නො වැඩෙත්.

65. කුහක නො වූවාහු හුවා නොබණන්තාහු ධීර වූවාහු මෙතෙක් නොදැඩි වූවාහු මොනොවට එකඟයින්තැත්තාහු වෙත් ද, ඔහු සම්මා සම්බුද්ධන් විසින් දෙසන ලද දහමිහි එකානතයෙන් වැඩෙත්.

4. 1. 3. 7.

[සනතුට්ඨි සූත්‍රය]

27. මහණෙනි, මේ කරුණුහු සතර දෙනෙක් අල්ප ද සුලභ ද වෙත්. ඔහු නිරවද්‍ය ද වෙත් කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, පහල සිටුරු අතුරෙන් අල්ප ද සුලභ ද වෙයි. එ ද අත-වද්‍යයි. මහණෙනි, පිඩු සිහා ලත් ආලොපය බොජුන් අතුරෙන් අල්ප ද සුලභ ද වෙයි. එ ද අතවද්‍යයි. මහණෙනි, රුක්මූල සෙනසුන් අතුරෙන් අල්ප ද සුලභ ද වෙයි. එ ද අතවද්‍යයි. මහණෙනි, සුතිමුත්‍රය හෙමණ්ණ-යන් අතුරෙන් අල්ප ද සුලභ ද වේ. එ ද අතවද්‍යයි.

මහණෙනි, මේ කරුණුහු සතර දෙන අල්ප ද සුලභ ද වෙත්. ඔහු ද අතවද්‍යය.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මහණ අල්ප වූත් සුලභ වූත් විවරදීන් සතුටු වේ ද, මේ ඔහුගේ අත්‍යතර ශ්‍රාමණ්‍ය-අභිගයෙකැ (ශ්‍රමණ ගුණයෙකැ යි) මම කියමි.

66 - 67 අල්ප වූත් සුලභ වූත් අතවද්‍ය වූත් විවරදීන් සතුටු මහණහුගේ සිතට සෙනසුන් අරහයා වේවයි විවර අරහයා වේවයි පැනබොජුන් අරහයා වේවයි වෙනෙසෙක් නො වේ. දික් නො හැනේ. ශ්‍රමණධර්මයට අනුලෝම වූ යම් පිළිවෙත් දහමිහු ඔහුට දෙසන ලදහු ද, ඒ ධර්මයෝ සතුටු වූ අප්‍රමතන වූ ඒ මහණහු විසින් අභිගාභිතයහ.

4. 1. 3. 8.

[අරියවංසසුත්තං]

28. චත්තාරො, මෙ භික්ඛවෙ අරියවංසා අගගඤ්ඤා, රත්තඤ්ඤා, වංසඤ්ඤා, පොරුණා, අසඬකිණ්ණා, අසඬකිණ්ණපුබ්බා, න සඬකියනති, න සඬකිසිසානති, අපපතිකුට්ඨා සමඤ්ඤති බ්‍රාහ්මඤ්ඤති විඤ්ඤති. කතමෙ චත්තාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති¹ ඉතරීතරෙන චිවරෙන, ඉතරීතර-චිවරසනතුට්ඨියා ව චණ්ණවාදී. න ච චිවරහෙතු අනෙසනං අපපතිරූපං ආපජ්ජති. අලඬා ව චිවරං න පරිතස්සති. ලඬා ව චිවරං අගපිනො² අමුවජ්ඣො අනජ්ඣාපනො ආදීනවදස්සාපී නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති. තාය ව පන ඉතරීතරචිවරසනතුට්ඨියා තෙවත්තානුක්කංසෙති. තො පරං වමොති. සො හි තත්ථ දකෙබ්බා අනලසො සමපජානො පතිස්සතො. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු පොරුණෙ අගගඤ්ඤා අරියවංසෙ සිතො.

පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති ඉතරීතරෙන පිණ්ඩපාතෙන, ඉතරීතරපිණ්ඩපාතසනතුට්ඨියා ව චණ්ණවාදී. න ච පිණ්ඩපාතහෙතු අනෙසනං අපපතිරූපං ආපජ්ජති. අලඬා ව පිණ්ඩපාතං න පරිතස්සති. ලඬා ව පිණ්ඩපාතං අගපිනො අමුවජ්ඣො අනජ්ඣාපනො ආදීනවදස්සාපී නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති. තාය ව පන ඉතරීතරපිණ්ඩපාත සනතුට්ඨියා තෙවත්තානුක්කංසෙති. තො පරං වමොති. සො හි තත්ථ දකෙබ්බා අනලසො සමපජානො පතිස්සතො. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු පොරුණෙ අගගඤ්ඤා අරියවංසෙ සිතො.

පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති ඉතරීතරෙන සෙනාසනෙන, ඉතරීතරසෙනාසන සනතුට්ඨියා ව චණ්ණවාදී. න ච සෙනාසනහෙතු අනෙසනං අපපතිරූපං ආපජ්ජති. අලඬා ව සෙනාසනං න පරිතස්සති. ලඬා ව සෙනාසනං අගපිනො අමුවජ්ඣො අනජ්ඣාපනො ආදීනවදස්සාපී නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති. තාය ව පන ඉතරීතරසෙනාසනසනතුට්ඨියා තෙවත්තානුක්කංසෙති. තො පරං වමොති. සො හි තත්ථ දකෙබ්බා අනලසො සමපජානො පතිස්සතො. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු පොරුණෙ අගගඤ්ඤා අරියවංසෙ සිතො.

පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු භාවනාරුමො හොති භාවනාරතො, පභානාරුමො හොති පභානාරතො. තාය ව පන භාවනාරුමතාය භාවනාරතියා පභානාරුමතාය පභානාරතියා තෙවත්තානුක්කංසෙති. තො පරං වමොති. සො හි තත්ථ දකෙබ්බා අනලසො සමපජානො පතිස්සතො. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු පොරුණෙ අගගඤ්ඤා අරියවංසෙ සිතො.

4. 1. 3. 8.

[අභියංග සූත්‍රය]

28. මහණෙනි, මේ සතර ආයීවංශධම්ම කෙනෙක් අග්‍රයසි දතයුත්තාහ. දිගුකල් පැවතියහ සි දතයුත්තාහ. ආයීයන්ගේ වංශයහ සි දතයුත්තාහ. පුරුණයහ සි දතයුත්තාහ. අවිකිණියහ සි දතයුත්තාහ. (අතීත බුදුවරුන් විසිනුත් මෙයින් කිමැ සි) බැහැර නො කරණ ලද්දහ. (දැනුදු) බැහැර නො කරණු ලැබෙත්. (අනායෙහි බුදුවරුන් විසිනුත්) බැහැර නො කරණු ලබන්නාහු වෙත්. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින් අනිත්දිනයහ. කවර ධම්ම සතර කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ඉතරෙතරච්චරයෙන් සතුටු වෙයි. ඉතරෙතරච්චරසන්තොෂයෙහි ද ගුණ බණන සුලු වෙයි ච්චරහෙතුයෙන් අයුතු අනෙෂණයට නො පැමිණෙයි. සිවුරු ද නොලැබ නො නැතිගණී. සිවුරු ලැබ ද පහ වූ ලොබගැට ඇතියේ (අධිමාත්‍රතෘෂ්ණායෙන්) හටගත් තෘෂ්ණා නැත්තේ තෘෂ්ණායෙන් නොවළඳනා ලද්දේ දෙස් දක්නා සුලු වූයේ නිසරණ ප්‍රඥ ඇත්තේ වළඳ කෙරෙයි. ඒ ඉතරෙතරච්චරසන්තොෂයෙනුත් තමා හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙළා නො දකී. හෙ ද වනාහි ඒ ච්චරසන්තොෂයෙහි දක්ෂ වූයේ අතලස් වූයේ මනා නුවණින් දන්නේ ඵලඹ සිටි සිහි ඇත්තේ වේ. මහණෙනි, මේ මහණ පැරණි වූ අග්‍ර ය සි දන්නා ලද ආයී වංශයෙහි (ආයී ධම්මයෙහි) සිටියේ සි කියනු ලැබේ.

තවද මහණෙනි, මහණ ඉතරෙතරපිණ්ඩපාතයෙන් සතුටු වෙයි. ඉතරෙතරපිණ්ඩපාතසන්තූෂ්ටියෙහි ගුණ කියන්නේ ද වෙයි. පිණ්ඩපාතහෙතුයෙන් අයුතු අනෙෂණයට නො පැමිණේ. පිඹුවා නො ලැබ ද ත්‍රස්ත නො වේ. පිඹුවා ලැබත් ලොබගැට නැතියේ අධිමාත්‍ර තෘෂ්ණායෙන් මුසපත් නො වූයේ තෘෂ්ණායෙන් නොවළඳනා ලද්දේ ආදිතව දක්නා සුලු වූයේ නිසරණ ප්‍රඥ ඇත්තේ වළඳ කෙරෙයි. ඒ ඉතරෙතරපිණ්ඩපාතසන්තූෂ්ටියෙනුත් තමා තමා නො තබයි. මෙරමා හෙළා නො දකී. හෙ ද ඒ පිණ්ඩපාතසන්තොෂයෙහි දක්ෂ වූයේ (සාත්‍යාභ්‍යාස විසින්) අතලස් වූයේ නුවණින් දන්නේ ඵලඹ සිටි සිහි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ පොරුණ වූ අග්‍රඥ වූ ආයී වංශයෙහි සිටියේ සි කියනු ලැබේ.

තවද මහණෙනි, මහණ ඉතරෙතර ශයනාසනයෙන් සතුටු වෙයි. ඉතරෙතරශයනාසනසන්තූෂ්ටියෙහිද ගුණ කියන සුලු වෙයි. ශයනාසනහෙතුයෙන් අයුතු අනෙෂණයට ද නො පැමිණෙයි. සෙනසුන් නො ලැබත්. ත්‍රස්ත නො වෙයි. ශයනාසන ලැබත් ලොබගැටින් නොගැටුනේ අධිමාත්‍ර තෘෂ්ණායෙන් මුසපත් නොවූයේ තෘෂ්ණාව විසින් නොවළඳනා ලද්දේ දෙස් දක්නා සුලු වූයේ නිසරණ ප්‍රඥ ඇත්තේ වළඳ කෙරෙයි. ඒ ඉතරෙතර ශයනාසනසන්තූෂ්ටියෙනුද තමා තමා නො තබයි. මෙරමා නො ගරහයි. හෙ ද ඒ ශයනාසනසන්තොෂයෙහි දක්ෂ වූයේ අතලස් වූයේ නුවණින් දන්නේ පැමිණ සිටි සිහි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ පොරුණ වූ අග්‍රඥ වූ ආයී වංශයෙහි සිටියේ සි කියනු ලැබේ.

තවද මහණෙනි, මහණ භාවනාභිරතී ඇතියේ බවුන්හි ඇලුනේ වෙයි, ප්‍රභාණාභිරතී ඇතියේ ප්‍රභාණියෙහි ඇලුනේ වෙයි. වැලින් ඒ භාවනාරුමතායෙන් වේවයි, භාවනාරතියෙන් වේවයි, ප්‍රභාණාරුමතායෙන් වේවයි, ප්‍රභාණරතියෙන් වේවයි තමා හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙළා නො දකී. හෙ ද වනාහි ඒ භාවනාරතියෙහි ප්‍රභාණරතියෙහි දක්ෂ වූයේ අතලස් වූයේ නුවණින් දන්නේ ඵලඹ සිටි සිහි ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ පුරුණ වූ අග්‍රඥ වූ ආයීවංශධම්මයෙහි සිටියේ සි කියනු ලැබේ.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චන්තාරො අරියවංසො අග්ගඤ්ඤා, රත්තඤ්ඤා, චංසඤ්ඤා, පොරාණො, අසඬ්ඛිණ්ණො, අසඬ්ඛිණ්ණපුබ්බො, න සඬ්ඛියනී, න සඬ්ඛිසිසානී, අප්පනිකුට්ඨො සමනෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤති.

ඉමෙති ච පන භික්ඛවෙ චතුති අරියවංසෙති සමන්තාගතො භික්ඛු පුරුෂමාය වෙපි දිසාය විහරති, සෙව ආරතං සහති, න නං ආරති සහති. පච්ඡිමාය වෙපි දිසාය විහරති, සෙව ආරතං සහති, න නං ආරති සහති. උත්තරාය වෙපි දිසාය විහරති, සෙව ආරතං සහති, න නං ආරති සහති. දකුණිණිං වෙපි දිසාය විහරති, සෙව ආරතං සහති, න නං ආරති සහති. නං කිසං හෙතු: ආරතිරතිසහොති භික්ඛවෙ සිරොති.

68. නාරති සහති චිරං නාරති චිරසංහති,
සිරො ච ආරතං සහති සිරොති ආරතං සහො.

69. සබ්බකම්මවිහාසිනං පනුන්තං කො නිවාරයෙ,
තෙකං ජලේඛානදස්සෙව කො නං නිජදිතුමරහති,
දෙවාපි නං පසංසන්ති බ්‍රහ්මනාපි පසංසිකොති.

4. 1. 3. 9

[ධම්මපදසුත්තං]

29. චන්තාරිමාති භික්ඛවෙ ධම්මපදාති අග්ගඤ්ඤාති, රත්තඤ්ඤාති, චංසඤ්ඤාති, පොරාණාති, අසඬ්ඛිණ්ණාති, අසඬ්ඛිණ්ණපුබ්බාති, න සඬ්ඛි-
යනී, න සඬ්ඛිසිසානී, අප්පනිකුට්ඨාති සමනෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤති
කතමාති චන්තාරි?

අනභිකො භික්ඛවෙ ධම්මපදං අග්ගඤ්ඤං, රත්තඤ්ඤං, චංසඤ්ඤං,
පොරාණං, අසඬ්ඛිණ්ණං, අසඬ්ඛිණ්ණපුබ්බං, න සඬ්ඛියනී, න සඬ්ඛිසිසානී,
අප්පනිකුට්ඨං සමනෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤති.

අව්‍යාපාදො භික්ඛවෙ ධම්මපදං අග්ගඤ්ඤං, රත්තඤ්ඤං, චංසඤ්ඤං
පොරාණං, අසඬ්ඛිණ්ණං, අසඬ්ඛිණ්ණපුබ්බං, න සඬ්ඛියනී, න සඬ්ඛිසිසානී,
අප්පනිකුට්ඨං සමනෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤති.

මහණෙනි, මේ සතර ආයීවංශධර්මයෝ අග්‍රයහ සි දතයුත්තාහ. දිගුකල් පැවතියහ සි දතයුත්තාහ ආයීයන්ගේ වංශයහ සි දතයුත්තාහ. පුරුණයහ සි දතයුත්තාහ. අවිනිශ්චයහ සි දතයුත්තාහ. (අතීත බුදුවරයන් විසිනුත් මෙයින් නිමැයි) බැහැර නොකරණ ලද්දහ (දැනුදු) බැහැර නොකරණු ලැබෙත්. (අනායෙහි බුදුවරයන් විසිනුත්) බැහැර නො කරණු ලබන්නාහ. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින් අතීතදිනයහ.

මහණෙනි, මේ සතර ආයීවංශධර්මයෙන් සමකාලන වූ මහණ පැදුම්-දික්තිදු වෙසේ නම් හෙ ම අනතීරනිය මැබගෙණ සිටියි. අරතිය ඔහු නො මසියි පැළදිගිතිදු වෙසේ නම් හෙ ම අනතීරනිය මැබ සිටියි. අරතිය ඔහු නො මසියි උතුරුදික්තිදු වෙසේ නම් හෙ ම අරතිය මැබ සිටියි. අරතිය ඔහු නො මසියි දකුණුදික්තිදු වෙසේ නම් හෙ ම අරතිය මැබ නේ ය. අනතීරනිය ඔහු නො මසියි. ඒ කවර හෙතෙක යත්: මහණෙනි, සිර තෙම අරතිය හා පඤ්චකාමගුණරතිය හා මැබ සිටුනට පොහොතේ ය.

68. අරතිය චිරයා මැබ නො සිටුවේ ය; අරතිය චිරසංහතියෙක් නොවේ. වැලිත් සිරයා අරතිය මසියි, සිරයා වතාහි අරතිය මැබ සියහෙන්නෙකි.

69. සියලු ප්‍රේමාමකකම් හැරපියා සිටිනසුලු කෙලෙස් දුර ලී රහන්හු (රහදීන් කෙරෙහි) කවරෙක් නම් වලහා ද. දඹරන් නිකක් සෙයින් ඔහුට ගරහන්තට හැකි වේ ද, දෙවියෝ ද පවා ඔහු පසසත්. බඹහු විසිනුත් පසස්තා ලදී.

4. 1. 3. 9.

[බමමපදසූත්‍රය]

29 මහණෙනි, මේ සතර ධර්මපද කෙනෙක් අග්‍රයහ සි දතයුත්තාහ. දිගුකල් පැවතියහ සි දතයුත්තාහ. ආයීයන්ගේ වංශයහ සි දතයුත්තාහ. පෞරුණිකයහ. අසංකිණීයහ (අතීත බුදුවරුන් විසිනුත් මෙයින් නිමැ යි) බැහැර නොකරණ ලදහ. දැනුදු බැහැර නො කරණු ලැබෙති. අනායෙහිදු බැහැර නොකරණු ලබන්නාහ. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින් නොගරහන ලදහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, අනතීර්ණ ධර්මපදය අග්‍රය සි දත යුතුය. දිගුකල් පැවැත්තා සි දත යුතුය. ආයීවංශය සි දත යුතුය. පෞරුණිකය. අසංකිණීය. (අතීත බුදුවරුන් විසිනුත් මෙයින් නිමැ යි) බැහැර නොකරණ ලදය දැනුදු බැහැර නොකරණු ලැබේ. අනායෙහිදු බැහැර නො කරණු ලබන්නේ ය. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින් නොගරහන ලදී.

මහණෙනි, අව්‍යාපාද ධර්මපදය අග්‍රය සි දත යුතුය. දිගුකල් පැවැත්තා සි දත යුතුය. ආයීවංශය සි දත යුතුය. පෞරුණිකය. අසංකිණීය. (පෙර බුදුවරුන් විසිනුත් මෙයින් නිමැ යි) බැහැර නොකරණ ලදී. දැනුදු බැහැර නොකරණු ලැබේ. අනායෙහිදු බැහැර නොකරණු ලබන්නේ ය. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින් නොගරහන ලදී

සමමාසනී භික්කුවෙ ධම්මපදං අග්ගඤ්ඤං, රත්තඤ්ඤං, වංසඤ්ඤං, පොරාණං, අසඬ්ඤ්ඤං, අසඬ්ඤ්ඤපුබ්බං, න සඬ්ඤ්ඤං, න සඬ්ඤ්ඤං, අප්පඤ්ඤං සමඤ්ඤං, බ්‍රාහ්මඤ්ඤං විඤ්ඤං.

සමමාසමාසී භික්කුවෙ ධම්මපදං අග්ගඤ්ඤං, රත්තඤ්ඤං, වංසඤ්ඤං, පොරාණං, අසඬ්ඤ්ඤං, අසඬ්ඤ්ඤපුබ්බං, න සඬ්ඤ්ඤං, න සඬ්ඤ්ඤං, අප්පඤ්ඤං සමඤ්ඤං, බ්‍රාහ්මඤ්ඤං විඤ්ඤං.

ඉමානි බො භික්කුවෙ චත්තාරි ධම්මපදානි අග්ගඤ්ඤං, රත්තඤ්ඤං, වංසඤ්ඤං, පොරාණං, අසඬ්ඤ්ඤං, අසඬ්ඤ්ඤපුබ්බං, න සඬ්ඤ්ඤං, න සඬ්ඤ්ඤං, අප්පඤ්ඤං සමඤ්ඤං, බ්‍රාහ්මඤ්ඤං විඤ්ඤං.

70. අනභිජ්ඣාලු විහරෙය්‍ය අව්‍යාපනෙන චෙතසා,
සතො ඵකග්ගචිත්තස්ස අජ්ඣන්තං සුසමාහිතොති.

4. 1. 3. 10

[පරිබ්බාජකසුත්තං]

30. [ඵචං මෙ සුත්තං] ඵකං සමයං භගවා ඤාප්තො විහරති භික්ඛුකුමෙ පබ්බතෙ. තෙන බො පන සමයෙන සමබ්බුලා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා පරිබ්බාජකා සප්පිනියාති¹ පරිබ්බාජකාරාමෙ පටිවසන්ති. සෙය්‍යථිදං: අනාහාරො චරධරො සකුලද්ධි ච පරිබ්බාජකො අඤ්ඤා ච අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා පරිබ්බාජකා.

අථ බො භගවා සායනසමයං පතිසල්ලානා චුට්ඨිතො යෙන සප්පිනියා තීරං පරිබ්බාජකාරාමො තෙහුපසඬ්ඤං. උපසඬ්ඤං ඵො පඤ්ඤානෙන ආසතෙ තිසිදි. නිසජ්ඣ බො භගවා තෙ පරිබ්බාජකෙ ඵතදවොච:

චත්තාරිථානි පරිබ්බාජකා ධම්මපදානි අග්ගඤ්ඤං, රත්තඤ්ඤං, වංසඤ්ඤං, පොරාණං, අසඬ්ඤ්ඤං, අසඬ්ඤ්ඤපුබ්බං, න සඬ්ඤ්ඤං, න සඬ්ඤ්ඤං, අප්පඤ්ඤං සමඤ්ඤං, බ්‍රාහ්මඤ්ඤං විඤ්ඤං. කතමානි චත්තාරි?

1. සිප්පිනියාති - මජ්ඣං.

මහණෙනි, සමයක් ස්මෘතිධම්පදය අග්‍රය යි දනුයුතුය. දිගුකල් පැවැත්-
නා යි දනුයුතුය. ආයීවංශය යි දනුයුතුය. පෞරුණිකය. අවිකිණිය.
(පෙර බුදුවරුන් විසිතිදු මෙයින් කීමයි) බැහැර නොකරණ ලදී. දැනුදු
බැහැර නොකරණු ලැබේ. අනායෙහිදු බැහැර නොකරණු ලබන්නේ ය.
මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින් නොගරහන ලදී.

මහණෙනි, සමයක් සමාධි ධම්පදය අග්‍රය යි දනුයුතුය. දිගුකල් පැවැත්-
නා යි දනුයුතුය. ආයීවංශය යි දනුයුතුය. පෞරුණිකය. අවිකිණිය.
(අතීතයෙහි බුදුවරුන් විසිනුත් මෙයින් කීමයි) බැහැර නොකරණ ලදී.
දැනුදු බැහැර නොකරණු ලැබේ. අනායෙහිදු බැහැර නොකරණු ලබන්-
තේ ය. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින් නොගරහන
ලදී.

මහණෙනි, මේ සතර ධම්පදයෝ අග්‍රයහයි දනුයුත්තාහ. දිගුකල්
පැවැත්තාහයි දනුයුත්තාහ. ආයීයන්ගේ වංශයහ යි දනුයුත්තාහ.
පෞරුණිකයහ. අවිකිණියහ. අතීතයෙහි බුදුවරුන් විසිනුත් (මෙයින්
කීමයි) බැහැර නොකරණ ලදහ. දැනුදු බැහැර නොකරණු ලැබේ.
අනායෙහින් බැහැර නොකරණු ලබන්නාහ. මහණුන් විසින් බමුණන්
විසින් නුවණැතියන් විසින් නොගරහන ලදහ.

70. නිස්සාමණ වෘ පියවි සිතින් වසන්නේ ය. සමාතිගෙන් සමනාගත වෘ
එකාග්‍රචිත්ත වෘ තමා කෙරෙහි ලා මොනොවට තාබු සිතැතියෙක් වන්නේ යි.

4. 1. 3. 10

[පරිබොජක සූත්‍රය]

30. [මු විසින් මෙසේ අසන ලදී.] එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
රජගහනුවර ගිණුකුළු පච්චෙති වැඩවසන සේක. එසමයෙහි ඉතා ප්‍රකට වූ
බොහෝ පිරිවැජ්ජෝ සප්පිනියා හෝතෙර පිරිවැජ් අරමිති වෙසෙති. ඔහු
කවරහ: “අත්තභාර යැ, වරධර යැ, සකුලුදුසි පිරිවැජ් යැ, අත්ත වූත්
ඉපහල (ප්‍රකට) පිරිවැජ්ජෝ”යි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස්වේලෙහි පිළිසලතින් නැගිසිටි සේක්
සප්පිනියා හෝතෙර පිරිවැජ් අරමි කරු වැසි සේක. වැඩ පැනවූ අස්තෙහි
වැඩහුන් සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩහිදු ඒ පිරිවැජ්ජන් බණවා
තෙල සුන් වදාළහ:

පිරිවැජ්ජෙනි, මේ සතර ධම්පද කෙනෙක් අග්‍රයහයි දනුයුත්තාහ.
දිගුකල් පැවැතියහයි දනුයුත්තාහ, ආයීයන්ගේ වංශයහයි දනුයුත්තාහ.
පෞරුණිකයහ. අවිකිණියහ. (අතීතයෙහි බුදුවරුන් විසිනුත් මෙයින්
කීමයි) බැහැර නොකරණ ලදහ. දැනුදු බැහැර නොකරණු ලැබෙති.
අනායෙහින් බැහැර නොකරණු ලබන්නාහ. මහණුන් විසින් බමුණන්
විසින් නුවණැතියන් විසින් හෙළා නොදක්නා ලදහ. කවර සතර
ධම්පද කෙනෙක යන්:

අනභිජ්ඣං පරිබ්බාජකා ධම්මපදං අගගඤ්ඤං රතතඤ්ඤං වංසඤ්ඤං පොරාණං අසඬ්ඛිණ්ණං අසඬ්ඛිණ්ණපුබ්බං, න සඬ්ඛියති න සඬ්ඛිතිස්සති. අප්පතිකුට්ඨං සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤති. අබ්‍යාපාදං පරිබ්බාජකා ධම්මපදං -පෙ- සමමාසති පරිබ්බාජකා ධම්මපදං -පෙ- සමමාසමාධි පරිබ්බාජකා ධම්මපදං අගගඤ්ඤං රතතඤ්ඤං පොරාණං අසඬ්ඛිණ්ණං අසඬ්ඛිණ්ණපුබ්බං, න සඬ්ඛියති න සඬ්ඛිතිස්සති. අප්පතිකුට්ඨං සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤති.

ඉමාති බො පරිබ්බාජකා චතතාරි ධම්මපදාති අගගඤ්ඤති රතතඤ්ඤති වංසඤ්ඤති පොරාණාති අසඬ්ඛිණ්ණාති අසඬ්ඛිණ්ණපුබ්බාති, න සඬ්ඛි-
යනති න සඬ්ඛිතිස්සනති. අප්පතිකුට්ඨාති සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤති.

යො බො පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍ය: අහමෙතං අනභිජ්ඣං ධම්මපදං පච්චකඛාය අභිජ්ඣාලං කාමෙසු තිබ්බසාරාගං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පඤ්ඤපෙසාමිති. තමහං තත්ථ එවං වදෙය්‍යං: එතු. වදතු. ව්‍යාහරතු. පසාමිස්ස ආනුභාවනති.

සො වන පරිබ්බාජකා අනභිජ්ඣං ධම්මපදං පච්චකඛාය, අභිජ්ඣාලං කාමෙසු තිබ්බසාරාගං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පඤ්ඤපෙසාමිති තෙනං ඨානං විජ්ජති.

යො බො පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍ය: අහමෙතං අබ්‍යාපාදං ධම්මපදං පච්චකඛාය බ්‍යාපනනවිතනං පද්ධම්මනසඬ්ඛිතප්පං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පඤ්ඤපෙසාමිති. තමහං තත්ථ එවං වදෙය්‍යං: එතු. වදතු. ව්‍යාහරතු. පසාමිස්ස ආනුභාවනති.

සො වන පරිබ්බාජකා අබ්‍යාපාදං ධම්මපදං පච්චකඛාය, බ්‍යාපනනවිතනං පද්ධම්මනසඬ්ඛිතප්පං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පඤ්ඤපෙසාමිති තෙනං ඨානං විජ්ජති.

යො බො පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍ය, අහමෙතං සමමාසතිං ධම්මපදං පච්චකඛාය, මුට්ඨස්සතිං අසමපජානං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පඤ්ඤ-
පෙසාමිති. තමහං තත්ථ එවං වදෙය්‍යං: එතු. වදතු. ව්‍යාහරතු. පසාමිස්ස ආනුභාවනති.

සො වන පරිබ්බාජකා සමමාසතිං ධම්මපදං පච්චකඛාය, මුට්ඨස්සතිං අසමපජානං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පඤ්ඤපෙසාමිති තෙනං ඨානං විජ්ජති.

පිරිවැජ්ඣෙති, අනභිධ්‍යා ධම්පදය අග්‍රයෙහි දතයුතු ය. දිගුකල් පැවැත්-
තැ'යි දතයුතු ය. ආයතීවංශ යෙහි දතයුතු ය. පෞරුණික ය. අසබ්බිණී ය.
පෙර බුදුවරුන් විසින් බැහැර නො කරණ ලදී. දැනුදු බැහැර නො කරණු
ලැබේ. අනායෙහි දු බැහැර නො කරණු ලබන්නේ ය. මහණුන් විසින්
බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින් නො ගරහන ලදී. පිරිවැජ්ඣෙති,
අව්‍යාපාද සබ්බාසාන ධම්පදය ... පිරිවැජ්ඣෙති, සමාස්සමාති සබ්බාසාන
ධම්පදය ... පිරිවැජ්ඣෙති, සමාස්සමාති සබ්බාසාන ධම්පදය අග්‍ර යෙහි
දතයුතු ය. දිගුකල් පැවැත්තැ'යි දතයුතු ය. ආයතීවංශ යෙහි දතයුතු ය.
පෞරුණික ය. අසබ්බිණී ය. පෙර බුදුවරුන් විසින් බැහැර නො කරණ
ලදී. දැනුදු බැහැර නො කරණු ලැබේ. අනායෙහිත් බැහැර නො කරණු
ලබන්නේ ය. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින්
නො නිගන්නා ලදී.

පිරිවැජ්ඣෙති, මේ සතර ධම්පදයෝ අග්‍රයෙහි දත යුත්තාහ. දිගුකල්
පැවැතියහයි දතයුත්තාහ. ආයතීවංශයෙහි දතයුත්තාහ. පෞරුණිකයහ.
අසබ්බිණීයහ. පෙර බුදුවරුන් විසින් බැහැර නො කරණ ලදහ. දැනුදු බැහැර
නො කරණු ලැබෙති. අනායෙහිත් බැහැර නො කරණු ලබන්නාහ. මහණුන්
විසින් බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින් නො නිගන්නා ලදහ.

පිරිවැජ්ඣෙති, යමෙක් “මම තෙල අනභිධ්‍යා ධම්පදය හැරපියා අභිධ්‍යා-
බහුල වූ වස්තුකාමයෙහි තිවුසාරුග ඇති මහණකු හෝ බමුණකු හෝ
පණවම්” මෙසේ බෙණේ නම් එහි දී මම ඔහුට මෙසේ කියමි: “එන්නෙ යැ.
කියන්නෙ යැ. පවසන්නෙ යැ. ඔහුගේ අනුභාව දක්මි” යි

පිරිවැජ්ඣෙති, එකාන්තයෙන් හෙතෙම අනභිධ්‍යා ධම්පදය හැරපියා
අභිධ්‍යා බහුල කොටගෙන වසන වස්තුකාමයෙහි තිවුසාරුග ඇති මහණකු
හෝ බමුණකු හෝ පණවන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ.

පිරිවැජ්ඣෙති, යමෙක් “මම තෙල අව්‍යාපාද ධම්පදය හැරපියා ව්‍යාපාද-
යට වත් සිතැති ප්‍රදුෂ්ට වූ මනසසංකල්ප ඇති මහණකු හෝ බමුණකු හෝ
පණවම්” මෙසේ බෙණේ නම්, මම ඒ වචනයෙහි දී ඔහුට මෙසේ කියමි:
“එන්නෙ යැ. කියන්නෙ යැ. පවසන්නෙ යැ. ඔහුගේ අනුභාව දක්මි” යි.

පිරිවැජ්ඣෙති, හෙතෙම එකාන්තයෙන් අව්‍යාපාද ධම්පදය හැරපියා
ව්‍යාපාදයට වත් සිතැති ප්‍රදුෂ්ට වූ මනසසංකල්ප ඇති මහණකු හෝ බමුණකු
හෝ පණවන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ.

පරිව්‍රාජකයෙහි, යමෙක් “මම තෙල සමාස්සමාතිධම්පදය හැරපියා
මූලාසිති ඇති නුවණින් නො දන්නා මහණකු හෝ බමුණකු හෝ පණවන්-
තෙමි” මෙසේ බෙණේ නම්, මම එහි දී ඔහුට මෙසේ කියමි: “එන්නෙ යැ.
කියන්නෙ යැ. පවසන්නෙ යැ. ඔහුගේ අනුභාව දක්මි” යි.

පිරිවැජ්ඣෙති, හෙතෙම එකාන්තයෙන් සමාස්සමාතිධම්පදය හැරපියා
මූලාසිති ඇති සමාග්ගික නැති මහණකු හෝ බමුණකු හෝ පණවන්නේ ය
යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ.

යො බො පරිබ්බාජකා එවං චද්දෙය්‍යා අහමෙනං සමමාසමාධිං ධම්මපදං පච්චක්ඛාය අසමාහිනං විබ්භන්තවිත්තං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පඤ්ඤාපෙසසාමීති. තමහං තත් එවං චද්දෙය්‍යං, එත්තං චදත්තුං ව්‍යාභරත්තුං පස්සාමිස්ස අානුභාවන්ති.

සො චන පරිබ්බාජකා සමමාසමාධිං ධම්මපදං පච්චක්ඛාය අසමාහිනං විබ්භන්තවිත්තං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පඤ්ඤාපෙසසාමීති තෙනං යානං විජ්ජති.

යො බො පරිබ්බාජකා ඉමානි චත්තාරි ධම්මපදානි ගරහිතබ්බං පටිකේකාසිතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා, තස්ස දිට්ඨෙව ධම්මෙ චත්තාරො සහ-ධම්මිකා වාද්‍යනුපාතා ගාරය්‍යා යානා ආගච්ජන්ති. කතමෙ චත්තාරො?

අනභිජ්ඣිඤ්ඤෙව හවං ධම්මපදං ගරහති, පටිකේකාසති. යෙ ච හි අභිජ්ඣාලි කාමෙසු තිබ්බසාරගා සමණබ්‍රාහ්මණා, තෙ භොතො පුජ්ජා තෙ භොතො පාසංසා.

අබ්‍යාපාදඤ්ඤෙව හවං ධම්මපදං ගරහති, පටිකේකාසති. යෙ ච හි බ්‍යාපනාවිත්තා පද්ධම්මනසංඛිකපපා සමණ බ්‍රාහ්මණා. තෙ භොතො පුජ්ජා. තෙ භොතො පාසංසා.

සමමාසතිඤ්ඤෙව හවං ධම්මපදං ගරහති, පටිකේකාසති. යෙ ච හි මුට්ඨස්සාති අසමපජාතා සමණබ්‍රාහ්මණා, තෙ භොතො පුජ්ජා. තෙ භොතො පාසංසා.

සමමාසමාධිඤ්ඤෙව හවං ධම්මපදං ගරහති, පටිකේකාසති. යෙ ච හි අසමාහිනා විබ්භන්තවිත්තා සමණබ්‍රාහ්මණා. තෙ භොතො පුජ්ජා. තෙ භොතො පාසංසා.

යො බො පරිබ්බාජකා ඉමානි චත්තාරි ධම්මපදානි ගරහිතබ්බං පටිකේකාසිතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා, තස්ස දිට්ඨෙව ධම්මෙ ඉමෙ චත්තාරො සහධම්මිකා වාද්‍යනුපාතා ගාරය්‍යා යානා ආගච්ජන්ති.

යෙ පි තෙ පරිබ්බාජකා අහෙසුං උත්තලා වස්ස-භඤ්ඤා අහෙතුවාද්‍ය, අනිරිඨවාද්‍ය, තත්ථිකවාද්‍ය. තෙපි ඉමානි චත්තාරි ධම්මපදානි ත ගරහිතබ්බං ත පටිකේකාසි තබ්බං අමඤ්ඤිංසු. තං කිස්ස හෙතු: නිද්දබ්‍යාරොසා උපාරම්භහයාති.

71. අබ්‍යාපනො සද්ද සතො අජ්ඣන්තං සුසමාහිතො,
අභිජ්ඣාවිත්තෙ සිකං අපමනොති චුච්චතිති.

උරුවෙලවග්ගො තතියො.

තසසුඤ්ඤානං:

දො උරුවෙලා ලොකො කාලිකො බ්‍රහ්මවරියෙන පඤ්චමං,
කුහං සන්ත්‍රාට්ඨි වංසො ධම්මපදං පරිබ්බාජකෙන වාති.

පිරිවැජ්ඣෙති, යමෙක් “මම තෙල සමයක්සමාධිධම්පදය භාරපියා සමාධිගත නො වූ විභ්‍රාන්ත සිත් ඇතියකු මහණකු හෝ බමුණකු හෝ කොට පණවන්නෙමි” මෙසේ බෙණේ නම්, එබස්ති දී මම ඔහුට මෙසේ කියමි: “එන්නෙ යැ. කියන්නෙ යැ. පවසන්නෙ යැ. ඔහුගේ අනුභාවය දක්මි” යි.

පිරිවැජ්ඣෙති, හෙතෙම එකාන්තයෙන් සමයක්සමාධිධම්පදය භාරපියා සමාධිගත නො වූ විභ්‍රාන්ත සිත් ඇතියකු මහණකු හෝ බමුණකු හෝ කොට පණවන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ.

පිරිවැජ්ඣෙති, යමෙක් මේ සතර ධම්පදයන් ගැරුණි යුතු කොට බැහැරලිය යුතු කොට හඟනේ නම්, ඔහුට මෙලොවිනි මැ සහෙකුක වූ ගභිණියසථාන වූ සතර වැදූරුම් වාදප්‍රවෘත්තිහු කෙතෙක් එති. කවර සතර කෙතෙක යත්:

ඉදින් හවත් අතතිධ්‍යාධම්පදය ගරහනේ නම්, බැහැරලා නම්, අතිධ්‍යා බහුල කොට ඇති වස්තුකාමයෙහි තිවුසංරුග ඇති යම් මහණබමුණු කෙතෙක් ඇද් ද, ඔහු හවත්නු විසින් පූජ්‍යයහ. ඔහු හවත්නු විසින් ප්‍රශස්‍යයහ.

ඉදින් හවත් අව්‍යාපාදධම්පදය ගරහනේ නම්, බැහැරලා නම්, ව්‍යාපාදයට වත් සිත් ඇති පුද්ගල වූ මනස්සඛකල්‍ය ඇති යම් මහණබමුණු කෙතෙක් ඇද් ද, ඔහු හවත්නු විසින් පූජ්‍යයහ. ඔහු හවත්නු විසින් ප්‍රශස්‍යයහ.

ඉදින් හවත් සමයක්සමාධිධම්පදය ගරහා නම්, බැහැරලා නම්, මූලාසිති ඇති සමයන්ඥත නැති යම් මහණබමුණු කෙතෙක් ඇද් ද, ඔහු හවත්නු විසින් පූජ්‍යයහ. ඔහු හවත්නු විසින් ප්‍රශස්‍යයහ.

ඉදින් හවත් සමයක්සමාධි ධම්පදය ගරහා නම්, බැහැරලා නම්, සමාතිත නො වූ විභ්‍රාන්ත සිත් ඇති යම් මහණබමුණු කෙතෙක් ඇද් ද, ඔහු හවත්නු විසින් පූජ්‍යයහ. ඔහු හවත්නු විසින් ප්‍රශස්‍යයහ.

පිරිවැජ්ඣෙති, යමෙක් මේ සතර ධම්පදයන් ගැරුණි යුතු කොට බැහැරලිය යුතු කොට හඟනේ නම්, ඔහුට මෙලොවිනි මැ සකාරණ වූ ගභිණියසථාන වූ මේ සතර වැදූරුම් වාදනුපාතයෝ එති.

පිරිවැජ්ඣෙති, උක්කලදතවිවාසි ඩය්‍ය යැ හඤ්ඤ යැ යන අහෙතුවාද අක්‍රියවාද තාසනිකවාද ඇති යම් ඒ වාදීහු දෙ දෙනෙක් වූහ ද, ඔහුන් මේ සතර ධම්පදයන් ගැරුණි යුතු කොට තෙරුලිය යුතු කොට නො සිතුවු. ඒ කවර හෙයින් යත්: නිද්‍යබියෙන් භා සටනබියෙන් හා උපවාදබියෙන් හා ය' යි.

71. ව්‍යාපාදයට නො වත් සිත් ඇති හැමකල සමාතිමත් නමා කෙරෙහි ලා මොනොවට සමාධිගත වූ අතිධ්‍යාවිතය සඛ්‍යාත අතීත්තයෙහි හික්මෙනු-යේ අප්‍රමතන යයි කියනු ලැබේ.

උරුවෙල වර්ග තුන්වැනි යි.

එහි උද්දානය:

උරුවෙලසූත්‍ර දෙක යැ, ලොකසූත්‍ර යැ, කාලික (කාලකාරුම) සූත්‍ර යැ, පස්වැනි බ්‍රහ්මවරියසූත්‍ර යැ, කුහකසූත්‍ර යැ, සනතුට්ඨිසූත්‍ර යැ, වංසසූත්‍ර යැ, ධම්මපද සූත්‍ර යැ, පරිබ්බාජකසූත්‍ර දෑ යි (මෙයින් වර්ග පිරෙයි.)

4. චක්කචගෙගා.

4. 1. 4. 1

[චක්කසුත්තං]

[සාවනිභිදානං:]

31. චත්තාරිමානි භික්ඛවෙ චක්කානි යෙති සමන්තාගතානං දෙව-
මනුස්සානං චතුචක්කං චත්තනි, යෙති සමන්තාගතා දෙවමනුස්සා නචිරස්සෙව
මහත්තත්තං වෙසුලුත්තං පාපුණ්ණනි භොගෙසු.

කතමානි චත්තාරි? පථිරුපදෙසවාසො, සප්පරිසුපස්සයො, අත්තසමමා-
පණ්ණි, පුබ්බෙ ච කතපුඤ්ඤතා.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චත්තාරි චක්කානි, යෙති සමන්තාගතානං දෙව-
මනුස්සානං චතුචක්කං චත්තනි, යෙති සමන්තාගතා දෙවමනුස්සා න
චිරස්සෙව මහත්තත්තං වෙසුලුත්තං පාපුණ්ණනි භොගෙසුති.

72. පථිරුපෙ¹ වසෙ දෙසෙ අරියවිත්තකරො² සියා,
සමමාපණ්ණිසම්පන්නො පුබ්බෙ පුඤ්ඤකතො තරො,
ධඤ්ඤං ධනං යසො නිත්ති සුඛං චේතාඛිවත්තනිති.³

4. 1. 4. 2

[සඛගහවද්දුසුත්තං]

32. චත්තාරිමානි භික්ඛවෙ සඛගහවද්දුති.

කතමානි චත්තාරි? දානං, පෙය්‍යවජ්ජං, අත්ථවරියා, සමානත්තතා.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චත්තාරි සඛගහවද්දුතිති,

73. දානං ච පෙය්‍යවජ්ජඤ්ච අත්ථවරියා ච යා ඉධ,
සමානත්තතා ච ධම්මෙසු තත්ථ තත්ථ ඥාතං,
එතෙ බො සඛගහා ලොකෙ රථස්සාණ්ණිව යායතො.

74. එතෙ ච සඛගහා තාස්සු න මාතා පුත්තකාරණා,
ලහෙථ මාතං පූජං වා පිතා වා පුත්තකාරණා.

75. යසමා ච සඛගහා එතෙ සමවේක්කන්ති පණ්ණිතා,
තස්මා මහත්තං පපෙපාන්ති පාසංසා ච භවන්ති තෙ'ති.

4. 1. 4. 3.

[සීහසුත්තං]

33. සීහො භික්ඛවෙ මිගරාජා සායනහසමයං ආසයා නික්ඛමති. ආසයා
නික්ඛමිත්වා විජ්ඣති. විජ්ඣමිත්වා සමන්තා චතුද්දිසා අනුචිලොකෙති.
සමන්තා චතුද්දිසා අනුචිලොකෙත්වා නික්ඛිත්තුං සීහනාදං නදති. නික්ඛිත්තුං
සීහනාදං නදිත්වා ගොවරාය පක්කමති. යෙ බො පත තෙ භික්ඛවෙ
තිරච්ඡාගතා පාණා සීහස්ස මිගරඤ්ඤා නදතො සද්දං සුණන්ති, තෙ
සෙභ්‍යෙය්‍යන භයං සංවෙගං සන්තාසං ආපජ්ජන්ති. බ්ලං බ්ලාසයා පවිසන්ති
දකං දකාසයා පවිසන්ති. චතං චතාසයා පවිසන්ති. ආකාසං පක්ඛිනො
භජන්ති.

1. පථිරුපෙ - ස්‍යා: 2. අරියවිත්තකරො - ස්‍යා: 3. චේතං ඛිවත්තනි - ස්‍යා:
සීඉ.

4. වක්ක වගීය.

4. 1. 4. 1

[වක්ක සූත්‍රය]

[සැවැත් ගිදුනයි:]

31. මහණෙනි, යමෙකින් සමන්තාගත දෙවිමිනිස්තට වතුසමපච්ඡා රද, පවත්තේ ද, යමෙකින් සමන්තාගත දෙවිමිනිස්ත්‍ර මද කලෙකින් ම භොගයෙහි මහත්බවට විපුලබවට පැමිණෙත් ද, එබඳු වූ මේ සතර වක්ක කෙනෙහි.

කවර සතර කෙනෙක යත්: ප්‍රතිරූපදෙශවාසය, සත්පුරුෂ භජනය, තමන් මොනොවට (ශ්‍රද්ධාදියෙහි) පිහිටුවා ගැනීම ය, පෙර කළ පින් ඇති බවයි.

මහණෙනි, යමෙකින් සමන්තාගත දෙවිමිනිස්තට වතුසමච්ඡා රද, පවත්තේ ද, යමෙකින් සමන්තාගත දෙවිමිනිස්ත්‍ර මද කලෙකින් ම භොගයෙහි මහත්බවට විපුලබවට පැමිණෙත් ද, එබඳු වූ මේ සතර වක්කසමපත්තු යි.

72. මිනිස් ප්‍රතිරූපදෙශයෙහි වසන්නේ ය. බුද්ධාදි ආයඝියන්ගේ සිත් අරියනුවෙක් වන්නේ ය. සමයක් විතතප්‍රණීධියෙන් සමන්තාගත වන්නේ ය. පෙර කළ පින් ඇතිසේක් වන්නේ ය. ධාන්‍යය ද ධනය ද යශස් ද කීර්තී ද සුඛ ද යන මේ තෙල මිනිසා වතුරන්නේ ය.

4. 1. 4. 2

[සංග්‍රහවක්ඛු සූත්‍රය]

32. මහණෙනි, මේ සංග්‍රහ වස්තුව සතර දෙනෙහි.

කවර සතර දෙනෙක යත්: දුතය, ප්‍රියවචනය, අභීවයඝිය, සමානාත්මනා යි.

මහණෙනි, මේ සතර සංග්‍රහ වස්තුව යි.

73. මෙලොව යම් දුතයෙක් වේ ද, යම් ප්‍රිය වචනයෙක් වේ ද, යම් අභීසංවර්ධකතාවයෙක් වේ ද, ඒ ඒ බමියෙහි යථාභීවශයෙන් සුබදුඃඛ විසින් සමානාත්මතායෙක් වේ ද, ලොකයෙහි සිටුවනා තෙල සංග්‍රහයෝ ගමන්ගත් රථයාගේ අකුරග ගැසූ ඇණය වැනියහ.

74. තෙල සංග්‍රහයෝ නො වෙත් නම්, මවු පුතු කාරණ කොට ගෙන බුහුමන් හෝ පිදුම් හෝ නො ලබයි. පුතු කාරණ කොට ගෙන පියා හෝ (මාතෘදිය) නො ලබයි.

75. යම් හෙයෙකින් පසිඳු තෙල සංග්‍රහයන් මොනොවට දකින් ද, එහෙයින් ඔහු මහත්කුසට පැමිණෙත්, ප්‍රශසා ද වෙති.

4. 1. 4. 3

[සිහ සූත්‍රය]

33. මහණෙනි, මාගරාජන් වූ සිංහ සවස් වෙලෙහි වසන තැනින් නික්මෙයි. වාසයෙන් නික්ම වජ්‍රභිසි. වජ්‍රභි අවට සතර දික් බලයි. භාත්පස සිවුදිගත් බලා තුන් යලක් සිහනද කෙරෙයි. තුන් යලක් සිංහතෘද කොට ගොදුරට යෙයි. මහණෙනි, යම් නිරිසන්ධිය ප්‍රාණීහු තද කරණ මාගරාජන් වූ සිංහයාගේ හඬ අසන් ද, ඔහු බෙහෙවින් හයට සංවෙශයට සන්ත්‍රාසයට පැමිණෙත්. බිලවාසිහු බිලට වදිත්. උදකවාසිහු දියට වදිත්. වතවාසිහු වලට වදිත්. පසිඳු අහස බෙජෙත්.

යෙපි තෙ භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාහං ගාමනිගමරාජධානීසු දළෙනහි වරතෙනහි බඩ්ඛනෙහි බද්ධා, තෙපි නාති බඩ්ඛනාති සඤ්ඤාදිකා සමපදාළෙනා භිකා මුත්තකරීසං වජ්මානා යෙන වා තෙන වා පලායන්ති. එවං මහිද්ධියො බො භික්ඛවෙ සීහො මිගරාජා තීරවජ්ජානගනානං පාණානං එවං මහෙසකෙබ්බො එවං මහානුභාවො.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ යදා නපාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාචරණසමපන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිස-දමමසාරථී සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ධම්මං දෙසෙති: 'ඉති සක්කායො, ඉති සක්කායසමුදයො, ඉති සක්කායතිරොධො, ඉති සක්කාය-තිරොධගාමිනී පටිපදා'ති.

යෙපි තෙ භික්ඛවෙ දෙවා දීඝායුකා වණණවනො, සුබබහුලා උචේචසු විමානෙසු විරට්ඨිතිකා, තෙපි නපාගතස්ස ධම්මදෙසනං සුචා යෙභ්බයොන භයං සංවෙගං සන්තාසං ආපජ්ජන්ති.

අනිච්චා වත කිර හො මයං සමානා නිච්චමා'ති¹ අමඤ්ඤිමහ. අද්ධුවා වත කිර හො මයං සමානා ධුවමා'ති අමඤ්ඤිමහ. අසස්සතා වත කිර හො මයං සමානා සස්සතමා'ති අමඤ්ඤිමහ. මයමපි කිර හො අනිච්චා අද්ධුවා අසස්සතා සක්කායපරියාපනා'ති.

එවං මහිද්ධියො බො භික්ඛවෙ නපාගතො සදෙවකස්ස ලොකස්ස, එවං මහෙසකෙබ්බො එවං මහානුභාවොති.

76. යදා බුද්ධො අභිඤ්ඤාය ධම්මවකකං පවහන්ති,
සදෙවකස්ස ලොකස්ස සත්ථා අපපට්ඨගතලො.

77. සක්කායඤ්ච නිරොධඤ්ච සක්කායස්ස ව සමොචං,
අරියං වට්ඨංගිතිකං මග්ගං දුක්ඛපසමගාමිතං.

78. යෙපි දීඝායුකා දෙවා වණණවනො යසස්සිනො,
භිකා සන්තාසමාපාදං සීහසොචිතරෙ මගා.

79. අවිනිවත්තා සක්කායං අනිච්චා කිර හො මයං,
සුචා අරහතො වාකාසං විපමුත්තස්ස නාදිතො'ති.

මහණෙනි, ගම් නියමිගම් රජදහන්හි දළ සම්මුඛා යොන්බහන්තින් බැඳ ලී රුජකිය යම් හසනිනු ඇත් ද, ඔහු දු ඒ බහන් සිඳ බිඳ බියපත් වුවානු මලමු හෙළමින් හිස් ලු ලු අත පලත්. මහණෙනි, එවැනි මහත් ඉදහ ඇති සිංහ මාගරුජ තිරිසන්තිය සතුනට එවැනි මහෙශාබ්‍ය වෙයි. එවැනි මහානුභාව වෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කලෙක අභීන් වූ සමාස්සමුද්ධ වූ විද්‍යාවරණ-සම්පන්න වූ සුගත වූ ලොකවින් වූ අනුතනර වූ පුරුෂදම්සාරපි වූ දෙව් මිනිස්තට ශාස්තෘ වූ සිවුසස් අවබෝධ කලා වූ භාග්‍යවත් වූ තථාගතයන් වහන්සේ ලොකයෙහි උපදනා සේක් ද, උන්වහන්සේ දහම් දෙසන සේක: සතකාය මේ ය, සතකායසමුදය මේ ය, සතකායනිරෝධය මේ ය, සතකාය-නිරෝධගාමිනි ප්‍රතිපත් මේ ය, කියා යි.

මහණෙනි, දීඝියුෂක වූ ගරිරවණ්ණයෙන් වණ්ණවත් වූ සුබබහුල වූ උස් විමානයෙහි විරසථායී ව සිටුනා වූ යම් දෙව් කෙනෙක් ඇත් ද, ඔහුත් තථාගතයන් වහන්සේගේ දම්දෙසුම් අසා බෙහෝසු විසින් භයට සංවෙගයට සන්ත්‍රාසයට වදිත්.

“භවත්ති, අපි එකාන්තයෙන් අනිත්‍ය ව සිටියමෝ නිත්‍යයම්භ හි සිතුම්භ භවත්ති, අපි එකාන්තයෙන් අටුව වුවමෝ ධ්‍රැවයම්භ හි සිතුම්භ. භවත්ති, අපි එකාන්තයෙන් අශාශ්වත වුවමෝ ශාශ්වතයම්භ හි සිතුම්භ. භවත්ති, අපි වූකලී අනිත්‍යයම්භ, අටුවයම්භ, අශාශ්වතයම්භ. පඤ්චසකකිපඨාපන්ත-යම්භ” යි කියා යි.

මහණෙනි, සද්දෙවක ලොකයාට තථාගතයන් වහන්සේ එවැනි මහර්ථි ඇතියහ. එවැනි මහෙශාබ්‍යයහ. එවැනි මහානුභාවයහ.

76-77. ශාස්තෘ වූ, සද්දෙවපුරුෂරහිත වූ තථාගතයන් වහන්සේ යම් කලෙක වතුසාන්තාවබෝධ කොට ගෙණ සද්දෙවක ලොකයාට පඤ්චසකකිය ද එහි නිරෝධය ද පඤ්චසකකිසමුදය ද දුක් සන්තිදීම වූ නිවන් කරු යන අර්ථට මග දෑ යි ධම්මවක්‍රය (දෙශනාඥායෙන්) පැවැත් වූ සේක් ද.

78-79 (ලාභාදියෙහි) තාදී වූ කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුනු අභීන් ඒ බුදුන්ගේ බස් අසා, “භවත්ති, අපි පඤ්චසකකිය පැන තොකියම්නු ල, අනිත්‍යයම්නු ලා” යි කියා, ගරිරවණ්ණයෙන් වණ්ණවත් වූ යශස්ථී වූ දීඝියුෂක වූ යම් දෙවියෝ ඇත් ද ඔහු සිංහරුජයාට ඉතරමාගයන් බියපත් වන්නාක් සෙසිත් බිය වැදුනානු සංත්‍රාසයට වැටුනාහ.

4. 1. 4. 4

[අග්ගපසසාදස්සනං]

34. චන්තාරො'මෙ භික්කවෙ අග්ගපසසාදා. කතමෙ චන්තාරො?

යාවතා භික්කවෙ සත්තා අපදා වා දිපදා වා චතුපදා වා ඛුපදා වා රාපිතො වා අරුපිතො වා සඤ්ඤාතො වා අසඤ්ඤාතො වා තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාතො වා, නථාගතො තෙසං අග්ගමක්කායනී අරහං සම්මාසම්බුද්ධො. යෙ භික්කවෙ බුද්ධො පසන්නා, අග්ගෙ තෙ පසන්නා, අග්ගෙ බො පන පසන්නානං අග්ගො විපාකො භොති.

යාවතා භික්කවෙ ධම්මා සංඛිතා, අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො තෙසං අග්ගමක්කායනී. යෙ භික්කවෙ අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො පසන්නා, අග්ගෙ තෙ පසන්නා. අග්ගෙ බො පන පසන්නානං අග්ගො විපාකො භොති.

යාවතා භික්කවෙ ධම්මා සංඛිතා වා අසංඛිතා වා, විරාගො තෙසං ධම්මානං අග්ගමක්කායනී. යදිදං මදනිමමදනො පිපාසවිතයො ආලය-සමුග්ගො වට්ඨපච්ඡේදො තණ්හකකියො විරාගො නිරොධො නිබ්බානං. යෙ භික්කවෙ ධම්මෙම පසන්නා, අග්ගෙ තෙ පසන්නා. අග්ගෙ බො පන පසන්නානං අග්ගො විපාකො භොති.

යාවතා භික්කවෙ සංඝො වා ගණො වා, නථාගතසාවකසංඝො තෙසං අග්ගමක්කායනී. යදිදං චන්තාරි පුරිසස්සගානි අට්ඨපුරිසස්සගාලා ඵස භගවතො සාවකසංඝො ආනුකූලො පානුකූලො දකඛිණෙය්‍යො අඤ්ජලිකරණීයො අනුභතරං පුඤ්ඤකෙතිතො ලොකස්සි. යෙ භික්කවෙ සංඝෙ පසන්නා, අග්ගෙ තෙ පසන්නා. අග්ගෙ බො පන පසන්නානං අග්ගො විපාකො භොති.

ඉමෙ බො භික්කවෙ චන්තාරො අග්ගපසසාදාති.

80. අග්ගතො වෙ පසන්නානං අග්ගං ධම්මං විජානනං,
අග්ගෙ බුද්ධො පසන්නානං දකඛිණෙය්‍යො අනුභතරෙ.

81. අග්ගෙ ධම්මෙම පසන්නානං විරාගපසමෙ සුබ්බෙ,
අග්ගෙ සංඝෙ පසන්නානං පුඤ්ඤකෙතිතො අනුභතරෙ.

82. අග්ගසම්මං දානං දදනං අග්ගං පුඤ්ඤං පට්ඨස්සති,
අග්ගං ආයුං¹ ච චණ්ණො ච යසො කිත්ති සුබ්බං බලං.

83. අග්ගස්ස දානා මෙධාපී අග්ගධම්මසම්මානිතො,
දෙවහුතො මනුස්සො වා අග්ගපසන්නො පමොදනීති.

4. 1 4. 4.

[අග්‍රප්‍රසාද සූත්‍රය]

34. මහණෙනි, මේ අග්‍රප්‍රසාදයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, පානානි හෝ දෙපා ඇති හෝ සියුපා ඇති හෝ බොහෝ පා ඇති හෝ රූපී වූ හෝ අරූපී වූ හෝ සංඥී වූ හෝ අසංඥී වූ හෝ තෙවසංඥිතාසංඥී (භවාග්‍රහන) වූ හෝ යම් පමණ සත්ත්වයෝ ඇත් ද, ඔවුනට අතීන් සමාස්සමුද්ධා තථාගතයන් වහන්සේ අග්‍රයහ සි කියනු ලැබෙත්. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් බුදුන් කෙරෙහි ප්‍රසන්න වෙත් ද, ඔහු අග්‍රස්ථානයෙහි ප්‍රසන්නයහ. අග්‍රස්ථානයෙහි ප්‍රසන්නයනට අග්‍රවිපාකයෙක් වෙයි.

මහණෙනි, යම් පමණ හෙතුයෙන් නිපන් දහම්හු ඇත් ද, අරී අටතිමග ඔවුනට අග්‍රය සි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් අරී අටති මගෙහි ප්‍රසන්න වෙත් ද, ඔහු අග්‍රස්ථානයෙහි ප්‍රසන්නයහ. අග්‍රස්ථානයෙහි ප්‍රසන්නයනට අග්‍ර විපාකයෙක් වෙයි.

මහණෙනි, හෙතුයෙන් නිපන්නා වූ හෝ හෙතුයෙන් නො නිපන්නා වූ හෝ යම් පමණ දහම්හු ඇත් ද, ඔවුනට නිවණ අග්‍රය සි කියනු ලැබේ. රුහාදි මද මඩනා, පවස් සන්තිද්‍රවන, ආලයතාෂණා නසන, වටදුක් සිද්ධන, තාෂණාක්‍ෂය කරණ, විගතරුග ඇති, නිරෝධ සංඛ්‍යාත නිවණෙක් ඇත් ද, එය සි. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් විරුගධම්මයෙහි ප්‍රසන්න වෙත් ද, ඔහු අග්‍රස්ථානයෙහි ප්‍රසන්නයහ. අග්‍රස්ථානයෙහි ප්‍රසන්නයනට අග්‍ර විපාකයෙක් වෙයි.

මහණෙනි, යම් පමණ සහනු හෝ වෙත් ද, ගණනු හෝ වෙත් ද, තථාගතශ්‍රාවකසංඝ ඔවුනට අග්‍රය සි කියනු ලැබේ. යම් සතර පුරුෂයුග කෙනෙක් වෙත් ද, අෂ්ටාපී පුද්ගල කෙනෙක් වෙත් ද, බුදුන් හේ මේ ශ්‍රාවක සංඝ තෙමේ ආහුන සංඛ්‍යාත සතකාරයට නිසිය, පාහුණ සංඛ්‍යාත ආගනතුක සතකාරයට නිසිය, දක්‍ෂිණාවට නිසිය, අසඤ්ජිකරණයට නිසිය, ලොකයාහට අනුතතර පුණ්‍යසෂෙත්‍රය වෙයි. මෙබඳු ශ්‍රාවකසංඝයා සි. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් සතුන් කෙරෙහි ප්‍රසන්න වෙත් ද, ඔහු අග්‍රස්ථානයෙහි ප්‍රසන්නයහ. අග්‍රස්ථානයෙහි ප්‍රසන්නයනට අග්‍ර විපාකයෙක් වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර අග්‍රප්‍රසාදයෝ ය.

80. අග්‍රස්ථානයෙහි එකැතින් පහන් වූ අග්‍ර චතුස්සත්‍යධම්මය දන්නා වූ දක්‍ෂිණාභී වූ අනුතතර වූ අග්‍ර වූ බුදුන් කෙරෙහි පහන් ඇත්තනට -

81. විරෝගොපගමසුඛ සංඛ්‍යාත අග්‍රධම්මයෙහි පහන් ඇත්තනට, පුණ්‍යසෂෙත්‍ර වූ අනුතතර වූ අග්‍ර සංඝයා කෙරෙහි පහන් ඇත්තනට -

82. අග්‍රස්ථානයෙහි ලා දන් දෙන ඇත්තනට අග්‍ර පින් වැඩේ. අග්‍ර වූ ආයුෂ්‍ය, වණ්ණ, යහස, කිතීතිය, සුඛය, බලය ද ලැබේ.

83. අග්‍ර වූ ශ්‍රද්ධාදි ධම්මයෙන් යුක්ත වූයේ අග්‍ර වූ සංඝරත්නය විෂයෙහි දන් දෙන ප්‍රශස්ත නුවණ ඇතියේ දෙවිබවට පැමිණියේ හෝ මිනිසත්ඛවට පැමිණියේ හෝ අග්‍රප්‍රාප්ත ව සතුටු වෙයි.

4. 1. 4 5

[වසුකාරසූතං]

35. එකං සමයං භගවා ඤජගහෙ විහරති චෙඨවනෙ කලඤ්ඤානිවාසෙ. අථ බො වසුකාගේ බ්‍රාහ්මණො මගධමහාමතො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවතා සද්ධං සමොදදි. සමොදනීයං කථං සාරාණීයං විතීසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො බො වසුකාරො බ්‍රාහ්මණො මගධමහාමතො භගවන්තං එතදවොච:

වතුහි බො මයං හො ගොතම ධම්මෙහි සමන්තාගතං මහාපඤ්ඤං මහාපුරිසං පඤ්ඤපෙම. කතමෙහි වතුහි?

ඉධ හො ගොතම බහුසුත්තො හොති තස්ස තස්සෙව සුතජාතස්ස. තස්ස තස්සෙව බො පන භාසිතස්ස අත්ථං ජාතාති 'අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථං, අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථං'ති. සතිමා බො පන හොති විරකතමපි විරහාසිතමපි සරිතා අනුසාරිතා. යාති බො පන තාති ගහට්ඨකාති කිඤ්ඤානිකාති, තත්ථ දකෙබ්බා හොති, අනලසො නත්‍රාපායවිමංසාය සමන්තාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං. ඉමෙහි බො මයං හො ගොතම වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතං මහාපඤ්ඤං මහාපුරිසං පඤ්ඤපෙම. සචෙ පන මෙ හො ගොතම අනුමොදිතඤ්ඤං, අනුමොදතු මෙ භවං ගොතමො. සචෙ පන මෙ හො ගොතම පටිකෙකාසිතඤ්ඤං, පටිකෙකාසතු මෙ භවං ගොතමොති.

තෙව බො ත්‍යාගං බ්‍රාහ්මණ අනුමොදමි. න පන පටිකෙකාසාමි. වතුහි බො අහං බ්‍රාහ්මණ ධම්මෙහි සමන්තාගතං මහාපඤ්ඤං මහාපුරිසං පඤ්ඤපෙම. කතමෙහි වතුහි?

ඉධ බ්‍රාහ්මණ බහුජනතිතාය පටිපනො හොති බහුජනසුඛාය බහු'ස්ස ජනතා අරියෙ ඤායෙ පතිට්ඨාපිතා, යදිදං කල්‍යාණධම්මතා කුසලධම්මතා.

සො යං විතකකං ආකඤ්ඤාති විතකෙකතුං. තං විතකකං විතකෙකති. යං විතකකං නාකඤ්ඤාති විතකෙකතුං, න තං විතකකං විතකෙකති. යං සඤ්ඤාපං ආකඤ්ඤාති සඤ්ඤාපතුං, තං සඤ්ඤාපං සඤ්ඤාපෙති. යං සඤ්ඤාපං නාකඤ්ඤාති සඤ්ඤාපතුං, න තං සඤ්ඤාපං සඤ්ඤාපෙති. ඉති චෙතොච්ඡිප්පනො හොති විතකකපථෙසු.

වතුන්තං ක්කාන්තං ආභිච්ඡෙදසිකාන්තං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරාන්තං නිකාමලාභී හොති අභිච්ඡලාභී අකසිරලාභී.

ආසවාන්තං බියා අනාසවං චෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාච්ඡිත්තං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

4. 1. 4. 5.

[චක්‍රාකාර සූත්‍රය]

35. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර සමීපයෙහි (ලෙහෙනුවන්ට වැටුප් දුන් හෙයින්) කලාඤ්ඤානිවාස* නම් වූ චෛඨ්‍යයෙහි වැඩ වසන සේක. එක්බිති මගධමහාමාත්‍ර වූ චක්‍රාකාර බමුණු බුදුන් කර එළඹියේ ය. එළඹ බුදුන් සමග සතුටු විය. සමමොදනයට නිසි සිහිකරනට නිසි කථා කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්තේ ය. එකත්පස්ව හුන් මගධමහාමාත්‍ර චක්‍රාකාර බමුණු බුදුන්ට තෙල සැල කෙළේ ය.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අපි සතර කරුණෙකින් සමකාගත වූ මහාප්‍රාඥයා මහාපුරුෂයකු කොට පණවමිහ. කවර සතර කරුණෙන යන්:

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොව්හි ඒ ඒ ශ්‍රාවණානන්ද පිළිබඳ බහු-ශ්‍රාවකයෙක් වෙයි. “මේ තෙල භාෂිතයාගේ අතීය, මේ තෙල භාෂිතයාගේ අතීය” යි කියා ඒ ඒ භාෂිතය පිළිබඳ අතීය දන්තේ වෙයි. පෙර කළ දෑ පෙර බුණු දෑ සිහි කරණ, පුත පුතා ගොස් සිහි කොට ගන්නා සමානි ඇතියෙක් වෙයි. ගිහිගෙහි වැටෙන, කුම් කෙරෙමිදෑ යි විමසා කළ යුතු යම් ඒ දෑ ඇත් ද, එහි ලා අතලස් වූ එහි ලා උපායවිමාංසායෙන් සමකාගත වූ කරන්නට පොහොසත් සංවිධානයට පොහොසත් දක්‍ෂයෙක් වෙයි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අපි මේ සතර කරුණෙන් සමකාගත මහාප්‍රාඥයා මහාපුරුෂයකු කොට පණවමිහ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉදින් මඛස අනුමේවිය යුතු නම් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මඛස අනුමෝදන් කෙරෙත්වා. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉදින් මඛස තෙරලිය යුතු නම් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මඛස තෙරත්වා යි.

බමුණ, තාගේ වචනය මම අනුමෝදන් නො කරමි. නො ද බැහැර කරමි. බමුණ, මම සතර කරුණෙකින් සමකාගත මහපාණ්ඩුතා මහපුරිස් කොට පණවමි. කවර සතර කරුණෙන යන්:

බමුණ, මෙලොව බොහෝ දෙනාට භිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුඛ පිණිස පිළිපත්තෙක් වෙයි. ඔහු විසින් කල්‍යාණධර්මතා සංකල්පනා, කුශලධර්මතා සංකල්පනා විවසුන් සහගිය මගෙහි බොහෝ ජනතාව පිහිටුවන ලද්ද වෙයි.

හේ තෙකබමොදි යම් විතකීයක් විතකීය කරන්නට කැමැති වේ ද, ඒ විතකීය විතකීය කෙරෙයි. කාමාදි යම් විතකීයක් විතකීය කරන්නට නො කැමැති වේ ද, ඒ විතකීය විතකීය නො කෙරෙයි. යම් සංකල්පයක් සංකල්පනා කරන්නට කැමැති වේ ද, ඒ සංකල්පය සංකල්පනා කෙරෙයි. යම් සංකල්පයක් සංකල්පනා කරන්නට නො කැමැති වේ ද, ඒ සංකල්පය සංකල්පනා නො කෙරෙයි. මෙසේ විතකීයපථයෙහි විතතවසිප්‍රාප්ත වේ.

විශුද්ධවිත්තසංනිෂ්ටිත වූ ඉභාත්මසුඛවිහරණ ඇති සතර වැදූරැම් දහැත් කැමැති සේ ලබන සුල්ලේ, නිද්ධකින් ලබන සුල්ලේ, විපුල සේ ලබන සුල්ලේ වෙයි.

ආසුචක්‍ෂය කිරීමෙන් අනාසුච වූ වෙතොවිමුකතිය හා ප්‍රඥවිමුකතිය ඉභාත්මයෙහි ම තමන් විසින් ම විශිෂ්ටඥානයෙන් දෑන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ගෙණ ඇටිඇටිසඳ සමවාද වෙසෙයි.

* “කලන්දක නිවාසාබ්‍යෙ රමෙස වෙණුවනාශ්‍රමේ” කලන්දක (සිටුහුගේ) නිවාස නම් වූ මහරම් වෙණුවනාශ්‍රමයෙහි — බෞද්ධ සංස්කෘත

තෙව ඛො නායාහං බ්‍රාහ්මණ අනුමොදාමි. න පන පටිකේනාසාමි. ඉමෙහි ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ චතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතං මහාපඤ්ඤං මහාපුරිසං පඤ්ඤපෙමිති.

අච්ඡරියං හො ගොතමි. අබ්‍රහ්මනං හො ගොතමි. යාවස්සහාසිතං චිදං හොතා ගොතමෙන. ඉමෙහි ච මයං චතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතං භවන්තං ගොතමං ධාරෙමි.

භවං හි ගොතමො බහුජනතිනාය පටිපනේනා බහුජනස්සබාය, බහු තෙ ජනතා අරියෙ ඤායෙ පනිට්ඨාපිතා යදිදං කල්‍යාණධම්මතා කුසලධම්මතා.

භවං හි ගොතමො යං විතක්කං ආකඛිති විතකේකතුං, තං විතක්කං විතකේකති. යං විතක්කං නාකඛිති විතකේකතුං, ත තං විතක්කං විතකේකති. යං සඛිකප්පං ආකඛිති සඛිකප්පෙතුං, තං සඛිකප්පං සඛිකප්පති. යං සඛිකප්පං නාකඛිති සඛිකප්පෙතුං, ත තං සඛිකප්පං සඛිකප්පති. භවං හි ගොතමො චෙතොවසිප්පනේනා විතක්කපථෙස්ස.

භවං හි ගොතමො චතුන්තං ක්කාන්තං ආභිවේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී අනිච්ඡලාභී අකසිරලාභී.

භවං හි ගොතමො ආසවානං බයා අනාසවං චෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤා- විමුතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

අදා ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණ ආසජ්ජ උපතීයවාවා භාසිතා. අපි ච නායාහං වෘකාරිසාමි:

අහං හි බ්‍රාහ්මණ බහුජනතිනාය පටිපනේනා බහුජනස්සබාය, බහු මෙ ජනතා අරියෙ ඤායෙ පනිට්ඨාපිතා යදිදං කල්‍යාණධම්මතා කුසලධම්මතා.

අහං හි බ්‍රාහ්මණ යං විතක්කං ආකඛිතාමි විතකේකතුං, තං විතක්කං විතකේකමි. යං විතක්කං නාකඛිතාමි විතකේකතුං, ත තං විතක්කං විතකේකමි. යං සඛිකප්පං ආකඛිතාමි සඛිකප්පෙතුං, තං සඛිකප්පං සඛිකප්පමි. යං සඛිකප්පං නාකඛිතාමි සඛිකප්පෙතුං, ත තං සඛිකප්පං සඛිකප්පමි.

අහං හි බ්‍රාහ්මණ චෙතොවසිප්පනේනා විතක්කපථෙස්ස. අහං හි බ්‍රාහ්මණ චතුන්තං ක්කාන්තං ආභිවේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී අනිච්ඡලාභී අකසිරලාභී.

අහං හි බ්‍රාහ්මණ ආසවානං බයා අනාසවං චෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤා- විමුතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

බමුණ, තාගේ වචනය මම අනුමෝදන් නො කරමි. නො ද බැහැර කෙරෙමි. බමුණ, මේ සතර කරුණින් සමන්විත මහපැණැතියා මහපුරිස් කොට පණවමි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ආයුධිය, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අද්භූතය, භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් කෙල බස පරමකොටින් සුභාෂිතය. අපි භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මේ සතර ධර්මයෙන් සමන්විතයකු කොට ධර්මිහ.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ වතාහි බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුඛ පිණිස පිළිපත් සේක. මුඛ වහන්සේ විසින් බොහෝ ජනතාවක් කල්‍යාණධර්මයා කුශලධර්මයා සංඛ්‍යාත ආර්යාසාය සි නියත ලද විවසුන් සහගිය මගෙහි පිහිටුවන ලදී.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ තෙකම්මාදි යම් විතකීයක් විතකීයට කැමැති සේක් ද, ඒ විතක් විතකත සේක. යම් කාමාදි විතකීයක් විතකත්තට නො කැමැති සේක් ද, ඒ විතක් නො විතකත සේක. යම් සංකල්පයක් සංකල්පනය කිරීමට කැමැති සේක් ද, ඒ සංකල්පය සංකල්පනය කරණ සේක. යම් සංකල්පයක් සංකල්පනා කරන්නට නො කැමැති සේක් ද, ඒ සංකල්පනාව සංකල්පනා නො කරණ සේක. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විතකී පථයෙහි විතතවගි ප්‍රාජායහ.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ වතාහි විශුද්ධ විතත සංකීය්‍යිත වූ ඉහාතම සුඛ විහරණ ඇති සිවු දෑහැන් කැමැති සේ ලබන සුල්ලහ. නිදුකින් ලබන සුල්ලහ. විපුල කොට ලබන සුල්ලහ.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ආසුචයන් ඤාය කිරීමෙන් අනාසුච වූ ඵලසමාධිය ඵලප්‍රඥාව ඉහාත්මයෙහි ම තමන් වහන්සේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ගෙණ සමවැද වසන සේක.

බමුණ, තා විසින් සටා ඵලවා නෙපුලෙක් ඵකාන්තයෙන් ම බණන ලදී. වැලින් තාහට මම ඵලි කොට කියන්නෙමි.

බමුණ, මම වතාහි බහුජනනිතය පිණිස, බහුජනසුඛය පිණිස පිළිපත්මි. මා විසින් කල්‍යාණධර්මයා කුශලධර්මයා සංඛ්‍යාත වූ ආර්යාසාය සි නියත ලද විවසුන් සහගිය මගෙහි බොහෝ ජනතාවක් පිහිටුවන ලදී.

බමුණ, මම යම් විතකීයක් විතකත්තට කැමැතියෙමි ද, ඒ විතක් විතකමි. යම් විතකීයක් විතකත්තට නො කැමැතියෙමි ද, ඒ විතක් නො විතකමි. යම් සංකල්පයක් සංකල්පනය පිණිස කැමැතියෙමි ද, ඒ සංකල්පය සංකල්පනා කරමි. යම් සංකල්පයක් සංකල්පනය පිණිස නො කැමැතියෙමි ද, ඒ සංකල්පය සංකල්පනා නො කරමි.

බ්‍රාහ්මණය, මම විතකීපථයෙහි විතතවගිප්‍රාජායෙමි. බ්‍රාහ්මණය, මම විශුද්ධවිතතසංකීය්‍යිත වූ දෘෂ්ටධර්මසුඛ විහරණ වූ සිවු දෑහැන් කැමැති සේ ලබන සුල්ලෙමි නිදුකින් ලබන සුල්ලෙමි, විපුල සේ ලබන සුල්ලෙමි වෙමි.

බ්‍රාහ්මණය, මම ආසුචයන් ඤාය කිරීමෙන් අනාසුච වූ ඵලසමාධිය හා ඵලප්‍රඥාව ඉහාත්මයෙහි ම තමා විසින් වෙසෙසින් දැන පසක් කොට සමවැද වෙසෙමි.

84 යො වෙදි සබ්බසන්තානං මච්චුපාසා පමොවනං,
තිනං දෙවමනුස්සානං ඝෞර්‍යං ධම්මං පකාසසී,
යං වෙ දිස්වා ව සුත්වා ව පසීදති බ්‍රහ්මඡරිතො.

85. මහාමහස්ස කුසලො කතතිච්චො අනාසවො,
බුද්ධො අනත්මසාරීරො මහාපඤ්ඤා මහාපුරිසොති වුවච්චති.

4 1. 4 6

[දෙණ (ලොක) සුත්තං*]

36. එකං සමයං භගවා අනතරා ව උක්කමඨං අනතරා ව සෙනමාං
අඬානමග්ගපටිපනො හොති. දෙණොපි සුදං බ්‍රාහ්මණො අනතරා ව
උක්කමඨං අනතරා ව සෙනමාං අඬානමග්ගපටිපනො හොති. අද්දසා බො
දෙණො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පාදෙසු චක්කාති සහස්සාරාති සනෙමිකාති
සනාහිකාති සබ්බාකාරපරිපුරාති. දිස්වානස්ස එතදහොසි: “අච්ඡරියං වන
හො. අබ්බුත්තං වන හො න චතිමාති මනුස්සභුතස්ස පාදති භවිස්සනාති”ති.

අථ බො භගවා මහා ඔක්කමම අඤ්ඤාතරස්මි රුක්කමුලෙ නිසිදි,
පලලංකං ආභුජිත්වා උජ්ජං කායං පනිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

අථ බො දෙණො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පාදති අනුගච්ඡන්තො අද්දස
භගවන්තං අඤ්ඤාතරස්මි රුක්කමුලෙ නිසින්නං පාසාදිකං පසාදනීයං
සන්තින්ද්‍රියං සන්තමානසං උත්තමදමථසමථමනුපපන්නං දන්තං ගුත්තං
සංයතින්ද්‍රියං නාගං. දිස්වා යෙන භගවා තෙනුපසංඝිකම්. උපසංඝිකම්ත්වා
භගවන්තං එතදවොච:

දෙවො නො භවං භවිස්සනිති? න බො අහං බ්‍රාහ්මණ දෙවො භවිස්සා-
මිති, ගඤ්ඤො නො භවා භවිස්සනිති? න බො අහං බ්‍රාහ්මණ ගඤ්ඤො
භවිස්සාමිති. යකො නො භවං භවිස්සනිති? න බො අහං බ්‍රාහ්මණ යකො
භවිස්සාමිති. මනුස්සො නො භවං භවිස්සනිති? න බො අහං බ්‍රාහ්මණ මනුස්සො
භවිස්සාමිති.

දෙවො නො භවං භවිස්සනිති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘න බො අහං
බ්‍රාහ්මණ දෙවො භවිස්සාමි’ති වදෙසි. ගඤ්ඤො නො භවං භවිස්සනිති ඉති
පුට්ඨො සමානො ‘න බො අහං බ්‍රාහ්මණ ගඤ්ඤො භවිස්සාමි’ති වදෙසි. යකො
නො භවං භවිස්සනිති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘න බො අහං බ්‍රාහ්මණ යකො
භවිස්සාමි’ති වදෙසි. මනුස්සො නො භවං භවිස්සනිති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘න
බො අහං බ්‍රාහ්මණ මනුස්සො භවිස්සාමි’ති වදෙසි. අථ කො චරති භවං
භවිස්සනිති.

*උද්දනෙ ‘ලොකො’ති සුත්තනාමං.

84. යම් කෙනෙක් සමීපතාවයන්ගේ මාත්‍රපාශය මුදුලන මග අවබෝධ කළ සේක් ද, යම් ධර්මයක් නුවණින් දැක අසා බොහෝ දෙන එකාන්තයෙන් පහදනේ ද, දෙවිමිනිස්තට හිත වූ ඒ න්‍යායධර්මය පැවසූ සේක් ද,

85. මාභීමාභී පිළිබඳ කුශල වූ කාතකාත්‍ය වූ අනාසුච වූ අනනිම දෙනඳාරී වූ චතුස්සත්‍යාවබෝධ ඇති ඒ මහාප්‍රාඥයන් වහන්සේ මහා-පුරුෂයහ සි කියනු ලැබෙත්.

4. 1. 4. 6.

[ද්‍රෝණ (ලොක) සූත්‍රය]

86. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උත්තකට්ඨා සෙනධර්මා දෙනුවර අතර අදන්මගට පිළිපත් සේක. ද්‍රෝණ බමුණුන් උත්තකට්ඨා සෙනධර්මා දෙනුවර අතර දික්මගට පිළිපත්තේ වෙයි. ද්‍රෝණ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාදයෙහි දහසක් අර ඇති නිම් සියෝ තැබ සියෝ සමීකාරයෙන් පරිපූර්ණ වූ ලක්ෂණ වක්‍රයන් දිට. දැක ඔහුට මෙ බඳු සිතෙක් වී: “භවත්ති, එකාන්තයෙන් ආශ්වාසීය, භවත්ති, එකාන්තයෙන් අද්භූතය. එකාන්තයෙන් තෙල පාද මිනිසක්හුගේ පාද නොවන්නේ වනැ” යි.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහින් බැහැරව එක්තරා රුක්මූලෙක පලක් බැඳ උපරිමකාය සෘජු කොට තබා අභිමුඛ කොට සිභිය එළවා වැඩ හුන්හ.

එක්බිති ද්‍රෝණ බමුණා භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පිය අනුව යන්නේ එක්තරා රුක්මූලෙක හුන් ප්‍රසාද ජනක වූ ප්‍රසාදයට කරුණු වූ සන්තූන් ඉදුරන් ඇති සන්තූන් සිත් ඇති උතතම දමට ශමට සබ්බාත අභිත්තව මාභී-සමාධි දෙකට පත් දුන්න වූ භෝපිත වූ රුකි ඉදුරන් ඇති නාග වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවි. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෘජු කෙළේ ය:

භවත් දෙවි වෙයි හොඳි? බමුණ, මම දෙවි නො වෙමි යි. භවත් ගැනිළි වෙයි හොඳි? බමුණ, මම ගැනිළි නො වෙමි යි. භවත් යක්ෂ වෙයි හොඳි? බමුණ, මම යක්ෂ නො වෙමි යි. භවත්, මනුෂ්‍ය වෙයි හොඳි? බමුණ, මම මනුෂ්‍ය නො වෙමි යි.

‘භවත් දෙවි වෙයි හොඳි?’ මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දෙහි ‘බමුණ, මම දෙවි නො වෙමි’ යි කියති, ‘භවත් ගැනිළි වෙයි හොඳි?’ මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දෙහි ‘බමුණ, මම ගැනිළි නො වෙමි’ යි කියති. ‘භවත් යක්ෂ වෙයි හොඳි?’ මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දෙහි ‘බමුණ, මම යක්ෂ නො වෙමි’ යි කියති. භවත් මනුෂ්‍ය වෙයි හොඳි? මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දෙහි ‘බමුණ, මම මනුෂ්‍ය නො වෙමි’ යි කියති. එබැවින් භවත් කවරේ ය? යි කිය.

යෙසං බො අහං බ්‍රාහ්මණ ආසවානං අප්පභිණ්ණතා දෙවො භවෙය්‍යං, තෙ මෙ ආසවා පභිණ්ණ උච්ඡින්නමුලා නාලාවඤ්ඤකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදාමමා. යෙසං බො අහං බ්‍රාහ්මණ ආසවානං අප්පභිණ්ණතා ගඤ්ඤබ්බො භවෙය්‍යං -පෙ- යකෙබ්බො භවෙය්‍යං -පෙ- මනුස්සො භවෙය්‍යං, තෙ මෙ ආසවා පභිණ්ණ උච්ඡින්නමුලා නාලාවඤ්ඤකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදාමමා.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ උප්පලං වා පදුමං වා පුණ්ණරීකං වා උදකෙ ජානං උදකෙ සංවසිං උදකං අවුට්ඨාමම යාති අනුප්පලිතං උදකෙන. එවමෙව බො අහං බ්‍රාහ්මණ ලොකෙ ජානො ලොකෙ සංවසෙසා ලොකං අභිභුය්‍ය විහරාමි අනුප්පලිතො ලොකෙන. බුද්ධොති මං බ්‍රාහ්මණ ධාරෙතිති.

86. යෙන දෙවුප්පත්‍යස්ස ගඤ්ඤබ්බො වා විහබ්බමො,
යකබ්බතං යෙන ගවේශ්‍යං මනුස්සත්තඤ්ඤ අබ්බපේ,¹
තෙ මයං ආසවා බිණ්ණ විද්ධස්සා විතලිකතා.

87. පුණ්ණරීකං යථා වග්ග² තොයෙන නුප්පලිපති,
නුප්පලිතොති³ ලොකෙන තස්මා බුද්ධොසමි බ්‍රාහ්මණාති.

4. 1. 4. 7.

[අප්පභානියසුතං]

[සාවකවිද්‍යාං :]

37. චතුති භික්කවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු අභබ්බො පරිභානාය නිබ්බානස්සෙව සන්තිකෙ. කතමෙති චතුති?

ඉධ භික්කවෙ භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති, ඉඤ්ඤෙසු ගුත්තථාරො භොති, භොජනෙ මත්තඤ්ඤා භොති, ජාගරියං අනුසුතො භොති.

කථඤ්ඤ භික්කවෙ භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති: ඉධ භික්කවෙ භික්ඛු සීලවා භොති, පාතිමොකසිංවරසංවුත්තො විහරති, ආචාරගොවරසම්පන්නො. අණුඤ්ඤෙසු වජේප්ප භයදස්සාපි සම්මාදය සික්කති සික්කාපදෙසු. එවං බො භික්කවෙ භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති.

කථඤ්ඤ භික්කවෙ භික්ඛු ඉඤ්ඤෙසු ගුත්තථාරො භොති: ඉධ භික්කවෙ භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා න නිමිත්තගොති භොති නානුච්ඡාදනගොති යත්ථාබ්බරණමෙනං චක්ඛුඤ්ඤං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්කති චක්ඛුඤ්ඤං. චක්ඛුඤ්ඤෙ සංවරං ආපජ්ජති.

1. අබ්බපේ - ස්‍යා. අණ්ණපේ - සිවු. 2. උග්ගං - ස්‍යා.
3. නුප්පලිපති - ස්‍යා. මජ්ඣං නුප්පලිපති - ක.

බමුණ, මම යම් බඳු කාමාදි ආසුවයන්ගේ අප්‍රතිණ්භාවය හෙතු කොට ගෙන දෙව් වෙම් නම් මාගේ ඒ ආසුවයෝ ප්‍රතිණ්භ. මුලුසුන්හ. මහන-කච්ඡිනන නාලයක් මෙන් අවස්තුකභාවයට පමුණුවන ලදහ. අභාවප්‍රාප්ත කරණ ලදහ. මතුයෙහි නුපදනා දහම් ඇතියහ. බමුණ, මම යම්බඳු ආසුව කෙනකුන්ගේ අප්‍රතිණ්භාවය හෙතු කොට ගනිමි වෙම් නම් - යක්ෂ වෙම් නම් - ලොව වෙම් නම් මාගේ ඒ ආසුවයෝ ප්‍රතිණ්භ. මුලුසුන්හ. මහන-කච්ඡිනනනාලයක් මෙන් අවස්තුකභාවයට පමුණුවන ලදහ. අභාවප්‍රාප්ත කරණ ලදහ. මතුයෙහි නුපදනා සවභාව ඇතියහ.

බමුණ, යම්ගේ උපුලෙක් වේවයි, පියුමෙක් වේවයි, හෙළ පියුමෙක් වේවයි, දියෙහි උපන්නේ දියෙහි වැඩුනේ දිය පැනගෙන නැගී දියෙන් අනුපලිප්තව සිටුනේ ද, බමුණ, එපරිදි ම මම ලොවිහි උපතෙමි, ලොවිහි වැඩුනෙමි, ලොව මැඩ ගෙන ලොකයා විසින් අනුපලිප්තව වෙසෙමි. බමුණ මා බුදුහ සි දනුව.

86. යම් කාමාදි ආසුව කෙනකුන් නිසා මව දෙවුලොව උපන් වේ නම්, ආකාශවර ගනිමි වෙම් නම්, යම් ආසුව කෙනකුන් නිසා යක්ඛවට යෙමි නම්, මිනිස් බවට හා යෙමි නම්, මාගේ ඒ ආසුවයෝ ක්ෂිණ්භ. විධිසායහ. පහ කළ නල (බැදුම්) ඇතියහ.

87. සිත්කලු හෙළ පියුමෙක් යම්ගේ දියෙන් නො ගැල්වේ ද, එහෙයින් ම ලොකයා විසින් උපලිප්ත නො වෙමි. බමුණ, එහෙයින් මම බුදුමි.

4. 1. 4. 7.

[අප්‍රතිණ්භානිය සූත්‍රය]

[සැවැත් නිදනයි:]

37. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සලකාගත මහණ පරිහාණියට අභව්‍යය. නිවන් හමුයෙහි ම සිටුනේ ය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ශීලසම්පන්න වෙයි, ඉන්ද්‍රියයෙහි පියු දොර ඇතියේ වෙයි, භෝජනයෙහි පමණ දන්නේ වෙයි, නිදි වැරීමෙහි යෙදුනේ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ශීලසම්පන්න වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සිල්වන් වෙයි, ප්‍රාතිමොක්ෂසංවරයෙන් සංවෘත ව වෙසෙයි, ආචාරගෝචරසම්පන්න වෙයි, අණුමානු වරදෙකින් බිය දක්නා සුලු වෙයි, සමාදන් කොට ගෙන සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ශීලසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ඉන්ද්‍රියයෙහි පියු දොර ඇතියේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ඇසින් රූ දැක නිමිති නො ගන්නා සුලු වෙයි. අනුවාසඤ්ඤා නො ගන්නා සුලු වෙයි. යමක් හෙතු කොට ගෙන ව්‍යුත්ප්‍රසාදයෙහි අසංවෘත ව වසන හෙල මහණනු අභිධ්‍යා දොෂථිතසා සංඛ්‍යාත ලුච්ඡ අකුසල් දහම්නු ලුහුබැඳ ගන්නානු වෙන් ද, එය ඇවිරීම පිණිස පිළිපදුනේ ය. ව්‍යුත්ප්‍රසාදය රක්තේ ය. ව්‍යුත්ප්‍රසාදයෙහි සංවරයට පැමිණේ.

සොකෙන සද්දං සුඛා -පෙ- සාණෙන ගඛං සාසිඛා -පෙ- ජ්වහාය රසං සාසිඛා -පෙ- කායෙන පොට්ඨබ්බං පුසිඛා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය -පෙ- න නිමිත්තගාහි හොති, නානුවාසඤ්ඤාගාහි, යවාධිකරණ-මෙතං මනිජ්ඣයං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසාවෙය්‍යං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රකති මනිජ්ඣයං, මනිජ්ඣයෙ සංවරං ආපජ්ජති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනදාරො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු භොජනෙ මත්තඤ්ඤා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසංඛා යොනිසො ආහාරං ආහාරෙති: තෙව දවාය න මදාය න මඤ්ඤානාය න විභූසනාය යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස ධීනියා යාපනාය විනිසුපරතියා බ්‍රහ්මවරියානුගහාය. ඉති පුරාණඤ්ච වෙදනං පටිහඛිනාමි කථංඤ්ච වෙදනං න උපපාදෙය්‍යාමි, යාත්‍රා ච මෙ භවිස්සති අනවජ්ජනා ච ඵාසුචිහාරො වාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු භොජනෙ මත්තඤ්ඤා හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ජාගරියං අනුයුතො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු දිවසං වසිකමෙන නිසජ්ජාය ආවරණීයෙති ධම්මෙති විතනං පරිසොධෙති, රතනියා පඨමං යාමං වසිකමෙන නිසජ්ජාය ආවරණීයෙති ධම්මෙති විතනං පරිසොධෙති, රතනියා මජ්ඣමං යාමං දකඛිණෙන පසෙසන සීහසෙය්‍යං කප්පෙති පාදෙ පාදං අවවාධාය සතො සමපජාතො උට්ඨාන-සඤ්ඤං මනසි කරිඤා රතනියා පච්ඡමං යාමං පච්චුට්ඨාය වසිකමෙන නිසජ්ජාය ආවරණීයෙති ධම්මෙති විතනං පරිසොධෙති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ජාගරියං අනුයුතො හොති.

ඉමෙති බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු අභබ්බො පරිහානාය. නිබ්බානස්සෙව සන්තිකෙති.

88. සීලෙ පතිට්ඨිතො භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ච සංවුතො,
භොජනමහි ච මත්තඤ්ඤා ජාගරියං අනුයුඤ්ජති.

89. එවං විහරමානාපි අහොරත්තමනජ්ඣො,
භාවයං කුසලං ධම්මං යොගකෙම්ඣ්‍ය පතතියා.

90. අප්පමාදරතො භික්ඛු පමාදෙ භයදසිසිවා,
අභබ්බො පරිහානාය නිබ්බානස්සෙව සන්තිකෙති.

[පතිලිග්ගතං]

4. 1. 4. 8.

38. පනුත්තපචේවකසචේවා භික්ඛවෙ භික්ඛු සමවයසට්ඨෙසතො²
පස්සද්ධිකායසංඛාරො පතිලිතොති වුවවති.

1. විහරමානො පි - සිමු, විහාරී ආනාපි - මජ්ඣ.

2. සමවයසථම්මසතො—සිමු:

කණින් හඬ අසා - නැහැයෙන් ගඳ අසා - දිවෙන් රස විඳ - කයින් පහස් පැහැසි-සිතින් දහම් දැන නිමිති ගන්නා සුලු නො වේ. අනුවාසාදන ගන්නා සුලු නො වේ. යමක් හෙතු කොට ගෙන මනිනුයෙහි අසංවෘත ව වසන තෙල මහණහු අභිධ්‍යාදොමිතස්ස සංඛ්‍යාත ලමු අකුසල් දහම්හු ලිහු බැඳ ගන්නාහු වෙන් ද එය ඇවිරීම පිණිස පිළිපදනේ ය. මනිනුයෙහි රක්-තේ ය. මනිනුයෙහි සංවරයට පැමිණේ. මහණෙකි, මෙසේ මහණ පියු දොර ඇතියේ වෙයි.

මහණෙකි, කෙසේ නම් මහණ භෝජනයෙහි මාත්‍රඥ වේ ද යත්: මහණෙකි, මෙසේනෙහි මහණ නුවණින් මෙනෙහි කොට අහර වළඳයි. කෙසේ ද: දවස පිණිස නො වෙයි, මද වැඩිමට නො වෙයි, මණ්ඩනයට නො වෙයි, විභූෂණයට නො වෙයි, මේ කරජකායයාගේ සවිතිය පිණිස ම වෙයි, යාපිම පිණිස ම වෙයි, විහිංසා සන්තිද්‍රව්‍යාලිම පිණිස ම වෙයි. මෙසේ මේ අහර නිසා පැරණි වෙදනාව ද නසමි. අලුත් වෙදනා ද නුපදවමි. මාගේ ජීවිතයාත්‍රාව ද වෙයි. අනවද්‍යතාව ද වෙයි. පහසු විහරණය ද වෙයි. (කියායි.) මහණෙකි, මෙසේ මහණ භෝජනයෙහි මාත්‍රඥ වේ.

මහණෙකි, කෙසේ නම් මහණ නිදිවැරීමෙහි යෙදුනේ වේ ද යත්: මහණෙකි, මේ සත්තෙහි මහණ දවස සක්මනින් හිඳිමෙන් ආවරණීය දහමින් සිත ශුද්ධ කෙරෙයි. රූය පළමු යම සක්මනින් හිඳිමෙන් ආවරණීය දහමින් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. රූය මැදුම් යම දකුණු ඇළයෙන් දකුණුපයෙහි වම්පය මඳක් ඇඳ තබා සමාතිමත් වූයේ නුවණින් දන්නේ 'තැගි සිටිමි' යන සංඥාව මෙනෙහි කොට ගෙන සිංහනයා කෙරෙයි. රූය පැසිමි යම සක්ම-නින් හිඳිමෙන් ආවරණීය දහමින් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. මහණෙකි, මෙසේ මහණ නිදි වැරීමෙහි යෙදුනේ වෙයි.

මහණෙකි, මේ සතර දහමින් සමකාගත මහණ පරිහාණීය පිණිස අභව්‍ය වෙයි. නිවන් හමුයෙහි ම වෙයි.

88. ප්‍රාතිමොක්‍ෂශීලයෙහි පිහිටි ඉන්ද්‍රියයෙහි සංවර ඇති භෝජනයෙහි මාත්‍රඥ වූ මහණ නිදි වැරීමෙහි යෙදුනේ වේ ද,

89. මෙසේ වසන වැර ඇති දවරා නො මැලි නිවන් වදනු සඳහා කුසල්දහම් වඩන-

90. අප්‍රමාදයෙහි ඇලිහු ප්‍රමාදයෙහි හය දක්නා සුලු ඒ මහණ පරි-හාණීය පිණිස අභව්‍ය වෙයි. නිවන් හමුයෙහි ම සිටුවේ ය.

4. 1. 4. 8.

[පනිලිත සූත්‍රය]

88. මහණෙකි, (සායාදගීන නම් මේ යයි වෙන වෙන ගත්තන බැවින්) ප්‍රත්‍යාසංඛ්‍යාත දෘවේසනයෙන් පහ කළ මහණ මොනොවට වූහටු හැම සෙවීම ඇතියේ සන්ත්‍රත් කායසංසකාර ඇතියේ එකලා බවට ගියේය යි කියනු ලැබේ.

කථංඤච භික්ඛවෙ භික්ඛු පනුනනපච්චෙකසච්චො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො යාති තාති, පුට්ඨසමණ්ණාගමණානං පුට්ඨච්චෙකසච්චාති සොයාච්ඡිදං සංස්සනො ලොකොති වා අසංස්සනො ලොකොති වා අනතවා ලොකොති වා අනනතවා ලොකොති වා නං ජීවා නං සරීරනති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති වා හොති තථාගතො පරමමරණාති වා න හොති තථාගතො පරමමරණාති වා හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණාති වා නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති වා සබ්බානිස්සා තාති පනුනනාති හොනති, චතතාති, වනතාති, මුතතාති, පතිණාති පටිනිස්සංඨාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු පනුනනපච්චෙකසච්චො හොති.

කථංඤච භික්ඛවෙ භික්ඛු සමවයසට්ඨසනො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො කාමෙසනා භවෙසනා පතිණා හොති. භවෙසනා පතිණා හොති. බ්‍රහමචරියෙසනා පටිපපස්සාදා. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමවයසට්ඨසනො හොති.

කථංඤච භික්ඛවෙ භික්ඛු පස්සදාකායසංඛාරො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුබස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සද්දෙමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙකකාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං කානං උපසම්පජ්ජි වහරති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු පස්සදාකායසංඛාරො හොති.

කථංඤච භික්ඛවෙ භික්ඛු පතිලීනො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අසම්මානො පතිණො හොති. උච්ඡින්නමුලො, තාලාවජ්ජුකතො, අතභාවකතො, අයයීං අනුපපාදධමෙමා. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු පතිලීනො හොති.

පනුනනපච්චෙකසච්චො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමවයසට්ඨසනො පස්සදාකායසංඛාරො පතිලීනොති වුච්චති.

91. කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහමචරියෙසනා සහ,
ඉති සච්චපරාමාසො දිට්ඨිංඨානා සමුස්සයා.

92. සබ්බරාගම්රතාස්ස තණ්හකකයමිමුතතිනො,
එසනා පටිනිස්සංඨා දිට්ඨිංඨානා සමුතනා.

93. ස වෙ සනොනා සනො භික්ඛු පස්සදො අපරාජිනො,
මානාභිසමයා බුද්ධො පතිලීනොති වුච්චති.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ප්‍රත්‍යක්‍ෂ සත්‍යයන් හමු වේ ද යත්: මහණෙනි, බොහෝ මහණ බමුණන්ගේ යම් ඒ බොහෝ වූ වෙන් වෙන් කොට ගත් සත්‍යයෝ ඇත. ඒ කෙසේය යත්: ලෝකය ශාශ්වතය නිසා හෝ, ලෝකය අශාශ්වතය නිසා හෝ, ලෝකය අනත ඇතිකරය නිසා හෝ, ලෝකය අනත නැතිකරය නිසා හෝ, ඒ ම ජීවය ඒ ම ශරීරය නිසා හෝ, ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙක නිසා හෝ, සත්‍යයා මරණින් මතුයෙහි වෙයි නිසා හෝ, සත්‍යයා මරණින් මතුයෙහි නො වෙයි නිසා හෝ, සත්‍යයා මරණින් මතුයෙහි වන්නේත් නොවන්නේත් වෙයි නිසා හෝ, සත්‍යයා මරණින් මතුයෙහි නො ම වෙයි නොවන්නේත් නො වෙයි නිසා හෝ, දූෂිත වෙත් ද, මෙසස්තෙහි ඒ මහණහු විසින් එ හැම වාදයෝ හරණ ලද්දහු වෙත්; නාස්ත වෙත්; වානත වෙත්; මුදන ලද්දහු වෙත්; ප්‍රතිණ වෙත්; බැහැර ලත ලද්දහු වෙත්. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ප්‍රකුදිතප්‍රත්‍යක්‍ෂ-සත්‍ය නම් වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ මොනොවට වුහුටු හැම සෙවීම ඇතිකර වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණහට කාමෙෂණාව ප්‍රතිණ වෙයි. භවෙෂණාව ප්‍රතිණ වෙයි. බ්‍රහ්මචාරී - එෂණාව ප්‍රතිප්‍රශ්න වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ මොනොවට වුහුටු හැම සෙවීම ඇත්තේ නම් වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ සන්තන් කායසංසකාර ඇත්තේ වේද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් කැලම සෞමිනසාදොමිනසා දෙදෙනා අසනයට යැමෙන් දුඃඛ නොවුත් සුඛ නොවුත් උපෙක්‍ෂා සමාතිපරිශුද්ධිය ඇති චතුර්ථානසංසාර සම්මුඛ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සන්තන් කායසංසකාර ඇත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ එකලා වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණහට 'අසම්' මාතය ප්‍රතිණ වෙයි, මුලසුත් වෙයි; තාලයක් සෙයින් අවසානක බව කරණ ලද්දේ වෙයි, අභාවය කරණ ලද්දේ වෙයි, මතුයෙහි නුපදනා ධර්මය ඇතිකර වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ එකලා වූයේ නම් වෙයි.

මහණෙනි, මහණ ප්‍රත්‍යක්‍ෂ දූෂිතසත්‍යය හමු, මොනොවට හමු හැම සෙවීම ඇතිකර, සන්තන් කායසංසකාර ඇතිකර එකලා වූයේ යි නියනු ලැබේ.

91 - 92 සියලු රූගණා කෙරෙන් විරහන වූ අර්හත්භූත විමුක්තිකයන් සමකාලන වූ මහණහු විසින් කාමෙෂණය, භවෙෂණය යන මෙය හා බ්‍රහ්ම-චරියෙෂණය යන එෂණාවෝ හරණ ලදහ. උස්ව නැග සිටුනා දූෂිත ද ඉතිසත්‍යපරමමය ද යන දූෂිතසත්‍යයෝ නස්ත ලදහ.

93. සන්තන් කෙලෙසුත් ඇති සමාතිමත් කාය - විතතපසාදාන ඇති නොපරදවන ලද සිවුසස් දත් ඒ මහණ එකානන්තයෙන් මාතයාගේ ප්‍රභාණාති-සමයයෙන් "පතිලිත" යයි කියනු ලැබේ.

4. 1. 4. 9

[උජ්ජායස්ස භාතං]

89. අථ බො උජ්ජායො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උප-
සඛිකම්භා භගවතා සද්ධිං සමෙවාදි. සමෙවාදහිං කථං සාරාණීයං
විනිසාරෙවා ඵකමනනං නිසීදි. ඵකමනනං නිසිනෙනා බො උජ්ජායො
බ්‍රාහ්මණො භගවනනං ඵතදවොච:

භවමපි නො ගොතමො යඤ්ඤං වණෙණතිති?

න බො අහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං යඤ්ඤං වණෙණම්. න පනාහං බ්‍රාහ්මණ
සබ්බං යඤ්ඤං න වණෙණම්. යථාරූපෙ බො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤෙ භාවො
හඤ්ඤනති, අජේලකා හඤ්ඤනති, කුක්කුටස්සකරා හඤ්ඤනති, විවිධා පාණා
සබ්බානං ආපජ්ජනති, ඵවරූපං බො අහං බ්‍රාහ්මණ සාරම්භං යඤ්ඤං න
වණෙණම්. තං කිස්ස හෙතු? ඵවරූපං හි බ්‍රාහ්මණ සාරම්භං යඤ්ඤං න
උපසඛිකමනති අරහනෙනා වා අරහමග්ගං වා සමාපනනා.

යථාරූපෙ ව බො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤෙ න භාවො හඤ්ඤනති, න අජේලකා
හඤ්ඤනති, න කුක්කුටස්සකරා හඤ්ඤනති, න විවිධා පාණා සබ්බානං
ආපජ්ජනති. ඵවරූපං බො අහං බ්‍රාහ්මණ නිරාරම්භං යඤ්ඤං වණෙණම්
යදිදං නිව්චද්දනං අනුකුලයඤ්ඤං. තං කිස්ස හෙතු: ඵවරූපං හි බ්‍රාහ්මණ
නිරාරම්භං යඤ්ඤං උපසඛිකමනති අරහනෙනා වා අරහමග්ගං වා සමා-
පනනාති.

94. අස්සමෙධං පුරිසමෙධං සමමාපාසං වාජපෙය්‍යං නිරග්ගලං,
මහායඤ්ඤං මහාරම්භා න තෙ හොනති මහපථලො.

95. අජේලකා ව භාවො ව විවිධා යත්ථ හඤ්ඤරෙ,
න තං සමමග්ගතා යඤ්ඤං උපයනති මහෙසිනො.

96. යං ව යඤ්ඤං¹ නිරාරම්භං යජනති අනුකුලං සදා,
අජේලකා ව භාවො ව විවිධා තෙත්ථ හඤ්ඤරෙ.

97. තං ව සමමග්ගතා යඤ්ඤං උපයනති මහෙසිනො,
ඵතං යජෙථ මෙධාචී ඵසො යඤ්ඤං මහපථලො.

98. ඵතං හි² යජමානස්ස සෙය්‍යො හොති න පාපියො,
යඤ්ඤං ව විපුලො හොති පසීදනති ව දෙවතාති.

4. 1. 4. 9.

[උප්පාය සූත්‍රය]

39. ඉක්බිති උප්පාය නම් බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. තුස්තට නිසි (කලක්) සිති කරනට නිසි කථාව කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්නේ ය. එකත්පස්ව හුන් උප්පාය නම් බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙපවත් සැළ කෙළේ ය.

හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ ද යාගය වණන් නො යි?

බමුණ, මම හැම යාග නො වණමි. බමුණ, මම හැම යාග නො වණනෙමි නො ද වෙමි. බමුණ, යම් බඳු යාගයෙකදී ගෙරිනු නැසෙද් ද, එළු බැටළුවෝ නැසෙද් ද, කුකුළු හුරුනු නැසෙද් ද, විවිධ ප්‍රාණීන් මරණයට පැමිණෙද් ද, බමුණ, මම මෙබඳු ප්‍රාණවධ (සමාරම්භ) සහගත යාගය නො වණමි. ඒ කවර හෙයින් යත්? බමුණ, මෙබඳු සාරම්භයාගයට රහත්නු හෝ රහත්මගට පිළිපත්තානු හෝ නො එළඹෙත් ද, එහෙයින්.

බමුණ, යම්බඳු යාගයෙකදී ගෙරිනු නො නැසෙද් ද, එළු බැටළුවෝ නො නැසෙද් ද, කුකුළු හුරුනු නො නැසෙද් ද, විවිධ ප්‍රාණීන් විනාශයට නො යෙද් ද, බමුණ, මම මෙබඳු හිංසාරහිත යාගය වණමි. යම් නිත්‍යදාන-යෙක් කුලපිළිවෙළින් එන දානයෙක් ඇද් ද, එයයි. එය කවර හෙයින් යත්? බමුණ, මෙබඳු හිංසා රහිත යාගයට රහත්නු හෝ රහත්මගට පිළිපත්තානු හෝ එළඹෙති.

94. අසුසමෙධය, පුරිසමෙධය, සමමාපාසය, වාජපෙය්‍යය, නිරග්ගලය, යන ප්‍රාණවධ සංඛ්‍යාත මහාරම්භ ඇති, මහායාගයෝ ඇත් ද, ඔහු මහත් එළ නො වෙති.

95. යම් යාගයෙක එළු බැටළුවෝ ද ගෙරිනු දැයි විවිධ ප්‍රාණීන් නැසෙද් ද ඒ යාගය කරා සමාග්ගත මහර්මිනු නො එළඹෙත්.

96. කුලපිළිවෙළින් එන ප්‍රාණසමාරම්භ රහිත යම් යාගයක් හැමකල්හි යාග කෙරෙත් ද, එළුබැටළුවෝ වෙත්වයි, ගෙරිනු වෙත්වයි, විවිධ ප්‍රාණීන් මෙහි ලා නො නැසෙද් ද,

97. ඒ යාගය කරා සමාග්ගත මහර්මිනු එළඹෙත්. නුවණැතියේ තෙල යාගය යාග කරන්නේය. තෙල යාගය මහත් එළයි.

98. තෙල යාගය යාග කරන්නාහට විශේෂයෙක් ම වේ. පාපයෙක් නො වේ. යාගය ද විජුල වේ. දෙවියෝ ද පහදිති.

4. 1. 4. 10

[උද්දේශනා.]

40. අප් බො උද්දසි බ්‍රාහ්මණෝ යෙන භගවා තෙනුපසංඝිකම්. උපසංඝිකම්නි භගවතා - පෙ - එකමිතතා නිසිනොතා බො උද්දසි බ්‍රාහ්මණෝ භගවතාං එතදවොච:

හවමයි නො, ගොඩමේ, යයිදැයි. වතුරෙන්ම?

න බො අහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං යඤ්ඤං වණෙණම්. න පනාහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං යඤ්ඤං න වණෙණම්. යථාරූපෙ බො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤං භාවො හඤ්ඤානති. අජේළිකා හඤ්ඤානති. කුක්කුච්චුකරා හඤ්ඤානති. විචිමා පාණා සඛ්ඛානං ආපජ්ජනති. ඵවරූපං බො අහං බ්‍රාහ්මණ සාරම්භං යඤ්ඤං න වණෙණම්. තං කිසසු ගෙනු: ඵවරූපං හි බ්‍රාහ්මණ සාරම්භං යඤ්ඤං න උපසඛිකමනති අරහනෙතා වා අරහම්භං වා සමාපන්නා.

යචරුපෙ ව බො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා නෙව ගාවො හඤ්ඤානි. න අජේත්‍රකා හඤ්ඤානි. න කුකකුටසුකරා හඤ්ඤානි. න විචිධා පාණා සඛසාතං ආපජ්ජනි. එවරුපං බො අහං බ්‍රාහ්මණ නිරාරම්භං යඤ්ඤං චණ්ණෙමි යදිදං නිච්චද්දනං අනුකුලංඤ්ඤං. නං කිසසු නෙත්‍රා: එවරුපං භි බ්‍රාහ්මණ නිරාරම්භං ඤ්ඤං උපසඛිකමනාති අරහනෙත්‍රා වා අරහමග්ගං¹ වා සමාපනනාති.

99. අනිසංඛිතං නිරුරුතං යඤ්ඤං කාලෙන කප්පියං,
තාදිසං උපසංයනාදි සඤ්ඤාතා බ්‍රහ්මචාරයො.

100. විවතනච්ඡද්² යෙ ලොකෙ විනිවතනා කුලං ගතිං,
 යඤ්ඤ³මෙතං පසංසනාති බුද්ධා පුඤ්ඤා⁴ කොවිද.

101. යකෙකුද වා යදි වා සිදෙහි හුනං කන්වා යථාරහං,
පසන්තවිතොතා යජන්ති සුඛෙතොත බ්‍රහ්මවාරිසු.

102. සුහුභං සුසිට්ඨං සුප්පතතං දකඛිණේයොසු යං කතං,
යසෙසංඝං ච විපුලො භොති පසිද්ධති ච දෙවතා.

108. එවං සජ්ඣා මෙධාවී සඤ්ඤා මුත්තොත චෙනසා,
අබ්බාපජ්ඣං සුඛං ලොකං පණ්ණිනො උපපජ්ජතිති.

විකෘතවශයෙන්, විකෘතය.

စာအုပ်အမျိုးအစား: **စာအုပ်အမျိုးအစား**

වනෙකා, සිව්නහො, සීහො පසාදෙ, වසාසාකාරෙණ පසුබම,
ලොකෙ අපරිහානියො පහිළිනෙහ උප්පායො උදසිතා තෙ දසාති.

1. අරභනාමය: 1 - මජ්ඣිම. 2. විචාරවජ්ජ - මජ්ඣිම.

3. හමුදා - සහය, 4 යෙදුණු සහ පනවිද් - මජ්ඣං.

4. 1. 4. 10.

[උද්ධි සූත්‍රය]

40. එක්ඛිති උද්ධි තම් ඛමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග ... එකත්පස්ව හුන් උද්ධි ඛමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය.

හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ ද යාග වණන් හො යි?

ඛමුණ, මම හැම යාග නො වණමි. ඛමුණ, මම හැම යාග නො වණ-
නෙමි නො ද වෙමි. ඛමුණ, යම්බඳු යාගයෙකදී ගෙරිහු තැසෙද් ද, එළු
බැට්ටවෝ තැසෙද් ද, කුකුළු හුරුහු තැසෙද් ද, විවිධ ප්‍රාණීහු මරණයට
පැමිණෙද් ද, ඛමුණ, මම මෙබඳු ප්‍රාණවධ සංඛ්‍යාත මහකරණී ඇති යාගය
නො වණමි. ඒ කවර හෙයින් යන්? ඛමුණ, මෙබඳු සාරථෙයාගයට රහත්හු
හෝ රහත්මහට පිළිපත්තාහු හෝ නො එළඹෙත් ද එහෙයිනි.

ඛමුණ, යම්බඳු යාගයෙකදී ගෙරිහු නො තැසෙද් ද, එළු බැට්ටවෝ නො
තැසෙද් ද, කුකුළුහුරුහු නො තැසෙද් ද, විවිධ ප්‍රාණීහු විනාශයට නො යෙද් ද,
ඛමුණ, මම මෙබඳු නිරාරමා යාගය වණමි. යම් නිත්‍යදානයක් කුලපිළි-
වෙළිත් එන දානයක් ඇද්ද, එයයි. එය කවර හෙයින් යන්? ඛමුණ,
මෙබඳු නිරාරමා යාගයට රහත්හු හෝ රහත්මහට පිළිපත්තාහු හෝ
එළඹෙති.

99. රැස් කළ, ප්‍රාණසමාරමා රහිත, කැප වූ, එබඳු දෙයබරයට නිසි
කාලයෙහි සංයන වූ බ්‍රහ්මචාරීහු එළඹෙති.

100. ලොකයෙහි කෙලෙස් සියත් පෙරළ වටකුල වටගති ඉක්ම ගිය
පුණ්‍යයෙහි කොවිද වූ යම් බුදු කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු තෙල යාගය පසසන්.

101. ප්‍රකානිදානයෙහි හෝ නොහොත් ශ්‍රාද්ධදාන (=මනකදාන) යෙහි
නිසි පරිදි (හොම) පූජා කොට බ්‍රහ්මචාරී සංඛ්‍යාත මනා කෙනෙහි පහන්
සිත් ඇතිව යාග කරන්නේ ය.

102. දක්ෂිණාඨීයන් කෙරෙහි යමක් කරණ ලද ද, ඒ මොනොවට කළ
පූජාවෙකි. මොනොවට කළ මහිලදානයෙකි. මොනොවට ලත් දෑයෙකි.
යාගත් විපුල වෙයි. දෙවියෝත් පහදිනි.

103. මනා නුවණ ඇති සැදැහැතියෝ මුත්සිතින් මෙසේ යාග කොට ඒ
පණ්ඩිත තෙම නිදුක් වූ සුඛ සහිත ලොකයට එළඹෙති.

වකකවුගිය සහරවැහි යි.

එහි උද්දානය:

වකක, සංග්‍රහ, සිහ, පසාද, පස්වන වසංකාර සූත්‍රය ද, දෙණ-ලොක,
අපරිභානිය, පතිලීන, උජ්ජාය, උද්ධි දෑ යි ඒ දස සූත්‍රයෝ වෙති.

5. රොහිතසසවගො.

4. 1. 5. 1.

[සමාධිභාවනාසුභංගං]

[සාවනභිද්දනං:]

41. වනයො ඉමා භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා කතමා වනයො?

අභි භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලිකතා දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරාය සංවත්තති.

අභි භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලිකතා ඤාණදස්සනපටිලාභාය සංවත්තති.

අභි භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලිකතා සතිසමපජ්ඣාදාය සංවත්තති.

අභි භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලිකතා ආසවානං බයාය සංවත්තති.

කතමා ච භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලිකතා දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරාය සංවත්තති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිධෙව කාමෙහි - පෙ - චතුර්ථං කාතං උප-සමපජ්ඣ විහරති. අයං චූළචි භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලිකතා දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරාය සංවත්තති.

කතමා ච භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලිකතා ඤාණදස්සන-පටිලාභාය සංවත්තති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආලෝකසඤ්ඤා මනසි කරොති, දිවාසඤ්ඤා අබ්ධාති, යථා දිවා තථා රතනිං, යථා රතනිං තථා දිවා. ඉති විවිධෙව වෙතතා අපරියොනදොත සප්පභාසං විතතං භාවෙති. අයං භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලිකතා ඤාණදස්සනපටිලාභාය සංවත්තති.

කතමා ච භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලිකතා සතිසමපජ්ඣාදාය සංවත්තති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො විදිනා වෙදනා උපපජ්ජන්ති. විදිනා උපට්ඨ-හන්ති. විදිනා අබ්භන්තං ගච්ඡන්ති. විදිනා සඤ්ඤා -පෙ- විදිනා විතකතා උපපජ්ජන්ති විදිනා උපට්ඨහන්ති. විදිනා අබ්භන්තං ගච්ඡන්ති. අයං භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලිකතා සතිසමපජ්ඣාදාය සංවත්තති.

කතමා ච භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලිකතා ආසවානං බයාය සංවත්තති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චුපාදනකකිකෙසු උදයබ්බයානුපසිඛි විහරති. ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථභගමො. ඉති වෙදනා, ඉති වෙදනාය සමුදයො, ඉති වෙදනාය අත්ථභගමො. ඉති සඤ්ඤා, ඉති සඤ්ඤාය සමුදයො, ඉති සඤ්ඤාය අත්ථභගමො. ඉති සංඛාරා, ඉති සංඛාරානං සමුදයො, ඉති සංඛාරානං අත්ථභගමො. ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථභගමො. අයං භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලි-කතා ආසවානං බයාය සංවත්තති.

5. රොහිතස්ස වගීය.

4. 1. 5. 1.

[සමාධිභාවනා සූත්‍රය]

[සාවැන් නිදනයි:]

4. මහණෙනි, මේ සමාධිභාවනාවෝ සහරදෙනෙහි. කවර සහර දෙනෙකයන්:

මහණෙනි, වඩන ලද බිහිලි කරණ ලද සමාධිභාවනායෙක් දුටුබැමි සුවවෙහෙර පිණිස පවත්නේ වෙයි.

මහණෙනි, වඩන ලද බිහිලි කරණ ලද සමාධිභාවනායෙක් දිව්‍යචක්‍ෂුර්-ඥාදර්ශනප්‍රතිලාභය පිණිස පවත්නේ වෙයි.

මහණෙනි, වඩන ලද බිහිලි කරණ ලද සමාධිභාවනායෙක් සමානිසම්ප්‍ර-ඥාය පිණිස පවත්නේ වෙයි.

මහණෙනි, වඩනලද බිහිලි කරණ ලද සමාධිභාවනායෙක් ආසුවක්‍ෂය පිණිස පවත්නේ වෙයි.

මහණෙනි, වඩන ලද බිහිලි කරණ ලද දුටුබැමි සුවවෙහෙර පිණිස පවත්නා සමාධිභාවනා කවර?

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ කාමයන් කෙරෙන් වෙන්ව ම ... චතුර්ථායානං සම්මාද වෙසෙයි. මහණෙනි, වඩන ලද බිහිලි කරණ ලද මේ සමාධිභාවනාව දුෂ්ටධර්මසුඛවිහරණය පිණිස පවත්නී ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, වඩන ලද බිහිලි කරණ ලද කවර සමාධිභාවනායෙක් ඥාදර්ශනප්‍රතිලාභය පිණිස පවත්නේ ද?

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ආලෝකසංඥාව මෙනෙහි කෙරෙයි. මෙසේ විවෘත වූ කො මැළුණු සිතින් දිව්‍යසංඥාව ඉටුයි. දවහල් ආලෝකසංඥාව යම් පරිදි ද රූය ද එපරිදි ම ය. රූය යම් පරිදි ද දවහලත් එපරිදි ම ය. දිව්‍යචක්‍ෂුර්ඥානෙයන් ආලෝක සහිත සිත වඩයි. මහණෙනි, භාවිත වූ බහුලිකාන වූ මේ සමාධිභාවනාව ඥාදර්ශනප්‍රතිලාභය පිණිස පවත්නී ය!

මහණෙනි, භාවිත බහුලිකාන කවර සමාධිභාවනායෙක් සමානිසම්ප්‍ර-ඥාය පිණිස පවත්නේ ද:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණහට වෙදනාවෝ ප්‍රකටව උපදිත්. ප්‍රකටව වටහන්. ප්‍රකටව අත්‍යයට යෙත්. සංඥාවෝ ප්‍රකටව විනකියෝ ප්‍රකටව උපදිත්. ප්‍රකටව වටහන්. ප්‍රකටව අත්‍යයට යෙත්. මහණෙනි, භාවිත බහුලිකාන වූ මේ සමාධිභාවනාව සමානිසම්ප්‍රඥාය පිණිස පවත්නී ය.

මහණෙනි, භාවිත බහුලිකාන කවර සමාධිභාවනායෙක් ආසුවක්‍ෂය පිණිස පවත්නේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ පඤ්ච උපාදානසකකියෙහි උද - විය අනුව බලනුයේ වෙසෙයි: මෙසේ රූපය, මෙසේ රූපසමුදයය, මෙසේ රූපයාගේ අත්‍යයමය. මෙසේ වෙදනාය, මෙසේ වෙදනාසමුදයය, මෙසේ වෙදනාවගේ අත්‍යයමය. මෙසේ සංඥාය, මෙසේ සංඥාසමුදයය, මෙසේ සංඥාවගේ අත්‍යයමය. මෙසේ සංසාරය, මෙසේ සංසාරසමුදයය, මෙසේ සංසාරයන්ගේ අත්‍යයමය. මෙසේ විඤ්ඤාය, මෙසේ විඤ්ඤාසමුදයය, මෙසේ විඤ්ඤායාගේ අත්‍යයමය. කියා යි. මහණෙනි, භාවිත බහුලිකාන මේ සමාධිභාවනාව ආසුවක්‍ෂය පිණිස පවත්නී ය.

ඉමා බො භික්ඛවෙ වනස්සො සමාධිභාවනා.

ඉද්දස්ස ජන මෙන භික්ඛවෙ සකිය භාසිතං පාරායනෙ පුණ්ණක-
පඤ්ඤා:

- 104 සකිය ලොකසමිං පරොවරානි¹ යසිඤ්ජිතං තත්ථි කුභිඤ්චි ලොකෙ,
සනොනා විට්ඨමො අනිසො නිරාසො අතාරි සො ජාතිජරනාති බ්‍රුමිති.

4. 1. 5. 2.

[පඤ්ඤාචාරාකරණ සුතං]

42. වත්තාරිමානි භික්ඛවෙ පඤ්ඤාචාරාකරණානි, කතමානි වත්තාරි:

අත්ථි භික්ඛවෙ පඤ්ඤා ඵකංසව්‍යාකරණියො, අත්ථි භික්ඛවෙ පඤ්ඤා විහජ්ජ ව්‍යාකරණියො, අත්ථි භික්ඛවෙ පඤ්ඤා පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරණියො, අත්ථි භික්ඛවෙ පඤ්ඤා ධපනියො.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ වත්තාරි පඤ්ඤාචාරාකරණානිති.

105. ඵකංසව්‍යවනං ඵකං විහජ්ජ වචනාපරං,
තතියං පටිපුච්ඡෙස්ස වතුත්ථං පන ධාපයෙ.

106. යො ව නෙසං තත්ථ තත්ථ ජානාති අනුධම්මනං,
වතුපඤ්ඤාස්ස කුසලො ආනු භික්ඛුං තථාපිධං.

107. දුරාසදො දුපපසහො ගම්භිරො දුපපධංසියො²
අථො අතො අතතො ව උභයස්ස හොති කොවිදො.³

108. අතත්ථං පරිවජෙත්ති අත්ථං ගණ්ඨාති පණ්ඩිතො,
අත්ථාතිසමයො ධිරො පණ්ඩිතොති පට්ඨවතීති.

4. 1. 5. 3.

[සංඛ්‍යාකොධගරුසුතං]

43. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනොනා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං.
කතමෙ වත්තාරො:

කොධගරු න සද්ධම්මගරු, මකගරු න සද්ධම්මගරු, ලාභගරු න සද්ධම්මගරු, සකකාරගරු න සද්ධම්මගරු.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරො පුග්ගලා සනොනා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං.

වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනොනා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං.
කතමෙ වත්තාරො:

සද්ධම්මගරු න කොධගරු, සද්ධම්මගරු න මකගරු, සද්ධම්මගරු න ලාභගරු, සද්ධම්මගරු න සකකාරගරු.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරො පුග්ගලා සනොනා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනි.

1. පරොපරානි - මජ්ඣ. 2. දුපපධංසියො, සිඞ්ඞ. 3. උභයස්ස කොවිදො - ස්‍යා, කා.

මහණෙනි, මේ සතර සමාධිභාවකාවෝ යි.

මහණෙනි, මා විසින් “පාරයනයෙහි පුණ්ණකප්‍රශ්නයෙහි” දී (සංඛ්‍යාය ලොකසමං - යනාදී) තෙල ගයෙක් වදාරණ ලද ද, මේ-ඵලසමාපත්තිය සදහා වදාරණ ලදී:

104. සතචලොකයෙහි උත්තමාධිබ්‍රමීයන් නුවණින් දෑත යමකුට සකතිලොකයෙහි නිසිදු සකතිදියෙක (කෙලෙස් විසින්) චලිතයෙක් නැද්ද, ශාන්ත වූ ක්‍රොධධූම රහිත වූ නිද්‍රක් වූ ආශාරහිත වූ හෙතෙම ජාතිජරා ඉක්ම සිටියේ ය යි කියමි.

4. 1. 5. 2.

[පසුකව්‍යාකරණ සූත්‍රය]

42. මහණෙනි, මේ ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යන්:

මහණෙනි, එකාන්තයෙන් විසදියයුතු ප්‍රශ්නයෙක් ඇත. මහණෙනි, බෙදා විසදිය යුතු ප්‍රශ්නයෙක් ඇත. මහණෙනි, පිළිවිස විසදිය යුතු ප්‍රශ්නයෙක් ඇත. මහණෙනි, තබාලිය යුතු ප්‍රශ්නයෙක් ඇත.

මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෝ යි.

105. එක් පැණෙක් එකාන්තවචන යි. අනෙක විභජ්‍යවචන යි. තෙවැන්න පුළුවස්තේ ය. සිටුවන්න තබන්නේ ය.

106. යමෙක් ඒ ප්‍රශ්නයන් අතුරෙන් ඒ ඒ තැන අනුබ්‍රමිතා සංඛ්‍යාත විසදීම දන්නේ ද, එබඳු මහණ සතර පැණ පිළිබඳව දක්‍ෂයෙකැයි කියත්.

107. නොලංචියහෙන, නොමැඩලියහෙන, ගැඹුරු නොමුදවාලියහෙන වැලින් දෙවැදූරුම් අභ්‍යානභීයෙහි දක්‍ෂ වූ,

108. පණ්ඩිත මහණ අනභීය හරණේ ය. අභීය ගන්නේ ය. අභී-සමාගමයෙන් ධීර වූ ඒ මහණ පණ්ඩිතය යි කියනු ලැබේ.

4: 1. 5. 3.

[පඨම කොධගරු සූත්‍රය]

43. මහණෙනි, ලොකයෙහි මේ සතර පුද්ගල කෙනෙක් විද්‍යමානසහ. කවර සතර කෙනෙක යන්:

සද්ධම්මගරුක නොවන ක්‍රොධගරුකය, සද්ධම්මගරුක නොවන මකි-ගරුකය, සද්ධම්මගරුක නොවන ලාභගරුකය, සද්ධම්මගරුක නොවන සන්කාරගරුක යි.

මහණෙනි, ලොකයෙහි මේ සතර පුද්ගල කෙනෙක් විද්‍යමානසහ.

මහණෙනි, ලොකයෙහි මේ සතර පුද්ගල කෙනෙක් විද්‍යමානසහ. කවර සතර කෙනෙක යන්:

ක්‍රොධගරුක නොවන සද්ධම්මගරුකය, මකිගරුක නොවන සද්ධම්ම-ගරුකය, ලාභගරුක නොවන සද්ධම්මගරුකය, සන්කාරගරුක නොවන සද්ධම්මගරුක යි.

මහණෙනි, ලොකයෙහි මේ සතර පුද්ගල කෙනෙක් විද්‍යමානසහ.

109. කොධමිකකිගරු භිකූ ලාභසකකාරගාරවා,
න තෙ ධමෙම විරුහනති සමමාසමුද්ධිදෙසිතෙ.
110. යෙ ච සද්ධම්මගරුතො විහංසු විහරනති ච,
තෙ චෙ ධමෙම විරුහනති සමමාසමුද්ධිදෙසිතෙති.

4. 1. 5. 4.

[දුභිසකොධගරුසුතං]

44. වත්තාරො'මෙ භිකකිවෙ අසද්ධම්මා. කතමෙ වත්තාරො?

කොධගරුතා න සද්ධම්මගරුතා, මකකිගරුතා න සද්ධම්මගරුතා,
ලාභගරුතා න සද්ධම්මගරුතා, සකකාරගරුතා න සද්ධම්මගරුතා.

ඉමෙ ඛො භිකකිවෙ වත්තාරො අසද්ධම්මා.

වත්තාරො'මෙ භිකකිවෙ සද්ධම්මා. කතමෙ වත්තාරො?

සද්ධම්මගරුතා න කොධගරුතා, සද්ධම්මගරුතා න මකකිගරුතා,
සද්ධම්මගරුතා න ලාභගරුතා, සද්ධම්මගරුතා න සකකාරගරුතා.

ඉමෙ ඛො භිකකිවෙ වත්තාරො සද්ධම්මාති.

111. කොධමිකකිගරු භිකූ ලාභසකකාරගාරවො,
සුඛෙතො පුතිඤ්ච සද්ධමෙම න විරුහති.

112. යෙ ච සද්ධම්මගරුතො විහංසු විහරනති ච,
තෙ චෙ ධමෙම විරුහනති සෙනහමනායමිවොසධාති.

4. 1. 5. 5

[පඨමගෙහිකසසුතං]

45. එකං සමයං භගවා සාමිප්පියං විහරති ජෙහිවනො අනාඨපිණ්ඩි-
කස්ස ආරාමෙ.

අථ ඛො ගෙහිකසසුනා දෙවපුතො අභිකකනාය රතනියා අභිකකන-
වණෙනා කෙවලකප්පං ජෙතවනං ඔහාසෙච්චා යෙන භගවා තෙහුපසඬිකම්,
උපසඬිකම්චා භගවනං අභිවාදෙච්චා එකමනං අට්ඨාසි. එකමනං
සිතො ඛො රුහිතස්සො දෙවපුතො භගවනං එතදවොච:

109. ලාභසන්නාර කෙරෙහි ගෞරව ඇති ක්‍රොධය හා ගුණමකු බව ගරු කොට ඇති මහණ කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු සම්මාසම්බුදුරජාණන් දෙසු සද්ධම්මයෙහි නො වැඩෙත්.

110. සද්ධම්මගරුක වූ යම් හික්කු කෙනෙක් පෙර විසූහුද, දැන් වෙසෙත් ද, ඔහු එකානනයෙන් සම්මාසම්බුදුරාණන් දෙසු දහමෙහි වැඩෙත්.

4. 1. 5. 4.

[දුතිය කොඩගරු සූත්‍රය]

44. මහණෙනි, මේ අසද්ධම්මයෝ සතර දෙනෙක. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ක්‍රොධයෙහි සගෞරව බව ඇත, සද්ධම්මයෙහි සගෞරව බව නැත. ගුණ මැකීමෙහි සගෞරව බව ඇත, සද්ධම්මයෙහි සගෞරව බව නැත. ලාභයෙහි සගෞරව බව ඇත, සද්ධම්මයෙහි සගෞරව බව නැත. සන්නාරයෙහි සගෞරව බව ඇත, සද්ධම්මයෙහි සගෞරව බව නැත.

මහණෙනි, මේ සතර අසද්ධම්මයෝය.

මහණෙනි, මේ සද්ධම්මයෝ සතර දෙනෙක. කවර සතර දෙනෙක යත්:

සද්ධම්මයෙහි සගෞරව බව ඇත, ක්‍රොධයෙහි සගෞරව බව නැත. සද්ධම්මයෙහි සගෞරව බව ඇත, මකුගුණෙහි සගෞරව බව නැත. සද්ධම්මයෙහි සගෞරව බව ඇත, ලාභයෙහි සගෞරව බව නැත. සද්ධම්මයෙහි සගෞරව බව ඇත, සන්නාරයෙහි සගෞරව බව නැත.

මහණෙනි, මේ සතර සද්ධම්මයෝය.

111. ලාභසන්නාරයෙහි ගෞරවය ඇති ක්‍රොධයෙහි හා ගුණමකු බවෙහි ගෞරවය ඇති මහණෙක් වේ ද, මනා කෙනෙක පුතිබ්භයක් මෙන් සද්ධම්මාසන්නයෙහි නො වැඩෙයි.

112. සද්ධම්ම ගරු කොට ඇති යම් පැවිදි කෙනෙක් පෙර විසූහුද, දැන් වෙසෙත් ද, එකානනයෙන් ඔහු ඔෆ්ෆ්චානිහු පාවිච්ඡිසෙනාහය ලැබ වැඩෙත් ද, එපරිද්දෙන් සද්ධම්මයෙහි වැඩෙත්.

4. 1. 5. 5.

[පඨම රොහිතස්ස සූත්‍රය]

45. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙනවත නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක.

එක්බිති රොහිතස්ස දෙවුපුත් රු බෙහෙවින් ඉක්ම ගිය කල්හි මහතර වණියෙන් මුළු ජෙනවනය එකල කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේය. එකත්පසෙක සිටි රොහිතස්ස දෙවිපුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

යථ ඛො භනෙත න ජායති, න ජීයති, න මීයති, න චචති, න උපපජ්ජති, සකකා ඛු ඛො භනෙත ගමනෙන ලොකස්ස අනතං¹ ඤාතුං වා දට්ඨං වා පාපුණ්ණිතුං වාති?

යථ ඛො ආට්ටසො න ජායති, න ජීයති, න මීයති, න චචති, න උපපජ්ජති. නාහනතං ගමනෙන ලොකස්ස අනතං ඤාතය්‍යං දට්ඨය්‍යං පත්තය්‍යන්ති වදාමි.

අච්ඡරියමහනෙත, අබ්‍යුත්තමහනෙත, යාව සුභාසිතං විදමහනෙත භගවතා, යථ ඛො ආට්ටසො න ජායති න ජීයති න මීයති න චචති න උපපජ්ජති, නාහනතං ගමනෙන ලොකස්ස අනතං ඤාතය්‍යං දට්ඨය්‍යං පත්තය්‍යන්ති වදාමිති.

භූතපුබ්බාභං භනෙත, රෙභිතස්සො නාම ඉසි අහොසිං භොජ්ජනෙතා ඉද්ධිමා වෙභාසභිගමො. තස්ස මය්‍යං භනෙත ඵචරුපො ජවො අහොසි, සෙය්‍යථාපි නාම දද්දහධමමො² ධනුගහභො සිකඛිතො කතභන්ථො කතුපා-සනො ලහුකෙන අසනෙන අපසකසිරෙන තිරියං තාලච්ඡායං අතිපාතෙය්‍ය.

ඵචරුපො පදවිතිභාරො අහොසි, සෙය්‍යථාපි නාම පුරන්ධිමා සමුද්දා පච්ඡමො සමුද්දො.

තස්ස මය්‍යං භනෙත ඵචරුපෙන ජවෙන සමනනාගතස්ස ඵචරුපෙන ච පදවිතිභාරෙන, ඵචරුපං ඉච්ඡාගතං උපපජ්ජී අහං ගමනෙන ලොකස්ස අනතං පාපුණ්ණිස්සාමිති.

සො ඛො අහං භනෙත අඤ්ඤානුව අසිත්ථිතබ්බාසිතසාසිතා, අඤ්ඤානු උච්චාරපස්සාවකමමා, අඤ්ඤානු නිද්දාකිලමථපටිවිනොදනා, වස්සසනායුකො වස්සසනජීවි වස්සසනං ගනන්වා අපසන්වා ලොකස්ස අනතං අනන්තරායෙව කාලකතො.

අච්ඡරියං භනෙත අබ්‍යුත්තං භනෙත යාව සුභාසිතං විදමහනෙත භගවතා, යථ ඛො ආට්ටසො න ජායති න ජීයති න මීයති න චචති න උපපජ්ජති, නාහනතං ගමනෙන ලොකස්ස අනතං ඤාතය්‍යං දට්ඨය්‍යං පත්තය්‍යන්ති වදාමිති.

යථ ඛො ආට්ටසො න ජායති න ජීයති න මීයති න චචති න උපපජ්ජති, නාහනතං ගමනෙන ලොකස්ස අනතං ඤාතය්‍යං දට්ඨය්‍යං පත්තය්‍යන්ති වදාමි. න වාහං ආට්ටසො අපසන්වා ලොකස්ස අනතං දුක්ඛස්ස අනතාකිරියං වදාමි. අපිවාහං ආට්ටසො ඉමසමිං යෙව බ්‍යාමමනෙන කලෙබරෙ සඤ්ඤාමති සමනකෙ ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙමි. ලොකසමුදයඤ්ච ලොක-නිරෝධඤ්ච ලොකනිරෝධගාමිනිඤ්ච පටිපදනති.

වහන්ස, යම් ම තැනෙක නූපදනේ ද, නො දිරන්තේ ද, නො මියන්තේ ද, නො සැවෙන්තේ ද, අපරාපර ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් නූපදනේ ද, වහන්ස, පියගමනින් ඒ ලොකයාගේ කෙළවර දක්නට වේවයි දන්තට වේවයි, පැමිණෙන්නට වේවයි හැකි වේ ද?

ඇවත, යම් ම තැනෙක නූපදනේ ද නො දිරන්තේ ද නො මියන්තේ ද නො සැවෙන්තේ ද (අපරාපර ප්‍රතිසන්ධි විසින්) නූපදනේ ද, මම පියගමනින් ඒ ලොකයාගේ ඒ කෙළවර දතයුතු ය යි හෝ දැක්කයුතු ය යි හෝ පැමිණිය යුතු ය යි හෝ නො කියමි.

වහන්ස, ආඥාපීය, වහන්ස, අද්දුතය, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙ බස යාවත් සුභාෂිතය. (අත්‍යාවශ්‍යෙන් සුභාෂිතය) ඇවත, 'යම් ම තැනෙක නූපදනේ ද නො දිරන්තේ ද නො මියන්තේ ද නො සැවෙන්තේ ද (අපරාපර ප්‍රතිසන්ධි විසින්) නූපදනේ ද, මම පියගමනින් ඒ ලොකයාගේ ඒ කෙළවර දතයුතු ය යි හෝ දැක්ක යුතු ය යි හෝ පැමිණිය යුතු ය යි හෝ නොකියමි' යනුයි.

වහන්ස, පෙර වූ දෑයක් කියමි: මම හොප්පුනු වූ රෙහිතස්ස නම් ඉදුහ ඇති ආකාශවාරි සාමයෙකිම් වීමි. වහන්ස, ඒ මට මෙබඳු ජවයෙක් විය. දෙළොස් වසක් තුළ දුනුකම්හි ශික්ෂිත, කාතභස්ස, කළ උපාසනා ඇති, දසබන්ධ වූ, බහුභික්ෂක ලක්ෂණයෙකින් නිදුක් සේ තල්සෙය සරස් විද පියා ඉක්මවා ද, එබඳු ජව ය යි.

පෙරදිග මුහුදින් පැළදිග මුහුද යම් පරිදි දුර වේ ද, එපරිදි දුර වූ පාදව්‍යතිහාරයෙක් (පියමාරු කිරීමක්) විය.

වහන්ස, මෙබඳු ජවයෙන් සමන්විත, මෙබඳු පාදව්‍යතිහාරයෙන් යුක්ත ඒ මට මෙබඳු ඉවහායෙක් උපත: 'මම පියගමනින් ලොකයාගේ අන්තයට පැමිණෙමි' යනුයි.

වහන්ස, ඒ මම බිදීමි පිම් කැම් ලෙවීමි හැර මල මුකිස හැර, නිද්‍රාකලමුප්පි විනොදනා හැර වමිශකායුෂ්ඨ වූයෙම් වමිශතජීවි වූයෙම් සියක් හවුරුදු ගොස් ලොකාන්තයට නො පැමිණ ම අතර ම කල්පය කෙළෙමි.

වහන්ස, ආඥාපීය, වහන්ස, අද්දුතය, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තෙල බස යාවත් සුභාෂිතය, 'ඇවත, යම් ම තැනෙක නූපදනේ ද, නො දිරන්තේ ද නො මියන්තේ ද නො සැවෙන්තේ ද (අපරාපර ප්‍රතිසන්ධි විසින්) නූපදනේ ද මම පියගමනින් ලොකයාගේ ඒ කෙළවර දතයුතු ය යි හෝ දැක්ක යුතු ය යි හෝ පැමිණිය යුතු ය යි හෝ නො කියමි' යනුයි.

ඇවත, යම් ම තැනෙක නූපදනේ ද, නො දිරන්තේ ද, නො මියන්තේ ද නො සැවෙන්තේ ද (අපරාපර පිළිසද විසින්) නූපදනේ ද, පියගමනින් ලොකයාගේ ඒ අන්තය දත යුතු ය යි, දැක්ක යුතු ය යි, පැමිණිය යුතු ය යි නො කියමි. ඇවැත්ති, මම සංසකාර ලොකයාගේ අන්තයට නො පැමිණ ම දුඃඛයාගේ කෙළවර කිරීමි ද නො කියමි. ඇවැත්ති, වැලිත් මම සසංඤ වූ සවිතතක වූ ව්‍යාමමානු වූ මේ ආත්මභාවයෙහි ම දුඃඛසත්‍යය ද සමුදයසත්‍යය ද නිරෝධසත්‍යය ද නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපත්තිය ද පණවමි.

113. ගමනෙන න සත්තබ්බො ලොකස්සනො කුදුවනං,
න ච අප්පචා ලොකනාං දුක්ඛා අත්ථි පමොවනං.
114. තස්මා භවෙ ලොකවිදු සුමෙධො ලොකනාගු චුසිනබ්බචරියො,
ලොකස්ස අනතං සමිතාථි ඤාතා තාසිංසනි¹ ලොකමිමං පරඤ්චාතී.

4. 1 5. 6

[දුතියරොතිතස්සසුතනං]

46. අථ බො භගවා තස්සා රතතියා අච්චයෙන භික්ඛු ආමනොසි:
ඉමං භික්ඛවෙ රතතිං රොතිතස්සා දෙවපුතො අභික්කනාය රතතියා
අභික්කනාවණ්ණො කෙවලකප්පං ජෙනවනං ඔහාසෙතා යෙනාහං
තෙත්ථසඛකමි, උපසඛකමිතා මං අභිවාදෙතා එකමනාං අට්ඨාසි, එකමනාං
සිතො බො භික්ඛවෙ රොතිතස්සා දෙවපුතො මං එතදවොච:

යත්ථ නු බො භනෙත ත ජායති න ජියති න මියති න චචති න
උප්පජ්ජති. සකකා නු බො සො භනෙත ගමනෙන ලොකස්ස අනතං ඤාතුං
වා දට්ඨං වා පාපුණ්ණං වාති.

එවං චුතො අහං භික්ඛවෙ රොතිතස්සා දෙවපුතනං එතදවොචං:
යත්ථ බො ආචුසො න ජායති න ජියති න මියති න චචති න උප්පජ්ජති.
නාභනං ගමනෙන ලොකස්ස අනතං ඤාතය්‍යං දට්ඨය්‍යං පතතය්‍යන්ති²
චදමිති.

එවං චුතො භික්ඛවෙ රොතිතස්සා දෙවපුතො මං එතදවොච:
අච්ඡරියං භනෙත අභිභූතං භනෙත යාව සුභාසිතං විදං භනෙත භගවතා,
යත්ථ බො ආචුසො න ජායති න ජියති න මියති න චචති න උප්පජ්ජති.
නාභනං ගමනෙන ලොකස්ස අනතං ඤාතය්‍යං දට්ඨය්‍යං පතතය්‍යන්ති³
චදමිති.

භූතපුබ්බාහං භනෙත රොතිතස්සා නාම ඉසි අහොසිං හොජ්ජනො
ඉද්ධිමා වෙහාසඛගමො, තස්ස මය්‍හං භනෙත එවරුපො ජවො අහොසි:
සෙය්‍යථාපි නාම දලහධිමෙමා³ ධනුගහහො සිකඛිතො කතභණ්ඨො කතුපාසනො
ලහුකෙන අසනෙන අප්පකසිරෙන තිරියං තාලච්ඡායං අතිපාතෙය්‍ය.

එවරුපො පදවිතිහාරෙ අහොසි, සෙය්‍යථාපි නාම පුරුෂිමා සමුද්දං
පච්ඡිමො සමුද්දො. තස්ස මය්‍හං භනෙත එවරුපෙන ජවෙන සමනනාගතස්ස
එවරුපෙන ච පදවිතිහාරෙන, එවරුපං ඉච්ඡාගතං උප්පජ්ජී: අහං ගමනෙන
ලොකස්සනං පාපුණ්ණමිති.

සො බො අහං භනෙත අඤ්ඤානුව අසිනපිතබාසිතසාසිතා අඤ්ඤානු
උච්චාරපස්සාවකමමා අඤ්ඤානු නිද්දාකිලමථපට්ඨිතොදනා වස්සසතායුකො
වස්සසතජ්ථි වස්සසතං ගනවා අප්පචාව ලොකස්ස අනතං අනතරුයෙව⁴
කාලකතො.

1 නා සිසති - මජ්ඣං. 2 ඤාතෙය්‍යං, දට්ඨෙය්‍යං පතතෙය්‍යංති - කඤ්චි.

3 දලහධිමො - මජ්ඣං. 4 අනතරු - කඤ්චි, මජ්ඣං.

113. කිසි කලෙකදු පියගමනින් ලොකාන්තය නො පැමිණිය හැකිය. නිවන් නො පැමිණ දුකින් මිදීමෙන් නැත.

114 එබැවින් ලොකය දත්, සුඤ්ඤ ප්‍රඥ ඇති, නිවණට ගිය, වාස නිම කළ බහිසර ඇති, සන්සිදු ළු පව් ඇති, රහත් තෙම එකාන්තයෙන් ලොකාන්තය දැන මෙ ලොව හා පරලොව හා නො පනනේ ය.

4. 1. 5. 6

[දුකිය රොහිතස්ස සුභුස]

46. එක්කිනි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ රැය ඇවෑමෙන් නිසූන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, මේ රැය රොහිතස්ස දෙවුපුත් රැය බෙහෙවින් ඉකුත් කල්හි (- මධ්‍යම රාත්‍රියෙහි) විශිෂ්ට ඡත්‍රිවණ් ඇත්තේ මුළු දෙවරම බබුලුවා මා වෙත පැමිණියේය. පැමිණ මා සකසා වැද එකත්පස් ව සිටියේ ය. මහණෙනි, එකත්පස්ව සිටි රොහිතස්ස දෙවුපුත් මට තෙල සැල කෙළේය:

වහන්ස, යම් ම තැනෙක නූපදනේ ද, නොදිරනේ ද, නොමියනේ ද, නොසැවනේ ද, (අපරාපර පිළිසඳ විසින්) නූපදනේ ද, වහන්ස, පියගමනින් ඒ ලොකයාගේ එකෙළවර දන්නට වේවයි දන්නට වේවයි පැමිණෙන්නට වේවයි හැකි වේ ද?

මහණෙනි, මෙසේ කි කල්හි මම රොහිතස්ස දෙවුපුත් හට මෙසේ කිමි: ඇවත, යම් ම තැනෙක නූපදනේ ද, නොදිරනේ ද, නොමියනේ ද, නොසැවනේ ද, (අපරාපර පිළිසඳ විසින්) නූපදනේ ද, මම පියගමනින් ඒ ලොකයාගේ කෙළවර දතයුතු යයි හෝ දැක්ක යුතු ය යි හෝ පැමිණිය යුතු ය යි හෝ නොකියමි.

මහණෙනි, මෙසේ කි කල්හි රොහිතස්ස දෙවුපුත් මට මෙසේ කිය: වහන්ස, ආශ්වාසීය, වහන්ස, අද්භූතය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙ බස යාවන් සුභාෂිතය: 'ඇවත, යම් ම තැනෙක නූපදනේ ද, නොදිරනේ ද, නොමියනේ ද, නොසැවනේ ද (අපරාපර පිළිසඳ විසින්) නූපදනේ ද, මම පියගමනින් ඒ ලොකයාගේ එකෙළවර දතයුතු ය යි හෝ දැක්ක යුතු ය යි හෝ පැමිණිය යුතු ය යි හෝ නොකියමි' යනුයි.

වහන්ස, පෙර වූ දැයක් කියමි: මම ගොඡපුත්‍ර වූ රොහිතස්ස නම් ඉදහ ඇති, ආකාශවාරී සෘෂියෙකිමි වීමි. වහන්ස, ඒ මට මෙබඳු ජවයෙක් විය. දෙළොස් වසක් තුළ ශික්ෂිත, කෘතහස්ත, කෘතොපාසන, දායධනින් වූ, ධනුර්ධරයෙක් ලක්ෂ්‍යරයෙකින් නිදුක් සේ තල්පෙය සරස විදපියා ඉක්මවා ද, එබඳු ජව යි. පෙර දිග මුහුදින් පැළදිග මුහු ද යම් පරිදි දුර වේ ද, එපරිදි වූ පාදව්‍යතිහාරයෙක් විය. වහන්ස, මෙබඳු ජවයෙන් සමකුගත, මෙබඳු පාදව්‍යතිහාරයෙන් යුත් ඒ මට මෙබඳු ඉව්ඡායෙක් උපත: 'මම පියගමනින් ලොකයාගේ කෙළවරට පැමිණෙමි' යනුයි. වහන්ස, ඒ මම බිදීමි, පිමි, කෑමි, ලෙවීමි හැර මලමු කිස හැර නිදාකලමු විනොදනා හැර, වමීශනායුෂක වූයෙමි, වමීශනඡත්‍රී වූයෙමි සියක් හවුරුදු ගොස් ලොකාන්තයට නො පැමිණ ම අතර ම කලුරිය කෙළෙමි.

අච්ඡරියං භනො, අබ්‍යුත්තං භනො, යාව සුභාසිතං විදං භනො භගවතා යත්ථ ඛො ආට්‍රිසො න ජායති න ජීයති න මීයති න චවති න උප්පජ්ජති නාහං තං ගමතෙත ලොකස්ස අන්තං ඤ්ඤායාං දට්ඨයාං පත්තයාන්ති වදාමිති.

එවං චුතො අහං භික්කුවෙ රෙහිතස්සං දෙවපුත්තං එතදවොචං යත්ථ ඛො ආට්‍රිසො න ජායති න ජීයති න මීයති න චවති න උප්පජ්ජති. නාහං තං ගමතෙත ලොකස්ස අන්තං ඤ්ඤායාං දට්ඨයාං පත්තයාන්ති වදාමිති. න වාහං ආට්‍රිසො අප්පඤ්ච ලොකස්ස අන්තං දුක්ඛස්ස අන්තකිරියං වදාමි. අපි වාහං ආට්‍රිසො ඉමස්මිං යෙව ඛ්‍යාමමතො කලෙඛරෙ සඤ්ඤාමති සමනකෙ ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙමි ලොකසම්මුදයඤ්ච ලොකනිරෝධඤ්ච ලොකනිරෝධගාමිනිඤ්ච පටිපදන්ති.

115. ගමතෙත න පත්තබ්බො ලොකස්සන්තො කුදවතං,
න ච අප්පඤ්ච ලොකන්තං දුක්ඛං අත්ථ පමොවතං.

116. තස්මා භවෙ ලොකවිදු සුමෙධො ලොකන්තගු චූඡිතබ්බභවරියො,
ලොකස්ස අන්තං සම්බාවි ඤ්ඤා තාසිංසති ලොකමිමං පරඤ්චාති.

4 1. 5. 7

[සුචිදුරච්ඡිදුරසුත්තං.]

47. වත්තාරිමානි භික්කුවෙ සුචිදුරච්ඡිදුරාති. කතමානි වත්තාරි?

තහං ච භික්කුවෙ පඨවී ච, ඉදං පඨමං සුචිදුරච්ඡිදුරෙ. ඔරිමඤ්ච භික්කුවෙ තිරං සමුද්දස්ස පාරිමඤ්ච තිරං, ඉදං දුතියං සුචිදුරච්ඡිදුරෙ. යතො ච භික්කුවෙ චෙරෙවතො අබ්‍යුදෙති, යත්ථ ච අත්ථමෙති, ඉදං තතියං සුචිදුරච්ඡිදුරෙ. සකඤ්ච භික්කුවෙ ධම්මො අසතඤ්ච ධම්මො, ඉදං චතුත්ථං සුචිදුරච්ඡිදුරෙ. ඉමානි ඛො භික්කුවෙ වත්තාරි සුචිදුරච්ඡිදුරාතිති.

117. තහං ච දුරෙ පඨවී ච දුරෙ පාරං සමුද්දස්ස තදහු දුරෙ,
යතො ච චෙරෙවතො අබ්‍යුදෙති පහසිකරෙ යත්ථ ච අත්ථමෙති.

118. තතො භවෙ දුරතරං වදන්ති සකඤ්ච ධම්මං අසතඤ්ච ධම්මං,
අඛ්‍යාසිකො භොති සතං සමාගමො යාවමපි? තිට්ඨයා
තථෙව භොති,
ඛිප්පං හි වෙති අසතං සමාගමො තස්මා සතං
ධම්මො අසති ආරකාති.

වහන්ස, ආඥාපීය, වහන්ස, අද්ද්‍රව්‍යය, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තෙල බස යාවත් සුභාෂිතය: 'ආවත, යම් ම තැනෙක නුපදනේ ද, නො දිරනේ ද, නො මියනේ ද, නො සැවනේ ද, (අපරාපර පිළිසඳ විසින්) නුපදනේ ද, මම පියගමනින් ලොකයාගේ එකෙළවර දතයුතු ය යි හෝ දැක්ක යුතුය යි හෝ පැමිණිය යුතුය යි හෝ නො කියමි' යනුයි.

මහණෙනි, මේ සේ කි කල්හි මම රොහිතස්ස දෙවුපුත්භට තෙල කිමි: ආවත, යම් ම තැනෙක නුපදනේ ද, නො දිරනේ ද, නො මියනේ ද, නො සැවනේ ද, (අපරාපර පිළිසඳ විසින්) නුපදනේ ද, පියගමනින් ලොකයාගේ එකෙළවර දතයුතු ය යි, දැක්ක යුතුය යි, පැමිණිය යුතුය යි නො කියමි. ආවැන්නි, මම (සංඝකාර) ලොකයාගේ අන්‍යායට නොපැමිණ ම දු:බයාගේ කෙළවර නිරීම ද නො කියමි. ආවැන්නි, වැලින් මම සසංඤ වූ සචිත්තක වූ ව්‍යාමමානු වූ මේ ආත්මභාවයෙහි ම දු:බසන්‍යාය ද සමුදයස්ත්‍යාය ද නිරෝධස්ත්‍යාය ද නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපත්තිය ද පණවමි.

115. කිසි කලෙකදු පියගමනින් ලොකාන්තය නො පැමිණිය හැකිය. නිවන් නො පැමිණ දුකින් මිදීමෙන් නැත.

116. එබැවින් ලොකය දත්, සුඤ්ජර ප්‍රඥ ආති, නිවණට ගිය, වාස නිම කළ මග බමසර ආති, සන්සිද්දු පථි ආති, රහත් තෙම එකාන්තයෙන් ලොකාන්තය දැන මෙලොව හා පරලොව හා නොපතනේ ය.

4 1. 5. 7.

[සුවිදුරවිදුර සූත්‍රය]

47. මහණෙනි, මේ සුවිදුර-විදුරස්ථානයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, සුවිදුර - විදුරස්ථානයෙහි වන අහස හා පොළොව හා යයි මේ පළමුවැන්න යි. මහණෙනි, සුවිදුර - විදුරස්ථානයෙහි වන සමුද්‍රයාගේ මෙතෙර හා එතෙර හා යයි මේ දෙවැන්න යි. මහණෙනි, යම් තැනෙක හිරු නැගේ ද, යම් තැනෙක හිරු අත්‍යායට යේ ද, මේ තෙවැන්නයි. මහණෙනි, සුවිදුර-විදුරස්ථානයෙහි වන සන්පුරුෂධමිය හා අසන්පුරුෂධමිය හා යයි මේ සිවුවැන්නයි.

මහණෙනි, මේ සතර සුවිදුර - විදුරස්ථානයෝ යි.

117. අහස ද දුරෙහි වෙයි. පොළොව ද එයින් දුරෙහි වෙයි. සමුද්‍රයාගේ පරතෙරෙක් ඇද්ද එ ද දුරෙහිය යි කියත්. ප්‍රභාකර වූ හිරු යම් තැනෙක උද වේ ද, යම් තැනෙක අත්‍යායට යේ ද (ඒ දෙතැන ද) දුරෙහි ය යි කියත්.

118. සද්ධමිය ද අසද්ධමිය ද එයට ද වඩා එකාන්තයෙන් දුරතරය යි කියත්. සන්සමාගමය ද වෙන්ව නොයන සවභාව ආති වෙයි. යම් තාක් (යම්සේ) සිටුනේ ද එසේ ම සිටුනේ වෙයි. අසන්සමාගමය වඩා අපගත වෙයි. එබැවින් සන්පුරුෂධමිය අසන්පුරුෂධයක් කෙරෙත් දුර වෙයි.

4. 1 5. 8.

[විසාබසුතනං]

48. එකං සමයං භගවා සාවකපීඨං විහරති ඡේතාවනො අනාථවිණිකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා විසාබො පඤ්චාලිපුතො¹ උපට්ඨානසාලායං භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුතොත-
ඡේති සමපහංසෙති පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය අත්ඤ්ඤපතියා පරියාපනාය අතිස්සිතාය.

අථ බො භගවා සායනහසමයං පතිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙනුපට්ඨානසාලා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා පඤ්ඤතො ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ඣ බො භගවා භික්ඛු ආමනොසී: කො හු බො භික්ඛුවෙ උපට්ඨානසාලායං භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුතොතඡේති සමපහංසෙති පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය අත්ඤ්ඤපතියා පරියාපනාය අතිස්සිතායාති.

ආයස්මා භනොත විසාබො පඤ්චාලිපුතො උපට්ඨානසාලායං භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුතොතඡේති සමපහංසෙති පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය අත්ඤ්ඤපතියා පරියාපනාය අතිස්සිතායාති.

අථ බො භගවා ආයස්මනං විසාබං පඤ්චාලිපුතං එතදවොච: සාධු සාධු විසාබ, සාධු බො තං විසාබ භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුතොතඡේති සමපහංසෙති පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙල-
ගලාය අත්ඤ්ඤපතියා පරියාපනාය අතිස්සිතායාති.

119. න භාසමානං ජාතනති මිස්සං බාලෙති පණ්ඨිතං,
භාසමානඤ්ච ජාතනති දෙසෙනාං අමතං පදං.

120. භාසයෙ ජොතයෙ ධම්මං පගගණෙහ ඉසීනං ධජං,
සුභාසිතධජං ඉසයො ධම්මො හි ඉසීනං ධජොති.

4. 1. 5. 9

[විපල්ලාසසුතනං]

49. චතතාරෙ'මෙ භික්ඛුවෙ සඤ්ඤවිපල්ලාසො විතතවිපල්ලාසො දිට්ඨි-
විපල්ලාසො. කතමෙ චතතාරෙ?.

අතිච්චෙ භික්ඛුවෙ නිච්චන්ති සඤ්ඤවිපල්ලාසො, විතතවිපල්ලාසො, දිට්ඨි-
විපල්ලාසො. දුකෙහි භික්ඛුවෙ සුඛන්ති සඤ්ඤවිපල්ලාසො, විතතවිපල්ලාසො,
දිට්ඨිවිපල්ලාසො. අනන්තති භික්ඛුවෙ අනන්තාති සඤ්ඤවිපල්ලාසො,
විතතවිපල්ලාසො, දිට්ඨිවිපල්ලාසො. අසුභෙ භික්ඛුවෙ සුභන්ති සඤ්ඤ-
විපල්ලාසො, විතතවිපල්ලාසො, දිට්ඨිවිපල්ලාසො. ඉමෙ බො භික්ඛුවෙ චතතාරෙ
සඤ්ඤවිපල්ලාසො, විතතවිපල්ලාසො, දිට්ඨිවිපල්ලාසො.

1. පඤ්චාලිපුතො. මජ්ඣං

4. 1. 5. 8.

[විසාධ සූත්‍රය]

48. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ සේනවත නම් අතෝපිඬු සිටුවුනේ අරමිති වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි පසුවාලි බැමණියගේ පුත් ආයුෂමත් විසාධ තෙරණුවෝ උපසංඛත ශාලා-
යෙහිදී පිරිපුන් වචන ඇති, අපලිබුද්ධ, කෙළතොළු නොවූ හෙයින් නිදෙස් වූ, අරුත් අභවන, නිවන් ඇසුරු කළ, වට ඇසුරු නොකළ, දූහැමි කථායෙන් භික්ෂූන් කරුණු දක්වා බෙණෙයි. සමාදන් කරවයි. තෙද ගන්වා බෙණෙයි. පහදවයි.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් වේලෙහි පිළිසලනින් නැගී සිටි සේක් උවටැන්හලට වැඩී සේක. එළඹ පැනවූ අස්තෙහි වැඩවුන් සේක. වැඩහිද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, උපසංඛත ශාලායෙහිදී කවරෙක් නම් පිරිපුන් වචන ඇති, නොපැහැලි ගලාබස්නා හෙයින් විසාඛර වූ, කෙළතොළු නොවූ හෙයින් නිදෙස් වූ, අරුත් අභවන, නිවන් ඇසුරු කළ, වට ඇසුරු නොකළ, දූහැමි කථායෙන් භික්ෂූන් කරුණු දක්වා බෙණේ ද, සමාදන් කරවා ද, තෙද ගන්වා බෙණේ ද, පහදවා ලයි ද?

වහන්ස, පසුවාලි බැමණිය පුත් ආයුෂමත් විසාධතෙරණුවෝ උපසංඛත-
ශාලායෙහිදී පිරිපුන් තෙපුල් ඇති, ගලා බස්නා හෙයින් විසාඛර වූ, කෙළතොළු නොවූ හෙයින් නිදෙස් වූ, අරුත් අභවන, නිවන් ඇසුරු කළ, වට ඇසුරු නොකළ, දූහැමි කථායෙන් භික්ෂූන් කරුණු දක්වා බෙණෙත්. සමාදන් කරවත්, තෙද ගන්වා බෙණෙත්, පහදවා ලත්.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පසුවාලි බැමණියගේ පුත් ආයුෂමත් විසාධ තෙරැන්හට තෙල වදාළ සේක: “මැනව, මැනව, විසාධයෙනි, විසාධ-
යෙනි, මැනව. තෙපි පිරිපුන් බස් ඇති, ගලාබස්නා වදන් ඇති, කෙළතොළු නොවූ හෙයින් නිදෙස් වූ, අරුත් අභවන, නිවන් ඇසුරු කළ, වට ඇසුරු නොකළ, දූහැමි කථායෙන් භික්ෂූන් කරුණු දක්වා බණව, සමාදන් කරව, තෙද ගන්වා බණව, පහදවා ලවයි වදාළහ.

119. බාලයන් හා මිශ්‍ර වාස ඇති, දූහැමි බස් නොබණන, පණ්ඩිතයා (පණ්ඩිතයෝ) නොදනිත්, නිව්‍යාණපදය (නවවිධලොකොත්තරධර්මය) දෙසන, දූහැමි කථා බණන්නහු (පණ්ඩිතයෝ) දනිත්.

120. ධර්මය බණන්නේය, බලවත්තේය. සෘෂිධර්මය (ලොවුතුරුදහම) නගා බණන්නේය. සෘෂිහු සුභාෂිත ධර්ම ඇතියහ. ධර්මය වනාහි සෘෂින්ගේ ධර්ම යි.

4. 1. 5. 9.

[විපලාස සූත්‍රය]

49. මහණෙනි, සංඥවිපඝ්ඤා විනතවිපඝ්ඤා දූෂිතවිපඝ්ඤා මොහු සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, අනිත්‍යවසතුයෙහි, ‘මේ නිත්‍ය ය’යි ගත්තේ සංඥවිපඝ්ඤා-
යෙහි, විනතවිපඝ්ඤායෙහි, දූෂිතවිපඝ්ඤායෙහි. මහණෙනි, දුඃඛයෙහි ‘මේ සුඛය’යි ගත්තේ සංඥවිපඝ්ඤායෙහි, විනතවිපඝ්ඤායෙහි, දූෂිතවිපඝ්ඤායෙහි. මහණෙනි, අනාත්මයෙහි ‘මේ ආත්මය’ යි ගත්තේ සංඥවිපඝ්ඤායෙහි, විනතවිපඝ්ඤායෙහි, දූෂිතවිපඝ්ඤායෙහි. මහණෙනි, අශුභයෙහි ‘මේ ශුභය’ යි ගත්තේ සංඥවිපඝ්ඤායෙහි, විනතවිපඝ්ඤායෙහි, දූෂිතවිපඝ්ඤායෙහි. මහණෙනි, මොහු සතර දෙන සංඥවිපඝ්ඤා වෙති, විනතවිපඝ්ඤා, දූෂිතවිපඝ්ඤා ද වෙති.

වනනාරො'මෙ භික්කවෙ න සඤ්ඤවිපල්ලාසො න විනතවිපල්ලාසො න දිට්ඨිවිපල්ලාසො, කතමෙ වනනාරො?

අනිච්චෙ භික්කවෙ අනිච්චනති න සඤ්ඤවිපල්ලාසො න විනතවිපල්ලාසො න දිට්ඨිවිපල්ලාසො, දුකෙහි භික්කවෙ දුකනිනති න සඤ්ඤවිපල්ලාසො න විනතවිපල්ලාසො න දිට්ඨිවිපල්ලාසො, අනත්තනති භික්කවෙ අනත්තනති න සඤ්ඤවිපල්ලාසො න විනතවිපල්ලාසො න දිට්ඨිවිපල්ලාසො, අසුභෙ භික්කවෙ අසුභනති න සඤ්ඤවිපල්ලාසො න විනතවිපල්ලාසො න දිට්ඨිවිපල්ලාසො.

ඉමෙ බො භික්කවෙ වනනාරො න සඤ්ඤවිපල්ලාසො න විනතවිපල්ලාසො න දිට්ඨිවිපල්ලාසො.

121. අනිච්චෙ නිච්චසඤ්ඤාදිනො දුකෙහි ව සුඛසඤ්ඤාදිනො, අනත්තනති ව අනත්තනති අසුභෙ සුභසඤ්ඤාදිනො.

122. මිච්ඡාදිට්ඨිගතො සත්තො බිත්තවිත්තො විසඤ්ඤාදිනො, තෙ යොගයුත්තො මාරස්ස අයොගකෙහිමිනො ජනා,

123. සත්තො ගච්ඡනති සංසාරං ජාතිමරණගාමිනො, යද ව බුද්ධා ලොකස්මිං උපපජ්ජනති පහඛරා.

124. තෙමං ධම්මං¹ පකාසෙනති දුකඛුපසමභාමිතං, කෙසං සුත්තං සප්පඤ්ඤා සම්මතං පච්චලද්ධං තෙ.²

125. අනිච්චං අනිච්චනො දකඛුං දුකම්භෙකඛු දුකඛනො, අනත්තනති අනත්තනති අසුභං අසුභනදුසුං, සමමාදිට්ඨිසමාදානා සබ්බං දුකං උපච්චගුනති.

4. 1. 5. 10.

[උපකකිලෙසසුත්තං]

50. වනනාරො'මෙ භික්කවෙ වජ්ඣමසුරියානං උපකකිලෙසො යෙහි උපකකිලෙසෙහි උපකකිලිට්ඨා වජ්ඣමසුරියා න තපනති න භාසනති න විරොචනති, කතමෙ වනනාරො?

අබ්බො භික්කවෙ වජ්ඣමසුරියානං උපකකිලෙසො යෙන උපකකිලෙසෙන උපකකිලිට්ඨා වජ්ඣමසුරියා න තපනති න භාසනති න විරොචනති, මහිකා³ භික්කවෙ වජ්ඣමසුරියානං උපකකිලෙසො යෙන උපකකිලෙසෙන උපකකිලිට්ඨා වජ්ඣමසුරියා න තපනති න භාසනති න විරොචනති, බුම්රජො⁴ භික්කවෙ වජ්ඣමසුරියානං උපකකිලෙසො යෙන උපකකිලෙසෙන උපකකිලිට්ඨා වජ්ඣමසුරියා න තපනති න භාසනති න විරොචනති, රුහු භික්කවෙ අසුරිජෙයු වජ්ඣමසුරියානං උපකකිලෙසො යෙන උපකකිලෙසෙන උපකකිලිට්ඨා වජ්ඣමසුරියා න තපනති න භාසනති න විරොචනති, ඉමෙ බො භික්කවෙ වනනාරො වජ්ඣමසුරියානං උපකකිලෙසො යෙහි උපකකිලෙසෙහි උපකකිලිට්ඨා වජ්ඣමසුරියා න තපනති න භාසනති න විරොචනති.

1. තෙ ඉමං - මජ්ඣං. 2. පච්චලද්ධං - මජ්ඣං, පච්චලද්ධු-සි.ඉ. 3. මහිකා - සත්තා,
4. බුමො රජො - මජ්ඣං.

මහණෙනි, සංඥවිපඝ්ඤා නොවන, විතනවිපඝ්ඤා නොවන, දූෂිතවිපඝ්ඤා නොවන මොහු සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, අනිත්‍යවස්තුයෙහි 'මේ අනිත්‍යය' යි ගන්නේ සංඥවිපඝ්ඤා නො වේ. විතනවිපඝ්ඤා, දූෂිතවිපඝ්ඤා ද නො වේ. මහණෙනි, දුඃඛයෙහි 'මේ දුඃඛය' යි ගන්නේ සංඥවිපඝ්ඤා නො වේ. විතනවිපඝ්ඤා, දූෂිතවිපඝ්ඤා ද නො වේ. මහණෙනි, අනාත්මයෙහි 'මේ අනාත්මය' යි ගන්නේ සංඥවිපඝ්ඤා නො වේ. විතනවිපඝ්ඤා, දූෂිතවිපඝ්ඤා ද නො වේ. මහණෙනි, අගුහයෙහි 'මේ අගුහය' යි ගන්නේ සංඥවිපඝ්ඤා නො වේ. විතනවිපඝ්ඤා, දූෂිතවිපඝ්ඤා ද නො වේ.

මහණෙනි, මොහු සතර දෙනා සංඥවිපඝ්ඤා නොවෙති, විතනවිපඝ්ඤා, දූෂිතවිපඝ්ඤා ද නො වෙත්.

121. අනිත්‍යවස්තුයෙහි (සංඥවිපඝ්ඤා වශයෙන්) නිත්‍ය සංඥ ඇති, දුඃඛයෙහි සුඛසංඥ ඇති, අනාත්මයෙහි ආත්මය යි දන් සංඥ ඇති, අගුහයෙහි ගුහසංඥ ඇති,

122. දූෂිතවිපඝ්ඤාවශයෙන් මිථ්‍යාදූෂිතවිපඝ්ඤා වැඩුණු (විතනවිපඝ්ඤා වශයෙන්) වික්ෂිප්ත සිත් ඇති, (මෙසේ) විපරිතසංඥදිය ගත්, යොගයෙන් ක්ෂේමය නොලත්, ජනසංඛ්‍යාත ඒ සත්ත්වයෝ මාරයාගේ යොගයෙහි යුක්ත වූවාහු වෙත්.

123. ජනිමරණ කර්ම යන සුලු ඒ සත්ත්ව සසර ඇවිදිති. යම් කලෙක ලොකයෙහි තැණ එළිය කරණ චක්‍රයානන්‍යවූයෝ පහළ වෙත් ද,

124. ඒ බුදුවරු දුක් සන්තිද්‍රවන සුලු මේ සිවුසස් දහම් පවසත්. ඒ ප්‍රාඥයෝ ඔවුන්ගේ දහම් අසා සවකිය විතරය (නො කිලිටි සිත) ලැබ,

125. අනිත්‍යය අනිත්‍ය විසින් දුටහ. දුක දුක් විසින් දුටහ. අනාත්මය අනාත්ම විසින් දුටහ. අගුහය අගුහ විසින් දුටහ. මෙසේ සමයන් දශීකය ගැණීමෙන් සියලු සසර දුක් ඉක්ම ගියහ.

4. 1. 5. 10.

[උපකෙලය සූත්‍රය]

50. මහණෙනි, යම් උපකෙලයෙකින් කිලිටි වූ සඳහිරු දෙදෙනා නො-බබළත් ද, සඳහිරු දෙදෙනාගේ ඒ මේ උපකෙලයෝ සතර දෙනෙක. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, යම් උපකෙලයෙකින් කිලිටි වූ සඳහිරු දෙදෙනා නො බබළත් ද, වලාකුළු සඳහිරු දෙදෙනාගේ ඒ උපකෙලය. මහණෙනි, යම් උපකෙලයෙකින් කිලිටි වූ සඳහිරු දෙදෙනා නො බබළත් ද, හිම සඳහිරු දෙදෙනාගේ ඒ උපකෙලය. මහණෙනි, යම් උපකෙලයෙකින් කිලිටි වූ සඳහිරු දෙදෙනා නො බබළත් ද, ධූම-රජස් සඳහිරු දෙදෙනාගේ ඒ උපකෙලය. මහණෙනි, යම් උපකෙලයෙකින් කිලිටි වූ සඳහිරු දෙදෙනා නො බබළත් ද, රුහු අසුරෙහු සඳහිරු දෙදෙනාගේ ඒ උපකෙලය. මහණෙනි, යම් උපකෙලයෙකින් කිලිටි වූ සඳහිරු දෙදෙනා නො බබළත් ද, සඳහිරු දෙදෙනාගේ ඒ උපකෙලයෝ මේ සතර දෙනා වෙති.

එවමෙව බො භික්කවෙ චන්තාරො සමණ්ණාභමණානං උපකක්ඛිලෙසො යෙහි උපකක්ඛිලෙසෙහි උපකක්ඛිලිට්ඨා එකෙ සමණ්ණාභමණා න තපනති න භාසනති න විරොචනති. කතමෙ චන්තාරො?

සනති භික්කවෙ එකෙ සමණ්ණාභමණා සුරං පිචනති මෙරයං, සුරා-මෙරයපානා අප්පට්ඨිතා. අයං භික්කවෙ පස්මො සමණ්ණාභමණානං උපකක්ඛිලෙසො යෙන උපකක්ඛිලෙසෙන උපකක්ඛිලිට්ඨා එකෙ සමණ්ණාභමණා න තපනති න භාසනති න විරොචනති. සනති භික්කවෙ එකෙ සමණ්ණාභමණා මෙට්ඨනං ධම්මං පභිසෙවනති මෙට්ඨනස්මා ධම්මා අප්පට්ඨිතා. අයං භික්කවෙ දුතියො සමණ්ණාභමණානං උපකක්ඛිලෙසො යෙන උපකක්ඛිලෙසෙන උපකක්ඛිලිට්ඨා එකෙ සමණ්ණාභමණා න තපනති න භාසනති න විරොචනති. සනති භික්කවෙ එකෙ සමණ්ණාභමණා ජාතරූපරජනං සාදියනති ජාතරූප-රජතපටිග්ගහණා අප්පට්ඨිතා. අයං භික්කවෙ තතියො සමණ්ණාභමණානං උපකක්ඛිලෙසො යෙන උපකක්ඛිලෙසෙන උපකක්ඛිලිට්ඨා එකෙ සමණ්ණාභමණා න තපනති න භාසනති න විරොචනති. සනති භික්කවෙ එකෙ සමණ්ණාභමණා මිච්ඡාජ්චෙන ජීවනති මිච්ඡාජීවා අප්පට්ඨිතා. අයං භික්කවෙ චතුස්මො සමණ්ණාභමණානං උපකක්ඛිලෙසො යෙන උපකක්ඛිලෙසෙන උපකක්ඛිලිට්ඨා එකෙ සමණ්ණාභමණා න තපනති න භාසනති න විරොචනති. ඉමෙ බො භික්කවෙ චන්තාරො සමණ්ණාභමණානං උපකක්ඛිලෙසො යෙහි උපකක්ඛිලෙසෙහි උපකක්ඛිලිට්ඨා එකෙ සමණ්ණාභමණා න තපනති න භාසනති න විරොචනති.

126. රාගදොසපරික්කිට්ඨා එකෙ සමණ්ණාභමණා,
අවිජ්ජානිට්ඨා පොසා පියරූපාභිතද්දිනො.
127. සුරං පිචනති මෙරයං පටිසෙවනති මෙට්ඨනං,
රජනං ජාතරූපඤ්ච සාදියනති අවිදුසු.
128. මිච්ඡාජ්චෙන ජීවනති එකෙ සමණ්ණාභමණා,
එතෙ උපකක්ඛිලෙසා චුත්තා බුද්ධොත්තාදිච්චබ්බුතා.
129. යෙහි උපකක්ඛිලිට්ඨා¹ එකෙ සමණ්ණාභමණා,
න තපනති න භාසනති අදබ්බවා² සරජාපගා.
130. අකුකාරෙන මන්දා තණ්හාදොසා සතෙතතිකා,
චබ්බිසනති කට්ඨිං ඝොරං ආදියනති පුත්තබ්බවනති.

මෙතිනස්සචග්ගො පඤ්චමො.

නිසසුද්දානං:

සමාගි පඤ්ඤං දො කොධා රොගිතස්සාපරෙ දුවො,
සුචිද්දර්ථිසාධා විපලොසො උපකක්ඛිලෙසෙන තෙ දොසාති.

පස්මො පණ්ණාසකො.

1. යෙහි උපකක්ඛිලෙසෙහි - මජ්ඣං.

2. අසුද්ධා සරජාමගා - මජ්ඣං.

මහණෙනි, එපරිදි ම යම් උපකෙලයෙකින් කිලිටි වූ කිසි මහණ බමුණු කෙනෙක් නො බබලන් ද, මහණබමුණන්ගේ ඒ උපකෙලයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, පස්වැදූරුම් සුරුව හා සිවුවැදූරුම් මෙරෙය බොන සුරු-
මෙරෙය පාතයෙන් නො වෙන් ව සිටුනා ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක්
ඇත. මහණෙනි, යම් උපකෙලයෙකින් කිලිටි වූ කිසි මහණබමුණු කෙනෙක්
(ගුණාලෝකයෙන්) නො බබලන් ද, මහණබමුණන්ගේ මේ පළමුවන
උපකෙලය යි. මහණෙනි, මෙප්පුනධම්ම සෙටුනා, මෙප්පුනධම්මයෙන්
නො වෙන් ව සිටුනා ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, යම්
උපකෙලයෙකින් කිලිටි වූ කිසි මහණබමුණු කෙනෙක් (ගුණවිරෝචන-
යෙන්) නො බබලන් ද, මහණබමුණන්ගේ මේ දෙවන උපකෙලය යි.
මහණෙනි, රන්රිදි පිළිගත්තා රන්රිදි පිළිගැණීමෙන් නො වෙන් ව සිටුනා
කිසි මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, යම් උපකෙලයෙකින් කිලිටි වූ
මහණබමුණු කෙනෙක් (ගුණප්‍රතාපයෙන්) නො බබලන් ද, මහණබමුණන්ගේ
මේ තුන්වන උපකෙලය යි. මහණෙනි, මිථ්‍යාජීවයෙන් ජීවත් වන,
මිථ්‍යාජීවයෙන් නො වෙන් ව සිටුනා කිසි මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත.
මහණෙනි, යම් උපකෙලයෙකින් කිලිටි වූ මහණබමුණෝ නො බබලන් ද,
මහණබමුණන්ගේ මේ සතර වන උපකෙලය යි. මහණෙනි, යම් උපකෙලය-
යෙකින් කිලිටි වූ මහණබමුණෝ නො බබලන් ද, මේ සතර මහණබමුණන්ගේ
ඒ උපකෙලයෝ වෙති.

126. කිසි මහණබමුණු කෙනෙක් රුගඳොෂයන් විසින් ඔබ මොබ
අදනා ලදහ. ප්‍රිය රූපාරමමණය ගෙන එහි අභිනන්දනය කරණ සුළු ඒ
පුරුෂයෝ අවිද්‍යායෙන් වැසුනාහ.

127. ඒ අනිබාලයෝ රහමෙර බොත්. මෙවුන්දම් සෙවති. රන්රිදි ද
පිළිගැනිත්.

128 - 129. කිසි මහණබමුණු කෙනෙක් මිථ්‍යාජීවයෙන් ජීවත් වෙති.
යම් උපකෙලයෙකින් කිලිටි වූ කිසි මහණබමුණු කෙනෙක් තහවුරු
නො වූවාහු වැහෙන කෙලෙස් රජස් ඇත්තාහු ගුණප්‍රතාපයෙන්
නො බබලන් ද, ගුණඵලියෙන් නො දිලියෙන් ද, තුලුහු ඒ උපකෙලයෙහි යි
ආදිත්‍යබන්ධු වූ සම්මාසම්බුද්ධන් විසින් වදාරණ ලදහ.

130 මොහානිකාරයෙන් වළදනා ලද නෘෂණාවට දස වූ නෘෂණායොත්‍ර
සහිත ඔහු කැකුළු අත්බව වඩත්. පුනර්භවය නැවැත ගනිත්.

රෝහිතස්ස වර්ගය පස්වැනි යි.

එහි උද්දනය:

සමාඛි හා ප්‍රශන යන සූත්‍ර දෙකය, ක්‍රොධ සූත්‍ර දෙකය, රෝහිතස්ස
සූත්‍රය හා අත්‍ය වූ රෝහිතස්ස සූත්‍රය, සුවිදුර, විශාඛ සූත්‍ර දෙකය.
විපල්ලාසසූත්‍රය හා උපකක්කිලෙස සූත්‍රය ද යි. ඔහු දස දෙනෙකි.

පඨම පණණාසකය නිමි.

2. දුතියො පණ්ණාසකො.

1. පුඤ්ඤානිසන්දවගෙහා.

4. 2. 1. 1.

[පඨමපුඤ්ඤානිසන්දසුතං.]

[සාවකවිදුහං.]

1. වතතාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුඤ්ඤානිසන්දා කුසලානිසන්දා සුඛස්සාභාරා සොවගහිකා සුඛවිපාකා සග්ගසංවත්තනිකා ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනති. කතමෙ වතතාරො?

යස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛු විවරං පරිභුඤ්ඤමානො අප්පමාණං වෙතොසමාධිං උපසම්පජ්ජ විහරති. අප්පමාණො තස්ස පුඤ්ඤානිසන්දො කුසලානිසන්දො සුඛස්සාභාරො සොවගහිකො සුඛවිපාකො සග්ගසංවත්තනිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනති.

යස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛු පිණ්ඩපාතං පරිභුඤ්ඤමානො අප්පමාණං වෙතොසමාධිං උපසම්පජ්ජ විහරති, අප්පමාණො තස්ස පුඤ්ඤානිසන්දො කුසලානිසන්දො සුඛස්සාභාරො සොවගහිකො සුඛවිපාකො සග්ගසංවත්තනිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනති.

යස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙනාසනං පරිභුඤ්ඤමානො අප්පමාණං වෙතොසමාධිං උපසම්පජ්ජ විහරති, අප්පමාණො තස්ස පුඤ්ඤානිසන්දො කුසලානිසන්දො සුඛස්සාභාරො සොවගහිකො සුඛවිපාකො සග්ගසංවත්තනිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනති.

යස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛු ගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරිකාරං පරිභුඤ්ඤමානො අප්පමාණං වෙතොසමාධිං උපසම්පජ්ජ විහරති, අප්පමාණො තස්ස පුඤ්ඤානිසන්දො කුසලානිසන්දො සුඛස්සාභාරො සොවගහිකො සුඛවිපාකො සග්ගසංවත්තනිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතතාරො පුඤ්ඤානිසන්දා කුසලානිසන්දා සුඛස්සාභාරා සොවගහිකා සුඛවිපාකා සග්ගසංවත්තනිකා ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනති

ඉමෙහි ව පන භික්ඛවෙ චතුභි පුඤ්ඤානිසන්දෙහි කුසලානිසන්දෙහි සමන්තාගතස්ස අරියසාවකස්ස න සුකාරං පුඤ්ඤස්ස පමාණං ගනෙතුං,¹ එත්තකො පුඤ්ඤානිසන්දො කුසලානිසන්දො සුඛස්සාභාරො සොවගහිකො සුඛවිපාකො සග්ගසංවත්තනිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනති. අථ ඛො අසඬ්ඛියො අප්පමෙයො මහාපුඤ්ඤකඛ්ඤොත්ථෙව සඬ්ඛං ගවජ්ජති.

1. ගනෙතුං, - ක.

2. ද්විතීය පණ්ණාසකය

1 පුඤ්ජානිකථා චරියා

4. 2. 1. 1.

[සුඵම පුඤ්ජානිකථා සූත්‍රය]

[සැවැත් හිදුන සි:]

1. මහණෙනි, සුව ඵලවන, මොනොවට අග්‍ර රූපාදි සමපත් ගෙණ දෙන, සුඛ විපාක ඇති, ස්වර්ගීය පිණිස පවත්නා, ඉෂට බව පිණිස කාන්තා බව පිණිස මනවඛන පිණිස භිතය පිණිස සුඛය පිණිස පවත්නා, මේ පුණ්‍යප්‍රවාහයෝ කුශල්‍යප්‍රවාහයෝ (කුශල්‍යාප්‍යන්තිනු) සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, යම් දයකයකුගේ සිවුරු වළඳනා මහණෙක් අර්හත්ඵලසමාධියට සමවැද වෙසේ ද, ඔහුට සුව ඵලවන මනා අග්‍ර රූපාදිසමපත් දෙන සුඛ විපාක ඇති ස්වර්ගීය පිණිස පවත්නා, ඉෂට බව පිණිස කාන්තා බව පිණිස මනවඛන පිණිස භිතය පිණිස සුඛය පිණිස පවත්නා අප්‍රමාණ පුණ්‍යප්‍රවාහයෙක් කුශල්‍යප්‍රවාහයෙක් වෙයි.

මහණෙනි, යම් දයකයකුගේ පිඬුවා වළඳන මහණෙක් අර්හත්ඵලසමාධියට ඵලඹ වෙසේ ද, ඔහුට සුව ඵලවන අග්‍ර වූ රූපාදි සමපත් ගෙණ දෙන සුඛ විපාක ඇති ස්වර්ගීය පිණිස පවත්නා, ඉෂට බව පිණිස කාන්තා බව පිණිස මනවඛන පිණිස භිතය පිණිස සුඛය පිණිස පවත්නා අප්‍රමාණ පුණ්‍යප්‍රවාහයෙක් කුශල්‍යප්‍රවාහයෙක් වෙයි.

මහණෙනි, යම් දයකයකුගේ සෙනසුන් වළඳ කරණ මහණෙක් අර්හත්ඵලසමාධියට ඵලඹ වෙසේ ද, ඔහුට සුව ඵලවන ස්වග්‍ර රූපාදිසමපත් ගෙණ දෙන සුඛ විපාක ඇති ස්වර්ගීය පිණිස පවත්නා, ඉෂට බව පිණිස කාන්තා බව පිණිස මනවඛන පිණිස භිතය පිණිස සුඛය පිණිස පවත්නා අප්‍රමාණ පුණ්‍යප්‍රවාහයෙක් කුශල්‍යප්‍රවාහයෙක් වෙයි.

මහණෙනි, යම් දයකයකුගේ ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර වළඳ කරණ මහණෙක් අර්හත්ඵලසමාධියට ඵලඹ වෙසේ ද, ඔහුට සුව ඵලවන ස්වග්‍ර රූපාදිසමපත් ගෙණ දෙන සුඛ විපාක ඇති ස්වර්ගීය පිණිස පවත්නා, ඉෂට බව පිණිස කාන්තා බව පිණිස මනවඛන පිණිස භිතය පිණිස සුඛය පිණිස පවත්නා අප්‍රමාණ පුණ්‍යප්‍රවාහයෙක් කුශල්‍යප්‍රවාහයෙක් වෙයි.

මහණෙනි, සුව ඵලවන ස්වග්‍ර රූපාදිසමපත් ගෙණ දෙන සුඛ විපාක ඇති ස්වර්ගීය පිණිස පවත්නා, ඉෂට බව පිණිස කාන්තා බව පිණිස මනවඛන පිණිස භිතය පිණිස සුඛය පිණිස පවත්නා මේ සතර පුණ්‍යප්‍රවාහයෝ - කුශල්‍යප්‍රවාහයෝ යි.

මහණෙනි, මේ සතර පුණ්‍යප්‍රවාහයෙන් කුශල්‍යප්‍රවාහයෙන් සමනාගත ආයශ්‍යාවකයාගේ පුණ්‍යප්‍රමාණය ගන්නට සුකර නො වේ. සුව ඵලවන ස්වග්‍ර රූපාදිසමපත් ගෙණ දෙන සුඛ විපාක ඇති ස්වර්ගීය පිණිස පවත්නා, ඉෂට බව පිණිස කාන්තා බව පිණිස මනවඛන පිණිස භිතය පිණිස සුඛය පිණිස පවත්නා පුණ්‍යප්‍රවාහය කුශල්‍යප්‍රවාහය මෙනෙක නියා යි. වැලිත් අසඬෙබ්‍රය වූ අප්‍රමේය වූ මහාපුණ්‍යසංකතියෙක් ම ය යි ගණනට ගෙයි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ මහාසමුද්දෙ න සුකරං උදකස්ස පමාණං ගහෙතුං එතතකාති උදකාලුකකාතීති වා එතතකාති උදකාලුකකසතාතීති වා එතතකාති උදකාලුකකසහස්සාතීති වා එතතකාති උදකාලුකකසතසහස්සාතීති වා. අථ බො අසඬ්ඛියොයා අපපමෙයොයා මහාඋදකකකිකොච්චෙව සඬ්ඛිං ගව්ඡති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉමෙහි වතුහි පුඤ්ඤභිසද්දෙහි කුසලාභිසද්දෙහි සමන්තාගතස්ස අරියසාවකස්ස න සුකරං පුඤ්ඤස්ස පමාණං ගහෙතුං, එතතකො පුඤ්ඤභිසද්දෙ කුසලාභිසද්දෙ සුඛස්සාභාරො සොවගතිකො සුඛවිපාකො සගගසංවතනතිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවතනති. අථ බො අසඬ්ඛියොයා අපපමෙයොයා මහාපුඤ්ඤකකිකොච්චෙව සඬ්ඛිං ගව්ඡති.

1. මහොදධිං අපරිමිතං මහාසරං ඛහුහෙරවං රතතගණානමාලයං¹, නජේජා යථා තරගණසංඛිසසෙවිතා² පුථු සවනති උපයනති සාගරං.
2. එවං තරං අත්තදපානවත්ථදං සෙය්‍යාතිසජ්ජත්ථරණස්ස දයකං, පුඤ්ඤස්ස ධාරා උපයනති පණ්ණිනං නජේජා යථා වාරිවහාව සාගරනති.

4. 2. 1. 2.

[දුතියපුඤ්ඤභිසද්දසුතං]

2. වතතාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුඤ්ඤභිසද්ද කුසලාභිසද්ද සුඛස්සාභාරා සොවගතිකා සුඛවිපාකා සගගසංවතනතිකා ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවතනනති. කතමෙ වතතාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චපපසාදෙන සමන්තාගතො හොති: ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාවරණසමපනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති. අයං භික්ඛවෙ පඨමො පුඤ්ඤභිසද්දෙ කුසලාභිසද්දෙ සුඛස්සාභාරො සොවගතිකො සුඛවිපාකො සගගසංවතනතිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවතනති.

පුත්තවපරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ධම්මෙ අවෙච්චපපසාදෙන සමන්තාගතො හොති: සවාකතො භගවතා ධම්මො සද්ධිට්ඨිකො අකාලිකො එතිපසිසිකො ඔපතයිකො පච්චන්තං වෙදිතඬ්ඛො විඤ්ඤතිති. අයං භික්ඛවෙ දුතියො පුඤ්ඤභිසද්දෙ කුසලාභිසද්දෙ සුඛස්සාභාරො සොවගතිකො සුඛවිපාකො සගගසංවතනතිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවතනති.

1. රතනවරානමාලයං - මජ්ඣ. 2. මව්ජගණසංඛිසසෙවිතා - ස්‍යා, කං.

මහණෙනි, දියලහ මෙනෙකා යි හෝ දියලහසිය මෙනෙකා යි හෝ දියලහදහස් මෙනෙකා යි හෝ දියලහසුවහස් මෙනෙකා යි හෝ යම්සේ මහමුහුදෙහි දිය පමණ ගන්නට නො හැකි වේ ද, වැලින් අසභිබ්බය වූ අප්‍රමේය වූ මහත් උදකසකකියෙක් ම යයි ගණනට යේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මේ සතර පුණ්‍යප්‍රවාහයෙන් කුශලප්‍රවාහයෙන් සමන්වාගත ආයතී-ශ්‍රාවකයාගේ පුණ්‍යප්‍රමාණය ගන්නට නො හැකි වේ. සුව ඵලවන සවුග්‍ර රූපාදි සමපත් ගෙණ දෙන සුඛවිපාක ඇති ස්වර්ගීය පිණිස පවත්නා ඉෂට බව පිණිස කාන්ත බව පිණිස මනවච්ඡිත පිණිස භිතය පිණිස සුඛය පිණිස පවත්නා පුණ්‍යප්‍රවාහය කුශලප්‍රවාහය මෙනෙක නියා යි. වැලින් අසභිබ්බය වූ අප්‍රමේය වූ මහත් පුණ්‍යසකකියෙක් ම යයි ගණනට යෙයි.

1. පරිමිත රහිත වූ බිහිසුණු අරමුණු ඇති සත්ථුවන්ගණට නිවෙස් වූ මහදියකද ඇති සයුරුමහදහනලාව කරු තරගණසමූහයා විසින් සෙවුනා ලද බොහෝ කොට ගලන නදිහු යම් සේ වැදගණින් ද,

2. අනන්තපාන වස්තු දයක වූ ගය්‍යානිමද්දුසාරණ දයක වූ පණ්ණිත මිනිසා කරු එපරිදි ම පුණ්‍යධාරාවෝ වැදගණින්. දිය වහන නදින් සයුර කරු වැදගත්තාක් සෙයිනි.

4. 2. 1. 2.

[දුර්ග්ග පුණ්‍යසකකියෙකු සූත්‍රය]

2. මහණෙනි, සුව ඵලවන, සවුග්‍ර රූපාදි සමපත් ගෙණ දෙන, සුඛවිපාක ඇති, ස්වර්ගීය පිණිස පවත්නා, ඉෂට බව පිණිස කාන්ත බව පිණිස මනවච්ඡිත පිණිස, භිතය පිණිස සුඛය පිණිස පවත්නා. මේ සතර පුණ්‍යප්‍රවාහ කෙනෙකි. කුශලප්‍රවාහ කෙනෙකි. කවර සතර කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙසේනෙහි ආයතීශ්‍රාවක බුදුන් කෙරෙහි අවේනා-ප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි. ඒ භගවත්හු මේ කරුණෙහිදු අර්හත්භ. සමාසක් සම්බුද්ධියහ. විද්‍යාවරණසමපන්නයහ. සුගතයහ. ලොකවිද්භ. අනුතතර පුරුෂදම්මසාරපියහ. දෙවිමිනිස්තට ශාසනායහ. සිවුසස් දත්භ. රුගාදීන් භගත හෙයින් භගවත්භ යි නියා යි. මහණෙනි, සුව ඵලවන, සවුග්‍ර රූපාදි සමපත් ගෙණ දෙන, සුඛවිපාක ඇති, ස්වර්ගීය පිණිස පවත්නා, ඉෂට බව පිණිස කාන්ත බව පිණිස මනවච්ඡිත පිණිස භිතය පිණිස සුඛය පිණිස පවත්නා, මේ පළමු වන පුණ්‍යප්‍රවාහය. කුශලප්‍රවාහ යි.

තවද මහණෙනි, ආයතීශ්‍රාවක ධර්මයෙහි අවේනාප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි. භගවත්හු විසින් ධර්මය ස්වාධ්‍යායනය, සාන්ද්‍රණිකය, අකාලිකය, එව බලව යන විධියට අර්හය, උපනයනාර්හය, නුවණැතියන් විසින් තමා කෙරෙහි ලා දනුප්‍රභූය නියා යි. මහණෙනි, සුව ඵලවන, සවුග්‍ර රූපාදි සමපත් ගෙණ දෙන, සුඛවිපාක ඇති, ස්වර්ගීය පිණිස පවත්නා, ඉෂට බව පිණිස කාන්ත බව පිණිස මනවච්ඡිත පිණිස භිතය පිණිස සුඛය පිණිස පවත්නා, මේ දෙවන පුණ්‍යප්‍රවාහය. කුශලප්‍රවාහ යි.

පුතවපරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො සඛෙස අවෙච්චපසසාදෙන සමනනා-
ගතො හොති. පුපට්ඨපනො හගවතො සාවකසඛෙසා, උජ්ජපට්ඨපනො
හගවතො සාවකසඛෙසා, ඤයපට්ඨපනො හගවතො සාවකසඛෙසා,
සංමිච්චපට්ඨපනො හගවතො සාවකසඛෙසා, යදිදං චතතාරි පුරිසසුගාති,
අට්ඨපුරිසපුගලා. එසි හගවතො සාවකසඛෙසා ආනුතෙය්‍යා පානුණේය්‍යා
දකඛිණේය්‍යා අඤ්ඤාදිකරණීයො අනුතරං පුඤ්ඤතෙබ්බතං ලොකස්සාති.
අයං භික්ඛවෙ තතියො පුඤ්ඤාතිසද්දෙ කුසලාතිසද්දෙ සුබස්සාභාරො
සොවගතිකො සුබච්ඡාකො සග්ගසංවතනනිකො ඉට්ඨාය කතතාය මනාපාය
භිතාය සුබාය සංවතනති.

පුතවපරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො අරියකතනාති සිලෙහි සමනනාගතො
හොති අබ්බෙහි අච්ඡද්දෙහි අසබලෙහි අකමාසෙහි භුජ්ජෙහි විඤ්ඤප-
සතෙහි අපරාමිට්ඨෙහි සමාධිසංවතනනිකෙහි. අයං භික්ඛවෙ චතුත්තො
පුඤ්ඤාතිසද්දෙ කුසලාතිසද්දෙ සුබස්සාභාරො සොවගතිකො සුබච්ඡාකො
සග්ගසංවතනනිකො ඉට්ඨාය කතතාය මනාපාය භිතාය සුබාය සංවතනති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චතතාරො පුඤ්ඤාතිසද්දෙ කුසලාතිසද්දෙ සුබස්සාභාරො
සොවගතිකා සුබච්ඡාකා සග්ගසංවතනනිකා ඉට්ඨාය කතතාය මනාපාය
භිතාය සුබාය සංවතනනති.

3. යස්ස සද්ධා තථාගතෙ අවලා සුපාතිට්ඨිතා,
සීලඤ්ච යස්ස කල්‍යාණං අරියකතනං පසංසිතං.
4. සඛෙස පසාදෙ යස්සත්ථ උජ්ජභුතඤ්ච දස්සනං,
අද්ද්දිදෙහි තං ආනු අමොසං තස්ස ජීවිතං.
5. තස්මා සද්ධාඤ්ච සීලඤ්ච පසාදං ධම්මදස්සනං,
අනුසුඤ්ඤප්ථ මෙධාපී සරං බුද්ධානස්සසතනති.

4. 2. 1. 3.

[පඨමසංඛාසසුතනං]

3. එකං සමයං හගවා අනතරං ච මධුරං අනතරං ච චෙරඤ්ජං.
අද්ධාතමග්ගපට්ඨපනොහොති. සම්මුලාපී බො ගහපතී ච ගහපතාතියො ච
අනතරං ච මධුරං අනතරං ච චෙරඤ්ජං අද්ධාතමග්ගපට්ඨපනො හොනති.
අථ බො හගවා මග්ගා ඔක්කමම අඤ්ඤාතරසම්මං රුක්ඛමුලෙ නිසීදි*,
අද්දසුං¹ බො තෙ ගහපතී ච ගහපතාතියො ච හගවතනං අඤ්ඤාතරසම්මං
රුක්ඛමුලෙ නිසීදන්තං. දිස්වා යෙන හගවා තෙනුපසඛකම්සු. උපසඛකම්ත්වා
හගවතනං අභිවාදෙත්වා එකමනනං නිසීදිංසු. එකමනනං නිසීදෙන බො තෙ
ගහපතී ච ගහපතාතියො ච හගවා එතදවොච:

චතතාරො'මෙ ගහපතයො සංවාසා. කතමෙ චතතාරො?

ජවො ජවාය සද්ධිං සංවසති, ජවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති, දෙවො
ජවාය සද්ධිං සංවසති. දෙවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති.

1. අද්දසංසු - මජ්ඣං * පඤ්ඤනෙ ආසනෙ - කන්ථි.

තවද මහණෙනි, ආයුෂී ශ්‍රාවක සංඝයා කෙරෙහි අවේනාප්‍රසාදයෙන් සමකාගත වෙයි. භගවත්තුගේ ශ්‍රාවකසංඝ සුප්‍රතිපන්නය, භගවත්තුගේ ශ්‍රාවකසංඝ ඍජුප්‍රතිපන්නය, භගවත්තුගේ ශ්‍රාවකසංඝ න්‍යායප්‍රතිපන්නය, භගවත්තුගේ ශ්‍රාවකසංඝ සාමිපි ප්‍රතිපන්නය. යම් සතර වැදූරුම පුරුෂ යුග කෙනෙක්, අභිපුරුෂ පුද්ගල කෙනෙක් ආදීද භගවත්තුගේ තෙල සටුසහනු ආර දෙන්නට නිසි අන්‍යාපානප්‍රතිග්‍රහණයට නිසියහ, ආගන්තුග සන්කාරයට නිසිය හ, දක්ෂිණා ප්‍රතිග්‍රහණයට නිසියහ, ඇදිලි බඳනට නිසියහ. ලොකයාහට අනුතතරපුණ්‍යකෛත්‍රයහ කියා යි. මහණෙනි, සුව ඵලවන, සවග්‍ර රූපාදි සමපත් ගෙණ දෙන, සුඛ විපාක ඇති, සවග්‍රීය පිණිස පවත්නා, ඉෂට බව පිණිස කාන්ත බව පිණිස මන වඩන පිණිස භිතය පිණිස සුඛය පිණිස පවත්නා, මේ තුන්වන පුණ්‍යප්‍රවාහය, කුශල ප්‍රවාහ යි.

තවද මහණෙනි, ආයුෂීශ්‍රාවක අබණ්ඩ වූ අවජිද වූ අශබල වූ අකල්-මාෂ වූ භුජ්සා වූ විද්වත්ප්‍රශංසා වූ අපරමාෂට වූ සමාඛිය පිණිස පවත්නා ආයුෂීකාන්තශීලයෙන් සමකාගත වෙයි. මහණෙනි, සුව ඵලවන, සවග්‍ර රූපාදි සමපත් ගෙණ දෙන, සුඛ විපාක ඇති, සවග්‍රීය පිණිස පවත්නා, ඉෂට බව පිණිස කාන්ත බව පිණිස මන වඩන පිණිස භිතය පිණිස සුඛය පිණිස පවත්නා, මේ සතරවැනි පුණ්‍යප්‍රවාහය, කුශල ප්‍රවාහ යි.

මහණෙනි, සුව ඵලවන, සවග්‍රරූපාදි සමපත් ගෙණ දෙන, සුඛ විපාක ඇති, සවග්‍රීය පිණිස පවත්නා, ඉෂට බව පිණිස කාන්ත බව පිණිස මනවඩන පිණිස භිතය පිණිස, සුඛය පිණිස පවත්නා මේ සතර වැදූරුම පුණ්‍යධාරය, කුශලධාර යි.

3. යමක් හට තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි අවල වූ මොනවට පිතිවි සැදූහැ ආදීද, යමක් හට මාගීඵල සමප්‍රසන්න හෙයින් ආයුෂීකාන්ත වූ එහෙයින් ම පසස්නා ලද කල්‍යාණශීලය ආදීද.

4. යමක් හට සංඝයා කෙරෙහි ප්‍රසාදය ආදීද, ඍජු වූ ධර්මිකය ආදීද, ඔහු තො දිලිත්දහ යි කියත්. ඔහුගේ ජීවිතය අමොඝ යි.

5. එහෙයින් බුදුරජුන්ගේ අනුශාසනය සිහි කරණ ප්‍රශංසා බුද්ධි ඇතියා සැදූය, සිල්ය, පැහැදීමය, දහම්දස්තය යන මෙහි යෙදෙන්නේ ය.

4. 2. 1. 3

[සංඛම සංවාස සූත්‍රය]

3. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුඛුණ්-භවරුක්කා දෙ පියෙස අතර අදන්මගට පිළිපත් සේක. බොහෝ ගෘහපතිහු ද ගෘහපති භායූච්චෝ ද, මුඛුරා - වෙරුක්කා දෙපියෙස අතර අදන්මගට පිළිපත් හ. එක්බිති භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ මගින් ඉක්ම එක්තරු රුක්ඛුලෙක වැඩහුන්න. ඒ ගැහැවි-යෝ ද ගැහැවි දුහු ද එක්තරු රුක්ඛුලෙක වැඩහුන් බුදුන් දුටහ. දෑක බුදුන් වෙත එළඹිය හ. එළඹ බුදුන් සකසා වැඳ එක්ත්පස්වහුන් හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්ත්පස්වහුන් ඒ ගැහැවියනුදු ගැහැවි දුහුදු බණවා තෙල වදාළහ.

ගැහැවියෙනි, මේ සතර සහවාස කෙනෙහි. කවර සතර කෙනෙක යත්:

(ගුණ නැතියෙන්) ලමු වූයේ (ගුණ නැතියෙන්) ලමු වූවක හා සමග වෙසෙයි. ලමු වූයේ (ගුණ සැපතින්) දෙවු දුටක හා සමග වෙසෙයි. (ගුණ සැපතින්) දෙවි වූයේ ලමු වූවක හා සමග වෙසෙයි. දෙවි වූයේ දෙවුදුටක හා සමග වෙසෙයි.

කථංඤ්ච ගහපතයො ඡවො ඡවාය සද්ධිං සංවසති: ඉධ ගහපතයො සාමිකො හොති පාණානිපාති අදින්නාදුසී කාමෙසු මිච්ඡාචාරී මුසාවාදී සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාසී දුස්සීලො පාපධමෙමො, මචෙජ්රමලපරිසුට්ඨිතෙන චෙතසා අගාරං අජ්ඣාවසති, අකෙකාසිකපරිභාසිකො සමණ්ණාභමණානං. හරියාපියස හොති පාණානිපාතිනී අදින්නාදුසීති කාමෙසු මිච්ඡාචාරීති මුසාවාදීති සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාසීති දුස්සීලො පාපධමෙමො, මචෙජ්රමල-පරිසුට්ඨිතෙන චෙතසා අගාරං අජ්ඣාවසති, අකෙකාසිකපරිභාසිකා සමණ-ඤ්චාභමණානං. එවං බො ගහපතයො ඡවො ඡවාය සද්ධිං සංවසති.

කථංඤ්ච ගහපතයො ඡවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති: ඉධ ගහපතයො සාමිකො හොති පාණානිපාති -පෙ- සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාසී දුස්සීලො පාපධමෙමො, මචෙජ්රමලපරිසුට්ඨිතෙන චෙතසා අගාරං අජ්ඣාවසති. අකෙකා-සකපරිභාසකො සමණ්ණාභමණානං. හරියා ච බවසස හොති පාණානිපාතා පටිච්ඡිතා අදින්නාදුතා පටිච්ඡිතා කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්ඡිතා මුසාවාදා පටිච්ඡිතා සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාතා පටිච්ඡිතා සීලවති කල්‍යාණධමො, විගතමලමචෙජ්රෙන චෙතසා අගාරං අජ්ඣාවසති, අකෙකාසිකපරිභාසිකා සමණ්ණාභමණානං. එවං බො ගහපතයො ඡවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති.

කථංඤ්ච ගහපතයො දෙවො ඡවාය සද්ධිං සංවසති: ඉධ ගහපතයො සාමිකො හොති පාණානිපාතා පටිච්ඡිතො අදින්නාදුතා පටිච්ඡිතො කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්ඡිතො මුසාවාදා පටිච්ඡිතො සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාතා පටිච්ඡිතො සීලවා කල්‍යාණධමෙමො, විගතමලමචෙජ්රෙන චෙතසා අගාරං අජ්ඣාවසති, අකෙකාසකපරිභාසකො සමණ්ණාභමණානං. හරියා ච බවසස හොති පාණානිපාතිනී -පෙ- සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාසීති දුස්සීලො පාපධමෙමො, මචෙජ්රමලපරිසුට්ඨිතෙන චෙතසා අගාරං අජ්ඣාවසති, අකෙකාසිකපරිභාසිකා සමණ්ණාභමණානං. එවං බො ගහපතයො දෙවො ඡවාය සද්ධිං සංවසති.

කථංඤ්ච ගහපතයො දෙවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති: ඉධ ගහපතයො සාමිකො හොති පාණානිපාතා පටිච්ඡිතො -පෙ- සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාතා පටිච්ඡිතො සීලවා කල්‍යාණධමෙමො, විගතමලමචෙජ්රෙන චෙතසා අගාරං අජ්ඣාවසති, අකෙකාසකපරිභාසකො සමණ්ණාභමණානං. හරියාපියස හොති පාණානිපාතා පටිච්ඡිතා -පෙ- සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාතා පටිච්ඡිතා සීලවති කල්‍යාණධමො; විගතමලමචෙජ්රෙන චෙතසා අගාරං අජ්ඣාවසති, අකෙකාසිකපරිභාසිකා සමණ්ණාභමණානං. එවං බො ගහපතයො දෙවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති. ඉමෙ බො ගහපතයො චත්තාරො සංවාසාති.

6. උහො ච හොනති දුස්සීලා කදරියා පරිභාසිකා,
තෙ හොනති ජාතිපතයො ඡවා සංවාසාගතා.

ගාභාවියෙහි, කෙසේ ලමු වූයේ ලමු වූවක හා සමග වෙසේ ද? ගාභාවියෙහි, මෙලොව සැමියෙක් ප්‍රාණවධ කරන්නේ අභිනාදන් ගන්නේ, කාමයෙහි වරදවා හැසිරෙන්නේ, බොරු කියන්නේ, මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර බොන්නේ වෙයි. දුසිල් වූයේ පවිටු දහම් ඇතියේ වැළඳ ගත් මසුරු මල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණ බමුණකට ආක්‍රොශ හා නින්දා බස් බණන්නේ වෙයි. ඔහුගේ භාසාව ද ප්‍රාණවධ කරන්නී, අභිනාදන් ගන්නී, කාමයෙහි මිසභසර ඇත්තී, බොරු කියන්නී, මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර බොන්නී වෙයි. දුසිල් වූවා, ලමුදහම් ඇත්තී, වැළඳ ගත් මසුරු මල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණ බමුණකට ආක්‍රොශ හා නින්දා බස් බණන්නී වෙයි. ගාභාවියෙහි, මෙ පරිදි ලමු වූයේ ලමු වූවක හා එක්ව වෙසෙයි.

ගාභාවියෙහි, කෙසේ ලමු වූයේ දෙවු වූවක හා එක්ව වෙසේ ද? ගාභාවියෙහි, මෙලොව සැමියෙක් ප්‍රාණවධ කරන්නේ... මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර බොන්නේ වෙයි. දුසිල් වූයේ, ලමු දහම් ඇත්තේ, වැළඳගත් මසුරු මල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණබමුණකට ආක්‍රොශ හා නින්දා බස් බණන්නේ වෙයි. ඔහුගේ භාසාව ද ප්‍රාණවධයෙන් වැළකියා අභිනාදනින් වැළකියා, කාමයෙහි මිසභසරින් වැළකියා මුසවායෙන් වැළකියා, මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් වැළකියා වෙයි. සිල්වත් වූවා, කලණදහම් ඇත්තී, වැළඳ ගත් මසුරු මල නැති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණ-බමුණකට ආක්‍රොශ හා නින්දා බස් නො බණන්නී වෙයි. ගාභාවියෙහි, මෙ පරිදි ලමු වූයේ දෙවු වූවක හා එක්ව වෙසෙයි.

ගාභාවියෙහි, කෙසේ දෙවි වූයේ ලමු වූවක හා එක්ව වෙසේ ද? ගාභාවියෙහි, මෙලොවහි සැමියෙක් ප්‍රාණවධයෙන් වැළකුනේ, අභිනාදනින් වැළකුනේ, කාමයෙහි මිසභසරින් වැළකුනේ, මුසාවාදයෙන් වැළකුනේ, මදපමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් වැළකුනේ වෙයි. සිල්වත් වූයේ, කලණදහම් ඇත්තේ, පාහු මසුරු මල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණ බමුණකට ආක්‍රොශ හා නින්දා බස් නො බණන්නේ වෙයි. ඔහුගේ භාසාව ද ප්‍රාණවධ කරන්නී ... මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහ මෙර බොන්නී වෙයි. දුසිල් වූවා, ලමු දහම් ඇත්තී, වැළඳ ගත් මසුරු මල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණබමුණකට ආක්‍රොශ හා නින්දා බස් බණන්නී වෙයි. ගාභාවියෙහි, මෙ පරිදි දෙවි වූයේ ලමු වූවක හා එක් ව වෙසෙයි.

ගාභාවියෙහි, කෙසේ දෙවි වූයේ දෙවු වූවක හා සමග වෙසේ ද? ගාභාවියෙහි, මෙ ලොව සැමියෙක් ප්‍රාණවධයෙන් වැළකුනේ ... මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් වැළකුනේ වෙයි. සිල්වත් වූයේ කලණ දහම් ඇත්තේ පාහු මසුරු මල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණබමුණකට ආක්‍රොශ හා නින්දා බස් නො බණන්නේ වෙයි. ඔහුගේ භාසාව ද ප්‍රාණවධයෙන් වැළකියා මද පමා දෙකට කරුණු රහමෙරින් වැළකියා වෙයි. සිල් වත් වූවා, කලණදහම් ඇත්තී, පාහු මසුරු මල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණ බමුණකට ආක්‍රොශ හා නින්දා බස් නො බණන්නී වෙයි. ගාභාවියෙහි, මෙපරිදි දෙවි වූයේ දෙවු වූවක හා එක්ව වෙසෙයි. ගාභාවියෙහි, මේ සතර සහවාසයෝ යි.

6. දෙදෙන ම දුසිල් වූවාහු තදමසුරු වූවාහු නින්දා පෙරදැරි බස් බණන්නාහු වෙත් ද, ඒ අභිසැමි දෙදෙනා ලමු ව සහවාසයට ගියාහු වෙත්.

7. සාමිකො හොති දුස්සිලො කදරියො පරිභාසකො,
භරියා සීලවතී හොති වදඤ්ඤා විතමච්ඡරා;
සාපි දෙවි සංවසති ඡවෙන පතිනා සහ
8. සාමිකො සීලවා හොති වදඤ්ඤා විතමච්ඡරො,
භරියා හොති දුස්සිලා කදරියා පරිභාසිකා;
සාපි ඡවා සංවසති දෙවෙන පතිනා සහ.
9. උහො සද්ධා වදඤ්ඤා ව සඤ්ඤානා ධම්මජිවිතො,
තෙ හොනති ජාතිපනයො අඤ්ඤාමඤ්ඤා පියංවදා.
10. අත්ථා සමපවුරා හොනති ථාසත්ථං¹ උපජායති,
අභිනතා දුමමනා හොනති උභිනතං සමසීලිතං.
11. ඉධ ධම්මං චරිතාන සමසීලබ්බතා උහො,
නන්දිතො දෙවලොකසමිං මොදනති කාමකාමිතොති.

4. 2. 1. 4.

[ඥාතියසංවාෂ්පුතනං)

4. වනනාරො'මෙ භික්ඛවෙ සංවාසා. කතමෙ වනනාරො?

ඡවො ඡවාය සද්ධිං සංවසති, ඡවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති, දෙවො ඡවාය සද්ධිං සංවසති, දෙවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ ඡවො ඡවාය සද්ධිං සංවසති? ඉධ භික්ඛවෙ සාමිකො හොති පාණාතිපාති අදිනනාදාසී කාමෙසු මිච්ඡාචාරී මුසාවාදී පිසුනාවාවො ඵරුසාවාවො සමපප්පලාපී අභිජ්ඣාලු ව්‍යාපනනවිතතා මිච්ඡාදිට්ඨිකා දුස්සිලො පාපධම්මො මච්ඡරමලපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣා-වසති, අනෙකාසිකපරිභාසකො සමණබ්‍රාහ්මණානං. භරියාපියා හොති පාණාතිපාතිනී අදිනනාදාසීනී කාමෙසු මිච්ඡාචාරිනී මුසාවාදිනී පිසුනාවාවො ඵරුසාවාවො සමපප්පලාපිනී අභිජ්ඣාලුනී ව්‍යාපනනවිතතා මිච්ඡාදිට්ඨිකා දුස්සිලා පාපධම්මො මච්ඡරමලපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාවසති. අනෙකාසිකපරිභාසිකා සමණබ්‍රාහ්මණානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ ඡවො ඡවාය සද්ධිං සංවසති.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ ඡවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති? ඉධ භික්ඛවෙ සාමිකො හොති පාණාතිපාති -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකො පාපධම්මො දුස්සිලො, මච්ඡරමල-පරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාවසති, අනෙකාසිකපරිභාසකො සමණ-බ්‍රාහ්මණානං. භරියා ව ඛවසා හොති පාණාතිපාතා පටිච්ඡරනා අදිනනාදානා පටිච්ඡරනා කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්ඡරනා මුසාවාද පටිච්ඡරනා පිසුනාවාවො පටිච්ඡරනා ඵරුසාවාවො පටිච්ඡරනා සමපප්පලාපා පටිච්ඡරනා අභිජ්ඣාලුනී අව්‍යාපනනවිතතා සමාදිට්ඨිකා සීලවතී කල්‍යාණධම්මො, විගතමලමච්ඡරෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාවසති. අනෙකාසිකපරිභාසිකා සමණබ්‍රාහ්මණානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ ඡවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති.

1. ථාසුකං - මජ්ඣං, වාසත්ථං - PTS.

7. සෑම දුසිල් වෙයි, තද මසුරු වෙයි. නින්දා පෙරදැරි කොට බස් බණන්තේ වෙයි. බිරිය සිල්වත් වෙයි. දත්කලු වෙයි. පාහු මසුරුමල ඇත්ති වෙයි. ඒ දේවිය ලමු සාමියා හා එක් ව වෙසෙයි.

8. සෑම සිල්වත් වෙයි, දත්කලු වෙයි, පාහු මසුරු මල ඇති වෙයි. බිරිය දුසිල් වෙයි, තද මසුරු වෙයි. නින්දා පෙරදැරි බස් බණන්ති වෙයි. හො ද ලමු වුවා දෙවි වූ හිමියා හා එක් ව වෙසෙයි.

9 දෙදෙන ම සැදුහැනි ව දත්කලු ව ශීල සංගම ඇති ව දහම්හි සිට දිවි වටනාහු වෙත් ද, ඒ අමුතැමිනු උනුනට ප්‍රියංවද වෙත්.

10. සම සිල් ඇති ඒ දෙදෙනාගේ අභිවාද්‍යිනු ප්‍රවුර වෙත්. උනුනට පහසු විහරණ වෙයි, අභිත්‍රයෝ දෙව්‍යයෙන් දුටුසින් ඇති වෙත්.

11. මෙලොව සමානශීලවුන ඇති ඒ දෙදෙන දහම් පුරා සතුටු වුවාහු දෙවිලොව දී කාමසමපන්නි කැමති වන්නාහු (විපාකමොදනායෙන්) මුදිත වෙත්.

4. 2. 1. 4.

[දුතිය සංවාස සුත්‍රය]

මහණෙනි, මේ සංවාසයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ලමු වූයේ ලමු වූවක හා සමග වෙසෙයි. ලමු වූයේ දෙව්දුට්‍රවක හා සමග වෙසෙයි. දෙවි වූයේ ලමු වූවක හා එක්ව වෙසෙයි. දෙව්වූයේ දෙව්දුට්‍රවක හා එක්ව වෙසෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ ලමු වූයේ ලමු වූවක හා සමග වෙසේ ද? මහණෙනි, මෙ ලොව සෑමයෙක් ප්‍රාණවධ කරන්නේ, අසිතාදත් ගන්නේ, කාමයන්හි වරදවා හැසිරෙන්නේ, බොරු කියන්නේ, පෙහෙසුන් බස් ඇත්තේ, පරොස්-බස් ඇත්තේ, පලප් බස් ඇත්තේ, දළ ලොබ බහුල කොට ඇත්තේ, ව්‍යාපාද සුන් සිතැත්තේ, මසදිටු වූයේ වෙයි. දුසිල් වූයේ, පවිටු දහම් ඇතියේ, වැළඳගත් මසුරු මලැති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණ බමුණ්නට ආත්‍රොශ හා නින්දා පෙරදැරි බස් බණන්නේ වෙයි. ඔහුගේ භාය්‍යාව ද ප්‍රාණවධ කරන්නී, අසිතාදත් ගන්නී, කාමයෙහි වරදවා හැසිරෙන්නී, මුසවා බණන්නී, පෙහෙසුන් තෙපලන්නී, පරොස් බස් තෙපලන්නී, පලප්බස් දෙබන්නී, දූභි-ලොබ බහුල කොට ඇත්තී, ව්‍යාපාදයට පත් සිතැත්තී, මසදිටු ඇත්තී වෙයි. දුසිල් වුවා පවිටු දහම් ඇත්තී, වැළඳ ගත් මසුරුමල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණබමුණ්නට ආත්‍රොශ හා නින්දා පෙරදැරි බස් බණන්නී වෙයි. මහණෙනි, මෙ පරිදි ලමු වූයේ ලමු වූවක හා එක්ව වෙසෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ ලමු වූයේ දෙව්දුට්‍රවක හා සමග වෙසේ ද? මහණෙනි, මෙ ලොව සෑමයෙක් ප්‍රාණවධ කරන්නේ, ... මසදිටු වූයේ පවිටු දහම් ඇත්තේ වෙයි. දුසිල් වූයේ වැළඳගත් මසුරුමල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණ බමුණ්නට ආත්‍රොශ හා නින්දා පෙරදැරි බස් බණන්නේ වෙයි. ඔහුගේ බිරිය ප්‍රාණවධයෙන් වැළකියා, අසිතාදතීන් වැළකියා, කාම-යෙහි මසහසරින් වැළකියා, මුසවායෙන් වැළකියා, පෙහෙසුනෙන් වැළකියා පරොස් බසින් වැළකියා, පලපින් වැළකියා, බිහිලි දළ ලොබින් වැළකියා, ව්‍යාපාදයට නො ගිය සිතැත්තී සම්දිටු ඇත්තී වෙයි. සිල්වත් වුවා, කලණ දහම් ඇත්තී, පාහු මසුරුමල ඇති සිතින් ගිහිගෙහි වුසු වෙයි. මහණ-බමුණ්නට ආත්‍රොශ හා නින්දා පෙරදැරි බස් නො බණන්නී වෙයි. මහණෙනි, මෙ පරිදි ලමු වූයේ දෙව්දුට්‍රවක හා එක්ව වෙසෙයි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ දෙවො ඡවාය සද්ධිං සංවසති: ඉධ භික්ඛවෙ සාමිකො
 හොති පාණාතිපාතා පටිවිරතො අදින්නාදනා පටිවිරතො කාමෙසු මිච්ඡාචාරා
 පටිවිරතො මුසාවාද පටිවිරතො පිත්ථනාවාචා පටිවිරතො ඵරාසාවාචා පටි-
 විරතො සමථපප්පලාපා පටිවිරතො අනභිජ්ඣාලු අව්‍යාපන්නවිතෙතා සමමා-
 දිට්ඨිකො සීලවා කල්‍යාණධම්මො. විගතමලමචේරෙන වෙනසා අභාරං
 අජ්ඣාචසති අනකෙකාසකපරිභාසකො සමණබ්‍රාහ්මණානං හරියං ච බ්‍රහ්ම
 හොති පාණාතිපාතිනී -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකා දුස්සීලා පාපධම්මා මචේර-
 මලපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා අභාරං අජ්ඣාචසති අනකෙකාසකපරිභාසිකා
 සමණබ්‍රාහ්මණානං. එවං බො භික්ඛවෙ දෙවො ඡවාය සද්ධිං සංවසති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ දෙවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති: ඉධ භික්ඛවෙ සාමිකො
 හොති පාණාතිපාතා පටිවිරතො -පෙ- සමමාදිට්ඨිකො සීලවා කල්‍යාණධම්මො
 විගතමලමචේරෙන වෙනසා අභාරං අජ්ඣාචසති. අනකෙකාසකපරිභාසකො
 සමණබ්‍රාහ්මණානං. හරියංපිසසා හොති පාණාතිපාතා පටිවිරතො -පෙ-
 සමමාදිට්ඨිකා සීලවතී කල්‍යාණධම්මා විගතමලමචේරෙන වෙනසා අභාරං
 අජ්ඣාචසති. අනකෙකාසකපරිභාසිකා සමණබ්‍රාහ්මණානං. එවං බො භික්ඛවෙ
 දෙවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චත්තාරො සංවාසාති.

12. උහො ච හොනති දුස්සීලා කදරියා පරිභාසිකා,
 තෙ හොනති ජාතිපතයො ඡවා සංවාසමාගතා.
13. සාමිකො හොති දුස්සීලො කදරියො පරිභාසකො,
 හරියා සීලවතී හොති වදඤ්ඤා විතමච්ඡරා,
 සාපි දෙවී සංවසති ඡවෙන පතිනා සහ.
14. සාමිකො සීලවා හොති වදඤ්ඤා විතමච්ඡරො,
 හරියා හොති දුස්සීලා කදරියා පරිභාසිකා,
 සාපි ඡවා සංවසති දෙවෙන පතිනා සහ.
15. උහො සද්ධිං වදඤ්ඤා ච සඤ්ඤාතා ධම්මජීවිනො,
 තෙ හොනති ජාතිපතයො අඤ්ඤමඤ්ඤං පියංවද.
16. අත්ථා සමපචුරා හොනති ථාසත්ථං උපජායති,
 අමිත්තා දුමවතා හොනති උභින්නං සමසීලිතං.
17. ඉධ ධම්මං චරිත්තාන සමසීලබ්බතා උහො,
 තන්දිනො දෙවලොකසම්මො මොදනාරි කාමකාමිනොති.

4. 2. 1. 5.

[පඨම (නකුල) සමජීවිසුත්තං.]

5. එකං සමයං හගවා හගෙගසු විහරති සුංසුමාරගිරෙ¹ හෙසකලා-
 චනෙ² මගදයෙ. අථ බො හගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වාපත්තවිවරමාදය
 යෙන නකුලසීතුනො ගහපතිස්ස නිවෙසතං තෙහුපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා
 පඤ්ඤතො ආසනෙ නිසීදි.

1. සුසුමාරගිරෙ - මජ්ඣං. 2. හෙසකලාවනෙ - මජ්ඣං.

මහණෙනි, කෙසේ දෙව්වූයේ ලමුවක හා සමග වෙසේ ද? මහණෙනි, මෙලොව සැමියෙක් ප්‍රාණවධයෙන් වැලකුනේ, අසිතාදනින් වැලකුනේ, කාමයෙහි මිසභසරින් වැලකුනේ, මුසවායෙන් වැලකුනේ, පෙහෙසුනින් වැලකුනේ, පරොස් බසින් වැලකුනේ, පලපින් වැලකුනේ, දෑඩ් ලොබ බිහිලී කොට තැන්පත්, ව්‍යාපාදයට නොපත් සිත් ඇත්තේ, සම්පිටු ඇත්තේ වෙයි. සිල්වත් වූයේ කලණ දහම් ඇත්තේ පැහු මසුරුමල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසේ. මහණබමුණකට ආක්‍රොශ හා නින්දා පෙරදැරි බස් නො බණන්නේ වෙයි. ඔහුගේ භාගීව ප්‍රාණවධ කරන්නී, ... මිසදිටු ඇත්තී වෙයි. දුසිල් වූවා, පටිටු දහම් ඇත්තී, වැලදගත් මසුරුමල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණ බමුණකට ආක්‍රොශ හා නින්දා පෙර දැරි බස් බණන්නී වෙයි. මහණෙනි, මෙ පරිදි දෙව්වූයේ ලමුවක හා එක් ව වෙසෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ දෙව්වූයේ දෙව්දුටුක හා එක්ව වෙසේ ද? මහණෙනි, මෙලොව සැමියෙක් ප්‍රාණවධයෙන් වැලකුනේ ... සම්පිටු ඇත්තේ වෙයි. සිල්වත් වූයේ කලණ දහම් ඇත්තේ පැහු මසුරුමල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණ බමුණකට ආක්‍රොශ හා නින්දා පෙරදැරි බස් නො බණන්නේ වෙයි. ඔහුගේ බිරිය ද ප්‍රාණවධයෙන් වැලකියා ... සම්පිටු ඇත්තී වෙයි. සිල්වත් වූවා කලණ දහම් ඇත්තී පැහු මසුරුමල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණ බමුණකට ආක්‍රොශ හා නින්දා පෙරදැරි බස් නොබණන්නී වෙයි. මහණෙනි, මෙපරිදි දෙව්වූයේ දෙව්දුටුක හා එක්ව වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ සතර සහවාසයෝ යි.

12. දෙමහල්ලෝ ම දුසිල් වූවාහු, තදමසුරු වූවාහු නින්දාපෙරදැරි බස් බණන්නාහු වෙත් ද, ඒ අඹුසැමි දෙදෙනා ලමු ව සහවාසයට ගියාහු වෙත්.

13. සැම දුසිල් වෙයි, තදමසුරු වෙයි, නින්දා පෙරදැරි කොට බණන්නේ වෙයි. බිරිය සිල්වත් වෙයි, දන්කලු වෙයි, පැහු මසුරුමල ඇත්තී වෙයි. ඒ දෙවිය ලමු සැමියා හා එක්ව වෙසෙයි.

14. සැම සිල්වත් වෙයි, දන්කලු වෙයි, පැහු මසුරුමල ඇති වෙයි. බිරිය දුසිල් වෙයි, තදමසුරු වෙයි, නින්දා පෙරදැරි බස් බණන්නී වෙයි, හො ද ලමු වූවා දෙව් වූ හිමියා හා එක්ව වෙසෙයි.

15. දෙදෙන ම සැදහැනි ව, දන්කලු ව ශිලසංයම ඇති ව දහමිහි සිට දිව්වටනාහු වෙත් ද, ඒ අඹුසැමිහු උනුකට ප්‍රියංවද වෙත්.

16. සමසිල් ඇති, ඒ දෙදෙනාගේ අභිවාදනීහු ප්‍රචුර වෙත්. උනුකට පහසු විහරණ වෙයි. අමිත්‍රයෝ දොෂයෙන් දුටුසිත් ඇති වෙත්.

17. මෙලොව සමාන ශිලප්‍රීත ඇති ඒ දෙදෙන දහම් පුරු සතුටු වූවාහු දෙව්ලොව දී කාමසම්පත් කැමැති වන්නාහු මුදිත වෙත්.

4. 2. 1. 5.

[පඨම (නකුල) සමථීථි සූත්‍රය]

5. එක් සමයෙකහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හඟුරට සුංසුමාරගිහි නුවර හෙසකලාවන නම් (මිහිඟගස් ඇති) මුවලැවිහි වැඩ වෙසෙති. එක්බිහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවැටියෙහි හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙණ නකුලපිතු ගැහැටියාගේ නිවෙස කරා එළඹියහ. එළඹ පැත් වූ අස්තෙහි වැඩහුන්නහ.

අථ ඛො නකුලපිතා ච ගහපති නකුලමාතා ච ගහපතානී යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු උපසඛකමිනිං භගවනතං. අනිවාදෙකා එකමනතං නිසිදිංසු. එකමනතං නිසිනොතා ඛො නකුලපිතා ගහපති භගවනතං එතදවොච:

යනො මෙ භනොන නකුලමාතා ගහපතානී දහරසෙසව දහර ආනිතා නානිජානාමි නකුලමාතරං ගහපතානිං. මනසාපි අතිවරිතා, කුතො පන කායෙන. ඉවෙජ්ජයාම මයං භනොන දිට්ඨො වෙච ධම්මෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං පසසිතුං. අභිසම්පරායඤ්ච අඤ්ඤමඤ්ඤං පසසිතුනති.

නකුලමාතාපි ඛො ගහපතානී භගවනතං එතදවොච: යනාහං භනොන නකුලපිතා ගහපතිසං දහරසෙසව දහර ආනිතා නානිජානාමි නකුල-පිතරං ගහපතිං. මනසාපි අතිවරිතා, කුතො පන කායෙන. ඉවෙජ්ජයාම මයං භනොන දිට්ඨො වෙච ධම්මෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං පසසිතුං. අභිසම්පරායඤ්ච අඤ්ඤමඤ්ඤං පසසිතුනති.

ආකඛෙධය්‍යං වෙ ගහපතයො උභො ජානිපතයො දිට්ඨො වෙච ධම්මෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං පසසිතුං. අභිසම්පරායඤ්ච අඤ්ඤමඤ්ඤං පසසිතුං. උභො ච අසු සමසද්ධා සමසීලා සමවාගා සමපඤ්ඤා, තෙ දිට්ඨො වෙච ධම්මෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං පසසනති. අභිසම්පරායඤ්ච අඤ්ඤමඤ්ඤං පසසනතිති.

18. උභො සද්ධා වදඤ්ඤා ච සඤ්ඤාතා ධම්මජීවිනො,
තෙ භොනති ජානිපතයො අඤ්ඤමඤ්ඤං පියංවදා.
19. අත්ථා සමපචුරා භොනති එසත්ථං උපජායති,
අමිතතා දුමමතා භොනති උභිතතං සමසීලිතං.
20. ඉධ ධම්මං චරිතාන සමසීලබ්බතා උභො,
න ඤ්ඤො දෙවලොකසමිං මොදනති කාමකාමිනොති.

4. 2. 1. 6.

[දුතිය (නකුල) සමජීවිසුතතං]

6. ආකඛෙධය්‍යං වෙ භික්ඛවෙ උභො ජානිපතයො දිට්ඨො වෙච ධම්මෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං පසසිතුං. අභිසම්පරායඤ්ච අඤ්ඤමඤ්ඤං පසසිතුං. උභො ච අසු සමසද්ධා සමසීලා සමවාගා සමපඤ්ඤා, තෙ දිට්ඨො වෙච ධම්මෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං පසසනති. අභිසම්පරායඤ්ච අඤ්ඤමඤ්ඤං පසසනතිති.

21. උභො සද්ධා වදඤ්ඤා ච සඤ්ඤාතා ධම්මජීවිනො,
තෙ භොනති ජානිපතයො අඤ්ඤමඤ්ඤං පියංවදා.
22. අත්ථා සමපචුරා භොනති එසත්ථං උපජායති,
අමිතතා දුමමතා භොනති උභිතතං සමසීලිතං.
23. ඉධ ධම්මං චරිතාන සමසීලබ්බතා උභො,
න ඤ්ඤො දෙවලොකසමිං මොදනති කාමකාමිනොති.

එක්කිති නකුලපිතු ගැහැවි හා නකුලමාතු ගැහැවිදු හා දෙදෙන භාග්‍ය-
චතුන් වහන්සේ කරා ඵලඹියහ. ඵලඹ භාග්‍යචතුන් වහන්සේ සකසා වැද
එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් නකුලපිතු ගෙහෙවි භාග්‍යචතුන්
වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය.

වහන්ස, යම් කලෙක තරුණවියෙහි සිරි මට තුරුණුවියෙහි සිරි නකුල-
මාතු ගැහැවිදු පරිනිත වූ ද, එතැන් සිට නකුලමාතු ගැහැවිදුව සිතින් පවා
ඉක්ම ගියෙමි නොදනිමි. කසින් වතාහි කියනු කිම! වහන්ස, අපි දෙදෙනමෝ
මෙලොවිහිදු උනුන් දක්නට පරලොවිහි දු උනුන් දක්නට කාමැතියම්හ
යනුයි.

නකුලමාතු ගැහැවිදු ද භාග්‍යචතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළා: වහන්ස,
යම් කලෙක තරුණවියෙහි සිරි මම තරුණවියෙහි සිරි නකුලපිතු ගැහැවිහට
ගෙණෙන ලදුම් ද, නකුලපිතු ගැහැවියා සිතින් පවා ඉක්ම ගියෙමි නොදනිමි.
කසින් වතාහි කියනු කිම! වහන්ස, අපි දෙදෙනමෝ මෙලොවිහි ද උනුන්
දක්නට පරලොවිහි දු උනුන් දක්නට කාමැතියම්හ යනුයි.

ගැහැවිකුලවාසියෙහි, ඉදින් අමුසැමි දෙදෙන මෙලොවිහි ද උනුන්
දක්නට පරලොවිහි ද උනුන් දක්නට කාමැති වන්නාහු නම් දෙදෙන ම
සමසාදුහා ඇතියාහු නම් සම සිල් ඇතියාහු නම් සමත්‍යාග ඇතියාහු නම්
සමප්‍රඥ ඇතියාහු නම් ඔහු දෙදෙන මෙලොවිහි ද උනුන් දක්නාහ. පරලොවිහි
දු උනුන් දක්නාහ.

18. දෙදෙන ම සාදුහැතිව, දන්කලු ව ශීලසංයම ඇතිව දහමිහි සිට
දිව්වටනාහු වෙත් ද, ඒ අමුසැමිහු උනුනට ප්‍රියංවද වෙති.

19. සමසිල් ඇති ඒ දෙදෙනාගේ අභිවෘද්ධිහු ප්‍රචුර වෙත්. උනුනට
පහසු විහරණ වෙයි. අමිත්‍රයෝ දොෂයෙන් දුටුසින් ඇති වෙත්.

20. මෙලොව සමාන ශීලවුන ඇති ඒ දෙදෙන දහම් පුර සතුටු වූවාහු
දෙවිලොවදී කාමසමපත් කාමැති වන්නාහු මූදිත වෙත්.

4. 2. 1. 6

[දුතිය (නකුල) සමජීවි සූත්‍රය]

6. මහණෙනි, ඉදින් අමුසැමිහු දෙදෙනා මෙලොවිහින් පරලොවිහින්
උනුන් දක්නට කාමැති වන්නාහු නම් දෙදෙන ම සම සාදුහා සමසිල්
සමත්‍යාග සමප්‍රඥ ඇතිවන්නාහුය. ඔහු දෙදෙන මෙලොවිහි ද පරලොවිහි ද
උනුන් දක්නාහ.

21. දෙමහල්ලෝ ම සාදුහැති ව, දන්කලු ව, ශීලසංයම ඇති ව
දහමිහි සිට දිව්වටනාහු වෙත් ද, ඒ අමුසැමිහු උනුනට ප්‍රියංවද වෙති.

22. සම සිල් ඇති ඒ දෙදෙනාගේ අභිවෘද්ධිහු ප්‍රචුර වෙත්. උනුනට
පහසු විහරණ වෙයි. අමිත්‍රයෝ දොෂයෙන් දුටුසින් ඇති වෙත්.

23. මෙලොව සමාන ශීලවුන ඇති ඒ දෙදෙන දහම් පුර සතුටු වූවාහු
දෙවිලොවදී කාමසමපත් කාමැති වන්නාහු මූදිත වෙත්.

4. 2. 1. 7.

[සුප්පවාසාසුත්තං]

7. එකං සමයං භගවා කොලියෙසු විහරති සණ්ඨනෙලං.¹ තාම කොලියානං නිගමො. අථ බො භගවා පුබ්බන්‍යාසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදය යෙන සුප්පවාසාස කොලියධිතාය නිවෙසනං තෙනුපසංඛකම්. උපසංඛකමිත්වා පඤ්ඤාතො ආසනෙ නිසීදි.

අථ බො සුප්පවාසා කොලියධිතා භගවන්තං පණීතො බාදනියෙන භොජනියෙන සහත්වා සන්තපෙසයි, සම්පවාරෙසි අථ බො සුප්පවාසා කොලියධිතා භගවන්තං භුත්තාවිං ඔනීතපත්තාසණිං එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං බො සුප්පවාසං කොලියධිතරං භගවා එතදවොච:

භොජනං සුප්පවාසෙ දෙනති අරියසාවිකා පටිග්ගාහකානං වත්තාරි ධානානි දෙති. කතමානි වත්තාරි?

ආයුං දෙති වණණං දෙති සුඛං දෙති බලං දෙති. ආයුං බො පන දන්තා ආයුස්ස භාගිනී භොති. දිබ්බස්ස වා මාත්‍රස්ස වා වණණං දන්තා වණණස්ස භාගිනී භොති දිබ්බස්ස වා මාත්‍රස්ස වා. සුඛං දන්තා සුඛස්ස භාගිනී භොති දිබ්බස්ස වා මාත්‍රස්ස වා. බලං දන්තා බලස්ස භාගිනී භොති දිබ්බස්ස වා මාත්‍රස්ස වා. භොජනං සුප්පවාසෙ දෙනති අරියසාවිකා පටිග්ගාහකානං ඉමානි වත්තාරි ධානානි දෙතිති.

24. සුසංඛිතං භොජනං යා දදති සුචිං පණීතං² රසසා උපෙනං, සා දක්ඛිණං උප්පුගගෙසු දින්නා වරණොපපතොසු මහගගෙසු, පුඤ්ඤාන පුඤ්ඤං සංසද්ධමානා මහපථලා ලොකවිදුත වණණිනා.

25. එතාදිසං යඤ්ඤමුත්‍රස්සරන්තා යෙ වෙදජානා විවරන්ති ලොකෙ, විතෙයා මචෙජරමලං සමුලං අනිඤ්ඤා සග්ගමුපෙනති ධානන්ති.

4. 2. 1. 8.

[සුදග්ග අනාඨපිණ්ඩික සුත්තං]

[සාවන්තිදුතා:]

8. අථ බො අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපති යෙන භගවා තෙනුපසංඛකම්. උපසංඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං බො අනාඨපිණ්ඩිකං ගහපතිං භගවා එතදවොච:

භොජනං ගහපති දදමාතො අරියසාවකො පටිග්ගාහකානං වත්තාරි ධානානි දෙති. කතමානි වත්තාරි?

ආයුං දෙති, වණණං දෙති, සුඛං දෙති, බලං දෙති. ආයුං බො පන දන්තා ආයුස්ස භාගි භොති දිබ්බස්ස වා මාත්‍රස්ස වා. වණණං දන්තා -පෙ-සුඛං දන්තා -පෙ-බලං දන්තා බලස්ස භාගි භොති දිබ්බස්ස වා මාත්‍රස්ස වා. භොජනං ගහපති දදමාතො අරියසාවකො පටිග්ගාහකානං ඉමානි වත්තාරි ධානානි දෙතිති.

26. යො සඤ්ඤානානං පරදග්ගභොජනං කාලෙන සක්කචචි දදති භොජනං, වත්තාරි ධානානි අනුප්පවෙච්ඡති ආයුඤ්ච වණණඤ්ච සුඛං බලඤ්ච.

27. සො ආයුද්ධි බලද්ධි සුඛං වණණං දදෙ නරො,* දිකායු යසවා භොති යත්ථ යච්චුපපජ්ජතිති.

1. පජ්ජතිලං - මජ්ඣං පජ්ජනෙලං - සා. කං. 2. සුපණීතං - කං.
* සො අඤ්ඤාති වණණද්ධි සුඛං බලදදෙ නරො - මජ්ඣං. සුඛං බලං දදෙ නරො - කන්ථි.

4. 2. 1. 7

[සුප්පවාසා සූත්‍රය]

7. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොලිය දැනවීමෙහි සජ්ජනෙල නම් කොලියරජකුලත්තේ නියමගමිති වැඩ වෙසෙයි. එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙව පා සිවුරු ගෙන සුප්පවාසා නම් කොලියරජදුකිතාවගේ නිවෙසනය කර වැඩිය හ. වැඩ පැත් වූ අස්තෙහි වැඩ හුන්හ.

එක්බිති සුප්පවාසා කොලිය රජදුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රණීත බාද්‍ය-භෝජ්‍යයෙන් සියතින් සනපා ලු ය. මොනොවට පවරුලිය. එක්බිති සුප්පවාසා කොලිය රජදු නිමිකල වැළදුම් ඇති, පාත්‍රයෙන් ඉවත් කළ අත් ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෑක එකත්පස් ව හුන. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එකත්පස්ව හුන් සුප්පවාසා කොලිය රජදුට නෙල වදාළහ:

සුප්පවාසාවෙනි, බොජුන් දෙන අරිසැව් ප්‍රතිග්‍රාහකයනට සතර කරුණක් දෙයි. කවර සතර කරුණෙක යත්:

ආයුෂ දේ, වණ්ණ දේ, සුබය දේ, බලය දේ, ආදන් දී දිව්‍ය වූ හෝ මානුෂ වූ හෝ ආයුෂයට හිමි වෙයි. වණ්ණ දී දිව්‍ය වූ හෝ මානුෂ වූ හෝ වණ්ණයට හිමි වෙයි. සුබදාන දී දිව්‍ය වූ හෝ මානුෂ වූ හෝ සුබයට හිමි වෙයි. බලදාන දී දිව්‍ය වූ හෝ මානුෂ වූ හෝ බලයට හිමි වෙයි. සුප්පවාසාවෙනි, බොජුන් දෙන අරිසැව් ප්‍රතිග්‍රාහකයනට මේ සතර කරුණු දෙයි.

24 - 25 යම් අරිසැවියක් පවිත්‍ර ප්‍රණීත රසයෙන් යුත් බොජුන් මොනොවට සකස් කොට දේ ද, පසළොස් වරණධම්මයෙන් සමනාගත මහද්දග වූ රහතුන් විෂයෙහි මහත්ඵල ඇති, බුදුන් විසින් වණන ලද, ඒ දක්ෂිණාව දෙන ලද ද, පිණෙන් පිණ සහදන මෙබඳු දානය සිහි කරණ යම් අරිසැව් කෙනෙක් උපන් ප්‍රීති ඇතිව ලොකයෙහි වෙසෙත් ද, ඔහු මසුරු-මල මුලසුන් කොටපියා අනිඤ්ඤ ව සගතාත් පැමිණෙත්.

4. 2. 1. 8

[සුදගත (අනාඨපිණ්ඩක) සූත්‍රය]

[සැවැත්තිදානය:]

8. එක්බිති අනෙපිඩු ගැහැව් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස්ව හුන්තේ ය. එකත්පස්ව හුන් අනෙවඩු ගැහැව්හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නෙල වදාළහ.

ගැහැවිය, බොජුන් දෙන අරිසැව් පිළිගාවනට සතර කරුණක් දෙයි. කවර සතර කරුණෙක යත්:

ආයුෂ දෙයි, වණ්ණ දෙයි, සුබය දෙයි, බලය දෙයි. ආයුෂ දී දිව්‍ය වූ හෝ මානුෂ වූ හෝ ආයුෂයට හිමි වෙයි. වණ්ණ දී ... සුබය දී ... බලය දී දිව්‍ය වූ හෝ මානුෂ වූ හෝ බලයට හිමි වෙයි. ගැහැවියෙනි, බොජුන් දෙන අරිසැව් පිළිගාවනට මේ සතර කරුණු දෙයි.

26. යමෙක් සංයත වූ පරු දුක් බොජුන් වළඳනවුනට නිසි කල්හි සකසා බොජුන් දේ ද, හෝ ආයුෂය වණ්ණය සුබය බලය යි සතර කරුණු දෙයි.

27. ආයුදයක බලදයක සුබදයක වණ්ණදයක ඒ මිනිස් යම් යම් තැනෙක උපදනේ ද, එ හැමතැන දීඝායුෂක වෙයි. මහාපරිවාර ද වෙයි.

4. 2. 1. 9.

[භොජනදායකසුත්තං]

9. භොජනං භික්ඛවෙ දදමානො දායකො පටිගගාහකානං වතහාරි
සාතාති දෙනි. කතමාති වතහාරි?

ආයුං දෙනි, වණණං දෙනි, සුඛං දෙනි, බලං දෙනි. ආයුං බො පන
දළා ආයුස්ස භාගි හොති දිබ්බස්ස වා මානුසස්ස වා. වණණං දළා -පෙ-
සුඛං දළා -පෙ- බලං දළා බලස්ස භාගි හොති දිබ්බස්ස වා මානුසස්ස වා.
භොජනං භික්ඛවෙ දදමානො දායකො පටිගගාහකානං ඉමාති වතහාරි
සාතාති දෙනිති.

28. යො සිඤ්ඤානානං පරදහනභොජනං කාලෙන සකකච්ච
දදති භොජනං,
වතහාරි සාතාති අනුප්පවෙච්ඡති ආයුඤ්ච වණණඤ්ච
සුඛං බලං ච.

29. සො ආයුදායී බලදායී සුඛං වණණං දදෙ නරො,
දීඝායු යසවා හොති යත්ථ යජ්ඣපපජ්ජතිති.

4. 2. 1. 10.

[ගිහිසාමිච්චපටිපදසුත්තං]

10. අථ බො අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපති යෙන ගහවා තෙනුපසංඛතමි.
උපසංඛතමිත්වා ගහවතනං අභිවාදෙත්වා එකමනනං නිසීදී. එකමනනං
නිසීනනං බො අනාඨපිණ්ඩිකං ගහපතිං ගහවා එතදවොච:

වතුති බො ගහපති ධම්මෙති සමනනාගතො අරියසාවකො ගිහිසාමිච්-
පටිපදං පටිපනො හොති යසොපටිලාභිතිං සග්ගසංවතනනිකා. කතමෙති
වතුති?

ඉධ ගහපති අරියසාවකො භික්ඛුසංඝං පච්චුපට්ඨිතො හොති චිවරෙන.
භික්ඛුසංඝං පච්චුපට්ඨිතො හොති පිණ්ඩිපාතෙන, භික්ඛුසංඝං පච්චුපට්ඨිතො
හොති සෙතාසිතෙන, භික්ඛුසංඝං පච්චුපට්ඨිතො හොති ගිලානපච්චය-
හෙසජ්ජපරිකාරෙන.

ඉමෙති බො ගහපති වතුති ධම්මෙති සමනනාගතො අරියසාවකො
ගිහිසාමිච්චපටිපදං පටිපනො හොති යසොපටිලාභිතිං සග්ගසංවතනනි-
කනති.

30. ගිහිසාමිච්චපටිපදං පටිපජ්ජන්ති පණ්ඩිතා,
සමමග්ගනෙ සීලවනෙන චිවරෙන උපට්ඨිතා,
පිණ්ඩිපාතසයනෙන ගිලානපච්චයෙන ච.

31. තෙසං දිවා ව රතොවා ච සදා පුඤ්ඤං පවසිති,
සග්ගඤ්ච කමතිට්ඨානං කමමං කත්වාන භද්දකනති.

පුඤ්ඤාභිසංඤ්චගෙගා පඤ්චමො.

භික්ෂුදායනං:

දො පුඤ්ඤාභිසංඤා දො සංවාසා දො ව හොනති සමජ්චිතො,
සුප්පවාසා සුද්දනො ව භොජනං ගිහිසාමිචිතාති.

4. 2. 1. 9

[භොජනදායක සූත්‍රය]

9. මහණෙනි, බොජුන් දෙන දායක පිළිගාවනට සතර කරුණක් දෙයි. කවර සතර කරුණෙක යත්:

ආයුෂ දෙයි, වණ්ණය දෙයි, සුඛය දෙයි, බලය දෙයි. ආයුෂ දී දිව්‍ය වූ හෝ මානුෂ වූ හෝ ආයුෂයට හිමි වෙයි. වණ්ණ දී ... සුඛය දී ... බලය දී දිව්‍ය වූ හෝ මානුෂ වූ හෝ බලයට හිමි වෙයි. මහණෙනි, බොජුන් දෙන දායක පිළිගාවනට මේ සතර කරුණු දෙයි.

28. යමෙක් සංයත වූ පරා දුන් බොජුන් වළඳනවුනට නිසි කල්හි සකසා බොජුන් දේ ද, හෝ ආයුෂය, වණ්ණය, සුඛය, බලය යි සතර කරුණු දෙයි.

29. ආයුදායක, බලදායක, සුඛදායක, වණ්ණදායක ඒ මිනිස් යම් යම් තැනක උපදනේ ද, ඒ හැම තැන දිසියුෂක වෙයි. මහාපරිවාර ද වෙයි.

4. 2. 1. 10

[ගිහිසාමිවිපට්ඨපද සූත්‍රය]

10. එක්කිනි අනේපිඩු ගැහැව් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව හුන්නේ ය. එකත්පස්ව හුන් අනේපිඩු ගැහැව්හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ.

ගැහැවියෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත ආයුෂ්‍යාවක යශස් ප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ ස්වභීය පිණිස පවත්නා ගිහිසාමිවිපට්ඨපදවට පිළිපත්තේ වෙයි. කවර සතර කරුණෙකින් යත්:

ගැහැවියෙනි, මෙලොව ආයුෂ්‍යාවකයෙක් සිටුවරන් බික්සහනු පුදනට එළඹ සිටියේ වෙයි. පිඩුවායෙන් බික්සහනු පුදනට එළඹ සිටියේ වෙයි. සෙනසුතින් බික්සහනු පුදනට එළඹ සිටියේ වෙයි. ගිලන්පස බෙහෙසන් පිරිකරින් බික්සහනු පුදනට එළඹ සිටියේ වෙයි. ගැහැවියෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත ආයුෂ්‍යාවක යශස් ගෙන දෙන ස්වභීය පිණිස පවත්නා ගිහිසාමිවි ප්‍රතිපත්තියට පිළිපත්තේ වෙයි.

30. සමායගත සිල්වන් පිළිගාවන් සිටුවරන් පිඩුවායෙන් යහතින් ගිලන්පසින් උපස්ථාන කරණ පණ්ඩු හිතියෝ ගිහිසාමිවි පිළිවෙත පිළිපදිත්.

31. ඔවුනට දවර දෙකේ හිමිදින පින් වැඩෙයි. කරුණකම් කොට ස්වභීයට යෙයි.

සුණ්‍යාභිසංදවගීය පළමුවැනි යි.

එහි උද්දාය:

සුණ්‍යාභිසංද දෙකය, සංවාස දෙකය, සමජීවී දෙකය, සුප්පවාසාය, සුදනනය, භොජනය, ගිහිසාමිවි යි සූත්‍ර දශයෙනි.

2. පත්තකම්මචගෙහා.

4. 2. 2. 1.

[පත්තකම්මසුත්තං]

[සාමන්තිදුතං]

11. අථ බො අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපති යෙන භගවා තොනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්චා භගවන්තං අභිවාදෙචා ඵකම්න්තං නිසීදී. ඵකම්න්තං නිසින්නං බො අනාඨපිණ්ඩිකං ගහපතිං භගවා ඵතදවොච:

වන්තාරො'මෙ ගහපති ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං. කතමෙ වන්තාරො?

හොගා මෙ උපපජ්ජන්තු සහධම්මෙතාති, අයං පඨමො ධම්මො ඉට්ඨා කන්තා මනාපො දුලලහො ලොකස්මිං.

හොගෙ ලද්ධා සහධම්මෙත යසො මං අබ්‍යුත්තච්ඡන්තු සහඤ්ඤාති සහඋපජ්ඣායෙතිති අයං දුතියො ධම්මො ඉට්ඨා කන්තා මනාපො දුලලහො ලොකස්මිං.

හොගෙ ලද්ධා සහධම්මෙත යසං ලද්ධා සහඤ්ඤාති සහඋපජ්ඣායෙති තිරං ජීව්ඤ්ඤා දීඝමද්ධායුං පාලෙමිති, අයං තතියො ධම්මො ඉට්ඨා කන්තා මනාපො දුලලහො ලොකස්මිං.

හොගෙ ලද්ධා සහධම්මෙත යසං ලද්ධා සහඤ්ඤාති සහඋපජ්ඣායෙති තිරං ජීව්ඤ්ඤා දීඝමද්ධායුං පාලෙතා, කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගහිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජාමිති, අයං චතුත්තො ධම්මො ඉට්ඨා කන්තා මනාපො දුලලහො ලොකස්මිං.

ඉමෙ බො ගහපති වන්තාරො ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං.

ඉමෙසං බො ගහපති චතුත්තං ධම්මාතං ඉට්ඨාතං කන්තාතං මනාපාතං දුලලහාතං ලොකස්මිං වන්තාරො ධම්මා පටිලාභාය සංවත්තන්ති. කතමෙ වන්තාරො?

සද්ධාසම්පදා සීලසම්පදා වාගසම්පදා පඤ්ඤාසම්පදා.

කතමා ච ගහපති සද්ධාසම්පදා? ඉධ ගහපති අරියසාවකො සද්ධො නොති, සද්දහති තථාගතස්ස බොධිං, ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමනුස්සාතං බුද්ධො භගවාති. අයං චූච්චති ගහපති සද්ධාසම්පදා.

කතමා ච ගහපති සීලසම්පදා? ඉධ ගහපති අරියසාවකො පාණතිපාතා පටිවීරකො නොති -සෙ- සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාතා පටිවීරකො නොති. අයං චූච්චති ගහපති සීලසම්පදා.

2. පනතකමම වගීය.

4. 2. 2. 1

[පනතකමම සූත්‍රය]

[සැමැත්තිදහසි:]

11. එකල්හි අනේපිඩු ගැහැවි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හිත. එකත්පස් ව නුත් අනේපිඩුසිටුහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

ගැහැවිය, ලොකයෙහි ඉෂට වූ කාන්තා වූ මනාප වූ දුල්ල වූ මේ සතර දහමිහු ය. කවර සතර දහමිහු යැත්:

‘මට භොගසම්පත්තු දහමි නො බිඳ ගෙන උදවෙන්ව’ යි ලොකයෙහි ඉෂට, කාන්තා, මනාප, දුර්ලභ මේ පළමුවන දහම ය.

‘දහමි නො බිඳ ගෙන භොග සම්පත් ලැබ නැයන් නො හැර සංදූෂට, සමහකතයන් නො හැර මාගේ පිරිවර සැපත් නැගේව’ යි ලොකයෙහි ඉෂට, කාන්තා, මනාප, දුර්ලභ මේ දෙවන දහම ය.

‘දහමි නො බිඳ භොගයන් ලැබ නැයන් නොහැර සංදූෂට සමහකතයන් නො හැර පිරිවර සැපත් ලැබ කලක් ජීවත් වෙමිව යි - දීඝියුෂ රැක ගණිමිව’ යි ලොකයෙහි ඉෂට, කාන්තා, මනාප දුල්ල මේ තෙවන දහම ය.

‘දහමි නො බිඳ භොගයන් ලැබ නැයන් නො හැර සංදූෂට සමහකතයන් නො හැර පිරිවර සැපත් ලැබ කලක් ජීවත් ව දීඝියුෂ රැක ගෙන කාලුත් මරණින් මත්තෙහි සුගති සංඛ්‍යාත සවරීලොකයට එළඹෙමිව’ යි ලොකයෙහි ඉෂට, කාන්තා, මනාප දුර්ලභ මේ සතර වන දහම ය.

ගැහැවිය, ලොකයෙහි ඉෂට, කාන්තා, මනාප දුර්ලභ මේ සතර දහමිහු යි.

ගෙහෙවිය, ඉෂට, කාන්තා, මනාප, ලොකයෙහි දුල්ල මේ සතර ධර්මයන්ගේ ප්‍රතිලාභය පිණිස සතර දහමි කෙනෙක් ඇත. කවර සතර කෙනෙක යැත්:

ශ්‍රද්ධාසම්පද ය, ශීලසම්පද ය, ත්‍යාගසම්පද ය, ප්‍රඥසම්පද යි.

ගෙහෙවිය, ශ්‍රද්ධාසම්පද නම් කවරය යැත්: ගෙහෙවිය, මේ ලොව අරිසටු සැදුහැ ඇත්තේ වෙයි. ‘මෙකරුණිනුදු ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභීත්ත, සමයක් සමුදායය, විද්‍යාවරණ සම්පන්නය. සුගතය, ලොකවිද්‍ය, අනුතතර පුරුෂදමය සාරපිය. දෙවි මිනිස්තව ශාසනය. බුද්ධිය. හගවත් හ’ යි තථාගතයන් වහන්සේගේ සමයක් සමෙබ්බිය හදහයි. ගෙහෙවිය, මේ ශ්‍රද්ධාසම්පද යි කියනු ලැබේ.

ගැහැවිය, ශීලසම්පද නම් කවරය යැත්: ගැහැවිය, මේ ලොව අරිසටු පණිව්‍යයෙන් දුරු වූයේ වෙයි. ... මද පමා දෙකට කරුණු වන රහමෙරින් දුරු වූයේ වෙයි. ගෙහෙවිය, මේ ශීලසම්පද යි කියනු ලැබේ.

කතමා ච ගහපති වාගසම්පදා? ඉධ ගහපති අරියසාවකො විගනමලමචේ-
රෙන චෙනසා අභාරං අජ්ඣාචසති, මුත්තාචාගො පයනපාණී වොස්සගරතො
යාවයොගො දුතසංචිතාගරතො. අයං චූචචති ගහපති වාගසම්පදා.

කතමා ච ගහපති පඤ්ඤාසම්පදා? අභිජ්ඣාචිසමලොභාභිභූතෙන ගහපති
චෙනසා විහරන්තො අනිච්චං කරොති නිච්චං අපරාධෙති, අනිච්චං
කරොන්තො නිච්චං අපරාධෙන්තො යසා ච සුඛා ච ඛංසති. ව්‍යාපාදභි-
භූතෙන ගහපති චෙනසා විහරන්තො අනිච්චං කරොති නිච්චං අපරාධෙති
අනිච්චං කරොන්තො නිච්චං අපරාධෙන්තො යසා ච සුඛා ච ඛංසති.
පිනමිද්ධාභිභූතෙන ගහපති චෙනසා විහරන්තො අනිච්චං කරොති, නිච්චං
අපරාධෙති. අනිච්චං කරොන්තො නිච්චං අපරාධෙන්තො යසා ච සුඛා ච
ඛංසති. උද්ධච්චකුක්කුච්චාභිභූතෙන ගහපති චෙනසා විහරන්තො අනිච්චං
කරොති, නිච්චං අපරාධෙති. අනිච්චං කරොන්තො නිච්චං අපරාධෙන්තො
යසා ච සුඛා ච ඛංසති. විචිනිච්ඡාභිභූතෙන ගහපති චෙනසා විහරන්තො
අනිච්චං කරොති නිච්චං අපරාධෙති. අනිච්චං කරොන්තො නිච්චං අපරා-
ධෙන්තො යසා ච සුඛා ච ඛංසති.

ස ඛො සො ගහපති අරියසාවකො අභිජ්ඣාචිසමලොභො විතතස්ස
උපකානිලෙසොති ඉති විදිත්වා අභිජ්ඣාචිසමලොභො විතතස්ස උපකානිලෙසං
පජ්ඣති. ව්‍යාපාදො විතතස්ස උපකානිලෙසොති ඉති විදිත්වා ව්‍යාපාදං විතතස්ස
උපකානිලෙසං පජ්ඣති. පිනමිද්ධං විතතස්ස උපකානිලෙසොති ඉති විදිත්වා
පිනමිද්ධං විතතස්ස උපකානිලෙසං පජ්ඣති. උද්ධච්චකුක්කුච්චං විතතස්ස
උපකානිලෙසොති ඉති විදිත්වා උද්ධච්චකුක්කුච්චං විතතස්ස උපකානිලෙසං
පජ්ඣති. විචිනිච්ඡා විතතස්ස උපකානිලෙසොති ඉති විදිත්වා විචිනිච්ඡං
විතතස්ස උපකානිලෙසං පජ්ඣති.

යතො ච ඛො ගහපති අරියසාවකස්ස අභිජ්ඣාචිසමලොභො විතතස්ස
උපකානිලෙසොති ඉති විදිත්වා අභිජ්ඣාචිසමලොභො විතතස්ස උපකානිලෙසො
පභිණො හොති, ව්‍යාපාදො විතතස්ස උපකානිලෙසොති ඉති විදිත්වා ව්‍යාපාදො
විතතස්ස උපකානිලෙසො පභිණො හොති, පිනමිද්ධං විතතස්ස උපකානිලෙසොති
ඉති විදිත්වා පිනමිද්ධං විතතස්ස උපකානිලෙසො පභිණො හොති, උද්ධච්ච-
කුක්කුච්චං විතතස්ස උපකානිලෙසොති ඉති විදිත්වා උද්ධච්චකුක්කුච්චං විතතස්ස
උපකානිලෙසො පභිණො හොති, විචිනිච්ඡා විතතස්ස උපකානිලෙසොති ඉති
විදිත්වා විචිනිච්ඡා විතතස්ස උපකානිලෙසො පභිණො හොති. අයං චූචචති
ගහපති අරියසාවකො මහාපඤ්ඤා පුථුපඤ්ඤා ආපාඨදස්ස පඤ්ඤා-
සම්පන්නො. අයං චූචචති ගහපති පඤ්ඤාසම්පදා.

ඉමෙසං ඛො ගහපති චතුන්නං ධම්මානං ඉට්ඨානං කන්තානං මනාපානං
දුලලභානං ලොකසම්මං ඉමෙ චන්දායෙ ධම්මා පටිලාභාය සංවත්තන්ති.

ගෙහෙවිය, ත්‍යාගසම්පද නම් කවරය යත්: ගෙහෙවිය, මෙලොව අරිසවු පාහු මසුරුමල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. චුහුටුවන්හි බැලුම් නැතියේ වෙයි. දෙත්තව දෙවි අත් ඇතියේ වෙයි. පිමෙහි ඇලුනේ වෙයි, යදනට නිසිවූයේ වෙයි, දීම් බෙදීම් දෙකේහි ඇලුනේ වේ. ගෑහැවිය, මේ ත්‍යාගසම්පද සි නියනු ලැබේ.

ගෑහැවිය, ප්‍රඥසම්පද නම් කවරය යත්: ගෑහැවිය, අභිධ්‍යා විෂමලොභ-යෙන් මැඩුනු සිතින් වසනුයේ අකථිව්‍යය කෙරෙයි, කථිව්‍යය වළහයි, අකථිව්‍යය කරණුයේ කථිව්‍යය වළහනුයේ යශසිනුත් සුබයෙනුත් පිරිහේ. ගෑහැවිය, ව්‍යාපාදයෙන් මැඩුනු සිතින් වසනුයේ අකථිව්‍යය කෙරෙයි, කථිව්‍යය වළහයි. අකථිව්‍යය කරණුයේ කථිව්‍යය වළහනුයේ යශසිනුත් සුබයෙනුත් පිරිහෙයි. ගෑහැවිය, ඥානානම්ඥයෙන් මැඩුනු සිතින් වසනුයේ අකථිව්‍යය කෙරෙයි, කථිව්‍යය වළහයි. අකථිව්‍යය කරණුයේ, කථිව්‍යය වළහනුයේ යශසිනුත් සුබයෙනුත් පිරිහෙයි. උද්ධච්චකුක්කව්‍යයෙන් මැඩුනු සිතින් වසනුයේ අකථිව්‍යය කෙරේ. කථිව්‍යය වළහයි, අකථිව්‍යය කරණුයේ කථිව්‍යය වළහනුයේ යශසිනුත් සුබයෙනුත් පිරිහෙයි. ගෙහෙවිය, විවිකිත්ථා-යෙන් මැඩුනු සිතින් වසනුයේ අකථිව්‍යය කෙරෙයි, කථිව්‍යය වළහයි, අකථිව්‍යය කරණුයේ කථිව්‍යය වළහනුයේ යශසිනුත් සුබයෙනුත් පිරිහෙයි.

ගෑහැවිය, ඒ ආර්යශ්‍රාවක 'අභිධ්‍යා විෂමලොභය විතතයාගේ උපකෙලය-යෙක' යනු දෑන විතතාපකෙලයෙක් වූ අභිධ්‍යා විෂමලොභය හැර පියයි. 'ව්‍යාපාදය විතතයාගේ උපකෙලයෙක' යනු දෑන විතතාප-කෙලයෙක් වූ ව්‍යාපාදය හැර පියයි, 'ඥානානම්ඥය විතතයාගේ උපකෙලය-යෙක' යනු දෑන විතතාපකෙලයෙක් වූ ඥානානම්ඥය හැර පියයි. 'ඉද්ධච්චකුක්කය විතතයාගේ උපකෙලයෙක' යනු දෑන විතතාපකෙලයෙක් වූ ඉද්ධච්චකුක්කය හැර පියයි. 'විවිකිත්තා විතතයාගේ උපකෙලයෙක' යනු දෑන විතතාපකෙලයෙක් වූ විවිකිත්තාව හැර පියයි.

ගෙහෙවිය, යම් කලෙක සිට ආර්යශ්‍රාවකයාගේ අභිධ්‍යා විෂමලොභය විතතයාගේ උපකෙලයෙක යනු දෑන විතතාපකෙලයෙක් වූ අභිධ්‍යා විෂම-ලොභය ප්‍රතිණ වේ ද, ව්‍යාපාදය විතතයාගේ උපකෙලයෙක යනු දෑන විතතාපකෙලයෙක් වූ ව්‍යාපාදය ප්‍රතිණ වේ ද, ඥානානම්ඥය විතතයාගේ උපකෙලයෙක යනු දෑන විතතාපකෙලයෙක් වූ ඥානානම්ඥය ප්‍රතිණ වේ ද, ඉද්ධච්චකුක්කය විතතයාගේ උපකෙලයෙක යනු දෑන විතතාපකෙලයෙක් වූ ඉද්ධච්චකුක්කය ප්‍රතිණ වේ ද, විවිකිත්තාව විතතයාගේ උපකෙලයෙක යනු දෑන විතතාපකෙලයෙක් වූ විවිකිත්තාව ප්‍රතිණ වේ ද, ගෑහැවිය, මේ ආර්යශ්‍රාවක මහාප්‍රාඥය සි ද පාඨුලප්‍රාඥය සි ද, ආපාඨ දක්තෝ-ය සි ද ප්‍රඥසම්පන්නය සි ද නියනු ලැබේ. ගෙහෙවිය, මේ ප්‍රඥසම්පද සි නියනු ලැබේ.

ගෙහෙවිය, ලොකයෙහි ඉෂට, කාන්තා, මනාප දුල්භ මේ සතර දහමුත්තේ ප්‍රතිලාභයට මේ සතර දහම් කෙනෙක් ඇත.

ස ඛො සො ගහපති අරියසාවකො උට්ඨානචිරියාධිගතෙහි භොගෙහි බාහාබලපරිච්ඡෙනෙති සෙදුවකිත්තෙහි ධම්මකෙති ධම්මලද්ධෙති චන්තාරි කමමානි කතනා හොති. කතමානි. චන්තාරි?

ඉධ ගහපති අරියසාවකො උට්ඨානචිරියාධිගතෙහි භොගෙහි බාහාබල-පරිච්ඡෙනෙති සෙදුවකිත්තෙහි ධම්මකෙති ධම්මලද්ධෙති අන්තානං. සුඛෙති ජිනෙති සමමා සුඛං පරිහරති, මානාපිතරො සුඛෙති ජිනෙති සමමා සුඛං පරිහරති. පුත්තදුරදසකමකරපොරිසෙ සුඛෙති. ජිනෙති සමමා සුඛං පරි-හරති. මිත්තාමචෙව සුඛෙති ජිනෙති සමමා සුඛං පරිහරති. ඉදමස්ස පස්මං ණානගතං හොති පත්තගතං ආයතනසො පරිභුතනං.

පුත්තවපරං ගහපති අරියසාවකො උට්ඨානචිරියාධිගතෙහි භොගෙහි බාහා-බලපරිච්ඡෙනෙති සෙදුවකිත්තෙහි ධම්මකෙති ධම්මලද්ධෙති යා නා භොන්ති ආපදා අගිත්තො වා උදකතො වා රුජ්ජතො වා වොරතො වා අපජියතො¹ දයාදතො වා. නථාරුපාසු ආපදාසු භොගෙහි පරියොධාය චන්තති, සොඤ්ඤා අන්තානං කරොති. ඉදමස්ස දුකියං ණානගතං හොති පත්තගතං ආයත-නසො පරිභුතනං.

පුත්තවපරං ගහපති අරියසාවකො උට්ඨානචිරියාධිගතෙහි භොගෙහි බාහාබලපරිච්ඡෙනෙති සෙදුවකිත්තෙහි ධම්මකෙති ධම්මලද්ධෙති පඤ්ච බලි කතනා හොති: ඤජිබලිං අතිවිබලිං. සුඛබපෙතබලිං. රාජබලිං. දෙවනාබලිං. ඉදමස්ස තතියං ණානගතං හොති පත්තගතං ආයතනසො පරිභුතනං.

පුත්තවපරං ගහපති අරියසාවකො උට්ඨානචිරියාධිගතෙහි භොගෙහි බාහාබලපරිච්ඡෙනෙති සෙදුවකිත්තෙහි ධම්මකෙති ධම්මලද්ධෙති යෙ තෙ සමණ්ත්වාහමණා මදපපමාදා පටිච්චිතා බන්ධනසොරචෙව තිට්ඨා. එකමත්තානං දමෙන්නි, එකමත්තානං සමෙන්නි, එකමත්තානං පරිනිබ්බාපෙන්නි. නථාරු-පෙසු සමණ්ත්වාහමණෙසු උභිග්ගිකං දකිණිං පතිට්ඨාපෙති සොචගිකං සුඛ-විපාකං සග්ගසංචන්තතිකං. ඉදමස්ස චතුර්ථං ණානගතං හොති පත්තගතං ආයතනසො පරිභුතනං.

ස ඛො සො ගහපති අරියසාවකො උට්ඨානචිරියාධිගතෙහි භොගෙහි බාහාබලපරිච්ඡෙනෙති සෙදුවකිත්තෙහි ධම්මකෙති ධම්මලද්ධෙති ඉමානි චන්තාරි පත්තකමමානි කතනා හොති.

යස්ස කස්සචි ගහපති අඤ්ඤා ඉමෙහි චතුර්ථං පත්තකමමෙහි භොගා පරිකිකියං ගවජ්ජන්ති. ඉමෙ වුච්චන්ති ගහපති භොගා අට්ඨානගතා අපපත්ත-ගතා අත්තායතනසො පරිභුතනා.

යස්ස කස්සචි ගහපති ඉමෙහි චතුර්ථං පත්තකමමෙහි භොගා පරිකිකියං ගවජ්ජන්ති. ඉමෙ වුච්චන්ති ගහපති භොගා ණානගතා පත්තගතා ආයතනසො පරිභුතනාති.

1 අපජියතො වා - මජ්ඣ.

ගාභාවිය, ඒ ආසීශ්‍රාවක උත්තරවිථියෙන් ලැබූ, බාහුබලයෙන් වැඩූ, වගුල සෝදියෙන් ඉපැයූ, ධම්මුකත වූ, දෑහැමින් ලද, භොගයෙන් සතර කමක් කරන්නේ වෙයි. කවර සතර කමෙක යත්:

ගාභාවිය, මෙලොව ආසීශ්‍රාවක උත්තරවිථියෙන් ලැබූ, බාහුබලයෙන් වැඩූ, වගුල සෝදියෙන් ලැබූ, ධම්මුකත වූ, ධම්මයෙන් ලැබූ, භොගයෙන් තමා සුඛිත කෙරේ. බලසම්පන්න කෙරෙයි. මොනොවට සැපයේ වැටෙයි. මවුපියන් සුඛිත කෙරෙයි. බලසම්පන්න කෙරෙයි. මොනොවට සැපයේ පරිහරණ කෙරෙයි. අඹුදරු දස්කම්කරු ජනා සුඛිත කෙරෙයි බලසම්පන්න කෙරෙයි. මොනොවට සැපයේ පරිහරණ කෙරෙයි. මිතුරුයහළුවන් සුඛිත කෙරෙයි. බලසම්පන්න කෙරෙයි. මොනොවට සැපයේ පරිහරණ කෙරෙයි. ඔහුගේ මේ පළමුවන කිසි තැනට ගියේ වෙයි. යුක්තස්ථානගත වෙයි. කරුණු අනුව ම වැළඳුනේ වෙයි.

තවද ගාභාවිය, ආසීශ්‍රාවක උත්තරවිථියෙන් ලැබූ, බාහුබලයෙන් වැඩූ, වගුල සෝදියෙන් ලත්, ධම්මුකත, දෑහැමින් ලත්, භොගයෙන් ගින්නෙන් වේවයි, දියෙන් වේවයි, රජුන් කෙරෙන් වේවයි, සොරුන් කෙරෙන් වේවයි, අප්‍රිය දයාදයන් කෙරෙන් වේවයි යම් ඒ විපත් ඇත් ද, එබඳු විපත්හි එය ධනයෙන් වසාපියා වැටෙයි. ආත්මය සවස්ථ කෙරෙයි. ඔහුගේ මේ දෙවන කිසි තැනට ගියේ වෙයි. යුක්තස්ථානගත වෙයි. කරුණු අනුව ම වැළඳුනේ වෙයි.

තවද ගාභාවිය, ආසීශ්‍රාවක උත්තරවිථියෙන් ලැබූ, බාහුබලයෙන් වැඩූ, වගුල සෝදියෙන් ඉපැයූ, ධම්මුකත වූ, දෑහැමින් ලත්, භොගයෙන් පස්බිලි කරන්නේ වෙයි. ඥාතිබලිය, අනිච්චලිය, පූජිප්‍රෙතබලිය, රාජබලිය, දෙවතාබලිය යි. ඔහුගේ මේ තෙවන කිසි තැනට ගියේ වෙයි. යුක්තස්ථානගත වෙයි. කරුණු අනුව ම වැළඳුනේ වෙයි.

තවද ගාභාවිය, ආසීශ්‍රාවක උත්තරවිථියෙන් ලැබූ, බාහුබලයෙන් වැඩූ, වගුල සෝදියෙන් ඉපැයූ, ධම්මුකත වූ, දෑහැමින් ලත්, භොගයෙන් මදප්‍රමාදයෙන් වෙන්ව සිටුනා, ඤානානි සුරතභාවයෙහි බැස සිටුනා, එක් ම ආත්ම ය දමනය කරණ, එක් ම ආත්මය කෙලෙස් සන්තිද්‍රවීමෙන් ශමනය කරණ, එක් ම ආත්මය කෙලෙසපරිනිවෘත්තයෙන් නිවන, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත් ද, එබඳු මහණබමුණක් විෂයයෙහි ඵලදානවශයෙන් උභයවග වූ, සවගීයට හිත වූ, සුබවිපාක ඇති, සවග්‍ර දිව්‍යවණ්ණාදිය උද කරණ, දක්ෂිණාව පිහිටුවයි. ඔහුගේ මේ සතරවන කිසි තැනට ගියේ වෙයි. යුක්තස්ථානගත වෙයි. කරුණු අනුව ම වැළඳුනේ වේ.

ගාභාවිය, ඒ ආසීශ්‍රාවක උත්තරවිථියෙන් ලැබූ බාහුබලයෙන් වැඩූ, වගුල සෝදියෙන් ඉපැයූ, ධම්මුකත වූ, ධම්මබ්බ වූ, භොගයෙන් මේ සතර ප්‍රාජා (යොග්‍ය) කමී කරන්නේ වෙයි.

ගාභාවිය, යමක්හට මේ සතර ප්‍රාජාකමී හැරපියා භොගයෝ වනසට යෙන් ද, ගාභාවිය, මේ භොගයෝ අස්ථානගතයහ යි ද අප්‍රාජාගතයහ යි ද අනායතන පරිභුක්තයහ යි ද කියනු ලැබෙත්.

ගාභාවිය, යමක්හට මේ සතර ප්‍රාජන කමීයෙන් භොගයෝ වනසට යෙන් ද, ගාභාවිය, මේ භොගයෝ ස්ථානගතයහ යි ද ප්‍රාජාගතයහ යි ද අනායතන පරිභුක්තයහ යි ද කියනු ලැබෙත්.

32. භුතතා භොගා භනා¹ භව්වා විනිශ්ඤා ආපදසු මෙ,
උභිග්ගා දක්ඛිණා දින්නා අපො සඤ්චබලි කතා.
33. උපට්ඨිතා සීලවනො සඤ්ඤා භුගමවාරයො,
යදන්ථං භොගං ඉවෙජ්ඣ පණ්ණිනො සරමාවසං,
සො මෙ අනො අනුප්පනො කතං අනුනුතාපියං.
34. එතං අනුසාරං මචෙව්‍යා අරියධම්මෙ සිතො නරො,
ඉධ වෙව නං පසංසනති පෙච්ච සගෙහ ව මොදනීති.

4. 2 2. 2.

[අනිශ්ඤාතං]

12. අප්ඛො අනාඨිශ්ඤාතො ගහපති යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්.
උපසඛකම්භා භගවන්නං අභිවාදෙභා එකමනනං නිසීදි. එකමනනං නිසීන්නං
ඛො අනාඨිශ්ඤාතං ගහපතිං භගවා එතදවොච:

චත්තාරමානි ගහපති සුඛානි අබිගමනීයානි ගිහිතා කාමභොගිතා
කාලෙන කාලං සමයෙන සමයං උපාදය. කතමානි චත්තාරි?

අභිසුඛං භොගසුඛං අනණසුඛං² අනවජ්ජසුඛං.

කතමඤ්ච ගහපති අභිසුඛං? ඉධ ගහපති කුලපුත්තස්ස භොගා භොනති
උට්ඨානවිරියාධිගතා බාහාබලපරිචිතා සෙදුවකඛින්නා ධම්මකා ධම්මලද්ධා.
සො භොගා මෙ අභි උට්ඨානවිරියාධිගතා බාහාබලපරිචිතා සෙදුවකඛින්නා
ධම්මකා ධම්මලද්ධානි අබිගමනීති සුඛං, අබිගමනීති සොමනස්සං. ඉදං වුච්චති
ගහපති අභිසුඛං.

කතමඤ්ච ගහපති භොගසුඛං? ඉධ ගහපති කුලපුත්තො උට්ඨාන-
විරියාධිගතෙහි භොගෙහි බාහාබලපරිචිතෙහි සෙදුවකඛින්නෙහි ධම්මකෙහි
ධම්මලද්ධෙහි භොගෙ ව භුඤ්ජති, පුඤ්ඤති ච කරොති. සො උට්ඨානවිරියාධි-
ගතෙහි භොගෙහි බාහාබලපරිචිතෙහි සෙදුවකඛින්නෙහි ධම්මකෙහි
ධම්මලද්ධෙහි භොගෙ ව භුඤ්ජාමි පුඤ්ඤති ච කරොමිති අබිගමනීති සුඛං,
අබිගමනීති සොමනස්සං. ඉදං වුච්චති ගහපති භොගසුඛං.

කතමඤ්ච ගහපති අනණසුඛං? ඉධ ගහපති කුලපුත්තො න කස්සචි
කිඤ්චි ධාරෙති අප්පං වා බහුං වා. සො න කස්සචි කිඤ්චි ධාරෙමි අප්පං වා
බහුං වානි අබිගමනීති සුඛං, අබිගමනීති සොමනස්සං. ඉදං වුච්චති ගහපති
අනණසුඛං.

කතමඤ්ච ගහපති අනවජ්ජසුඛං? ඉධ ගහපති අරියසාවකො අනවජ්ජන
කායකමෙමන සමන්නාගතො භොති, අනවජ්ජන වචිකමෙමන සමන්නා-
ගතො භොති, අනවජ්ජන මනොකමෙමන සමන්නාගතො භොති. සො
අනවජ්ජනමි කායකමෙමන සමන්නාගතො, අනවජ්ජන වචිකමෙමන
සමන්නාගතො, අනවජ්ජන මනොකමෙමන සමන්නාගතොනි අබිගමනීති
සුඛං, අබිගමනීති සොමනස්සං. ඉදං වුච්චති ගහපති අනවජ්ජසුඛං.

1. භවා - ස්වා. කං. 2 අනණසුඛං - මජ්ඣං.

32. භොගයෝ වළදන ලදහ. පොෂණය කළ යුත්තෝ පොෂණය කරණ ලදහ. විපත් පැමිණි කල මා විසින් භොගයෝ යොදන ලදහ. උභේදන (මතුමන්තෙහි එල දෙන) දක්ෂිණාව දෙන ලදු. වැලි පඤ්ච බලිහු කරණ ලදහ.

33. සංයත බ්‍රහ්මවාරි සිල්වත්තු උපස්ථාන කරණ ලදහ. ගිහිගෙහි වසන පණතින තෙමේ යම් අථියක් සදහා භොග කැමති වන්නේ ද, මා විසින් ඒ අථිය ලබන ලදී, පසුතැවුලි නොවන නිස කරණ ලදී.

34. පඤ්චගිල බමියෙහි සිටි මිනිසෙක් මේ පිහිකරන්නේ වේ ද, මෙලොවිහිදු ඔහු පසසත්. පරලොව ගොස් ස්වර්ගයෙහිදු විපාක නැද්දකායෙන් සතුටු වෙයි.

4. 2. 2. 2

[අනන් සූත්‍රය]

12. එකල්හි අනාඨසිංහසිටු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරුණු එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්සි හිත. එකත්පස් ව හුන් අනේපිඬු සිටුහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

ගෘහපතිය, කාමභොගී ගිහිති විසින් කල්ත් කල හෙතුපිසින් ලාබිය යුතු මේ සුබයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්: අසනිසුබය, භොගසුබය, අනණසුබය, අනවද්‍ය සුබ යි.

ගෘහාපිය, අසනිසුබ නම් කවරේය යත්: ගෘහාපිය, මෙ ලොව කුලපුත්‍රයකුට උත්ථාන විසීමෙන් ලැබූ බාහුබලයෙන් වඩා ගත් වගුළු සෝදියෙන් ඉපැයූ ධම්මසුකත වූ දෘහමින් ලත් භොගයෝ ඇත. හෙතෙම උත්ථානවිසීමෙන් ලැබූ බාහුබලයෙන් වැඩු හෙළ සෝදියෙන් ඉපැයූ ධම්මසුකත වූ ධම්මලබ්ධි වූ භොගයෝ මට ඇතැ යි සුබය ලබයි. සෞමනසාය ලබයි. ගෘහාපිය, මේ අසනිසුබය යි කියනු ලැබේ.

ගෘහාපිය, භොගසුබ නම් කවරේය යත්: ගෘහාපිය, මෙ ලොව කුලපුත්‍රයෙක් උත්ථාන විසීමෙන් ලැබූ බාහුබලයෙන් වඩා ගත් වගුළු සෝදියෙන් උපයාගත් ධම්මසුකත වූ ධම්මලබ්ධි වූ භොගයෙන් භොගයන් වළද කරයි. පින් ද කරයි. උත්ථාන විසීමෙන් ලැබූ බාහුබලයෙන් වඩාගත් වගුළු සෝදියෙන් ඉපැයූ ධාර්මික වූ ධම්මලබ්ධි වූ භොගයෙන් හේ භොගයන් ද වළදමි යි පින් ද කෙරෙමි යි සුබය විඳියි. සෞමනසාය විඳියි. ගෘහාපිය, මේ භොගසුබය යි කියනු ලැබේ.

ගෘහාපිය, අනණසුබය කවරේය යත්: ගෘහාපිය, මෙ ලොව කුලපුත්‍රයෙක් කිසිවක්හට අල්ප වූ හෝ බොහෝ වූ හෝ කිසිදු ණයක් නො දරයි. හේ කිසිවක්හට අල්ප වූ හෝ බොහෝ වූ හෝ කිසිදු ණයක් නො දරමි යි සුබය විඳියි. සෞමනසාය ලබයි. ගෘහාපිය, මේ අනණසුබය යි කියනු ලැබේ.

ගෘහාපිය, අනවද්‍යසුබය නම් කවරේය යත්: ගෘහාපිය, මෙ ලොව ආර්ථික අනවද්‍ය කායකමයෙන් සමනාගත වෙයි අනවද්‍ය වාක්කමයෙන් සමනාගත වෙයි. අනවද්‍ය මනසකමයෙන් සමනාගත වෙයි. අනවද්‍ය කායකමයෙන් සමනාගතයෙමි යි අනවද්‍ය වාක්කමයෙන් සමනාගතයෙමි යි අනවද්‍ය මනසකමයෙන් සමනාගතයෙමි යි සුව විදුනේය. සෞමනස් විදුනේය. ගෘහාපිය, මේ අනවද්‍යසුබය යි කියනු ලැබේ.

ඉමානි බො ගහපති වත්තාරි සුඛානි අධිගමනීයානි ගිහිනා කාම-
නොගිනා කාලෙත කාලං සමයෙන සමයං උපාදයාති.

35. අනණං සුඛං ඤානාන¹ අපො අනිසුඛං සරං,
භුඤ්ජං භොගං සුඛං මච්චො තතො පඤ්ඤ චිපස්සති.*
36. විපස්සමානො ජානාති උභො භාගෙ සුමෙධස්සො,
අනචජ්ජසුඛස්සොතං කලං නාගස්සති සොළසිනති.

4. 2. 2. 3.

[සමුහමසුත්තං]

13. සමුහමකානි භික්ඛවෙ තානි කුලානි යෙසං පුත්තානං මාතෘපිතරො
අජ්ඣාගාරෙ පූජිතා භොනති. සපුබ්බාවරියකානි භික්ඛවෙ තානි කුලානි
යෙසං පුත්තානං මාතෘපිතරො අජ්ඣාගාරෙ පූජිතා භොනති. සපුබ්බදෙවතානි
භික්ඛවෙ තානි කුලානි යෙසං පුත්තානං මාතෘපිතරො අජ්ඣාගාරෙ පූජිතා
භොනති. සාහුතෙය්‍යකානි භික්ඛවෙ තානි කුලානි යෙසං පුත්තානං මාතෘ-
පිතරො අජ්ඣාගාරෙ පූජිතා භොනති.

බ්‍රහ්මානි භික්ඛවෙ මාතෘපිතුන්තං² එතං අඛිවචනං. පුබ්බාවරියානි
භික්ඛවෙ මාතෘපිතුන්තං එතං අඛිවචනං. පුබ්බදෙවතී භික්ඛවෙ මාතෘ-
පිතුන්තං එතං අඛිවචනං. ආහුතෙය්‍යානි භික්ඛවෙ මාතෘපිතුන්තං එතං
අඛිවචනං. තං කිස්ස හෙතු?

බහුකාරා භික්ඛවෙ මාතෘපිතරො පුත්තානං ආපාදකා පොසකා ඉමස්ස
ලොකස්ස දස්සෙතාරොති.

37. බ්‍රහ්මානි මාතෘපිතරො පුබ්බාවරියානි වුව්වරෙ,
ආහුතෙය්‍යා ච පුත්තානං පජ්ජා අනුකම්පකා,
තස්මා හි තෙ නමස්සෙය්‍ය සක්කරෙය්‍යාථ පණ්ණිතො.
38. අනෙතන අථ පාතෙන වනේතන සයතෙන ච,
උච්ජාදතෙ තභාපතෙ පාදතං ධොවතෙන ච.
39. තාය තං පරිවරියාය මාතෘපිතුසු පණ්ණිතා,
ඉධ චෙව තං පසංසනති පෙච්ච සග්ගෙ ච මොදතිති.

4. 2. 2. 4.

[නිරයසුත්තං]

14. චතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛිනො, එවං
නිරයෙ. කතමෙහි චතුහි?

පාණානිපාතී භොති, අදින්නාදුඨී භොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරී භොති,
මුසාවාදී භොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ චතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං
නික්ඛිනො, එවං නිරයෙති.

40. පාණානිපාතො අදින්නාදුතං මුසාවාදෙ, ච වුව්චති,
පරදුරගමනඤ්චාපි තප්පසංසනති පණ්ණිතාති.

1. අනචජ්ජසුඛං ඤානාන - සීමු.

* ආනණ්‍යසුඛං ඤානාන අපො අනිසුඛං සරං.

භුඤ්ජං භොගසුඛං මච්චො තතො පඤ්ඤ චිපස්සති - මජ්ඣ.

2. මාතෘපිතුන්තං - මජ්ඣ.

ගාභාවිය, කාමහොති හිහිති විසින් කලින් කල පටන් ගෙන මේ සතර සුඛයෝ අධිගතත්වයෙන් ය. වදාළහ.

35. අතණසුඛය දූත වැලි අසනිසුඛය සිහි කරන්නේය. හොග සුඛය වළදනා මිනිස් තෙම ඉක්බිති නුවණින් වෙසෙසා බලන්නේය.

36. සුඤ්ජර ප්‍රඥ ඇති ඒ මිනිසා වෙසෙසින් බලන්නේ ඒ සුව දෙ කොටස දැනී තෙල (පළමු කොටස වූ අසනිසුඛාදි තුණ සතර වන කොටස වූ) අතවද්‍ය සුඛයාගේ සොළොස් වන කලාවට ද නො අගී.

4. 2. 2. 3

[සමුඛම සුඤ්ජය]

13. මහණෙනි, යම් පුත්‍ර කෙනකුත් විසින් මවුපියෝ ගෙහි දී පුදන ලද්දහු වෙත් ද, ඒ කුලයෝ බ්‍රහ්ම සහිතයහ. මහණෙනි, යම් පුත්‍ර කෙනකුත් විසින් මවුපියෝ ගෙහි දී පූජිත වෙත් ද, ඒ කුලයෝ පූජාවාසී සහිතයහ. මහණෙනි, යම් පුත්‍ර කෙනකුත් විසින් මවුපියෝ ගෙහිදී පූජිත වෙත් ද, ඒ කුලයෝ පූජිතවතා සහිතයහ. මහණෙනි, යම් පුත්‍ර කෙනකුත් විසින් මවුපියෝ ගෙහි දී පූජිත වෙත් ද, ඒ කුලයෝ ආනුකූලයා සහිතයහ.

මහණෙනි, මවුපියනට 'බ්‍රහ්ම' යන මේ තමෙකි. මහණෙනි, මවුපියනට 'පූජාවාසී' යන මේ තමෙකි. මහණෙනි, මවුපියනට 'පූජිතව' යන මේ තමෙකි. මහණෙනි, මවුපියනට, 'ආනුකූලයා' යන මේ තමෙකි. ඒ කවර හෙයින් යත්:

මහණෙනි, මවුපියෝ පුතුනට (දරුවනට) බොහෝ උපකාර ඇතියහ. හදනුවහ. වඩනුවහ. මෙ ලොව දක්වනුවහ.

37-38. මවුපියෝ 'බ්‍රහ්මයහ' යි ද 'පූජාවාසීයහ' යි ද කියනු ලැබෙත්. පුත්‍රයන්ගේ (ඇර දෙන්නට නිසි අත්‍යවශ්‍ය ප්‍රතිග්‍රහණයට අගී වන බැවින්) ආනුකූලයායහ. පුත්‍රාබ්‍යප්‍රජාවට අනුකම්පා කරණුවහ. එයින් ඔවුන් තදෙතේ ය. වැලින් පණිකින පුත්‍ර තෙමේ අත්‍යවශ්‍යයෙකු වසනුගියෙකුදු ඇත ඉලීමෙනුදු නැතැවීමෙනුදු පා දෙවීමෙනුදු සතකාර කරන්නේ ය.

39. මවුපියන් කෙරෙහි ලා කරණ ඒ වතාවතින් පඩිනු මෙ ලොවිහි ද ඔහු පසසත්. පරලොව ගොස් සවරියෙහිදු (විපාක නන්දනායෙන්) සතුටු වෙයි

4. 2. 2. 4

[නිරය සුඤ්ජය]

14. මහණෙනි, කරුණු සතරෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහන ලද්දක් යම් සේ ද, එපරිදි නිරයෙහි නික්මිණය. කවර සතර කරුණෙහි යත්:

පණිව, ඇත්තේ වෙයි. අසිතාදන් ගන්නේ වෙයි. කාමයෙහි මිසභසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා ඇතියේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණෙන් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහන ලද්දක් සෙයින් නිරයෙහි නික්මිණ ය.

40. ප්‍රාණවටය, අදනනාදනය, මාෂාවාදය හා පරදර ගමනය දෑයි සතර කරුණෙක් කියනු ලැබේ. පඩිනු ඒ නොපසසත්.

4. 2. 2. 5.

[රූප (පපමාණ) සූතං]

15. වතතාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුගගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං. කතමෙ වතතාරො?

රූපපපමාණො රූපපපසනෙතා, සොසපපමාණො සොසපපසනෙතා, ලුඛපපමාණො ලුඛපපසනෙතා, ධම්මපපමාණො ධම්මපපසනෙතා.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතතාරො පුගගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනි.

41. යෙ ච රූපෙන පාමිංසු¹ යෙ ච සොසෙන අකුභු,
ඒඤ්ඤාභවස්සපෙතා න තෙ ජානන්ති නං ජනං.²

42. අජ්ඣන්තඤ්ච න ජානාති ඛතිඤ්ච ව න පසාසති,
සමන්තාවරණො ඛාලො ස වෙ සොසෙන වුයාති.

43. අජ්ඣන්තඤ්ච න ජානාති ඛතිඤ්ච ව විපසාසති,
ඛතිඤ්ච ඵලදස්සාපී සොපි සොසෙන වුයාති.

44. අජ්ඣන්තඤ්ච පජානාති ඛතිඤ්ච ව විපසාසති,
විනීවරණදස්සාපී න සො සොසෙන වුයාති.

4. 2. 2. 6.

[සර්ග (පුගගල) සූතං]

16. වතතාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුගගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං. කතමෙ වතතාරො? සර්ගො, සද්දෙසො, සමොභො, සමානො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතතාරො පුගගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනි.

45. සාරතතා රජනියෙසු පියරූපාභිනඤ්ඤො,
මොභෙන අධිමා³ සන්තා ඛඤ්චා වසෙසන්ති ඛකිනං.

46. රාගජ්ඣ ඤෙසජ්ඣ ඤොගජ්ඣාපවිඤ්ඤා,
කරොන්ති අකුසලං කම්මං සවිසානං දුබ්බසං.

47. අවිජ්ජාතිවුතා පොසා අකුභුතා අවකුඤ්ඤා,
යථා ධම්මා තථා සන්තා නසෙසවන්ති⁴ න මඤ්ඤරෙති

4. 2. 2. 7.

[අභි (මෙත්ත) සූතං]*

17. එකං සමසං භගවා සාවකජීයං විහරති ඡෙත්තවනෙ අනාඨපිණ්ඩි-කස්සා ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සාවකජීයං අඤ්ඤාතරො භික්ඛු අභිනා දට්ඨො කාලකතො ගොති. අථ ඛො සම්බුද්ධා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංඝිකම්සු. උපසංඝිකම්භවා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසිදංසු. එකමන්තං තිසිත්තා ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචුං:

1 යෙ ච රූපෙ පමාණිංසු - මජ්ඣ.

2 කාතිජානන්ති තෙ ජනා - මජ්ඣ.

3 ආවුතා - මජ්ඣ.

4 න නසෙසවන්ති-සං, මජ්ඣ. * ඛකිපරිත්තං-වතුකාණවාරපාලි.

4. 2. 2. 5

[රූප (සමාන) සූත්‍රය]

15. මහණෙනි, මේ සතර පුහුල් කෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යාමානයහ. කවර සතර කෙනෙක යත්:

රූපය ප්‍රමාණ කොට ඇති රූපප්‍රසන්නය, ගුණසෞම්‍ය ප්‍රමාණ කොට ඇති සෞම්‍යප්‍රසන්නය, රුක්‍ෂප්‍රතිපත්ති ප්‍රමාණ කොට ඇති රුක්‍ෂප්‍රසන්නය, ධර්මය ප්‍රමාණ කොට ඇති ධර්මප්‍රසන්න යි.

මෙහෙණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යාමානයහ.

41. යම් කෙනෙක් රූපයෙන් මැනගත්තු ද, යම් කෙනෙකුත් සෞම්‍ය-ප්‍රමාණයෙන් (පාඨාදීම් විසින්) අනුගතවූනු ද, ඡන්ද්‍රගවසංචාර වැටුනානු, ඔහු ඒ අපි ජනයා නො හඳුනත්.

42. ආධ්‍යාත්මිකගුණය ද නො දනිති. බැහැරි පිළිවෙත් ද නො දකි. භාත්පසින් ඇවිරිම් ඇති ඒ අඟු තෙමේ එකානනයෙන් සෞම්‍යප්‍රමාණ-යෙන් ගෙණ යනු ලැබේ.

43. ආධ්‍යාත්මික ගුණ ද නො දන්නෝ ය. බැහැරි පිළිවෙත් දක්නේ ය. බාහිර සන්කාරඵල දක්නා සුලු හෙ ද සෞම්‍යප්‍රමාණයෙන් ගෙණ යනු ලැබේ.

44. ආධ්‍යාත්මිකගුණ ද දන්නෝ ය. බැහැරි පිළිවෙත් ද දක්නේ ය. ප්‍රකට විසින් දක්නා හේ සෞම්‍යප්‍රමාණයෙන් ගෙණ යනු නො ලැබේ.

4. 2. 2. 6

[සත්‍ය (ප්‍රගහල) සූත්‍රය]

16. මහණෙනි, මේ සතර පුහුල් කෙනෙක් ලොකයෙහි ඇත. කවර සතර කෙනෙක යත්: රහ සහිත ය, ද්වේෂ සහිත ය, මොහ සහිත ය, මාන සහිත යි.

මෙහෙණෙනි, මේ සතර පුහුල්ලු ලොකයෙහි විද්‍යාමානයහ.

45. රජකීය රූපාදියෙහි සංරක්ත වූ ප්‍රියරූපය අභිනන්දනය කරණ සුලු මොහයෙන් අධිම වූ එයින් බැඳුනු සත්‍යයෝ භවබ්‍රහ්මය වඩත්.

46. අවිච්ඡිත් ජනයෝ රහයෙන් උපත් ද්වේෂයෙන් උපත් මොහයෙනු ද උපත් දුක්සහිත වූ මතුයෙහිත් දුක් වඩන අකුලලකම් කෙරෙත්.

47. අවිද්‍යායෙන් වටා ගත්, ප්‍රඥවක්‍ෂ්‍ය් රහිත, එයින් ම අකු වූ, පුරුෂයෝ රහාදීන් තුබූ පරිදි ම එහි වැටුනානු අපි මෙබඳු සවභාව ඇත්තමහ යි නො සිතත් මෙය.

4. 2. 2. 7

[අභි (මෙතන) සූත්‍රය]

17. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජෙනෙතන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල සැවැත් නුවර එක්තර මහණෙක් සපීයකු විසින් දෂට්ඨ කල්‍රිය කෙළේ වෙයි. එසඳ බොහෝ හික්‍ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹියහ. එළඹ භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ඒ හික්‍ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙයවත් සැල කලහ:

ඉධ භනෙන සාවච්ඡියං අඤ්ඤාතරෙ භික්ඛු අභිනා දට්ඨො කාලකතොති.

නහනුන¹ සො භික්ඛවෙ භික්ඛු චත්තාරි අභිරුජ්ඣලාති මෙතෙනන විතෙනන ඵරි. සවෙ හි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු චත්තාරි අභිරුජ්ඣලාති මෙතෙනන විතෙනන ඵරෙය්‍ය, න හි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අභිනා දට්ඨො කාලං කරෙය්‍ය කාමොති චත්තාරි අභිරුජ්ඣලාති?

විරූපකං අභිරුජ්ඣලං, ඵරුපථං අභිරුජ්ඣලං, ඡබ්‍යාපුත්තං අභිරුජ්ඣලං, කණ්ඨානොතමකං අභිරුජ්ඣලං.

නහනුන සො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමාති චත්තාරි අභිරුජ්ඣලාති මෙතෙනන විතෙනන ඵරි. සවෙ හි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමාති චත්තාරි අභිරුජ්ඣලාති මෙතෙනන විතෙනන ඵරෙය්‍ය, න හි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අභිනා දට්ඨො කාලං කරෙය්‍ය.

අනුජානාමි භික්ඛවෙ ඉමාති චත්තාරි අභිරුජ්ඣලාති මෙතෙනන විතෙනන ඵරිත්‍රං, අනනගුතතියං අත්තරකායං අනනපරිත්තායාති.

48. විරූපකෙහි මෙ මෙතනං මෙතනං ඵරුපථෙහි මෙ,
ඡබ්‍යාපුත්තෙහි මෙ මෙතනං මෙතනං කණ්ඨාගොතමකෙහි ච.

49. අපාදකෙහි මෙ මෙතනං මෙතනං දිපාදකෙහි² මෙ,
චතුප්පදෙහි මෙ මෙතනං මෙතනං බහුප්පදෙහි මෙ.

50. මා මං අපාදකො හිංසි මා මං හිංසි දිපාදකො,
මා මං චතුප්පදො හිංසි මා මං හිංසි බහුප්පදො.

51. සබ්බෙ සත්තා සබ්බෙ පාණා සබ්බෙ භූතා ච කෙවලා,
සබ්බෙ භද්‍රාති පසාන්තු මා කඤ්චි පාපමාගමා.

අප්පමාණො බුද්ධො අප්පමාණො ධම්මො. අප්පමාණො සබ්බො. පමාණවත්තාති සිරිංසපාති³ අභිච්චිකා සතපදී උණණාතාහි සරඬු මුසිකා. කතා මෙ රකකා. කතා මෙ පරිත්තා. පටිකකමන්තු භූතාති. සො'හං නමො භගවතො. නමො සත්තන්තං සමමාසලේඛානන්ති.

4. 2 2. 8

[දෙවදත්තසුත්තං]

18. ඵකං සමයං භගවා ඤාපගගෙ විහරති ගිඤ්ඤිකුටෙ පබ්බතෙ අපිර-පකකනෙන දෙවදත්තෙන. තත්‍ර බො භගවා දෙවදත්තං ආරබ්භ භික්ඛු ආමනෙත්ති:

අත්තවධාය භික්ඛවෙ දෙවදත්තස්ස ලාභසකකාරස්සිලොකො උද්පාදි. පරාභවාය භික්ඛවෙ දෙවදත්තස්ස ලාභසකකාරස්සිලොකො උද්පාදි.

1. න හි නුත - මජ්ඣ. 2. දිපාදකෙහි - මජ්ඣ. 3. සරිස්පාති - මජ්ඣ.

වහන්ස, මේ සැවැත්නුවර අන්‍යාතර හික්කුවෙක් සම්මද්‍රව්‍ය ව කාලක්‍රියා කෙළේය යනුයි.

මහණෙනි, එකාන්තයෙන් ඒ මහණ සතර අතිරුජ්‍යාල මෙන්සිතින් නොපැහැසිය. මහණෙනි, ඒ මහණ ඉදින් සතර අතිරුජ්‍යාල මෙන්සිතින් පැහැසි නම්, මහණෙනි, ඒ මහණ සපුනු විසින් ද්‍රව්‍ය ව කල්පය නො කරන්නේ ම ය. කවර අතිරුජ්‍යාල සතරෙක යත්:

විරූපක අතිරුජ්‍යාලය, ඵරාපථ අතිරුජ්‍යාලය, ඡබ්‍යාපුතන අතිරුජ්‍යාලය, කණ්ඩාගොතමක අතිරුජ්‍යාල යි.

මහණෙනි, ඒ මහණ එකාන්තයෙන් මේ සතර අතිරුජ්‍යාල මෙන්සිතින් නොපැහැසිය. මහණෙනි, ඒ මහණ මේ සතර අතිරුජ්‍යාල මෙන්සිතින් පැහැසි නම්, මහණෙනි, ඒ මහණ සපුනු විසින් ද්‍රව්‍ය ව කල්පය නො කරන්නේ ම ය. මහණෙනි, මේ සතර අතිරුජ්‍යාල මෙන්සිතින් පහස්තට අනුදනම්. තමාගේ ගුප්තිය පිණිසය, තමාගේ රකවල් පිණිසය, තමාගේ පිරිත් පිණිස යි.

48. මාගේ මෛත්‍රිය විරූපක අතිරුජ්‍යාලයන් හා වේවා. මාගේ මෛත්‍රිය ඵරාපථ අතිරුජ්‍යාලයන් හා වේවා. මාගේ මෛත්‍රිය ඡබ්‍යාපුතන-අතිරුජ්‍යාලයන් හා වේවා. මාගේ මෛත්‍රිය කණ්ඩාගොතමක අතිරුජ්‍යාලයන් හා වේවා.

49. මාගේ මෛත්‍රිය අපාදක සතුන් හා වේවා. මාගේ මෛත්‍රිය ද්විපාදක සතුන් හා වේවා. මාගේ මෛත්‍රිය චතුෂ්පාදක සතුන් හා වේවා. මාගේ මෛත්‍රිය බහුපාදක සතුන් හා වේවා.

50. අපාදක සතෙක් නහමක් මා පෙළාවා. ද්විපාදක සතෙක් නහමක් මා පෙළාවා. චතුෂ්පාදක සතෙක් නහමක් මා පෙළාවා. බහුපාදක සතෙක් නහමක් මා පෙළාවා.

51. සියලු සත්ත්වයෝ, සියලු ප්‍රාණයෝ, සියලු භූතයෝ යන හැම භද්‍ර දෑ දකින්නා. නිසිවකු කරු අනිමියෙක් නො එළඹේවා.

බ්‍රහ්මරහනය ගුණවශයෙන් අප්‍රමාණ වෙයි. ධර්මරහනය ගුණවශයෙන් අප්‍රමාණ වෙයි. සංසාරරහනය ගුණවශයෙන් අප්‍රමාණ වෙයි. අතිය, නුනුසුය, සියපාය, මකුළුය, ගෘහගොඩා (සුනුනු) ය, මිය යන සිරිසප්පාතිනු ගුණ විසින් ප්‍රමාණවත්හ. මා විසින් රකවල් කරණ ලදී. මා විසින් පිරිත් කරණ ලදී. භූතයෝ බැස යෙන්නා. ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තමසංකාරකෙරෙමි. සත් සම්බුදුවරානට තමසංකාර කෙරෙමි.

4. 2. 2. 8.

[දෙවදන්ත සූත්‍රය]

18. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙව්දන්ත (සභුන් බිද) බැසගිය නොබෝකල් ඇතිවත් ම රජගහ නුවර සම්පයෙහි ධිස්සුකුළුපව්වෙහි වැඩ වෙසෙති. එසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙව්දන්ත අරහයා හික්කුන් ඇමතු සේක:

මහණෙනි, ආනම්බය පිණිස දෙවදන්තහට ලාභසන්කාර යහස් උද්ඝ්‍රීය. මහණෙනි, පරානම්බය පිණිස දෙව්දන්තහට ලාභසන්කාර යහස් උද්ඝ්‍රීය.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කදලි අත්තවධාය ඵලං දෙනි, පරුහවාය ඵලං දෙනි, ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ අත්තවධාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උදපාදි පරුහවාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උදපාදි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛපේ වෙථ අත්තවධාය ඵලං දෙනි, පරුහවාය ඵලං දෙනි, ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ අත්තවධාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උදපාදි පරුහවාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උදපාදි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ නළො අත්තවධාය ඵලං දෙනි, පරුහවාය ඵලං දෙනි, ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ අත්තවධාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උදපාදි පරුහවාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උදපාදි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අස්සනරි අත්තවධාය ගබ්භං ගණ්හාති, ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ අත්තවධාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උදපාදි පරුහවාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උදපාදිති.

52. ඵලං වෙ කදලිං හන්ති ඵලං වෙථං ඵලං තළං,
සක්කාරො කාපුරිසං හන්ති ගබ්භා අස්සනරිං යථා'ති.

4. 2. 2. 9.

[පඨානසූතං |

19. වත්තාරිමානි භික්ඛවෙ පඨානානි, කතමානි වත්තාරි?

සංවරප්පධානං, පභාණ්ප්පධානං, භාවනප්පධානං, අනුරක්ඛණ්ප්පධානං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ සංවරප්පධානං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරිසං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. ඉදං චූළචනි භික්ඛවෙ සංවරප්පධානං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ පභාණ්ප්පධානං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභාණ්සය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරිසං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. ඉදං චූළචනි භික්ඛවෙ පභාණ්ප්පධානං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ භාවනප්පධානං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරිසං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. ඉදං චූළචනි භික්ඛවෙ භාවනප්පධානං.

මහණෙනි, යම්සේ කෙසෙල් ආත්මවධය පිණිස ඵල දේ ද, පිරිනිම පිණිස ඵල දේ ද, මහණෙනි, ඵපරිදි ම ආත්මවධය පිණිස දෙව්දත්තට ලාභසත්කාර යශස් උද්භිය පරුහවය පිණිස දෙව්දත්තට ලාභසත්කාර යශස් උද්භිය.

මහණෙනි, යම්සේ හුණවනය ආත්මවධය පිණිස ඵල දේ ද, පරුහවය පිණිස ඵල දේ ද, මහණෙනි, ඵපරිදි ම ආත්මවධය පිණිස දෙව්දත්තට ලාභසත්කාර යශස් උද්භිය පරුහවය පිණිස දෙව්දත්තට ලාභසත්කාර යශස් උද්භිය.

මහණෙනි, යම්සේ රණහුණ ආත්මවධය පිණිස ඵල දේ ද, පරුහවය පිණිස ඵල දේ ද, මහණෙනි, ඵපරිදි ම ආත්මවධය පිණිස දෙව්දත්තට ලාභ සත්කාර යශස් උද්භිය පරුහවය පිණිස දෙව්දත්තට ලාභ සත්කාර යශස් උද්භිය.

මහණෙනි, යම්සේ (වෙළඳ කුසා ගදුබුවාට ද) අශ්වනරිය ආත්මවධය පිණිස ගජ ගණි ද, මහණෙනි, ඵපරිදි ම ආත්මවධය පිණිස දෙව්දත්තට ලාභ සත්කාර යශස් උද්භිය පරුහවය පිණිස දෙව්දත්තට ලාභසත්කාර යශස් උද්භිය.

52. යම්සේ ඵලය කෙහෙල තස්තේ ම වේ ද, ඵලය මහහුණ තස්තේ ම වේ ද, ඵලය රණහුණ තස්තේ ම වේ ද, ගබ් වෙළඳ තස්තේ ම වේ ද, ඵපරි සත්කාරය කුපුරිස් නසා.

4. 2. 2. 9.

[පටිථාන සූත්‍රය]

19. මහණෙනි, මේ ප්‍රධන් විය්‍යාසෝ සතර දෙනෙහි. කවර සතර දෙනෙක යන්:

සංවර ප්‍රධන් විය්‍යාස, ප්‍රභාණ ප්‍රධන් විය්‍යාස. භාවනා ප්‍රධන් විය්‍යාස, අනුරක්ඛණ ප්‍රධන් විය්‍යාස

මහණෙනි, සංවර ප්‍රධන් විය්‍යාස කවරේය යන්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ නුපන් ලමු අකුසල දහමුත් නුපදනා සදහා ඡන්දය උපදවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, විය්‍යාරම්භ කෙරෙයි, සිත තිර කොට ගණියි. මහණෙනි, මේ සංවර ප්‍රධන් විය්‍යාස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ප්‍රභාණ ප්‍රධන් විය්‍යාස නම් කවරේය යන්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ලමු අකුසල දහමුත් දුරලනු සදහා ඡන්දය උපදවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, විය්‍යාරම්භ කෙරෙයි, සිත තිර කොට ගණියි. මහණෙනි, මේ ප්‍රභාණ ප්‍රධන් විය්‍යාස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, භාවනා ප්‍රධන් විය්‍යාස නම් කවරේය යන්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ නුපන් කුසල් දහමුත් උපදනා සදහා ඡන්දය උපදවයි, ව්‍යායාම කෙරේ, විය්‍යාරම්භ කෙරෙයි, සිත තිර කොට ගණියි. මහණෙනි, මේ භාවනා ප්‍රධන් විය්‍යාස යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ අනුරක්කණ්ණපට්ඨානං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උපපන්නානං කුසලානං ධම්මානං ඕනියා අසමොසාය භියොභාවාය වෙසුලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙනි වායමති විරියං ආරහති විතතං පගගණ්හාති පදහති. ඉදං ථුවිච්ඡි භික්ඛවෙ අනුරක්කණ්ණපට්ඨානං.

ඉමාති බො භික්ඛවෙ චතතාරි පට්ඨානානිති.

53. සංචරෙ ව පහාණං ව භාවනා අනුරක්කණ්ණ,
එතෙ පට්ඨානා චතතාරො දෙසිතාදිච්චබ්බුතා,
යෙහි භික්ඛු ඉධානාපී බයං දුක්ඛස්ස පාපුණෙති.

4. 2. 2. 10.

[අධම්මකසුත්තං]

20. යසම් භික්ඛවෙ සමයෙ රාජානො අධම්මිකා හොනති, රාජස්සත්තාපි තසම් සමයෙ අධම්මිකා හොනති. රාජස්සත්තෙසු අධම්මිකෙසු බ්‍රාහ්මණගහපතීකාපි තසම් සමයෙ අධම්මිකා හොනති. බ්‍රාහ්මණගහපතීකෙසු අධම්මිකෙසු තෙගමජානපදෙපි තසම් සමයෙ අධම්මිකා හොනති. තෙගමජානපදෙසු අධම්මිකෙසු විසමං චන්දිමසුරියා පරිවත්තනති. විසමං චන්දිමසුරියෙසු පරිවත්තනෙත්තසු විසමං නක්ඛත්තාති තාරකරූපාති පරිවත්තනති. විසමං නක්ඛත්තෙත්තසු තාරකරූපෙසු පරිවත්තනෙත්තසු විසමං රතතින්ද්‍රිචා පරිවත්තනති. විසමං රතතින්ද්‍රිචෙත්තසු පරිවත්තනෙත්තසු විසමං මාසභුමාසා පරිවත්තනති. විසමං මාසභුමාසෙත්තසු පරිවත්තනෙත්තසු විසමං උතුසංචච්ඡරා පරිවත්තනති. විසමං උතුසංචච්ඡරෙත්තසු පරිවත්තනෙත්තසු විසමං වාතා වායනති විසමං අපඤ්ඤා, විසමං වාතෙත්තසු වායනෙත්තසු විසමෙත්තසු අපඤ්ඤෙත්තසු දෙවතා පරිකුපිතා භවන්ති. දෙවතාසු පරිකුපිතාසු දෙවො ත සමමාධාරං අනුප්පවෙච්ඡති. දෙවො ත සමමා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡන්තො විසමපාකීති සස්සාති භවන්ති. විසමපාකීති¹ භික්ඛවෙ සස්සාති මනුස්සා පරිභුඤ්ඤානා අප්පායකා ව හොනති. දුක්ඛණ්ණං ව දුක්ඛලා ව බව්භාබාධා ව.

යසම් භික්ඛවෙ සමයෙ රාජානො ධම්මිකා හොනති, රාජස්සත්තාපි තසම් සමයෙ ධම්මිකා හොනති. රාජස්සත්තෙසු ධම්මිකෙසු බ්‍රාහ්මණගහපතීකාපි තසම් සමයෙ ධම්මිකා හොනති. බ්‍රාහ්මණගහපතීකෙසු ධම්මිකෙසු තෙගමජානපදෙපි තසම් සමයෙ ධම්මිකා හොනති. තෙගමජානපදෙසු ධම්මිකෙසු සමං චන්දිමසුරියා පරිවත්තනති. සමං චන්දිමසුරියෙසු පරිවත්තනෙත්තසු සමං නක්ඛත්තාති තාරකරූපාති පරිවත්තනති. සමං නක්ඛත්තෙත්තසු තාරකරූපෙසු පරිවත්තනෙත්තසු සමං රතතින්ද්‍රිචා පරිවත්තනති. සමං රතතින්ද්‍රිචෙත්තසු පරිවත්තනෙත්තසු සමං මාසභුමාසා පරිවත්තනති. සමං මාසභුමාසෙත්තසු පරිවත්තනෙත්තසු සමං උතුසංචච්ඡරා පරිවත්තනති. සමං උතුසංචච්ඡරෙත්තසු පරිවත්තනෙත්තසු සමං² වාතා වායනති. සමං පඤ්ඤා, සමං² වාතෙත්තසු වායනෙත්තසු සමෙත්තසු පඤ්ඤෙත්තසු දෙවතා අපරිකුපිතා භවන්ති. දෙවතාසු අපරිකුපිතාසු දෙවො සමමා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡති. දෙවො සමමා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡන්තො සමපාකීති සස්සාති භවන්ති. සමපාකීති භික්ඛවෙ සස්සාති මනුස්සා පරිභුඤ්ඤානා දීපායකා ව හොනති. වණ්ණවන්තො ව බලවන්තො ව අප්පාබාධා වා'ති.

1. විසමපාකාති - ඡෙස්.

2 අවිසමං - සීඝ්‍ර.

මහණෙනි, අනුරක්‍ෂණා ප්‍රධන් වියයීය නම් කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ උපන් කුසල් දහමුත්තේ සපිතිය සදහා විතාග නොවන බව සදහා බොහෝ වන බව සදහා විපුල වන බව සදහා භාවනායෙන් පරිපූර්ණ වන බව සදහා ඡන්දය උපදවයි. ව්‍යායාම කෙරෙයි, වියාර්ත කෙරෙයි, සිත තීර කොට ගනියි. මහණෙනි, මේ අනුරක්‍ෂණා ප්‍රධන් වියයී සි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රධන් වියයියෝ යි.

53. මෙසස්තෙනි කෙලෙස් නවන මහණෙක් යමෙකින් දූඛක්‍ෂයට පැමිණේ ද, ඕහට සංවරය හා ප්‍රභාණය හා භාවනාව හා අනුරක්‍ෂණාව හා මේ සතර ප්‍රධන් වියයියෝ ආදිතබ්බා බුදුන් විසින් දෙසන ලදහ.

4. 2. 2. 10.

[අධර්මික සූත්‍රය]

20. මහණෙනි, යම් කලෙක්හි රජදරුවෝ අධර්මික වෙත් ද, එකල රජපුරුෂයෝ ද අධර්මික වෙති. රජපුරුෂයන් අධර්මික වූ කල බ්‍රාහ්මණ-ගෘහපතීහු ද අධර්මික වෙති. බ්‍රාහ්මණගෘහපතීන් අධර්මික වූ කල නිගම ජනපද වාසීහු ද අධර්මික වෙති. නිගම ජනපද වාසීන් අධර්මික වූ කල වතුසුයයියෝ විෂම ව වැටෙත්. විෂම ව වතුසුයයියන් වැටෙතා කල නක්‍ෂත්‍ර තාරකාරූපයෝ විෂම ව වැටෙත්. විෂම ව නක්‍ෂත්‍ර තාරකාරූපයන් ප්‍රවාහන වූ කල රුත්‍රිඤ්චයෝ විෂම ව පවතිත්. විෂම ව රුත්‍රිඤ්චයන් පවත්නා කල මාසාභිමාසයෝ විෂම ව පවතිත්. විෂම ව මාසාභිමාසයන් පවත්නා කල සාතු සංවත්සරයෝ විෂම ව පවතිත්. විෂම සාතු සංවත්සරයන් පවත්නා කල දෘෂි හෝ මද වූ, නො මග ගත් වාන විෂම ව හමයි. දෘෂි හෝ මද වූ, නො මග ගත් වාන විෂම ව හමන කල්හි දෙවතාවෝ ප්‍රකූපිත වෙත්. දෙවතාවන් ප්‍රකූපිත වූ කල මනා දහරින් වැසී නො වසී. වම් සමයක් ධාරුයෙන් නො වස්නා කල ශසයෝ විෂම ව පැහෙත්. මහණෙනි, විෂමපාති ශසයන් වළද කරණ මිනිස්සු අලපායුෂක වෙත්. දුළුණ් ද වෙත්. දුළුල ද වෙත්. බොහෝ ආබාධ ඇති ද වෙත්.

මහණෙනි, යම් කලෙක රජදරුවෝ ධර්මික වෙත් ද, එසමයෙහි රජපුරුෂයෝ ද ධර්මික වෙත්. රජපුරුෂයන් ධර්මික වූ කල බ්‍රාහ්මණ ගෘහපතීහු ද ධර්මික වෙත්. බ්‍රාහ්මණ ගෘහපතීන් ධර්මික වූ කල නිගම ජනපද වාසීහු ද ධර්මික වෙත්. නිගම ජනපද වාසීන් ධර්මික වූ කල සදහිරු දෙදෙනා සමව පවතිත්. සම ව සද හිරු දෙදෙනා පවත්නා කල නක්‍ෂත්‍ර තාරකාරූපයෝ සම ව පවතිත්. සම ව නක්‍ෂත්‍ර තාරකාරූපයන් පවත්නා කල දව රූ සමව පවති. සම ව දව රූ පවත්නා කල මසඛමස් සම ව පවතියි. සම ව මසඛමස් පවත්නා කල සාතු සංවත්සර සම ව පවති. සම ව සාතු සංවත්සර පවත්නා කල අවිෂම වූ නිසි මග ගත් වානයෝ සම ව හමත්. අවිෂම වූ නිසි මග ගත් වාන සම ව හමන කල දෙවතාවෝ ප්‍රකූපිත නො වෙත්. දෙවතාවන් ප්‍රකූපිත නොවූ කල වම් සමයක් ධාරුයෙන් වස්තේ ය. වම් සමයක් ධාරුයෙන් වස්නා කල ශසය ඵලයෝ සමපාති වෙත්. මහණෙනි, මිනිස්සු සමපාති ශසය ඵලයන් වළද කරන්නාහු දීඝායුෂක ද වෙති. වණ්වන් ද වෙති. බලවන් ද වෙති. අල්පාබාධන් වෙති.

54. ගුණනං වෙ තරමානානං ජ්ඣං ගච්ඡති පුඛගවො,
සබ්බං නා ජ්ඣං ගච්ඡන්ති තෙනෙන ජ්ඣං ගතෙ සති.

55. එවමෙව මනුස්සෙසු යො හොති සෙට්ඨසම්මතො,
සො වෙ අධම්මං චරති පඨෙව ඉතරා පජා,
සබ්බං රට්ඨං දුබං සෙති රාජා වෙ හොතිධම්මකො.

56. ගුණනං වෙ තරමානානං උජ්ඣං ගච්ඡති පුඛගවො,
සබ්බං නා උජ්ඣං ගච්ඡන්ති තෙනෙන උජ්ඣගතෙ සති.

57. එවමෙව මනුස්සෙසු යො හොති සෙට්ඨසම්මතො,
සො වෙව¹ ධම්මං චරති පඨෙව ඉතරා පජා,
සබ්බං රට්ඨං සුබං සෙති රාජා වෙ හොති ධම්මකොති.

පනතකම්මවගෙහා දුතියො.

නසුද්දනා:

පනතකම්මං අනණකො සබ්බම නිරයා රුපෙන පසුචමං,
සරුහ අභිනා දෙවදනො පබානං අධම්මකෙන වා'ති.

54. තරණය කරණ ගොනුන් අතුරෙහි පුභිගවයා කුටිල ව යේ නම් ඒ නායක ගවයා කුටිල ව ගිය කල්හි සෙසු හැම ගවයෝ කුටිල ව යෙත්.

55. එපරිදි ම මිනිසුන් අතුරෙහි යම් මිනිසෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ සම්මත වේ නම් හෙ ම අධිමි කෙරේ නම් ඉතිරි ප්‍රජාව කැලමය. රජ නො දැහැමි වේ නම් මුළු රට දුඛිත වේ.

56. තරණය කරණ ගොනුන් අතුරෙහි පුභිගවයා අකුටිල ව යේ නම් නායකයා සෘජුව යන් ම එ හැම ගවයෝ සෘජුව යෙත්.

57. එපරිදි ම මිනිසුන් කෙරෙහි යම් මිනිසෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ සම්මත වේ ද, හෙ ද දහම් පුරු නම්, ඉතිරි ප්‍රජාව කැලම ය. රජ ධාර්මික වේ නම් මුළු රට සුඛිත වෙයි.

පානතකම්ම වර්ගය දෙවැනි යි.

එහි උද්දානය:

පානතකම්ම සූත්‍රය, අතණ සූත්‍රය, සත්භව සූත්‍රය, නිරය සූත්‍රය, පස්වන රූප සූත්‍රය, සරග අභි සූත්‍ර දෙකය, දෙවදත්ත සූත්‍රය, පඨාන සූත්‍රය, අධිමමික සූත්‍රය සමග දශය යි.

3. අපණ්ණකමගො

4. 2. 3. 1.

[පබාන-අපණ්ණක පටිපදසුත්තං]*

[ආමන්ත්ථිදානං]

21. චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සම්මනාගතො භික්ඛු අපණ්ණකනං¹ පටිපදං පටිපනො හොති, යොනි වස්ස ආරද්ධා හොති, ආසවානං බයාය, කතමෙති චතුති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති, බහුස්සුතො හොති, ආරද්ධිචිරියො හොති, පඤ්ඤවා හොති.

ඉමෙති බො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙති සම්මනාගතො භික්ඛු අපණ්ණකනං පටිපදං පටිපනො හොති, යොනි වස්ස ආරද්ධා හොති, ආසවානං බයායාති.

4. 2. 3. 2

[දිට්ඨි-අපණ්ණක පටිපදසුත්තං]

22. චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සම්මනාගතො භික්ඛු අපණ්ණකනං¹ පටිපදං පටිපනො හොති, යොනි වස්ස ආරද්ධා හොති ආසවානං බයාය, කතමෙති චතුති?

තෙකම්මච්චතකෙකත, අව්‍යාපාදච්චතකෙකත, අවිතිංසාවිතකෙකත, සම්මා දිට්ඨියා.

ඉමෙති බො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙති සම්මනාගතො භික්ඛු අපණ්ණකනං පටිපදං පටිපනො හොති, යොනි වස්ස ආරද්ධා හොති ආසවානං බයායාති.

4. 2. 3. 3

[අසප්පුරිස-චූළකාසුත්තං]

23. චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සම්මනාගතො අසප්පුරිසො චෙදිතබ්බො, කතමෙති චතුති?

ඉධ භික්ඛවෙ අසප්පුරිසො යො හොති පරස්ස අවණ්ණො, නං අපුට්ඨාපි පාතුකරොති, කො පන වාදෙ පුට්ඨස්ස. පුට්ඨා බො පන පඤ්ඤාභිනිතො අභාපෙතා අලමෙතා² පරිපුරං විත්ථාරෙන පරස්ස අවණ්ණං භාසිතා හොති. චෙදිතබ්බමෙතං භික්ඛවෙ අසප්පුරිසො අයං භවන්ති.

පුතචපරං භික්ඛවෙ අසප්පුරිසො යො හොති පරස්ස වණ්ණො, නං පුට්ඨාපි න පාතුකරොති. කො පන වාදෙ අපුට්ඨස්ස. පුට්ඨා බො පන පඤ්ඤාභිනිතො භාපෙතා ලමෙතා අපරිපුරං අවිත්ථාරෙන පරස්ස වණ්ණං භාසිතා හොති. චෙදිතබ්බමෙතං භික්ඛවෙ අසප්පුරිසො අයං භවන්ති.

පුතචපරං භික්ඛවෙ අසප්පුරිසො යො හොති අත්තනො අවණ්ණො, නං පුට්ඨාපි න පාතුකරොති කො පන වාදෙ අපුට්ඨස්ස. පුට්ඨා බො පන පඤ්ඤාභිනිතො භාපෙතා ලමෙතා අපරිපුරං අවිත්ථාරෙන අත්තනො අවණ්ණං භාසිතා හොති. චෙදිතබ්බමෙතං භික්ඛවෙ අසප්පුරිසො අයං භවන්ති.

1 අපණ්ණකපටිපදං - මජ්ඣ. 2 'අලමෙතා' අ. අලමෙතා - මජ්ඣ.

* උද්දත 'ආරද්ධිචිරියා'හි පදඤ්ච, 'සම්මාදිට්ඨියා'හි පදඤ්ච උපාදය පබානසුත්තනහි ච, දිට්ඨිසුත්තනහි ච වුත්තං.

3. අපණ්ණක වගීය

4. 2. 3. 1.

[සංඛ්‍යා-අපණ්ණකපටිපදා සූත්‍රය]

[සංවෘත්තිදායක]

21. මහණෙනි, සතර දහමෙකින් සමන්විත මහණ අවිරුද්ධ ප්‍රතිපදාවට පිළිපත්තේ වෙයි. අභිනතය පිණිස කරුණු ද ඔහුට සම්පූර්ණ වෙයි. කවර සතර දහමින යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ඛන්‍යුශ්‍රාත වෙයි. රුකුළු වාර ඇතියේ වෙයි. පාණතියේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර දහමින් සමන්විත මහණ අවිරුද්ධ ප්‍රතිපදාවට පිළිපත්තේ වෙයි. අභිනතය පිණිස ඔහු විසින් හෙතු ද ආරථි වෙයි.

4. 2. 3. 2.

[දිට්ඨි-අපණ්ණකපටිපදා සූත්‍රය]

22. මහණෙනි, සතර දහමෙකින් සමන්විත මහණ අවිරුද්ධ ප්‍රතිපදාවට පිළිපත්තේ වෙයි. අභිනතය පිණිස හෙතු ද ඔහු විසින් ආරථි වෙයි. කවර සතර දහමින යත්:

තෙහෙවුමය චිතකියෙන, අව්‍යාපාද චිතකියෙන, අවිතිංසා චිතකියෙන, සමයන්ද්‍රූපියෙන යි.

මහණෙනි, මේ සතර දහමින් සමන්විත මහණ අවිරුද්ධ ප්‍රතිපදාවට පිළිපත්තේ වෙයි. අභිනතය පිණිස හෙතු ද ඔහු විසින් ආරථි වෙයි.

4. 2. 3. 3.

[අසත්‍යක-විධිකා සූත්‍රය]

23. මහණෙනි, සතර දහමෙකින් සමන්විත වූයේ අසත්‍යරූපය යි දතයුතු ය. කවර සතර දහමින යත්:

මහණෙනි, මෙලොච්ඡි අසත්‍යරූප මෙරමාගේ යම් අගුණයෙක් ඇත් ද, එය නොපුළුවන් ලද්දේත් පහළ කෙරෙයි. පුළුවන් ලද්දහු පිළිබඳ ව කවර කථාය. පුළුවන් ලද්දේ ප්‍රශ්න පිණිස එළවන ලද්දේ පිරිහෙලා නො වසා පරිපූර්ණ කොට විකාර විසින් මෙරමාගේ නුගුණ කියනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ හවත් අසත්‍යරූපය යි තෙල දත යුතුය.

තවද මහණෙනි, අසත්‍යරූප මෙරමාගේ යම් ගුණයෙක් ඇත් ද, එය විචාරණ ලද්දේත් පහළ නො කෙරෙයි. නො විචාරණ ලද්දහු පිළිබඳ ව කවර කථාය. විචාරණ ලද්දේ ප්‍රශ්න පිණිස එළවන ලද්දේ පිරිහෙලා වසා අපරිපූර්ණ කොට, නො විකාර විසින් මෙරමාගේ ගුණ කියනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ හවත් අසත්‍යරූපය යි තෙල දත යුතුය.

තව ද මහණෙනි, අසත්‍යරූප තමාගේ යම් අගුණයෙක් ඇත් ද, එය පුළුවන් ලද්දේත් පහළ නො කෙරෙයි. නුපුළුවන් ලද්දහු පිළිබඳ ව කවර කථාය. පුළුවන් ලද්දේ ප්‍රශ්නයට කැඳවන ලද්දේ පිරිහෙලා වසා අපරිපූර්ණ කොට නො විකාර විසින් තමාගේ නුගුණ කියනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ හවත් අසත්‍යරූපය යි තෙල දත යුතුය.

පුතචපරං භික්ඛවෙ අසප්පරිසො යො හොති අත්තනො චණ්ණො, නං අපුට්ඨොපි පාතුකරෙති, කො පන වාදෙ පුට්ඨස්ස පුට්ඨො බො පන පඤ්ඤානිනිනො අභාපෙඤා අලමෙඤා පරිපුරං විත්ථාරෙන අත්තනො චණ්ණො භාසිතා හොති. චෙදිතබ්බමෙතං භික්ඛවෙ අසප්පරිසො අයං භවන්ති.

ඉමෙති බො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙති සමන්තාගතො අසප්පරිසො චෙදිතබ්බො.

චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො සප්පරිසො චෙදිතබ්බො. කතමෙති චතුති?

ඉධ භික්ඛවෙ සප්පරිසො යො හොති පරස්ස අචණ්ණො, නං පුට්ඨොපි න පාතුකරෙති, කො පන වාදෙ අපුට්ඨස්ස පුට්ඨො බො පන පඤ්ඤානිනිනො භාපෙඤා ලමෙඤා අපරිපුරං අවිත්ථාරෙන පරස්ස අචණ්ණො භාසිතා හොති. චෙදිතබ්බමෙතං භික්ඛවෙ සප්පරිසො අයං භවන්ති.

පුතචපරං භික්ඛවෙ සප්පරිසො යො හොති පරස්ස චණ්ණො, නං අපුට්ඨොපි පාතුකරෙති, කො පන වාදෙ අපුට්ඨස්ස පුට්ඨො බො පන පඤ්ඤානිනිනො අභාපෙඤා අලමෙඤා පරිපුරං විත්ථාරෙන පරස්ස චණ්ණො භාසිතා හොති. චෙදිතබ්බමෙතං භික්ඛවෙ සප්පරිසො අයං භවන්ති.

පුතචපරං භික්ඛවෙ සප්පරිසො යො හොති අත්තනො අචණ්ණො, නං අපුට්ඨොපි පාතුකරෙති, කො පන වාදෙ පුට්ඨස්ස පුට්ඨො බො පන පඤ්ඤානිනිනො අභාපෙඤා අලමෙඤා පරිපුරං විත්ථාරෙන අත්තනො අචණ්ණො භාසිතා හොති. චෙදිතබ්බමෙතං භික්ඛවෙ සප්පරිසො අයං භවන්ති.

පුතචපරං භික්ඛවෙ සප්පරිසො යො හොති අත්තනො චණ්ණො, නං පුට්ඨොපි න පාතුකරෙති, කො පන වාදෙ අපුට්ඨස්ස පුට්ඨො බො පන පඤ්ඤානිනිනො භාපෙඤා ලමෙඤා අපරිපුරං අවිත්ථාරෙන අත්තනො චණ්ණො භාසිතා හොති. චෙදිතබ්බමෙතං භික්ඛවෙ සප්පරිසො අයං භවන්ති.

ඉමෙති බො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙති සමන්තාගතො සප්පරිසො චෙදිතබ්බො.

සෙසංථාපි භික්ඛවෙ චට්ඨකා යඤ්ඤදෙව රතතිං වා දිවසං¹ වා ආනිතා හොති. තාවදෙවස්සා නිබ්බං තිරොත්තප්පං පච්චුපට්ඨිතං හොති සංස්සයාපි සසුරෙපි සාමිකෙපි අත්තමස්සා දුසිකමමකරපොරිසෙසු. සා අපරෙන සමයෙන සංවාසමනාය විස්සාසමනාය සංස්සමපි සසුරමපි සාමිකමපි ඵවමානා අපෙඨා, කිං පන භුමෙන ජාතාථාති.

1. දිවං වා - මජ්ඣ.

තව ද මහණෙනි, අසත්පුරුෂ තමාගේ යම් ගුණයෙක් ඇත් ද, එය නො විචාරණ ලද්දේත් පහළ කෙරෙයි. විචාරණ ලද්දහු පිළිබඳව කවර කථාය. පුළුල්වත් ලද්දේ ප්‍රශ්නයට පෙරට ගන්නා ලද්දේ නො පිරි-හෙළා නො වසා පරිපූර්ණ කොට විඤ්ඤා විසින් තමාගේ ගුණ කියනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ හවත් අසත්පුරුෂ ය යි තෙල දනසුතුය.

මහණෙනි, මේ සතර දහමින් සමන්විත වූයේ අසත්පුරුෂ යයි දන-සුතුයි.

මහණෙනි, සතර දහමෙන් සමන්විත වූයේ සත්පුරුෂ ය යි දන-සුතුය. කවර සතර දහමින් යත්:

මහණෙනි, මේ ලොවිහි සත්පුරුෂ මෙරමාගේ යම් අගුණයෙක් ඇත් ද, එය විචාරණ ලද්දේත් පහළ නො කෙරෙයි. නො විචාරණ ලද්දහු පිළිබඳව කවර කථාය. විචාරණ ලද්දේ ප්‍රශ්නයට පෙරට ගන්නා ලද්දේ පිරිහෙළා වසා අපරිපූර්ණ කොට නො විතර විසින් මෙරමාගේ නුගුණ කියනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ හවත් සත්පුරුෂ ය යි තෙල දනසුතුය.

තව ද මහණෙනි, සත්පුරුෂ මෙරමාගේ යම් ගුණයෙක් ඇත් ද, එය නො විචාරණ ලද්දේත් පහළ කෙරෙයි. විචාරණ ලද්දහු පිළිබඳව කවර කථාය. විචාරණ ලද්දේ ප්‍රශ්නයට ඉදිරිපත් කරණ ලද්දේ නො පිරිහෙළා නො වසා පරිපූර්ණ කොට විඤ්ඤා විසින් මෙරමාගේ ගුණ කියනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ හවත් සත්පුරුෂ ය යි තෙල දනසුතුය.

තවද මහණෙනි, සත්පුරුෂ තමාගේ යම් අගුණයෙක් ඇත් ද, එය නො විචාරණ ලද්දේත් පහළ කෙරෙයි. විචාරණ ලද්දහු පිළිබඳව කවර කථාය. විචාරණ ලද්දේ ප්‍රශ්නයට තහාගන්නා ලද්දේ නො පිරිහෙළා නො වසා පරිපූර්ණ කොට විඤ්ඤා විසින් තමාගේ අගුණ කියනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ හවත් සත්පුරුෂ ය යි තෙල දනසුතුය.

තව ද මහණෙනි, සත්පුරුෂ තමාගේ යම් ගුණයෙක් ඇත් ද, එය විචාරණ ලද්දේත් පහළ නො කෙරෙයි. නො විචාරණ ලද්දහු පිළිබඳව කවර කථාය. විචාරණ ලද්දේ ප්‍රශ්නයට මතු කොට ගන්නා ලද්දේ පිරිහෙළා වසා අපරිපූර්ණ කොට නො විතර විසින් තමාගේ ගුණ කියනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ හවත් සත්පුරුෂ ය යි තෙල දනසුතුය.

මහණෙනි, මේ සතර දහමින් සමන්විත වූයේ සත්පුරුෂ යයි දනසුතුයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි වඩුකාවක් (අලුත විවාපත් කතක්) යම් ම රැයෙක හෝ දවසෙක හෝ කැඳවා ගෙනෙන ලදි වූ ද, ආ අලුත ඇයට තැන්දැනියත් කෙරෙහි ද මයිලනුවත් කෙරෙහි ද සමුනත් කෙරෙහි ද යටත් පිරිසෙයින් දස්කම්කරුපුරිස් කෙරෙහි ද නියුණු විලිඛිය එළඹ සිටියේ වෙයි. ඔ පසුකල සහවාසයට ගොස් විශවාසයට ගොස් තැන්දැනියකට ද මයිලනුවනට ද සමුනනට ද මෙසේත් කියයි: ඉවත යා, තෙපි කුමක් දන්නාව යි.

එවමෙව බො හිකබවෙ ඉබෙකබෙවා හිකබු යඤ්ඤදෙව රනනිං වා දිවසං. වා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, තාවදෙවස්ස තිබ්බං තිරොත්තපපං පච්චුපට්ඨිතං හොති හිකබුසු හිකබුනිසු උපාසකෙසු උපාසිකාසු අනාමසො ආරුමිකසමණ්ණදොසෙසු. සො අපරෙත සමයෙන සංවාසමනාය විස්සාසමනාය ආචරියම් උපජ්ඣායමපි එවමාහ: අපෙඨ, කිං පත තුමො ජානාථාති.

තසමානිත හිකබවෙ එවං සිකබ්බබ්බං: අබ්බතාගතවබ්බකාසමෙන වෙනසා විහරියාමාති. එවං හි වො හිකබවෙ සිකබ්බබ්බනති.

4. 2. 3. 4.

[පඨමඅග්ගසුත්තං]

24. වතතාරිමාති හිකබවෙ අග්ගාති. කතමාති වතතාරි?

සීලගං, සමාධගං¹, පඤ්ඤගං, විමුත්තගං.

ඉමාති බො හිකබවෙ වතතාරි අග්ගාතිති.

4. 2. 3. 5

[දුතියඅග්ගසුත්තං]

25. වතතාරිමාති හිකබවෙ අග්ගාති. කතමාති වතතාරි?

රුපගං, වෙදනගං, සඤ්ඤගං, භවගං.

ඉමාති බො හිකබවෙ වතතාරි අග්ගාතිති.

4. 2. 3. 6

[තුතිතාග්ගසුත්තං]

26. එකං සමයං භගවා කුසිනායායං විහරති උපවතනගො මල්ලානං ඝාලමනො, අනතරෙත යමකසාලානං පරිනිබ්බාණ්ණමයෙ. තත්ථ බො භගවා හිකබු ආමනෙතසි හිකබවොති. හදනෙති තෙ හිකබු භගවතො පච්චසෙසාසු. භගවා එතදවොච:

සියා බො පත හිකබවෙ එකහිකබුස්සම් කඛිං වා විමති වා බුද්ධි වා ධම්මෙ වා සබ්බෙ වා මග්ගෙ වා පටිපද්දය වා, පුච්ඡථ හිකබවෙ, මා පච්ඡ, විප්පට්ඨාරිතො අනුච්ඡන්ති “සමමුඛිභුතො තො සත්ථා අහොසි, තාසකබ්බිතා භගවතනං සමමුඛි පටිපුච්ඡතුනති”. එවං උතෙන තෙ හිකබු තුණ්හි අහෙසු.

දුතියමපි බො භගවා හිකබු ආමනෙතසි: සියා බො පත හිකබවෙ එකහිකබුස්සම් කඛිං වා විමති වා බුද්ධි වා ධම්මෙ වා සබ්බෙ වා මග්ගෙ වා පටිපද්දය වා, පුච්ඡථ හිකබවෙ, මා පච්ඡ, විප්පට්ඨාරිතො, “අනුච්ඡන්ති සමමුඛි-භුතො තො සත්ථා අහොසි, තාසකබ්බිතා භගවතනං සමමුඛි පටිපුච්ඡතුනති”. දුතියමපි බො තෙ හිකබු තුණ්හි අහෙසු.

මහණෙනි, එපරිදි ම මෙසස්තෙහි තිසි මහණෙක් යම් ම රැයක වේවයි දවසක වේවයි ගිහිගෙන් නික්ම පැවිදිදට පැමිණියේ වේ ද, එකෙනෙහි ම ඔහුට හිඤ්ඤා කෙරෙහි හිඤ්ඤා කෙරෙහි උපාසකයන් කෙරෙහි උපාසිකාවන් කෙරෙහි යටත් පිරිසෙයින් ආරාමික සමණ්ඤ්ඤාසයන් කෙරෙහින් තිසුණු හිරිමතස් එළඹුනේ වෙයි. හේ මාන කාලයෙක සභවාසයට එළඹ විශවාසයට එළඹ ඇදුරතටත් උවදාවතටත් මෙසේ ද කියයි: පහවව, තෙපි කුමක් දන්නාව යි.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ හික්මෙන්නේ ය. “අලුත ආ වඩුකාවකගේ සිතට බඳු සිතින් වසම්හ” යි. මහණෙනි, තොප මෙසේ ම හික්මෙන්නේ ය.

4. 2. 3. 4.

[පඨමඅගග සූත්‍රය]

24. මහණෙනි, මේ අග්‍රයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ගිලාග්‍රය, සමාධ්‍යග්‍රය, ප්‍රඥග්‍රය, විමුක්තාග්‍රය යි.

මහණෙනි, මේ සතර අග්‍රයෝ යි.

4. 2. 3. 5.

[දුතියඅගග සූත්‍රය]

25. මහණෙනි, මේ අග්‍රයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

රූපාග්‍රය, වේදනාග්‍රය, සංඥාග්‍රය, භවාග්‍රය යි.

මහණෙනි, මේ සතර අග්‍රයෝ යි.

4. 2. 3. 6.

[තුෂිඨාග්‍ර සූත්‍රය]

26. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවන් වදනා සෙමෙහි තුෂිඨාග්‍ර නුවර උපමහනන නම් වූ මලාරජ්ජන්ගේ සල්ලයගෙහි යමක-ශාලයන් අතර වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’ යි හිඤ්ඤා ඇමතු සේක: ‘වහන්සැ’ යි ඒ හිඤ්ඤා භාග්‍යවන්හට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

මහණෙනි, එක් මහණක්හට දු බුදුන් කෙරෙහි වේවයි දහම් කෙරෙහි වේවයි සභුන් කෙරෙහි වේවයි මාගීය කෙරෙහි වේවයි පිළිවෙන කෙරෙහි වේවයි විවිධිච්ඡායෙක් හෝ විමනියෙක් හෝ ඇත් ද, මහණෙනි, පුළුවියිව. “අපට ශාස්ත්‍රාන් වහන්සේ සමමුඛ වූහ. හමුයෙහි ලා බුදුන් පුළුවියිවට නොහැකිවුම්හ” යි පසුව විපිළිසර නොවා යි. මෙසේ වදල කල්හි ඒ මහණහු තිශ්ශබ්ද වූහ.

දෙවනවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිඤ්ඤා ඇමතු සේක: මහණෙනි, එක් මහණක්හටත් බුදුන් කෙරෙහි වේවයි, දහම් කෙරෙහි වේවයි, සභුන් කෙරෙහි වේවයි, මාගීය කෙරෙහි වේවයි, පිළිවෙන කෙරෙහි වේවයි, විවිධිච්ඡායෙක් හෝ සැකයෙක් හෝ ඇත් ද, මහණෙනි, පුළුවියිව. “අපට ශාස්ත්‍රාන් වහන්සේ සමමුඛ වූහ. හමුයෙහි දී බුදුන් පුළුවියිවට නොහැකි වුම්හ” යි පසුව විපිළිසර නොවා යි. දෙවනවටත් ඒ මහණහු තිශ්ශබ්ද වූහ.

තතියමපි බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: සියා බො පන භික්ඛවෙ එකභික්ඛුස්සපි කඛිඛා වා විමති වා බුද්ධො වා ධම්මෙ වා සඛෙස වා මග්ගෙ වා පටිපදාය වා, පුච්ඡිතං භික්ඛවෙ, මා පච්ඡා විපපටිසාරිතො අනුච්ඡන් “සමමුක්ඛි-භූතො නො සන්ථා අහොසි, නාසකම්මො භගවන්තං සමමුක්ඛා පටිපුච්ඡන්ති”.

තතියමපි බො තෙ භික්ඛු තුණ්හි අහෙසුං.

අථ බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: සියා බො පන භික්ඛවෙ සන්ථුගාර-වෙනාපි න පුච්ඡෙය්‍යාථ, සභායකොපි භික්ඛවෙ සභායකස්ස අරොවෙතුති. එවං වුතො තෙ භික්ඛු තුණ්හි අහෙසුං.

අථ බො ආයස්මා ආනිඤ්ඤ, භගවන්තං එතදවොච: අච්ඡරියං භනෙත, අභිභූතං භනෙත. එවං පසනෙතා අහං භනෙත ඉමස්මිං. භික්ඛුසඛෙස, නන්ති ඉමස්මිං. භික්ඛුසඛෙස එකභික්ඛුස්සපි කඛිඛා වා විමති වා බුද්ධො වා ධම්මෙ වා සඛෙස වා මග්ගෙ වා පටිපදාය වාති.

පසාදා බො ත්වං ආනඤ්ඤ වදෙසි. ඤාණමෙව¹ හෙත්ථ ආනඤ්ඤ තථාගතස්ස, නන්ති ඉමස්මිං. භික්ඛුසඛෙස එකභික්ඛුස්සපි කඛිඛා වා විමති වා බුද්ධො වා ධම්මෙ වා සඛෙස වා මග්ගෙ වා පටිපදාය වා.

ඉමෙසං හි ආනඤ්ඤ පඤ්චන්තං භික්ඛුසත්තං යො පච්ඡිමකො භික්ඛු, සො සොතාපනෙතා අවිනිපාතධම්මො නියතො සමේවාභිපරායනොති.

4. 2. 3. 7

[අවිනේශයාසුතං.]

[සාමන්තපදානං:]

27. වතනාරිමාති භික්ඛවෙ අවිනේශයාසාති න විනේශතඛබ්බාති, යාති විනේශනේතා උමමාදස්ස විසාතස්ස භාගි අස්ස. කතමාති වතනාරි?

බුද්ධානං භික්ඛවෙ බුද්ධවිසයො අවිනේශයොසා න විනේශතඛබ්බා, යං විනේශනේතා උමමාදස්ස විසාතස්ස භාගි අස්ස.

ඤායස්ස භික්ඛවෙ ඤානවිසයො අවිනේශයොසා න විනේශතඛබ්බා, යං විනේශනේතා උමමාදස්ස විසාතස්ස භාගි අස්ස.

කමමවිපාකො භික්ඛවෙ අවිනේශයොසා න විනේශතඛබ්බා, යං විනේශ-නේතා උමමාදස්ස විසාතස්ස භාගි අස්ස.

ලොකවිජ්ජා භික්ඛවෙ අවිනේශයොසා න විනේශතඛබ්බා, යං විනේශනේතා උමමාදස්ස විසාතස්ස භාගි අස්ස.

ඉමාති බො භික්ඛවෙ වතනාරි අවිනේශයාසාති න විනේශතඛබ්බාති, යාති විනේශනේතා උමමාදස්ස විසාතස්ස භාගි අස්සාති.

තෙවනවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, එක් මහණක්හටත් බුදුන් කෙරෙහි චේවසි, දහම් කෙරෙහි චේවසි, සභුන් කෙරෙහි චේවසි, මාභීය කෙරෙහි චේවසි, පිළිවෙත කෙරෙහි චේවසි, විවිකිල්පායෙක් හෝ විමනියෙක් හෝ ඇත් ද, මහණෙනි, පුළුල්ව 'ශාසනාත් වහන්සේ අපට සමමුඛ වූහ. හමුයෙහි දී බුදුන් පුළුල්වනට නොහැකි වූමහ'යි පසුව විපිළිසර නොවට යි. තෙවනවටත් ඒ භික්ෂූහු නිහඬ වූහ.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, ශාසනාගෞරවයෙකුත් නොපුළුවුණකු නම්, මහණෙනි, යහළුවකු යහළුවකුට කියන්නේය යි වදාළහ. මෙසේ වදාළ කල්හිත් ඒ භික්ෂූහු නිශ්ශබ්ද වූහ.

එසඳ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ: වහන්ස, ආශ්වාසීය, වහන්ස, අද්ද්‍රව්‍යය, වහන්ස, මම මේ බික්සහුන් කෙරෙහි මෙසේ හදහම්. “මේ බික්සහුන් කෙරෙහි එක් මහණක්හට ද බුදුන් කෙරෙහි චේවසි, දහම් කෙරෙහි චේවසි, සභුන් කෙරෙහි චේවසි, මාභීය කෙරෙහි චේවසි, පිළිවෙත කෙරෙහි චේවසි, විවිකිල්පායෙක් හෝ විමනියෙක් හෝ නැතැ”යි.

ආනන්දය, තෝ සැදහැයෙන් කියති. ආනන්දය, මේ බික්සහුන් කෙරෙහි එක් මහණක්හටත් බුදුන් කෙරෙහි චේවසි, දහම් කෙරෙහි චේවසි සභුන් කෙරෙහි චේවසි, මාභීය කෙරෙහි චේවසි, පිළිවෙත කෙරෙහි චේවසි, විවිකිල්පායෙක් හෝ විමනියෙක් හෝ නැත යනු මෙහි තථාගතයන්සේ ඥානය මැ වෙයි.

ආනන්දය, මේ පත්සියක් භික්ෂූන් අතර යම් හැමට සහ මහණෙක් ඇත් ද, හේ සෝචන් වෙයි. අවිනිපාතබම් ඇත. නියතය, සමෙබ්බිපරායන යි.

4. 2. 3. 7.

[අවිනෙහයා සූත්‍රය]

[සැවැත්හිදහසි:]

27. මහණෙනි, යම් කරුණක් සිතනුයේ උමතුබවට දුකට හිමි වේ ද, එබඳු වූ සිතන්නට නොයුතු එහෙයින් ම නොසිතිය යුතු මේ සතර කරුණුය. කවර සතර කරුණුය යත්:

මහණෙනි, යම් කරුණක් සිතනුයේ උමතුබවට දුකට හිමි වේ ද, එබඳු වූ බුදුවරුන් පිළිබඳ බුද්ධිවිෂය සිතන්නට නොයුතුය. එහෙයින් ම නොසිතිය යුතුය.

මහණෙනි, යම් කරුණක් සිතනුයේ උමතුබවට දුකට හිමි වේ ද, එබඳු වූ ධ්‍යායිනු පිළිබඳ ධ්‍යානවිෂය සිතන්නට නොයුතුය. එහෙයින් ම නොසිතිය යුතුය.

මහණෙනි, යම් කරුණක් සිතනුයේ උමතු බවට දුකට හිමි වේ ද, එබඳු වූ කම්මිපාකය සිතන්නට නොයුතුය. එහෙයින් ම නොසිතිය යුතුය.

මහණෙනි, යම් කරුණක් සිතනුයේ උමතු බවට දුකට හිමි වේ ද, එබඳු වූ ලොකවිනිතාව සිතන්නට නොයුතුය. එහෙයින් ම නොසිතිය යුතුය.

මහණෙනි, යම් බඳු කරුණක් සිතනුයේ උමතු බවට දුකට හිමි වේ ද, එබඳු වූ සිතන්නට නොයුතු එහෙයින් ම නොසිතිය යුතු මේ සතර කරුණු යි.

4. 2. 3. 8.

[දකඛිණාපිසුද්ධිසූතං]

28. වතස්සො ඉමා භික්ඛවෙ දකඛිණාපිසුද්ධියො, කතමා වතස්සො?

අපි භික්ඛවෙ දකඛිණා දයකතො පිසුජ්ඣති නො පටිග්ගාහකතො. අපි භික්ඛවෙ දකඛිණා පටිග්ගාහකතො පිසුජ්ඣති නො දයකතො. අපි භික්ඛවෙ දකඛිණා නෙව දයකතො පිසුජ්ඣති නො පටිග්ගාහකතො. අපි භික්ඛවෙ දකඛිණා දයකතො වෙව පිසුජ්ඣති පටිග්ගාහකතො ව.

කථංඤච භික්ඛවෙ දකඛිණා දයකතො පිසුජ්ඣති නො පටිග්ගාහකතො? ඉධ භික්ඛවෙ දයකො හොති සීලවා කල්‍යාණධම්මො, පටිග්ගාහකා හොනති දුස්සීලො පාපධම්මො.¹ එවං ඛො භික්ඛවෙ දකඛිණා දයකතො පිසුජ්ඣති නො පටිග්ගාහකතො.

කථංඤච භික්ඛවෙ දකඛිණා පටිග්ගාහකතො පිසුජ්ඣති නො දයකතො? ඉධ භික්ඛවෙ දයකො හොති දුස්සීලො පාපධම්මො, පටිග්ගාහකා හොනති සීලවනො කල්‍යාණධම්මො. එවං ඛො භික්ඛවෙ දකඛිණා පටිග්ගාහකතො පිසුජ්ඣති නො දයකතො.

කථංඤච භික්ඛවෙ දකඛිණා නෙව දයකතො පිසුජ්ඣති නො පටිග්ගාහකතො? ඉධ භික්ඛවෙ දයකො හොති දුස්සීලො පාපධම්මො, පටිග්ගාහකාපි හොනති දුස්සීලො පාපධම්මො. එවං ඛො භික්ඛවෙ දකඛිණා නෙව දයකතො පිසුජ්ඣති නො පටිග්ගාහකතො.

කථංඤච භික්ඛවෙ දකඛිණා දයකතො වෙව පිසුජ්ඣති පටිග්ගාහකතො ව? ඉධ භික්ඛවෙ දයකො හොති සීලවා කල්‍යාණධම්මො, පටිග්ගාහකාපි හොනති සීලවනො කල්‍යාණධම්මො. එවං ඛො භික්ඛවෙ දකඛිණා දයකතො වෙව පිසුජ්ඣති පටිග්ගාහකතො ව.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ වතස්සො දකඛිණා පිසුද්ධියොති.

4. 2. 3. 9.

[චණ්ණිප්පාසුතං]

29. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති භගවන්තං. අභිවාදෙති ඵකමන්තං නිසීදි, ඵකමන්තං නිසීන්තො ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො භගවන්තං එතදවොච:

කො භු ඛො භන්තෙහ භෙත්තු, කො පච්චයො, යෙන මිඛෙකච්චස්ස තාදිස්සව චණ්ණිප්පා පසුත්තා ඡෙදගාමිති හොති? කො පන භන්තෙහ භෙත්තු, කො පච්චයො යෙන මිඛෙකච්චස්ස තාදිස්සව චණ්ණිප්පා පසුත්තා න යථානිප්පායං හොති?

1. පටිග්ගාහකො හොති දුස්සීලො පාපධම්මො - සා

4. 2. 3. 8.

[දහතිණාමිසුද්ධි සූත්‍රය]

28. මහණෙනි, මේ දක්ෂිණා විගුද්ධිනු සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, දායකයන් මිස පිළිගාවන් (ප්‍රතිග්‍රාහකයන්) කෙරෙන් පිරිසිදු නොවන දක්ෂිණායෙක් ඇත. මහණෙනි, පිළිගාවන් මිස දායකයන් කෙරෙන් පිරිසිදු නොවන දක්ෂිණායෙක් ඇත. මහණෙනි, දායකයන් කෙරෙන් වේවයි, පිළිගාවන් කෙරෙන් වේවයි පිරිසිදු නොවන දක්ෂිණායෙක් ඇත. මහණෙනි, දායකයන් කෙරෙහුන් පිළිගාවන් කෙරෙහුන් පිරිසිදු වන දක්ෂිණායෙක් ඇත.

මහණෙනි, කෙසේ නම් දායකයන් මිස පිළිගාවන් කෙරෙන් පිරිසිදු නොවන දක්ෂිණාව වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව දායක සිල්වන් වෙයි. කලණ දහම් ඇත්තේ වෙයි. පිළිගාවෝ දුශ්ල වෙත්, ලමු දහම් ඇති වෙත්. මහණෙනි, මෙසේ දායකයන් මිස පිළිගාවන් කෙරෙන් පිරිසිදු නොවන දක්ෂිණාව වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පිළිගාවන් මිස දායකයන් කෙරෙන් පිරිසිදු නොවන දක්ෂිණාව වේ ය? මහණෙනි, මෙ ලොව දායක දුශ්ල වෙයි. පාපධම් වෙයි. පිළිගාවෝ සිල්වන් වෙති. කලණ දහම් ඇති වෙත්. මහණෙනි, මෙසේ පිළිගාවන් මිස දායකයන් කෙරෙන් පිරිසිදු නොවන දක්ෂිණාව වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් දායකයන් කෙරෙහුන් පිළිගාවන් කෙරෙහුන් පිරිසිදු නොවන දක්ෂිණාව වේ ය? මහණෙනි, මෙ ලොවහි දායක දුශ්ල වෙයි ලමු දහම් ඇති වෙයි. පිළිගාවෝන් දුශ්ල වෙත්. ලමු දහම් ඇති වෙති. මහණෙනි, මෙසේ දායකයන් කෙරෙහුන් පිළිගාවන් කෙරෙහුන් පිරිසිදු නොවන දක්ෂිණාව වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් දායකයන් කෙරෙහුන් පිළිගාවන් කෙරෙහුන් පිරිසිදු වන දක්ෂිණාව වේ ය? මහණෙනි, මෙ ලොව දායක සිල්වන් වෙයි, කලණ දහම් ඇති වෙයි. පිළිගාවෝන් සිල්වන් වෙති, කලණ දහම් ඇති වෙත්. මහණෙනි, මෙසේ දායකයන් කෙරෙහුන් පිළිගාවන් කෙරෙහුන් පිරිසිදු වන දක්ෂිණාව වෙයි.

මහණෙනි, මේ දක්ෂිණා විගුද්ධිනු සතර දෙනා වෙති.

4. 2. 3. 9

[චණ්ඨා සූත්‍රය]

29. එකල ආයුෂමත් සැරිසුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සඵරියන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

වහන්ස, යම් හෙයෙකින් මෙ ලොව ඇතැමකු විසින් එවන් (ප්‍රසිද්ධ) වෙණෙදුමෙක් යොදන ලද්දේ ඡේදගාමී (බිඳෙනසුලු) වේද, එයට හෙතු කවරේ ය, ප්‍රත්‍යය කවරේ ය? වහන්ස, යම් හෙයෙකින් මෙ ලොව ඇතැමකු විසින් එවන් චණ්ඨකම්මයෙක් පටන්ගන්නා ලද්දේ අදහස පරිද්දෙන් නොවේද, එයට හෙතු කවරේ ය, ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

කො භු බො භනෙන හෙතු, කො පච්චයො, යෙන මිඛෙකච්චස්ස තාදිසාව වණ්ණිජ්ජා පසුතතා යථාබ්පපායං හොති¹ කො පන භනෙන හෙතු, කො පච්චයො, යෙන මිඛෙකච්චස්ස තාදිසාව වණ්ණිජ්ජා පසුතතා පරාධිපපායං හොතිති?

ඉධ සාරිපුත්ත එකච්චො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා උපසඛකම්මිනා පවාරෙති: වද භනෙන පච්චයෙනාති. සො යෙන පවාරෙති, තං න දෙති. සො වෙ තතො චුතො ඉත්තනං ආගච්ඡති. සො යඤ්ඤදෙව වණ්ණිජ්ජං පයොජෙති, සාස්ස හොති ඡේදගාමිති.

ඉධ පන සාරිපුත්ත එකච්චො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා උපසඛකම්මිනා පවාරෙති: වද භනෙන පච්චයෙනාති. සො යෙන පවාරෙති, තං න යථා-ධිපපායං දෙති. සො වෙ තතො චුතො ඉත්තනං ආගච්ඡති, සො යඤ්ඤදෙව වණ්ණිජ්ජං පයොජෙති, සාස්ස හොති න යථාබ්පපායං.

ඉධ පන සාරිපුත්ත එකච්චො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා උපසඛකම්මිනා පවාරෙති: වද භනෙන පච්චයෙනාති. සො යෙන පවාරෙති, තං යථාබ්පපායං දෙති. සො වෙ තතො චුතො ඉත්තනං ආගච්ඡති. සො යඤ්ඤදෙව වණ්ණිජ්ජං පයොජෙති, සාස්ස හොති යථාබ්පපායං.

ඉධ පන සාරිපුත්ත එකච්චො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා උපසඛකම්මිනා පවාරෙති: වද භනෙන පච්චයෙනාති. සො යෙන පවාරෙති, තං පරාධිපපායං දෙති. සො වෙ තතො චුතො ඉත්තනං ආගච්ඡති. සො යඤ්ඤදෙව වණ්ණිජ්ජං පයොජෙති, සාස්ස හොති පරාධිපපායං.¹

අයං බො සාරිපුත්ත හෙතු, අයං පච්චයො, යෙන මිඛෙකච්චස්ස තාදිසාව වණ්ණිජ්ජා පසුතතා ඡේදගාමිති හොති.

අයං පන සාරිපුත්ත හෙතු, අයං පච්චයො, යෙන මිඛෙකච්චස්ස තාදිසාව වණ්ණිජ්ජා පසුතතා න යථාබ්පපායං හොති.

අයං බො සාරිපුත්ත හෙතු, අයං පච්චයො, යෙන මිඛෙකච්චස්ස තාදිසාව වණ්ණිජ්ජා පසුතතා යථාබ්පපායං හොති.

අයං පන සාරිපුත්ත හෙතු, අයං පච්චයො, යෙන මිඛෙකච්චස්ස තාදිසාව වණ්ණිජ්ජා පසුතතා පරාධිපපායං හොතිති.

1. පරාධිපපායං - මජ්ඣ. සිමු

වහන්ස, යම් හෙයෙකින් මෙලොව ඇතැමකු විසින් එවන් (ප්‍රසිද්ධ) වණික්කමියෙක් පටන් ගන්නා ලද්දේ අදහස් පරිදි වේ ද, එයට හෙතු කවරේය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය? වහන්ස, යම් හෙයෙකින් මෙලොව ඇතැමකු විසින් එවන් වණික් කමියෙක් අරඹන ලද්දේ අධිප්‍රායයෙන් අධිකතර (එල ඇති) වේ ද, එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

ශාරීපුත්‍රය, මෙලොව ඇතැමෙක් මහණකු කරා හෝ බමුණකු කරා හෝ එළඹ, 'වහන්ස, ප්‍රත්‍යයයෙන් දන්වන්නේ ය'යි පවරයි. හෙතෙම යමෙකින් පවරා ද ඒ නොදෙයි. හේ ඉන් සැව මේ මිනිස් බවට එ යි නම්, හේ යම් ම වණික්කමියක් අරඹා ද, ඔහුගේ ඒ කමිය ඡේදගාමී වෙයි.

ශාරීපුත්‍රය, මෙලොව ඇතැමෙක් මහණකු කරා හෝ බමුණකු කරා හෝ එළඹ, 'වහන්ස, ප්‍රත්‍යයයෙන් බණව' යි පවරයි. හේ යමෙකින් පවරා නම් එය අදහස් පරිදි නොදෙයි. හේ ඉන් සැව මේ මිනිස් බවට ආ නම්, හේ යම් ම වෙණෙදුමක් අරඹා ද, ඔහුගේ ඒ වෙණෙදුම අදහස් පරිදි නො වේ.

ශාරීපුත්‍රය, මෙලොව ඇතැමෙක් මහණකු කරා හෝ බමුණකු කරා හෝ එළඹ, 'වහන්ස, ප්‍රත්‍යයයෙන් රුඤ්ඤේ ය'යි පවරයි. හේ යමෙකින් පවරා නම් එය අදහස් පරිදි දෙයි. හේ ඉන් සැව මේ මිනිස් බවට පැමිණේ නම්, හේ යම් ම වණිජ්ජාවක් අරඹා ද, ඔහුගේ ඒ වණිජ්ජාව අදහස් පරිදි වේ.

ශාරීපුත්‍රය, මෙලොව ඇතැමෙක් මහණකු කරා හෝ බමුණකු කරා හෝ එළඹ, 'වහන්ස, ප්‍රත්‍යයයෙන් නියව' යි පවරයි. හේ යමෙකින් පවරා ද, එය අධිප්‍රායට වැඩිතරම් කොට දෙයි. හේ ඉන් සැව මේ මිනිස් බවට එළඹේ නම්, හේ යම් ම වාණිජ්ජයක් කෙරේ නම්, ඔහුගේ ඒ වාණිජ්ජය අධිප්‍රායයෙන් අධිකතර වෙයි.

ශාරීපුත්‍රය, යම් හෙයෙකින් මෙලොව ඇතැමකු විසින් එවන් වණිජ්ජාවක් අරඹන ලද්දේ ඡේදගාමිනී වේ ද, මේ එයට හෙතුවි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි.

ශාරීපුත්‍රය, යම් හෙයෙකින් මෙලොව ඇතැමකු විසින් එවන් වණිජ්ජාවක් පටන් ගන්නා ලද්දේ, අදහස් පරිදි නො වේ ද, මේ එයට හෙතුවි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි.

ශාරීපුත්‍රය, මෙලොව ඇතැමකු විසින් එවන් වණිජ්ජාවක් යොදන ලද්දේ අදහස් තුළු පරිදි වේ ද, මේ එයට හෙතුවි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි.

ශාරීපුත්‍රය, යම් හෙයෙකින් මෙලොව ඇතැමකු විසින් එවන් වණිජ්ජාවක් ප්‍රසූකත වූවා අධිප්‍රායයෙන් අධිකතර එල වේ ද, මේ එයට හෙතුවි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි.

4. 2. 3. 10.

[කමෙබ්බසුතං]

30. එකං සමයං භගවා කොසමබ්බං විහරති සොසිනාණමෙ. අථ බො ආයස්මා ආනන්දො යෙන භගවා නෙත්‍රපසංගමි. උපසංගමිනා භගවන්තං අභිවාදෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො බො ආයස්මා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච.

කො හු බො භන්තෙ හෙවු, කො පච්චයො, යෙන මාතුගාමො තෙව සභායං නිසීදති, න කමමන්තං පයොජෙති, න කමෙබ්බං ගච්ඡති?

කොධිතො ආනන්ද මාතුගාමො, ඉස්සකි ආනන්ද මාතුගාමො, මච්ඡරි ආනන්ද මාතුගාමො, දුප්පඤ්ඤ ආනන්ද මාතුගාමො.

අයං බො ආනන්ද හෙවු, අයං පච්චයො, යෙන මාතුගාමො තෙව සභායං නිසීදති, න කමමන්තං පයොජෙති, න කමෙබ්බං ගච්ඡති.

අපඤ්ඤාචග්ගො තතියො.

වස්සඤ්ඤානං:

පඛාන දිට්ඨි'සප්පරිස - වට්ඨකා දො ව භොනති අභ්‍යානි,
කුසිනාරා අවිනතිනං දකඛ්ඤාය වණ්ජ්ජකමෙබ්බජෙන වග්ගො'ති.

4. 2. 3. 10

[කමිටුවේ සාකච්ඡා]

30. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසගල නුවර සොමනාගමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල ආයුෂ්මත් ආනන්ද සථවිරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද සථවිරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

වහන්ස, යම් හෙයකින් මාගම විනිශ්චය සභායෙහි නොහිඳී ද, කමිනන නොකෙරේ ද, කාමෙබ්බජයට නොයේ ද, එයට හෙතු කවරේ ය, එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

ආනන්දය, මාගම කිපෙන සුළුය. ආනන්දය, මාගම ඊෂ්ඨා ඇත්තියක. ආනන්දය, මාගම මසුරු ඇත්තියක. ආනන්දය, මාගම නුවණ නැත්තියක.

ආනන්දය, යම් හෙයකින් මාගම විනිශ්චය සභායෙහි නොහිඳී ද, කමිනන නොකෙරේ ද, කාමෙබ්බජයට නොයේ ද, මේ එයට හෙතෙයි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි.

අප භික්ෂූන් වහන්සේ වෙත වැඩි යි.

එහි උද්දාය:

පධාන - දිට්ඨි අපරිණිතක සූත්‍ර දෙකය, අසපජුරිය - වට්ඨකා සූත්‍රය, අග්ග සූත්‍ර දෙකය, කුසිනාරා සූත්‍රය, අවිනේතයා සූත්‍රය, දකුණිණි සූත්‍රය, වණ්ණිජ්ජා සූත්‍රය, කමෙබ්බජ සූත්‍රයෙන් යි වර්ගය වේ.

4. මචලවගෙහා

4. 2. 4. 1.

[සාණාතිපාතිස්සතං.]

[සාවප්පිතිදුතං.]

31. වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං නිරයෙ. කතමෙහි වතුහි?

පාණාතිපාති හොති, අදින්නාදුසී හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති, මුසාවාදී හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං නිරයෙ.

වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං සගෙහ. කතමෙහි වතුහි?

පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, අදින්නාදුසා පටිවිරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාර පටිවිරතො හොති, මුසාවාද පටිවිරතො හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං සගෙහ'ති.

4. 2. 4. 2.

[මුසාවාදිස්සතං.]

32. වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං නිරයෙ. කතමෙහි වතුහි?

මුසාවාදී හොති, පිසුනාවාවො හොති, ඵරුසාවාවො හොති, සමඵපපලාපී හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං නිරයෙ.

වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං සගෙහ. කතමෙහි වතුහි?

මුසාවාද පටිවිරතො හොති, පිසුනාවාවා පටිවිරතො හොති, ඵරුසාවාවා පටිවිරතො හොති, සමඵපපලාපා පටිවිරතො හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං සගෙහ'ති.

4. 2. 4. 3

[වණ්ණස්සතං.]

33. වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං නිරයෙ. කතමෙහි වතුහි?

අනනුච්චව අපරියොගාගෙචා අවණ්ණාරහස්ස වණ්ණං භාසති. අනනුච්චව අපරියොගාගෙචා වණ්ණාරහස්ස අවණ්ණං භාසති. අනනුච්චව අපරියොගාගෙචා අපසාදනීයෙ ධාතෙ පසාදං උපදංසෙති. අනනුච්චව අපරියොගාගෙචා පසාදනීයෙ ධාතෙ අපසාදං උපදංසෙති.

4. මවලවගීය

4. 2. 4. 1.

[පාණාතිපාති සූත්‍රය]

[සැවැත්තිදහයි.]

31. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත පුද්ගල ගෙනවුත් බහන ලද්දක් සෙයින් නිරයෙහි නික්මිණාය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

පණ්ඩා කරන්නේ වෙයි. අසිතාදත් ගන්නේ වෙයි. කාමයෙහි මිසසසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා බණන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහන ලද්දක් සෙයින් නිරයෙහි බහන ලද්දේ වෙයි.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත පුද්ගල ගෙනවුත් බහන ලද්දක් සෙයින් ස්වරූපයෙහි නික්මිණාය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. අසිතාදතීන් දුරුවූයේ වෙයි, කාමයෙහි මිසසසරින් දුරු වූයේ වෙයි. මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණෙන් සමන්විත පුද්ගල ගෙනවුත් බහන ලද්දක් සෙයින් ස්වරූපයෙහි බහා තබන ලද්දේ වෙයි.

4. 2. 4. 2.

[මුසාවාදී සූත්‍රය]

32. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත පුද්ගල ගෙනවුත් බහන ලද්දක් පරිද්දෙන් නිරයෙහි නික්මිණා වෙයි. කවර සතර කරුණෙන යත්:

මුසවා බණන සුලු වෙයි. පිසුණුබස් ඇතියේ වෙයි. කැකුළු බස් ඇතියේ වෙයි. පලප් ඇතියේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණෙන් සමන්විත පුද්ගල ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් පරිද්දෙන් නිරයෙහි නික්මිණාය.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත පුද්ගල ගෙනවුත් බහන ලද්දක් පරිද්දෙන් ස්වරූපයෙහි නික්මිණාය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. පිසුණුබසින් දුරුවූයේ වෙයි. කැකුළු-බසින් දුරුවූයේ වෙයි. පලප්බසින් දුරුවූයේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත පුද්ගල ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් පරිද්දෙන් ස්වරූපයෙහි බැහැරේ වෙයි.

4. 2. 4. 3.

[චණ්ණ සූත්‍රය]

33. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත පුද්ගල ගෙනැර නැවුරක් සෙයින් නිරයෙහි නික්මිණාය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

නො විමසා නො බැස ගෙන චණ්ණාභී නො වන්තසුන් ගුණ කියයි. නො විමසා නො බැස ගෙන චණ්ණාභීයාගේ අගුණ කියයි. නො විමසා නො බැස ගෙන නො පැහැදිය යුතු කරුණෙහි පහදයි. නො විමසා නො බැසගෙන පැහැදිය යුතු කරුණෙහි නො පහදයි.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ චතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිනො ඵලං නිරයෙ.

චතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිනො ඵලං සග්ගෙ, කතමෙහි චතුහි?

අනුච්චිව පරියොගාගෙත්වා අවණණාරහස්ස අවණණං භාසති. අනුච්චිව පරියොගාගෙත්වා වණණාරහස්ස වණණං භාසති. අනුච්චිව පරියොගාගෙත්වා අපසසාදනීයෙ යානෙ අපසසාදං උපදංසෙති. අනුච්චිව පරියොගාගෙත්වා පසාදනීයෙ යානෙ පසාදං උපදංසෙති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ චතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛි-
නො ඵලං සග්ගෙති.

4. 2. 4. 4

[කොඛගරුසුත්තං]

34. චතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිනො ඵලං නිරයෙ, කතමෙහි චතුහි?

කොඛගරු හොති න සද්ධම්මගරු, මක්ඛගරු හොති න සද්ධම්මගරු, ලාභගරු හොති න සද්ධම්මගරු, සක්කාරගරු හොති න සද්ධම්මගරු.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ චතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිනො ඵලං නිරයෙ.

චතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිනො ඵලං සග්ගෙ, කතමෙහි චතුහි?

සද්ධම්මගරු හොති න කොඛගරු, සද්ධම්මගරු හොති න මක්ඛගරු, සද්ධම්මගරු හොති න ලාභගරු, සද්ධම්මගරු හොති න සක්කාරගරු.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ චතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛි-
නො ඵලං සග්ගෙති.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල ගෙණ ඇර නැබුවක් මෙන් නිරයෙහි බැහුනේ ය.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගල ගෙණ ඇර නැබුවක් සෙයින් සවගීයෙහි නික්මිණ ය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

විමසා බැස ගෙණ අවණ්නාඨියාගේ අගුණ කියයි. විමසා බැස ගෙණ වණ්නාඨියාගේ ගුණ කියයි. විමසා බැස ගෙණ නො පැහැදිය යුතු නැත නොපහදී. විමසා බැස ගෙණ පැහැදිය යුතු නැත පහදී.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල ගෙණැර නැබුවක් සෙයින් සවගීයෙහි නික්මිණ ය.

4. 2. 4. 4.

[ක්‍රොධගරු සූත්‍රය]

34. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගල ගෙණැර තබන ලද්දක් සෙයින් නිරයෙහි නික්මිණ ය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

ක්‍රොධගරුක වෙයි, සද්ධම්මගරුක නො වෙයි. ගුණමකුබ්බ ගරු කොට ඇත්තේ වෙයි, සද්දහම් ගරු කොට නැත්තේ වෙයි. ලාභය ගරු කොට ඇත්තේ වෙයි, සද්ධම්මය ගරු කොට නැත්තේ වෙයි. සතකාරය ගරු කොට ඇත්තේ වෙයි, සද්ධම්මය ගරු කොට නැත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල ගෙණ ඇර නැබුවක් සෙයින් නිරයෙහි නික්මිණ ය.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගල ගෙණ ඇර නැබුවක් සෙයින් සවගීයෙහි නික්මිණ ය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

සද්දහම් ගරු කොට වසන්නේ ක්‍රොධය ගරු කොට නොවසන්නේ වෙයි. සද්දහම් ගරු කොට වසන්නේ ගුණමකු බ්බ ගරු කොට නො වසන්නේ වෙයි. සද්දහම් ගරු කොට වසන්නේ ලාභය ගරු කොට නොවසන්නේ වෙයි. සද්දහම් ගරු කොට වසන්නේ සතකාරය ගරු කොට නොවසන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල ගෙණ ඇර නැබුවක් සෙයින් සවගීයෙහි නික්මිණ ය.

4. 2. 4. 5.

[නමොනමපරුයනසුත්තං]

35 වතතාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුගගලො සනෙනා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං. කතමෙ වතතාරො?

නමොනමපරුයනො, නමොජෝතිපරුයනො, ජෝතිතමපරුයනො, ජෝතිජෝතිපරුයනො.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො තමො හොති තමපරුයනො? ඉධ භික්ඛවෙ, එකච්චො පුගගලො නීවෙ කුලෙ පච්චාජානො හොති චණ්ඩාලකුලෙ වා වෙණකුලෙ වා තෙසාදකුලෙ වා රථකාරකුලෙ වා පුක්කකුසකුලෙ වා දළිඤ්ඤෙ අපපන්නපානහොජනෙ කසිරවුතනිකෙ යත්ත කසිරෙන සාසච්ඡාදෙ ලබ්භති. සො ච හොති දුබ්බණ්ණො දුද්දසිකො ඔකොට්ඨකො බ්වහාබාධො කාණො වා කුණ්ඨි වා බ්ඤ්ඤා වා පක්ඛගතො වා, න ලාභී අත්තස්ස පානස්ස වත්තස්ස යානස්ස මාලාගකිව්ලෙපනස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන දුච්චරිතං වරති, වාචාය දුච්චරිතං වරති, මනසා දුච්චරිතං වරති. සො කායෙන දුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං වරිත්වා මනසා දුච්චරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගගතිං චිතිපානං නිරයං උපපජ්ජති. එවං බො භික්ඛවෙ පුගගලො තමො හොති තමපරුයනො.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො තමො හොති ජෝතිපරුයනො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො නීවෙ කුලෙ පච්චාජානො හොති චණ්ඩාලකුලෙ වා වෙණකුලෙ වා තෙසාදකුලෙ වා රථකාරකුලෙ වා පුක්කකුසකුලෙ වා දළිඤ්ඤෙ අපපන්නපානහොජනෙ කසිරවුතනිකෙ යත්ත කසිරෙන සාසච්ඡාදෙ ලබ්භති. සො ච හොති දුබ්බණ්ණො දුද්දසිකො ඔකොට්ඨකො බ්වහාබාධො කාණො වා කුණ්ඨි වා බ්ඤ්ඤා වා පක්ඛගතො වා, න ලාභී අත්තස්ස පානස්ස වත්තස්ස යානස්ස මාලාගකිව්ලෙපනස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන සුච්චරිතං වරති, වාචාය සුච්චරිතං වරති, මනසා සුච්චරිතං වරති. සො කායෙන සුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය සුච්චරිතං වරිත්වා මනසා සුච්චරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සගගං ලොකං උපපජ්ජති. එවං බො භික්ඛවෙ පුගගලො තමො හොති ජෝතිපරුයනො.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො ජෝති හොති තමපරුයනො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො උච්චෙ කුලෙ පච්චාජානො හොති බතතිත්තමහාසාලකුලෙ වා බ්‍රාහ්මණමහාසාලකුලෙ වා ගහපතිමහාසාලකුලෙ වා අබ්බේ මහඥානෙ මහාභොගෙ පහුතජාතරුපරජනෙ පහුතචිත්තකුසලකරණෙ පහුතධ්වනිඤ්ඤා. සො ච හොති අභිද්ධාදායො දස්සනීයො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකකර්තෘය සමන්තාගතො. ලාභී අත්තස්ස පානස්ස වත්තස්ස යානස්ස මාලාගකිව්ලෙපනස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන දුච්චරිතං වරති, වාචාය දුච්චරිතං වරති, මනසා දුච්චරිතං වරති. සො කායෙන දුච්චරිතං වරිත්වා, වාචාය දුච්චරිතං වරිත්වා, මනසා දුච්චරිතං වරිත්වා, කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගගතිං චිතිපානං නිරයං උපපජ්ජති. එවං බො භික්ඛවෙ පුගගලො ජෝති හොති තමපරුයනො:

4. 2. 4. 5.

[තමෝතමපරායන සූත්‍රය]

35. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමාන වෙති. කවර සතර දෙනෙකුයත්:

තමෝ තමපරායනය (අදුරෙන් අදුරට යන), තමෝභෝතිපරායනය (අදුරෙන් එළියට යන), භෝති තමපරායනය (එළියෙන් අදුරට යන), භෝති භෝතිපරායනය (එළියෙන් එළියට යන) - මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනය.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල තමෝතමපරායන වේද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් දිග්‍රිදු වූ අලාභාරපාන භෝජන ඇති සහදුක් දිව් වැටුම් ඇති දුකින් ආහාර වස්ත්‍ර ලබන සැඩල් කුලෙහි වේවයි, කුළුපොතු කුලෙහි වේවයි, වැදිකුලෙහි වේවයි, සොම්මර කුලෙහි වේවයි, පුප්සකුලෙහි වේවයි- නිව කුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හෙද දුළුණේ වෙයි. අමනාප දඬුන වෙයි. ලකුණටක වෙයි. බහවාබාව වෙයි කණ හෝ වෙයි. වක් අත්පා ඇත්තේ හෝ වෙයි. කොර හෝ වෙයි. පිළ හෝ වෙයි. අන්ත පාන වස්ත්‍ර යාන මාලාගනිවිලෙපන ශය්‍යාවසථ ප්‍රදීපොපකරණ නොලබන සුළු වෙයි. හේ කයින් දුශචරිත කරන්නේ වෙයි. වචනයෙන් දුශචරිත කරන්නේ වෙයි. සිතින් දුශචරිත කරන්නේ වෙයි. හේ කයින් දුශචරිත කොට, වචනයෙන් දුශචරිත කොට, සිතින් දුෂ්චරිත කොට, කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහ වූ නපුරු ගති ඇති විවශව පතිත වන තිරයට එළඹෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල තමෝතමපරායන වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල තමෝභෝතිපරායන වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් දිග්‍රිදු වූ අලාභාරපාන භෝජන ඇති සහදුක් දිව් වැටුම් ඇති දුකින් ආහාර වස්ත්‍ර ලබන සැඩල් කුලෙහි වේවයි, කුළුපොතු කුලෙහි වේවයි, වැදිකුලෙහි වේවයි, සොම්මර කුලෙහි වේවයි, පුප්සකුලෙහි වේවයි-නිවකුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හෙද දුළුණේ වෙයි. මන නොවබන දෑකුම් ඇති වෙයි. ලකුණටක වෙයි. බවහාබාව වෙයි. කණ හෝ වෙයි. වක් අත්පා ඇත්තේ හෝ වෙයි. කොර හෝ වෙයි. පිළ හෝ වෙයි. අන්ත පාන වස්ත්‍ර යාන මාලාගනිවිලෙපන ශය්‍යාවසථ ප්‍රදීපොපකරණ නොලබන සුළු වේ. හේ කයින් සුවරිත කෙරෙයි. වචනයෙන් සුවරිත කෙරෙයි. සිතින් සුවරිත කෙරෙයි. හේ කයින් සුවරිත කොට වචනයෙන් සුවරිත කොට සිතින් සුවරිත කොට කාබුත් මරණින් මතුයෙහි ගොභත ගති ඇති සංචිලෝකයට එළඹෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුගුල් තමෝභෝතිපරායන වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල භෝතිතමපරායන වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අසීය වූ මහධන ඇති මහත් භොග ඇති බොහෝ රත්රිදී ඇති බොහෝ වස්තුපකරණ ඇති බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇති කැත්මහසල්කුලෙහි වේවයි, බමුණුමහසල්කුලෙහි වේවයි, ගෙහෙව් මහසල් කුලෙහි වේවයි- උතුම් කුලෙහි උපන්නේ වෙයි. හෙද අතිරූප වෙයි. දඬුනික වෙයි. ප්‍රාසාදික වෙයි. උතුම් වණ්ඤාසංඥායෙන් සමන්වාගත වෙයි. අන්ත පාන වස්ත්‍ර යාන මාලාගනිවිලෙපන ශය්‍යාවසථ ප්‍රදීපොපකරණ ලබන සුළු වෙයි. හේ කයින් දුශචරිත කෙරෙයි. වචනයෙන් දුශචරිත කෙරෙයි. සිතින් දුශචරිත කෙරෙයි. හේ කයින් දුශචරිත කොට වචනයෙන් දුශචරිත කොට සිතින් දුශචරිත කොට කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සුවෙන් පහ වූ නපුරු ගති ඇති විවශව පතිත වන තිරයට එළඹෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල භෝතිතමපරායන වෙයි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ජොති හොති ජොතිපරායනො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො උච්චෙ කුලෙ පච්චාජානො හොති ඛතනියමහාසාලකුලෙ වා බ්‍රාහ්මණමහාසාලකුලෙ වා ගහපතිමහාසාලකුලෙ වා අභිසි මහද්ධනෙ මහාභොගෙ පහුතජාතරුපරජනෙ පහුතචිත්තපකරණෙ පහුතධනධිඤ්ඤෙ සො ව හොති අභිරුපො දස්සනියො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකරතාය සමන්තාගතො, ලාභි අන්තස්ස පානස්ස වත්තස්ස යානස්ස මාලාගනිවිලෙපනස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන සුවරිතං වරති, වාචාය සුවරිතං වරති, මනසා සුවරිතං වරති. සො කායෙන සුවරිතං වරිත්වා වාචාය සුවරිතං වරිත්වා මනසා සුවරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ජොති හොති ජොති පරායනො.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනති.

4. 2. 4. 6

[ඔනතොනත සුචතං]

36. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං, කතමෙ වත්තාරො?

ඔනතොනතො, ඔනතුන්තො, උන්තොනතො, උන්තුන්තො.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ඔනතොනතො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො නිවෙ කුලෙ පච්චාජානො හොති වණ්ණාලකුලෙ වා -පෙ- සො කායෙන දුච්චරිතං වරති, වාචාය දුච්චරිතං වරති, මනසා දුච්චරිතං වරති. සො කායෙන දුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං වරිත්වා මනසා දුච්චරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ඔනතොනතො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ඔනතුන්තො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො නිවෙ කුලෙ පච්චාජානො හොති වණ්ණාලකුලෙ වා -පෙ- සො කායෙන සුවරිතං වරති, වාචාය සුවරිතං වරති, මනසා සුවරිතං වරති. සො කායෙන සුවරිතං වරිත්වා වාචාය සුවරිතං වරිත්වා මනසා සුවරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ඔනතුන්තො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො උන්තොනතො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො උච්චෙකුලෙ පච්චාජානො හොති ඛතනියමහාසාලකුලෙ වා -පෙ- සො කායෙන දුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං වරිත්වා මනසා දුච්චරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො උන්තුන්තො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො උන්තුන්තො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො උච්චෙකුලෙ පච්චාජානො හොති ඛතනියමහාසාලකුලෙ වා -පෙ- සො කායෙන සුවරිතං වරිත්වා වාචාය සුවරිතං වරිත්වා මනසා සුවරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො උන්තුන්තො හොති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනති.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල ජෝතිජෝතිපරායන වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආස්‍ය වූ මහන් ධන ඇති මහා භොග ඇති බොහෝ රන්රිදී ඇති බොහෝ වස්තූපකරණ ඇති, බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇති කැන්මහසල් කුලෙහි වේවයි, බමුණුමහසල් කුලෙහි වේවයි, ගෙහෙවිමහසල් කුලෙහි වේවයි - උතුම් කුලයෙහි උපන්නේ වෙයි. හෙ ද අභිරුප වෙයි. දඹ්නිය වෙයි. ප්‍රාසාදික වෙයි. උතුම් වණ්ඤාඤාදියෙන් සමන්වාගගන වෙයි. අන්‍ය පාන වස්ත්‍ර යාන මාලාගනි විලෙපන ගය්‍යාවසථ ප්‍රදීපොපකරණ ලබන සුලු වෙයි. හේ කසින් සුවරිත කරයි. වචනයෙන් සුවරිත කරයි. සිතින් සුවරිත කරයි. හේ කසින් සුවරිත කොට වචනයෙන් සුවරිත කොට, සිතින් සුවරිත කොට කාබුන් මරණින් මත්තෙහි ශොභන ගති ඇති සව්භිලොකයට එළඹෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ජෝතිපරායන වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යමාන වෙති.

4 2. 4. 6.

[ඔනතොනන සූත්‍රය]

36. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමාන යහ. කවර සතර දෙනෙකු යත්:

(ඔනතොනන (නිව-නිව)ය, ඔනතුනනන (නිව-උතනම)ය, උනනතො-
නන (උතනම-නිව) ය, උනනතුනනන (උතනම-උතනම) යි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල ඔනතොනන වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සැඩල් කුලයෙහි වේවයි... නිවකුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හේ කසින් දුශ්චරිත කරයි. වචනයෙන් දුශ්චරිත කරයි. සිතින් දුශ්චරිත කරයි. හේ කසින් දුශ්චරිත කොට, වචනයෙන් දුශ්චරිත කොට, සිතින් දුශ්චරිත කොට, කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සුවෙන් පහව ගිය නපුරු ගති ඇති, විවසව පතිතවන, නිරයට එළඹේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ඔනතොනන වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල ඔනතුනනන වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සැඩල් කුලෙහි වේවයි... නිවකුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හේ කසින් සුවරිත කරයි, වචනයෙන් සුවරිත කරයි, සිතින් සුවරිත කරයි. හේ කසින් සුවරිත කොට වචනයෙන් සුවරිත කොට, සිතින් සුවරිත කොට, කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ශොභන ගති ඇති සව්භිලොකයට එළඹේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ඔනතුනනන වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල උනනතොනන වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කැන්මහසල් කුලෙහි වේවයි, ... උතුම් කුලෙහි උපන්නේ වෙයි. හේ කසින් දුශ්චරිත කොට, වචනයෙන් දුශ්චරිත කොට, සිතින් දුශ්චරිත කොට, කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සුවෙන් පහව ගිය නපුරු ගති ඇති විවසව පතිතවන නිරයට එළඹේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල උනනතොනන වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල උනනතුනනන වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කැන්මහසල් කුලෙහි වේවයි... උතුම් කුලෙහි උපන්නේ වෙයි හේ කසින් සුවරිත කොට, වචනයෙන් සුවරිත කොට, සිතින් සුවරිත කොට කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ශොභන ගති ඇති, සව්භිලොකයට එළඹේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල උනනතුනනන වේ.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යමාන වෙති.

4. 2. 4. 7.

[සමණමචල - පුගගසූතං.]

37. චන්තාදේ'මෙ භික්කුවෙ පුගගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං. කතමෙ චන්තාදේ?

සමණමචලො, සමණපුණ්ඩරිකො, සමණපදුමො, සමණේසු සමණසුඛමාලො.

කථංඤා භික්කුවෙ පුගගලො සමණමචලො හොති? ඉධ භික්කුවෙ භික්කු සෙබො හොති පටිපදෙ අනුත්තරං යොගකෙබ්බං පඤ්චමානො විහරති. සෙය්‍යථාපි භික්කුවෙ රඤ්ඤා ඛන්තියස්ස මුද්ධාචස්සිත්තස්ස ජෙට්ඨො පුත්තො ආභිසෙකො අනභිසිත්තො, මචලපපත්තො, එවමෙව බො භික්කුවෙ භික්කු සෙබො හොති පටිපදෙ අනුත්තරං යොගකෙබ්බං පඤ්චමානො විහරති. එවං බො භික්කුවෙ පුගගලො සමණමචලො හොති.

කථංඤා භික්කුවෙ පුගගලො සමණපුණ්ඩරිකො හොති? ඉධ භික්කුවෙ භික්කු ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි විහරති. තො ච බො අට්ඨං-විමොකෙකි කායෙන එසසිත්වා විහරති. එවං බො භික්කුවෙ පුගගලො සමණ-පුණ්ඩරිකො හොති.

කථංඤා භික්කුවෙ පුගගලො සමණපදුමො හොති? ඉධ භික්කුවෙ භික්කු ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි විහරති. අට්ඨං ච විමොකෙකි කායෙන එසසිත්වා විහරති. එවං බො භික්කුවෙ පුගගලො සමණපදුමො හොති.

කථංඤා භික්කුවෙ පුගගලො සමණේසු සමණසුඛමාලො හොති? ඉධ භික්කුවෙ භික්කු යාචිතොව බහුලං චිවරං පරිභුඤ්ජති, අප්පං අයාචිතො. යාචිතොව බහුලං පිණ්ඩපානං පරිභුඤ්ජති, අප්පං අයාචිතො. යාචිතොව බහුලං සෙත්තාසනං පරිභුඤ්ජති, අප්පං අයාචිතො. යාචිතොව බහුලං ගිලාන-පච්චයගෙසජ්ජපරිකාරං පරිභුඤ්ජති, අප්පං අයාචිතො. යෙති බො පන සබ්බමචාරිති සද්ධිං විහරති, ත්‍යාස්ස මනාපෙනෙව බහුලං කායකමෙමන සමුද්ධරන්ති, අප්පං අමනාපෙන. මනාපෙනෙව බහුලං වජ්ඣකමෙමන සමුද්ධරන්ති, අප්පං අමනාපෙන. මනාපෙනෙව බහුලං මනොකමෙමන සමුද්ධරන්ති, අප්පං අමනාපෙන. මනාපඤ්ඤාව බහුලං උපහාරං උප-හරන්ති, අප්පං අමනාපං. යාති බො පන තාති වෙදසිනාති පිත්තසමුට්ඨානාති වා සෙමකසමුට්ඨානාති වා වාතසමුට්ඨානාති වා සන්තිපාතිකාති වා උතු-පරිනාමජාති වා විසම පරිහාරජාති වා ඔපකකම්කාති වා කමමිපාකජාති වා, ත්‍යාස්ස¹ න බහුදෙව උප්පජ්ජන්ති. අප්පංබොධො හොති. චතුහතං ක්කානානං ආභිවෙකසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අනිච්ඡලාභී අකසිරලාභී. ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි විහරති. එවං බො භික්කුවෙ පුගගලො සමණේසු සමණසුඛමාලො හොති.

4. 2. 4. 7.

[සමණවල - පුතා සුත්තය]

37. මහණෙනි, මේ සතර පුදාල කෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමාන ය. කවර සතර කෙනෙකැත්:

ශ්‍රමණආචල ය, ශ්‍රමණපුණ්ඩරික ය, ශ්‍රමණපද්ම ය, ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුකුමාර යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුදාල ශ්‍රමණවල වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ශෛක්‍ෂ වේ, පිළිපත්තේ වේ, අනුතතර යොගක්‍ෂෙම සබ්බාත අතීත්තිය ඉස්තේ වෙසෙයි. මහණෙනි, යම්පරිදි මුද්‍රතෙහි බිසෙස් කළ කැන්රජක්ත්‍රයේ දෙටුපුන් අභිෂෙකාභී වූයේ (එහෙත්) අනභිෂිකත වූයේ (එහෙයින්) ම ආචලප්‍රාජා වූයේ වේද, මහණෙනි, පරිදිම මහණ නොනිමි-සිබආතියේ වෙයි. පිළිපත්තේ වෙයි. අනුතතර යොගක්‍ෂෙමය ඉස්තේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ (නොසැලෙන ශෛක්‍ෂ) පුදාල ශ්‍රමණවල වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුදාල ශ්‍රමණපුණ්ඩරික වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ආසුචක්‍ෂයයෙන් අනාසුච වූ වෙතොවිමුකතිය හා ප්‍රඥවිමුකතිය හා දිට්‍රදම්මයෙහි ම තමා විසින් විශිෂටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට සමච්ඡද වෙසෙයි. අභට්ඨිධි විමොක්‍ෂයන් තාමකයින් පාඨාස ගෙණ නොවෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ ධ්‍යානරහිත (ගුණකවිදර්ශක රහත්) පුදාල ශ්‍රමණපුණ්ඩරික වෙයි.

මහණෙනි, පුදාල කෙසේ ශ්‍රමණපද්ම වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ආසුචක්‍ෂයයෙන් ආසුච රහිත වූ ඵලසමාධිය හා ඵලප්‍රඥාව හා දිට්‍රදම්මයෙහි ම තමා විසින් විශිෂටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ගෙණ සමච්ඡද වෙසේ. අභට්ඨිධි විමොක්‍ෂ ද තාමකයින් පාඨාස වෙසේ. මහණෙනි, මෙසේ (ධ්‍යානසහිත විදර්ශනායෙන් රහත්) පුදාල ශ්‍රමණපද්ම වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුදාල ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුකුමාර වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ (දයකයන් විසින්) යදනා ලද්දේ ම සිවුරු බිහිලි කොට වළඳ කෙරෙයි. නො යදනා ලදු ව අලපයෙක. යදනා ලදුයේ ම පිඬුවා බිහිලි කොට වළඳ කෙරෙයි. නො යදනා ලදු ව අලපයෙක. යදනා ලදුයේ ම සෙනසුන් බිහිලි කොට වළඳ කෙරෙයි. නොයදනා ලදුයේ අලපයෙක. යදනා ලදුයේ ම හිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර බිහිලි කොට වළඳ කෙරෙයි. නො යදනා ලදුයේ අලපයෙක. යම් ම සමුම්භරුන් හා වෙසේ ද, ඒ සමුම්භරුන් ඔහුට මනවඩන කායකමියෙන් බුහුසුයෙන් පවතින්. අමනාප කායකමියෙන් අලපයෙක. මනවඩන වාක්කමියෙන් බහුල කොට පවතින්. අමනාප වාක්කමියෙන් අලපයෙක. ලගන්තා මනා කමියෙන් බහුල කොට පවතින්. අමනාප මනා කමියෙන් අලපයෙක. මනවඩන උපහාර බහුල කොට ඵලවත්. අමනාප උපහාර අලපයෙක. පිත්තසමුත්ත වෙන්වයි, ශෛෂම සමුත්ත වෙන්වයි, වාතසමුත්ත වෙන්වයි, සාන්ති-පාතික වෙන්වයි, සාත්‍වපරිණාමජ වෙන්වයි, විෂමපරිහාරජ වෙන්වයි, ඔෂපක්‍රමික වෙන්වයි, කමිවිපාකජ වෙන්වයි යම් ම වෙදනා කෙනෙක් ඇද්ද ඒ වෙදනාවේ ඔහුට බහුල කොට නූපදිත්. අලපාබාධ වෙයි. විගුණි විත්තයෙහි යෙදුනු දුෂ්ටධර්මසුචිකරණ ආතී සතර දූහැත් කාමාතී සේ ලබන සුලු වෙයි. නිදුකින් ලබන සුලු වෙයි. විපුල කොට ලබන සුලු වෙයි. ආසුචක්‍ෂයයෙන් අනාසුච වූ වෙතොවිමුකතිය හා ප්‍රඥවිමුකතිය හා දිට්‍රදම්මයෙහි ම තමා විසින් විශිෂටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට සමච්ඡද වෙසේ. මහණෙනි, මෙසේ පුතුල් මහණුන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුකුමාර වේ.

යං හි තං භික්ඛවෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය ‘සමණේසු සමණස්සු-
මාලො’ති. මමෙව තං භික්ඛවෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය ‘සමණේසු සමණ-
ස්සුමාලො’ති. අහං හි භික්ඛවෙ යාවිතොව බහුලං විවරං පරිභුඤ්ජාමි,
අප්පං අයාවිතො. යාවිතොව බහුලං පිණ්ඩපාතං පරිභුඤ්ජාමි, අප්පං
අයාවිතො. යාවිතොව බහුලං සෙනාසනං පරිභුඤ්ජාමි, අප්පං අයාවිතො.
යාවිතොව බහුලං ගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරං පරිභුඤ්ජාමි, අප්පං
අයාවිතො. යෙහි බො පන භික්ඛුහි සද්ධිං විහරාමි, තෙ¹ මං මනාපෙනෙව
බහුලං කායකමෙමන සමුද්ධරන්ති. අප්පං අමනාපෙන. මනාපෙනෙව බහුලං
වජ්ජකමෙමන සමුද්ධරන්ති, අප්පං අමනාපෙන. මනාපෙනෙව බහුලං මනෝ-
කමෙමන සමුද්ධරන්ති, අප්පං අමනාපෙන. මනාපං යෙව බහුලං උපහාරං
උපහරන්ති, අප්පං අමනාපං. යාති පන² තාති වෙදසිතාති පිත්තසමුට්ඨානාති
වා සෙභසමුට්ඨානාති වා වාතසමුට්ඨානාති වා සනතිපාතිකාති වා උතුපරි-
තාමජාති වා විසමපරිහාරජාති වා ඔපක්කමිකාති වා කමමිප්පාකජාති වා,
තාති මෙ ත බහුදෙව උපපජ්ජන්ති. අප්පාබාධොගමසමි. චතුන්තං බො
පන ක්කාතාතං ආභිවෙතසිකාතං දිට්ඨධම්මසුබ්බිහාරාතං නිකාමලාහි අතිවජ්-
ලාහි අකසිරලාහි. ආසවාතං බයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤවිමුත්තිං
දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සවජ්ජකවා උපසමපජ්ජ විහරාමි.

යං හි තං භික්ඛවෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය ‘සමණේසු සමණස්සු-
මාලො’ති, මමෙව තං භික්ඛවෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය ‘සමණේසු සමණ-
ස්සුමාලො’ති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චත්තාරො පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා
ලොකසමිත්ති.

4. 2. 4. 8.

[සමණමවලො - සඤ්ඤාජනා සුභං]

38. චත්තාරො’මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකසමි-
ත්තමෙ චත්තාරො?

සමණමවලො, සමණපුණ්ඩරිකො, සමණපදමො, සමණේසු සමණ-
ස්සුමාලො.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණමවලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු
තිණ්ණං සඤ්ඤාජනාතං පරික්ඛයා සොනාපනො හොති අවිනිපාතධම්මො,
නියතො සමෙබ්බිපරායනො. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණමවලො
හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණපුණ්ඩරිකො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ
භික්ඛු තිණ්ණං සඤ්ඤාජනාතං පරික්ඛයා රාගදොසමොහාතං නනුත්තං
සකද්දාමි හොති, සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්තවා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.
එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණපුණ්ඩරිකො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණපදමො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු
පඤ්ඤාතං ඔරමනාගියාතං සඤ්ඤාජනාතං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති
තස්ස පරිනිබ්බාසී අනාවන්තිධම්මො තස්මා ලොකා. එවං බො භික්ඛවෙ
පුග්ගලො සමණපදමො හොති.

මහණෙනි, සැබැකියනුවෙක් 'ශ්‍රමණයන් අතුරෙහි ශ්‍රමණසුකුමාර නම් මේ ය' යි යමකු ගෙන බෙණේ ද, මහණෙනි, ඒ සබවස් කියනුයේ ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුකුමාර හම් මේ ය යි මා ම ගෙන බණන්තේය. මහණෙනි, මම යාචිතව ම සිටුවා බහුල කොට වළඳ කෙරෙමි. අයාචිතව අලපයෙක. යාචිතව ම පිඩුවා බහුල කොට වළඳ කෙරෙමි. අයාචිතව අලපයෙක. යාචිතව ම සෙනසුන් බහුල කොට වළඳ කෙරෙමි. අයාචිතව අලපයෙක. යාචිතව ම ගිරන්පස බෙහෙසත් සිරිකර බහුල කොට වළඳ කෙරෙමි. අයාචිතව අලපයෙක. යම් මහණුන් හා වෙසෙමි ද, ඔහු මන-වඩන කායකමයෙන් ම බහුල කොට මට පවතිත්. අමනාප සැටියෙන් අලපයෙක. මනවඩන වාක්කමයෙන් ම බහුල කොට පවතිත්. අමනාප සැටියෙන් අලපයෙක. මනවඩන මනා කමයෙන් ම බහුල කොට පවතිත්. අමනාප සැටියෙන් අලපයෙක. මනවඩන්තා වූ ම උපහාර බහුල කොට එළවත්. අමනාප දෑ අලපයෙක. පිත්තසමුත්ත වෙන්වයි, ලෙලමසමුත්ත වෙන්වයි, වාතසමුත්ත වෙන්වයි, සාන්තිපාතික වෙන්වයි, සාතුපරිණාමජ වෙන්වයි, විෂමපරිහාරජ වෙන්වයි, ඔපසමුතික වෙන්වයි, කම්මිපාකජ වෙන්වයි, යම් වෙදනාවෝ ඇත් ද, ඔහු මට බොහෝ කොට ම නුපදිත්. මම අලපාබාධයෙමි. විභුද්ධිවිනාශයෙහි යෙදුනු ඉහාත්ම සුබවිහරණ ඇති සතර දහන් කාමැතිසේ ලබන සුලියෙමි, නිදුකින් ලබන සුලියෙමි, විපුල කොට ලබන සුලියෙමි වෙමි, ආසුවක්ෂයෙන් අනාසුව වූ වෙනොවිමුකතිය හා ප්‍රඥවිමුකතිය හා දිට්ඨිමයෙහි ම තමා විසින් ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දෑත පසක් කොට සමවාද වෙසෙමි.

මහණෙනි, මනා කොට බණනුවෙක් 'ශ්‍රමණයන් අතුරෙහි ශ්‍රමණසුකුමාර නම් මේ ය' යි යමකු ගෙන බෙණේ ද, මහණෙනි, 'ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුකුමාර නම් මේ ය' යි මොනොවට බණනුයේ මා ම ගෙන බණන්තේ ය. මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යාමාන ය.

4. 2. 4. 8.

[සමණමචල-සංයෝජන සූත්‍රය]

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යාමාන ය. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ශ්‍රමණචලය, ශ්‍රමණපුණ්ඩරිකය, ශ්‍රමණපදමය, ශ්‍රමණයන් අතුරෙහි ශ්‍රමණසුකුමාර යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණ අචල වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ තුන් සංයෝජනයන් ඝෂය කිරීමෙන් සෝවන් වූයේ අචිතිපාතධම් ඇත්තේ නියත වූයේ සමෙබ්බාධපරායණ වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණචල (=ශ්‍රෝතාපන්න) වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණ පුණ්ඩරික වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ තුන් සංයෝජනයන් ඝෂය කිරීමෙන් රුගඥාමයොගයන් තුනු කිරීමෙන් සකාදගාමී වෙයි. එක් වටෙක ම මෙලොවට අවුදු දුක් කෙළවර කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණ පුණ්ඩරික (=සකාදගාමී) වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණ පදම වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ පස් වැදූරැම් ඔරමනාතිය සංයෝජනයන් ඝෂය කිරීමෙන් ඔපපාතික වෙයි. එලොවින් වටාලා නො යන සවහාව ඇත්තේ එහි පිරිනිවන් පානේ ය. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණ පදම (=අනාගාමී) වේ.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණේසු සමණසුඛමාලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා -පෙ- සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජි විහරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණේසු සමණසුඛමාලො හොති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චතතාරො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනති.

4. 2 4 9.

[සමණමචල - දිට්ඨිසුතං]

39. චතතාරොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමි. කතමෙ චතතාරො?

සමණමචලො, සමණපුණ්ඩරීකො, සමණපද්මො, සමණේසු සමණ-සුඛමාලො.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණමචලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමාදිට්ඨිකො හොති, සමමාසඛකපෙසා හොති, සමමාවාචො හොති, සමමා-කම්මනෙතා හොති, සමමාආජීවො හොති, සමමාවායාමො හොති, සමමාසති හොති, සමමාසමාධි හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණමචලො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණපුණ්ඩරීකො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමාදිට්ඨිකො හොති, සමමාසඛකපෙසා හොති, සමමාවාචො හොති, සමමාකම්මනෙතා හොති, සමමාආජීවො හොති, සමමාවායාමො හොති, සමමාසති හොති, සමමාසමාධි හොති, සමමාඤ්ඤාණී හොති, සමමාවිමුතති හොති. නො ච ඛො අට්ඨ විමොකෙහි කායෙත ඵසසිත්තා විහරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණපුණ්ඩරීකො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණපද්මො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමාදිට්ඨිකො හොති, -පෙ- සමමාවිමුතති හොති, අට්ඨ ච විමොකෙහි කායෙත ඵසසිත්තා විහරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණපද්මො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණේසු සමණසුඛමාලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යාපිතොච ඛුද්දා චිවරං පරිභුඤ්ජති, අප්පං අයාපිතො -පෙ- යං භි තං භික්ඛවෙ සමමාවදමානො චදෙය්‍ය ‘සමණේසු සමණසුඛමා-ලො’ති මමෙව නං භික්ඛවෙ සමමා වදමානො චදෙය්‍ය ‘සමණේසු සමණ-සුඛමාලො’ති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චතතාරො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනති.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුඤ්චාර වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ආප්‍රවක්‍ෂය කිරීමෙන් ... ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ගෙන ඊට පැමිණ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුඤ්චාර (=සමිණාසුච) වේ.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ.

4. 2. 4. 9.

[සමණමචල - දිට්ඨි සූත්‍රය]

39. මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගල කෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ.

කවර සතර කෙනෙක යන්:

ශ්‍රමණාචරය, ශ්‍රමණපුණ්ඩරිකය, ශ්‍රමණපදම ය, ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුඤ්චාර යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණාචර වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සමන්ද්‍රෂ්ටි ඇතියේ වෙයි. සමන්සබ්බකල්‍ය ඇතියේ වෙයි. සමන්-වචන ඇතියේ වෙයි. සමන්කමානන ඇතියේ වෙයි. සමන්ආජිව ඇතියේ වෙයි. සමන්ව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි. සමන්සමාති ඇතියේ වෙයි. සමන්සමාධි ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණාචර වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණපුණ්ඩරික වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සමන්ද්‍රෂ්ටිය ඇතියේ වෙයි. සමන්සබ්බකල්‍ය ඇතියේ වෙයි. සමන්වචන ඇතියේ වෙයි. සමන්කමානන ඇතියේ වෙයි. සමන්ආජිව ඇතියේ වෙයි. සමන්ව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි. සමන්සමාති ඇතියේ වෙයි. සමන්සමාධි ඇතියේ වෙයි. සමන්ඥන ඇතියේ වෙයි. සමන්විමුක්ති ඇතියේ වෙයි. වැලිත් අභට්ඨිධි විමොක්‍ෂයන් නාමකයින් පාහැසිම නොකොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණපුණ්ඩරික වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණපදම වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සමන්ද්‍රෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. ... සමන්විමුක්ති ඇත්තේ වෙයි. අභට්ඨිධි විමොක්‍ෂයන් නාමකයින් පාහැසි ගෙන වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණ පදම වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුඤ්චාර වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ යදනා ලද්දේ ම සිටුරු බහුල කොට වළඳ කෙරේ, අයාචිත ව අල්පයෙක ... මහණෙනි, මොනොවට බණනුවෙක් 'ශ්‍රමණයන් අතුරෙහි ශ්‍රමණසුඤ්චාර නම් මේ ය' යි යම් ම කෙනකුත් ගෙන බෙණේ ද, මහණෙනි, ඒ මොනොවට බණනුවෙක් 'ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුඤ්චාර නම් මේ ය' යි මාම ගෙන බණන්නේ ය.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ.

4. 2. 4. 10.

[සමණමච්චල - ඛණ්ඩපාඨානං]

40. වතනාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුගගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතනාරො?

සමණමච්චලො, සමණපුණ්ඩරීකො, සමණපදුමො, සමණේසු සමණ-සුත්තමාලො.

කථංඤච භික්ඛවෙ පුගගලො සමණමච්චලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙබො හොති අප්පහනමානස්සා, අනුත්තරං යොගකෙතීමං පඤ්ඤමානො විහරති. එවං බො භික්ඛවෙ පුගගලො සමණමච්චලො හොති.

කථංඤච භික්ඛවෙ පුගගලො සමණපුණ්ඩරීකො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චස්සපාදනකිකේසු උදයබ්බයානුපස්සී විහරති: ඉති රූපං ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථගමො. ඉති වේදනා, ඉති වේදනාය සමුදයො, ඉති වේදනාය අත්ථගමො. ඉති සංඝඤ්ඤා ඉති සංඝඤ්ඤාය සමුදයො, ඉති සංඝඤ්ඤාය අත්ථගමො. ඉති සංඝාරා, ඉති සංඝාරානං සමුදයො, ඉති සංඝාරානං අත්ථගමො. ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථගමොති. නො ච බො අධිච්ඡේදොකෙතී කායෙන ඵස්සිත්වා¹ විහරති. එවං බො භික්ඛවෙ පුගගලො සමණපුණ්ඩරීකො හොති.

කථංඤච භික්ඛවෙ පුගගලො සමණපදුමො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චස්සපාදනකිකේසු උදයබ්බයානුපස්සී විහරති: ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථගමො. ඉති වේදනා -පෙ- ඉති සංඝඤ්ඤා -පෙ- ඉති සංඝාරා - ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථගමොති. අධි ච ච්ඡේදොකෙතී කායෙන ඵස්සිත්වා විහරති. එවං බො භික්ඛවෙ පුගගලො සමණපදුමො හොති.

කථංඤච භික්ඛවෙ පුගගලො සමණේසු සමණසුත්තමාලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යාචිතොච බහුලං චිවරං පරිභුංඤ්ති, අප්පං අයාචිතො. -පෙ- යං හි නං භික්ඛවෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය 'සමණේසු සමණසුත්තමාලො'ති, මමෙව නං භික්ඛවෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය 'සමණේසු සමණසුත්තමාලො'ති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතනාරො පුගගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනාති.

මච්චලවග්ගො චතුංඤ්ඤා.

කිසිසුද්දානං:

පාණනිපාතො ච මුසා වණණකොධතමොනනා,
පුත්තො සංඤ්ඤාජනං චෙව දිට්ඨිබ්බේතන නෙ දසාති.

4. 2. 4. 10.

[සමණමචල - බඩ සූත්‍රය]

40. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යා-මානසහ. කවර සතර කෙනෙක යත්:

ශ්‍රමණමචලය, ශ්‍රමණපුණ්ඩරිකය, ශ්‍රමණපද්ම ය, ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසූකුමාර යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණමචල වේද? මහණෙනි, මෙසස්තෙනි මහණ ශෛක්‍ෂ වූයේ නොපත් රහත්ඵල ඇත්තේ අනුතතරයොගක්‍ෂෙමය ඉස්මිත් වෙසේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණමචල (=ප්‍රමාදවිහාරීශෛක්‍ෂ) වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණපුණ්ඩරික වේද? මහණෙනි, මෙසස්තෙනි මහණ පඤ්චඋපාද්‍යනසංකතියෙහි උද-විය දක්නා සුලු ව වෙසේ: රූපය මෙසේ ය, රූපයාගේ සමුදය මෙසේ ය, රූපයාගේ අස්‍යාඛ්‍යමය මෙසේ ය, වේදනා මෙසේ ය ... සංඥ මෙසේ ය ... සංඝකාර මෙසේ ය ... විඥන මෙසේ ය, විඥනසමුදය මෙසේ ය, විඥන අස්‍යාඛ්‍යමය මෙසේ ය නියායි. අශ්ටවිධ විමෝක්‍ෂයන් නාමකයින් නොපැහැසි ගෙන වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණපුණ්ඩරික (=අප්‍රමාදවිහාරීශෛක්‍ෂ) වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණපද්ම වේද? මහණෙනි, මෙසස්තෙනි මහණ පඤ්චඋපාද්‍යනසංකතියෙහි උද - විය දක්නා සුලු ව වෙසෙයි: රූපය මෙසේ ය, රූපසමුදය මෙසේ ය, රූපයාගේ අස්‍යාඛ්‍යමය මෙසේ ය, වේදනා මෙසේ ය ... සංඥ මෙසේ ය ... සංඝකාර මෙසේ ය. ... විඥන මෙසේ ය, විඥනසමුදය මෙසේ ය, විඥන අස්‍යාඛ්‍යමය මෙසේ ය නියා යි. අශ්ටවිධවිමෝක්‍ෂයන් නාමකයින් පැහැසි ගෙන වෙසේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණපද්ම (=අභට්ටිමෝක්‍ෂලාභීශෛක්‍ෂ) වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසූකුමාර වේද? මහණෙනි, මෙසස්තෙනි මහණ යාචිත වූයේ ම සිවුරු බහුල කොට වලඳයි. අයාචිතව අලපයෙක ... මහණෙනි, මොනොවට බණනුයේ 'ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසූකුමාර (=සමිණාසුච) නම් මේ ය' යි යම් ම කෙනකුන් ගෙන බෙණේ ද, මහණෙනි, මොනොවට බණනුයේ 'ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසූකුමාර නම් මේ ය' යි මා ම ගෙන බණන්නේය.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යාමානසහ.

මචලමතිය සතරවෙනි යි.

එහි උද්‍යනය:

පාණාතිපාතසූත්‍රය, මූසාවාදසූත්‍රය, වණ්ණසූත්‍රය, කොඩසූත්‍රය, කමො-නමපරායනසූත්‍රය, ඕතනසූත්‍රය, පුතනසූත්‍රය, සංයෝජනසූත්‍රය, දිට්ඨිසූත්‍රය, බඩසූත්‍රය යි සූත්‍ර දශයෙකි.

5. අසුරවගෙගා

4. 2. 5. 1.

[අසුරසුතනං]

[සාමසච්ඡිදානං]

41. වතතාඳේමෙ භික්කවෙ පුගගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමීං.
කතමෙ වතතාරො?

අසුරො අසුරපරිවාරො, අසුරො දෙවපරිවාරො, දෙවො අසුරපරිවාරො,
දෙවො දෙවපරිවාරො.

කථංඤා භික්කවෙ පුගගලො අසුරො හොති අසුරපරිවාරො? ඉධ භික්කවෙ
එකච්චො පුගගලො දුස්සීලො හොති පාපධම්මො. පරිසංඝිස්ස දුස්සීලො හොති
පාපධම්මො. එවං ඛො භික්කවෙ පුගගලො අසුරො හොති අසුරපරිවාරො.

කථංඤා භික්කවෙ පුගගලො අසුරො හොති දෙවපරිවාරො? ඉධ භික්කවෙ
එකච්චො පුගගලො දුස්සීලො හොති පාපධම්මො. පරිසංඝි ව ඛවස්ස හොති
සීලවතී කල්‍යාණධම්මො. එවං ඛො භික්කවෙ පුගගලො අසුරො හොති
දෙවපරිවාරො.

කථංඤා භික්කවෙ පුගගලො දෙවො හොති අසුරපරිවාරො? ඉධ භික්කවෙ
එකච්චො පුගගලො සීලවො හොති කල්‍යාණධම්මො. පරිසංඝි ව ඛවස්ස හොති
දුස්සීලො පාපධම්මො. එවං ඛො භික්කවෙ පුගගලො දෙවො හොති
අසුරපරිවාරො.

කථංඤා භික්කවෙ පුගගලො දෙවො හොති දෙවපරිවාරො? ඉධ භික්කවෙ
එකච්චො පුගගලො සීලවො හොති කල්‍යාණධම්මො. පරිසංඝිස්ස හොති සීලවතී
කල්‍යාණධම්මො. එවං ඛො භික්කවෙ පුගගලො දෙවො හොති දෙවපරිවාරො.

ඉමෙ ඛො භික්කවෙ වතතාඳේ පුගගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා
ලොකසමීනි.

4. 2. 5. 2.

[පඨමසමාඛිසුතනං]

වතතාඳේමෙ භික්කවෙ පුගගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමීං.
කතමෙ වතතාරො?

ඉධ භික්කවෙ එකච්චො පුගගලො ලාභී හොති අජිකිත්තං චේතොසං-
මුචස්ස, න ලාභී අභිපක්ඛාදාදිමමවිපස්සනාය.

ඉධ පන භික්කවෙ එකච්චො පුගගලො ලාභී හොති අභිපක්ඛාදාදිමම-
විපස්සනාය, න ලාභී අජිකිත්තං චේතොසමුචස්ස.

5. අසුරවර්ගය

4. 2. 5. 1.

[අසුර සූත්‍රය]

[සංවාදාත්මකය]

41. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යාමාන යහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

අසුරසද්‍යය අසුරපරිවාරය, අසුරසද්‍යය දෙවපරිවාරය, දෙවසද්‍යය අසුරපරිවාරය, දෙවසද්‍යය දෙවපරිවාර යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල අසුරසද්‍යය අසුරපරිවාර වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් දුශ්ශීල වෙයි. ලුඞ්දහම් ඇතියේ වෙයි. ඔහුගේ පිරිස ද දුශ්ශීල වෙයි. ලුඞ්දහම් ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල අසුරසද්‍යය අසුරපරිවාර වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල අසුරසද්‍යය දෙවපරිවාර වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් දුශ්ශීල වෙයි. ලුඞ්දහම් ඇතියේ වෙයි. වැලිත් ඔහුගේ පිරිස සිල්වත් වෙයි. කලණදහම් ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල අසුරසද්‍යය දෙවපරිවාර වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල දෙවසද්‍යය අසුරපරිවාර වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සිල්වත් වෙයි. කලණදහම් ඇතියේ වෙයි. වැලිත් ඔහුගේ පිරිස දුශ්ශීල වේ. ලුඞ්දහම් ඇතියේ වේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල දෙවසද්‍යය අසුරපරිවාර වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල දෙවසද්‍යය දෙවපරිවාර වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සිල්වත් වෙයි. කලණදහම් ඇතියේ වෙයි. ඔහුගේ පිරිස ද සිල්වත් වෙයි. කලණදහම් ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල දෙවසද්‍යය දෙවපරිවාර වේ.

මහණෙනි, මේ සතරපුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යාමාන යහ.

4. 2. 5. 2.

[සංවාදාත්මක සූත්‍රය]

42. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යාමාන යහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා සතත්ති අපිණාචිත්ත-සමාධිය ලබන සුලු වෙයි. සංසාරපරිත්‍රාහක විද්‍යාභ්‍යාසය නො ලබන සුලු වෙයි.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සංසාරපරිත්‍රාහක විද්‍යාභ්‍යාසය ලබන සුලු වෙයි. තමා සතත්ති අපිණාචිත්තසමාධිය නො ලබන සුලු වෙයි.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො නෙව ලාභී හොති අජ්ඣන්තං
වෙතොසමථස්ස, න ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො ලාභී චෙව හොති අජ්ඣන්තං
වෙතොසමථස්ස, ලාභී ච අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලො-
කස්මිනි.

4. 2. 5. 3.

[දුතියසමාධිස්සුතං]

43. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මි-
නිතමෙ වත්තාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො ලාභී හොති අජ්ඣන්තං වෙතොස-
මථස්ස, න ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො ලාභී හොති අධිපඤ්ඤාධම්ම-
විපස්සනාය, න ලාභී අජ්ඣන්තං වෙතොසමථස්ස.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො නෙව ලාභී හොති අජ්ඣන්තං
වෙතොසමථස්ස, න ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො ලාභී චෙව හොති අජ්ඣන්තං
වෙතොසමථස්ස, ලාභී ච අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය.

නත්ථ භික්ඛවෙ යවායං පුග්ගලො ලාභී හොති අජ්ඣන්තං වෙතොසමථස්ස,
න ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය, තෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලෙන අජ්ඣන්තං
වෙතොසමථෙ පඨිට්ඨාය අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය යොගො කරණීයො.
සො අපරෙන සමයෙන ලාභී චෙව හොති අජ්ඣන්තං වෙතොසමථස්ස,
ලාභී ච අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය.

නත්ථ භික්ඛවෙ යවායං පුග්ගලො ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය, න ලාභී
අජ්ඣන්තං වෙතොසමථස්ස. තෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලෙන අධිපඤ්ඤාධම්ම-
විපස්සනාය පඨිට්ඨාය අජ්ඣන්තං වෙතොසමථෙ යොගො කරණීයො. සො
අපරෙන සමයෙන ලාභී චෙව හොති අධිපඤ්ඤා ධම්මවිපස්සනාය, ලාභී ච
අජ්ඣන්තං වෙතොසමථස්ස.

නත්ථ භික්ඛවෙ යවායං පුග්ගලො නෙව ලාභී අජ්ඣන්තං වෙතොසමථස්ස,
න ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය. තෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලෙන තෙසං
යෙව කුසලානං ධම්මානං පටිලාභාය අධිමතො ඡන්දො ච වායාමො ච
උස්සාහො ච උස්සොලුති ච අප්පට්ඨානී ච සති ච සමපජ්ඤායං ච කරණීයං.

මහනෙති, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා කෙරෙහි අපීණා-
විනාශකාරී නො ම ලබන සුදු වෙයි. සංඝකාරපරිත්‍රාහක විදගීනාඥනය ද
නො ලබන සුදු වෙයි.

මහනෙති, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා කෙරෙහි අපීණා-
විනාශකාරීය ද ලබන සුදු ම වෙයි. සංඝකාරපරිත්‍රාහක විදගීනාඥනය ද
ලබන සුදු වෙයි.

මහනෙති, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යමාන යහ.

4. 2. 5. 3.

[දුතියසමාධි සූත්‍රය]

43. මහනෙති, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමාන යහ.
කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහනෙති, මේ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා කෙරෙහි අපීණා-
විනාශකාරීය ලබන සුදු වෙයි. සංඝකාරපරිත්‍රාහක විදගීනාඥනය නො
ලබන සුදු වෙයි.

මහනෙති, මේ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සංඝකාරපරිත්‍රාහක
විදගීනාඥනය ලබන සුදු වෙයි. තමා කෙරෙහි අපීණාවිනාශකාරීය නො
ලබන සුදු වෙයි.

මහනෙති, මේ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා කෙරෙහි අපීණා-
විනාශකාරීය නො ම ලබන සුදු වෙයි. සංඝකාරපරිත්‍රාහක විදගීනාඥනය
ද නො ලබන සුදු වෙයි.

මහනෙති, මේ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා කෙරෙහි අපීණා-
විනාශකාරීය ද ලබන සුදු ම වේ. සංඝකාරපරිත්‍රාහක විදගීනාඥනයත්
ලබන සුදු වෙයි.

මහනෙති, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ අපීණා-
විනාශකාරීය ලබනුයේ සංඝකාරපරිත්‍රාහක විදගීනාඥනය නො ලබනුයේ
වේ ද, මහනෙති, ඒ පුද්ගලයා විසින් තමා තුළ විනාශකාරීයෙහි පිහිටා
සංඝකාරපරිත්‍රාහක විදගීනාඥනයෙහි යුක්තප්‍රසන්නතා සම්බන්ධ යෝගය
කටයුතුයි හෝ පසුකලෙක තමා තුළ විනාශකාරීය ලබන සුදු වූයේත්
සංඝකාරපරිත්‍රාහක විදගීනාඥනය ලබන සුදු වූයේත් වෙයි.

මහනෙති, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් සංඝකාරපරිත්‍රාහක
විදගීනාඥනය ලබනුයේ, තමා තුළ විනාශකාරීය නො ලබනුයේ වේ ද,
මහනෙති, ඒ පුද්ගලයා විසින් සංඝකාරපරිත්‍රාහක විදගීනාඥනයෙහි පිහිටා
තමා තුළ විනාශකාරීයෙහි යෝගය කළ යුතු ය. හෝ පසුකලෙක සංඝකාර-
පරිත්‍රාහක විදගීනාඥනය ලබනුයේත්, තමා තුළ විනාශකාරීය ලබනුයේත්
වෙයි.

මහනෙති, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ විනා-
ශකාරීය නො ම ලබනුයේත් සංඝකාරපරිත්‍රාහක විදගීනාඥනය නො ලබනු-
යේත් වේ ද, මහනෙති, ඒ පුද්ගලයා විසින් එ කුසල් දහමුත් ම ලබනු
පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දය ද ව්‍යායාමය ද උත්සාහය ද අධිකෝත්සාහය ද නො
තවත්තා වැරදි සිතිය ද සම්ප්‍රදානය ද කළ යුතු ය.

සෙය්‍යථාපි භික්කුවෙ ආදිත්තවෙලො වා ආදිත්තසිසො වා තස්ස නස්සෙව
වෙලස්ස වා සිසස්ස වා නිබ්බාපකාය අභිමිත්තං ඡන්දඤ්ච වායාමඤ්ච උස්සාගඤ්ච
උස්සොළභිඤ්ච අප්පට්ඨාතිඤ්ච සතිඤ්ච සමපජ්ඤඤං ව කරෙය්‍ය, එවමෙව
බො භික්කුවෙ තෙන පුග්ගලෙන තෙසංයෙව කුසලානං ධම්මානං පටිලාභාය
අභිමිත්තො ඡන්දො ව වායාමො ව උස්සාගො ව උස්සොළභි ව අප්පට්ඨාති ව
සති ව සමපජ්ඤඤංව කරණීයං. සො අපරෙත සමයෙන ලාභී වෙව හොති
අර්ඝ්ඛිත්තං වෙතොසම්පස්ස, ලාභී ව අභිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය.

නත්‍ර භික්කුවෙ යවායං පුග්ගලො ලාභී වෙව හොති අර්ඝ්ඛිත්තං වෙතොස-
ම්පස්ස, ලාභී ව අභිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය, තෙන භික්කුවෙ පුග්ගලෙන තෙසු
ෆෙව කුසලෙසු ධම්මෙසු පනිට්ඨාය උත්තරිං ආසවානං බියාය යොගො
කරණීයො.

ඉමෙ බො භික්කුවෙ චත්තාරො පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

4. 2. 5. 4.

[තනියසමාධිසුත්තං]

44. චත්තාරො'මෙ භික්කුවෙ පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.
කතමෙ චත්තාරො?

ඉධ භික්කුවෙ එකචෙචා පුග්ගලො ලාභී හොති අර්ඝ්ඛිත්තං වෙතොසම්පස්ස,
න ලාභී අභිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය.

ඉධ පන භික්කුවෙ එකචෙචා පුග්ගලො ලාභී හොති අභිපඤ්ඤාධම්මවිපස්ස-
නාය, න ලාභී අර්ඝ්ඛිත්තං වෙතොසම්පස්ස.

ඉධ පන භික්කුවෙ එකචෙචා පුග්ගලො තෙව ලාභී හොති අර්ඝ්ඛිත්තං
වෙතොසම්පස්ස, න ලාභී අභිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය.

ඉධ පන භික්කුවෙ එකචෙචා පුග්ගලො ලාභී වෙව හොති අර්ඝ්ඛිත්තං
වෙතොසම්පස්ස, ලාභී ව අභිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය.

නත්‍ර භික්කුවෙ යවායං පුග්ගලො ලාභී අර්ඝ්ඛිත්තං වෙතොසම්පස්ස, න
ලාභී අභිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය, තෙන භික්කුවෙ පුග්ගලෙන යවායං පුග්ගලො
ලාභී අභිපඤ්ඤා ධම්මවිපස්සනාය, සො උපසඛිතමිත්වා එවමස්ස චවතිශ්‍යො:
කථංචු බො ආට්ටසො සඛිංරා දට්ඨබ්බා? කථං සඛිංරා සම්මසිතබ්බා? කථං
සඛිංරා විපසිතබ්බාති? තස්ස සො යථාදිට්ඨං යථාචිදිත්තං ව්‍යාකරොති: එවං
බො ආට්ටසො සඛිංරා දට්ඨබ්බා, එවං සඛිංරා සම්මසිතබ්බා, එවං සඛිංරා
විපසිතබ්බාති.

සො අපරෙත සමයෙන ලාභී වෙව හොති අර්ඝ්ඛිත්තං වෙතොසම්පස්ස,
ලාභී ව අභිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය,

මහණෙනි, යම් පරිදි ඇවිල දෑවෙන පිළි ඇතියෙන් වේ වයි, ඇවිල දෑවෙන නිසැතියෙන් වේ වයි, ඒ ඒ පිළිය හෝ නිස හෝ නිවැලනු පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දය ද ව්‍යායාමය ද උත්සාහය ද අධික විශීය ද නො පසුබස්නා වැර ද සිතිය ද සම්ප්‍රඥනය ද කරන්නේ වේ ද, මහණෙනි, එපරිදිම ඒ පුද්ගලයා විසින් එ කුසල් දහමුත් ම ලබනු පිණිස අධිමාත්‍ර වූ ඡන්දය ද ව්‍යායාමය ද උත්සාහය ද අධිකෝත්සාහය ද නො පසුබස්නා වැර ද සිතිය ද සම්ප්‍රඥනය ද කළ යුතු ය. හේ පසු කලෙක තමා තුළ විත්තසම්ප්‍රය ලබන සුළු වූයේත් සංඝකාර පරිග්‍රාහක විදගීනාඥනය ලබන සුළු වූයේත් වෙයි.

මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ විත්ත-සම්ප්‍රය ලබන සුළු වූයේත් සංඝකාර පරිග්‍රාහක විදගීනාඥනය ලබන සුළු වූයේත් වේද, මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයා විසින් ඒ කුසල් දහමුත් කෙරෙහි පිහිටා මතුයෙහි ආසුචයන් ක්‍ෂය කරණු පිණිස යොග්‍ය කළ යුතු ය.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යමාන යහ.

4. 2. 5. 4.

[නතියසමාධි සුත්‍රය]

44. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමාන යහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ විත්තසම්ප්‍රය ලබන සුළු වූයේ, සංඝකාරපරිග්‍රාහක විදගීනාඥනය නො ලබන සුළු වූයේ වෙයි.

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සංඝකාරපරිග්‍රාහක විදගීනාඥනය ලබන සුළු වූයේ, තමා තුළ විත්තසම්ප්‍රය නො ලබන සුළු වූයේ වෙයි.

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ විත්තසම්ප්‍රය නො ම ලබන සුළු වූයේ, සංඝකාරපරිග්‍රාහක විදගීනාඥනයත් නො ලබන සුළු වූයේ වෙයි.

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ විත්තසම්ප්‍රය ලබන සුළු වූයේත්, සංඝකාරපරිග්‍රාහක විදගීනාඥනය ලබන සුළු වූයේත් වෙයි.

මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ විත්ත-සම්ප්‍රය ලබන සුළු වූයේ සංඝකාරපරිග්‍රාහකවිදගීනාඥනය නො ලබන සුළු වූයේ වේ ද, මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයා විසින් යම් පුද්ගලයෙක් සංඝකාරපරිග්‍රා-හක විදගීනාඥනය ලබන සුළු වී නම්, වෙත පාමිණ හෙ මෙසේ කිය යුතු වෙයි: “ඇවත, කෙසේ නම් සංඝකාරයෝ දතයුතු වෙත් ද? කෙසේ සංඝකාර-යෝ සිමිදිය යුතු වෙත් ද? කෙසේ සංඝකාරයෝ වෙසෙසින් බැලිය යුතු වෙත් ද?” උක්‍රුට හේ දුටුසැටිය දත් සැටිය පවසයි: “ඇවත, සංඝකාරයෝ මෙසේ දතයුත්තාහ. සංඝකාරයෝ මෙසේ සිමිදිය යුත්තාහ. සංඝකාරයෝ මෙසේ වෙසෙසින් බැලිය යුත්තාහ”යි.

හේ පසු කලෙක තමා තුළ විත්තසම්ප්‍රය ලබන සුළු වූයේත්, සංඝකාර පරිග්‍රාහකවිදගීනාඥනය ලබන සුළු වූයේත් වෙයි.

තනු භික්ඛවෙ යවායං පුග්ගලො ලාභී අබ්පඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය, න ලාභී අඤ්ඤාතං වෙනොසම්ඵස්ස, තෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලෙන යවායං පුග්ගලො ලාභී අඤ්ඤාතං වෙනොසම්ඵස්ස, සො උපසංඝිකමිත්වා ඵවමස්ස වචනීයො: “කථං හු බො ආට්ටසො චිත්තං සණ්ඨපෙනබ්බං? කථං චිත්තං සන්තර්සාදෙනබ්බං? කථං චිත්තං ඵකොදි කත්තබ්බං? කථං චිත්තං සමාදහාතබ්බන්ති?” තස්ස සො යථාදිට්ඨං යථාවිදිතං ව්‍යාකරොති: “ඵවං බො ආට්ටසො චිත්තං සණ්ඨපෙනබ්බං, ඵවං චිත්තං සන්තර්සාදෙනබ්බං, ඵවං චිත්තං ඵකොදි කත්තබ්බං, ඵවං චිත්තං සමාදහාතබ්බන්ති.”

සො අපරෙත සම්මෙත ලාභී වෙච හොති අබ්පඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය, ලාභී ච අඤ්ඤාතං වෙනොසම්ඵස්ස.

තනු භික්ඛවෙ යවායං පුග්ගලො තෙච ලාභී ච අඤ්ඤාතං වෙනොසම්ඵස්ස, න ලාභී අබ්පඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය, තෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලෙන යවායං පුග්ගලො ලාභී වෙච අඤ්ඤාතං වෙනොසම්ඵස්ස, ලාභී ච අබ්පඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය. සො උපසංඝිකමිත්වා ඵවමස්ස වචනීයො: “කථං හු බො ආට්ටසො චිත්තං සණ්ඨපෙනබ්බං? කථං චිත්තං සන්තර්සාදෙනබ්බං? කථං චිත්තං ඵකොදි කත්තබ්බං? කථං චිත්තං සමාදහාතබ්බං? කථං සංඛාරා දට්ඨබ්බා? කථං සංඛාරා සම්මසිත්තබ්බා? කථං සංඛාරා විපස්සිත්තබ්බා?”ති. තස්ස සො යථාදිට්ඨං යථාවිදිතං ව්‍යාකරෙති: “ඵවං බො ආට්ටසො චිත්තං සණ්ඨපෙනබ්බං, ඵවං චිත්තං සන්තර්සාදෙනබ්බං, ඵවං චිත්තං ඵකොදි කත්තබ්බං, ඵවං චිත්තං සමාදහාතබ්බං, ඵවං සංඛාරා දට්ඨබ්බා, ඵවං සංඛාරා සම්මසිත්තබ්බා, ඵවං සංඛාරා විපස්සිත්තබ්බා”ති.

සො අපරෙත සම්මෙත ලාභී වෙච හොති අඤ්ඤාතං වෙනොසම්ඵස්ස, ලාභී ච අබ්පඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය.

තනු භික්ඛවෙ යවායං පුග්ගලො ලාභී වෙච හොති අඤ්ඤාතං වෙනොසම්ඵස්ස, ලාභී ච අබ්පඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය, තෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලෙන තෙසු යෙච කුසලෙසු ධම්මෙසු පනිට්ඨාය උත්තරිං ආස්වානං බ්‍යාය යොගො කරණිකො.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චත්තාරෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

4. 2. 5. 6.

[මමාලාභපුත්තං]

45. චත්තාරෙ’මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ චත්තාරො?

තෙචත්තනිකාය පටිපනේනා තො පරිතිකාය. පරිතිකාය පටිපනේනා තො අත්තනිකාය. අත්තනිකාය පටිපනේනා තො පරිතිකාය. අත්තනිකාය ච පටිපනේනා පරිතිකාය ච.

1. වෙච - මජ්ඣං.

මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් සංඝකාරපරිග්‍රාහක විදගීනාඥනය ලබන සුලු වූයේ, තමා තුළ විනතසමථය නො ලබන සුලු වූයේ වේ ද, මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයා විසින් යම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ විනතසමථය ලබන සුලු වී නම්, ලං ව සිට හෙ මෙසේ කිය යුතු වෙයි: “ආවත, කෙසේ නම් සිත සකසා නැති ය යුතු වේ ද? කෙසේ නම් සිත සංහිදුවා ලිය යුතු ද? කෙසේ නම් සිත එකඟ කළ යුතු ද? කෙසේ සිත අරමුණෙහි නගා ලිය යුතු දැයි” කියා යි. ඔහුට හේ දුටු සැටිය දන් සැටිය පවසයි. “ආවත, මෙසේ සිත මොනොවට පිහිටුවිය යුතු ය. මෙසේ සිත සංහිදුවිය යුතු ය. මෙසේ සිත එකඟ කළ යුතු ය. මෙසේ සිත අරමුණෙහි නගා ලිය යුතු ය” කියා යි.

හේ පසු කලෙක සංඝකාරපරිග්‍රාහකවිදගීනාඥනය ලබන සුලු වූයේත් තමා තුළ විනතසමථය ලබන සුලු වූයේත් වෙයි.

මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ විනතසමථය නො ම ලබන සුලු වූයේත්, සංඝකාරපරිග්‍රාහකවිදගීනාඥනය නො ලබන සුලු වූයේත් වේ ද, මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයා විසින් යම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ විනතසමථය ලබන සුලු වූයේත් සංඝකාරපරිග්‍රාහකවිදගීනාඥනය ලබන සුලු වූයේත් වී නම්, ලං ව ගෙන හේ මෙසේ කිය යුතු වෙයි: “ආවත, කෙසේ නම් සිත මොනොවට පිහිටුවිය යුතු ද? කෙසේ නම් සිත සංහිදුවා ලිය යුතු ද? කෙසේ නම් සිත එකඟ කළ යුතු ද? කෙසේ නම් සිත අරමුණෙහි නගා ලිය යුතු ද? කෙසේ නම් සංඝකාරයෝ දන යුතු වෙත් ද? කෙසේ නම් සංඝකාරයෝ සිම්ඳිය යුතු වෙත් ද? කෙසේ නම් සංඝකාරයෝ වෙසෙසින් බැලිය යුතු වෙත් දැ”යි කියා යි. ඔහුට හේ දුටු සැටිය දන් සැටිය පවසයි: “ආවත, මෙසේ සිත මොනොවට පිහිටුවිය යුතු ය. මෙසේ සිත සංහිදුවා ලිය යුතු ය. මෙසේ සිත එකඟ කළ යුතු ය. මෙසේ සිත අරමුණෙහි නගා ලිය යුතු ය. මෙසේ සංඝකාරයෝ දන යුතු වෙති. මෙසේ සංඝකාරයෝ සිම්ඳිය යුතු වෙති. මෙසේ සංඝකාරයෝ වෙසෙසින් බැලිය යුතු වෙති” යි කියා යි.

හේ පසු කලෙක විනතසමථය ලබන සුලු වූයේත් සංඝකාරපරිග්‍රාහක විදගීනාඥනය ලබන සුලු වූයේත් වෙයි.

මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ විනතසමථය ලබන සුලු වූයේත්, සංඝකාරපරිග්‍රාහකවිදගීනාඥනය ලබන සුලු වූයේත් වේ ද, මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයා විසින් ඒ කුසල්දහමිහි ම පිහිටා මතුයෙහි ආසුර්‍යය පිණිස යොග්‍ය කළ යුතු ය.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යමාන යහ.

4 2 5 5.

[ඡවාලාන සූත්‍රය]

45. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමාන යහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

තමාහට හිත පිණිස වේ වයි, මෙරමාහට හිත පිණිස වේ ව යි, නොපිළිපත්තේ ය. මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේ තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. තමාහට හිත පිණිසත් මෙරමාහට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ ය.

සෙය්‍යථාපි භික්කුවෙ ඡවාලානං උහනො පදිනනං මජ්ඣේ අභගනං නෙව ගාමෙ කට්ඨන්ථං ඵරනි න අරඤ්ඤාදි නුච්ඡාමානං භික්කුවෙ ඉමං පුග්ගලං වදමි යවායං පුග්ගලො නෙවනතනිනාය පටිපනොනා නො පරනිනාය.

නත්‍ර භික්කුවෙ යවායං පුග්ගලො පරනිනාය පටිපනොනා නො අනතනිනාය, අයං ඉමෙසං දව්‍යනං පුග්ගලානං අභිකකන්තතරො ව පණීතතරො ව.

නත්‍ර භික්කුවෙ යවායං පුග්ගලො අනතනිනාය පටිපනොනා නො පර-
නිනාය, අයං ඉමෙසං තිණ්ණං පුග්ගලානං අභිකකන්තතරො ව පණීතතරො ව.

නත්‍ර භික්කුවෙ යවායං පුග්ගලො අනතනිනාය ව පටිපනොනා පරනිනාය ව, අයං ඉමෙසං වතුනං පුග්ගලානං අග්ගො ව සෙට්ඨො ව පාමොකො ව උනතමො ව පවරො ව.

සෙය්‍යථාපි භික්කුවෙ ගවා බීරං, බීරමා දධි, දධිමා නවනීනං, නවනීනමා සප්පි, සප්පිමා සප්පිමණ්ණො, සප්පිමණ්ණො තන්ථ අග්ගමකනායති, ඵවමෙව බො භික්කුවෙ යවායං පුග්ගලො අනතනිනාය ව පටිපනොනා පරනිනාය ව, අයං ඉමෙසං වතුනං පුග්ගලානං අග්ගො ව සෙට්ඨො ව පාමොකො ව උනතමො ව පවරො ව.

ඉමෙ බො භික්කුවෙ වත්තාරො පුග්ගලා සනොනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

4. 2. 5. 6.

[රාගවිනයසුත්තං]

46. වත්තාරො'මෙ භික්කුවෙ පුග්ගලා සනොනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වත්තාරො?

අනතනිනාය පටිපනොනා නො පරනිනාය. පරනිනාය පටිපනොනා නො අනතනිනාය. නෙව අනතනිනාය පටිපනොනා නො පරනිනාය. අනතනිනාය ව පටිපනොනා පරනිනාය ව.

කථංඤ්ච භික්කුවෙ පුග්ගලො අනතනිනාය පටිපනොනා නො පරනිනාය? ඉධ භික්කුවෙ ඵකච්චො පුග්ගලො අනතනා රාගවිනයාය පටිපනොනා හොති, නො පරං රාගවිනයාය සමාදපෙති. අනතනා දොසවිනයාය පටිපනොනා හොති, නො පරං දොසවිනයාය සමාදපෙති. අනතනා මොහවිනයාය පටිපනොනා හොති, නො පරං මොහවිනයාය සමාදපෙති. ඵං බො භික්කුවෙ පුග්ගලො අනතනිනාය පටිපනොනා හොති නො පරනිනාය.

මහණෙනි, යම් පරිදි දෙපස ඇවිලී ගත්, මැද අගුළු වැඩුණු සොහොන් පෙණහෙල්ල ගමෙහි කාමයෙන් කරුණ කිසි සිදු නො කෙරේ ද, අරණ්‍යයෙහි කාමානිය සිදු නො කෙරේ ද, යම් පුද්ගලයෙක් තමාට හිත පිණිස වේව යි, මෙරමාහට හිත පිණිස වේව යි නො පිළිපත්තේ වේ නම්, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා එබිඳු කොට මම කියමි.

මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේ තමාට හිත පිණිස නොපිළිපත්තේ වේ ද, මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් මෙ තෙම සුඤ්ජනර ද වෙයි. ප්‍රණීතනර ද වෙයි.

මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වේ ද, මේ තුන් පුද්ගලයන් අතුරෙන් මෙ තෙම සුඤ්ජනර වෙයි. ප්‍රණීතනර ද වෙයි.

මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් තමාට හිත පිණිස ද මෙරමාහට හිතපිණිස ද පිළිපත්තේ වේ නම්, මේ සතර පුද්ගලයන් අතුරෙන් මෙ තෙම අග්‍ර ද ශ්‍රෙෂ්ඨ ද ප්‍රමුඛ ද උත්තම ද ප්‍රචර ද වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි දෙනගෙන් කිරි ද, කිරියෙන් දිහි ද, දිහියෙන් වෙඬරු ද, වෙඬරුයෙන් හි ද, හියෙන් හිමඬ වේ ද, එහි හිමඬ අග්‍රය යි කියනු ලැබේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම් පුද්ගලයෙක් තමාට හිත පිණිසත් මෙරමාහට හිතපිණිසත් පිළිපත්තේ වේ නම්, හෙතෙම මේ සතර පුද්ගලයන් අතුරෙන් අග්‍ර ද ශ්‍රෙෂ්ඨ ද ප්‍රමුඛ ද උත්තම ද ප්‍රචර ද වේ.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙන ලොකයෙහි විද්‍යමාන වෙත්.

4. 2. 5. 6.

[රුහවිතය සූත්‍රය]

46. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ. කචර සතර දෙනෙක යන්:

තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේ තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ම මෙරමාහට හිත පිණිස ද නො පිළිපත්තේ ය. තමාට හිත පිණිසත් මෙරමාහට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක්, තෙමේ රුහවිතය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමා රුහවිතය පිණිස සමාදන් නො කරවයි. තෙමේ ද්වේෂවිතය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමා ද්වේෂවිතය පිණිස සමාදන් නො කරවයි. තෙමේ මොහවිතය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමා මොහවිතය පිණිස සමාදන් නො කරවයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරිනිකාය පටිපනො හොති, නොඅත්ත-
තිකාය? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අත්තනා න රුහවිතයාය පටිපනො
හොති, පරං රුහවිතයාය සමාදපෙති. අත්තනා න දෙසවිතයාය පටිපනො
හොති, පරං දෙසවිතයාය සමාදපෙති. අත්තනා න මොහවිතයාය පටි-
පනො හොති, පරං මොහවිතයාය සමාදපෙති. එවං බො භික්ඛවෙ
පුග්ගලො පරිනිකාය පටිපනො හොති නො අත්තතිකාය.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙවත්තතිකාය පටිපනො හොති, නො
පරිනිකාය? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අත්තනා න රුහවිතයාය
පටිපනො හොති, නො පරං රුහවිතයාය සමාදපෙති. අත්තනා න දෙසවිත-
යාය පටිපනො හොති, නො පරං දෙසවිතයාය සමාදපෙති. අත්තනා න
මොහවිතයාය පටිපනො හොති, නො පරං මොහවිතයාය සමාදපෙති. එ-
වං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙවත්තතිකාය පටිපනො හොති නො පරිනිකාය.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තතිකාය ච පටිපනො හොති, පර-
තිකාය ච? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අත්තනා ච රුහවිතයාය
පටිපනො හොති, පරංඤ්ච රුහවිතයාය සමාදපෙති. අත්තනා ච දෙසවිතයාය
පටිපනො හොති, පරංඤ්ච දෙසවිතයාය සමාදපෙති. අත්තනා ච මොහ-
විතයාය පටිපනො හොති, පරංඤ්ච මොහවිතයාය සමාදපෙති. එවං බො
භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තතිකාය ච පටිපනො හොති, පරිනිකාය ච.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චත්තාරො පුග්ගලො සනො සංවිජ්ජමානා
ලොකස්මිනි.

4. 2. 6. 7.

[විප්පතිසන්තිසුත්තං]

47. චත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සනො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මි-
කතමෙ චත්තාරො?

අත්තතිකාය පටිපනො නො පරිනිකාය. පරිනිකාය පටිපනො නො
අත්තතිකාය. තෙවත්තතිකාය පටිපනො නො පරිනිකාය. අත්තතිකාය ච
පටිපනො පරිනිකාය ච.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේ නමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ආතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේ රුහිතය පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමා රුහිතය පිණිස සමාදන් කරවයි. තෙමේ දොෂවිතය පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමා දොෂවිතය පිණිස සමාදන් කරවයි. තෙමේ මොහවිතය පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමා මොහවිතය පිණිස සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේ නමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල නමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ම මෙරමාහට හිත පිණිස ද නො පිළිපත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙ ලොව ආතැම් පුද්ගලයෙක්, තෙමේ රුහිතය පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමා රුහිතය පිණිස සමාදන් නො කරවයි. තෙමේ දොෂවිතය පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමා දොෂවිතය පිණිස සමාදන් නො කරවයි. තෙමේ මොහවිතය පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමා මොහවිතය පිණිස සමාදන් නො කරවයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල නමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ම මෙරමාහට හිත පිණිස ද නො පිළිපත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල නමාට හිත පිණිසත්, මෙරමාහට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ වේ ද

මහණෙනි, මෙ ලොව ආතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් රුහිතය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමාත් රුහිතය පිණිස සමාදන් කරවයි. තෙමේත් දොෂවිතය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමාත් දොෂවිතය පිණිස සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මොහවිතය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමාත් මොහවිතය පිණිස සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල නමාට හිත පිණිසත් මෙරමාට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ.

4. 2. 5. 7

[විප්පතිසතති සූත්‍රය]

47. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

නමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේ නමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. නමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ම මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. නමාහට හිත පිණිසත් මෙරමාහට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ ය.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තනිකාය පටිපනො හොති තො පරිනිකාය? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො බ්බසනිසනති ව හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු. සුතානං ව ධම්මානං ධාරකජාතිකො හොති. ධනානං ව ධම්මානං අඤ්චපපරිකම් හොති. අත්මඤ්ඤාය ධම්මඤ්ඤාය ධම්මානුධම්මපටිපනො හොති. තො ව කල්‍යාණවාටො හොති කල්‍යාණවාකකරණො පොරියා වාචාය සමන්තාගතො විසංඨායා අනෙලගලාය අත්ඝා විඤ්ඤාපනියා. තො ව සඤ්ඤාකො සමාදපකො සමුනෙතජකො සමපහංසකො සබ්බහම්-වාරිනං. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තනිකාය පටිපනො හොති තො පරිනිකාය.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරිනිකාය පටිපනො හොති තො අත්තනිකාය? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො න හෙව ඛො බ්බසනිසනති හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තො ව සුතානං ධම්මානං ධාරකජාතිකො හොති. තො ව ධනානං ධම්මානං අඤ්චපපරිකම් හොති. තො ව අත්මඤ්ඤාය ධම්මඤ්ඤාය ධම්මානුධම්මපටිපනො හොති. කල්‍යාණවාටො ව හොති කල්‍යාණවාකකරණො පොරියා වාචාය සමන්තාගතො විසංඨායා අනෙලගලාය අත්ඝා විඤ්ඤාපනියා. සඤ්ඤාකො ව හොති සමාදපකො සමුනෙතජකො සමපහංසකො සබ්බහම්-වාරිනං. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරිනිකාය පටිපනො හොති තො අත්තනිකාය.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො නෙවත්තනිකාය පටිපනො හොති තො පරිනිකාය? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො න හෙව ඛො බ්බසනිසනති හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තො ව සුතානං ධම්මානං ධාරකජාතිකො හොති. තො ව ධනානං ධම්මානං අඤ්චපපරිකම් හොති. තො ව අත්මඤ්ඤාය ධම්මඤ්ඤාය ධම්මානුධම්මපටිපනො හොති. තො ව කල්‍යාණවාටො හොති කල්‍යාණවාකකරණො පොරියා වාචාය සමන්තාගතො විසංඨායා අනෙලගලාය අත්ඝා විඤ්ඤාපනියා. තො ව සඤ්ඤාකො හොති සමාදපකො සමුනෙතජකො සමපහංසකො සබ්බහම්වාරිනං. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො නෙවත්තනිකාය පටිපනො හොති තො පරිනිකාය.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තනිකාය ව පටිපනො හොති පරිනිකාය ව? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො බ්බසනිසනති ව හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු. සුතානඤ්ච ධම්මානං ධාරකජාතිකො හොති. ධනානඤ්ච ධම්මානං අඤ්චපපරිකම් හොති. අත්මඤ්ඤාය ධම්මඤ්ඤාය ධම්මානුධම්මපටිපනො හොති. කල්‍යාණවාටො හොති කල්‍යාණවාකකරණො. පොරියා වාචාය සමන්තාගතො විසංඨායා අනෙලගලාය අත්ඝා විඤ්ඤාපනියා. සඤ්ඤාකො ව හොති සමාදපකො සමුනෙතජකො සමපහංසකො සබ්බහම්වාරිනං. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තනිකාය ව පටිපනො හොති පරිනිකාය ව.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාගේ පුග්ගලො සනො සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනති.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාභට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කුසල්දහම්හි ලා වහා දන්නට සමත් වූයේ වෙයි. ඇසු දහම් දරණ සවභාව ඇත්තේ ද වෙයි. දූරු දහම් අරුත් විසින් පිරික්සනුයේ ද වෙයි. අටුවා දැන පෙළ දහම් දැන ධර්මානුබ්බියෙහි පිළිපත්තේ වෙයි. එසේ භොදුදු කලණවදන් නැත්තේ වෙයි. කල්‍යාණවචනසොෂ නැත්තේ වෙයි. අපලිබ්බදා, නිදෙස්, අභී දන්වන්නට සමත්, පිරිපුත් වචනයෙන් සමත්වාගත නො වෙයි. සබ්බසරුතට කරුණු විසින් නො දක්වන්නේ වෙයි. සමාදන් නො කරවන්නේ වෙයි. තෙද ගත්වන්නේ නො වෙයි. පහදවන්නේ නො වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාභට හිත පිණිස නොපිළිපත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල මෙරමාභට හිත පිණිස පිළිපත්තේ තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කුසල්දහම්හි ලා වහා කන් රුකොට දන්නට සමත් වූයේ නො වෙයි. ඇසු දහම් දරණ සවභාව ඇත්තේ ද නො වෙයි. ධරු දහම් අභී විසින් පරික්ෂා කොට ගත්තේ නො වෙයි. අටුවා දැන පෙළදහම් දැන ධර්මානුබ්බියට පිළිපත්තේ නො ද වෙයි. කල්‍යාණවචන ඇත්තේ වෙයි. කල්‍යාණවචන සොෂ ඇත්තේ වෙයි. අපලිබ්බදා, නිදෙස්, අරුත් විද්වන්නට සමත්, පිරිපුත් වචනයෙන් සමනාගත වෙයි. සබ්බසරුතට ගෙනු දක්වා බණන්තේත්, ගුණයෙහි සමාදන් කරවන්නේත්, නිසාමනය කරවන්නේත්, පහදවන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල මෙරමාභට හිත පිණිස පිළිපත්තේ තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේත් මෙරමාභට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කුසල්දහම්හි ලා වහා කන් රුකොට දන්නට සමත් නො වෙයි. ඇසු දහම් ධරණ සවභාව ඇත්තේත් නො වෙයි. දූරු දහම් අභී විසින් පරික්ෂා කොට ගත්තේත් නො වෙයි. අටුවා දැන පෙළදහම් දැන ධර්මානු-බ්බියට පිළිපත්තේ නො ද වෙයි. කලණවදන් ඇත්තේත් නො වෙයි. කල්‍යාණවචනසොෂ ඇත්තේත් නො වෙයි. අපලිබ්බදා නිදෙස් අභීය විද්වතට සමත් පරිපූර්ණවචනයෙන් සමනාගත නො වෙයි. සබ්බසරුතට කරුණු දක්වා බණන්තේත්, ගුණයෙහි සමාදන් කරවන්නේත්, තෙද ගත්වන්නේත්, පහදවන්නේත්, නො වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ම මෙරමාභට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේත් මෙරමාභට හිත පිණිස පිළිපත්තේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කුසල්දහම්හි ලා වහා කන් රුකොට දන්නට සමත් වූයේ වෙයි. ඇසු දහම් දරණ සවභාව ඇත්තේ වෙයි. දූරු දහම් අභී විසින් පරික්ෂාකොට ගත්තේ වෙයි. අටුවා දැන පෙළදහම් දැන ධර්මානුබ්බියට පිළිපත්තේ වෙයි. කලණවදන් ඇත්තේත්, කල්‍යාණවචනසොෂා ඇත්තේත් වෙයි. අපලිබ්බදා නිදෙස් අභීය විද්වතට සමත් පරිපූර්ණවචනයෙන් සමනාගත වෙයි. සබ්බසරුතට ගෙනු දක්වා බණන්තේත්, සමාදන් කරවන්නේත්, තෙද ගත්වා බණන්තේත්, පහදවන්නේත් වේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිසත් මෙරමාභට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යාමානසහ.

4. 2. 5. 8.

[අතනතිනසුතනං]

48. වතනාඳෝ'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතනාඳෝ?

අතනතිනාය පටිපනෙතා නො පරතිනාය පරතිනාය පටිපනෙතා නෙව අතනතිනාය. නෙව අතනතිනාය ව පටිපනෙතා නො පරතිනාය. අතනතිනාය ව පටිපනෙතා පරතිනාය ව.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වතනාඳෝ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

4. 2. 5. 9.

[සිකාබාසදසුතනං]

49. වතනාඳෝ'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතනාඳෝ?

අතනතිනාය පටිපනෙතා නො පරතිනාය. පරතිනාය පටිපනෙතා නො අතනතිනාය. නෙව අතනතිනාය ව පටිපනෙතා නො පරතිනාය. අතනතිනාය ව පටිපනෙතා පරතිනාය ව.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අතනතිනාය පටිපනෙතා හොති නො පරතිනාය? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො අතනතා පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, නො ව පරං පාණාතිපාතා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අතනතා අදින්නාදුතා පටිවිරතො හොති, නො පරං අදින්නාදුතා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අතනතා කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති, නො පරං කාමෙසු මිච්ඡාචාරා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අතනතා මුසාවාදු පටිවිරතො හොති, නො පරං මුසාවාදු චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති, අතනතා සුරුමෙරයමජ්ජපමාදවසානා පටිවිරතො හොති, නො පරං සුරුමෙරයමජ්ජපමාදවසානා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අතනතිනාය පටිපනෙතා හොති නො පරතිනාය.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරතිනාය පටිපනෙතා හොති නො අතනතිනාය? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො අතනතා පාණාතිපාතා අපපටිවිරතො හොති, පරං පාණාතිපාතා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අතනතා අදින්නාදුතා අපපටිවිරතො හොති, පරං අදින්නාදුතා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අතනතා කාමෙසු මිච්ඡාචාරා අපපටිවිරතො හොති, පරං කාමෙසු මිච්ඡාචාරා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අතනතා මුසාවාදු අපපටිවිරතො හොති, පරං මුසාවාදු චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අතනතා සුරුමෙරයමජ්ජපමාදවසානා අපපටිවිරතො හොති, පරං සුරුමෙරයමජ්ජපමාදවසානා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති.

4. 2. 5. 8.

[අත්‍යගත සූත්‍රය]

48. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යාමානසහ. කවර, සතර දෙනෙක යත්:

තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේ තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ම මෙරමාහට හිත පිණිසත් නො පිළිපත්තේ ය. තමාට හිත පිණිසත් මෙරමාහට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ ය.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යාමානසහ.

4. 2. 5. 9.

[සිකාපදසූත්‍රය]

49. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යාමානසහ කවර සතර දෙනෙක යත්:

තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේ තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ම මෙරමාහට හිත පිණිසත් නො පිළිපත්තේ ය. තමාට හිත පිණිසත් මෙරමාහට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේ පණ්ණාසයෙන් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමා පණ්ණාසයෙන් වළකනු සඳහා සමාදන් නො කරවයි. තෙමේ අභිනාදනින් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමා අභිනාදනින් වළකනු සඳහා සමාදන් නො කරවයි. තෙමේ කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමා කාමයෙහි මිසභසරින් වළකනු සඳහා සමාදන් නො කරවයි. තෙමේ මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමා මුසවායෙන් වළකනු සඳහා සමාදන් නො කරවයි. තෙමේ මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමා මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් වළකනු සඳහා සමාදන් නො කරවයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේ තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේ පණ්ණාසයෙන් දුරු නො වූයේ වෙයි. මෙරමා පණ්ණාසයෙන් දුරුවනු පිණිස සමාදන් කරවයි. තෙමේ අභිනාදනින් දුරුවූයේ නො වෙයි. මෙරමා අභිනාදනින් දුරුවනු පිණිස සමාදන් කරවයි. තෙමේ කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවූයේ නො වෙයි. මෙරමා කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවනු පිණිස සමාදන් කරවයි. තෙමේ මුසවායෙන් දුරුවූයේ නො වෙයි. මෙරමා මුසවායෙන් දුරුවනු පිණිස සමාදන් කරවයි. තෙමේ මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් දුරු වූයේ නො වෙයි. මෙරමා මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් දුරුවනු පිණිස සමාදන් කරවයි.

එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරතිනාය පටිපනො හොති තො අනතතිනාය.

කථංඤච භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙවනනතිනාය පටිපනො හොති තො පරතිනාය? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අනතනා පාණ්ණානිපානා අපට්ඨිරතො හොති, තො පරං පාණ්ණානිපානා චෙරමණ්ණිසා සමාදපෙති. -පෙ- අනතනා සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා අපට්ඨිරතො හොති, තො පරං සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා චෙරමණ්ණිසා සමාදපෙති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙවනනතිනාය පටිපනො හොති, තො පරතිනාය.

කථංඤච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අනතතිනාය ච පටිපනො හොති පරතිනාය ච? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අනතනා ච පාණ්ණානිපානා පට්ඨිරතො හොති, පරංඤච පාණ්ණානිපානා චෙරමණ්ණිසා සමාදපෙති. -පෙ- අනතනා ච සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා පට්ඨිරතො හොති, පරංඤච සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා චෙරමණ්ණිසා සමාදපෙති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අනතතිනාය ච පටිපනො හොති පරතිනාය ච.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චනනාරො පුග්ගලො සනො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි,

4. 2. 5. 10.

[පොතලියසුත්තං.]

50. අථ බො පොතලියො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙභුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදනීයං කථං සාරණීයං¹ විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං බො පොතලියං පරිබ්බාජකං භගවා එතදවොච:

චනනාරො'මෙ පොතලිය, පුග්ගලො සනො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ චනනාරො?

ඉධ පොතලිය, එකච්චො පුග්ගලො අවණණාරහස්ස අවණණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන, තො ච බො වණණාරහස්ස වණණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන.

ඉධ පන පොතලිය, එකච්චො පුග්ගලො වණණාරහස්ස වණණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන, තො ච බො අවණණාරහස්ස අවණණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන.

ඉධ පන පොතලිය, එකච්චො පුග්ගලො තෙව අවණණාරහස්ස අවණණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන, තොපි² වණණාරහස්ස වණණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන.

මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල මෙරමා හට හිත පිණිස පිළිපත්තේ නමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ම මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේ පණ්ඩායෙන් දුරු නො වූයේ වෙයි, මෙරමා පණ්ඩායෙන් දුරුවනු පිණිස සමාදන් නො කරවයි තෙමේ මද පමා දෙකට කරණු වූ රහමෙරින් දුරු වූයේ නො වෙයි, මෙරමා මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් දුරුවනු පිණිස සමාදන් නො කරවයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ම මෙරමාහට හිත පිණිසත් නො පිළිපත්තේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිසත් මෙරමාහට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් පණ්ඩායෙන් දුරු වූයේ වෙයි, මෙරමාත් පණ්ඩායෙන් දුරුවනු පිණිස සමාදන් කරවයි ... තෙමේත් මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් දුරු වූයේ වෙයි, මෙරමාත් මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් දුරුවනු පිණිස සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිසත් මෙරමා හට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතරදෙන ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ.

4. 2. 5. 10.

[පොතලිය සූත්‍රය]

50. එසද පොතලිය පිරිවැජ් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. තුස්තට නිසි සිහිකරනුවට නිසි කෙපුල් කොට නිමවා එකත්පස් ව හිත. එකත්පස් ව හුන් පොතලිය පිරිවැජ්හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙල වදළහ.

පොතලිය, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

පොතලිය, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් යුක්තප්‍රාජා කාලයෙහි අවණ්ඨියාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ අවණ්ඨිය කියන්නේ වේ. යුක්තප්‍රාජා කාලයෙහි වණ්ඨියාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ වණ්ඨිය නො කියන්නේ වෙයි.

පොතලිය, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිසි කාලයෙහි වණ්ඨියාගේ භූත වූ තථ්‍ය වූ වණ්ඨිය කියන්නේ වේ. නිසි කාලයෙහි අවණ්ඨියාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ අයුණු නො කියන්නේ වෙයි.

පොතලිය, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිසි කාලයෙහි අවණ්ඨියාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ අයුණු, නො කියන්නේ වෙයි. නිසි කාලයෙහි වණ්ඨියාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ වණ්ඨිය නො කියන්නේ වෙයි.

ඉධ පන පොතලිය, එකවෙවා පුග්ගලො අවණ්ණාරහස්ස ච අවණ්ණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන, වණ්ණාරහස්ස ච වණ්ණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන.

ඉමෙ බො පොතලිය, වතතාරෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

ඉමෙසං බො පොතලිය, වතුනතං පුග්ගලානං කතමො තෙ පුග්ගලො ඛමති අභිකකනතතරො ච පණ්ණිතතරෙ වාති?

වතතාරෙ'මෙ හො ගොතම, පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතතාරෙ?

ඉධ හො ගොතම, එකවෙවා පුග්ගලො අවණ්ණාරහස්ස අවණ්ණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන, නො ච බො වණ්ණාරහස්ස වණ්ණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන.

ඉධ පන හො ගොතම, එකවෙවා පුග්ගලො වණ්ණාරහස්ස වණ්ණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන, නො ච බො අවණ්ණාරහස්ස අවණ්ණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන.

ඉධ පන හො ගොතම, එකවෙවා පුග්ගලො තෙව අවණ්ණාරහස්ස අවණ්ණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන, නොපි වණ්ණාරහස්ස ච වණ්ණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන.

ඉධ පන හො ගොතම, එකවෙවා පුග්ගලො අවණ්ණාරහස්ස ච අවණ්ණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන, වණ්ණාරහස්ස ච වණ්ණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන.

ඉමෙ බො හො ගොතම, වතතාරෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

ඉමෙසං හො ගොතම, වතුනතං පුග්ගලානං යවායං පුග්ගලො තෙව අවණ්ණාරහස්ස අවණ්ණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන, නොපි වණ්ණාරහස්ස ච වණ්ණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන. අයං මෙ පුග්ගලො ඛමති ඉමෙසං වතුනතං පුග්ගලානං අභිකකනතතරෙ ච පණ්ණිතතරෙ ච. තං කිස්ස හෙතු? අභිකකනතා හෙසා හො ගොතම යදිදං උපෙකබ්බාති.

වතතාරෙ'මෙ පොතලිය, පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතතාරෙ?

ඉධ පන පොතලිය එකවෙවා පුග්ගලො අවණ්ණාරහස්ස අවණ්ණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන. -පෙ- වණ්ණාරහස්ස ච වණ්ණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන ඉමෙ බො පොතලිය වතතාරෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

ඉමෙසං බො පොතලිය, වතුනතං පුග්ගලානං යවායං පුග්ගලො අවණ්ණාරහස්ස ච අවණ්ණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන, වණ්ණාරහස්ස ච වණ්ණං භාසිතා හොති භුතං තච්ඡං කාලෙන. අයං ඉමෙසං වතුනතං පුග්ගලානං අභිකකනතතරෙ ච පණ්ණිතතරෙ ච. තං කිස්ස හෙතු? අභිකකනතා හෙසා පොතලිය යදිදං තත් තත් කාලඤ්ඤානාති.

පොතලිය, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිසි කාලයෙහි අවණිභීයාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ අයුණු කියන්නේ වෙයි. නිසි කාලයෙහි වණිභීයාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ වණිය කියන්නේ වෙයි.

පොතලිය, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ

පොතලිය, මේ සතර පුද්ගලයන් අතුරෙන් කවර පුද්ගලයෙක් කල්‍යාණ-තරය යි, උත්තමතරය යි, තට රැස්තේ ද?

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ සතර පුද්ගල කෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ. කවර සතර කෙනෙක යත්:

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිසි කාලයෙහි අවණිභීයාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ අයුණු කියන්නේ වෙයි. නිසි කාලයෙහි වණිභීයාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ වණිය නො කියන්නේ වෙයි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිසි කාලයෙහි වණිභීයාගේ භූත වූ තථ්‍ය වූ වණිය කියන්නේ ය. නිසි කාලයෙහි අවණිභීයාගේ භූත වූ තථ්‍ය වූ අවණිය නො කියන්නේ වෙයි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිසි කාලයෙහි අවණිභීයාගේ භූත වූ තථ්‍ය වූ අවණිය නො කියන්නේ වෙයි. නිසි කාලයෙහි වණිභීයාගේ භූත වූ තථ්‍ය වූ වණිය නො කියන්නේ වෙයි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිසි කාල-යෙහි අවණිභීයාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ අයුණු කියන්නේ වෙයි. නිසි කාලයෙහි වණිභීයාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ වණිය කියන්නේ වෙයි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ සතර පුද්ගලන් අතුරින් යම් පුද්ගල-යෙක් යුක්තප්‍රාණ කාලයෙහි අවණිභීයාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ අවණිය නො කියන්නේ වේ ද, නිසි කාලයෙහි වණිභීයාගේ භූත වූ තථ්‍ය වූ වණිය නො කියන්නේ වේ ද, මේ පුද්ගල මේ සතර පුද්ගලන් අතුරින් කල්‍යාණ-තර යයි ද උත්තමතර යයි ද මට රැස්තේ ය, ඒ කවර හෙයින් යත්: හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් මධ්‍යස්ථතායෙක් ඇද්ද, තෙල සුඤ්ජරතර ය.

පොතලිය, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

පොතලිය, මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් යුක්තප්‍රාණ කාලයෙහි අවණිභීයාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ අවණිය කියන්නේ වේ යුක්තප්‍රාණ කාලයෙහි වණිභීයාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ වණිය කියන්නේ වේ. පොතලිය, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ.

පොතලිය, මේ සතර පුද්ගලයන් අතුරින් යම් පුද්ගලයෙක් නිසි කාලයෙහි අවණිභීයාගේ භූත වූ තථ්‍ය වූ අවණිය කියන්නේ වේ ද, නිසි කාලයෙහි වණිභීයාගේ විද්‍යමාන වූ සත්‍ය වූ වණිය කියන්නේ වේ ද, මේ තෙම මේ සතර පුද්ගලන් අතුරින් කල්‍යාණතර ද උත්තමතර ද වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: පොතලිය, ඒ ඒ කරුණෙහි කල් දන්නා බවෙන් ඇද්ද, තෙල කල්‍යාණතර වෙයි.

වතනාඳේ'මෙ හො ගොතම පුගලා සහො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.
කතමෙ වතනාඳේ?

ඉධ හො ගොතමො එකච්චො පුගලො අවණණාරහස්ස-පප- වණණො-
රහස්ස ච වණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන.

ඉමෙ ඛො හො ගොතම වතනාඳෙ පුගලා සහො සංවිජ්ජමානා
ලොකස්මිං.

ඉමෙසං හො ගොතම, වතුනං පුගලානං යවායං පුගලො
අවණණාරහස්ස ච අවණණං භාසිතා භූතං තච්ඡං කාලෙන, වණණාරහස්ස ච
වණණං භාසිතා භූතං තච්ඡං කාලෙන, අයං මෙ පුගලො ඛමති ඉමෙසං
වතුනං පුගලානං අභිකක්කනතඳෙ ච පණීතතඳෙ ච. තං කිස්ස හෙතු?
අභිකක්කනා හෙසා හො ගොතම යද්දං තත් තත් කාලඤ්ඤානි.

අභිකක්කනං හො ගොතම, අභිකක්කනං හො ගොතම. සෙය්ඨාපී
හො ගොතම, නිකක්ඛජ්ජිතං වා උක්කජ්ජෙය්, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්,
මුද්දාස්ස වා මග්ගං ආචිකෙධය්, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජානං ධාරෙය්
වකුමුත්තො රූපාති දකඛිනාති, එවමෙව හොතා ගොතමෙන අතෙක-
පරියායෙන ධමෙමා පකාසිතො. එසාහං භගවන්තං ගොතමං සරණං
ගච්ඡාමි ධම්මං ච භික්ඛුසංඝං ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු
අජ්ජතගෙහ පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතනාති.

අසුරවගෙහා පඤ්චමො.

කිසසුද්දානං:-

අසුරෙ තයො සමාධි ඡවාලාතෙන පඤ්චමො,
රුගානං සනති අතනතිතාය සිකඛපොතලිකෙන වා ති.

දුතිසො පණ්ණාසකො නිබ්බිතො.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යන්:

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් යුක්තප්‍රාණ කාලයෙහි අවණ්ණීඨියාගේ ... යුක්තප්‍රාණකාලයෙහි වණ්ණීඨියාගේ විද්‍යා-මාන වූ තථ්‍ය වූ වණ්ණ කියන්නේ වේ, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යාමානසහ.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ සතර පුද්ගලයන් අතුරින් යම් පුද්ගලයෙක් නිසි කාලයෙහි අවණ්ණීඨියාගේ විද්‍යාමාන වූ සත්‍ය වූ අවණ්ණ කියන්නේ වේ ද, නිසි කාලයෙහි වණ්ණීඨියාගේ විද්‍යාමාන වූ සත්‍ය වූ වණ්ණ කියන්නේ වේ ද, මේ පුද්ගල මේ සතර පුද්ගලයන් අතුරින් කල්‍යාණතර යයි ද, උත්තමතර යයි ද මට රුස්සේ ය. ඒ කවර හෙයින් යන්: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඒ ඒ කරුණෙහි යම් මේ කල් දන්නා බවෙක් වේ ද, තෙල කල්‍යාණ ය.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉකලී. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉකලී. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් පරිදි යටිනුරු කළ දෑයක් උඩුනුරු කරන්නේ වේ ද, පිළිසන් දෑයක් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, මංමුළා වුවකුට මග පා කියන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රු දක්නාහ යි අදුරුකෙහි තෙල් පහනක් හෝ දල්වන්නේ වේ ද, එපරිදි ම භවත් ගෞතම-යන් වහන්සේ විසින් නන්තිශරින් ධර්මය ප්‍රකාශිත ය. තෙල මම භගවත් ගෞතමයන් වහන්සේ හා ධර්මය හා බික්සහුන් හා සරණ කොට යෙමි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා දිවියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක් වා.

අසුරවර්ග පස්වනු.

එහි උද්ඝාතය:

අසුර සූත්‍රය, සමාඛිසූත්‍ර තුණය, පස්වන ඡවාලාත සූත්‍රය, රුගවිතය සූත්‍රය, බිප්පතිසනති සූත්‍රය, අත්තතිත සූත්‍රය, සිකිංචපද සූත්‍රය, පොතලික (=පොතලිය) සූත්‍රය දැයි දසයෙකි.

දෙවන පණ්ණාසකය නිමි.

3. තතියො පණ්ණාසකො

1. වලාහකවගෙහා

4. 3. 1. 1

[පඨව්වලාහකසූත්තං]

1. එකං සමයං හගවා ඝාටකජීයං විහරති ජේතවගො අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි භික්ඛවොති. හදනෙනති තෙ භික්ඛු හගවතො පඨව්වසේසාසුං. හගවා එතදවොච:

වතතාරොමෙ භික්ඛවෙ වලාහකා. කතමෙ වතතාරො?

ගජ්ජිතා නො වස්සිතා, වස්සිතා නො ගජ්ජිතා, තෙව ගජ්ජිතා නො වස්සිතා, ගජ්ජිතා ච වස්සිතා ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතතාරො වලාහකා.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ වතතාරො'මෙ වලාහකූපමා පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතතාරො?

ගජ්ජිතා නො වස්සිතා, වස්සිතා නො ගජ්ජිතා, තෙව ගජ්ජිතා නො වස්සිතා, ගජ්ජිතා ච වස්සිතා ච.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගජ්ජිතා හොති නො වස්සිතා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො භාසිතා හොති නො කතතා. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගජ්ජිතා හොති නො වස්සිතා. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ වලාහකො ගජ්ජිතා නො වස්සිතා, තද්වූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො වස්සිතා හොති නො ගජ්ජිතා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො කතතා හොති නො භාසිතා. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො වස්සිතා හොති නො ගජ්ජිතා. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ වලාහකො වස්සිතා නො ගජ්ජිතා, තද්වූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙව ගජ්ජිතා හොති නො වස්සිතා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො තෙව භාසිතා හොති නො කතතා. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙව ගජ්ජිතා හොති නො වස්සිතා. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ වලාහකො තෙව ගජ්ජිතා හොති නො වස්සිතා, තද්වූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

3. තෙවන පණ්ණාසකය

1. වලාහක වගීය

4. 3. 1. 1.

[පඨමවලාහක සූත්‍රය]

1. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි ජෙනවුන නම් අන්‍යෙපිච්ඡ සිවුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි, යි භික්ෂූන් ඇමැතු සේක. වහන්සැ යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළහ:

මහණෙනි, මේ වලාහකයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ගිහිරි ඇත්තේ නොවස්තේය. වස්තේ ගිහිරි නැත්තේය. ගිහිරි ද නැත්තේ වැසි ද නැත්තේ ය. ගිහිරි ද ඇත්තේ වැසි ද ඇත්තේ ය. මහණෙනි, මේ සතර වලාවෝ ය.

මහණෙනි, එපරිදි ම වලා බඳු මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ගිහිරි ඇත්තේ නොවස්තේය. වස්තේ ගිහිරි නැත්තේ ය. ගිහිරි ද නැත්තේ වැසි ද නැත්තේ ය. ගිහිරි ද ඇත්තේ වැසි ද ඇත්තේ යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ගිහිරි ඇත්තේ නොවස්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් (මෙ ද මෙ ද කරම් යි) බණන්තේන් නො කරන්නේය මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ගුගුරුහුයේ නො වස්තේ නම් වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වලාහක ගිහිරි කරන්නේ නො වස්තේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල වූ කිරන්නේ ගිගුරුම් නො කරන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් (නො බැණ ම ඒ ඒ දය) කරන්නේ වෙයි. බණන්තේ නො වෙයි. මහණෙනි, මෙ පරිදි පුද්ගල වූ කිරන්නේ ගිගුරුම් නො කරන්නේ නම් වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වලාහක වූ කිරන්නේ ගිහිරි නො කරන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා මම එබඳු උපමා ඇති කොට කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ගිහිරි නො කරන්නේන්, වූ නො කරන්නේන් වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නො කියන්නේ ම නො කරන්නේන් වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ගිහිරි නො කරන්නේ ම වූ නො කරන්නේ ද වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි වලාහක ගිහිරි නො කරන්නේ ම වූ නො කරන්නේන් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගජ්ජිතා ව හොති වසසිතා ච? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො භාසිතා ව හොති කතතා ච. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගජ්ජිතා ව හොති වසසිතා ව. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ වලාහකො ගජ්ජිතා ව වසසිතා ව, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතතාඳෙ වලාහකුපමා පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

4. 3. 1. 2

[දුතියවලාහකසුත්තං]

2. වතතාඳෙ'මෙ භික්ඛවෙ වලාහකා. කතමෙ වතතාඳො?

ගජ්ජිතා නො වසසිතා, වසසිතා නො ගජ්ජිතා, තෙව ගජ්ජිතා නො වසසිතා, ගජ්ජිතා ච වසසිතා ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතතාඳෙ වලාහකා.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ වතතාඳෙ'මෙ වලාහකුපමා පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතතාඳො?

ගජ්ජිතා නො වසසිතා, වසසිතා නො ගජ්ජිතා, තෙව ගජ්ජිතා නො වසසිතා, ගජ්ජිතා ච වසසිතා ච.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගජ්ජිතා හොති නො වසසිතා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ධම්මං පරියාපුණ්ණි: සුත්තං ගෙය්‍යං චෙය්‍යාකරණං ශාථං උද්දනං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අබ්‍රහ්මධම්මං චෙදලං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං නපපජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං නපපජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං නපපජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්දති යථාභූතං නපපජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගජ්ජිතා හොති නො වසසිතා. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ වලාහකො ගජ්ජිතා නො වසසිතා, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො වසසිතා හොති නො ගජ්ජිතා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො තෙව ධම්මං පරියාපුණ්ණි: සුත්තං ගෙය්‍යං චෙය්‍යාකරණං ශාථං උද්දනං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අබ්‍රහ්මධම්මං චෙදලං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්දති යථාභූතං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො වසසිතා හොති නො ගජ්ජිතා. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ වලාහකො වසසිතා නො ගජ්ජිතා, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ගුගුරන්තේන් වස්තේන් වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් බණන්තේන් කරන්තේන් වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ගුගුරන්තේන් වස්තේන් වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වලාභක ගුගුරන්තේන් වස්තේන් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇති කොට කියමි.

මහණෙනි, මේ සතර වැදූරැම් වලාභකුපම පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යමානසහ.

4. 3. 1. 2.

[දුතියවලාභක සූත්‍රය]

2. මහණෙනි, මේ වලාභකයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යන්:

ගිහිරි කරන්තේ වැසි නො කරන්තේය. වැසි නො කරන්තේ ගිහිරි කරන්තේ ය. ගිහිරි නො කරන්තේ වැසි ද නො කරන්තේ ය. ගිහිරි කරන්තේ වැසි ද කරන්තේ යි. මහණෙනි, මේ සතර වලාභකයෝ ය.

මහණෙනි, එපරිදි ම මේ වලාභකුපම පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යන්:

ගිහිරි කරන්තේ වැසි නො කරන්තේ ය. වැසි කරන්තේ ගිහිරි නො කරන්තේ ය. ගිහිරි නො කරන්තේ ම වැසි ද නො කරන්තේ ය. ගිහිරි කරන්තේ වැසි ද කරන්තේ යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ගිහිරි කරන්තේ වැසි නො කරන්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සුභත, ගෙයා, වෙයාකරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්බුතධම්ම, වෙදලල යන පෙළදහම් හදාරයි. හේ “මේ දුකැ” යි තත් වූ පරිදි නො දන්තේ ය. “මේ දුඛසමුදය” යි. තත් වූ පරිදි නො දන්තේ ය. “මේ දුඛනිරෝධය” යි තත් වූ පරිදි නො දන්තේය. “මේ දුඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදය” යි තත් වූ පරිදි නො දන්තේ ය. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ගිහිරි කරන්තේ වැසි නො කරන්තේ ය. මහණෙනි, යම් පරිදි වලාභක ගිහිරි කරන්තේ වැසි නො කරන්තේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල වැසි කරන්තේ ගිහිරි නො කරන්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සුභත, ගෙයා, වෙයාකරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්බුතධම්ම, වෙදලල යන පෙළදහම් නොහදාරනුයේ වෙයි. හෙතෙම “මේ දුකැ” යි තත් වූ පරිදි දනී ... “මේ දුඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදය” යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල වැසි කරන්තේ ගිහිරි නො කරන්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වලාභක වැසි කරන්තේ ගිහිරි නො කරන්තේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

කථාංකුච භික්ඛවෙ පුග්ගලො නෙව ගජ්ජිනා හොති නො වසසිනා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ධම්මං න පරියාපුණාති: සුභතං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථං උද්දනං ඉතිච්ඡතකං ජාතකං අබ්‍යුත්තධම්මං වෙදලං. සො ඉදං දුක්ඛන්තං යථාභූතං නපපජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛන්තිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං නපපජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො නෙව ගජ්ජිනා හොති නො වසසිනා. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ වලාහකො නෙව ගජ්ජිනා නො වසසිනා, තථූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථාංකුච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගජ්ජිනා ච හොති වසසිනා ච? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ධම්මං පරියාපුණාති: සුභතං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථං උද්දනං ඉතිච්ඡතකං ජාතකං අබ්‍යුත්තධම්මං වෙදලං. සො ඉදං දුක්ඛන්තං යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛන්තිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගජ්ජිනා ච හොති වසසිනා ච, සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ වලාහකො ගජ්ජිනා ච වසසිනා ච, තථූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරො වලාහකූපමා පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනාති.

4 3. 1. 3.

[කුමහස්ථනං]

3. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ කුමහා. කතමෙ වත්තාරො?

තුච්ඡො පිහිනො, පුරෙ විචටො, තුච්ඡො විචටො, පුරෙ පිහිනො. ඉමෙ ඛො වත්තාරො කුමහා.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරො'මෙ කුමහූපමා පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං. කතමෙ වත්තාරො?

තුච්ඡො පිහිනො, පුරෙ විචටො, තුච්ඡො විචටො, පුරෙ පිහිනො.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ගිහිරි නො කරන්නේ ම වැසි නො කරන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සුත්ත, ගෙයා, වෙයාකරණ, ගාථා, උද්ග, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අභිමතධර්ම, වෙදලල, යන පෙළදහම් නොහදරයි. හේ “මේ දුකැ” යි තත් වූ පරිදි නො දනී ... “මේ දුක- නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා ය” යි තත් වූ පරිදි නො දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ගිහිරි නො කරන්නේ ම වැසි ද නො කරන්නේ ය. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වලාහක ගිහිරි නො කරන්නේ ම වැසි ද නො කරන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල ගිහිරි කරන්නේත් වැසි කරන්නේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සුත්ත, ගෙයා, වෙයාකරණ, ගාථා, උද්ග, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අභිමතධර්ම, වෙදලල යන පෙළදහම් හදරයි. හේ “මේ දුකැ” යි තත් වූ පරිදි දනී ... “මේ දුකනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා” යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ගිහිරි කරන්නේත් වැසි කරන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වලාහක ගුහුරන්නේත් වස්තුවේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි

මහණෙනි, මේ සතර වැදූරැම් වලාහකුපම පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යාමානසහ.

4. 3. 1. 3.

[කුමභ සූත්‍රය]

3. මහණෙනි, මේ කුමභයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ඇතුළත සිත් වූ පිටත පියු මුව ඇති එකෙක. ඇතුළත දිය පිරුණු නො පියු මුව ඇති එකෙක. ඇතුළත සිත් වූ නො පියු මුව ඇති එකෙක, ඇතුළත දිය පිරුණු පියු මුව ඇති එකෙක. මේ සතර කුමභයෝය.

මහණෙනි, එපරිදි ම මේ කුමභාපම පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යාමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ඇතුළත සිත් වූ පියු මුව ඇති එකෙක. ඇතුළත පිරුණු වල කට ඇති එකෙක. ඇතුළත සිත් වූ වල කට ඇති එකෙක. ඇතුළත පිරුණු පියු කට ඇති එකෙක.

කථංඤච භික්ඛවෙ පුග්ගලො තුච්ඡො හොති පිභිනො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස පාසාදිකං හොති අභික්කනනං පටික්කනනං ආලොකිතං විලොකිතං සමමිඤ්ජිතං පසාරිතං සඛ්ඝාටිපත්තච්චරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛනාහි යථාභූතං නපපජානාති. අයං දුක්ඛ සමුදයොති -පෙ- අයං දුක්ඛ නිරෝධොති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදානි යථාභූතං නපපජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො තුච්ඡො හොති පිභිනො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ කුඛ්භො තුච්ඡො පිභිනො, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං චදුමි.

කථංඤච භික්ඛවෙ පුග්ගලො පූරෙ හොති විචටො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස න පාසාදිකං හොති අභික්කනනං පටික්කනනං ආලොකිතං විලොකිතං සමමිඤ්ජිතං පසාරිතං සඛ්ඝාටිපත්තච්චරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛනාහි යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදානි යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො පූරෙ හොති විචටො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ කුඛ්භො පූරෙ විචටො, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං චදුමි.

කථංඤච භික්ඛවෙ පුග්ගලො තුච්ඡො හොති විචටො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස න පාසාදිකං හොති අභික්කනනං පටික්කනනං ආලොකිතං විලොකිතං සමමිඤ්ජිතං පසාරිතං සඛ්ඝාටිපත්තච්චරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛනාහි යථාභූතං නපපජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදානි යථාභූතං නපපජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො තුච්ඡො හොති විචටො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ කුඛ්භො තුච්ඡො විචටො, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං චදුමි.

කථංඤච භික්ඛවෙ පුග්ගලො පූරෙ හොති පිභිනො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස පාසාදිකං හොති අභික්කනනං පටික්කනනං ආලොකිතං විලොකිතං සමමිඤ්ජිතං පසාරිතං සඛ්ඝාටිපත්තච්චරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛනාහි යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදානි යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො පූරෙ හොති පිභිනො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ කුඛ්භො පූරෙ පිභිනො, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං චදුමි.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරෙ කුමුභුපමා පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනාහි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ඇතුළත හිස් වූයේ පියු මුව ඇතියේ වේ ද? මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි ඇතැම් පුද්ගලයකුගේ ඉදිරි යෑම, වටාලා ඊම, ඉදිරි බැලීම, ඔබමොබ බැලීම, අත්පා හැකිලීම, අත්පා දිග හැරීම, සහළ පාසිවුරු බැරීම ප්‍රසාද එළවන්නේ වෙයි. හේ “මේ දුකැ”යි තත් වූ පරිදි නො දනී “මේ දුක්ඛසමුදය”යි... “මේ දුක්ඛනිරෝධය”යි... “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාය” යි තත් වූ පරිදි නො දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ඇතුළත හිස් වූයේ පිටත පියු මුව ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒකුමාය ඇතුළත හිස් වූයේ පිටත පියු මුව ඇතියේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ඇතුළත පිරුණේ පිටත වළ මුව ඇතියේ වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙනි ඇතැම් පුද්ගලයකුගේ ඉදිරි යෑම, පෙරළා ඊම, ඉදිරි බැලීම, ඔබමොබ බැලීම, අත්පා හැකිලීම, අත්පා දිග හැරීම, සහළ පා සිවුරු බැරීම ප්‍රසාද එළවන්නේ නො වෙයි. හේ “මේ දුකැ” යි තත් වූ පරිදි දනී ... “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාය” යි තත් වූ පරිදි දනී මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ඇතුළත පිරුණේ පිටත විවෘත වූයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒකුමාය ඇතුළත පිරුණේ පිටත විවෘත වූයේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ඇතුළත හිස් වූයේ පිටත විවෘත වූයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙනි ඇතැම් පුද්ගලයකුගේ ඉදිරි යෑම, පෙරළා ඊම, ඉදිරි බැලීම, ඔබමොබ බැලීම, අත්පා හැකිලීම, අත්පා දිගු කිරීම, සහළ පාසිවුරු බැරීම ප්‍රසාද එළවන්නේ නො වෙයි. හේ “මේ දුකැ” යි තත් වූ පරිදි නො දනී... “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාය” යි තත් වූ පරිදි නො දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ඇතුළත හිස් වූයේ පිටත විවෘත වූයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒකුමාය තෙමේ ඇතුළත හිස් වූයේ පිටත විවෘත වූයේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ඇතුළත පිරුණේ පිටත පියු මුව ඇතියේ වේ ද, මහණෙනි, මෙසස්තෙනි ඇතැම් පුද්ගලයකුගේ ඉදිරි යෑම, පෙරළා ඊම, ඉදිරි බැලීම, ඔබමොබ බැලීම, අත්පා හැකිලීම, අත්පා දිගු කිරීම, සහළ පාසිවුරු බැරීම ප්‍රසාද එළවන්නේ වෙයි. හේ ‘මේ දුකැ’ යි තත් වූ පරිදි දනී ... ‘මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාය’ යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ඇතුළත පිරුණේ පිටත පියු මුව ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒකුමාය ඇතුළත පිරුණේ පිටත පියු මුව ඇතියේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, මේ සතර වැදූරුම් කුමෙහාපම පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යමාන ය.

4. 3. 1. 4.

[උදකරහදසුත්තං]

4 වතනාඤ්ඤාමෙ භික්ඛවෙ උදකරහද. කතමෙ වතනාඤ්ඤා?

උතනානො ගමහිරොහාසො, ගමහිරො උතනානොහාසො, උතනානො උතනානොහාසො, ගමහිරො ගමහිරොහාසො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතනාඤ්ඤා උදකරහද.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ වතනාඤ්ඤාමෙ උදකරහද්දාපමා පුග්ගලා සන්තො සංඝිජ්ජමාහා ලොකස්මිං. කතමෙ වතනාඤ්ඤා?

උතනානො ගමහිරොහාසො, ගමහිරො උතනානොහාසො, උතනානො උතනානොහාසො, ගමහිරො ගමහිරොහාසො.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ පුග්ගලො උතනානො හොති ගමහිරොහාසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස පාසාදිකං හොති අභික්ඛන්තං පටික්ඛන්තං ආලොකිතං විලොකිතං සම්මිඤ්ඤිතං පසාරිතං සංඝාපිපත්තවිවරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං තප්පජානාති. අයං දුක්ඛසම්මුදයො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං තප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො උතනානො හොති ගමහිරොහාසො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ උදකරහදෙ උතනානො ගමහිරොහාසො, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගමහිරො හොති උතනානොහාසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස ත පාසාදිකං හොති අභික්ඛන්තං පටික්ඛන්තං ආලොකිතං විලොකිතං සම්මිඤ්ඤිතං පසාරිතං සංඝාපිපත්තවිවරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගමහිරො හොති උතනානොහාසො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ උදකරහදෙ ගමහිරො උතනානොහාසො, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ පුග්ගලො උතනානො හොති උතනානොහාසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස ත පාසාදිකං හොති අභික්ඛන්තං පටික්ඛන්තං ආලොකිතං විලොකිතං සම්මිඤ්ඤිතං පසාරිතං සංඝාපිපත්තවිවරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං තප්පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං තප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො උතනානො හොති උතනානොහාසො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ උදකරහදෙ උතනානො උතනානොහාසො, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

4 3 1 4.

[උදාහරණදසුන]

4. මහණෙනි, මේ දිය පිරුණු දහනලාවෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

නො ගැඹුරු වූ (එහෙත්) ගැඹුරු සේ පැණෙන එකෙක, ගැඹුරු වූයේ නො ගැඹුරු සේ පැණෙන එකෙක. නො ගැඹුරු වූයේ නො ගැඹුරු සේ පැණෙන එකෙක. ගැඹුරු වූයේ ගැඹුරු සේ පැණෙන එකෙක. මහණෙනි, මේ සතර දිය පිරුණු දහනලාවෝ යි.

මහණෙනි, එපරිදි ම දහනලා බඳු පුද්ගලයෝ මේ සතර දෙනෙක් ලෝක යෙහි විද්‍යමානයහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

නො ගැඹුරු වූයේ ගැඹුරු සේ පැණෙන එකෙක. ගැඹුරු වූයේ නො ගැඹුරු සේ පැණෙන එකෙක. නො ගැඹුරු වූයේ නො ගැඹුරු සේ පැණෙන එකෙක. ගැඹුරු වූයේ ගැඹුරු සේ පැණෙන එකෙක.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල නො ගැඹුරු වූයේ ගැඹුරු සේ පැණෙන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයන්හුගේ ඉදිරි යෑම, පෙරලා ඊම, ඉදිරි බැලීම, වටා බැලීම, අත්පා හැකිලීම, අත්පා දිගු කිරීම, සහලපාසිවුරු දැරීම ප්‍රසාද එළවන්නේ වෙයි. හේ 'මේ දුකැ'යි තත් වූ පරිදි නො දනි "මේ දුකක සමුදය" යි ... "මේ දුකක නිරෝධය" යි ... "මේ දුකක නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදය" යි තත් වූ පරිදි නො දනි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල නො ගැඹුරු වූයේ ගැඹුරු සේ පැණෙන්නේ වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි හේ දහනලාව නො ගැඹුරු වූයේ ගැඹුරු සේ පැණේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා මෙබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ගැඹුරු වූයේ නො ගැඹුරු සේ පැණෙන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයන්හුගේ ඉදිරි යෑම, පෙරලා ඊම, ඉදිරි බැලීම, පසු බැලීම, අත්පා හැකිලීම, අත්පා දිගු කිරීම, සහලපාසිවුරු දැරීම ප්‍රසාද එළවන්නේ නො වෙයි. හේ 'මේ දුකැ'යි තත් වූ පරිදි දනි. ... "මේ දුකක නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද" යි තත් වූ පරිදි දනි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ගැඹුරු වූයේ නො ගැඹුරු සේ පැණෙන්නේ වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ දහනලාව ගැඹුරු වූයේ නො ගැඹුරු සේ පැණෙන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල නො ගැඹුරු වූයේ නො ගැඹුරු සේ පැණෙන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයන්හුගේ ඉදිරි යෑම, පෙරලා ඊම, ඉදිරි බැලීම, පසු බැලීම, අත්පා හැකිලීම, අත්පා දිගු කිරීම, සහලපාසිවුරු දැරීම ප්‍රසාද එළවන්නේ නො වේ. හේ 'මේ දුකැ'යි තත් වූ පරිදි නො දනි ... මේ දුකක නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද' යි තත් වූ පරිදි නො දනි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල නො ගැඹුරු වූයේ නො ගැඹුරු පැණුම් ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ ඒ දහනලාව නො ගැඹුරු වූයේ නො ගැඹුරු සේ පැණුම් ඇත්තේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො ගමහිරෙ හොති ගමහිරෙහාසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුගගලස්ස පාසාදිකං හොති අභිකකනනං පටිකකනනං ආලොකිතං විලොකිතං සමමිඤ්ජිතං පසාරිතං සඛ්ඝාටිපත්තච්චරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරුධගාමිති පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ පුගගලො ගමහිරෙ හොති ගමහිරෙහාසො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ උදකරහදො ගමහිරෙ ගමහිරොහාසො, නථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුගගලං වදාමි.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරෙ උදකරහදුපමා පුගගලා සනෙතා සංවිජ්ජ-මානා ලොකසමිනති.

4. 3. 1. 5.

[අමබ්‍රසුනනං]

5. වත්තාරිමාති භික්ඛවෙ අමබාති. කතමාති වත්තාරි?

ආමං පකකවණ්ණේ, පකකං ආමවණ්ණේ, ආමං ආමවණ්ණේ, පකකං පකකවණ්ණේ. ඉමාති බො භික්ඛවෙ වත්තාරි අමබාති.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ වත්තාරෙ'මෙ අමබුපමා¹ පුගගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමි. කතමෙ වත්තාරෙ?

ආමො පකකවණ්ණේ, පකෙකා ආමවණ්ණේ, ආමො ආමවණ්ණේ, පකෙකා පකකවණ්ණේ.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො ආමො හොති පකකවණ්ණේ. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුගගලස්ස පාසාදිකං හොති අභිකකනනං පටිකකනනං ආලොකිතං විලොකිතං සමමිඤ්ජිතං පසාරිතං සඛ්ඝාටිපත්තච්චරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං නපපජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරුධගාමිති පටිපදාති යථාභූතං නපපජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ පුගගලො ආමො හොති පකකවණ්ණේ. සෙය්‍යථාපි තං භික්ඛවෙ අමබං ආමං පකකවණ්ණේ, නථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුගගලං වදාමි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො පකෙකා හොති ආමවණ්ණේ? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුගගලස්ස න පාසාදිකං හොති අභිකකනනං පටිකකනනං ආලොකිතං විලොකිතං සමමිඤ්ජිතං පසාරිතං සඛ්ඝාටිපත්තච්චරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරුධගාමිති පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ පුගගලො පකෙකා හොති ආමවණ්ණේ. සෙය්‍යථාපි තං භික්ඛවෙ අමබං පකකං ආමවණ්ණේ, නථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුගගලං වදාමි.

1. වත්තාරො අමබුපමා මජ්ඣං.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ගැඹුරු වූයේ ගැඹුරු පැණුම් ඇත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයන්හුගේ ඉදිරි ගමන, පසු ගමන, ඉදිරි බැලීම, පසු බැලීම, ආකුඤ්චනය, ප්‍රසාරණය, සහලපාසිවුරු දූරිම ප්‍රසාදජනක වෙයි. හේ ‘මේ දුක්ඛ’යි තත් වූ පරිදි දනී ... “මේ දුක්ඛ-නිරෝගාමිනී ප්‍රතිපදා” යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ගැඹුරු වූයේ ගැඹුරු සේ පැණෙන්නේ වෙයි. මහණෙනි, යම්සේ ඒ දහනලාව ගැඹුරු වූයේ ගැඹුරු සේ පැණෙන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුගුලා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, දහනලා බඳු මේ සතර වැදූරැම් පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යාමානභව.

4. 3. 1. 5.

[අභිබ සුත්තය]

5. මහණෙනි, මේ අභිපල සතරෙහි. කවර සතරෙක යත්:

අමුච්ඡයේ පැසුනුවන් එකෙක. පැසුනේ අමුච්ඡන් එකෙක. අමුච්ඡයේ අමුච්ඡන් එකෙක. පැසුනේ පැසුනුවන් එකෙක. මහණෙනි, මේ සතර අභිපල යි.

මහණෙනි, එපරිදි ම ලොවිහි මේ අභි බඳු පුගුලෝ සතර දෙනෙක් විද්‍යාමානභව. කවර සතර දෙනෙක යත්:

අමුච්ඡයේ පැසුනුවන් එකෙක. පැසුනේ අමුච්ඡන් එකෙක. අමුච්ඡයේ අමුච්ඡන් එකෙක. පැසුනේ පැසුනුවන් එකෙක.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල අමුච්ඡයේ පැසුනුවන් වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයන්හුගේ ඉදිරිගැම, පසුරැම, ඉදිරි බැලීම, අවට බැලීම, අත්පා හැකිලීම, අත්පා දිගුකිරීම, සහලපාසිවුරු දූරිම යන මේ ප්‍රසාද එළවන්නේ වෙයි. හේ ‘මේ දුක්ඛ’යි තත් වූ පරිදි නො දනී ... “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා” යි තත් වූ පරිදි නො දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල අමුච්ඡයේ පැසුනුවන් වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ ඒ අභිය අමුච්ඡයේ පැසුනුවන් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල පැසුනේ අමුච්ඡන් වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් පුගුලයන්හුගේ ගමන, ආගමන, ආලෝකන, විලෝකන, ආකුඤ්චන, ප්‍රසාරණ, සම්ඝාටිපාත්‍රවිවරධාරණ යන මේ ප්‍රාසාදික නො වේ. හේ ‘මේ දුක්ඛ’යි තත් වූ පරිදි දනී ... “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා” යි තත් වූ පරිදි දනී. මෙසේ පුද්ගල පැසුනේ අමුච්ඡන් වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ අභිපල පැසුනේ අමුච්ඡන් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ආමො හොති ආමවණ්ණේ? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස න පාසාදිකං හොති අභික්ඛන්තං පටික්ඛන්තං ආලෝකිතං විලෝකිතං සම්මිඤ්ජිතං පසාරිතං සම්ඝාටිපත්තවිවරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං නප්පජානාති. -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං නප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ආමො හොති ආමවණ්ණේ. සෙය්‍යථාපි තං භික්ඛවෙ අමිං ආමං ආමවණ්ණේ, තද්දුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො පකෙකා හොති පක්ඛවණ්ණේ? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස පාසාදිකං හොති අභික්ඛන්තං පටික්ඛන්තං ආලෝකිතං විලෝකිතං සම්මිඤ්ජිතං පසාරිතං සම්ඝාටිපත්තවිවරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො පකෙකා හොති පක්ඛවණ්ණේ. සෙය්‍යථාපි තං භික්ඛවෙ අමිං පක්ඛං පක්ඛවණ්ණේ, තද්දුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරො අමුද්දපමා පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනා.

4. 3. 1. 6*

4. 3. 1. 7.

[මුසිකාසුත්තං]

7. වතස්සො ඉමා භික්ඛවෙ මුසිකා. කතමා වතස්සො?

ගාධං කත්තා නො වසිනා, වසිනා නො ගාධං කත්තා, තෙව ගාධං කත්තා නො වසිනා, ගාධං කත්තා ච වසිනා ච. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ වතස්සො මුසිකා.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරො'මෙ මුසිකූපමා පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වත්තාරො?

ගාධං කත්තා නො වසිනා, වසිනා නො ගාධං කත්තා, තෙව ගාධං කත්තා නො වසිනා, ගාධං කත්තා ච වසිනා ච.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගාධං කත්තා හොති වසිනා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ධම්මං පරියාපුණාති: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථං උදනං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අබ්‍යුත්තධම්මං වෙදලලං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං නප්පජානාති. -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං නප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගාධං කත්තා හොති නො වසිනා. සෙය්‍යථාපි සා භික්ඛවෙ මුසිකා ගාධං කත්තා නො වසිනා, තද්දුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

* ඡට්ඨං උත්තානන්තමොති'-අට්ඨකථායං දිස්සති. පාලියමෙව ඡට්ඨං සුත්තා න දිස්සති.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල අමුටුයේ අමුටන් වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්-
නෙහි ඇතැම් පුද්ගලත්‍රයේ අභික්‍රමණ, ප්‍රතික්‍රමණ, ආලෝකන, විලෝකන,
ආකුඤ්චන, ප්‍රසාරණ, සම්ඝාටිපාත්‍රවිවරධාරණ යන මේ ප්‍රාසාදික නොවේ.
හේ 'මේ දුක්ඛ'යි තත් වූ පරිදි නොදනී ... 'මේ දුඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා'යි
තත් වූ පරිදි නො දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල අමුටුයේ අමුටන් වෙයි.
මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ අභිපල අමුටුයේ අමුටන් වේ ද, මහණෙනි, මම
මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල පැසුනේ පැසුනුවන් වේ ද? මහණෙනි,
මෙසස්නෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකුගේ ඉදිරියාම, වටාලා ඊම, ආලෝකන,
විලෝකන, හැකිලීම්, දිගු හැරීම්, සහල පා සිවුරු දැරීම් ප්‍රසාද එලවන්නේ
වෙයි. හේ 'මේ දුක්ඛ' යි තත් වූ පරිදි දනී ... මේ දුඛනිරෝධගාමිනී
ප්‍රතිපදා"යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල පැසුනේ පැසුනුවන්
වේ. මහණෙනි, යම් සේ ඒ අභිය පැසුනේ පැසුනුවන් වේ ද, මහණෙනි
මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, අභි බඳු මේ සතර වැදූරුම් පුද්ගලෝ ලොචිති විද්‍යාමානය හ.

4. 3. 1. 6.

4. 3. 1. 7.

[මූෂිකා සූත්‍රය]

7 මහණෙනි, මේ මූෂිකාවෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක
යන්:

බිල කරන්නී වාස නො කරන්නී ය, වාස කරන්නී බිල නො කරන්නී ය,
බිල නො කරන්නී ම වාස නො කරන්නී ය, බිල කරන්නීත් වාස ද
කරන්නී ය. මහණෙනි, මේ සතර මූෂිකාවෝ ය.

මහණෙනි, එපරිදි ම මේ මූෂිකොපම පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක්
ලෝකයෙහි විද්‍යාමානය හ. කවර සතර දෙනෙක යන්:

බිල කරන්නේ වාස නො කරන්නේ ය, වාස කරන්නේ බිල නො
කරන්නේ ය, බිල නො කරන්නේ ම වාස ද නො කරන්නේ ය, බිල
කරන්නේත් වාස ද කරන්නේ යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල බිල කරන්නේ වාස නො කරන්නේ වේ ද?
මහණෙනි, මෙසස්නෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සුත්ත, ගෙය, වෙය්‍යා-
කරණ, ආචා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අභික්‍රමණ, වෙදලල යන
පෙළදහම් හදාරයි. හේ 'මේ දුක්ඛ'යි තත් වූ පරිදි නොදනී ... "මේ දුක්ඛ-
නිරෝධගාමිනී පටිපදා" යි තත් වූ පරිදි නො දනී. මහණෙනි, මෙසේ
පුද්ගල බිල කරන්නේ වාස නොකරන්නේ වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි
ඒ මූෂිකාව බිල කරන්නී, වාස නොකරන්නී වේ ද, මහණෙනි, මම මේ
පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො වසිනා හොති නො ගාධං කතනා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ධම්මං න පරියාපුණාති සුත්තං ගෙය්‍යං චෙය්‍යාකරණං ගාථං උද්දනං ඉතිච්ඡිත්තකං ජාතකං අබ්‍යුත්තධම්මං චෙද්දලං. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභුතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්දති යථාභුතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො වසිනා හොති නො ගාධං කතනා. සෙය්‍යථාපි සා භික්ඛවෙ මුසිකා වසිනා නො ගාධං කතනා. තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙව ගාධං කතනා හොති නො වසිනා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ධම්මං න පරියාපුණාති සුත්තං ගෙය්‍යං චෙය්‍යාකරණං ගාථං උද්දනං ඉතිච්ඡිත්තකං ජාතකං අබ්‍යුත්තධම්මං චෙද්දලං. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභුතං තපපජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්දති යථාභුතං තපපජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙව ගාධං කතනා හොති නො වසිනා. සෙය්‍යථාපි සා භික්ඛවෙ මුසිකා තෙව ගාධං කතනා නො වසිනා, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගාධං කතනා ච හොති වසිනා ච? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ධම්මං පරියාපුණාති සුත්තං ගෙය්‍යං චෙය්‍යාකරණං ගාථං උද්දනං ඉතිච්ඡිත්තකං ජාතකං අබ්‍යුත්තධම්මං චෙද්දලං. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභුතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්දති යථාභුතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගාධං කතනා ච හොති වසිනා ච. සෙය්‍යථාපි සා භික්ඛවෙ මුසිකා ගාධං කතනා ච වසිනා, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරො මුසිකුපමා පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

4. 3. 1. 8.

[බලිවද්දසුත්තං]

8. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ බලිවද්දා, කතමෙ වත්තාරො?

සගච්චණේඛා නො පරගච්චණේඛා, පරගච්චණේඛා නො සගච්චණේඛා, සගච්චණේඛා ච පරගච්චණේඛා ච, තෙව සගච්චණේඛා නො පරගච්චණේඛා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරො බලිවද්දා.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරො'මෙ බලිවද්දපමා පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල වාස කරන්නේ බිල නොකරන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සුත්ත, ගෙය, වෙයා-කරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්‍යුත්තමම, වෙදලල, යන පෙළදහම නො හදාරයි. හේ 'මේ දුකැ'යි තත් වූ පරිදි දනී ... "මේ දුකැ-නිරෝධගාමිනි පටිපදා" යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල වාස කරන්නේ බිල නොකරන්නේ ය. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ මූෂිකාව වාස කරන්නී බිල නො කරන්නී වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල බිල නොකරන්නේ ම වාස නොකරන්නේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සුත්ත, ගෙය, වෙයා-කරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්‍යුත්තමම, වෙදලල යන පෙළදහම නො හදාරයි. හේ 'මේ දුකැ'යි තත් වූ පරිදි නොදනී ... "මේ දුකැනිරෝධගාමිනි පටිපදා" යි තත් වූ පරිදි නො දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල බිල නොකරන්නේ ම වාසත් නො කරන්නේ ය. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ මූෂිකාව බිල නොකරන්නී වාස නො කරන්නීවේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල බිල කරන්නේත් වාස කරන්නේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සුත්ත, ගෙය, වෙයා-කරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්‍යුත්තමම, වෙදලල යන පෙළදහම හදාරයි. හේ 'මේ දුකැ'යි තත් වූ පරිදි දනී ... "මේ දුකැනිරෝධ-ගාමිනි පටිපදා" යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල බිල කරන්නේත් වාස කරන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ මූෂිකාව බිල කරන්නීත් වාස කරන්නීත් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, මූෂිකොපම මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යාමානසහ.

4 3. 1. 8.

[බලිවද්දේ සූත්‍රය]

8. මහණෙනි, මේ බලිවද්දේ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

සීය ගෙරිතට සැඬ වූයේ අන් ගෙරිතට සැඬ නොවූයේ ය, අන් ගෙරිතට සැඬ වූයේ සීය ගෙරිතට සැඬ නොවූයේ ය, සීය ගෙරිතට සැඬ වූයේත් අන් ගෙරිතට ද සැඬ වූයේ ය, සීය ගෙරිතට සැඬ නොවූයේ ම අන් ගෙරිතට ද සැඬ නොවූයේ ය. මහණෙනි, මේ සතර බලිවද්දේයයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම බලිවද්දේ පම වූ මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමානසහ.

කතමෙ චන්තාරො? සගච්චණේඛා නො පරගච්චණේඛා, පරගච්චණේඛා නො සගච්චණේඛා, සගච්චණේඛා ච පරගච්චණේඛා ච, තෙව සගච්චණේඛා නො පරගච්චණේඛා.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සගච්චණේඛා හොති නො පරගච්චණේඛා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, පුග්ගලො සකං පරිසං¹ උබ්බජේතා හොති, නො පරපරිසං. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සගච්චණේඛා හොති නො පරගච්චණේඛා. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ බලිවද්දො සගච්චණේඛා නො පරගච්චණේඛා, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරගච්චණේඛා හොති නො සගච්චණේඛා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, පුග්ගලො පරපරිසං උබ්බජේතා හොති නො සකපරිසං. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරගච්චණේඛා හොති නො සගච්චණේඛා. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ බලිවද්දො පරගච්චණේඛා නො සගච්චණේඛා, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සගච්චණේඛා ච හොති පරගච්චණේඛා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, පුග්ගලො සකපරිසංඤ්ච උබ්බජේතා හොති පරපරිසංඤ්ච. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සගච්චණේඛා ච හොති පරගච්චණේඛා ච. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ බලිවද්දො සගච්චණේඛා ච පරගච්චණේඛා ච, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙව සගච්චණේඛා හොති නො පරගච්චණේඛා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, පුග්ගලො තෙව සකපරිසං උබ්බජේතා හොති නො පරපරිසං. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙව සගච්චණේඛා හොති නො පරගච්චණේඛා. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ බලිවද්දො තෙව සගච්චණේඛා නො පරගච්චණේඛා, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චන්තාරො බලිවද්දුපමා පුග්ගලා සන්තො සංචිප්පමානා ලොකසම්බන්ධි.

කවර සතර දෙනෙක යන්: සභව වණ්ඤානු වූයේ පරගවවණ්ඤානු නොවූයේය. පරගවවණ්ඤානු වූයේ සභවවණ්ඤානු නොවූයේ ය. සභවවණ්ඤානු වූයේ පරගවවණ්ඤානු ද වූයේය සභවවණ්ඤානු නොවූයේ ම පරගවවණ්ඤානු ද නොවූයේ යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල සභවවණ්ඤානු වූයේ පරගවවණ්ඤානු නොවූයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් සිය පිරිස සටා උදෙසා (බියපත්) කරන්නේ වෙයි. පරපිරිස නොගටන්නේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල සභවවණ්ඤානු වූයේ පරගවවණ්ඤානු නොවූයේ ය. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ ගොත් සභවවණ්ඤානු ව පරගවවණ්ඤානු නොවූයේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ආභියෙකා යි කියමි:

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල පරගවවණ්ඤානු වූයේ සභවවණ්ඤානු නොවූයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් පරපමිද්දි සටා උදෙසා කරන්නේ වෙයි. සිය පිරිස නොගටන්නේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල පරගවවණ්ඤානු වූයේ සභවවණ්ඤානු නොවූයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ ගොත් පරගවවණ්ඤානු ව සභවවණ්ඤානු නොවූයේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ආභියෙකා යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල සභවවණ්ඤානු වූයේත් පරගවවණ්ඤානු වූයේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් සිය පිරිස සටා උදෙසා කරන්නේ වෙයි. පරපමිද්දි සටන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල සභවවණ්ඤානු වූයේත් පරගවවණ්ඤානු වූයේත් වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ ගොත් සභවවණ්ඤානු වූයේත් පරගවවණ්ඤානු වූයේත් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ආභියෙකා යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල සභවවණ්ඤානු නොවූයේ ම පරගවවණ්ඤානු නොවූයේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් ස්වකීය පමිද්දි සටා උදෙසා කරන්නේත් නොවෙයි. පරපමිද්දි සටන්නේත් නොවෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල සභවවණ්ඤානු නොවූයේත් පරගවවණ්ඤානු නොවූයේ ද වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ ගොත් සභවවණ්ඤානු නොවූයේ ම පරගවවණ්ඤානු නොවූයේත් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ආභියෙකා යි කියමි.

මහණෙනි, බලිවද්දිපම මේ සතර පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යාමානසහ.

4. 3. 1. 9.

[රුක්ඛපුග්ගං]

9. චන්ද්‍රායා'මෙ භික්ඛවෙ රුක්ඛා. කතමෙ චන්ද්‍රායා?

ථෙග්ගු ථෙග්ගුපරිවායො, ථෙග්ගු සාරපරිවායො, සාරො ථෙග්ගුපරිවායො, සාරො සාරපරිවායො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චන්ද්‍රායා රුක්ඛා.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ චන්ද්‍රායා'මෙ රුක්ඛපමා පුග්ගලො සනෙහො සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං. කතමෙ චන්ද්‍රායා?

ථෙග්ගු ථෙග්ගුපරිවායො, ථෙග්ගු සාරපරිවායො, සාරො ථෙග්ගුපරිවායො, සාරො සාරපරිවායො.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ථෙග්ගු හොති ථෙග්ගුපරිවායො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො දුස්සීලො හොති පාපධමෙමා. පරිසාපිස්ස හොති දුස්සීලො පාපධමෙමා. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ථෙග්ගු හොති ථෙග්ගුපරිවායො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ රුක්ඛො ථෙග්ගු ථෙග්ගුපරිවායො, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ථෙග්ගු හොති සාරපරිවායො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො දුස්සීලො හොති පාපධමෙමා, පරිසා ව ඛොති සීලවති කල්‍යාණධමෙමා. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ථෙග්ගු හොති සාරපරිවායො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ රුක්ඛො ථෙග්ගු සාරපරිවායො, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සාරො හොති ථෙග්ගුපරිවායො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සීලවා හොති කල්‍යාණධමෙමා. පරිසා ව ඛොති දුස්සීලො පාපධමෙමා. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සාරො හොති ථෙග්ගුපරිවායො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ රුක්ඛො සාරො හොති ථෙග්ගු-පරිවායො, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සාරො හොති සාරපරිවායො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සීලවා හොති කල්‍යාණධමෙමා. පරිසා-පිස්ස හොති සීලවති කල්‍යාණධමෙමා. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සාරො හොති සාරපරිවායො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ රුක්ඛො සාරො සාරපරි-වායො, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චන්ද්‍රායා රුක්ඛපමා පුග්ගලො සනෙහො සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනි.

4. 3. 1. 9.

[රුක්ඛ සූත්‍රය]

9. මහණෙනි, මේ වාක්‍ෂයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

නිසරු රුක් පිරිවර කොට ඇති නිසරු රුකෙක. හරරුක් පිරිවර කොට ඇති නිසරු රුකෙක. නිසරු රුක් පිරිවර කොට ඇති හරරුකෙක. හරරුක් පිරිවර කොට ඇති හරරුකෙක. මහණෙනි, මේ වාක්‍ෂයෝ සතර දෙන යි.

මහණෙනි, එපරිදි ම රුක්බද්‍ර මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යුමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

එලගු පරිවාර කොට ඇති එලගු පුද්ගලය, සාර පරිවාර කොට ඇති එලගු පුද්ගලය, එලගුපරිවාර කොට ඇති සාර පුද්ගලය, සාර පරිවාර කොට ඇති සාර පුද්ගල යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල එලගුපරිවාර කොට ඇති එලගු පුද්ගල වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් දුශගිල වෙයි, ලමුදහම් ඇති වෙයි. ඔහු පිරිස ද දුශගිල වෙයි, ලමුදහම් ඇති වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල එලගුපරිවාර කොට ඇති එලගු පුද්ගල නම් වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාක්‍ෂය එලගුපරිවාර කොට ඇති එලගුවාක්‍ෂයෙක් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබදු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල සාරපරිවාර කොට ඇති එලගු පුද්ගල වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් දුශගිල වෙයි, ලමුදහම් ඇති වෙයි. උහුගේ පිරිස සිල්වන් වෙයි, කලණදහම් ඇති වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල සාර පරිවාර කොට ඇති එලගු පුද්ගල වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාක්‍ෂය සාරපරිවාර කොට ඇති එලගුවාක්‍ෂය වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබදු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල එලගුපරිවාර කොට ඇති සාර පුද්ගල වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සිල්වන් වෙයි, කලණදහම් ඇති වෙයි. ඔහුගේ පිරිස දුශගිල වෙයි, ලමුදහම් ඇති වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල එලගුපරිවාර කොට ඇති සාර පුද්ගල වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාක්‍ෂය එලගුපරිවාර කොට ඇති සාරවාක්‍ෂයෙක් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබදු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල සාරපරිවාර කොට ඇති සාර පුද්ගල වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සිල්වන් වෙයි, කලණදහම් ඇති වෙයි. ඔහුගේ පිරිස ද සිල්වන් වෙයි, කලණදහම් ඇති වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල සාරපරිවාර කොට ඇති සාර පුද්ගල වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාක්‍ෂය සාරපරිවාර කොට ඇති සාරවාක්‍ෂය වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබදු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, වාක්‍ෂොපම මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යුමානසහ.

4. 3. 1. 10.

[ආසිවිසසුනනං.]

10. වතතාරො'මෙ භික්ඛවෙ ආසිවිසො. කතමෙ වතතාරො?

ආගතවිසො න සොරවිසො, සොරවිසො න ආගතවිසො, ආගතවිසො ච සොරවිසො ච, නෙවාගතවිසො න සොරවිසො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතතාරො ආසිවිසො.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ වතතාරො'මෙ ආසිවිසුපමා පුගගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතතාරො?

ආගතවිසො න සොරවිසො, සොරවිසො න ආගතවිසො, ආගතවිසො ච සොරවිසො ච, නෙව ආගතවිසො න සොරවිසො.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො ආගතවිසො හොති න සොරවිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුගගලො අභිණ්ණං කුජ්ඣති. සො ච බවස්ස කොධො න දීඝරතනං අනුසෙති. එවං බො භික්ඛවෙ පුගගලො ආගතවිසො හොති න සොරවිසො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ ආසිවිසො ආගතවිසො න සොරවිසො, නථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුගගලං වදාමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො සොරවිසො හොති න ආගතවිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුගගලො න හෙව බො අභිණ්ණං කුජ්ඣති. සො ච බවස්ස කොධො දීඝරතනං අනුසෙති. එවං බො භික්ඛවෙ පුගගලො සොරවිසො හොති න ආගතවිසො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ ආසිවිසො සොරවිසො න ආගතවිසො, නථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුගගලං වදාමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො ආගතවිසො ච හොති සොරවිසො ච? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුගගලො අභිණ්ණං කුජ්ඣති. සො ච බවස්ස කොධො දීඝරතනං අනුසෙති. එවං බො භික්ඛවෙ පුගගලො ආගතවිසො ච හොති සොරවිසො ච. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ ආසිවිසො ආගතවිසො ච සොරවිසො ච, නථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුගගලං වදාමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො නෙවාගතවිසො හොති න සොරවිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුගගලො න හෙව බො අභිණ්ණං කුජ්ඣති. සො ච බවස්ස කොධො න දීඝරතනං අනුසෙති. එවං බො භික්ඛවෙ පුගගලො නෙවාගතවිසො න සොරවිසො, සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ ආසිවිසො නෙවාගතවිසො න සොරවිසො, නථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුගගලං වදාමි.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතතාරො ආසිවිසුපමා පුගගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

වලාහක වග්ගො පඨමො.

නිසසුද්දනං:

ඤ්ඤ වලාහකා ච කුමන උදකරහද ඤ්ඤ හොනති - අමබාති මුසිකා බලිවද්ද රුකකා ආසිවිසෙත නෙ දසාති.*

* එය්‍යාපි සුත්තමෙකං උච්ඡානං.

4. 3. 1. 10.

[ආශිෂ්ට සූත්‍රය]

10. මහණෙනි, මේ ආශිෂ්ටයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

පාමිණි (එවෙලෙහි) විස ඇතියේ කැකුළු (පවත්නා) විස නැතියේ ය. පාමිණි විස නැතියේ කැකුළුවිස ඇතියේ ය. පාමිණි විස ඇතියේ කැකුළු විස ද ඇතියේ ය. පාමිණි විස නැතියේ ම කැකුළුවිස ද නැතියේ යි. මහණෙනි, මේ සතර ආශිෂ්ටයෝ ය.

මහණෙනි, එපරිදි ම ආශිෂ්ටොපම මේ සතර පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යාමාන ය. කවර සතර දෙනෙක යත්:

පාමිණි විස ඇතියේ කැකුළු විස නැතියේ ය. පාමිණි විස නැතියේ කැකුළු විස ඇතියේ ය. පාමිණි විස ඇතියේත් කැකුළු විස ද ඇතියේ ය. පාමිණි විස නැතියේ ම කැකුළු විස ද නැතියේ යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල පාමිණි විස ඇතියේ කැකුළු විස නැතියේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් නිතොර කිපෙයි. උනුනේ ඒ ක්‍රොධය දීඝීරුත්‍රයෙහි ලුහුබැඳ නො වැටෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල පාමිණි විස ඇතියේ කැකුළුවිස නැතියේ නම් වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ ආශිෂ්ටයා පාමිණි විස ඇතියේ කැකුළු විස නැතියේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල පාමිණි විස නැතියේ කැකුළු විස ඇතියේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් නිතොර නො ම කිපේ. උනුනේ ඒ ක්‍රොධය දීඝීරුත්‍රයෙහි ලුහුබැඳ වැටෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල පාමිණි විස නැතියේ කැකුළු විස ඇතියේ නම් වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ ආශිෂ්ටයා පාමිණි විස නැතියේ කැකුළු විස ඇතියේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල පාමිණි විස ඇතියේත් කැකුළු විස ඇතියේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් නිතොර කිපෙයි. උනුනේ ඒ ක්‍රොධය දීඝීරුත්‍රයෙහි ලුහුබැඳ වැටෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල පාමිණි විස ඇතියේත් කැකුළු විස ඇතියේත් වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ ආශිෂ්ටයා පාමිණි විස ඇතියේත් කැකුළු විස ඇතියේත් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල පාමිණි විස නැතියේ ම කැකුළු විස නැතියේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් නිතොර නො ම කිපෙයි. ඉනුනේ ඒ ක්‍රොධය ද දීඝීරුත්‍රයෙහි ලුහුබැඳ නො වැටෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල පාමිණි විස නැතියේ ම කැකුළු විස නැතියේ ද වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ ආශිෂ්ටයා පාමිණි විස නැතියේ ම කැකුළු විස නැතියේත් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, ආශිෂ්ටොපම මේ සතර පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යාමාන යහ.

වලාහකචරිය පළමුවැනියි.

එහි උඤ්ඤය:

වලාහක දෙකය, කුලංඝ-උදකරහද යන දෙකය, අමබ, මුසික, රුකබ, බලිවදා, ආශිෂ්ට යන ඒ සූත්‍ර දසයෙකි. (දසයෙන් එක් සූත්‍රයෙක් මෙහි නැත.)

2. කෙසිවගෙහා

4. 3. 2. 1.

[කෙසිසුභානං]

[සාවනිනිදානං]

11. අථ ඛො කෙසි අස්සදම්මසාරථි යෙන භගවා තොජුපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙභා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො කෙසිං අස්සදම්මසාරථිං භගවා එතදවොච:

ඤං ව ඛවාසී,¹ කෙසි, සඤ්ඤාතො² අස්සදම්මසාරථි. කථං පන ඤං කෙසි, අස්සදම්මං විනෙසීති?

අහං ඛො භනෙත අස්සදම්මං සණ්ණෙනපි විනෙමි, ඵරුසෙනපි විනෙමි, සණ්ණඵරුසෙනපි විනෙමිති.

සවෙ තෙ කෙසි, අස්සදම්මො සණ්ණෙනපි විනයං න උපෙති, ඵරුසෙනපි විනයං න උපෙති, සණ්ණඵරුසෙනපි විනයං න උපෙති, කිනති නං කරෙසීති?

සවෙ මෙ භනෙත අස්සදම්මො සණ්ණෙනපි විනයං න උපෙති, ඵරුසෙනපි විනයං න උපෙති, සණ්ණඵරුසෙනපි විනයං න උපෙති, හතාමි නං භනෙත. නං කිස්ස හෙතු? මා මෙ අචරියකුලස්ස අවණේණො අගොසීති.

භගවා පන භනෙත අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථි, කථං පන භනෙත භගවා පුරිසදම්මං විනෙතිති?

අහං ඛො කෙසි, පුරිසදම්මං සණ්ණෙනපි විනෙමි, ඵරුසෙනපි විනෙමි සණ්ණඵරුසෙනපි විනෙමි. තත්‍රිදං කෙසි, සණ්ණසම්මං: ඉති කායසුචරිතං, ඉති කායසුචරිතස්ස විපාකො. ඉති වච්ඡුචරිතං, ඉති වච්ඡුචරිතස්ස විපාකො. ඉති මනොසුචරිතං, ඉති මනොසුචරිතස්ස විපාකො. ඉති දෙවා, ඉති මනුස්සා.

තත්‍රිදං කෙසි, ඵරුසසම්මං: ඉති කායදුච්චරිතං, ඉති කායදුච්චරිතස්ස විපාකො. ඉති වච්ඡුච්චරිතං, ඉති වච්ඡුච්චරිතස්ස විපාකො. ඉති මනොදුච්චරිතං, ඉති මනොදුච්චරිතස්ස විපාකො. ඉති තිරයො, ඉති තිරච්ඡානගොති, ඉති පෙතතිවිසයො.

තත්‍රිදං කෙසි, සණ්ණඵරුසසම්මං. ඉති කායසුචරිතං, ඉති කායසුචරිතස්ස විපාකො. ඉති කායදුච්චරිතං, ඉති කායදුච්චරිතස්ස විපාකො. ඉති වච්ඡුචරිතං, ඉති වච්ඡුචරිතස්ස විපාකො. ඉති වච්ඡුච්චරිතං, ඉති වච්ඡුච්චරිතස්ස විපාකො. ඉති මනොසුචරිතං, ඉති මනොසුචරිතස්ස විපාකො. ඉති මනොදුච්චරිතං, ඉති මනොදුච්චරිතස්ස විපාකො. ඉති දෙවා, ඉති මනුස්සා. ඉති තිරයො, ඉති තිරච්ඡානගොති, ඉති පෙතතිවිසයොති.

1. ඤං ඛොසි - මජ්ඣ.

2. පඤ්ඤාතො මජ්ඣ.

3. දමෙතිති - අධිකථා

2. කෙසි වගීය

4. 3. 2. 1

[කෙසි සූත්‍රය]

[සැවැත්තිදහසි]

11. එසද කෙසි නම් අස්දම්සැරි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හිත. එකත්පස් ව හුන් කෙසි නම් අස්දම්සැරිහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

කෙසිය, තෝ ප්‍රසිද්ධ අස්දම්සැරියෙහි. කෙසිය, තෝ කෙසේ නම් නහඹු අසු විනය(දම)නය කෙරෙහි?

වහන්ස, මම නහඹු අසු ශ්‍රෙණිණියෙහි (මුද්ලාවිනුදු) විනයනය කෙරෙමි, පරුෂයෙහිදු විනයනය කෙරෙමි, ශ්‍රේණිණි-පරුෂයෙහිදු විනයනය කෙරෙමි.

කෙසිය, ඉදින් තාගේ අශ්වදම්‍යා ශ්‍රෙණිණියෙහිදු විනයට නොයේ නම්, පරුෂයෙහිදු විනයට නොයේ නම්, ශ්‍රෙණිණි-පරුෂයෙහිදු විනයට නොයේ නම්, ඔහුට කුම් කෙරෙහි?

වහන්ස, ඉදින් මාගේ අශ්වදම්‍යා ශ්‍රෙණිණියෙහිදු විනයට නොයේ නම්, පරුෂයෙහිදු විනයට නොයේ නම්, ශ්‍රෙණිණි-පරුෂයෙහිදු විනයට නොයේ නම්, වහන්ස, මම උහු මරමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මාගේ ඇදුරුකුලයට නහමක් අකිතීන් වේවයි.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුතතර පුරුෂදම්‍යාසාරවි දෑය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුරුෂදම්‍යා කෙසේ විනයනය කරණ සේක් ද?

කෙසිය, මම පුරුෂදම්‍යා ශ්‍රෙණිණියෙහිදු විනයනය කෙරෙමි, පරුෂ-යෙහිදු විනයනය කෙරෙමි, ශ්‍රෙණිණි-පරුෂයෙහිදු විනයනය කෙරෙමි. කෙසිය, එහි මේ ශ්‍රෙණිණිභාවය වෙයි: කායසුවරිතය මෙබඳු වෙයි, කායසුව-රිතයාගේ විපාකය මෙබඳු වෙයි. වච්ඡුවරිතය මෙබඳු වෙයි, වච්ඡුවරිතයාගේ විපාකය මෙබඳු වෙයි. මනාසුවරිතය මෙබඳු වෙයි, මනාසුවරිතයාගේ විපාකය මෙබඳු වෙයි. දෙවියෝ මෙබන්දහ. මනුෂ්‍යයෝ මෙබන්දහයි මෙසේ දැක්වීමයි.

කෙසිය, එහි මේ පරුෂභාවය වෙයි: කායදුශ්චරිතය මෙසේ ය, කායදුශ්චරිතයාගේ විපාක මෙසේ ය. වාග්දුශ්චරිතය මෙසේ ය, වාග්දුශ්චරිතයාගේ විපාක මෙසේ ය. මනෝදුශ්චරිතය මෙසේ ය, මනෝ-දුශ්චරිතයාගේ විපාක මෙසේ ය. තීරය මෙසේ ය, තීරශ්චිතයොති මෙසේ ය, ප්‍රෙතවිෂය මෙසේ ය යනුයි.

කෙසිය, එහි මේ ශ්‍රෙණිණිපරුෂභාවය වේ: කායසුවරිතය මෙසේ ය, කායසුවරිතයාගේ විපාක මෙසේ ය. කායදුශ්චරිතය මෙසේ ය, කාය-දුශ්චරිතයාගේ විපාක මෙසේ ය. වච්ඡුවරිතය මෙසේ ය, වච්ඡුවරිතයාගේ විපාක මෙසේ ය. වච්ඡුදුශ්චරිතය මෙසේ ය, වච්ඡුදුශ්චරිතයාගේ විපාක මෙසේ ය. මනාසුවරිතය මෙසේ ය, මනාසුවරිතයාගේ විපාක මෙසේ ය. මනෝදුශ්චරිතය මෙසේ ය, මනෝදුශ්චරිතයාගේ විපාක මෙසේ ය. දෙවියෝ මෙබන්දහ. මනුෂ්‍යයෝ මෙබන්දහ. තීරය මෙබඳුය. තීරශ්චිතයොති මෙබඳුය. ප්‍රෙතවිෂය මෙබඳුය යනුයි.

සචෙ තෙ භනෙන පුරිසදමෙමා සණ්ඤාන විනයං න උපෙති, ඵරුසෙන විනයං න උපෙති, සණ්ඤාඵරුසෙන විනයං න උපෙති, කිනති නං භගවා කඤ්ඤාති?

සචෙ මෙ කෙසි, පුරිසදමෙමා සණ්ඤාන විනයං න උපෙති, ඵරුසෙන විනයං න උපෙති, සණ්ඤාඵරුසෙන විනයං න උපෙති, භතාමි නං කෙසිති.

න ඛො භනෙන භගවතො පාණ්ණිපාතො කප්පති. අථ ච පන භගවා ඵවමාහ: භතාමි නං කෙසිති.

සචචං කෙසි, න තථාගතස්ස පාණ්ණිපාතො කප්පති. අපි ච සො පුරිසදමෙමා සණ්ඤාන විනයං න උපෙති, ඵරුසෙන විනයං න උපෙති, සණ්ඤාඵරුසෙන විනයං න උපෙති, න තථාගතො චත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤාති. නපි විඤ්ඤා සබ්බභවමාරී චත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤානති. චඛො භෙස කෙසි, අරියස්ස විනයෙ යං න තථාගතො චත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤාති. නපි විඤ්ඤා සබ්බභවමාරී චත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤානති.

සො හි නුත භනෙන සුචඛො භොති යං න තථාගතො චත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤාති. නපි විඤ්ඤා සබ්බභවමාරී චත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤානති.

අභිකක්කන්තං භනෙන, අභිකක්කන්තං -පෙ- උපාසකං මං භනෙන භගවා ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණිපෙතං සරණං ගතන්ති.

4. 3. 2. 2.

[අසාසානිය-ජව සුත්තං]

12. චතුභි භික්ඛවෙ අඛෙහති සමන්තාගතො රඤ්ඤෙ භද්දො අසාසානියො රුජාරහො භොති රුජහොග්ගො. රඤ්ඤෙ අභිගනෙහිව සඛිං ගච්ඡති.

කතමෙති චතුභි? අජ්ජවෙන, ජවෙන, බන්ධියා, සොරචෙවන.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ චතුභි අඛෙහති සමන්තාගතො රඤ්ඤෙ භද්දො අසාසානියො රුජාරහො භොති රුජහොග්ගො. රඤ්ඤෙ අභිගනෙහිව සඛිං ගච්ඡති.

ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ චතුභි ධමමෙති සමන්තාගතො භික්ඛු ආහුතෙය්‍යො භොති පාහුණ්ණෙය්‍යො, දකඛ්ණ්ණෙය්‍යො, අඤ්ජලිකරණීයො අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්ස.

කතමෙති චතුභි? අජ්ජවෙන ජවෙන බන්ධියා සොරචෙවන.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ චතුභි ධමමෙති සමන්තාගතො භික්ඛු ආහුතෙය්‍යො භොති -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්සාති.

වහන්ස, ඉදින් හඟවන්නුගේ පුරුෂදමය ශල්‍යක්‍රියයෙහි විනයට නොයේ නම්, පරුෂයෙහි විනයට නොයේ නම්, ශල්‍යක්‍රියපරුෂයෙහි විනයට නොයේ නම්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔහුට කුම කෙරෙහි හෝ යි?

කෙසිය, ඉදින් මාගේ පුරුෂදමය ශල්‍යක්‍රියයෙහි විනයට නොයේ නම්, පරුෂයෙහි විනයට නොයේ නම්, ශල්‍යක්‍රියපරුෂයෙහි විනයට නොයේ නම්, කෙසිය, ඔහු නස්මි.

වහන්ස, හඟවන්නට පණිවා නොකැපමය. එතෙකුදු වුව, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'කෙසිය, ඔහු නස්මි'යි මෙසේ වදාළේ ය.

සැබැව කෙසිය, නිවාගතයන්ට පණිවා නොසරුප් වෙයි. වැලිදු, ඒ පුරුෂදමය ශල්‍යක්‍රියයෙහි විනයට නොයේ නම්, පරුෂයෙහි විනයට නොයේ නම්, ශල්‍යක්‍රියපරුෂයෙහි විනයට නොයේ නම්, නිවාගතයෝ ඔහු කියයුතු කොට අනුශාසනා කළයුතු කොට නොසිතත්. නුවණැති සමුම්සරහුද ඔහු කියයුතු කොට අනුශාසනා කටයුතු කොට නොසිතත්. කෙසිය, නිවාගතයන් වහන්සේ යමකු කියයුතු කොට අනුශාසනා කටයුතු කොට නොසිතත් ද, නුවණැති සමුම්සරහුද කියයුතු කොට අනුශාසනා කළයුතු කොට නොසිතත් ද, ආයුෂිකයෙහි තෙල වඩයෙක් මැ ය.

වහන්ස, නිවාගතයන් වහන්සේ යමකු කියයුතු කොට අනුශාසනා කළයුතු කොට නොසිතන සේක් ද, නුවණැති සමුම්සරහුද, කියයුතු කොට අනුශාසනා කළයුතු කොට නොසිතත් ද, හේ එකැතින් මහත් වඩයෙක.

වහන්ස, ඉතා මැනව, ඉතා මැනව ... වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අදපටන්ගෙන දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උචසකු කොට ධරණ සේක්වා.

4. 3. 2. 2

[අශ්වාජාතිය-පච සූත්‍රය]

12. මහණෙනි, රජුගේ හද අශ්වාජාතිය සතර අගෙහින් සමන්විත වූයේ රජුට නිසි වෙයි. රජු විසින් උපහොග කටයුතු වෙයි. රාජාභියෙක් ම යයි ගණනට යෙයි.

කවර සතර අගෙහික යන්: සෘජුබැව්, පද ජවයෙන, අබ්බාසනායෙන, සුරතභාවයෙනැ යි.

මහණෙනි, රජුගේ හද අශ්වාජාතිය මේ සතර අගින් සමන්විත වූයේ රජුට නිසි වූයේ වෙයි. රජු විසින් උපහොග කටයුතු වෙයි. රාජාභියෙක් ම යයි ගණනට යෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම සතර අගෙහින් සමන්විත මහණ ආනුකූලය වෙයි, පානුකූලය වෙයි, දකුණුකූලය වෙයි, අක්කුලිකරණීය වෙයි, ලොකයට අනුතර පුණ්‍යකෘත වෙයි.

කවර සතර අගෙහික යන්: සෘජුබැව්, කුණ්ට්‍රයෙන, ඉවසීමෙන, සුරතභාවයෙනැ යි.

මහණෙනි, මේ සතර අගින් සමන්විත මහණ ආනුකූලය වෙයි ... ලොකයට අනුතර පුණ්‍යකෘත වෙයි.

4. 3. 2. 3.

[අසාපානිය-පනොදුස්සනං]

13. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ භද්දා අසාපානියා සනෙනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වත්තාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා භද්දා අසාපානියො පනොදුච්ඡායං දිස්වා සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති: “කිංහු බො මං අජ්ජ අසාදුමමසාරපි කාරණං කාරෙස්සති, කිමස්සාහං පතිකරොමි”ති. එව රුපොපි භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චා භද්දා අසාපානියො හොති. අයං භික්ඛවෙ පඨමො භද්දා අසාපානියො සනෙනා සංවිජ්ජමානො ලොකස්මිං.

පුන ව පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චා භද්දා අසාපානියො නහෙව බො පනොදුච්ඡායං දිස්වා සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, අපි ව බො ලොමවෙධවිද්දො සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති: “කිංහු බො මං අජ්ජ අසාදුමමසාරපි කාරණං කාරෙස්සති, කිමස්සාහං පතිකරොමි”ති. එවරුපොපි භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චා භද්දා අසාපානියො හොති. අයං භික්ඛවෙ දුතියො භද්දා අසාපානියො සනෙනා සංවිජ්ජමානො ලොකස්මිං.

පුන ව පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චා භද්දා අසාපානියො නහෙව බො පනොදුච්ඡායං දිස්වා සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, නපි ලොමවෙධවිද්දො සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති. අපි ව බො වමමවෙධවිද්දො සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති: “කිංහු බො මං අජ්ජ අසාදුමමසාරපි කාරණං කාරෙස්සති, කිමස්සාහං පතිකරොමි”ති. එවරුපොපි භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චා භද්දා අසාපානියො හොති. අයං භික්ඛවෙ තතියො භද්දා අසාපානියො සනෙනා සංවිජ්ජමානො ලොකස්මිං.

පුන ව පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චා භද්දා අසාපානියො නහෙව බො පනොදුච්ඡායං දිස්වා සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, නපි ලොමවෙධවිද්දො සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, නපි වමමවෙධවිද්දො සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති. අපි ව බො අවධිවෙධවිද්දො සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති: “කිංහු බො මං අජ්ජ අසාදුමමසාරපි කාරණං කාරෙස්සති, කිමස්සාහං පතිකරොමි”ති. එවරුපොපි භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චා භද්දා අසාපානියො හොති. අයං භික්ඛවෙ වතුනො භද්දා අසාපානියො සනෙනා සංවිජ්ජමානො ලොකස්මිං.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරො භද්දා අසාපානියා සනෙනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ වත්තාරොමෙ භද්දා පුරිසාපානියා සනෙනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වත්තාරො?

4. 3. 2. 3.

[අභිඥානනිර්මාණය-පඤ්ඤාද සූත්‍රය]

13. මහණෙනි, මේ හද්‍ර අභිඥානනිර්මාණයේ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමානහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් හද්‍ර අභිඥානනිර්මාණයෙක් කැහිටිසෙය දැක සංවෙග (ඡව) උපදවයි, වෙගයට පැමිණෙයි: “දැන් අස්දම්සාරි මට කවර දඬුවමක් කරන්නේද? මම ඔහුට කිනම් දෑ කෙරෙමි ද”යි. මහණෙනි, මෙබඳු වූ ද ඇතැම් හද්‍ර අභිඥානනිර්මාණයෙක් මෙලොව වෙයි. මහණෙනි, මේ පළමුවන හද්‍ර අභිඥානනිර්මාණය ලෝකයෙහි විද්‍යාමාන වෙයි.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් හද්‍ර අභිඥානනිර්මාණයෙක් කැහිටිසෙය දැක සංවෙග නොම උපදවයි, වෙගයට නො පැමිණේ ම ය. වැළිත් ලොමකුපයෙහි නිකැහිටිත් විද්‍යා ලද්දේ වෙග උපදවයි, වෙගයට පැමිණෙයි: “දැන් අස්දම්සාරි මට කිනම් දඬුවමක් කරන්නේද? මම ඔහුට කිනම් දෑ කෙරෙමි ද?”යි. මහණෙනි, මෙබඳු වූ ද ඇතැම් හද්‍ර අභිඥානනිර්මාණයෙක් මෙලොව ඇත. මහණෙනි, මේ දෙවන හද්‍ර අභිඥානනිර්මාණය ලෝකයෙහි විද්‍යාමාන වෙයි.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් හද්‍ර අභිඥානනිර්මාණයෙක් කැහිටිසෙය දැක සංවෙග නොම උපදවයි. වෙගයට නොද පැමිණෙයි. ලොමකුපයෙහි විත් පහරින් විද්‍යා ලද්දේත් සංවෙග නූපදවයි. වෙගයට නොද පැමිණෙයි. වැළිත් සමෙහි විත්පහරින් විද්‍යා ලද්දේ සංවෙග උපදවයි, වෙගයට පැමිණෙයි: “දැන් අස්දම්සාරි මට කිනම් කාරණාවක් කරන්නේද? මම ඔහුට කිනම් දෑ කෙරෙමි ද”යි. මහණෙනි, මෙබඳු වූ ද ඇතැම් හද්‍ර අභිඥානනිර්මාණයෙක් මෙලොව වෙයි. මහණෙනි, මේ තුන්වන හද්‍ර අභිඥානනිර්මාණය ලෝකයෙහි විද්‍යාමාන වෙයි.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් හද්‍ර අභිඥානනිර්මාණයෙක් කැහිටිසෙය දැක සංවෙග නොම උපදවයි. වෙගයට නොපැමිණෙයි. ලොමකුපයෙහි විත් පහරින් විද්‍යා ලද්දේ සංවෙග නොම උපදවයි. වෙගයට නොපැමිණෙයි. වැළිත් විත් පහරින් විද්‍යා ලද්දේ සංවෙග නොම උපදවයි. වෙගයට නොපැමිණෙයි. වැළිත් ඇට බිඳ්‍යා විත් පහරින් විද්‍යා ලද්දේ සංවෙග උපදවයි, වෙගයට පැමිණෙයි, “දැන් අස්දම්සාරි මට කවර කාරණක් කරන්නේද? මම ඔහුට කිනම් දෑ කෙරෙමි ද”යි. මහණෙනි, මෙබඳු වූ ද ඇතැම් හද්‍ර අභිඥානනිර්මාණයෙක් මෙලොව විද්‍යාමාන වෙයි. මහණෙනි, මේ සතරවන හද්‍ර අභිඥානනිර්මාණය ලෝකයෙහි විද්‍යාමානහ.

මහණෙනි, මේ හද්‍ර අභිඥානනිර්මාණයේ සතර දෙන ලෝකයෙහි විද්‍යාමානහ.

මහණෙනි, එපරිදි ම හද්‍ර වූ මේ පුරුෂාභිඥානනිර්මාණයේ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමානහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා භද්දො පුරිසාජාතියො සුණ්ඤාති අමුක්ඛසමිං නාම ගාමෙ වා නිගමෙ වා ඉන්ධි වා පුරිසො වා දුක්ඛිතො වා කාලකතො වාති. සො තෙන සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති. සංවිග්ගො යොතිසො පදහති. පභිනතො කායෙන වෙච පරමසච්චං සච්ඡිකරොති, පඤ්ඤාය ව අනිවිජ්ඣා පස්සති. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ භද්දො අස්සාජාතියො පතොදච්ඡායං දිස්වා සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං හද්දං පුරිසාජාතියං වදාමි. එවරුපොපි භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චා භද්දො පුරිසාජාතියො භොති. අයං භික්ඛවෙ පඨමො භද්දො පුරිසාජාතියො සතොතා සංවිජ්ජමානො ලොකස්මිං.

පුන ව පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චා භද්දො පුරිසාජාතියො නහෙව බො සුණ්ඤාති අමුක්ඛසමිං නාම ගාමෙ වා නිගමෙ වා ඉන්ධි වා පුරිසො වා දුක්ඛිතො වා කාලකතො වා ති. අපි ව බො සාමං පස්සති ඉන්ධිං වා පුරිසං වා දුක්ඛිතං වා කාලකතං වා. සො තෙන සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති. සංවිග්ගො යොතිසො පදහති. පභිනතො කායෙන වෙච පරමසච්චං සච්ඡිකරොති, පඤ්ඤාය ව අනිවිජ්ඣා පස්සති. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ භද්දො අස්සාජාතියො ලොමවෙධවිද්ධො සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං හද්දං පුරිසාජාතියං වදාමි. එවරුපොපි භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චා භද්දො පුරිසාජාතියො භොති. අයං භික්ඛවෙ දුතියො භද්දො පුරිසාජාතියො සතොතා සංවිජ්ජමානො ලොකස්මිං.

පුන ව පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චා භද්දො පුරිසාජාතියො නහෙව බො සුණ්ඤාති අමුක්ඛසමිං නාම ගාමෙ වා නිගමෙ වා ඉන්ධි වා පුරිසො වා දුක්ඛිතො වා කාලකතො වාති, තපි සාමං පස්සති ඉන්ධිං වා පුරිසං වා දුක්ඛිතං වා කාලකතං වා. අපි ව බවස්ස ඤාති වා සාලොභිතො වා දුක්ඛිතො වා භොති කාලකතො වා. සො තෙන සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති. සංවිග්ගො යොතිසො පදහති. පභිනතො කායෙන වෙච පරමසච්චං සච්ඡිකරොති, පඤ්ඤාය ව අනිවිජ්ඣා පස්සති. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ භද්දො අස්සාජාතියො චම්මවෙධවිද්ධො සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං හද්දං පුරිසාජාතියං වදාමි, එවරුපොපි භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චා භද්දො පුරිසාජාතියො භොති. අයං භික්ඛවෙ තතියො භද්දො පුරිසාජාතියො සතොතා සංවිජ්ජමානො ලොකස්මිං.

පුන ව පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චා භද්දො පුරිසාජාතියො නහෙව බො සුණ්ඤාති අමුක්ඛසමිං නාම ගාමෙ වා නිගමෙ වා ඉන්ධි වා පුරිසො වා දුක්ඛිතො වා කාලකතො වාති. තපි සාමං පස්සති ඉන්ධිං වා පුරිසං වා දුක්ඛිතං වා කාලකතං වා. තපිස්ස ඤාති වා සාලොභිතො වා දුක්ඛිතො වා භොති කාලකතො වා. අපි ව බො සාමඤ්ඤාය ව චුදො භොති සාරීරිකාති වෙදනාති දුක්ඛාති තිබ්බාති බරුති කටුකාති අසාතාති අමනාපාති පාණහරුති. සො තෙන සංවිජ්ජති, සංවෙගං ආපජ්ජති, සංවිග්ගො යොතිසො පදහති. පභිනතො කායෙන වෙච පරමසච්චං සච්ඡිකරොති, පඤ්ඤාය ව අනිවිජ්ඣා පස්සති. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ භද්දො අස්සාජාතියො අට්ඨිවෙධවිද්ධො සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං හද්දං පුරිසාජාතියං වදාමි. එවරුපොපි භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චා භද්දො පුරිසාජාතියො භොති. අයං භික්ඛවෙ චතුස්සො භද්දො පුරිසාජාතියො සතොතා සංවිජ්ජමානො ලොකස්මිං.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතතාරො හද්දා පුරිසාජාතියා සතොතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනති.

මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි හදු පුරුෂාඡානීයයෙක් අසෝ ගමිති හෝ නියමිගමිති හෝ සත්‍රියක හෝ පුරුෂයෙක් හෝ දුඛිත වේවයි, කල්ලරිය කෙළේ වේවයි අසා ද, හෙ එයින් සංවෙග (මනාපියා) කෙරෙයි, සංවෙගයට පැමිණෙයි. උපත් සංවෙග ඇත්තේ, නිවන් කර ගිය සිත් ඇත්තේ නුවණින් ප්‍රධන් වියා කෙරෙයි. නාමකයිනුත් නිවන් දක්නේ විදගීතා සහිත මාගී ප්‍රඥයෙන් ද විනිවිද දකියි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ හදු ආඥාඡානීය කැතිවිසෙය දැක සංවෙග කෙරේද, වෙගයට පැමිණේ ද, මහණෙනි, මේ හදු පුරුෂාඡානීයයා එබඳු හ යි මම කියමි. මහණෙනි, මෙලොව මෙබඳු වූත් ආතාමි හදු පුරුෂාඡානීයයෙක් වෙයි. මහණෙනි, මේ පළමුවන හදු පුරුෂාඡානීයයා ලොකයෙහි විද්‍යමාන වේ.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි හදු පුරුෂාඡානීයයෙක් අසෝ ගමෙහි හෝ නියමිගමෙහි හෝ සත්‍රියක හෝ පුරුෂයෙක් හෝ දුඛිත වේවයි, කල්ලරිය කෙළේ වේවයි නො ම අසා ද, වැලිත් දුඛිත වූ හෝ කල්ලරිය කළා වූ හෝ සත්‍රියක හෝ පුරුෂයකු හෝ තෙමේන් දක්නේ ය. හේ එයින් සංවෙග කෙරේ. සංවෙගයට පැමිණේ සංවෙග ඇත්තේ නිවන් කර ගිය සිත් ඇත්තේ නුවණින් ප්‍රධන් වියා කෙරේ. නාමකයිනුත් නිව්ණය පසක් කරන්නේ විදගීතා සහිත මාගීප්‍රඥයෙන් ද විනිවිද දකී මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ හදු අඥාඡානීය ලොකයෙහි විත් පහරින් විදනා ලද්දේ වෙග දනවා ද, වෙගයට පැමිණේ ද, මහණෙනි, මම මේ හදු පුරුෂාඡානීයයා එබඳු හ යි කියමි. මහණෙනි, මෙබඳු වූත් ආතාමි හදු පුරුෂාඡානීයයෙක් මෙලොවිහි වෙයි. මහණෙනි, මේ දෙවන හදු පුරුෂාඡානීයයා ලොකයෙහි විද්‍යමාන වේ.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි හදු පුරුෂාඡානීයයෙක් අසෝ ගමෙහි හෝ නියමිගමෙහි හෝ සත්‍රියක හෝ පුරුෂයෙක් හෝ දුඛිත වේවයි, කල්ලරිය කෙළේ වේවයි නො ම අසා ද, දුඛිත වූ හෝ කල්ලරිය කළා වූ හෝ සත්‍රියක හෝ පුරුෂයකු හෝ තෙමේන් නො දකී ද, වැලිත් ඔහුගේ නැයෙක් හෝ සහලේ නැයෙක් හෝ දුඛිත වූයේ හෝ කල්ලරිය කෙළේ හෝ වේ ද, හෙ එයින් සංවෙග කෙරෙයි. සංවෙගයට පැමිණෙයි, සංවෙගයට පැමිණියේ නිවණට ගිය සිතැත්තේ නුවණින් ප්‍රධන් වියා කෙරෙයි. නාමකයිනුත් නිවන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කරණුයේ විදගීතා සහිත මාගීප්‍රඥයෙන් විනිවිද දකී. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ හදු අඥාඡානීය තෙමේ ලොකෙහි විත් පහරින් විදනා ලද්දේ සංවෙග දනවා ද, වෙගයට පැමිණේ ද, මහණෙනි, මම මේ හදු පුරුෂාඡානීයයා එබඳු හ යි කියමි. මහණෙනි, මෙබඳු වූත් ආතාමි හදු පුරුෂාඡානීයයෙක් මෙලොවිහි වෙයි. මහණෙනි, මේ තුන්වන හදු පුරුෂාඡානීයයා ලොකයෙහි විද්‍යමාන වෙයි.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුරුෂාඡානීයයෙක් අසෝ ගමෙහි හෝ නියමිගමෙහි හෝ සත්‍රියක හෝ පුරුෂයෙක් හෝ දුඛිත වේවයි. කල්ලරිය කෙළේ වේවයි නො ම අසා ද, දුඛිත වූ හෝ කල්ලරිය කළා වූ හෝ සත්‍රියක හෝ පුරුෂයකු හෝ තෙමේන් නො දක්නේ ද, ඔහුගේ නැයෙක් හෝ සහලේ නැයෙක් හෝ දුඛිත වූයේ හෝ කල්ලරිය කෙළේ හෝ නො වේ ද, වැලිත් තෙමේ ම දුක් වූ නිවු වූ බර වූ කදුක වූ අමඬුර වූ අමනොහර වූ ප්‍රාණහර වූ ශාරීරිකවෙදනායෙන් පහස්තා ලද්දේ වෙයි. හෙ එයින් සංවෙග කෙරේ. සංවෙගයට පැමිණේ. සංවෙගයට පැමිණියේ නිවණට ගිය සිතැත්තේ නුවණින් ප්‍රධන් වියා කෙරේ. නාමකයිනුත් නිවන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කරණුයේ විදගීතා සහිත ප්‍රඥයෙනුත් විනිවිද දකී. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ හදු අඥාඡානීය ඇට බිඳුනා විත් පහරින් විදනා ලද්දේ සංවෙග දනවා ද, වෙගයට පැමිණේ ද, මහණෙනි, මම මේ හදු පුරුෂාඡානීයයා එබඳු හ යි කියමි. මහණෙනි, මෙබඳු වූත් ආතාමි හදු පුරුෂාඡානීයයෙක් මෙලොවිහි වෙයි. මහණෙනි, මේ හදු වූ සතරවන පුරුෂාඡානීයයා ලොකයෙහි විද්‍යමාන වේ.

මහණෙනි, මේ සතර පුරුෂාඡානීයයෝ ලොකයෙහි විද්‍යමානහ.

4. 3. 2. 4.

[නාගස්ථානං]

14. වතුහි භික්ඛවෙ අබෙහති සමන්තාගතො රඤ්ඤා නාගො රුජාරහො හොති රුජහොගො. රඤ්ඤා අභගනොච්ච සඛිං ගච්ඡති. කතමෙති වතුහි?

ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො සොනා ච හොති හන්තා ච බන්තා ච ගන්තා ච.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො සොනා හොති, ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො යමෙනං හන්දිමමසාරථි කාරණං කාරෙති යදි වා කතපුබ්බං යදි වා අකතපුබ්බං, තං අට්ඨිකත්වා¹ මතස්සි කත්වා සඛිං වෙතසො² සමන්තා-හරිත්වා ඔභිතසොතො පුණාති. එවං බො භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො සොනා හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො හන්තා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො සඛිගාමගතො හන්දිමපි හන්ති³ හන්දාරුහමපි හන්ති³ අස්සමපි හන්ති අස්සාරුහමපි හන්ති රථමපි හන්ති රථිකමපි හන්ති පතතිකමපි හන්ති. එවං බො භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො හන්තා හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො බන්තා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො සඛිගාමගතො බමො හොති සත්තිප්පහාරුතං උසුප්පහාරුතං⁴ අසිප්පහාරුතං ඵරසුප්පහාරුතං හෙරිපණ්ණවසඛිතිණ්ණවතින්තාදසද්දානං. එවං බො භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො බන්තා හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො ගන්තා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො යමෙනං හන්දිමමසාරථි දිසං පෙසෙති යදි වා ගතපුබ්බං යදි වා අගතපුබ්බං, තං බිප්පඤ්ඤාච⁵ ගන්තා හොති. එවං බො භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො ගන්තා හොති.

ඉමෙති බො භික්ඛවෙ වතුහි අබෙහති සමන්තාගතො රඤ්ඤා නාගො රුජාරහො හොති රුජහොගො. රඤ්ඤා අභගනොච්ච සඛිං ගච්ඡති.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු ආනු-කෙය්‍යො හොති පානුකෙය්‍යො, දකඛිකෙය්‍යො, අඤ්ඤාච්ඡාරණිකෙය්‍යො, අනුතරං පුඤ්ඤාකෙතනං ලොකස්ස.

කතමෙති වතුහි? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සොනා ච හොති හන්තා ච බන්තා ච ගන්තා ච.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු සොනා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු නථාගතප්ප-වෙදිතෙ ධම්මවිතයෙ දෙසියමාතෙ අට්ඨිකත්වා මතස්සි කත්වා සඛිං වෙතසො² සමන්තාහරිත්වා ඔභිතසොතො ධම්මං පුණාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු සොනා හොති.

1. අට්ඨිං කත්වා - මජ්ඣං. 2. සඛිවෙතසා - මජ්ඣං. 3. අගතති - මජ්ඣං.

4. අසිප්පහාරුතං උසුප්පහාරුතං - මජ්ඣං. 5. බිප්පමෙව - මජ්ඣං.

4. 3. 2. 4.

[නාග සූත්‍රය]

14. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත රජුගේ ඇත් රාජාභි චේ රජුහු විසින් වළඳ කළයුතු වේ. රාජාවයවයෙක් ම ය යි ගණනට යෙයි. කවර සතර කරුණෙන යත්:

මහණෙනි, මෙලොව රජුගේ ඇත් අසනුයේ ද වෙයි. නසනුයේ ද, ඉවසනුයේ ද, යනුයේ ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ රජුගේ ඇත් අසනුයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව රජුගේ ඇත් කළවිරු වේවයි, නො කළවිරු වේවයි, යම් කම්කවුලු හසනිදම්සසාරපි නුලුන් ලවා කරවා ද, එය අර්ථ ව මෙනෙහි කොට සියල්ල සිතට සමනා ගෙන රුකලු කන් ඇති ව අසා ද, මහණෙනි, මෙසේ රජුගේ ඇත් අසනුයේ නම් වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ රජුගේ ඇත් නසනුයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව රජුගේ ඇත් සඬග්‍රාමගිනියට ගියේ ඇතුළු නසයි. ඇතරුවා ද නසයි. අසුළු නසයි. අසරුවා ද නසයි. රිය ද නසයි. රිය නැගි යොබ ද නසයි. පාබල ද නසයි. මහණෙනි, මෙසේ රජුගේ ඇත් නසනුයේ නම් වේ.

මහණෙනි, කෙසේ රජුගේ ඇත් ඉවසනුයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව රජුගේ ඇත් සඬග්‍රාමගිනියට ගියේ සිරිය පහර, හි පහර, කඩු පහර, පොරෝ පහර, බෙර පණාබෙර සක් දෙණ්ණිම යන නිත්තාද ගබද ඉවසයි. මහණෙනි, මෙසේ රජුගේ ඇත් ඉවසනුයේ නම් වේ.

මහණෙනි, කෙසේ රජුගේ ඇත් යනුයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව රජුගේ ඇත් ගිය විරු දිග වේවයි නොගිය විරු දිග වේවයි, යම් දිගකට ඇත්දම්සාරි මෙහෙයා ද, එදිගට වහා ම යනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ රජුගේ ඇත් යනුයේ නම් වේ.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූ රජුගේ ඇත් රජුට නිසි වූයේ රජු විසින් වළඳ කළයුතු වූයේ වෙයි. රාජාවයවයෙක් ම ය යි ගණනට යෙයි.

මහණෙනි, එපරිදිම සතර කරුණෙකින් සමන්විත මහණ ආහුනෙය්‍ය වේ. පාහුණෙය්‍ය වේ. දකඛ්ණෙය්‍ය වේ. අඤ්ඤාචාරණිය වේ. ලොකයාට අනුතතර පුණ්‍යකෞතු වෙයි.

කවර සතර කරුණෙන යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ අසනුයේ ද, නසනුයේ ද, ඉවසනුයේ ද, යනුයේ ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ අසනුයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ තපාගතයන් විසින් වදාරණ ලද ධර්ම විනය දෙසනු ලබන කල්හි අර්ථව මෙනෙහි කොට සියල්ල සිතට සමනා ගෙන රුකලු කන් ඇතිව ඒ දහම් අසයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අසනුයේ නම් වෙයි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු හන්තා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමවිතක්කං නාධිවාසෙති පජ්භති විනොදෙති¹ ව්‍යන්තිකරොති අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං ව්‍යාපාදවිතක්කං -පෙ- උප්පන්නං විහිංසාවිතක්කං -පෙ- උප්පන්නුප්පන්නො පාපකො අභුසලො ධම්මො නාධිවාසෙති පජ්භති විනොදෙති ව්‍යන්තිකරොති අනභාවං ගමෙති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු හන්තා හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු බන්තා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු බමො හොති සීතස්ස උණහස්ස ජීෂච්ඡාය පිපාසාය චංසමකයවාතානපයිරිංසපසමචස්සානං දුරුත්තානං දුරාගතානං චචනපථානං, උප්පන්නානං සාරිරිකානං වෙදනානං දුක්ඛානං තිබ්බානං බරුතං කට්ඨකානං අසාතානං අමනාපානං පාණහරුතං අබිවාසිකජාතිකො හොති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු බන්තා හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ගන්තා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යා දිසා අගතපුබ්බා ඉමිනා දීඝෙන අද්ඬුනා යදිදං සබ්බසංඛාරසමථො සබ්බපටිපට්ඨි- නිස්සගො තණ්හකකියො විරුගො නිරොධො තිබ්බානං, තං බිප්පඤ්ඤෙච ගන්තා හොති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ගන්තා හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු ආනුනෙය්‍යො හොති -පෙ- අනුතරං පුඤ්ඤකෙතනං ලොකස්සාති.

4. 3. 2. 5.

[සානසුත්තං]

15. චත්තාරිමානි භික්ඛවෙ සාන්ති. කතමානි චත්තාරි?

අඤ්ච භික්ඛවෙ සානං අමනාපං කාචුං, නඤ්ච කසිරිමානං අන්තරාය සංවත්තති. අඤ්ච භික්ඛවෙ සානං අමනාපං කාචුං, නඤ්ච කසිරිමානං අන්තරාය සංවත්තති. අඤ්ච භික්ඛවෙ සානං මනාපං කාචුං, නඤ්ච කසිරිමානං අන්තරාය සංවත්තති. අඤ්ච භික්ඛවෙ සානං මනාපං කාචුං, නඤ්ච කසිරිමානං අන්තරාය සංවත්තති.

නත්‍ර භික්ඛවෙ යමිදං සානං අමනාපං කාචුං, නඤ්ච කසිරිමානං අන්තරාය සංවත්තති, ඉදං භික්ඛවෙ සානං උභයෙනෙව න කතනබ්බං මඤ්ඤති. යමිපිදං සානං අමනාපං කාචුං, ඉමිනාපි තං න කතනබ්බං මඤ්ඤති. යමිපිදං සානං කසිරිමානං අන්තරාය සංවත්තති, ඉමිනාපි න කතනබ්බං මඤ්ඤති. ඉදං භික්ඛවෙ සානං උභයෙනෙව න කතනබ්බං මඤ්ඤති.

නත්‍ර භික්ඛවෙ යමිදං සානං අමනාපං කාචුං, නඤ්ච කසිරිමානං අන්තරාය සංවත්තති, ඉමසම් භික්ඛවෙ සානෙ බාලො ච පණ්ණිනො ච වෙදිතබ්බො පුරිසන්තමෙ පුරිසවිරියෙ පුරිසපරික්කමෙ. න භික්ඛවෙ බාලො ඉති පටිසං- විකබ්භි, ‘කිඤ්චාපි බො ඉදං සානං අමනාපං කාචුං, අථ චරතිදං සානං කසිරිමානං අන්තරාය සංවත්තති’ති. සො තං සානං න කරොති. තස්ස තං සානං අකසිරිමානං අන්තරාය සංවත්තති. පණ්ණිනො ච බො භික්ඛවෙ ඉති පටිසං- විකබ්භි: ‘කිඤ්චාපි බො ඉදං සානං අමනාපං කාචුං, අථ චරතිදං සානං කසිරිමානං අන්තරාය සංවත්තති’ති. සො තං සානං කරොති. තස්ස තං සානං කසිරිමානං අන්තරාය සංවත්තතිති.

1. විනොදෙති හන්ති - මජ්ඣං.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ තසනුයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ උපන් කාමවිතකිය සිත්හි නො වස්වයි. හැර පියයි. බැහැරි කෙරෙයි. විගතාන්ත කෙරෙයි. අභාවයට පමුණුවයි උපන් ව්‍යාපාදවිතකිය... උපන් විනිසාවිතකිය ... උපනුපන් ලමු අකුසල දහම සිත්හි නො වස්වයි. හැර පියයි. බැහැරි කෙරෙයි. විගතාන්ත කෙරෙයි. අභාවයට පමුණුවයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තසනුයේ නම් වේ.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ ඉවසනුයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ශීතය, උෂ්ණය, බඩසය, පවස, මැසීමදුරු, වා - අච්චි, දිග් දෑ යන මොවුන්ගේ පහස් ඉවසන්නේ වෙයි. නපුරු කොට කී නපුරු කොට පැමිණි වචනපථයන් ද දුක් ඇති නිවු වූ බර වූ කටුක වූ අමගුර වූ අමනාප වූ ප්‍රාණහර වූ උපන් ශාරීරික වෙදනා ඉවසන ප්‍රකෘති ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ඉවසනුයේ නම් වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ යනුයේ නම් වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සියලු උපධින්ගෙන් වෙන් වූ තෘෂ්ණාක්‍ෂය වූ විරුග වූ නිරෝධ වූ සමුසංසාරශමථය යි කියන ලද යම් මේ නිවන් නමැති, මේ දිසී කාලයෙහි නො ගිය විරු දිගෙක් ඇද්ද, එදිග වහාම යනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ යනුයේ නම් වේ.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමකාගත මහණ ආනුතෙය්‍ය වේ. ... ලොකයාගේ අඩුතර පුණ්‍යක්‍ෂත්‍රය වෙයි.

4. 3. 2. 5.

[ධාන සූත්‍රය]

15. මහණෙනි, මේ කාරණයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යන්:

මහණෙනි, කරුණෙක් ඇත. කරන්නට අමනාප ය. එ ද කරුණු ලබන්නේ අතභීයට වැටේ. මහණෙනි, කරුණෙක් ඇත. කරන්නට අමනාප ය. එ ද කරුණු ලබන්නේ අතභීයට වැටේ. මහණෙනි, කරුණෙක් ඇත. කරන්නට මනාපය. එ ද කරුණු ලබන්නේ අතභීයට වැටේ. මහණෙනි, කරුණෙක් ඇත. කරන්නට මනාප ය. එ ද කරුණු ලබන්නේ අතභීයට වැටේ.

මහණෙනි, එහි කරන්නට අමනාප වූ යම් මේ කරුණෙක් ඇද්ද, එ ද කරුණු ලබන්නේ අතභීයට වැටේ ද, මහණෙනි, මේ කරුණ දෙපරිදිම නො කටයුතු කොට හඟනේය. මේ කරුණෙක් කරන්නට අමනාප වේ ද, මෙයින් එය නො කටයුතු කොට හඟනේය. යම් මේ කරුණෙක් කරුණු ලබන්නේ අතභීයට වැටේ ද, මෙයින් නො කටයුතු කොට හඟනේය. මහණෙනි, මේ කරුණ දෙපරිදිම නො කටයුතු කොට හඟනේය.

මහණෙනි, එහි කරන්නට අමනාප යම් ඒ කරුණෙක් ඇද්ද, එ ද කරුණු ලබන්නේ අතභීයට වැටේ ද, මහණෙනි, මේ කරුණෙහි පුරුෂයාගේ ඥානශක්තියෙහි, පුරුෂයාගේ ඥානවිශ්‍යයෙහි, පුරුෂයාගේ ඥානපරාක්‍රමයෙහි ලා බාලයා ද පණ්ඩිතයා ද දත යුතු යි. මහණෙනි, බාල තෙමේ මෙසේ නොසලකයි: 'මේ කරුණ කරන්නට අමනාපය. වැලින් මේ කරුණ කරුණු ලබන්නේ අතභීයට වැටේ' යයි. හෙතෙම එකරුණ නො කෙරෙයි. ඔහුට නො කරුණු ලබන එකරුණ අතභීයට වැටෙයි. මහණෙනි, පණ්ඩිත තෙමේ මෙසේ සලකයි: 'මේකරුණ කරන්නට අමනාපය. වැලින් මේකරුණ කරුණු ලබන්නේ අතභීයට වැටේ' යි. හෙතෙම එකරුණ කෙරෙයි. ඔහුට එකරුණ කරුණු ලබන්නේ අතභීයට වැටෙයි.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යමිදං ඨානං මනාපං කාතුං, තඤ්ච කසිරමානං අනත්ථාය සංවත්තති. ඉමසමිමපි භික්ඛවෙ ඨානෙ බාලො ව පණ්ණිතො ව වෙදිතබ්බො පුරිසත්ථාමෙ පුරිසචිරියෙ පුරිසපරකකමෙ. ත භික්ඛවෙ බාලො ඉති පටිසං-
චිකති: 'කිඤ්චාපි බො ඉදං ඨානං මනාපං කාතුං, අථ වරහිදං ඨානං කසිරමානං අනත්ථාය සංවත්තති'ති. සො තං ඨානං කඳෙති. තස්ස තං ඨානං කසිරමානං අනත්ථාය සංවත්තති. පණ්ණිතො ව බො භික්ඛවෙ ඉති පටිසං-
චිකති: 'කිඤ්චාපි බො ඉදං ඨානං මනාපං කාතුං, අථ වරහිදං ඨානං කසිරමානං අනත්ථාය සංවත්තති'ති. සො තං ඨානං ත කඳෙති. තස්ස තං ඨානං අකසිරමානං අනත්ථාය සංවත්තති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යමිදං ඨානං මනාපං කාතුං, තඤ්ච කසිරමානං අනත්ථාය සංවත්තති, ඉදං භික්ඛවෙ ඨානං උභයෙනෙව කතතබ්බං මඤ්ඤති. යමපිදං ඨානං මනාපං කාතුං, ඉමිනාපි තං කතතබ්බං මඤ්ඤති. යමපිදං ඨානං කසිරමානං අනත්ථාය සංවත්තති, ඉමිනාපි තං කතතබ්බං මඤ්ඤති. ඉදං භික්ඛවෙ ඨානං උභයෙනෙව කතතබ්බං මඤ්ඤති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ වත්තාරි ඨානානිති.

4. 3. 2. 6.

[අප්පමාදසුත්තං]

16. වතුහි භික්ඛවෙ ඨානෙහි අප්පමාදෙ කරණියො, කතමෙහි වතුහි?

කායදුච්චරිතං භික්ඛවෙ පජහථ. කායසුචරිතං භාවෙථ. තත්ථ ව මා පමාදත්ථ. වච්චුච්චරිතං භික්ඛවෙ පජහථ. වච්චුච්චරිතං භාවෙථ. තත්ථ ව මා පමාදත්ථ. මනොදුච්චරිතං භික්ඛවෙ පජහථ. මනොසුචරිතං භාවෙථ. තත්ථ ව මා පමාදත්ථ. මිච්ඡාදිට්ඨිං භික්ඛවෙ පජහථ. සම්මාදිට්ඨිං භාවෙථ. තත්ථ ව මා පමාදත්ථ.

යනො බො භික්ඛවෙ භික්ඛුතො කායදුච්චරිතං පභිණං හොති, කායසුච-
රිතං භාවිතං. වච්චුච්චරිතං පභිණං හොති, වච්චුච්චරිතං භාවිතං. මනොදුච්ච-
රිතං පභිණං හොති, මනොසුචරිතං භාවිතං. මිච්ඡාදිට්ඨි පභිණං හොති,
සම්මාදිට්ඨි භාවිතං. සො ත භායති සම්පරාසිකස්ස මරණස්සාති.

මහණෙනි, එහි කරන්නට මනාප වූ යම් කරුණෙක් වේ ද, එ ද කරණු ලබන්නේ අනභීයට වැටේ ද, මහණෙනි, මේ කරුණෙහි දී පුරුෂයාගේ ඥානශක්තියෙහි, පුරුෂයාගේ ඥානවීර්යයෙහි, පුරුෂයාගේ ඥානපරිත්තයෙහි ලාබාලයා ද පණ්ඩිතයා ද දතයුතු ය. මහණෙනි, බාල මෙසේ නො සලකයි: 'මේ කරුණ කරන්නට මනාපය. වැලින් මෙකරුණ කරණු ලබන්නේ අනභීයට වැටේය'යි. හෙතෙම එකරුණ කෙරෙයි. ඔහුට එකරුණ කරණු ලබන්නේ අනභීයට වැටේ. මහණෙනි, පණ්ඩිත තෙමේ මෙසේ සලකයි: 'මේ කරුණ කරන්නට මනාපය. වැලින් මෙකරුණ කරණු ලබන්නේ අනභීයට වැටේය' යි. හෙතෙම එ කරුණ නො කෙරෙයි. ඔහුට එකරුණ නො කරණු ලබන්නේ අනභීයට වැටෙයි.

මහණෙනි, එහි කරන්නට මනාප යම් ඒ කරුණෙක් ඇද්ද, එ ද කරණු ලබන්නේ අනභීයට වැටේ ද, මහණෙනි, මේ කරුණ දෙපරිදි ම කටයුතු කොට හැකි. යම් මේ කරුණෙක් කරන්නට කැමති වේ ද, මෙයින් එය කළයුතු කොට හැකි. යම් මේ කරුණෙක් කරණු ලබන්නේ අනභීයට වැටේ ද, මෙයින් එය කළයුතු කොට හැකි. මහණෙනි, මේ කරුණ දෙපරිදි ම කළයුතු කොට හැකි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණු යි.

4. 3. 2. 6.

[අප්පමාද සූත්‍රය]

16. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් අප්පමාදය කළ යුතුය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

මහණෙනි, කායදුශ්චරිතය හැර පියව. කාය සුවරිතය වඩව. එහිදු නහමක් පමා වව. මහණෙනි, වාග්දුශ්චරිතය හැර පියව. වාක්සුවරිතය වඩව. එහිදු නහමක් පමා වව. මහණෙනි, මනෝදුශ්චරිතය හැර පියව. මනෝසුවරිතය වඩව, එහිදු නහමක් පමා වව. මහණෙනි, මිසදිටු හැර පියව. සම්මදිටු වඩව. එහි දු නහමක් පමා වව

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණහට කායදුශ්චරිතය ප්‍රතිණ වේ ද, කායසුවරිතය භාවිත වේ ද, වාග්දුශ්චරිතය ප්‍රතිණ වේ ද, වාක්සුවරිතය භාවිත වේ ද, මනෝදුශ්චරිතය ප්‍රතිණ වේ ද, මනෝසුවරිතය භාවිත වේ ද, මිසදිටු ප්‍රතිණ වේ ද, සම්මදිටු භාවිත වේ ද, හෙතෙම සම්පරික මරණයට බියපත් නො වෙයි.

4. 3. 2. 7.

[ආරකෙබ්බානාමං]

17. වතුසු භික්ඛවෙ සාතෙසු අත්තරුපෙන අප්පමාදෙ සතිවෙනසො ආරකෙබ්බා කරණියො. කතමෙසු වතුසු?

මා මෙ රජනියෙසු ධම්මෙසු විතතං රජ්ජිති අත්තරුපෙන අප්පමාදෙ සතිවෙනසො ආරකෙබ්බා කරණියො.

මා මෙ දෙසනියෙසු ධම්මෙසු විතතං දුස්සිති අත්තරුපෙන අප්පමාදෙ සතිවෙනසො ආරකෙබ්බා කරණියො.

මා මෙ මොහනියෙසු ධම්මෙසු විතතං මුය්ඤ්ඤිති අත්තරුපෙන අප්පමාදෙ සතිවෙනසො ආරකෙබ්බා කරණියො.

මා මෙ මදනියෙසු ධම්මෙසු විතතං මජ්ජිති අත්තරුපෙන අප්පමාදෙ සතිවෙනසො ආරකෙබ්බා කරණියො.

යතො බො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො රජනියෙසු ධම්මෙසු විතතං න රජ්ජති විතරගතතා, දෙසනියෙසු ධම්මෙසු විතතං න දුස්සති විතදෙසතතා, මොහනියෙසු ධම්මෙසු විතතං න මුය්ඤ්ඤති විතමොහතතා, මදනියෙසු ධම්මෙසු විතතං න මජ්ජති විතමදතතා, සො නච්ඡමහති, න කමප්පති, න වෙධති, න සත්තාසං ආපජ්ජති. න ච පන සමණවචනහෙතුපි ගච්ඡතිති.

4. 3. 2. 8.

[සංවෙජනියසුත්තං]

18. වත්තාරිමානි භික්ඛවෙ සද්ධස්ස කුලපුත්තස්ස දස්සනියාති සංවෙජනියාති සාතානි. කතමානි වත්තාරි?

ඉධ තථාගතො ජාතොති භික්ඛවෙ සද්ධස්ස කුලපුත්තස්ස දස්සනියං සංවෙජනියං සාතං.

ඉධ තථාගතො අනුත්තරං සමමාසමොධං අභිසම්බුද්ධොති භික්ඛවෙ සද්ධස්ස කුලපුත්තස්ස දස්සනියං සංවෙජනියං සාතං.

ඉධ තථාගතො අනුත්තරං ධම්මචක්ඛං පවතොසීති භික්ඛවෙ සද්ධස්ස කුලපුත්තස්ස දස්සනියං සංවෙජනියං සාතං.

ඉධ තථාගතො අනුපාදිසෙසාය නිබ්බානධාතුයා පරිනිබ්බතොති භික්ඛවෙ සද්ධස්ස කුලපුත්තස්ස දස්සනියං සංවෙජනියං සාතං.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ වත්තාරි සද්ධස්ස කුලපුත්තස්ස දස්සනියාති සංවෙජනියාති සාතානිති.

4. 3. 2. 7.

[ආරක්ඛ සූත්‍රය]

17. මහණෙනි, සතර තැනෙක නමැට නිසි සැටියෙන් (නිත-කැමැත්තෙන්) අප්‍රමාදය-සමාති සම්ප්‍රයුක්ත විතතයාගේ ආරක්‍ෂාව කළයුතුය. කවර සතර තැනෙක යත්:

සිත් ඇලීමට කරුණු වූ දහමිනි මාගේ සිත නහමක් ඇල්ව යි තමහට නිසි සැටියෙන් අප්‍රමාදය - සමාති සම්ප්‍රයුක්ත විතතයාගේ ආරක්‍ෂාව කළයුතු ය.

දෝෂයට කරුණු වූ දහමිනි මාගේ සිත නහමක් දූෂිත වේව යි තමාට නිසි සැටියෙන් අප්‍රමාදය - සමාති සම්ප්‍රයුක්ත විතතයාගේ ආරක්‍ෂාව කළයුතු ය.

මොහතයට කරුණු වූ දහමිනි මාගේ සිත නහමක් මූලා වේව යි තමාට නිසි සැටියෙන් අප්‍රමාදය - සමාති සම්ප්‍රයුක්ත විතතයාගේ ආරක්‍ෂාව කළයුතු ය.

මදයට කරුණු වූ දහමිනි මාගේ සිත නහමක් මත් වේව යි තමහට නිසි සැටියෙන් අප්‍රමාදය - සමාති සම්ප්‍රයුක්ත විතතයාගේ ආරක්‍ෂාව කළයුතු ය.

මහණෙනි, යම් දිනෙක පටන් ගෙන මහණහුගේ සිත විතරුග බැවින් රජ්‍යයට කරුණු වූ දහමිනි නො ඇල් ද, විතදොෂ බැවින් දෝෂයට කරුණු වූ දහමිනි සිත දූෂිත නො වේ ද, මොහයට කරුණු වූ දහමිනි පාහු මොහ ඇති බැවින් සිත නහමක් මූලා වේ ද, මදයට කරුණු වූ දහමිනි පාහු මද ඇති බැවින් සිත නහමක් මත් වේ ද, හෙතෙම තැනි නො ගනී, නො සැල්, නො වෙවුලයි. සන්ත්‍රාසයට නො යෙයි. පරවාදී ශ්‍රමණයන්ගේ වචන හෙතුචෙන් ද මිසිදිවුවට නො යේ මැ යි.

4. 3. 2. 8.

[සංවෙජනීය සූත්‍රය]

18. මහණෙනි, සැදූහැති කුලපුතකු විසින් දැක්කයුතු, සංවෙග කටයුතු, මේ ස්ථානයෝ සතරෙක. කවර සතරෙක යත්:

මහණෙනි, මෙහි තථාගතයන් වහන්සේ උපන්හ යි සැදූහැති කුලපුතකු විසින් දැක්කයුතු සංවෙග කටයුතු ස්ථාන යි.

මහණෙනි, මෙහි තථාගතයන් වහන්සේ අනුතතර සමායක්සමොධිය අවබෝධ කළහ යි සැදූහැති කුලපුතකු විසින් දැක්කයුතු සංවෙග කටයුතු ස්ථාන යි.

මහණෙනි, මෙහි තථාගතයන් වහන්සේ අනුතතර ධම්මකුසල පාවැත්වූ-හ යි සැදූහැති කුලපුතකු විසින් දැක්කයුතු සංවෙග කටයුතු ස්ථාන යි.

මහණෙනි, මෙහි තථාගතයන් වහන්සේ අනුපාදිශෙෂ පරිනිමාණධාතු වෙන් පිරිනිවේශහ යි සැදූහැති කුලපුතකු විසින් දැක්කයුතු සංවෙග කටයුතු ස්ථාන යි.

මහණෙනි, සැදූහැති කුලපුතකු විසින් දැක්කයුතු සංවෙග කටයුතු මේ සතර ස්ථානයෝ යි.

4. 3. 2. 9.

[භයසුනනං]

19. වතතාරිමානි භික්ඛවෙ භයාති. කතමානි වතතාරි? ජාතිහයං ජරුහයං ව්‍යාධිහයං මරණහයං.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ වතතාරි භයානීති.

4. 3. 2. 10.

[දුතියභයසුනනං]

20. වතතාරිමානි භික්ඛවෙ භයාති. කතමානි වතතාරි? අභිතිහයං උදක-හයං රුජ්භයං වොරහයං.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ වතතාරි භයානීති.

කෙසිවග්ගො දුතියො.*

3. භයවග්ගො

4. 3. 3. 1.

[භයසුනනං]

[සාවකපිනිදනං]

21. වතතාරිමානි භික්ඛවෙ භයාති. කතමානි වතතාරි? අතනානුවාද-හයං පරානුවාදහයං දණ්ඩහයං දුග්ගතිහයං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ අතනානුවාදහයං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ඉති පටිසංචිකකිති: ‘අහං චෙව බො පන කායෙන දුච්චරිතං චරෙය්‍යාං, වාචාය දුච්චරිතං චරෙය්‍යාං, මනසා දුච්චරිතං චරෙය්‍යාං, කිඤ්ච තං මං¹ අතනා සීලතො න උපවදෙය්‍යා’ති. සො අතනානුවාදහයස්ස භිතො කායදුච්චරිතං පහාය කායසුචරිතං භාවෙති. වච්චදුච්චරිතං පහාය වච්චසුචරිතං භාවෙති. මනොදුච්චරිතං පහාය මනොසුචරිතං භාවෙති. සුඤ්ඤං අතනානං පරිහරති. ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ අතනානුවාදහයං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ පරානුවාදහයං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ඉති පටිසංචිකකිති: අහංඤ්ච බො පන කායෙන දුච්චරිතං චරෙය්‍යාං, වාචාය දුච්චරිතං චරෙය්‍යාං, මනසා දුච්චරිතං චරෙය්‍යාං, කිං ව තං මං¹ පරෙ සීලතො න උපවදෙය්‍යානිති. සො පරානුවාදහයස්ස භිතො කායදුච්චරිතං පහාය කායසුචරිතං භාවෙති. වච්චදුච්චරිතං පහාය වච්චසුචරිතං භාවෙති. මනොදුච්චරිතං පහාය මනොසුචරිතං භාවෙති. සුඤ්ඤං අතනානං පරිහරති. ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ පරානුවාදහයං.

*නසසුදදනං: කෙසි ජවො පනොදෙ ව නානො ධානෙක පඤ්චමි

අපමාදෙ ව ආරකෙඤ්ඤා සංවෙජනියඤ්ච දෙව භයානීති. - මජ්ඣං.

4. 3. 2. 9.

[හය සූත්‍රය]

19. මහණෙනි, මේ සතර භීතීන් වෙති. කවර සතරහ යත්: ජාතිහය ය. ජරාහය ය. ව්‍යාධිහය ය. මරණහය යි.

මහණෙනි, මේ සතරභීතීන් යි.

4. 3. 2. 10.

[දුතිය හය සූත්‍රය]

20. මහණෙනි, මේ සතර භීතීන් වෙති. කවර සතරහ යත්: අග්නි-හය ය. උදකහය ය. රුජහය ය. වොරහය යි.

මහණෙනි, මේ සතර භීතීන් යි.

කෙසිවගීය දෙවැනි යි.

3. හයවගීය

4. 3. 3. 1.

[හය සූත්‍රය]

[සැවැත්විදහසි]

21. මහණෙනි, මේ සතර භීතීන් වෙති. කවර සතරහ යත්: ආතමානු-වාදහය ය. පරානුවාදහය ය. දණ්ඩහය ය. දුගීනිහය යි.

මහණෙනි, ආත්මානුවාදහය නම් කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් එකෙක් මෙසේ සලකයි: ‘මම ද කයින් දුශචරිත කෙරෙමි නම්’ වචනයෙන් දුශචරිත කෙරෙමි නම්, සිතීන් දුශචරිත කෙරෙමි නම්, කීම, තෙමේ ඒ මට සිලයෙන් උපවාද නො කරන්නේ වේ ද?, හේ ආතමානුවාදහයට බියපත් වූයේ කායදුශචරිතය භාරපියා කායසුචරිතය වඩයි. වාග්දුශචරිතය භාරපියා වාක්සුචරිතය වඩයි. මනෝදුශචරිතය භාරපියා මනසුචරිතය වඩයි. ශුච්ච වූ ආත්මයක් පරිහරණය කෙරේ. මහණෙනි, මේ ආත්මානුවාදහය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පරානුවාදහය නම් කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් මෙසේ සලකයි: ‘මම වැලිත් කයින් දුශචරිත කෙරෙමි නම්, වචනයෙන් දුශචරිත කෙරෙමි නම්, සිතීන් දුශචරිත කෙරෙමි නම්, කීම, පරනු ඒ මට සිලයෙන් උපවාද නො කරන්නාහු වෙත් ද?, හේ පරානුවාද හයට බියපත් වූයේ කායදුශචරිතය භාරපියා කායසුචරිතය වඩයි. වාග්දුශචරිතය භාරපියා වාක්සුචරිතය වඩයි. මනෝදුශචරිතය භාරපියා මනසුචරිතය වඩයි. ශුච්ච වූ ආත්මයක් පරිහරණය කෙරේ. මහණෙනි, මේ පරානුවාදහය යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දණ්ඩහස්? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පස්සති වොරං ආගුචාරිං රුජානො ගහෙඤා විවිධා කමමකාරණා¹ කාරෙනෙත - කසාහිපි තාලෙනෙත, වෙනතහිපි තාලෙනෙත, අද්ධදණ්ඩකෙහිපි තාලෙනෙත, හත්ථමි ඡිඤෙනෙත, පාදමි ඡිඤෙනෙත, හත්ථපාදමි ඡිඤෙනෙත, කණණමි ඡිඤෙනෙත, තාසමි ඡිඤෙනෙත, කණණතාසමි ඡිඤෙනෙත, බ්ලිඛුචාලිකමි කරොනෙත, සඛිච්ඡිකමි කරොනෙත, රුහුමුඛමි කරොනෙත, ජොතිමාලිකමි කරොනෙත, හත්ථපඤ්ජාතිකමි කරොනෙත, ඵරකවත්තිකමි කරොනෙත, චිරකවාසිකමි කරොනෙත, එණෙය්‍යකමි කරොනෙත, බ්ලිසමංසිකමි කරොනෙත, කහාපණකමි කරොනෙත, බාරුපතච්ඡිකමි කරොනෙත, පලිසපරිවත්තිකමි කරොනෙත, පලාලපිස්කමි කරොනෙත, තතෙනතපි තෙලෙන ඔසිඤ්චෙනෙත, සුතබෙහිපි බාද්‍යපෙනෙත, ජ්වනනමි සුලෙ උත්තාසෙනෙත, අසිතාපි සීසං ඡිඤෙනෙත.

තස්ස එවං ගොති: “යථාරූපානං බො පාපකානං කමමානං හෙතු වොරං ආගුචාරිං රුජානො ගහෙඤා විවිධා කමමකාරණා කාරෙනති: කසාහිපි තාලෙනති - ඡෙ- අසිතාපි සීසං ඡිඤෙනති. අහං වෙච්ච බො පත එවරූපං පාපකං කමමං කරොය්‍යං, මමි රුජානො ගහෙඤා එවරූපා විවිධා කමමකාරණා කාරෙය්‍යං: කසාහිපි තාලෙය්‍යං, වෙනතහිපි තාලෙය්‍යං, අද්ධදණ්ඩකෙහිපි තාලෙය්‍යං, හත්ථමි ඡිඤෙය්‍යං, පාදමි ඡිඤෙය්‍යං, හත්ථපාදමි ඡිඤෙය්‍යං, කණණමි ඡිඤෙය්‍යං, තාසමි ඡිඤෙය්‍යං, කණණතාසමි ඡිඤෙය්‍යං, බ්ලිඛුචාලිකමි කරෙය්‍යං, සඛිච්ඡිකමි කරෙය්‍යං, රුහුමුඛමි කරෙය්‍යං, ජොතිමාලිකමි කරෙය්‍යං, හත්ථපඤ්ජාතිකමි කරෙය්‍යං, ඵරකවත්තිකමි කරෙය්‍යං, චිරකවාසිකමි කරෙය්‍යං, එණෙය්‍යකමි කරෙය්‍යං, බ්ලිසමංසිකමි කරෙය්‍යං, කහාපණකමි කරෙය්‍යං, බාරුපතච්ඡිකමි කරෙය්‍යං, පලිසපරිවත්තිකමි කරෙය්‍යං, පලාලපිස්කමි කරෙය්‍යං, තතෙනතපි තෙලෙන ඔසිඤ්චෙය්‍යං, සුතබෙහිපි බාද්‍යෙය්‍යං, ජ්වනනමි සුලෙ උත්තාසෙය්‍යං, අසිතාපි සීසං ඡිඤෙය්‍ය”නති. සො දණ්ඩහස්ස භික්ඛො ත පරෙසං පාහනං පලුමපනො විවරති. ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ දණ්ඩහස්.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුග්ගතිහස්? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා ඉති පටිසං- වික්ඛති: කායදුච්චරිතස්ස බො පාපකො විපාකො අභිසම්පරුයං. වච්චිදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො අභිසම්පරුයං. මනොදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො අභිසම්පරුයං. අහං වෙච්ච බො පත කායෙන දුච්චරිතං චරෙය්‍යං, වාචාය දුච්චරිතං චරෙය්‍යං. මතසා දුච්චරිතං චරෙය්‍යං, කිඤ්ච තං සාහං ත කායස්ස හෙද, පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍යනති. සො දුග්ගතිහස්ස භික්ඛො කායදුච්චරිතං පහාය කායසුවරිතං භාවෙති. වච්චිදුච්චරිතං පහාය වච්චිසුවරිතං භාවෙති. මනොදුච්චරිතං පහාය මනොසුවරිතං භාවෙති. සුද්ධං අත්තාතං පරිහරති. ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ දුග්ගතිහස්.

ඉමති බො භික්ඛවෙ වත්තාරි හයානීති.

මහණෙනි, දණ්ඩනය නම් කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් අපරාධකාරී සොරකු දකී. රජදරුවෝ තෙල සොරා ගෙන විවිධ වූ කම්කටොලු කරත් - කස වැලිනුදු තලන් ද, වේවැලිනුදු තලන් ද, අඬදඬු-යෙනු දු තලන් ද, අතු දු සිඳිත් ද, පාන් සිඳිත් ද, අත්පාන් සිඳිත් ද, කනුදු සිඳිත් ද, නාසාන් සිඳිත් ද, කන් නාසාන් සිඳිත් ද, බ්ලඬහපාලික නම් වධයන් කෙරෙත් ද, සඬබුණ්ඝික නම් වධයන් කෙරෙත් ද, රුහුමුබ නම් වධයන් කෙරෙත් ද, ජොතිමාලික නම් වධයන් කෙරෙත් ද, හත්පජ්ජොතික නම් වධයන් කෙරෙත් ද, ඵරකවතතික නම් වධයන් කෙරෙත් ද, චිරකවාසික නම් වධයන් කෙරෙත් ද, එණෙය්සක නම් වධයන් කෙරෙත් ද, බ්ලිසමංසික නම් වධයන් කෙරෙත් ද, කභාපණක නම් වධයන් කෙරෙත් ද, බාරුපතව්ඡික නම් වධයන් කෙරෙත් ද, පලිසපරිවතතික නම් වධයන් කෙරෙත් ද, පලාල-පීඨක නම් වධයන් කෙරෙත් ද, කනියත තෙලිනුත් ඉසිත් ද, සුතබයන් ලවාන් කවන් ද, දිවස් හුල හිදුවන් ද, කඩුවෙනුදු හිස සිඳිත් ද, (මෙබඳු දඬුවම් ලබන සොරයා)

ඔහුට මෙබඳු සිතෙත් වෙයි: “මෙබඳු පාපකම් හෙතෙයින් අපරාධකාරී සොරකු ගෙන රජදරුවෝ විවිධ කම්කටොලු කරත් ද, කසවැලිනුදු තලන් ද, කඩුවෙනුත් හිස සිඳිත් ද, මම ද මෙබඳු පාපකම් කෙරෙමි නම් රජ දරුවෝ මිසිත් ගෙන මෙ බඳු විවිධ කම්කටොලු කරන්නාහු ය: කසවැලිනුදු තලන්නාහු ය. වේවැලිනුදු තලන්නාහු ය. අඬදඬුයෙනුදු තලන්නාහු ය. අතුදු සිඳින්නාහු ය. පාන් සිඳින්නාහු ය. අත් පාන් සිඳින්නාහු ය. කනුදු සිඳින්නාහු ය. නාසාන් සිඳින්නාහු ය. කන් නාසාන් සිඳින්නාහු ය. බ්ලඬහපාලික නම් වධයන් කරන්නාහු ය. සඬබුණ්ඝික නම් වධයන් කරන්නාහු ය. රුහුමුබ නම් වධයන් කරන්නාහු ය. ජොතිමාලික නම් වධයන් කරන්නාහු ය. හත්පජ්ජොතික නම් වධයන් කරන්නාහු ය. ඵරකවතතික නම් වධයන් කරන්නාහු ය. චිරකවාසික නම් වධයන් කරන්නාහු ය. එණෙය්සක නම් වධයන් කරන්නාහු ය. බ්ලිසමංසික නම් වධයන් කරන්නාහු ය. කභාපණක නම් වධයන් කරන්නාහු ය. බාරුපතව්ඡික නම් වධයන් කරන්නාහු ය. පලිසපරිවතතික නම් වධයන් කරන්නාහු ය. පලාලපීඨක නම් වධයන් කරන්නාහු ය. කනියත තෙලිනුත් ඉසින්නාහු ය. සුතබයන් ලවාන් කවන්නාහු ය. දිවස් හුල හගන්නාහු ය. කඩුවෙනුත් හිස සිඳින්නාහු ය”යි. හෙ දණ්ඩනයට බිය වූයේ මෙරමා අයත් වස්තුව පාහැර ගණිමින් නො හැසිරෙයි. මහණෙනි, මේ දණ්ඩනය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දුගීතිනය නම් කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් මෙ සේ කලකයි: කායදුශ්චරිතයාගේ පරලොව ලමු විපාකයෙක. චරිදුශ්චරිතයාගේ පරලොව ලමු විපාකයෙක. මනොදුශ්චරිතයාගේ පරලොව ලමු විපාකයෙක. මම ද වැලින් කසින් දුශ්චරිත කෙරෙමි නම්, චරිතයෙන් දුශ්චරිත කෙරෙමි නම්, සිතින් දුශ්චරිත කෙරෙමි නම්, කිම, එ් හෙතෙයින් යම් බඳු මම කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටි, නපුරු ගති ඇති, විවෘත ව පතිත වන තීරයෙහි නුපදින්නෙමි වේ දැ යි හෙතෙම දුගීතිනයට බිය වූයේ කායදුශ්චරිතය හැර පියා කාය-සුචරිතය වඩයි චරිදුශ්චරිතය හැරපියා චාත්සුචරිතය වඩයි. මනොදුශ්චරිතය හැරපියා මනස්සුචරිතය වඩයි. ශුඛාකම්භාවයන් පරිහරණය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ දුගීතිනය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර භීතිහු යි.

4. 3. 3. 2.

[උදකොරොහභාහසුනං]

22. චන්තාරිමානි භික්කවෙ භයානි උදකොරොහභාහසුනං පාටිකඛිබ්බි-
තබ්බානි කතමානි චන්තාරි? උභිමහයං, කුමහිලහයං, ආවට්ඨහයං, සුසුකාහයං
ඉමානි බො භික්කවෙ චන්තාරි භයානි උදකොරොහභාහසුනං පාටිකඛිබ්බිතබ්බානි.

එවමෙව බො භික්කවෙ ඉධෙකච්චස්ස කුලපුත්තස්ස ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ
සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො චන්තාරිමානි භයානි පාටිකඛිබ්බි-
තබ්බානි. කතමානි චන්තාරි? උභිමහයං, කුමහිලහයං, ආවට්ඨහයං,
සුසුකාහයං.

කතමඤ්ච භික්කවෙ උභිමහයං? ඉධ භික්කවෙ එකච්චා, කුලපුත්තො
සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති “ඔතිණ්ණොමහි ජාතියා
ජරා, මරණෙන, සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි,
දුකොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අපෙපචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස
දුක්ඛකකුස්ස අනතතිරියා පඤ්ඤයෙථා”ති.

තමෙනං තථා පබ්බජිතං සමානං සම්බභවාරි ඔවදනත් අනුසාසනාති:
“එවං තෙ අභික්කම්මතබ්බං. එවං තෙ පටික්කම්මතබ්බං. එවං තෙ ආලොක-
තබ්බං. එවං තෙ විලොකෙතබ්බං. එවං තෙ සම්මිඤ්ජිතබ්බං. එවං තෙ
පසාරිතබ්බං. එවං තෙ සඛ්ඝාටිපත්තච්චරං ධාරෙතබ්බනති.”

තස්ස එවං හොති: “මයං බො පුබ්බෙ අගාරියභූතා සමානා අඤ්ඤ
ඔවදුමපි අනුසාසමපි. ඉමෙ පනමහාකං පුත්තමනා මඤ්ඤා, තත්තමනා
මඤ්ඤා, ඔවදිතබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤනාති”ති. සො කුපිතො අනතන-
මතො සික්කං පච්චක්ඛාය භිතායාවනනාති. අයං වුච්චති භික්කවෙ භික්ඛු
උභිමහයස්ස භිතො සික්කං පච්චක්ඛාය භිතායාවනනා. උභිමහයනාති බො
භික්කවෙ කොටුපායාසස්සෙතං අධිවචනං. ඉදං වුච්චති භික්කවෙ උභිමහයං.

කතමඤ්ච භික්කවෙ කුමහිලහයං: ඉධ භික්කවෙ එකච්චා, කුලපුත්තො
සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති “ඔතිණ්ණොමහි ජාතියා
ජරා! මරණෙන, සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි,
දුකොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අපෙපචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස
දුක්ඛකකුස්ස අනතතිරියා පඤ්ඤයෙථා”ති.

4. 3. 3. 2.

[උදකොණෙහි සමය]

22 මහණෙනි, දියට බස්නනුට මේ භිනිනු සතර දෙනෙක් කැමැති විය යුත්තාහ. කවර සතර දෙනෙක යත්: රළ බිය, කිඹුල් බිය, සුළි බිය, සැඩමස් බිය යි. මහණෙනි, දියට බස්නනුට මේ සතර භිනිනු කැමැති විය යුත්තාහ.

මහණෙනි, එපරිදි ම සැදුහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම මේ ශාසනයෙහි පැවිදි වන ආතැම් කුලපුත්‍රයකුට මේ සතර භිනිනු කැමැති විය යුත්තාහ කවර සතර භිනිනු ය යත්: උමභය, කුමභිලභය, ආවට්ඨභය, සුසුකා-භය යි

මහණෙනි, උමභය නම් කවරේ ය යත්: මහණෙනි, “ජාතිවිසිනුදු ජරාමරණවිසිනුදු ශොකපරිදේවදු:බද්දොමිතසා උපායාසවිසිනුදු අවතීණියෙමි. දුකට බටුයෙමි. දුක්විසින් මැඩුනෙමි වෙමි. මේ කෙවලදු:බසකකියාගේ අවසන් කිරීම පැණේ නම් මනා නම් නු” යි මෙ ලොව ආතැම් කුලපුත්‍රයෙක් සැදුහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි.

එසේ පැවිදි වූ තෙල මුහුට සමුම්සරු අවවාද කෙරෙත්, අනුශාසනා කෙරෙත්: “තොප විසින් මෙසේ පෙරට යා යුතුය. තොප විසින් මෙසේ වටාලා ආ යුතුය. තොප විසින් මෙසේ ඉදිරි බැලිය යුතුය, තොප විසින් මෙසේ භාත්පස බැලිය යුතුය. තොප විසින් මෙසේ අත් පා වක්කල යුතුය. තොප විසින් මෙසේ අත්පා දිගු කල යුතුය. තොප විසින් මෙසේ සහල පාසිවුරු දැරිය යුතුය” කියා යි.

ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “පෙර අපි ගිහි වූවමෝ සෙස්සනට අවවාදත් කරමෝ වම්භ, අනුශාසනාත් කරමෝ වම්භ. මොහු වනාහි අපගේ පුත්‍රමාත්‍ර-යන් බත්දහ, මුණුපුරත් බත්දහ. (එහෙත් අප) අවවාද කල යුතු කොට අනුශාසනා කල යුතු කොට හඟිති” යි. හේ කිපියේ නොසතුටු සිත් ඇතියේ ශික්ෂාප්‍රත්‍යාඛ්‍යාත කොට ගිහිගෙට පෙරලා වැටෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ උමභයෙන් බිය වූයේ ශික්ෂාව හැර ගිහිගෙට පෙරලා වැටුනේ ය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, උමභය යනු ක්‍රොධ-උපායාසයට තෙල නමෙකි. මහණෙනි, මේ උමභය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි කුමභිලභය නම් කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව ආතැම් කුලපුත්‍රයෙක් “ජාතිවිසින් ජරාමරණවිසින් ශොකපරිදේව දු:බද්දොමිතසා-විසින් අවතීණියෙමි. දුකට බටුයෙමි. දුක්විසින් මැඩුනෙමි වෙමි. මේ කෙවල-දු:බසකකියාගේ අවසන් කිරීම පැණේ නම් මනා නම් නු” යි සැදුහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි.

නමෙනං තථා පබ්බජිතං සමානං සමුභව්වාරී ඔවදනනි අනුසාසනනි: “ඉදං තෙ බාදිතබ්බං, ඉදං තෙ න බාදිතබ්බං, ඉදං තෙ භුඤ්ඤිතබ්බං, ඉදං තෙ න භුඤ්ඤිතබ්බං, ඉදං තෙ සාසිතබ්බං, ඉදං තෙ න සාසිතබ්බං, ඉදං තෙ පාතබ්බං, ඉදං තෙ න පාතබ්බං. කප්පියං තෙ බාදිතබ්බං, අකප්පියං තෙ න බාදිතබ්බං, කප්පියං තෙ භුඤ්ඤිතබ්බං, අකප්පියං තෙ න භුඤ්ඤිතබ්බං, කප්පියං තෙ සාසිතබ්බං, අකප්පියං තෙ න සාසිතබ්බං, කප්පියං තෙ පාතබ්බං, අකප්පියං තෙ න පාතබ්බං, කාලෙ තෙ පාතබ්බං, විකාලෙ තෙ න පාතබ්බං, කාලෙ තෙ බාදිතබ්බං, විකාලෙ තෙ න බාදිතබ්බං, කාලෙ තෙ භුඤ්ඤිතබ්බං, විකාලෙ තෙ න භුඤ්ඤිතබ්බං, කාලෙ තෙ සාසිතබ්බං, විකාලෙ තෙ න සාසිතබ්බනනි.”

නස්ස ඵලං හොති: “මයං බො පුබ්බෙ අගාරියභූතා සමානා යං ඉච්ඡාමි නං බාදමි, යං න ඉච්ඡාමි නං න බාදමි, යං ඉච්ඡාමි නං භුඤ්ජාමි, යං න ඉච්ඡාමි නං න භුඤ්ජාමි, යං ඉච්ඡාමි නං සායාමි. යං න ඉච්ඡාමි න නං සායාමි, යං ඉච්ඡාමි නං පිබාමි, යං න ඉච්ඡාමි නං න පිබාමි, කප්පියමපි බාදමි, අකප්පියමපි බාදමි, කප්පියමපි භුඤ්ජාමි, අකප්පියමපි භුඤ්ජාමි, කප්පියමපි සායාමි, අකප්පියමපි සායාමි, කප්පියමපි පිබාමි, අකප්පියමපි පිබාමි, කාලෙපි බාදමි, විකාලෙපි බාදමි, කාලෙපි භුඤ්ජාමි, විකාලෙපි භුඤ්ජාමි, කාලෙපි සායාමි, විකාලෙපි සායාමි, කාලෙපි පිබාමි, විකාලෙපි පිබාමි. යමපි තො සද්ධා ගහපතිකා දිවා විකාලෙ පණ්ණිනං බාදනීයං වා භොජනීයං වා දෙනති, තත්තාපිමෙ මුඛාවරණං මඤ්ඤෙ කරොනති”ති. සො කුපිතො අනතතමතො සිකං පච්චකතාය භිතායාවතනති. අයං චූළචනි භිකකවෙ භිකක්ඛු කුමහීලහයස්ස භිතො සිකං පච්චකතාය භිතායාවතෙනා. කුමහීලහයනති බො භිකකවෙ ඔදරිකතතස්සෙනං අඛිවචනං. ඉදං චූළචනි භිකකවෙ කුමහීලහයං.

කතමඤ්ච භිකකවෙ ආවට්ඨයං? ඉධ භිකකවෙ එකචෙවා කුලපුතො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති “ඔතිණ්ණොමති ජාතියා ජරාමරණෙන, සොකෙති පරිදෙවෙති දුකෙති දෙමනස්සෙති උපායාසෙති, දුකොතිණ්ණො දුකපරෙතො. අපෙපවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුකකිකකිකස්ස අනතතිරියා පඤ්ඤායෙථා”ති. සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො පුබ්බතහසමයං තිවාසෙත්වා පතනවිවරං ආදය ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩිය පටිසති අරකඛිතෙනෙව කාලෙය අරකඛිතාය වාචාය අරකඛිතෙන විතෙනන අනුපට්ඨිතාය සතියා අසංචිතෙති ඉඤ්ඤෙති. සො තථ පස්සති ගහපතිං වා ගහපතිපුතං වා පඤ්චති කාමගුණෙහි සමප්පිතං සමඛිතිභූතං පරිවාරයමානං. නස්ස ඵලං හොති: “මයං බො පුබ්බෙ අගාරියභූතා සමානා පඤ්චසී කාමගුණෙහි සමප්පිතා සමඛිතිභූතා පරිවාරිතා. සංවිජ්ජනෙන බො පතමෙ කුලෙ භොගා, සකකා භොගෙ ව භුඤ්ඤිතං පුඤ්ඤති ව කාදාං යනනුතාහං සිකං පච්චකතාය භිතායාවතනිත්වා භොගෙ ව භුඤ්ඤායං පුඤ්ඤති ව කරෙය්‍යනති.” සො සිකං පච්චකතාය භිතායාවතනති. අයං චූළචනි භිකකවෙ භිකක්ඛු ආවට්ඨහයස්ස භිතො සිකං පච්චකතාය භිතායාවතෙනා. ආවට්ඨහයනති බො භිකකවෙ පඤ්චනෙනනං කාමගුණෙනං අඛිවචනං. ඉදං චූළචනි භිකකවෙ ආවට්ඨහයං.

එසේ පැවිදි වූ තෙල මුහුට සමුම්භරු අවවාද කරත්, අනුසාසනා කරත්: “මේ තොප විසින් කැ යුතුය, මේ තොප විසින් නො කැ යුතුය, මේ තොප විසින් බිදිය යුතුය, මේ තොප විසින් නො බිදිය යුතුය, මේ තොප විසින් ආසවාද නො කළ යුතුය, මේ තොප විසින් පිය යුතුය, මේ තොප විසින් නො පිය යුතුය, තොප විසින් කැප දෑ කැ යුතුය, තොප විසින් නො කැප දෑ නො කැ යුතුය, තොප විසින් කැප දෑ බිදිය යුතුය, තොප විසින් නො කැප දෑ නො බිදිය යුතුය, තොප විසින් කැප දෑ ආසවාද කට යුතුය, තොප විසින් නො කැප දෑ ආසවාද නො කට යුතුය, තොප විසින් කැප දෑ පිය යුතුය, තොප විසින් නො කැප දෑ නො පිය යුතුය, තොප විසින් නිසි කාලයෙහි පිය යුතුය, තොප විසින් විකාලයෙහි නො පිය යුතුය, තොප විසින් කාලයෙහි කැ යුතුය, තොප විසින් විකාලයෙහි නො කැ යුතුය, තොප විසින් කාලයෙහි බිදිය යුතුය, තොප විසින් විකාලයෙහි නො බිදිය යුතුය, තොප විසින් කාලයෙහි ආසවාද කට යුතුය, තොප විසින් විකාලයෙහි ආසවාද නො කට යුතුය” කියා යි.

ඔහුට මෙ බුදු සිතෙක් වෙයි: “අපි පෙර ගිහි වූවමෝ යමක් කැමැත්තමෝ නම් එය කම්භ යමක් නො කැමැත්තමෝ නම් එය නො කම්භ. යමක් කැමැත්තමෝ නම් එය බිදීමහ. යමක් නො කැමැත්තමෝ නම් එය නො බිදීමහ යමක් කැමැත්තමෝ නම් එය ආසවාද කරමිහ. යමක් නො කැමැත්තමෝ නම් එය ආසවාද නො කරමිහ යමක් කැමැත්තමෝ නම් එය බොමිහ. යමක් නො කැමැත්තමෝ නම් එය නො බොමිහ. කැප දෑය ද කම්භ අකැප දෑය ද කම්භ. කැප දෑය ද බිදීමහ. අකැප දෑය ද, බිදීමහ. කැප දෑය ද ආසවාද කරමිහ. අකැප දෑය ද ආසවාද කරමිහ. කැප දෑය ද බොමිහ. අකැප දෑය ද බොමිහ. කාලයෙහි ද කම්භ. විකාලයෙහි ද කම්භ. කාලයෙහි ද බිදීමහ, විකාලයෙහි ද බිදීමහ, කාලයෙහි දු ආසවාද කරමිහ විකාලයෙහි ද ආසවාද කරමිහ, කාලයෙහි ද බොමිහ, විකාලයෙහි ද බොමිහ. සැදූහැඟි ගෙහෙවිහු දැවල විකාලයෙහින් අපට යම් පිණි බාදූයක් හෝ නොපියසක් දෙත් ද, එහිත් මොහු මුබාවරණ කරණවුන් බත්දහ” යි තෙ නිපියේ නො සතුටු සිත් ඇතියේ ශික්ෂාප්‍රත්‍යාබන්ධය කොට ගිහිගෙට පෙරලා වැටෙයි. මහණෙනි, මෙමහණ කුමහිලහයෙන් බිය වූයේ ශික්ෂාව හැර පියා ගිහිගෙට පෙරලා වැටිනැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, කුමහිලහය යනු මහොදරහාවයට (බොහෝකනුවට) තෙල නමෙකි. මහණෙනි, මේ කුමහිලහය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආවට්ඨනය නම් කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් “ජාතිවිසින් ජරාමරණවිසින් ගොකපර්දෙවදුර්බද්ධෙෂ්වරස්ස උපායාසවිසින් අවතීර්ණයෙමි. දුකට බටුයෙමි. දුක්විසින් පෙළුනෙමි. මේ කෙටලදුර්බසකකයාගේ කෙළවර කිරීම පැණේ නම් මනා නම් හු” යි සැදූහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වැදුනේ වෙයි. හෙ මෙසේ පැවිදි වූයේ පෙරවැරැ හැද පෙරව පැ සිටුරු ගෙණ ගමට හෝ තිසම්මිගමට හෝ නො රැකි වූ ම කපින් නො රැකි වචනයෙන් නො රැකි සිහින් නො ඵලඹ සිටි සිතියෙන් අසංවෘත ඉන්ද්‍රියයෙන් පිඩු පිණිස පිවිසෙයි. හේ එහි දී පස්කම්ගුණෙන් සමර්පිත සමන්විත ඉදුරන් පිණවන ගොවියකු හෝ ගොවියා පුතකු හෝ දක්තේ ය. ඔහුට මෙ බුදු සිතෙක් වෙයි: අපි පෙර ගිහි වූවමෝ පස්කම් ගුණයෙන් සමර්පිත ව සමන්විත ව ඉදුරන් පිණවූමිහ. මාගේ කුලයෙහි හොගයෝ විද්‍යාමානසහ හොගයන් වළඳන්නට ද පින් කරන්නට ද හැකිය. ශික්ෂාප්‍රත්‍යාබන්ධය කොට ගිහිගෙට වැටී හොගයන් වළඳම් නම් පින් ද කෙරෙමි නම් මැනව” කියා යි. හෙ ශික්ෂාව හැර පියා ගිහිගෙට වටලා වැටෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ ආවට්ඨනයෙන් බිය වූයේ ශික්ෂාව හැර ගිහිගෙට වැටිනැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ආවට්ඨනය යනු පස්කම් ගුණයට තෙල නමෙකි. මහණෙනි, මේ ආවට්ඨනය යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ සුසුකාභයං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා කුලපුතො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති “ඔතිණ්ණොමහි ජාතියා ජරාමරණෙන, සොකෙහි පරිද්දෙවෙහි දුකෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුකොතිණ්ණොදුකපරෙතො අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුකකිකිනිස්ස අනානිරියා පඤ්ඤයෙථා”ති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තව්වරං ආදාය ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩය පවිසති අරකිකෙනෙව කායෙන අරකිකිනාය වාචාය අරකිකෙන විතෙතන අනුපට්ඨිනාය සතියා අසංවුතෙහි ඉන්ද්‍රියෙහි. සො තත් පස්සති මාතුගාමං දුනතිවත්තං වා දුප්පාරුතං වා, තස්ස මාතුගාමං දිස්වා දුනතිවත්තං වා දුප්පාරුතං වා රුගොචිතතං අනුදායෙති. සො රුගානුදායෙත විතෙතන සිකිං පච්චක්ඛාය භිතායාවතනති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු සුසුකාභයස්ස භිතො සිකිං පච්චක්ඛාය භිතායාවතො. සුසුකාභයන්ති ඛො භික්ඛවෙ මාතුගාමස්සෙතං අධිවචනං. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ සුසුකාභයං.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරි භයානි ඉධෙකච්චස්ස කුලපුතස්ස ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතස්ස පාටිකඛිනි-තබ්බානිති.

4. 3. 3. 3.

[පුගලස්සතනං]

23. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ පුගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වත්තාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුගලො විච්චේචච කාමෙහි විච්චි අකුසලෙහි ධර්මෙහි සම්පතකං සම්මාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ක්කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො තදස්සාදෙති. තන්තිකාමෙති. තෙන ව විතතිං ආපජ්ජති. තත් සීතො තදධිමුතො තබ්බහුලවිහාරී අපරිනිතො කාලං කුරුමානො බ්‍රහ්ම-කායිකාතං දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජති. බ්‍රහ්මකායිකාතං භික්ඛවෙ දෙවානං කප්පො ආයුප්පමාණං. තත් පුජ්ජිතො යාවනායුකං ඨත්වා යාවනකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං තං සබ්බං බෙපෙත්වා නිරයමපි ගච්ඡති. නිරවජ්ජාන-යොතිමපි ගච්ඡති. පෙතතිසියමපි ගච්ඡති. හගවතො පත සාවකො තත් යාවනායුකං ඨත්වා යාවනකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං තං සබ්බං බෙපෙත්වා තස්මිංයෙව හවෙ පරිනිබ්බායති. අයං ඛො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අධිප්පායො, ඉදං නාතාකරණං සුතවතො අරියසාවකස්ස අස්සුතවතා පුජ්ජිතෙන යදිදං ගතියා උප්පත්තියා සති.

මහණෙනි, සුසුකාභය නම් කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් “ජාතිවිසින් ජරාමරණවිසින් ශොකපරිදේවදු:බදොමීතසා-
උපාසාසවිසින් අවතීණී වෙමි, දුකට බටුයෙමි, දුක්විසින් පෙළනෙමි. මේ කෙවල
දු:බසකකියාගේ අවසානය පැණේ නම් මනා තම් නු”යි සැදහෑයෙන් ගිහිගෙන්
නික්ම පැවිද්දට වැදුනේ වෙයි.

හේ මෙහේ පැවිදි වූයේ පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙණ ගමට
හෝ නියමිතමට නො රැක ගත් කයින්, නො රැක ගත් වචනයෙන්, නො
රැක ගත් සිතින් නො එළඹ සිටි සිහියෙන් අසංවෘත ඉඤ්ඤයෙන් සුකත ව
පිඬු පිණිස පිවිසෙයි. හේ එහි දී වසබක් නොවසා හැඳගත් වසබක් නොවසා
පෙරවගත් මාගමක් දක්නේ ය. වසබක් නොවසා හැඳි වසබක් නොවසා පෙරවි
මාගම දුක්ලේන් ඔහුගේ සිත රාගය පුත පුතා පෙළෙයි. හේ රාගයා විසින්
පෙළනු සිතීන් ශික්ෂාව හැර ගිහිගෙට වැටෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ
සුසුකාභයින් බිය වූයේ ශික්ෂාව හැර ගිහිගෙට වැටිනැ යි කියනු ලැබේ.
මහණෙනි, සුසුකාභය යනු මාගමට තෙල තමෙකි. මහණෙනි, මේ සුසුකාභය යි
කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර භිතීහු සැදහෑයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම මෙසස්තෙති
පැවිද්දට පැමිණි කුලපුත්‍රයා විසින් කැමැති විය යුත්තාහ.

4. 3. 3. 3.

[පුද්ගල සූත්‍රය]

23. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ.
කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කාමයෙන් වෙන් ව
අකුසලදහමින් වෙන් ව, විතනී සහිත විචාර සහිත විවෙකයෙන් උපන්
ප්‍රීති සුබය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි හේ ඒ ධ්‍යානය සුබා-
සවාදයෙන් ආසවාද කෙරෙයි. ඒ ධ්‍යානය පතයි. ඒ ධ්‍යානයෙන් ම තුෂ්ටියට
පැමිණෙයි. එහි සිටියේ එහි අභිමුක්ත වූයේ ඒ දූහැනින් බෙහෙවින්
වසන්තේ එයින් නො පිරිනුනේ කලුරිය කරමින් බ්‍රහ්මකායික දෙවියන්ගේ
සහභාවයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, බ්‍රහ්මකායික දෙවියන්ගේ ආයු:ප්‍රමාණය
කල්පයෙනි. එහි පුහුදුන් තෙමේ ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ
ආයු:ප්‍රමාණය යම් පමණ වේ ද එ හැම ගෙවා තිරියට ද යෙයි. තිරිසන්-
යොනට ද යෙයි. ප්‍රෙතවිෂයට ද යෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක
වනාහි එහි ආයු තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයු:ප්‍රමාණය යම් පමණ වේ ද
එ හැම ගෙවා ඒ රූපභාවයෙහි ම පිරිනිවන් පාහේ ය. මහණෙනි, ගතිය
හා උපපතතිය හා ඇති කල්හි අශ්‍රැතවත් පාඨග්ජනයා හා ශ්‍රැතවත්
ආර්යශ්‍රාවකයාගේ මේ විශේෂ යි. මේ අධිකප්‍රයෝගයි. මේ වෙතස යි.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකචෙචා පුග්ගලො විතක්කවිචාරානං චූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං චෙතසො ඵකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ඤානං උපසමපජ්ජි විහරති. සො තදස්සාදෙති. තනනිකාමෙති. තෙන ච විතතිං ආපජ්ජති. තත්ථ ධීනො තදබිමුතො තබ්බහුලවිහාරී අපරිනිනො කාලං කුරුමානො ආභස්සරානං දෙවානං සභව්‍යානං උපපජ්ජති. ආභස්සරානං භික්ඛවෙ දෙවානං දො කප්පා අයුප්පමාණං. තත්ථ පුට්ඨජ්ජනො යාවතායුකං ධ්වං යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං නං සබ්බං බෙපෙත්වා නිරයමි ගච්ඡති නිරවඡානසොතිමි ගච්ඡති පෙනතිවිසයමි ගච්ඡති. භගවතො පන සාවකො තත්ථ යාවතායුකං ධ්වං යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං නං සබ්බං බෙපෙත්වා තස්මිං යෙව භවෙ පරිනිබ්බායති. අයං බො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අධිප්පායො, ඉදං නානාකරණං සුතචතො අරියසාවකස්ස අස්සුතචතා පුට්ඨජ්ජනෙන යදිදං ගතියා උපපතතියා සති.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකචෙචා පුග්ගලො පීතියා ච චිරගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සමපජානො සුඛං ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යං නං අරියා ආවික්කන්ති උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තතියං ඤානං උපසමපජ්ජි විහරති. සො තදස්සාදෙති තනනිකාමෙති තෙන ච විතතිං ආපජ්ජති. තත්ථ ධීනො තදබිමුතො තබ්බහුලවිහාරී අපරිනිනො කාලං කුරුමානො සුභතිණ්ණානං දෙවානං සභව්‍යානං උපපජ්ජති. සුභතිණ්ණානං භික්ඛවෙ දෙවානං චතනාරෙ කප්පා ආයුප්පමාණං. තත්ථ පුට්ඨජ්ජනො යාවතායුකං ධ්වං යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං නං සබ්බං බෙපෙත්වා නිරයමි ගච්ඡති නිරවඡානසොතිමි ගච්ඡති පෙනතිවිසයමි ගච්ඡති. භගවතො පන සාවකො තත්ථ යාවතායුකං ධ්වං යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං නං සබ්බං බෙපෙත්වා තස්මිං යෙව භවෙ පරිනිබ්බායති. අයං බො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අධිප්පායො, ඉදං නානාකරණං සුතචතො අරියසාවකස්ස අස්සුතචතා පුට්ඨජ්ජනෙන යදිදං ගතියා උපපතතියා සති.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකචෙචා පුග්ගලො සුඛස්ස ච පහාණා දුක්ඛස්ස ච පහාණා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඤානං උපසමපජ්ජි විහරති. සො තදස්සාදෙති. තනනිකාමෙති. තෙන ච විතතිං ආපජ්ජති. තත්ථ ධීනො තදබිමුතො තබ්බහුලවිහාරී අපරිනිනො කාලං කුරුමානො වෙහප්ථලානං දෙවානං සභව්‍යානං උපපජ්ජති. වෙහප්ථලානං භික්ඛවෙ දෙවානං පඤ්චකප්පසතාති ආයුප්පමාණං තත්ථ පුට්ඨජ්ජනො යාවතායුකං ධ්වං යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං නං සබ්බං බෙපෙත්වා නිරයමි ගච්ඡති. නිරවඡානසොතිමි ගච්ඡති පෙනති-විසයමි ගච්ඡති. භගවතො පන සාවකො තත්ථ යාවතායුකං ධ්වං යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං නං සබ්බං බෙපෙත්වා තස්මිං යෙව භවෙ පරිනිබ්බායති. -

තවද මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් විනාඩි විවාර සාතිලාලීමෙන් තමා තුළ පැහැදීම් කරණ, සිත පිළිබඳ එකඟ බව ඇති විනාඩි විවාර නැති, සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති, ද්විතීයධ්‍යානය උපයා වෙසෙයි. හේ ඒ දෘඪතා සුබාසවාදයෙන් ආසවාද කෙරෙයි. ඒ දෘඪතා පනයි. ඒ දෘඪතාවන් තුෂ්ටියට පැමිණෙයි. එහි සිටියේ ඒ දෘඪතෙහි අභිමුක්ත වූයේ ඒ දෘඪතාවන් බහුල විහරණ ඇතිවේ, නො පිරිහුනේ කලුරිය කරමින් ආභාසවර දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, ආභාසවර දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය දෙකපෙනි. එහි පෘථග්ජන ආයු ඇතිතාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය යම් පමණ වේද එ හැම ගෙවා තිරයට ද යෙයි. තිරිසන් යොනට ද යෙයි. ප්‍රෙතවිෂයට ද යෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක වනාහි එහි ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය යම් පමණ වේද එ හැම ගෙවා ඒ භවයෙහි ම පිරිනිවෙයි. මහණෙනි, ගතිය හා උපපතිය හා ඇතිකල්හි අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජනයා හා ශ්‍රැතවත් ආරීශ්‍රාවකයාගේ මේ විශේෂ යි. මේ අභිකප්‍රයෝග යි. මේ වෙනස යි.

තව ද මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ප්‍රීතිවිරහයෙන් උපෙක්‍ෂක වූයේ සමාතිමත් වූයේ නුවණින් දන්නේ වාස කෙරෙයි. සුබය ද නාමකයින් විඳ ගනී. යම් දෘඪතා ලදුවකු උපෙක්‍ෂක ය, සමාතිමත් ය, සුබවිහාරී ය යි ආරීයෝ කියත් ද, ඒ තුන්වන දෘඪතාව එළඹ වෙසෙයි. හේ ඒ දෘඪතා සුබාසවාදයෙන් ආසවාද කෙරෙයි. ඒ දෘඪතා පනයි. එයින් තුෂ්ටියට පැමිණෙයි. එහි සිටියේ ඒ දෘඪතෙහි අභිමුක්ත වූයේ ඒ දෘඪතාවන් බහුල විහරණ ඇත්තේ නො පිරිහුනේ කලුරිය කරමින් ශුභකාර්‍යසන දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. මහණෙනි, ශුභකාර්‍යසන දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය සතර කලපයෙනි. එහි පෘථග්ජන ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය යම් පමණ වේද එ හැම ගෙවා තිරයට ද යෙයි. තිරිසන් යොනට ද යෙයි. ප්‍රෙතවිෂයට ද යෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක වනාහි එහි ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය යම් පමණ වේද එ හැම ගෙවා ඒ භවයෙහි ම පිරිනිවෙයි. මහණෙනි, ගතිය හා උපපතිය හා ඇති කල්හි අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජනයා හා ශ්‍රැතවත් ආරීශ්‍රාවකයාගේ මේ විශේෂ යි. මේ අභිකප්‍රයෝග යි, මේ වෙනස යි.

තව ද මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සුබයාගේ ද ප්‍රභාණියෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණියෙන් කාලම සොමිතස් දෙමනසුන් අසනභිගම ව යාමෙන් දුක් නැති, සුව නැති, උපෙක්‍ෂාසමාති පාරිශුද්ධි ඇති වතුම්ධ්‍යානයට එළඹ වෙසෙයි. හේ ඒ ධ්‍යානය සුබාසවාද විසින් ආසවාද කෙරෙයි. ඒ දෘඪතා පනයි. ඒ දෘඪතාවන් තුෂ්ටියට පැමිණෙයි. එහි සිටියේ ඒ දෘඪතෙහි අභිමුක්ත වූයේ ඒ දෘඪතෙහි බහුල විහරණ ඇත්තේ නො පිරිහුනේ කලුරිය කරමින් වෘහත්ඵල දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. මහණෙනි, වෘහත්ඵල දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය පන්සිය කපෙනි. එහි පෘථග්ජන ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය යම් පමණ වේද එ හැම ගෙවා තිරයට ද යෙයි, තිරිසන් යොනට ද යෙයි. ප්‍රෙතවිෂයට ද යෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක වනාහි එහි ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය යම් පමණ වේද ඒ හැම ගෙවා ඒ භවයෙහි ම පිරිනිවෙයි.

අයං බො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අබිප්පායො, ඉදං තානාකරණං සුතචතො අරියසාවකස්ස අසුඤ්චතා පුප්ඵජ්ඣෙනෙත යදිදං ගතියා උපපත්තියා සති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරො පුගගලා සනොතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

4. 3. 3. 4.

[දුතියපුගගලසුත්තං]

24. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ පුගගලා සනොතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වත්තාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො යදෙව තත්ථ භොති රූපගතං වෙදනාගතං සඤ්ඤාගතං සංඛාරගතං විඤ්ඤාණගතං, තෙ ධම්මෙ අනිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සලලතො අසිතො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො අනත්තතො සමනුපස්සති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණං සුඤ්ඤාචාසානං දෙවානං සභවානං උපපජ්ජති. අයං භික්ඛවෙ උපපත්ති අසාධාරණං පුප්ඵජ්ඣෙනෙති.

පුත ව පුරං භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුගගලො විනක්ඛපිචාරානං චූපසමං -පෙ- දුතියං ක්කාතං -පෙ- තතියං ක්කාතං -පෙ- චතුත්ථං ක්කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො යදෙව තත්ථ භොති රූපගතං වෙදනාගතං සඤ්ඤාගතං සංඛාරගතං විඤ්ඤාණගතං, තෙ ධම්මෙ අනිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සලලතො අසිතො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො අනත්තතො සමනුපස්සති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණං සුඤ්ඤාචාසානං දෙවානං සභවානං උපපජ්ජති. අයං භික්ඛවෙ උපපත්ති අසාධාරණං පුප්ඵජ්ඣෙනෙති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරො පුගගලා සනොතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

4. 3. 3. 5.

[තතියපුගගලසුත්තං]

25. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ පුගගලා සනොතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වත්තාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො මේත්තාසභගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති - තථා දුතියං - තථා තතියං - තථා චතුත්ථං, ඉති උභිමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවත්තං ලොකං මේත්තාසභගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්බාපජේකික ඵරිත්ථා විහරති. සො තදස්සාදෙහි තං නිකාමෙහි තෙන ව විතතිං ආපජ්ජති. තත්ථ ඕතො තදබ්බිමුත්තො තබ්බිමුලවිහාරී අපරිනිතො කාලං කුරුමානො බ්‍රහ්ම - කායිකානං දෙවානං සභවානං උපපජ්ජති. බ්‍රහ්ම කායිකානං භික්ඛවෙ දෙවානං කප්පො ආයුප්පමාණං. තත්ථ පුප්ඵජ්ඣතො යාවතායුකා ථූත්වා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං තං සබ්බං බෙසෙත්වා තිරියමපි ගච්ඡති. තිරිච්ඡානසොතිමපි ගච්ඡති. පෙත්තිවිසයමපි ගච්ඡති. -

මහණෙනි, ගතිය උපපතතිය ඇති කල්හි අශ්‍රැතවත් පාඨග්ජනයා හා ශ්‍රැතවත් ආසීශ්‍රාවකයාගේ මේ විශේෂ යි. මේ අධිකප්‍රයෝග යි. මේ වෙනස යි.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යමාන යහ.

4. 3. 3. 4.

[දතියපුග්ගල සූත්‍රය]

24. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමාන යහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කාමයෙන් වෙන් ව ම ... පළමුවන දූභැතට ඇටිඇටිසද සමවැද වෙසෙයි. හේ එහි යම් ම රූපයෙක් ඇත් ද, වෙදනායෙක්, සංඥයෙක්, සංස්කාරයෙක්, විඥනයෙක් ඇත් ද, ඒ දහම් අනිත්‍ය විසින් දුඃඛ විසින් රෝග විසින් ගණ්ඛ විසින් ශල්‍ය විසින් අස විසින් ආබාධ විසින් පරායතන විසින් විනාශ විසින් ශූන්‍ය විසින් අනාත්ම විසින් දක්නේ ය. හේ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි ශුද්ධාවාස දෙවියන්ගේ සහභාවයට යෙයි. මහණෙනි, මේ උපපතතිය පුහුදුත් හා අසාධාරණ යි.

තව ද මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් විතතී විචාරයන් සංහිදීමෙන් ... දෙවන දූභැතට තෙවන දූභැතට ... සතරවන දූභැතට සමවැද වෙසෙයි. හේ එහි යම් ම රූපයෙක්, වෙදනායෙක්, සංඥයෙක්, සංස්කාරයෙක්, විඥනයෙක් ඇත් ද, ඒ දහම් අනිත්‍ය විසින් දුඃඛ විසින් රෝග විසින් ගණ්ඛ විසින් ශල්‍ය විසින් අස විසින් ආබාධ විසින් පරායතන විසින් විනාශ විසින් ශූන්‍ය විසින් අනාත්ම විසින් දක්නේ ය. හේ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි ශුද්ධාවාස දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. මහණෙනි, මේ උපපතතිය පුහුදුනත් හා අසාධාරණ යි.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙන ලෝකයෙහි විද්‍යමාන වෙත්.

4. 3. 3. 5.

[තතියපුග්ගල සූත්‍රය]

25. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමාන වෙත්. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මෙමුත්‍රි සහගත සිතින් එක් දිගක් පැහැසි වෙසෙයි. එසෙයින් දෙවන දිග ද එසෙයින් තෙවන දිග ද එසෙයින් සතරවන දිග දැයි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන සමසන්නයන් කෙරෙහි ආත්මසමතායෙන් මුළු ලෝ විපුල වූ මහදාන වූ අප්‍රමාණ වූ අවේර වූ ව්‍යාබාධ (දොම්නස්) රහිත වූ මෙන්සහගිය සිතින් පැහැසි වෙසෙයි. හේ දූභැත සුඛානුභව විසින් ආස්වාද කෙරෙයි. ඒ දූභැත කැමැති වෙයි ඒ දූභැතින් තුෂ්ටියට පැමිණෙයි. එහි සිටියේ ඒ දූභැතෙහි අධිමුක්ත වූයේ ඒ දූභැතෙන් බහුල විහරණ ඇතියේ නො පිරිහුනේ කල්පිත කරමින් බ්‍රහ්මකායික දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. මහණෙනි, බ්‍රහ්මකායික දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය කල්පයෙකි. එහි පාඨග්ජන ආයු ඇතිනාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය යම් පමණ වේ ද, එහාම ගෙවා තීරයට ද යෙයි. තීරසන් යොනට ද යෙයි. ප්‍රෙතවිෂ්ටට ද යෙයි. -

හගවතො පන සාවකො තත්ථ යාවතායුකං ධ්වං යාවතකං තෙසං
 දෙවතං ආයුප්පමාණං නං සබ්බං බෙපෙත්වා තස්මිං යෙව හවෙ පරිනිබ්බායති.
 අයං බො භික්ඛවෙ විසෙසො අයං අබ්බපායො ඉදං නානාකරණං
 සුභවතො අරියසාවකස්ස අස්සුතචතා පුට්ඨජ්ඣෙන යදිදං ගතියා උපපතතියා
 සති.

සුභ ව පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකවෙවා පුග්ගලො කරුණාසහගතෙන වෙතසා
 -පෙ- ආහස්සරුතං දෙවතං සහව්‍යතං උපපජ්ජති. ආහස්සරුතං භික්ඛවෙ
 දෙවතං ථෙව කප්පා ආයුප්පමාණං -පෙ- මුද්දිතාසහගතෙන වෙතසා -පෙ-
 සුභනිණ්ණාතං දෙවතං සහව්‍යතං උපපජ්ජති. සුභනිණ්ණාතං භික්ඛවෙ
 දෙවතං වතනාඳු කප්පා ආයුප්පමාණං -පෙ- *උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙතසා
 එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති, තථා දුතියං- තථා තතියං- තථා වතුභිං- ඉති
 උඤ්චධො තීරියං සබ්බධි සබ්බතතතාය සබ්බාවතනං ලොකං උපෙක්ඛා-
 සහගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන
 අබ්‍යාපජේඛන ඵරිත්වා විහරති. සො තදස්සාදෙනි තං නිකාමෙනි තෙන ව
 විතතිං අපජ්ජති. තත්ථ ධිතො තදබ්බුතො තබ්බනුලවිහාරී අපරිනිතො
 කාලං කුරුමිංතො වෙහපථලානං දෙවතං සහව්‍යතං උපපජ්ජති.
 වෙහපථලානං භික්ඛවෙ දෙවතං පඤ්චකප්පසතාති ආයුප්පමාණං. තත්ථ
 පුට්ඨජ්ඣො යාවතායුකං ධ්වං යාවතකං තෙසං දෙවතං ආයුප්පමාණං නං
 සබ්බං බෙපෙත්වා තිරියමි ගවජ්ජති. තිරච්ජාතයොතිමි ගවජ්ජති. පෙතති-
 විසයමි ගවජ්ජති. හගවතො පන සාවකො තත්ථ යාවතායුකං ධ්වං යාවතකං
 තෙසං දෙවතං ආයුප්පමාණං නං සබ්බං බෙපෙත්වා තස්මිං යෙව හවෙ
 පරිනිබ්බායති. අයං බො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අබ්බපායො ඉදං
 නානාකරණං සුභවතො අරියසාවකස්ස අස්සුතචතා පුට්ඨජ්ඣෙන යදිදං
 ගතියා උපපතතියා සති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතනාඳු පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා
 ලොකස්මිනි.

4 3. 3. 6.

[වතුත්ථපුග්ගලසුභතං]

26. වතනාඳුමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.
 කතමෙ වතනාඳු ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා පුග්ගලො මෙතනාසහගතෙන වෙතසා එකං දිසං
 ඵරිත්වා විහරති. තථා දුතියං- තථා තතියං- තථා වතුභිං- ඉති උඤ්චධො
 තීරියං සබ්බධි සබ්බතතතාය සබ්බාවතනං ලොකං මේතනාසහගතෙන වෙතසා
 විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛන ඵරිත්වා
 විහරති. සො යදෙව තත්ථ හොති රුපගතං වෙදනාගතං සඤ්ඤාගතං
 සංඛාරගතං විඤ්ඤාණගතං, තෙ ධමමෙ අතිවිවතො දුක්ඛතො ඳුගතො
 ගණ්ඨකො සලලතො අසතො අබ්බාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤාතො
 අනත්තතො සමනුපස්සති. සො කාසස්ස හෙද පරමමරණං සුඤ්චාපාසානං
 දෙවතං සහව්‍යතං උපපජ්ජති. අයං බො භික්ඛවෙ උපපතති අසාධාරණ
 පුට්ඨජ්ඣෙනි.

* ඉමෙසං සුභතප්පදෙසානං පෙය්‍යාලමුඛාති 'සිමු, මජ්ඣං' පොත්තකෙසු අධ්‍යානපතිනාති
 දිසස්සති. ස්වාමිපොත්තකෙ සුභතං සමුපුණ්ණමෙව දිසස්සති

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක වනාහි එහි ආයු ඇතිතාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණය යම් පමණ වේ ද එ හැම ගෙවා ඒ භවයෙහි ම පිරිනිවෙයි. මහණෙනි, ගතිය හා උපපත්තිය හා ඇති තාක් අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජනයා හා ශ්‍රැතවත් ආසීශ්‍රාවකයාගේ මේ විශේෂ යි. මේ අධිකප්‍රයෝග යි. මේ වෙනස යි.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කරුණා සහගත සිතින්...ආභාසවර දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. මහණෙනි, ආභාසවර දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණය කල්පදෙකෙකි. ... මුදිතා සහගත සිතින් ... ශුභකාන්තය දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. මහණෙනි, ශුභකාන්තය දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණය සතර කල්පයෙකි. ... උපෙක්‍ෂා සහගත සිතින් එක් දිගක් පැහැස වෙසෙයි. එසෙයින් දෙවන දිග ද එසෙයින් තෙවන දිග ද එසෙයින් සතර වන දිග ද මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන සමීපත්තියත් කෙරෙහි ආත්මසමතායෙන් මුළු ලොව විපුල වූ මහදාන වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ ව්‍යාබාධ රහිත උපෙක්‍ෂා සහගත සිතින් පැහැස වෙසෙයි. හේ එය සුබානුභව විසින් ආසවාද කෙරෙයි. ඒ දැනැන පතයි. ඒ දැනැනින් තුෂ්ටියට පැමිණෙයි එහි සිටියේ එහි අධිමුත්ත වූයේ ඒ දැනැනින් බහුල විහරණ ඇත්තේ නො පිරිනුන් කලුරිය කරමින් වාහනඵල දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. මහණෙනි, වාහනඵල දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණය පඤ්චකල්ප ශතයෙකි එහි පාඨන්ජන ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණය යම් පමණ වේ ද ඒ හැම ගෙවා තිරයට ද යෙයි. තිරිසන්යෝ-තට ද යෙයි ප්‍රේත විෂයට ද යෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක වනාහි එහි ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණය යම් පමණ වේ ද එ හැම ගෙවා ඒ භවයෙහි ම පිරිනිවෙයි. මහණෙනි, ගතිය හා උපපත්තිය හා ඇති කල්හි අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජනයා හා ශ්‍රැතවත් ආසීශ්‍රාවකයාගේ මේ විශේෂ යි. මේ අධිකප්‍රයෝගයි. මේ වෙනස යි.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙන ලෝකයෙහි විද්‍යමානසහ.

4 3. 3. 6.

[චතුස්සග්ගලසූත්‍රය]

26 .මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මෛත්‍රීසහගත සිතින් එක් දිගක් පැහැස වෙසෙයි. එසෙයින් දෙවන දිග ද එසෙයින් තෙවන දිග ද එසෙයින් සිවුවන දිග ද මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන සමීපත්තියත් කෙරෙහි ආත්මසමතායෙන් මුළු ලොව විපුල වූ මහදාන වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ ව්‍යාබාධ රහිත වූ මෙත් සහගත සිතින් පැහැස වෙසෙයි. හේ යම් ම එහි රූපයෙක්, වේදනායෙක්, සංඥායෙක්, සංඝකාරයෙක්, විඤ්ඤායෙක් වේ ද, ඒ ධර්මයන් අනිත්‍ය විසින්, රොග විසින්, ගඩ විසින්, අඝ විසින්, ආබාධ විසින්, පරායත්ත විසින්, විතාග විසින්, ශුන්‍ය විසින්, අතාත්ම විසින්, නුවණින් දක්නේ ය. හේ කාවුන් මරණින් මතු සුදුවැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, මේ උපපත්තිය පුනුදුනත් හා අසාධාරණ යි.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකවෙවා පුගගලො කරුණාසහගතෙන වෙනසා-
-පෙ- මුදිකාසහගතෙන වෙනසා-පෙ- උපෙකකාසහගතෙන වෙනසා එකං
දිසං ඵරිත්ථා විහරති. තථා දුතියං- තථා තතියං- තථා චතුත්ථිං- ඉති
උදධමධො තිරියං සබ්බඛි සබ්බතතතාය සබ්බාවතනං ලොකං උපෙකකා-
සහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහගතතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන
අභ්‍යාප්තේකිත ඵරිත්ථා විහරති. සො යදෙව තත්ථ හොති රූපගතං චේදනාගතං
සංඝඤ්ඤාගතං සංඛාරගතං විඤ්ඤාණගතං තෙ ධම්මෙ අනිච්චතො දුක්ඛතො
රුචගතො ගණ්ඨතො සලලතො අසතො ආබාධතො පරතො පලොකතො
සුඤ්ඤාතො අතතතතො සම්ප්‍රපසාසති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණා
සුද්ධාවාසානං දෙවානංසහව්‍යතං උපපජ්ජති. අයං භික්ඛවෙ උපපතති
අසාධාරණා පුප්පජ්ජතෙති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චතතාරො පුගගලා සතො සංවිජ්ජමානා
ලොකසමිනති.

4. 3. 3. 7.

[තථාගත අච්ඡරියසුත්තං]

27. තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පාතුභාවා
චතතාරො අච්ඡරියා අඛ්ඞානා ධම්මා පාතුභවන්ති. කතමෙ චතතාරො?

යද භික්ඛවෙ බොධිසතො තුසිතා කායා චචිත්තා සතො සම්පජානො
මාතුකුච්ඡං ඔකකමති, අථ සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බමකෙ, සස්සමණ-
බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සද්දෙවමනුස්සාය අප්පමාණො උලාරො ඔභාසො පාතුභවති
අතික්කමෙමව දෙවානං දෙවානුභාවං. යාපි තා ලොකනන්දිකා අසා
අසංවුතා අකුකාරා අකුකාරතිමිසා යත්තිමෙසං චජ්ජිමසුරියානං එවං මහිද්ධි-
කානං එවං මහානුභාවානං ආභා නානුභොනති, තත්ථපි අප්පමාණො උලාරො
ඔභාසො පාතුභවති අතික්කමෙමව දෙවානං දෙවානුභාවං. යෙපි තත්ථ
සතතා උපපන්නා තෙපි තෙනොභාසෙන අඤ්ඤාමඤ්ඤා සඤ්ජානන්ති
“අඤ්ඤාපි කිර හො සන්ති සතතා ඉධුපපන්නා”ති.

තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පාතුභාවා අයං පඨමො
අච්ඡරියො අඛ්ඞානො ධම්මො පාතුභවති.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ යද බොධිසතො සතො සම්පජානො මාතුකුච්ඡස්මා
තික්කමති, අථ සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බමකෙ, සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා
පජාය සද්දෙවමනුස්සාය අප්පමාණො උලාරො ඔභාසො පාතුභවති.
අතික්කමෙමව දෙවානං දෙවානුභාවං. යාපි තා ලොකනන්දිකා අසා අසංවුතා
අකුකාරා අකුකාරතිමිසා යත්තිමෙසං චජ්ජිමසුරියානං එවං මහිද්ධිකානං
එවං මහානුභාවානං ආභා නානුභොනති, තත්ථපි අප්පමාණො උලාරො
ඔභාසො පාතුභවති අතික්කමෙමව දෙවානං දෙවානුභාවං. යෙපි තත්ථ
සතතා උපපන්නා, තෙපි තෙනොභාසෙන අඤ්ඤාමඤ්ඤා සඤ්ජානන්ති
“අඤ්ඤාපි කිර හො සන්ති සතතා ඉධුපපන්නා”ති.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කරුණා සහගියසිතින් ... මුදිතා සහගියසිතින් ... උපෙක්‍ෂා සහගිය සිතින් එක් දිගක් පැහැස වෙසෙයි. එසෙයින් දෙවෙනි දිග ද එසෙයින් තෙවන දිග ද එසෙයින් සිවුවන දිග ද මෙසේ උඩ යට සරස සෑම තැන සමස්තත්වයන් කෙරෙහි ආත්මසමතායෙන් මුළු ලෝ විපුල වූ, මහදාන වූ, අප්‍රමාණ වූ, අවෙර වූ, ව්‍යාඛාදි රහිත වූ, උපෙක්‍ෂා සහගත සිතින් පැහැස වෙසේ. හේ එහි යම් ම රූපයෙක්, වේදනායෙක්, සංඥායෙක්, සංස්කාරයෙක්, විඤ්ඤායෙක් වේ ද ඒ ධර්මයන් අතින් විසින්, දුඃඛ විසින්, රෝග විසින්, ගණ්ඩ විසින්, ශල්‍ය විසින්, අස විසින්, පරායතන විසින්, විනාශ විසින්, ශුන්‍ය විසින්, අනාත්ම විසින් නුවණින් දක්නේ ය. හේ කාබුත් මරණින් මතු සුදුවැසි දෙවියන්ගේ සහවාසයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, මේ උපපතිය පුහුණුනන් හා අසාධාරණ යි.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලෝ ලොවිහි විද්‍යාමාන යහ.

4. 3. 3. 7.

[නවාගත අවස්ථය සූත්‍රය]

27. මහණෙනි, අතීත් සමයක් සම්බුද්ධි තථාගතයන් වහන්සේගේ පහළ ඵමෙන් සතර ආශවයෝ අද්භූත ධර්ම කෙනෙක් පහළ වෙත්. කවර සතර කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, යම් කලෙක බෝසත් නුසිද්ධිලොවින් සැව සිහි නුවණින් යෙදී මුළුකුස පිළිසඳ ගත්තේ වේ ද, එසඳ පඤ්චකාමාවචර දෙවියන් සහිත, සවන කාමාවචර දෙවියන් සහිත බ්‍රහ්මයන් සහිත ලොකයෙහි, ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් සහිත සෙසු දෙවි මිනිසුන් සහිත සත්ත්වයාලයෙහි දෙවියන්ගේ දෙවානුභාවය ඉක්ම සිටි විපුල වූ අවහාසයෙක් පහළ වෙයි. යම් නිරයෙක මෙබඳු මහත් සාද්ධි ඇති, මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇති මේ සඳහිඳු දෙදෙනාගේ රශ්මිහු නො වැද ගණිත් ද, වළ දෙර ඇති, අසංවෘත වූ, අඳුරු වූ, ගණ්ඩුරු ඇති (වක්‍රුර්විඤ්ඤ වළහන) යම් ඒ ලොකානන්තරිකයෝ ඇද්ද, එහි දු දෙවියන්ගේ දෙවානුභාවය ඉක්ම සිටි විපුල අවහාසයෙක් පහළ වේ. එහි යම් සත්ත්ව කෙනෙක් උපන්න ද, ඔහුන් ඒ අවහාසයෙන් “හවන්ති, අත්‍ය වූත් සත්ත්වයෝ මෙහි පහළවූවාහු ඇති”යි උනුත් හඳුනා ගණිත්.

මහණෙනි, අතීත් සමයක් සම්බුද්ධි තථාගතයන් වහන්සේගේ පහළ ඵමෙන් මේ පළමු වැනි ආශවයෝ අද්භූත ධර්මය පහළ වෙයි.

තවද මහණෙනි, යම් කලෙක බෝසත් සිහි නුවණින් යුක්ත ව මුළු කුසින් බිහි වේ ද, එසඳ පඤ්චකාමාවචර දෙවියන් සහිත, සවන කාමාවචර දෙවියන් සහිත බ්‍රහ්මයන් සහිත ලොකයෙහි ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් සහිත සෙසු දෙවි මිනිසුන් සහිත සත්ත්වයාලයෙහි දෙවියන්ගේ දෙවානුභාවය ඉක්ම සිටි විපුල අවහාසයෙක් පහළ වෙයි. යම් නැතෙක මෙබඳු මහත් සාද්ධි ඇති මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇති, මේ සඳහිඳු දෙදෙනාගේ කාන්තිහු නො වැද ගණිත් ද, එබඳු වූ වළදෙර ඇති, අසංවෘත වූ, අඳුරු වූ, ගණ්ඩුරු ඇති මුළු කුස යම් ඒ ලොකානන්තරිකයෝ ඇද්ද, එහි දු දෙවියන්ගේ දෙවානුභාව ඉක්ම සිටි විපුල අවහාසයෙක් පහළ වේ. එහි යම් සත්ත්ව උපන්න ද ඔහුන් ඒ අවහාසයෙන් “හවන්ති, අත්‍ය වූත් සත්ත්වයෝ මෙහි උපන්නාහු ඇති”යි උනුත් හඳුනා ගණිත්.

තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පාතුභාවා අයං දුතියො අච්ඡරියො අබ්භූතො ධම්මො පාතුභවති.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ යද් තථාගතො අනුතතරං සමමාසමොධිං අභිසමුද්ධංකති, අථ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බමකෙ, සස්සමණ්-
බ්බාභවණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය අප්පමාණො උලාරො ඔහාසො පාතුභවති අතික්කමෙව දෙවානං දෙවානුභාවං යාපි තා ලොකනතරිකා අසා අසංවුතා අකුකාරා අකුකාරනිමිසා යත්තිමෙසං චන්දිමසුරියානං එවං මහිද්ධිකානං එවං මහානුභාවානං ආභා නානුභොනති, තත්ථපි අප්පමාණො උලාරො ඔහාසො පාතුභවති අතික්කමෙව දෙවානං දෙවානුභාවං. යෙපි තත්ථ සත්තා උප්පන්නා තෙපි තෙතොභාසෙන අඤ්ඤාමඤ්ඤං සඤ්ජානන්ති. “අඤ්ඤාපි කිර හො සන්ති සත්තා ඉට්ඨප්පන්නා”ති.

තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පාතුභාවා අයං තතියො අච්ඡරියො අබ්භූතො ධම්මො පාතුභවති.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ යද් තථාගතො අනුතතරං ධම්මවක්කං පවතෙතති, අථ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බමකෙ, සස්සමණ්බ්බාභවණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය අප්පමාණො උලාරො ඔහාසො පාතුභවති අතික්කමෙව දෙවානං දෙවානුභාවං. යාපි තා ලොකනතරිකා අසා අසංවුතා අකුකාරා අකුකාරනිමිසා යත්තිමෙසං චන්දිමසුරියානං එවං මහිද්ධිකානං එවං මහානු-
භාවානං ආභා නානුභොනති, තත්ථපි අප්පමාණො උලාරො ඔහාසො පාතුභවති අතික්කමෙව දෙවානං දෙවානුභාවං. යෙපි තත්ථ සත්තා උප්පන්නා තෙපි තෙතොභාසෙන අඤ්ඤාමඤ්ඤං සඤ්ජානන්ති “අඤ්ඤාපි කිර හො සන්ති සත්තා ඉට්ඨප්පන්නා”ති.

තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පාතුභාවා අයං චතුත්තො අච්ඡරියො අබ්භූතො ධම්මො පාතුභවති.

තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පාතුභාවා ඉමෙ චත්තාරො අච්ඡරියා අබ්භූතා ධම්මා පාතුභවන්ති.

4. 3. 3. 8.

[දුතියතථාගතච්ඡරියස්සත්තං]

28. තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පාතුභාවා චත්තාරො අච්ඡරියා අබ්භූතා ධම්මා පාතුභවන්ති. කතමෙ චත්තාරො?

ආලයාරම්භ භික්ඛවෙ පජා ආලයරතා ආලයසම්මුද්දිතා සා තථාගතෙන අනාලයෙ ධම්මෙ දෙසියමානෙ සුස්සුසති. සොනං ඔදනති. අඤ්ඤාචිත්තං උප්පට්ඨාපෙති.

තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පාතුභාවා අයං පඨමො අච්ඡරියො අබ්භූතො ධම්මො පාතුභවති.

මහණෙනි, අතීන් සමයක් සමුද්ධා තපාගතයන් වහන්සේගේ පහළ විමෙන් මේ දෙවැනි ආශවයී අද්භූත ධර්මය පහළ වෙයි.

තවද මහණෙනි, යම් කලෙක තපාගතයන් වහන්සේ අනුත්තර සමයක් සබ්බකායා අවබෝධ කරණ සේක් ද, එසඳ සද්දෙවක සමාරක සබ්බකායා ලොකයෙහි සමුමණ්ඩාභමණ සද්දෙවමනුෂ්‍ය ප්‍රජායෙහි දෙවියන්ගේ දෙවානුභාවය ඉක්ම සිටි විපුල අවහාසයෙක් පහළ වෙයි. යම් තැනෙක මෙබඳු මහත් සාද්ධි ඇති, මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇති, මේ සදහිරු දෙදෙනාගේ කාන්තිනු නොවැද ගනිත් ද, එබඳු වූ වළඳෙර ඇති, අසංවෘත වූ, අඳුරු වූ, ගණදුරින් ඇස් මුවහ කළ යම් ඒ ලොකාන්තරිකයෝ ඇද්ද එහිදු දෙවියන්ගේ දෙවානුභාවය ඉක්ම සිටි විපුල අවහාසයෙක් පහළ වෙයි. එහි යම් සත්ත්‍ව උපන්හු ද, ඔහුන් ඒ අවහාසයෙන් “හවන්ති, අත්‍යසත්‍යයෝ” මෙහි උපන්හු ඇති”යි උනුත් හඳුනා ගනිත්.

මහණෙනි, අතීන් සමයක් සමුද්ධා තපාගතයන් වහන්සේගේ පහළ විමෙන් මේ තෙවන ආශවයී අද්භූත ධර්මය පහළ වේ.

තවද මහණෙනි, යම් කලෙක තපාගතයන් වහන්සේ අනුත්තර ධර්මවක්‍රය පවත්වන සේක් ද, එසඳ සද්දෙවක සමාරක සබ්බකායා ලොකයෙහි, සමුමණ්ඩාභමණ සද්දෙවමනුෂ්‍ය සත්‍යායාස ප්‍රජායෙහි දෙවියන්ගේ දෙවානු භාවය ඉක්ම සිටි විපුල අවහාසයෙක් පහළ වෙයි. යම් තැනෙක මෙසේ මහත් සාද්ධි ඇති මෙසේ මහත් අනුභාව ඇති මේ සදහිරු දෙදෙනාගේ කාන්තිනු නො වැද ගනිත් ද, වළඳෙර ඇති, අසංවෘත වූ, අඳුරු වූ, ගණදුරින් මුවහ කළ ඇස් ඇති යම් ලොකාන්තරිකයෝ ඇද්ද, එහිදු දෙවියන්ගේ දෙවානුභාවය ඉක්ම සිටි විපුල අවහාසයෙක් පහළ වෙයි. එහි යම් සත්‍ය කෙනෙක් උපන්හු ද, ඔහුන් ඒ අවහාසයෙන් “හවන්ති, අත්‍ය වූත් සත්‍යයෝ” මෙහි උපන්හු ඇති”යි උනුත් හඳුනා ගනිත්.

මහණෙනි, අතීන් සමයක් සමුද්ධා තපාගතයන් වහන්සේගේ පහළ විමෙන් මේ සතර වැනි ආශවයී අද්භූත ධර්මය පහළ වෙයි.

මහණෙනි, අතීන් සමයක් සමුද්ධා තපාගතයන් වහන්සේගේ පහළ විමෙන් මේ සතර ආශවයී අද්භූත ධර්මයෝ පහළ වෙත්.

4. 3. 3. 8.

[දුතියතපාගතවජ්ජිය සූත්‍රය]

28. මහණෙනි, අතීන් සමයක් සමුද්ධා තපාගතයන් වහන්සේගේ පහළ විමෙන් මේ සතර ආශවයී අද්භූත ධර්ම කෙනෙක් පහළ වෙත්. කවර සතර ධර්ම කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, ප්‍රජා නොමෝ ආලය ආරාම කොට ඇත්ති (පඤ්ඤාකාම ගුණ) ආලයෙහි ඇලුනී වෙයි. ආලයෙහි ප්‍රමුද්ධ වෙයි. ඒ ප්‍රජාව තපාගතයන් වහන්සේ විසින් විටට ඇසුරු කළ අරිදහම් දෙසනු ලබන කල්හි අසනු කැමැති වෙයි. කන් රුකොට තබයි. දෑතගනු පිණිස සිත එළවයි.

මහණෙනි, අතීන් සමයක් සමුද්ධා තපාගතයන් වහන්සේගේ පහළ විමෙන් මේ පළමුවන ආශවයී අද්භූත ධර්මය පහළ වෙයි.

මාතාරුමා භික්ඛවෙ පජා මාතරතා මාතසමුද්දිතා. සා නථාගතෙන මාතවීතයෙ ධම්මෙ දෙසියමානෙ සුසසුසති. සොනං ඔදහති. අඤ්ඤාචිත්තං උපට්ඨපෙති.

නථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පාතුභාවා අයං දුතියො අච්ඡරියො අභිභූතො ධම්මො පාතුභවති.

අනුපසමාරුමා භික්ඛවෙ පජා අනුපසමරතා අනුපසමසමුද්දිතා. සා නථාගතෙන ඔපසමිකෙ ධම්මෙ දෙසියමානෙ සුසසුසති. සොනං ඔදහති. අඤ්ඤාචිත්තං උපට්ඨපෙති.

නථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පාතුභාවා අයං තති යො අච්ඡරියො අභිභූතො ධම්මො පාතුභවති.

අවිජ්ජාගතා භික්ඛවෙ පජා අඤ්ඤාභූතා¹ පරියොනඤ්ඤා සා නථාගතෙන අවිජ්ජාචිතයෙ ධම්මෙ දෙසියමානෙ සුසසුසති. සොනං ඔදහති. අඤ්ඤාචිත්තං උපට්ඨපෙති.

නථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පාතුභාවා අයං චතුර්ථො අච්ඡරියො අභිභූතො ධම්මො පාතුභවති.

නථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පාතුභාව ඉමෙ චත්තාරො අච්ඡරියො අභිභූතා ධම්මො පාතුභවන්ති.

4. 3. 3. 9.

[ආනන්දච්ඡේයස්සත්තං]

29. චත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ අච්ඡරියො අභිභූතා ධම්මො ආනන්දො කතමෙ චත්තාරො?

සවෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුපරිසා ආනන්දං දස්සනාය උපසඛකමති, දස්සනෙන සා අත්තමතා හොති. තත්ථ වෙ ආනන්දො ධම්මං භාසති, භාසිතෙනපි සා අත්තමතා හොති. අතිත්තාව භික්ඛවෙ භික්ඛුපරිසා හොති. අථ ආනන්දො තුණ්හි භවති.

සවෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනිපරිසා ආනන්දං දස්සනාය උපසඛකමති, දස්සනෙන සා අත්තමතා හොති. තත්ථ වෙ ආනන්දො ධම්මං භාසති, භාසිතෙනපි සා අත්තමතා හොති. අතිත්තාව භික්ඛවෙ භික්ඛුනිපරිසා හොති. අථ ආනන්දො තුණ්හි භවති.

සවෙ භික්ඛවෙ උපාසකපරිසා ආනන්දං දස්සනාය උපසඛකමති, දස්සනෙන සා අත්තමතා හොති. තත්ථ වෙ ආනන්දො ධම්මං භාසති, භාසිතෙනපි සා අත්තමතා හොති. අතිත්තාව භික්ඛවෙ උපාසකපරිසා හොති. අථ ආනන්දො තුණ්හි භවති.

සවෙ භික්ඛවෙ උපාසිකපරිසා ආනන්දං දස්සනාය උපසඛකමති, දස්සනෙන සා අත්තමතා හොති. තත්ථ වෙ ආනන්දො ධම්මං භාසති, භාසිතෙනපි සා අත්තමතා හොති. අතිත්තාව භික්ඛවෙ උපාසිකපරිසා හොති. අථ ආනන්දො තුණ්හි භවති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරො අච්ඡරියො අභිභූතා ධම්මො ආනන්දෙති.

1. අභිභූතා - සිමු.

මහණෙනි, ප්‍රජාව මානස ආරාම කොට ඇත්ති මානසෙහි ඇලුති මානසෙහි ප්‍රමුද්ධ වූවා වෙයි. ඒ ප්‍රජාව තථාගතයන් වහන්සේ විසින් මානවිතයකර ධර්මය දෙසනු ලබන කල්හි අසනු කැමැති වෙයි. කන් රුකොට තබයි. දෑතගනු පිණිස සිත් එළවයි.

මහණෙනි, අතීත් සමයක් සමුද්ධා තථාගතයන් වහන්සේගේ පහල විමෙන් මේ දෙවන ආශ්වාසී අද්භූත ධර්මය පහල වෙයි.

මහණෙනි, ප්‍රජාව අනුපගමය ආරාම කොට ඇත්ති අනුපගමයෙහි ඇලුති අනුපගමයෙහි ප්‍රමුද්ධ වෙයි. ඒ ප්‍රජාව තථාගතයන් වහන්සේ විසින් උපගමකර ධර්මය දෙසනු ලබන කල්හි අසනු කැමැති වෙයි. කන් රුකොට තබයි. දෑතගන්නා සිත් එළවයි.

මහණෙනි, අතීත් සමයක් සමුද්ධා තථාගතයන් වහන්සේගේ පහල විමෙන් මේ තුන්වැනි ආශ්වාසී අද්භූත ධර්මය පහල වෙයි.

මහණෙනි, ප්‍රජාව අවිද්‍යායෙන් සමකාගතය. අවිද්‍යායෙන් වළදනා ලද්දෙන් අණහිභූතය. හාත්පස වළදනා ලද්ද ය. ඒ ප්‍රජාව තථාගතයන් වහන්සේ විසින් අවිද්‍යාචිතය ඇසුරු කළ ධර්මය දෙසනු ලබන කල්හි අසනු කැමැති වෙයි. කන් රුකොට තබයි. දෑතගන්නා සිත් එළවයි.

මහණෙනි, අතීත් සමයක් සමුද්ධා තථාගතයන් වහන්සේගේ පහල විමෙන් මේ සතර වැනි ආශ්වාසී අද්භූත ධර්මය පහල වෙයි.

මහණෙනි, අතීත් සමයක් සමුද්ධා තථාගතයන් වහන්සේගේ පහල විමෙන් මේ සතර ආශ්වාසී අද්භූත ධර්මයෝ පහල වෙත්.

4. 3. 3. 9.

[ආනන්දවජ්ජිය සූත්‍රය]

29. මහණෙනි, ආනන්දයන් කෙරෙහි මේ සතර ආශ්වාසී අද්භූත ධර්ම කෙනෙක් ඇත. කවර සතර කෙනෙක යන්:

මහණෙනි, ඉදින් භික්ෂූපටීද් ආනන්දයන් දක්නට එළඹේ ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. ඉදින් එ පිරිස්හි ආනන්දයෝ දහම් දෙසත් ද, එ පිරිස භාෂිතයෙහි සතුටු වෙයි. මහණෙනි, භික්ෂූපටීද් අනාප්ත ම වෙයි. එසේ වත් ම ආනන්දයෝ නිශශබ්ද වෙති.

මහණෙනි, ඉදින් භික්ෂූණීපටීද් ආනන්දයන් දක්නට එළඹේ ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. ඉදින් එ පිරිස්හි ආනන්දයෝ දහම් දෙසත් ද, එ පිරිස දෙසීමෙහි සතුටු වෙයි. මහණෙනි, භික්ෂූණීපටීද් අනාප්ත ම වෙයි. එසේ වත් ම ආනන්දයෝ නිශශබ්ද වෙති.

මහණෙනි, ඉදින් උපාසකපටීද් ආනන්දයන් දක්නට එළඹේ ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. එ පිරිස්හි ඉදින් ආනන්දයෝ දහම් දෙසත් ද, එ පිරිස දෙසීමෙහි සතුටු වෙයි. මහණෙනි, උපාසකපටීද් අනාප්ත ම වෙයි. එසේ වත් ම ආනන්දයෝ නිශශබ්ද වෙති.

මහණෙනි, ඉදින් උපාසිකාපටීද් ආනන්දයන් දක්නට එළඹේ ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. එ පිරිස්හි ඉදින් ආනන්දයෝ දහම් දෙසත් ද, එ පිරිස දෙසීමෙහි සතුටු වෙයි. මහණෙනි, උපාසිකාපටීද් අනාප්ත ම වෙයි. එසේ වත් ම ආනන්දයෝ නිශශබ්ද වෙති.

මහණෙනි, මේ සතර ආශ්වාසී අද්භූත ධර්මයෝ ආනන්දයන් කෙරෙහි පහල වෙති.

4. 3. 3. 10

[චක්කවතනිඅච්ඡරියසුභනං]

30. චතතාරොමෙ භික්කවෙ අච්ඡරියා අභිභූතා ධම්මා රඤ්ඤෙ චක්කවතනිමිති, කතමෙ චතතාරො?

සවෙ භික්කවෙ බතනියපරිසා රුජානං චක්කවතනිං දස්සනාය උපසඬකමති. දස්සනෙන සා අත්තමනා හොති. තත්ථ¹ වෙ රුජා චක්කවතනී භාසති, භාසිතෙනපි සා අත්තමනා හොති. අතිත්තාව භික්කවෙ බතනියපරිසා හොති. අථ රුජා චක්කවතනී භුණ්ඨි භවති.

සවෙ භික්කවෙ බ්‍රාහ්මණපරිසා රුජානං චක්කවතනිං දස්සනාය උපසඬකමති, දස්සනෙන සා අත්තමනා හොති. තත්ථ වෙ රුජා චක්කවතනී භාසති, භාසිතෙනපි සා අත්තමනා හොති. අතිත්තාව භික්කවෙ බ්‍රාහ්මණපරිසා හොති. අථ රුජා චක්කවතනී භුණ්ඨි භවති.

සවෙ භික්කවෙ ගහපතියපරිසා රුජානං චක්කවතනිං දස්සනාය උපසඬකමති. දස්සනෙන සා අත්තමනා හොති. තත්ථ වෙ රුජා චක්කවතනී භාසති, භාසිතෙනපි සා අත්තමනා හොති. අතිත්තාව භික්කවෙ ගහපතියපරිසා හොති. අථ රුජා චක්කවතනී භුණ්ඨි භවති.

සවෙ භික්කවෙ සමණපරිසා රුජානං චක්කවතනිං දස්සනාය උපසඬකමති දස්සනෙන සා අත්තමනා හොති. තත්ථ වෙ රුජා චක්කවතනී භාසති, භාසිතෙනපි සා අත්තමනා හොති. අතිත්තාව භික්කවෙ සමණපරිසා හොති. අථ රුජා චක්කවතනී භුණ්ඨි භවති.

ඉමෙ බො භික්කවෙ චතතාරො අච්ඡරියා අභිභූතා ධම්මා රඤ්ඤෙ චක්කවතනිමිති.

ඵවමෙව බො භික්කවෙ චතතාරො අච්ඡරියා අභිභූතා ධම්මා ආනඤ්ඤෙ කතමෙ චතතාරො?

සවෙ භික්කවෙ භික්ඛුපරිසා ආනඤ්ඤෙ දස්සනාය උපසඬකමති, දස්සනෙන සා අත්තමනා හොති. තත්ථ වෙ ආනඤ්ඤෙ ධම්මං භාසති, භාසිතෙනපි සා අත්තමනා හොති. අතිත්තාව භික්කවෙ භික්ඛුපරිසා හොති. අථ ආනඤ්ඤෙ භුණ්ඨි භවති,

සවෙ භික්කවෙ භික්ඛුනිපරිසා -පෙ- සවෙ භික්කවෙ උපාසිකපරිසා -පෙ- සවෙ භික්කවෙ උපාසිකපරිසා ආනඤ්ඤෙ දස්සනාය උපසඬකමති, දස්සනෙන සා අත්තමනා හොති. තත්ථ වෙ ආනඤ්ඤෙ ධම්මං භාසති, භාසිතෙනපි සා අත්තමනා හොති. අතිත්තාව භික්කවෙ උපාසිකපරිසා හොති. අථ ආනඤ්ඤෙ භුණ්ඨි භවති.

ඉමෙ බො භික්කවෙ චතතාරො අච්ඡරියා අභිභූතා ධම්මා ආනඤ්ඤෙති.

කයවග්ගො තනියො.*

1. තච්ඡ - මජ්ඣං.

* තස්සුද්දානා: අත්තානුච්චාද උමි ච - දෙව ච නානා දෙව ච හොතති
මේතනා දෙව ච අච්ඡරියා - අපරා ච තථා දුට්ඨති.

4. 3. 3. 10.

[චක්කවත්තආවස්ථි සූත්‍රය]

30. මහණෙනි, සක්විතිරජු කෙරෙහි මේ සතර ආශාවයී අද්භූත ධර්ම කෙනෙක් ඇත. කවර සතර ධර්ම කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, ඉදින් කැත්පිරිස් සක්විති රජු දක්නට එළඹේ ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. ඉදින් එ පිරිස්හි සක්විතිරජු බෙණේ නම්, බිණීමෙනුදු එ පිරිස සතුටු වෙයි. මහණෙනි, ක්ෂත්‍රියපමිද් අතෘප්ත ම වෙයි. එසේ වත් ම සක්විතිරජු නිශශබ්ද වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් බමුණුපිරිස් සක්විතිරජු දක්නට එළඹේ ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. එ පිරිස්හි සක්විතිරජු ඉදින් බෙණේ නම්, බිණීමෙනුදු එ පිරිස සතුටු වෙයි. මහණෙනි, බ්‍රාහ්මණපමිද් අතෘප්ත ම වෙයි. එසේ වත් ම සක්විතිරජු නිශශබ්ද වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් ගෙහෙවිපිරිස් සක්විතිරජු දක්නට එළඹේ ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. එ පිරිස්හි සක්විතිරජු ඉදින් බෙණේ නම්, බිණීමෙනුදු එ පිරිස සතුටු වෙයි. මහණෙනි, ගෘහපතිපමිද් අතෘප්ත ම වෙයි. එසේ වත් ම සක්විතිරජු නිශශබ්ද වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් මහණපිරිස් සක්විතිරජු දක්නට එළඹේ ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. එ පිරිස්හි ඉදින් සක්විතිරජු බෙණේ නම්, බිණීමෙනුදු එ පිරිස සතුටු වෙයි. මහණෙනි, ශ්‍රමණපමිද් අතෘප්ත ම වෙයි. එසේ වත් ම සක්විතිරජු නිශශබ්ද වෙයි.

මහණෙනි, සක්විතිරජු කෙරෙහි මේ සතර ආශාවයී අද්භූත ධර්ම කෙනෙක් ඇත.

මහණෙනි, එ පරිදි ම ආනන්දයන් කෙරෙහි සතර ආශාවයී අද්භූත ධර්ම කෙනෙක් ඇත. කවර සතර ධර්ම කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, ඉදින් මහණ පිරිස් ආනන්දයන් දක්නට එළඹේ ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. එ පිරිස්හි ඉදින් ආනන්දයෝ දහම් දෙසත් ද, දෙසීමෙනුදු එ පිරිස සතුටු වෙයි. මහණෙනි, මහණපිරිස් අතෘප්ත ම වෙයි. එසේ වත් ම ආනන්දයෝ නිශශබ්ද වෙති.

මහණෙනි, ඉදින් මෙහෙණපිරිස් ... මහණෙනි, ඉදින් උවසුපිරිස් ... මහණෙනි, ඉදින් උවසි පිරිස් ආනන්දයන් දක්නට එළඹේ ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. එ පිරිස්හි ඉදින් ආනන්දයෝ දහම් බෙණෙත් නම්, බිණීමෙනුදු එ පිරිස සතුටු වෙයි. මහණෙනි, උපාසිකාපමිද් අතෘප්ත ම වෙයි. එසේ වත් ම ආනන්දයෝ නිශශබ්ද වෙති.

මහණෙනි, ආනන්දයන් කෙරෙහි මේ සතර ආශාවයී අද්භූත ධර්ම කෙනෙක් ඇත.

4. පුගගලවගෙහා

4 3. 4 1

[සංයෝජනපුගගලපුතනං]

[සාමන්තිදුතං]

31. වතනාඳෙමෙ භික්ඛවෙ පුගගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං. කතමෙ වතනාඳො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුගගලස්ස ඔරමොගියානි සංයෝජනානි අප්පභිණානි හොන්ති. උප්පත්තිපටිලාභියානි සංයෝජනානි අප්පභිණානි හොන්ති. භවපටිලාභියානි සංයෝජනානි අප්පභිණානි හොන්ති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුගගලස්ස ඔරමොගියානි සංයෝජනානි පභිණානි හොන්ති. උප්පත්තිපටිලාභියානි සංයෝජනානි අප්පභිණානි හොන්ති. භවපටිලාභියානි සංයෝජනානි අප්පභිණානි හොන්ති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුගගලස්ස ඔරමොගියානි සංයෝජනානි පභිණානි හොන්ති. උප්පත්තිපටිලාභියානි සංයෝජනානි පභිණානි හොන්ති. භවපටිලාභියානි සංයෝජනානි අප්පභිණානි හොන්ති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුගගලස්ස ඔරමොගියානි සංයෝජනානි පභිණානි හොන්ති. උප්පත්තිපටිලාභියානි සංයෝජනානි පභිණානි හොන්ති. භවපටිලාභියානි සංයෝජනානි පභිණානි හොන්ති.

කතමස්ස භික්ඛවෙ පුගගලස්ස ඔරමොගියානි සංයෝජනානි අප්පභිණානි, උප්පත්තිපටිලාභියානි සංයෝජනානි අප්පභිණානි, භවපටිලාභියානි සංයෝජනානි අප්පභිණානි? සකදගාමස්ස¹. ඉමස්ස බො භික්ඛවෙ පුගගලස්ස ඔරමොගියානි සංයෝජනානි අප්පභිණානි. උප්පත්තිපටිලාභියානි සංයෝජනානි අප්පභිණානි. භවපටිලාභියානි සංයෝජනානි අප්පභිණානි.

කතමස්ස භික්ඛවෙ පුගගලස්ස ඔරමොගියානි සංයෝජනානි පභිණානි, උප්පත්තිපටිලාභියානි සංයෝජනානි අප්පභිණානි, භවපටිලාභියානි සංයෝජනානි අප්පභිණානි? උද්ධංසොතස්ස අකතිට්ඨගාමිනො. ඉමස්ස බො භික්ඛවෙ පුගගලස්ස ඔරමොගියානි සංයෝජනානි පභිණානි. උප්පත්තිපටිලාභියානි සංයෝජනානි අප්පභිණානි. භවපටිලාභියානි සංයෝජනානි අප්පභිණානි.

කතමස්ස භික්ඛවෙ පුගගලස්ස ඔරමොගියානි සංයෝජනානි පභිණානි, උප්පත්තිපටිලාභියානි සංයෝජනානි පභිණානි, භවපටිලාභියානි සංයෝජනානි අප්පභිණානි? අනන්තරපරිනිබ්බාසස්ස. ඉමස්ස බො භික්ඛවෙ පුගගලස්ස ඔරමොගියානි සංයෝජනානි පභිණානි. උප්පත්තිපටිලාභියානි සංයෝජනානි පභිණානි. භවපටිලාභියානි සංයෝජනානි අප්පභිණානි.

1. සකදගාමිකස්ස - සිමු

4. පුද්ගල වර්ග

4. 3. 4. 1.

[සංයෝජනපුද්ගල සූත්‍රය]

[සැවැත්විද්‍යාව]

31. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමානහ. කවර සතර දෙනෙකු යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකුට ඔරමහානිය සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්. අනන්තරූපතනිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්. උපපතනි භවප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකුට ඔරමහානිය සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. අනතුරු උත්පතනිය පිණිස හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්. උපපතනි භවය පිණිස හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකුට ඔරමහානිය සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. අනන්තරූපතනිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. උපපතනිභවප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකුට ඔරමහානිය සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. අනන්තරූපතනිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. උපපතනිභවප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්.

මහණෙනි, කවර පුද්ගලයකුට ඔරමහානිය සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත් ද, අනන්තරූපතනිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත් ද, උපපතනිභවප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත් ද? සකාදගාමිභට ය. මහණෙනි, මේ සකාදගාමී පුද්ගලයාට ඔරමහානිය සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්. (ඔහුට ඉතිරි ඔරමහානිය සංයෝජන සදහා කියු සේය.) අනන්තරූපතනිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්. උපපතනිභවප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්.

මහණෙනි, කවර පුද්ගලයකුට ඔරමහානිය සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත් ද? අනන්තරූපතනිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත් ද, උපපතනිභවප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත් ද? උඬංසොන අකතිට්ඨගාමිභට ය. මහණෙනි, මේ උඬංසොන අකතිට්ඨගාමී පුද්ගලයාට ඔරමහානිය සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. අනන්තරූපතනිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්. උපපතනිභවප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්.

මහණෙනි, කවර පුද්ගලයකුට ඔරමහානිය සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත් ද, අනන්තරූපතනිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත් ද උපපතනිභවප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත් ද? අනන්තරූපතනිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්. අනන්තරූපතනිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. අනන්තරූපතනිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. උපපතනිභවප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්.

කතමස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස ඔරමහාගියාති සංයෝජනාති පභිණාති, උපපතතිපටිලාභියාති සංයෝජනාති පභිණාති, භවපටිලාභියාති සංයෝජනාති පභිණාති? අරහතො. ඉමස්ස බො භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස ඔරමහාගියාති සංයෝජනාති පභිණාති. උපපතතිපටිලාභියාති සංයෝජනාති පභිණාති. භවපටිලාභියාති සංයෝජනාති පභිණාති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතතාරො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

4 3 4 2.

[පටිභානපුග්ගලසූතං]

32. වතතාරොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතතාරො?

යුත්තපටිභානො¹ න මුත්තපටිභානො, මුත්තපටිභානො න යුත්තපටිභානො, යුත්තපටිභානො ච මුත්තපටිභානො ච, තෙව යුත්තපටිභානො තෙව මුත්තපටිභානො.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතතාරො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

4. 3. 4. 3.

[නෙය්‍යපුග්ගලසූතං]

33. වතතාරොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතතාරො?

උග්ගට්ඨඤ්ඤා, විපට්ඨඤ්ඤා, තෙය්‍යො, පදපරමො.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතතාරො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

4. 3. 4. 4.

[ඵලපජ්චිපුග්ගලසූතං]

34. වතතාරොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතතාරො?

උට්ඨානඵලපජ්චි² න කම්මඵලපජ්චි, කම්මඵලපජ්චි න උට්ඨානඵලපජ්චි, උට්ඨානඵලපජ්චි ච කම්මඵලපජ්චි ච, තෙට්ඨානඵලපජ්චි තෙව කම්මඵලපජ්චි.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතතාරො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

1. යුත්තපටිභානො න මුත්තපටිභානො-මජ්ඣ. 2 උට්ඨානඵලපජ්චි වෙච -මජ්ඣ.

මහණෙනි, කවර පුද්ගලයකුට ඔරමහානිය සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත් ද, අනන්තරේතපනතිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත් ද, උපපතතිභවප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත් ද? අභීත්භට්‍ය. මහණෙනි, අභීත් පුද්ගලයාභට ඔරමහානිය සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. අනන්තරේතපනතිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. උපපතතිභවප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්.

මහණෙනි, ලොකයෙහි මේ සතර පුද්ගලයෝ විද්‍යමානසහ.

4 3. 4. 2.

[චේතනාපුග්ගල සූත්‍රය]

32. මහණෙනි, ලොකයෙහි මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් විද්‍යමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

අභීයුක්තප්‍රතිභාන (වැටිනිම්) ඇත්තේ, වහා අවුල් මුද්‍රා බණන ප්‍රතිභාන නැත්තේ ය. අවුල් මුද්‍රා බණන ප්‍රතිභාන ඇත්තේ, අභීයුක්ත ප්‍රතිභාන නැත්තේ ය. අවුල් මුද්‍රා බණන ප්‍රතිභාන ද ඇත්තේ, අභී යුක්ත ප්‍රතිභාන ද ඇත්තේ ය. අභීයුක්ත ප්‍රතිභාන නැත්තේ අවුල් මුද්‍රා බණන ප්‍රතිභාන ද නැත්තේ ය.

මහණෙනි, ලොකයෙහි මේ සතර පුද්ගලයෝ විද්‍යමානසහ

4 3. 4. 3

[තෙය්‍යපුග්ගල සූත්‍රය]

33. මහණෙනි, ලොකයෙහි මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් විද්‍යමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

උද්ඝාටිතඥ ය, විපඤ්චිතඥ ය, තෙය්‍ය ය, පදපරම යි.

මහණෙනි, ලොකයෙහි මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙන විද්‍යමානසහ

4 3. 4. 4.

[ඵලපථිවිපුග්ගල සූත්‍රය]

34. මහණෙනි, ලොකයෙහි මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් විද්‍යමානසහ කවර සතර දෙනෙක යත්?

උට්ඨානවීයභීඵලයෙන් ජීවත් වනසුලු කමිඵලයෙන් ජීවත් නොවනසුලු පුද්ගල ය, කමිඵලයෙන් ජීවත් වනසුලු උට්ඨානවීයභීඵලයෙන් ජීවත් නොවනසුලු පුද්ගල ය, උට්ඨානවීයභීඵලයෙහිද ජීවත් වනසුලු කමිඵලයෙහිද ජීවත් වනසුලු පුද්ගල ය, උට්ඨානවීයභීඵලයෙන් ජීවත් නො වනසුලු කමිඵලයෙහිද ජීවත් නොවනසුලු පුද්ගල යි.

මහණෙනි, ලොකයෙහි මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙන විද්‍යමානසහ.

4. 3. 4. 5.

[වජ්‍රපුගලසූත්‍රං]

35. ව්‍යාපාරො මෙ භික්කවෙ පුගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකසම්මානමෙ ව්‍යාපාරො?

සාවජේන, වජ්‍රබහුලො, අප්පවජේන, අනවජේන.

කථංඤ්ච භික්කවෙ පුගලො සාවජේන භොති? ඉධ භික්කවෙ එකච්චො පුගලො සාවජේන කායකමෙමන සම්මනාගතො භොති, සාවජේන චජිකමෙමන සම්මනාගතො භොති, සාවජේන මනොකමෙමන සම්මනාගතො භොති. එවං බො භික්කවෙ පුගලො සාවජේන භොති.

කථංඤ්ච භික්කවෙ පුගලො වජ්‍රබහුලො භොති? ඉධ භික්කවෙ එකච්චො පුගලො සාවජේන බහුලං කායකමෙමන සම්මනාගතො භොති, අප්පං අනවජේන. සාවජේන බහුලං චජිකමෙමන සම්මනාගතො භොති, අප්පං අනවජේන. සාවජේන බහුලං මනොකමෙමන සම්මනාගතො භොති, අප්පං අනවජේන. එවං බො භික්කවෙ පුගලො වජ්‍රබහුලො භොති.

කථංඤ්ච භික්කවෙ පුගලො අප්පවජේන භොති? ඉධ භික්කවෙ එකච්චො පුගලො අනවජේන බහුලං කායකමෙමන සම්මනාගතො භොති, අප්පං සාවජේන. අනවජේන බහුලං චජිකමෙමන සම්මනාගතො භොති, අප්පං සාවජේන. අනවජේන බහුලං මනොකමෙමන සම්මනාගතො භොති, අප්පං සාවජේන. එවං බො භික්කවෙ පුගලො අප්පවජේන භොති.

කථංඤ්ච භික්කවෙ පුගලො අනවජේන භොති? ඉධ භික්කවෙ එකච්චො පුගලො අනවජේන කායකමෙමන සම්මනාගතො භොති, අනවජේන චජිකමෙමන සම්මනාගතො භොති, අනවජේන මනොකමෙමන සම්මනාගතො භොති. එවං බො භික්කවෙ පුගලො අනවජේන භොති.

ඉමෙ බො භික්කවෙ ව්‍යාපාරො පුගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකසම්මානති.

4 3 4 6

[පරිපුරකාරීපුගලසූත්‍රං]

36. ව්‍යාපාරො මෙ භික්කවෙ පුගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකසම්මානමෙ ව්‍යාපාරො?

ඉධ භික්කවෙ එකච්චො පුගලො සීලෙසු න පරිපුරකාරී භොති, සමාධිසම්මානං න පරිපුරකාරී, පඤ්ඤාය න පරිපුරකාරී. ඉධ පන භික්කවෙ එකච්චො පුගලො සීලෙසු පරිපුරකාරී භොති, සමාධිසම්මානං න පරිපුරකාරී, පඤ්ඤාය න පරිපුරකාරී. ඉධ පන භික්කවෙ එකච්චො පුගලො සීලෙසු පරිපුරකාරී භොති, සමාධිසම්මානං පරිපුරකාරී, පඤ්ඤාය න පරිපුරකාරී. ඉධ පන භික්කවෙ එකච්චො පුගලො සීලෙසු පරිපුරකාරී භොති, සමාධිසම්මානං පරිපුරකාරී, පඤ්ඤාය පරිපුරකාරී.

ඉමෙ බො භික්කවෙ ව්‍යාපාරො පුගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකසම්මානති.

4. 3. 4. 5.

[වස්සුපුග්ගල සූත්‍රය]

35. මහණෙනි, ලොකයෙහි මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් විද්‍යමානයහ. කවර සතර දෙනෙක යන්:

සාවද්‍යය, වද්‍යබහුලය, අලප්වද්‍යය, අනවද්‍යයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල සාවද්‍ය වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් සාවද්‍ය කායකමියෙන් සමන්විත වෙයි. සාවද්‍ය වාක්කමියෙන් සමන්විත වෙයි. සාවද්‍ය මනාකමියෙන් සමන්විත වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල සාවද්‍ය වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල වද්‍යබහුල වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් බොහොසුයෙන් සාවද්‍ය කායකමියෙන් සමන්විත වෙයි, අනවද්‍ය කායකමියෙන් අලප් කොට ය. බොහොසුයෙන් සාවද්‍ය වාක්කමියෙන් සමන්විත වෙයි, අනවද්‍යවාක්කමියෙන් අලප් කොට ය. බොහොසුයෙන් සාවද්‍ය මනාකමියෙන් සමන්විත වෙයි, අනවද්‍ය මනාකමියෙන් අලප් කොට ය. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල වද්‍යබහුල වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල අලප්වද්‍ය වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් අනවද්‍ය කායකමියෙන් බහුලකොට සමන්විත වෙයි. සාවද්‍ය කායකමියෙන් අලප් කොට ය. අනවද්‍ය වාක්කමියෙන් බහුල කොට සමන්විත වෙයි. සාවද්‍ය වාක්කමියෙන් අලප් කොට ය. අනවද්‍ය මනාකමියෙන් බහුල කොට සමන්විත වෙයි. සාවද්‍ය මනාකමියෙන් අලප් කොට ය. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල අලප්වද්‍ය වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල අනවද්‍ය වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් අනවද්‍ය කායකමියෙන් සමන්විත වෙයි. අනවද්‍ය වාක්කමියෙන් සමන්විත වෙයි. අනවද්‍ය මනාකමියෙන් සමන්විත වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල අනවද්‍ය වේ.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යමානයහ.

4. 3. 4. 6.

[පරිපූරකාරීපුග්ගල සූත්‍රය]

36 මහණෙනි, ලොකයෙහි මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් විද්‍යමානයහ. කවර සතර දෙනෙක යන්?

මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් ශීලයෙහි පරිපූරකාරී නො වේ. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී නො වේ. ප්‍රඥයෙහි පරිපූරකාරී නො වේ. මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වේ. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී නො වේ. ප්‍රඥයෙහි පරිපූරකාරී නො වේ. මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වේ. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වේ. ප්‍රඥයෙහි පරිපූරකාරී නො වේ. මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වේ. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වේ. ප්‍රඥයෙහි පරිපූරකාරී වේ.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යමානයහ.

4. 3. 4. 7

[ගරුපුගගලසුභං]

37. වහ්නාඳොමෙ භික්ඛවෙ පුගගලො සනොනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වහ්නාඳො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො න සීලගරු හොති න සීලාධිපතෙය්‍යො. න සමාධිගරු හොති න සමාධාධිපතෙය්‍යො. න පඤ්ඤගරු හොති න පඤ්ඤාධිපතෙය්‍යො.

ඉධ පත භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො සීලගරු හොති සීලාධිපතෙය්‍යො. න සමාධිගරු හොති න සමාධාධිපතෙය්‍යො. න පඤ්ඤගරු හොති න පඤ්ඤාධිපතෙය්‍යො.

ඉධ පත භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො සීලගරු හොති සීලාධිපතෙය්‍යො. සමාධිගරු හොති සමාධාධිපතෙය්‍යො න පඤ්ඤගරු හොති න පඤ්ඤාධිපතෙය්‍යො.

ඉධ පත භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො සීලගරු හොති සීලාධිපතෙය්‍යො. සමාධිගරු හොති සමාධාධිපතෙය්‍යො. පඤ්ඤගරු හොති පඤ්ඤාධිපතෙය්‍යො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වහ්නාඳො පුගගලො සනොනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනා.

4. 3. 4. 8

[නිකට්ඨපුගගලසුභං]

38. වහ්නාඳොමෙ භික්ඛවෙ පුගගලො සනොනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වහ්නාඳො?

නිකට්ඨකායො අනිකට්ඨවිනොනා. අනිකට්ඨකායො නිකට්ඨවිනොනා. අනිකට්ඨකායො ච අනිකට්ඨවිනොනා ච. නිකට්ඨකායො ච නිකට්ඨවිනොනා ච.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො නිකට්ඨකායො හොති අනිකට්ඨවිනොනා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො අරඤ්ඤෙ චතප්පාති¹ පනානාති සෙනාසනාති පටිසෙවති. සො තප්ථ කාමචිතකකම්පි විතකෙකති, ව්‍යාපාද-විතකකම්පි විතකෙකති, විහිංසාවිතකකම්පි විතකෙකති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුගගලො නිකට්ඨකායො හොති අනිකට්ඨවිනොනා.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො අනිකට්ඨකායො හොති නිකට්ඨවිනොනා: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො තභොව ඛො අරඤ්ඤෙ චතප්පාති පනානාති සෙනාසනාති පටිසෙවති. සො තප්ථ තෙකනිමමචිතකකම්පි විතකෙකති, අඛ්‍යාපාදවිතකකම්පි විතකෙකති, අවිහිංසාවිතකකම්පි විතකෙකති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුගගලො අනිකට්ඨකායො හොති නිකට්ඨවිනොනා.

¹ අරඤ්ඤචතප්පාති, මජ්ඣං.

4. 3. 4. 7.

[ගරුපුගල සූත්‍රය]

37. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යාමානයහු කවර සතර දෙනෙකු යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් ශීලගරුක නොවේ, ශීලය අඛිපති කොට ඇත්තේ ද නොවේ. සමාධිගරුක නොවේ, සමාධිය අඛිපති කොට ඇත්තේ ද නොවේ. ප්‍රඥගරුක නොවේ, ප්‍රඥව අඛිපති කොට ඇත්තේ ද නොවේ.

මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් ශීලගරුක වේ, ශීලය අඛිපති කොට ඇත්තේ ද වේ. සමාධිගරුක නොවේ, සමාධිය අඛිපති කොට ඇත්තේ ද නොවේ. ප්‍රඥගරුක නොවේ, ප්‍රඥව අඛිපති කොට ඇත්තේ ද නොවේ.

මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් ශීලගරුක වේ, ශීලය අඛිපති කොට ඇත්තේ වේ. සමාධිගරුක වේ, සමාධිය අඛිපති කොට ඇත්තේ ද වේ. ප්‍රඥගරුක නොවේ, ප්‍රඥව අඛිපති කොට ඇත්තේ ද නොවේ.

මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් ශීලගරුක වේ, ශීලය අඛිපති කොට ඇත්තේ වේ. සමාධිගරුක වේ, සමාධිය අඛිපති කොට ඇත්තේ වේ. ප්‍රඥගරුක වේ, ප්‍රඥව අඛිපති කොට ඇත්තේ වේ.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යාමානයහු.

4. 3. 4. 8.

[නිකංඛපුගල සූත්‍රය]

38. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යාමානයහු. කවර සතර දෙනෙකු යත්:

(වෙනත්) ඇද ගත් කය ඇත්තේ (වනැට) වැද ගත් සිත් ඇත්තේ ය. වැද ගත් කය ඇත්තේ ඇද ගත් සිත් ඇත්තේ ය. වැද ගත් කය ඇත්තේ වැද ගත් සිත් ද ඇත්තේ ය. ඇද ගත් කය ඇත්තේ ඇද ගත් සිත් ද ඇත්තේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ඇද ගත් කය ඇත්තේ වැද ගත් සිත් ඇත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් අරණ්‍ය සෙනසුන් ද, වානප්‍රසාදයන් ද, ගැඹුරු වල් සෙනසුන් ද, සෙටුනේ ය. හේ එහි ලා කාමවිචකිය ද විචකිණිය කෙරේ. ව්‍යාපාදවිචකිය ද විචකිණිය කෙරේ. විභිංසා විචකිය ද විචකිණිය කෙරේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ඇදගත්, කය ඇත්තේ වැද ගත් සිත් ඇත්තේ වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල වැද ගත් කය ඇත්තේ ඇද ගත් සිත් ඇත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් අරණ්‍යයන් ද, වානප්‍රසාදයන් ද, ගැඹුරු වල් සෙනසුන් ද නොම සෙටුනේ ය. හේ එහි තෙකම්ම විචකිය ද, විචකිණිය කෙරෙහි, අව්‍යාපාද විචකිය ද විචකිණිය කෙරෙහි, අවිභිංසා විචකිය ද විචකිණිය කෙරෙහි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල වැද ගත් කය ඇත්තේ ඇද ගත් සිත් ඇත්තේ වෙයි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො අතිකට්ඨකායො ච ගොති අතිකට්ඨවිනොතා ව? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො න ගෙව බො අරඤ්ඤ වතපඤ්ඤා¹ පනානි සෙනාසනානි පටිසෙවති. සො තඤ්ඤා කාමවිතකකමපි විතකෙකති, බ්‍යාපාදවිතකකමපි විතකෙකති, විහිංසාවිතකකමපි විතකෙකති. එවං බො භික්ඛවෙ පුගගලො අතිකට්ඨකායො ච ගොති අතිකට්ඨවිනොතා ව.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො නිකට්ඨකායො ච ගොති නිකට්ඨවිනොතා ව? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො අරඤ්ඤ වතපඤ්ඤා පනානි සෙනාසනානි පටිසෙවති. සො තඤ්ඤා තෙකමමවිතකකමපි විතකෙකති, අබ්‍යාපාදවිතකකමපි විතකෙකති, අවිහිංසාවිතකකමපි විතකෙකති. එවං බො භික්ඛවෙ පුගගලො නිකට්ඨකායො ච ගොති නිකට්ඨවිනොතා ව.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතනාරො පුගගලො සනොතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනති.

4. 3. 4, 9.

[ධම්මකපිකසුභානං]

39. වතනාරොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මකපිකා. කතමෙ වතනාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ධම්මකපිකො අප්පං ච භාසති අසතිනඤ්ච. පරිසා ව² න කුසලා ගොති සහිතාසතිනස්ස. එවරුපො භික්ඛවෙ ධම්මකපිකො එවරුපාය පරිසාය ධම්මකපිකොතෙව සංඛිං ගවජ්ජති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො ධම්මකපිකො අප්පඤ්ච භාසති අසතිනඤ්ච, පරිසා ච කුසලා ගොති සහිතාසතිනස්ස. එවරුපො භික්ඛවෙ ධම්මකපිකො එවරුපාය පරිසාය ධම්මකපිකොතෙව සංඛිං ගවජ්ජති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො ධම්මකපිකො බහුඤ්ච භාසති අසතිනඤ්ච. පරිසා ච න කුසලා ගොති සහිතාසතිනස්ස. එවරුපො භික්ඛවෙ ධම්මකපිකො එවරුපාය පරිසාය ධම්මකපිකොතෙව සංඛිං ගවජ්ජති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො ධම්මකපිකො බහුඤ්ච භාසති අසතිනඤ්ච. පරිසා ව² කුසලා ගොති සහිතාසතිනස්ස. එවරුපො භික්ඛවෙ ධම්මකපිකො එවරුපාය පරිසාය ධම්මකපිකොතෙව සංඛිං ගවජ්ජති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතනාරො ධම්මකපිකාති.

1 අරඤ්ඤවතපඤ්ඤා - මජ්ඣිම.

2 පරිසාවස්ස - මජ්ඣිම.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල වැදගත් කය ඇත්තේ වැදගත් සිත් ද ඇත්තේ වේද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අරණ්‍යයන් ද වානප්‍රස්ථයන් ද, ගැඹුරු වන සෙනසුන් ද නොම සෙවුනේ ය. හේ එහි කාමවිතතිය ද විතතීන්ය කෙරෙයි. ව්‍යාපාදවිතතිය ද විතතීන්ය කෙරෙයි. විහිංසාවිතතිය ද විතතීන්ය කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල වැදගත් කය ඇත්තේ වැදගත් සිත් ද ඇත්තේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ඇදගත් කය ඇත්තේ ඇදගත් සිත් ඇත්තේ වේද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අරණ්‍යයන් ද වානප්‍රස්ථයන් ද ගැඹුරු වන සෙනසුන් ද සෙවුනේ ය. හේ එහි තෙකබලවිතතිය ද විතතීන්ය කෙරේ. අව්‍යාපාදවිතතිය ද විතතීන්ය කෙරේ. අවිහිංසාවිතතිය ද විතතීන්ය කෙරේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ඇදගත් කය ඇත්තේ ඇදගත් සිත් ඇත්තේ ද වෙයි.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙන ලෝකයෙහි විද්‍යාමාන යහ.

4. 3. 4. 9.

[ධම්මකපික සූත්‍රය]

39. මහණෙනි, මේ ධම්මකපිකයෝ සතර දෙනෙහි. කවර සතර දෙනෙක යන්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් ධම්මකපිකයෙක් අලප් කොට ද අභීයෙන් අසංයුක්ත කොට ද බෙණේ. පිරිස ද අභීතීන්ග්‍රිහ වූ හෝ අතීන්ග්‍රිහ වූ හෝ බසට අදක්‍ෂ වේ. මහණෙනි, මෙබඳු ධම්මකපික මෙබඳු අදක්‍ෂ පිරිසෙහි “ධම්මකපිකයෙක් ම ය” යි ගණනට යේ.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් ධම්මකපිකයෙක් අලප් කොට ද අභී සංයුක්ත කොට ද බෙණේ. පිරිස ද අභීතීන්ග්‍රිහ වූ හෝ අතීන්ග්‍රිහ වූ බසට දක්‍ෂ වේ. මහණෙනි, මෙබඳු ධම්මකපික මෙබඳු දක්‍ෂපිරිසෙහි “ධම්මකපිකයෙක් ම ය” යි ගණනට යේ.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් ධම්මකපිකයෙක් බොහෝ කොට ද අභීයෙන් අසංයුක්ත කොට ද බෙණේ. පිරිස ද අභීතීන්ග්‍රිහ වූ හෝ අතීන්ග්‍රිහ වූ බසට දක්‍ෂ නො වේ. මහණෙනි, මෙබඳු ධම්මකපික මෙබඳු අදක්‍ෂ පිරිසෙහි “ධම්මකපිකයෙක් ම ය” යි ගණනට යේ.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් ධම්මකපිකයෙක් බොහෝ කොට ද අභී සංයුක්ත කොට ද බෙණේ. පිරිස ද අභීතීන්ග්‍රිහ වූ හෝ අතීන්ග්‍රිහ වූ බසට දක්‍ෂ වේ. මහණෙනි, මෙබඳු ධම්මකපික මෙබඳු දක්‍ෂ පිරිසෙහි “ධම්මකපිකයෙක් ම ය” යි ගණනට යේ.

මහණෙනි, මේ සතර ධම්මකපිකයෝ යි.

4. 3. 4. 10.

[වාදිසූතනං]

40. වහ්නාරොමෙ භික්ඛවෙ වාදී. කතමෙ වහ්නාරො?

අභි භික්ඛවෙ වාදී අත්තො පරියාදනං ගව්ඡති නො ව්‍යඤ්ඤනතො. අභි භික්ඛවෙ වාදී ව්‍යඤ්ඤනතො පරියාදනං ගව්ඡති නො අත්තො, අභි භික්ඛවෙ වාදී අත්තො ච ව්‍යඤ්ඤනතො ච පරියාදනං ගව්ඡති. අභි භික්ඛවෙ වාදී නෙවත්තො නො බ්‍යඤ්ඤනතො පරියාදනං ගව්ඡති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වහ්නාරො වාදී. අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අතව-
කාසො, යං වතුනි පටිසම්භිද්ධි සම්පන්නතො භික්ඛු අත්තො ච
ව්‍යඤ්ඤනතො ච පරියාදනං ගව්ඡෙය්‍යාති.

සුගගලවග්ගො වතුකො. *

5. ආභාවග්ගො

4 3. 5 1.

[ආභාසූතනං]

[සාමන්තිනිදනං]

41. වතස්සො ඉමා භික්ඛවෙ ආභා. කතමා වතස්සො?

වතුභා, සුරියභා, අග්නාභා, පඤ්ඤභා.

ඉමා බො භික්ඛවෙ වතස්සො ආභා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං
වතස්සානං ආභානං යදිදං පඤ්ඤභාති.

4. 3. 5. 2.

[පභාසූතනං]

42. වතස්සො ඉමා භික්ඛවෙ පභා. කතමා වතස්සො?

වතුපභා, සුරියපභා, අග්නිපභා, පඤ්ඤපභා.

ඉමා බො භික්ඛවෙ වතස්සො පභා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං
වතස්සානං පභානං යදිදං පඤ්ඤපභාති.

තඤ්ඤද්දනං: සඤ්ඤාද්දනං පටිභානො - උග්ගවිතඤ්ඤ උට්ඨානං

සාවපෙඡා දෙව ව සීලානි - නිකට්ඨ ධම්මවාදී මාඨි - මජ්ඣං.

4. 3. 4 10.

[වාදි සූත්‍රය]

40. මහණෙනි, මේ වාදිහු සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යන්?

මහණෙනි, අභි විසින් අවසන් කොට ගැණුමට යන වාද්‍යයන් විසින් නොයන වාදි කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, වාද්‍යයන් විසින් පරික්ෂයට යන අභි විසින් නොයන වාදි කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, අභි විසින් වාද්‍යයන් විසින් පරික්ෂයට යන වාදි කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, අභි විසින් වාද්‍යයන් විසින් පරික්ෂයට නොයන වාදි කෙනෙක් ඇත.

මහණෙනි, මේ වාදිහු සතර දෙන ය. මහණෙනි, සිවුපිළිසැඟියා යෙන් සලකාගත මහණ අභි විසින් වාද්‍යයන් විසින් පරික්ෂයට යේ ය යන තෙල වන්නට අකාරණ ය, අනවකාශ ය. (නො යන්නේ ම ය.)

සුදගලවහිය සිවුවැනි යි.

5. ආහා වගිය.

4. 3. 5. 1.

[ආහා සූත්‍රය]

(සැවැත්ගිදුගයි)

41. මහණෙනි, මේ ආහාවෝ (විහිදෙන රඟිහු) සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යන්?

වන්දාහා ය, සුයභාහා ය, අග්නිහා ය, ප්‍රඥාහා යි.

මහණෙනි, මේ ආහාවෝ සතර දෙන වෙති. මහණෙනි, මේ සතර ආහාවන් කෙරෙහි ප්‍රඥාහායෙක් ඇද්ද, තෙල අග්‍ර යි.

4. 3. 5. 2.

[පහා සූත්‍රය]

42. මහණෙනි, මේ ප්‍රහාවෝ (දිශා රඟිහු) සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යන්?

වන්දප්‍රහා ය, සුයභිප්‍රහා ය, අග්නිප්‍රහා ය, ප්‍රඥප්‍රහා යි.

මහණෙනි, මේ ප්‍රහාවෝ සතර දෙන වෙති. මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රහාවන් කෙරෙහි ප්‍රඥප්‍රහායෙක් ඇද්ද, තෙල අග්‍ර යි.

4. 3. 5. 3.

[ආලෝකස්ථනං]

43. වතතාරොමෙ භික්ඛවෙ ආලෝකා. කතමෙ වතතාරො.

චන්ද්‍රලෝකො, සූර්යාලෝකො, අභ්‍යාලෝකො, පඤ්ඤාලෝකො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතතාරො ආලෝකා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං
චතුක්කං ආලෝකානං යදිදං පඤ්ඤාලෝකොති.

4. 3. 5. 4.

[ඔභාසස්ථනං]

44. වතතාරොමෙ භික්ඛවෙ ඔභාසා. කතමෙ වතතාරො?

චන්ද්‍රභාසො, සූර්යොභාසො, අග්ගොභාසො, පඤ්ඤාභාසො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතතාරො ඔභාසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං
චතුක්කං ඔභාසානං යදිදං පඤ්ඤාභාසොති.

4. 3. 5. 5.

[පජේජානස්ථනං]

45. වතතාරොමෙ භික්ඛවෙ පජේජානා. කතමෙ වතතාරො?

චන්ද්‍රපජේජානො, සූර්යපජේජානො, අග්නිපජේජානො, පඤ්ඤා-
පජේජානො

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතතාරො පජේජානා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං
චතුක්කං පජේජානානං යදිදං පඤ්ඤාපජේජානොති.

4. 3. 5. 6.

[කාලස්ථනං]

46. වතතාරොමෙ භික්ඛවෙ කාලා. කතමෙ වතතාරො?

කාලෙන ධම්මසචණ්, කාලෙන ධම්මසාකච්ඡා, කාලෙන සම්පො,
කාලෙන විපස්සනා.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතතාරො කාලාති.

4. 3. 5. 3.

[ආලෝක සූත්‍රය]

43. මහණෙනි, මේ ආලෝකයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

චන්ද්‍රාලෝක ය, සූර්‍යාලෝක ය, අග්නිආලෝක ය, ප්‍රඥාලෝක යි. මහණෙනි, මේ ආලෝකයෝ සතර දෙන වෙති. මහණෙනි, මේ සතර ආලෝකයන් කෙරෙහි ප්‍රඥාලෝකයෙක් ඇද්ද, තෙල අග්‍ර යි.

4. 3. 5. 4.

[ඛනාස සූත්‍රය]

44. මහණෙනි, මේ අවභාසයෝ (බබලන්තෝ) සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

චන්ද්‍රාවභාස ය, සූර්‍යාවභාස ය, අග්නිවභාස ය, ප්‍රඥාවභාස යි.

මහණෙනි, මේ අවභාසයෝ සතර දෙන වෙති. මහණෙනි, මේ සතර අවභාසයන් කෙරෙහි ප්‍රඥාවභාසයෙක් ඇද්ද, තෙල අග්‍ර යි.

4. 3. 5. 5.

[පඤ්ඤාන සූත්‍රය]

45. මහණෙනි, මේ ප්‍රඤ්ඤානෝ (ප්‍රභාසවරයෝ) සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

චන්ද්‍රප්‍රඤ්ඤාන ය, සූර්‍යප්‍රඤ්ඤාන ය, අග්නිප්‍රඤ්ඤාන ය, ප්‍රඥාප්‍රඤ්ඤාන යි. මහණෙනි, මේ ප්‍රඤ්ඤානෝ සතර දෙන වෙති. මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රඤ්ඤානයන් කෙරෙහි ප්‍රඥාප්‍රඤ්ඤානයෙක් ඇද්ද, තෙල අග්‍ර යි.

4. 3. 5. 6.

[කාල සූත්‍රය]

46. මහණෙනි, මේ කාලයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

නිසි කාලයෙහි ධර්මප්‍රචණ්‍ය ය, නිසි කාලයෙහි ධර්මසාත්තච්ඡා ය, නිසි කාලයෙහි සම්ම ය, නිසි කාලයෙහි විදර්ශනා යි.

මහණෙනි, මේ කාලයෝ සතර දෙන වෙති.

4. 3. 5. 7.

[දුතියකාලසූතං]

47. චත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ කාලා සමමා භාවියමානා සමමා අනුපරි-
වත්තියමානා අනුපුබ්බන්ත ආසවානං බයං පාපෙනති. කතමෙ චත්තාරො?

කාලෙන ධම්මසවණං, කාලෙන ධම්මසංකප්පි, කාලෙන සමථො,¹
කාලෙන විපස්සනා.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චත්තාරො කාලා සමමා භාවියමානා සමමා අනුපරි-
වත්තියමානා අනුපුබ්බන්ත ආසවානං බයං පාපෙනති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උපරිපබ්බන්තෙ ජුලලජුසිතකෙ දෙවෙ වස්සන්තො
තං උදකං යථා නින්නං පච්චන්තමානං පබ්බන්තකඤ්ඤපදරසාබා පරිපුරෙති.
පබ්බන්තකඤ්ඤපදරසාබා පරිපුරා කුසුබ්බො² පරිපුරෙන්නති. කුසුබ්බො² පරිපුරා
මහාසොබ්බො පරිපුරෙන්නති. මහාසොබ්බො පරිපුරා කුන්තදියො පරිපුරෙන්නති.
කුන්තදියො පරිපුරා මහානදියො පරිපුරෙන්නති. මහානදියො පරිපුරා සමුද්ධං³
සාගරං පරිපුරෙන්නති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරො කාලා සමමා
භාවියමානා සමමා අනුපරිවත්තියමානා අනුපුබ්බන්ත ආසවානං බයං
පාපෙනතිති.

4. 3. 5. 8

[චච්චිච්චිනසූතං]

48. චත්තාරිමානි භික්ඛවෙ චච්චිච්චිතානි. කතමානි චත්තාරි ?

මුසාවාදො, පිසුනාවාවා, ඵරුසාවාවා, සමථිප්පලාපො.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චත්තාරි චච්චිච්චිතානි.

4. 3. 5. 9.

[චච්චිච්චිනසූතං]

49. චත්තාරිමානි භික්ඛවෙ චච්චිච්චිතානි. කතමානි චත්තාරි ?

සච්චිච්චිතා, අපිසුනාවාවා¹, සණ්ඨාවාවා¹, මන්තාභාසා.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චත්තාරි චච්චිච්චිතානිති.

4. 3. 5. 10.

[සාරසූතං]

50. චත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ සාරා. කතමෙ චත්තාරො ?

සීලසාරො, සමාධිසාරො, පඤ්ඤාසාරො, විමුක්තිසාරො.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චත්තාරො සාරානි.

ආභාවගොගා පඤ්ඤමො.*

තනිසො පණ්ණාසකො.

1. සම්මසනා - මජ්ඣං. 2. කුසුබ්බො - මජ්ඣං. 3. සමුද්ධං සාගරං - සනා - සං.

4. අපිසුනාවාවා, සණ්ඨාවාවා.

* නසසුද්දනං: ආභා පභා ව ආලොකං - ඔහාසා වෙව පජේජනා

දෙව කාලා වරිතා දෙව ව - නොනති සාරෙන තෙ දසානි - මජ්ඣං.

4. 3. 5. 7.

[දුතියකාල සූත්‍රය]

47. මහණෙනි, මේ කාලයේ (කුශල ධර්මයේ) සතර දෙනෙක් මොහොවට වඩනු ලබන්නාහු මැනවින් වටාලා කරණු ලබන්නාහු ක්‍රමයෙන් ආසුරාසනයට පමුණුවන්. කවර සතර දෙනෙක යත්:

නිසි කාලයෙහි ධර්මවණ ය, නිසි කාලයෙහි ධර්මසාකච්ඡා ය, නිසි කාලයෙහි සමථ ය, නිසි කාලයෙහි විදගීතා යි.

මහණෙනි, මේ කුශල ධර්මයේ සතර දෙනා මැනවින් වඩනු ලබන්නාහු, මැනවින් වටාලා කරණු ලබන්නාහු පිළිවෙලින් අතීත්තයට පමුණුවන්.

මහණෙනි, යම් පරිදි පථිකය මත දළ බිඳ ඇති වැසි වසින් ම ඒ දිය වළ තැන් තුබූ සැටියෙන් වැටෙමින් පටුකඳුරු පැළිවළත් පුරවයි. පිරිසිටි පටු කඳුරු පැළිවළදහු කුඩා හෙබහු පුරවත්. පරිපූණේ කුඩා හෙබහු මහහෙබ පුරවත්. පිරුණු මහහෙබහු කුඩා ගං හෝ පුරවත්. පිරුණු කුඩා ගං හෝ මහතදින් පුරවත්. පිරුණු මහාතදිහු සමුද්‍රසාගරය පුරවත්.

මහණෙනි, එ පරිදි ඒ මේ සතර කුසලධර්මයේ මැනවින් වඩනු ලබන්නාහු, මැනවින් වටාලා කරණු ලබන්නාහු පිළිවෙලින් අතීත්තයට පමුණුවන්.

4. 3. 5. 8.

[වට්ඨවර්ත සූත්‍රය]

48. මහණෙනි, මේ වාග්දශවර්තයේ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මෘෂාවාද ය, පිගුනවාක්‍ය ය, පරාෂවාක්‍ය ය, සමථප්‍රලාප යි.

මහණෙනි, මේ සතර වාග්දශවර්තයේ යි.

4. 3. 5. 9.

[වට්ඨසුචර්ත සූත්‍රය]

49. මහණෙනි, මේ සතර වාක්සුචර්තයේ යි. කවර සතරක යත්: සත්‍යවචන ය, අපිගුනවචන ය, මොළොක් වචන ය, නුවණින් පිරිසිදු කළ කථා යි.

මහණෙනි, මේ සතර වාක්සුචර්තයේ යි.

4. 3. 5. 10.

[සාර සූත්‍රය]

50. මහණෙනි, මේ සාරයේ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ගිලිසාර ය, සමාධිසාර ය, ප්‍රඥාසාර ය, විමුක්තිසාර යි.

මහණෙනි, මේ සතර සාරයේ යි.

ආභාවගීය පස්වැනි යි.
තෙවන පණ්ණාසකය යි.

4. වතුකොප්පණාසනෝ.

1. ඉන්ද්‍රියවග්ගො.

4. 4. 1. 1.

[ඉන්ද්‍රියසූත්තං]

[සාවිතීහිදානං]

1. වතතාරමානි භික්ඛවෙ ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි වතතාරි ?

සද්ධිඤ්ඤං, චිත්තඤ්ඤං, සතීඤ්ඤං, සමාධිඤ්ඤං.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ වතතාරි ඉන්ද්‍රියානිති.

4. 4. 1. 2.

[බලසූත්තං]

2. වතතාරමානි භික්ඛවෙ බලානි. කතමානි වතතාරි ?

සද්ධාබලං, චිත්තබලං, සතීබලං, සමාධිබලං.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ වතතාරි බලානිති.

4. 4. 1. 3.

[දුතියබලසූත්තං]

3. වතතාරමානි භික්ඛවෙ බලානි. කතමානි වතතාරි ?

පඤ්ඤාබලං, චිත්තබලං, අනවජ්ජබලං, සංගාහබලං.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ වතතාරි බලානිති.

4. 4. 1. 4.

[තතියබලසූත්තං]

4. වතතාරමානි භික්ඛවෙ බලානි. කතමානි වතතාරි ?

සතීබලං, සමාධිබලං, අනවජ්ජබලං, සංගාහබලං.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ වතතාරි බලානිති.

4 සිවුවැනි සංඝායනය.

1. ඉන්ද්‍රිය වගීය.

4. 4. 1. 1.

[ඉන්ද්‍රිය සූත්‍රය]

[සැවැත් නිදහසි.]

1. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රියයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක
යන්:

ශ්‍රවණිඤ්ඤිය ය, විශේෂීඤ්ඤිය ය, සමාතිඤ්ඤිය ය, සමාධිඤ්ඤිය යි.

මහණෙනි, මේ සතර ඉන්ද්‍රියයෝ යි.

4. 4. 1. 2.

[බල සූත්‍රය]

2. මහණෙනි, මේ බලයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක
යන්:

ශ්‍රව්‍යබල ය, විශ්චිබල ය, සමාතිබල ය, සමාධිබල යි.

මහණෙනි, මේ සතර බලයෝ යි.

4. 4. 1. 3.

[දෙවැනි බල සූත්‍රය]

3. මහණෙනි, මේ බලයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක
යන්:

ප්‍රඥබල ය, විශ්චිබල ය, අනවද්‍යබල ය, සංග්‍රාහබල යි.

මහණෙනි, මේ සතර බලයෝ යි.

4. 4. 1. 4.

[තෙවැනි බල සූත්‍රය]

4. මහණෙනි, මේ බලයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක
යන්:

සමාතිබල ය, සමාධිබල ය, අනවද්‍යබල ය, සංග්‍රාහබල යි.

මහණෙනි, මේ සතර බලයෝ යි.

4 4 1 5.

[චතුක ඛලසූත්තං]

5. චන්තාරමානි භික්ඛවෙ ඛලානි. කතමානි චන්තාරි ?

පටිසංඛිංතඛලං, භාවනාඛලං, අනවජ්ජඛලං, සංඛිංතඛලං.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චන්තාරි ඛලානීති.

4. 4 1 6.

[අසංඛෙය්‍ය සූත්තං]

6. චන්තාරමානි භික්ඛවෙ කප්පස්ස අසංඛෙය්‍යානි. කතමානි චන්තාරි ?

යද භික්ඛවෙ කප්පො සංවට්ඨති, නං න සුකරං සංඛිංතං ඵත්තකානි වස්සානීති වා ඵත්තකානි වස්සසතානීති වා ඵත්තකානි වස්සසහස්සානීති වා ඵත්තකානි වස්සසතසහස්සානීති වා.

යද භික්ඛවෙ කප්පො සංවට්ඨො තිට්ඨති, නං න සුකරං සංඛිංතං ඵත්තකානි වස්සානීති වා ඵත්තකානි වස්සසතානීති වා ඵත්තකානි වස්සසහස්සානීති වා ඵත්තකානි වස්සසතසහස්සානීති වා.

යද භික්ඛවෙ කප්පො විවට්ඨති, නං න සුකරං සංඛිංතං ඵත්තකානි වස්සානීති වා ඵත්තකානි වස්සසතානීති වා ඵත්තකානි වස්සසහස්සානීති වා ඵත්තකානි වස්සසතසහස්සානීති වා.

යද භික්ඛවෙ කප්පො විවට්ඨො තිට්ඨති, නං න සුකරං සංඛිංතං ඵත්තකානි වස්සානීති වා ඵත්තකානි වස්සසතානීති වා ඵත්තකානි වස්සසහස්සානීති වා ඵත්තකානි වස්සසතසහස්සානීති වා.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චන්තාරි කප්පස්ස අසංඛෙය්‍යානීති.

4. 4 1 7.

[රොග සූත්තං]

7. දොමෙ භික්ඛවෙ රොගො. කතමෙ දො ?

කාශිකො ච රොගො, චෙනසිකො ච රොගො.

දිස්සානති භික්ඛවෙ සත්තා කාශිකෙන රොගෙන ඵකම්පි වස්සං ආරොග්‍යං පටිජානමානා, දොමි වස්සානි ආරොග්‍යං පටිජානමානා, තිණ්පි වස්සානි ආරොග්‍යං පටිජානමානා, චන්තාරිපි වස්සානි ආරොග්‍යං පටිජානමානා, පඤ්චපි වස්සානි ආරොග්‍යං පටිජානමානා, දසපි වස්සානි ආරොග්‍යං පටිජානමානා, විසතිම්පි වස්සානි ආරොග්‍යං පටිජානමානා, තිංසම්පි වස්සානි ආරොග්‍යං පටිජානමානා, චන්තාරිසම්පි වස්සානි ආරොග්‍යං පටිජානමානා, පඤ්ඤසම්පි වස්සානි ආරොග්‍යං පටිජානමානා, වස්සසතම්පි, ආරොග්‍යං පටිජානමානා.

4 4 1. 5.

[සිවුමැති බල සූත්‍රය]

5. මහණෙනි, මේ බලයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ප්‍රතිසංඛ්‍යාතබල ය, භාවනාබල ය, අනවද්‍යබල ය, සංඛ්‍යාතබල යි.

මහණෙනි, මේ සතර බලයෝ යි.

4 4 1. 6.

[අසංඛේයය සූත්‍රය]

6. මහණෙනි, මේ කල්පය පිළිබඳ සතර අසංඛේයය කෙනෙක් වෙති. කවර සතර කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, යම් කලෙකිත් කප් නස්තේ ද, මෙතෙක් වම් කෙනෙක නිසා හෝ මෙතෙක් වම්ශතයෙක නිසා හෝ මෙතෙක් වම්සහස්‍රයෙක නිසා හෝ මෙතෙක් වම්ශතසහස්‍රයෙක නිසා හෝ එය ගණනට සුකර නො වේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක කප් සංවථී ව සිටුවේ ද, වම් මෙතෙකැ යි නිසා හෝ වම්ශත මෙතෙකැ යි නිසා හෝ වම්සහස්‍ර මෙතෙකැ යි නිසා හෝ වම්ශතසහස්‍ර මෙතෙකැ යි නිසා හෝ එය ගණනට සුකර නො වේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක කප් වැටේ ද, වම් මෙතෙකැ යි හෝ වම්ශත මෙතෙකැ යි හෝ වම්සහස්‍ර මෙතෙකැ යි හෝ වම්ශතසහස්‍ර මෙතෙකැ යි හෝ එය ගණනට සුකර නො වේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක කප් විවථී ව සිටුවේ ද, මෙතෙක් වම්යැ යි හෝ මෙතෙක් වම්ශතය යි හෝ මෙතෙක් වම්සහස්‍රය යි හෝ මෙතෙක් වම්ශතසහස්‍රය යි හෝ එය ගණනට සුකර නො වේ.

මහණෙනි, මේ කල්පයාගේ සතර අසංඛේයයෝ යි.

4 4 1. 7.

[රොග සූත්‍රය]

7. මහණෙනි, මේ රොගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්:

කායිකරොගය හා චේතසිකරොග යි.

මහණෙනි, කායිකරොගයෙන් එක් හවුරුද්දකුදු ආරොග්‍යය පිළිණ කරණ, හවුරුදු දෙකකුදු ආරොග්‍යය පිළිණ කරණ, හවුරුදු තුණකුදු ආරොග්‍යය පිළිණ කරණ, හවුරුදු සතරකුදු ආරොග්‍යය පිළිණ කරණ, හවුරුදු පස්කුදු ආරොග්‍යය පිළිණ කරණ, හවුරුදු දසකුදු ආරොග්‍යය පිළිණ කරණ, හවුරුදු විස්සකුදු ආරොග්‍යය පිළිණ කරණ, හවුරුදු තිස්සකුදු ආරොග්‍යය පිළිණ කරණ, හවුරුදු සතළිසකුදු ආරොග්‍යය පිළිණ කරණ, හවුරුදු පණසකුදු ආරොග්‍යය පිළිණ කරණ, හවුරුදු සියයකුදු ආරොග්‍යය පිළිණ කරණ සත්හු පැණෙනි.

තෙ භික්ඛවෙ සත්තා දුලලභා¹ ලොකස්මිං යෙ වෙනසිකෙන රොගෙන මුහුත්තමපි ආරොග්ගං පටිජානන්ති, අඤ්ඤානු බිණාසවෙති.

චත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ පබ්බජිතස්ස රොගා. කතමෙ චත්තාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු මහිවෙජ්ඣ හොති විසානවා අසනානුට්ඨා ඉතරිතරවිචර-පිණ්ඩපානසෙනාසනතිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරෙන. සො මහිවෙජ්ඣ සමානො විසානවා අසනානුට්ඨා ඉතරිතරවිචරපිණ්ඩපානසෙනාසනතිලාන-පච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරෙන පාපිකං ඉච්ඡං පනිදහති අනවඤ්ඤාපටිලාභාය², ලාභසක්කාරසිලොකපටිලාභාය. සො උට්ඨහති සථෙති වායමති අනවඤ්ඤා-පටිලාභාය, ලාභසක්කාරසිලොකපටිලාභාය. සො සංඛ්‍යාය කුලාති උපසංඝිකමති, සංඛ්‍යාය නිසීදති, සංඛ්‍යාය ධමමං භාසති, සංඛ්‍යාය උච්චාරපස්සාවං සනාරෙති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චත්තාරො පබ්බජිතස්ස රොගා.

තසමාතිභ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: ත මහිවෙජ්ඣ හවිස්සාම විසාන වනො. අසනානුට්ඨා ඉතරිතරවිචරපිණ්ඩපානසෙනාසනතිලානපච්චය-භෙසජ්ජපරික්ඛාරෙන, ත පාපිකං ඉච්ඡං පනිදහිස්සාම අනවඤ්ඤාපටිලාභාය, ලාභසක්කාරසිලොකපටිලාභාය, ත උට්ඨහිස්සාම ත සට්ඨාම ත වායමිස්සාම අනවඤ්ඤාපටිලාභාය ලාභසක්කාරසිලොකපටිලාභාය. ත බමා හවිස්සාම සිත්තස්ස උණ්හස්ස ජ්ඣවෙජ්ඣය පිපාසාය ඛංසමකසවානානපසිරිංස³පසමච්ඡස්සානං දුරුත්තානං දුරුගතානං චචනපථානං උප්පන්නානං සාරිරිකානං වෙදනානං දුක්ඛානං නිබ්බානං බරුතං කට්ඨකානං අසානානං අමනාපානං පාණභරුතං අභිවාසිකජාතිකා හවිස්සාමාහි. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

4. 4. 1. 8.

[පටිභාණිසුත්තං]

8. තත්‍ර බො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛු ආමනෙතසි ආට්ඨසො භික්ඛවොති. ආට්ඨසොති බො තෙ භික්ඛු ආයස්මනො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොද්ධං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

යො හි කො පි ආට්ඨසො භික්ඛු වා භික්ඛුති වා චත්තාරො ධම්මෙ අත්තති සමනුපස්සති, නිට්ඨමේඤ්ඤ ගන්තබ්බං පරිභායාමි කුසලෙහි ධම්මෙහි. පරිභාන-මෙතං චුත්තං භගවතා. කතමෙ චත්තාරො?

රුගචෙජුලලනං⁴, දෙසවෙජුලලනං, මොහවෙජුලලනං, ගමහිරෙසු බො පනස්ස ඨාතාඨානෙසු පඤ්ඤවකචුං ත කමති.

1. සුදුලලනා - මජ්ඣං. 2. අනවඤ්ඤාපටිලාභාය - මජ්ඣං. 3. සරිසප - මජ්ඣං.
4. රුගචෙජුලලනං - මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම් සතුව කෙනෙක් වෛතසික රොගයෙන් ආරෝගය පිළිණ කෙරෙත් ද, ඒ සත්හු ලොකයෙහි දුර්ලභ වෙති. රහතුන් හැර යි.

මහණෙනි, පැවිද්දහුට මේ රොගයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ මහෙව්ස් වෙයි. එයින් දුක් ඇතියේ වෙයි. යම් ම නිසි පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරෙකින් සතුටු නො වෙයි. හේ මහෙව්ස් වූයේ එයින් දුක් ඇතියේ යම් ම නිසි සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරෙකින් අසතුටු වූයේ අවඥ නොලබනු සඳහා ලාභසත්කාරකිරීති ලබනු සඳහා ලමු කැමැත්තක් පිහිටුවයි. හේ අවඥ නොලබනු පිණිස ලාභසත්කාර කිරීති ලබනු පිණිස උත්තානවිශ්චාරය කෙරෙයි. සටනා කෙරෙයි. ව්‍යායාම කෙරෙයි. (මෙසෙයින් මහදනා මා හදුනා ගනිතිහි) හේ අපෙක්ෂා කොට කුලන්කරු එළඹෙයි. අපෙක්ෂා කොට හිඳියි. අපෙක්ෂා කොට දහම් දෙසයි. අපෙක්ෂා කොට මලමුත්තුවෙගඬාරණය කෙරෙයි. මහණෙනි, පැවිද්දහුගේ මේ සතර රොගයෝ යි.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ භික්ෂිය යුතු ය: “මහෙව්ස් නො වම්හ. එයින් දුක් ඇතියමෝ නො වම්හ. යම් ම නිසි සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරෙකින් කොසතුටු වුවමෝ නො වම්හ. අවඥ නොලබන පිණිස ලාභසත්කාරකිරීති ලබනු පිණිස ලමු ඉව්ජාවක් නො තබම්හ. අවඥ නොලබන පිණිස, ලාභසත්කාරකිරීති ලබනු පිණිස, උත්තාන-විශ්චාරය නො කරම්හ. සටනා නො කරම්හ. ගීතය, උෂණය, බබ්සය, පවස, මැසි මදුරු වා අවි දිග්දහා යන මොවුන්ගේ පහස් ඉවසන්නමෝ නො වම්හ. නපුරු කොට කී නපුරු කොට ආ වචන ඉවසන්නමෝ නො වම්හ. දුක් වූ තිවු වූ බර වූ කටුක වූ අමඬුර වූ අමනාප වූ ප්‍රාණහර වූ උපත් ශාරීරික-වෙදනා ඉවසන සැහැවි ඇත්තමෝ නො වම්හ” කියා යි. මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ භික්ෂිය යුතු ය.

4. 4. 1. 8.

[පරිභාණී සූත්‍රය]

8. එකල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ‘ඇවැත් මහණෙනි’යි කියා හිඤ්ඤත් ඇමතුහ. ‘ඇවැත්’ යි ඒ භික්ෂු ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර-සථවිරයන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇඟවූහ. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ තෙල ප්‍රකාශ කළහ:

ඇවැත්නි, යම් නිසි මහණෙක් හෝ මෙහෙණක් හෝ සතර දහම් තමා කෙරෙහි දක්නේ ද, “කුසල දහමින් පිරිහෙමි”යි මෙහි ලා නිශ්චයට යා යුතුයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් “තෙල පිරිහිනෙකැ” යි වදාරණ ලදී. කවර සතර දහම්හු ය යත්:

රුගවෛපුලය ය, දෝෂතවෛපුලය ය, මොහවෛපුලය ය, ඔහුගේ පැණැස ගැඹුරු ස්ථාන අස්ථානයෙහි (කාරණාකාරණයෙහි) නො වැදගණී නම් එද යන සතර යි.

යො හි කොචි ආට්ඨසො භික්ඛු වා භික්ඛුනී වා ඉමෙ චත්තාරො ධම්මෙ අත්තනි සමනුපස්සති, නිට්ඨමෙත්ථ ගන්තබ්බං පරිභායාමි කුසලෙහි ධම්මෙහි, පරිභානමෙතං චිත්තං හගවතා.

යො හි කො චි ආට්ඨසො භික්ඛු වා භික්ඛුනී වා චත්තාරො ධම්මෙ අත්තනි සමනුපස්සති, නිට්ඨමෙත්ථ ගන්තබ්බං ත පරිභායාමි කුසලෙහි ධම්මෙහි, අපරිභානමෙතං චිත්තං හගවතා. කතමෙ චත්තාරො?

රුගතනුත්තං, දොසනනුත්තං, මොහනනුත්තං, ගම්භීරෙස්ස බො පතස්ස සාතායානෙස්ස පඤ්ඤවක්ඛං කමති.

යො හි කො චි ආට්ඨසො භික්ඛු වා භික්ඛුනී වා ඉමෙ චත්තාරො ධම්මෙ අත්තනි සමනුපස්සති, නිට්ඨමෙත්ථ ගන්තබ්බං අපරිභායාමි කුසලෙහි ධම්මෙහි. අපරිභානමෙතං චිත්තං හගවතාහි.

4. 4. 1 9.

[භික්ඛුනීසුත්තං.]

9. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දො කොසමිත්ථං විහරති සොසිතාරාමෙ. අථ බො අඤ්ඤාතරා භික්ඛුනී අඤ්ඤාතරං පුරිසං ආමනෙතසි: එහි තං අමොහා පුරිසං යෙන අයො ආනන්දො තෙනුපසඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමිත්වා මම වචනෙන අයස්ස ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වන්දා, ඉත්තනාමා හනො භික්ඛුනී ආබාධිකිනී දුක්ඛිතා බාලහගිලාතා, සා අයස්ස ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වන්දනීති එවං ව වදෙති: සාධු කිර හනො අයො ආනන්දො යෙන භික්ඛුනුපස්සයො යෙන සා භික්ඛුනී තෙනුපසඤ්ඤාමතු අනුකමපං උපාදයාහි.

එවං අයොති බො සො පුරිසො තස්සා භික්ඛුනීයා පටිසස්සුතා යෙනායස්මා ආනන්දො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා ආයස්මන්තං ආනන්දං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො බො සො පුරිසො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච:

ඉත්තනාමා හනො භික්ඛුනී ආබාධිකිනී දුක්ඛිතා බාලහගිලාතා, සා ආයස්මතො ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වන්දනී, එවං ව වදෙති: සාධු කිර හනො ආයස්මා ආනන්දො යෙන භික්ඛුනුපස්සයො යෙන සා භික්ඛුනී තෙනුපසඤ්ඤාමතු අනුකමපං උපාදයාහි.

අභිවාසෙසි බො ආයස්මා ආනන්දො තුණ්හිභාවෙන. අථ බො ආයස්මා ආනන්දො නිවාසෙත්වා පත්තවිවරං ආදාය යෙන භික්ඛුනුපස්සයො තෙනුපසඤ්ඤාමි අදාසා බො සා භික්ඛුනී ආයස්මන්තං ආනන්දං දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දිස්වා සසීසං පාරාපිත්වා මඤ්චකෙ නිපජ්ජි. අථ බො ආයස්මා ආනන්දො යෙන සා භික්ඛුනී තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා පඤ්ඤාතෙන ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ජ බො ආයස්මා ආනන්දො තං භික්ඛුනිං එතදවොච:

ආභාරසම්භූතො අයං හගිති කායො. ආභාරං නිස්සාය ආභාරො පභාතබ්බො. තණ්හාසම්භූතො අයං හගිති¹ කායො. තණ්හං නිස්සාය තණ්හා පභාතබ්බො. මානසම්භූතො අයං හගිති කායො. මානං නිස්සාය මානො පභාතබ්බො. මේථුනසම්භූතො අයං හගිති කායො. මේථුනෙ ව සෙතුසාතො² චුතොතා හගවතා.

1. ඉධ හගිති - මජ්ඣං.

2. මේථුනො පභාතබ්බො මේථුනෙ සෙතුසාතො" හි - සා.

ආචාරිනි, යම් කිසි මහණෙක් හෝ මෙහෙණක් හෝ මේ සතර දහම් තමා කෙරෙහි දක්නේ ද, “කුසල දහමින් පිරිහෙමි”යි මෙහි නිශ්චයට යා යුතුයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘තෙල පිරිහිනෙකැ’ යි වදාරණ ලදී.

ආචාරිනි, යම් කිසි මහණෙක් හෝ මෙහෙණක් හෝ සතර දහම් තමා කෙරෙහි දක්නේ ද, ‘කුසලදහමින් නො පිරිහෙමි’ යි මෙහි නිශ්චයට යා යුතුය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘තෙල නොපිරිහිනෙකැ’ යි වදාරණ ලදී. කවර සතර දෙනෙක යන්:

රුගයාගේ තුනිබව ය, දොමයාගේ තුනිබව ය, මොහයාගේ තුනිබව ය, ඔහුගේ පාණ්‍යය ගැඹුරු කාරණාකාරණයෙහි වැදගණී ද එයයි.

ආචාරිනි, යම් කිසි මහණෙක් හෝ මෙහෙණක් හෝ මේ සතර දහම් තමා කෙරෙහි දක්නේ ද, ‘කුසලදහමින් නො පිරිහෙමි’ යි මෙහි නිශ්චයට යා යුතුයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘තෙල නො පිරිහිනෙකැ’ යි වදාරණ ලදී.

4, 4. 1. 9.

[හික්කුනි සූත්‍රය]

9. එක් කලෙක ආයුෂමත් අතද තෙරණුවෝ කොසඹැනුවර සොමිතාගමයෙහි වැඩවෙසෙති. එසඳ එක්තරා මෙහෙණක් එක්තරා පුරුෂයකු ආවතු ය. “එම්බා පුරුෂය, තෝ මෙහි එව, ආයුෂී ආනන්ද තෙරණුවන් කරු එළඹෙව, මාගේ වචනයෙන් අතදකිමියන් පා හිසින් වදුව, වහන්ස, මෙනම් මෙහෙණ හටගත් ආබාධ ඇති ව දුෂිත ව දැඩි හිලන් ව වෙසේ. ඔ අතද හිමියන්ගේ පාදයන් සිරසින් වදී.” කියා යි. “වහන්ස, අතදකිමිහු මෙහෙණවර කරා, එ මෙහෙණ කරු, අනුකම්පා කොට එළඹෙන සේක් තම් මැනවැ” යි ද මෙසේත් කියව.

‘ආයුෂීවෙති, එසේය’ යි කියා එ පුරිස් එ මෙහෙණට පිළිවදන් අස්වා ආයුෂමත් අතද තෙරණුවන් කරා එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් අතද තෙරුන් සකසා වැද එකත්පස්ව හිත. එකත්පස්ව හුන් එපුරිස් ආයුෂමත් අතද තෙරුන්ට තෙල කී:

“වහන්ස, මෙනම් මෙහෙණ හටගත් ආබාධ ඇති ව දුෂිත ව දැඩි හිලන් ව වෙසේ, ඔ ආයුෂමත් අතද තෙරුන්ගේ පාදයන් සිරසින් වදී. මෙසේ ද කියයි: “වහන්ස, ආයුෂමත් අතද තෙරණුවෝ මෙහෙණවර කරා ඒ මෙහෙණ කරා අනුකම්පා කොට එළඹෙන සේක් තම් මැනවැ” කියා යි.

ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ තුෂණිම්භාවයෙන් ඉවසුහ ඉක්බිති ආයුෂමත් අතද තෙරණුවෝ හැඳ පෙරෙව පාසිටුරු ගෙන මෙහෙණවර කරා එළඹියහ ඒ මෙහෙණ ආයුෂමත් අතද තෙරණුවන් එනුවන් දුරදී ම දුටු. දෑක හිස වසා පෙරෙව ගෙන ඇඳෙහි හොඳු ඉක්බිති ආයුෂමත් අතද තෙරණුවෝ ඒ මෙහෙණ කරා එළඹියහ. එළඹ පැන් වූ අස්තෙහි හුන්හ. හිඳ ආයුෂමත් අතද තෙරණුවෝ ඒ මෙහෙණට තෙල කීහ:

බුහුනණියනි, මේ කය ආහාරයෙන් වැඩිත. අහර නිසා කම්මානාරය ප්‍රහානව්‍ය වෙයි. බුහුනණියනි, මේ කය නාෂණයෙන් වැඩිත. නාෂණව නිසා පුළිනාෂණව ප්‍රහානව්‍ය වෙයි. බුහුනණියනි, මේ කය මානසෙන් වැඩිත. මානය නිසා පුළිමානය ප්‍රහානව්‍ය වෙයි. බුහුනණියනි, මේ කය මෛත්‍රිකයෙන් වැඩිත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෛත්‍රිකයෙහි හෙතු තැස්ම වදාරණ ලදී,

“ආහාරසම්ප්‍රදාය අයං භගිනී කායො, ආහාරං නිස්සාය ආහාරෙ පභාතබ්බො”ති ඉති බො පනෙනං වුතනං. කිඤ්චෙනං පටිච්ච වුතනං? ඉධ පන භගිනී භික්ඛු පටිසංඝිකායොනිසො ආහාරං ආහාරෙති: තෙව ද්වාය න මදය න මණ්ඩනාය න විභුසනාය යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස භීතියා යාපනාය විභිංසුපරතියා බ්‍රහ්මවරියානුග්ගහාය, ඉති පුරුණං ච වෙදනං පටිසංඝාමි, නවං ච වෙදනං න උපපාදෙස්සාමි, යාත්‍රා ච මෙ භවිස්සති අනවජ්ජනා ච එත්තවිහාරෙ වාති. සො අපරෙත සම්මයෙන ආහාරං නිස්සාය ආහාරං පජ්ඣති. “ආහාරසම්ප්‍රදාය අයං භගිනී කායො, ආහාරං නිස්සාය ආහාරෙ පභාතබ්බො”ති ඉති යන්නං වුතනං, ඉදමෙනං පටිච්ච වුතනං.

“තණ්හාසම්ප්‍රදාය අයං භගිනී කායො, තණ්හං නිස්සාය තණ්හා පභාතබ්බො”ති ඉති බො පනෙනං¹ වුතනං. කිඤ්චෙනං පටිච්ච වුතනං? ඉධ භගිනී භික්ඛු සුණ්හානි ඉත්තනාමො කිර භික්ඛු ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤවිමුතතිං දිට්ඨො ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරතිති. තස්ස එවං භොති: කුදස්සුනාම අභමිථි ආසවානං බයා - පෙ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරස්සාමිති. සො අපරෙත සම්මයෙන තණ්හං නිස්සාය තණ්හං පජ්ඣති, “තණ්හාසම්ප්‍රදාය අයං භගිනී කායො, තණ්හං නිස්සාය තණ්හා පභාතබ්බො”ති ඉති යන්නං වුතනං, ඉදමෙනං පටිච්ච වුතනං.

“මානසම්ප්‍රදාය අයං භගිනී කායො, මානං නිස්සාය මානො පභාතබ්බො”ති. ඉති බො පනෙනං වුතනං. කිඤ්චෙනං පටිච්ච වුතනං? ඉධ භගිනී භික්ඛු සුණ්හානි ඉත්තනාමො කිර භික්ඛු ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤවිමුතතිං දිට්ඨො ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරතිති. තස්ස එවං භොති: සො හි නාම ආයස්මා ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤවිමුතතිං දිට්ඨො ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, කිම්ඛගපනාහනති. සො අපරෙත සම්මයෙන මානං නිස්සාය මානං පජ්ඣති. “මානසම්ප්‍රදාය අයං භගිනී කායො, මානං නිස්සාය මානො පභාතබ්බො”ති, ඉති යන්නං වුතනං ඉදමෙනං පටිච්ච වුතනං.

“මේථුනසම්ප්‍රදාය අයං භගිනී කායො, මේථුනෙ ව සෙත්තුසානො වුතෙතා භගවතා”ති.

අථ බො යා භික්ඛුනී මඤ්චා උට්ඨතිත්වා එකංසං උත්තරාසඛගං කරිත්වා ආයස්මතො ආනන්දස්ස පාදෙසු සිරසා නිපතිත්වා ආයස්මන්තං ආනන්දං එකද්වොච: අච්චයො මං භනෙත අච්චගමා යථාබාලං යථාමුල්ලං යථා - අකුසලං යාහං එවමිකාසිං. තස්සා මෙ භනෙත අයොසා ආනන්දෙ අච්චයං අච්චයතො පතිගණ්හාතු ආයතිං සංවරායාති

තග්ග තං භගිනී අච්චයො අච්චගමා යථාබාලං යථාමුල්ලං යථාඅකුසලං යා නිං එවමිකාසි. යතො ච බො නිං භගිනී අච්චයං අච්චයතො දිස්වා යථා - ධම්මං පටිකරොසි, තං තෙ මයං පතිගණ්හාමි. වුද්ධි හෙසා භගිනී අරියස්ස විතයෙ යා අච්චයං අච්චයතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොති. ආයතිං සංවරං ආපජ්ජතිති.

1. ඉති යන්නං - සීමු.

“බුහුනණියෙහි, මේ කය ආහාරයෙන් වැඩින. ආහාරය නිසා ආහාරය පහ කළ යුතුය” යි මෙසේ තෙල බස කියන ලද. තෙල බස කුමක් පිණිස කියූ ද යත්: “බුහුනණියෙහි, මෙසස්තෙහි මහණ නුවණින් සලකා අහර වළඳ කෙරෙයි. දවය පිණිස නො වේ. දේය පිණිස නො වේ. මනසිකය පිණිස නො වේ. විභූෂණය පිණිස නො වේ මේ කරජකායයාගේ සවිතිය පිණිස ම වෙයි. යැපිම පිණිස ම වෙයි. විනිංසා තස්තා පිණිස ම වෙයි. බඹසරට අනුගුරක් පිණිස ම වෙයි. මෙසේ පුරාණවෙදනාත් තස්මි. නව්‍යවෙදනාත් නුපදවමි. මාගේ ජීවිතයාත්‍රාව ද වෙයි. අවද්‍යතා ද එසුමිහරණය ද වෙයි. හේ පසු කලෙක අහර නිසා අහර හැර පියයි. “බුහුනණියෙහි, මේ කය අහරින් වැඩින, අහර නිසා අහර හැර පිය යුතුය” යි යම් බසෙක් කියන ලද නම් මෙය තෙල අරුත් සඳහා කියන ලදී.

“බුහුනණියෙහි, මේ කය තෘෂණයෙන් වැඩින. තෘෂණාව නිසා තෘෂණාව හැර පිය යුතුය යි” මෙසේ තෙල බස කියන ලද. තෙල බස කුමක් පිණිස කියන ලද ද: “බුහුනණියෙහි, මෙසස්තෙහි මහණෙක් ආසුච්ඡායයෙන් අනාසුච වූ වේතොවිමුකතිය හා ප්‍රඥවිමුකතිය දුටුදුමයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ට-ඥානයෙන් දෑන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට එළඹ වෙසේ ලැ” යි අසා ද, ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: ‘කවරද, නම් මමත් ආසුච්ඡාය කිරීමෙන් ... ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට එළඹ වෙසෙමි ඥා හෝ’ යි කියා යි. හේ පසු කලෙක තෘෂණාව නිසා තෘෂණාව හැර පියයි. “බුහුනණියෙහි, මේ කය තෘෂණයෙන් වැඩින. තෘෂණාව නිසා තෘෂණාව පහ කළ යුතුය” යි මෙසේ යම් ඒ බසෙක් කියන ලද නම් මෙබස් තෙල අරුත් සඳහා කියන ලදී.

“බුහුනණියෙහි, මේ කය මානයෙන් වැඩින. මානය නිසා මානය පහ කළ යුතුය” යි මෙසේ තෙල බස කියන ලද. තෙල බස කුමක් පිණිස කියන ලද යත්: “බුහුනණියෙහි, මෙසස්තෙහි මහණෙක් මෙනම් මහණ ආසුච්ඡායයෙන් අනාසුච වූ වේතොවිමුකතිය හා ප්‍රඥවිමුකතිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දෑන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වෙසේ ලැ” යි අසා ද, ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: ඒ ආයුෂමත් වතාහි ආසුච්ඡායයෙන් අනාසුච වූ වේතොවිමුකතිය හා ප්‍රඥවිමුකතිය මෙලොවිහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දෑන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වෙසෙයි. මම වැළිත් කියනු කිමැ” යි කියා යි. හේ පසු කලෙක මානය නිසා මානය හැර පියයි, “බුහුනණියෙහි, මේ කය මානයෙන් වැඩින. මානය නිසා මානය පහ කළ යුතුය” යි මෙසේ යම් ඒ බසෙක් කියන ලද නම් මෙබස් තෙල අරුත් පිණිස කියන ලදී.”

“බුහුනණියෙහි, මේ කය මෛජුතයෙන් වැඩින. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෛජුතයෙහි හෙතුසාතය වදාරණ ලදී.

එසඳ ඒ මෙහෙණ හැඳෙන් නැගී උත්තරාසබ්බය එකස් කොට ආයුෂමත් අතඳ තෙරණුවන්ගේ පාමුල හිසින් වැටී ආයුෂමත් අතඳ තෙරුන්ට තෙල බස් කිවුය: “වහන්ස, යම් බඳු මම මෙසේ කෙළෙමි වේ ද, බාල වූ පරිදි මුළා වූ පරිදි අකුසල් වූ පරිදි ඒ වරද මා ඉක්ම ගියේ ය. වහන්ස, ආතඤ්ඤා මිත්‍ර ඒ මාගේ වරද වරද විසින් ආයතිසංවරය සඳහා පිළිගන්නා සේක්වා.

බුහුනණියෙහි, යම් තෝ මෙසේ කෙළෙහි නම් එබැවින් බාල වූ පරිදි මුළා වූ පරිදි අකුසල් වූ පරිදි ඒ වරද නි ඉක්ම ගියේ ය බුහුනණියෙහි, යම් හෙයෙකින් තෝ වරද වරද විසින් දැක දහමි වූ පරිදි ප්‍රතික්‍රියා කෙරෙහි ද, තිගේ ඒ වරද අපි පිළිගනුමින. බුහුනණියෙහි, යමක් වරද වරද විසින් දැක දහමි පරිදි ප්‍රතික්‍රියා කෙරේ ද, මතු සංවරයට එළඹේ ද, තෙල ප්‍රතික්‍රියාව ආයතීවිතයෙහි අභිවෘද්ධියෙක් මැයි.

4. 4. 1. 10.

[සුගතවිනයසුත්තං]

10. සුගතො චා භික්ඛවෙ ලොකෙ තිට්ඨමානො සුගතවිනයො චා තදස්ස බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අන්ධාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං.

කතමො ච භික්ඛවෙ සුගතො? ඉධ භික්ඛවෙ තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සම්මාසංඛ්‍යෙඤ්ඤා විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිද්ධ අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථි සන්ධා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. අයං භික්ඛවෙ සුගතො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සුගතවිනයො? සො ධම්මං දෙසෙති ආදීක්ඛ්‍යාණං මජ්ඣේකක්ඛ්‍යාණං පරියොසාන කක්ඛ්‍යාණං සාන්ධං සවාසඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරිං පකාසෙති. අයං භික්ඛවෙ සුගතවිනයො.

එවං සුගතො චා භික්ඛවෙ ලොකෙ තිට්ඨමානො සුගතවිනයො චා තදස්ස බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අන්ධාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානනති.

වත්තාරුමෙ භික්ඛවෙ ධම්මො සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අන්තරධානාය සංවත්තනති. කතමෙ වත්තාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු දුග්ගතිනං සුත්තනනං පරියාපුණන්ති දුන්තිකිත්තෙති පදබ්‍යඤ්ජනෙති. දුන්තිකිත්තස්ස භික්ඛවෙ පදබ්‍යඤ්ජනස්ස අන්ධො'පි දුන්නයො හොති. අයං භික්ඛවෙ පඨමො ධම්මො සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අන්තරධානාය සංවත්තනති.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු දුබ්බවා හොන්ති දෙවචස්ස කරණෙති ධම්මෙති සමන්තාගතා අකම්මා අපපදකිණ්ණගාහිතො අනුසාසතිං. අයං භික්ඛවෙ දුතියො ධම්මො සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අන්තරධානාය සංවත්තනති.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛු බහුස්සුතා ආගතාගමා ධම්මධර විනයධර මාතිකාධරා. තෙ න සක්කම්මං සුත්තනනං පරං වාවෙන්නි. තෙසං අවචයෙන ජින්නමුලකො සුත්තනනො හොති, අප්පට්ඨසරණො. අයං භික්ඛවෙ තතියො ධම්මො සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අන්තරධානාය සංවත්තනති.

4. 4. 1. 10.

[සුගතවිනය සූත්‍රය]

10. මහණෙනි, සුගතයන් වහන්සේ වෙන්ව යි සුගතවිනය වේව යි ලොකයෙහි පවත්නේ වේ නම් ඒ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙව් මිනිස්නට අම් පිණිස, හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි. මහණෙනි, සුගතයන් වහන්සේ නම් කවරුන් යන්:

මහණෙනි, මේ ලොව අතීන්, සමයක් සමුදාය, විද්‍යාවරණ සම්පන්න, සුගත, ලොකවිද්, අනුතර පුරුෂදමසාරපි, දෙව් මිනිස්නට අනුශාසක, වතුස්-සත්‍යාවබෝධ කළ, භාග්‍යවත්, නිවර්තනයන් වහන්සේ පහළ වන සේක. මහණෙනි, මේ සුගතයෝ නම් වෙති.

මහණෙනි, සුගතවිනය නම් කවරේ ය යන්: උත්තරයන්සේ ආදිකල්‍යාණ කොට මධ්‍යකල්‍යාණ කොට පශ්චාත්ත කල්‍යාණ කොට සාත්‍ය කොට සත්‍යාකාර කොට කෙවල පරිපූර්ණ කොට දහම් දෙසනසේක. පරිපූර්ණ බ්‍රහ්මචරිය දෙසන සේක. මහණෙනි, මේ සුගතවිනය නම් වේ.

මහණෙනි, මෙසේ සුගතයන් වහන්සේ වෙන්ව යි සුගත විනය වේව යි ලොවෙහි සිටුවනේ වේ නම් ඒ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙව් මිනිස්නට අම් පිණිස, හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර ධර්ම කෙනෙක් ශාසනයාගේ ප්‍රමොඡය (විනාශය) අනන්තරාය පිණිස වැටෙත්. කවර සතර කෙනෙක යන්:

මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණහු වරදවා ගත් සුත්‍රාන්ත වරදවා ලී පද්‍යාසන්නයෙන් පිරිවහත්. මහණෙනි, වරදවා ලී පද්‍යාසන්නයාගේ අතීත ද දුර්ගතය වෙයි. මහණෙනි, මේ පළමුවන දහම ශාසනයාගේ ප්‍රමොඡය පිණිස අනන්තරාය පිණිස වැටෙයි.

කවද මහණෙනි, මහණහු දුර්වසක (ඔවා නොගන්නෝ) වෙති. දොර්වසකකරණ ධර්මයෙන් සමනාගත වෙත්. අක්‍ෂම (ක්‍ෂමා නැත්තෝ) වෙත්. අනුසන්ත ප්‍රදක්‍ෂණ (ගෞරව) පූජිත ව නොගන්නාහු වෙත්. මහණෙනි, මේ දෙවන දහම ශාසනයාගේ ප්‍රමොඡය පිණිස අනන්තරාය පිණිස වැටෙයි.

තව ද මහණෙනි, යම් ඒ මහණහු බහුශ්‍රවත වෙත් ද, උගත් ආගම ඇති වෙත් ද, ධර්මය වෙත් ද, විනයධර වෙත් ද, මාතෘකාධර වෙත් ද, ඔහු සකස් කොට සුත්‍රාන්ත පරි ලවා වාචනාමානියෙන් නො හදාරවත්. උන්ගේ ඇවෑමෙන් සුත්‍රාන්ත මූලසුත් වෙයි. පිළිසරණ නැති වෙයි. මහණෙනි, මේ තෙවන දහම ශාසනයාගේ ප්‍රමොඡය පිණිස අනන්තරාය පිණිස වැටෙයි.

පුන ච පරං භික්කුවෙ ථෙරා භික්ඛු බාහුලිකා හොනති සාථලිකා ඉක්කමනෙ පුබ්බඛගමා පටිච්චෙකෙ නික්ඛිත්තධුරා. න විරියං ආරහනති අපපතනස්ස පතති යා අනබ්ගතස්ස අබ්ගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. තෙසං පච්ඡමා ජනතා දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති. සාපි හොති සාථලිකා බාහුලිකා ඉක්කමනෙ පුබ්බඛගමා පටිච්චෙකෙ නික්ඛිත්තධුරා. න විරියං ආරහනති අපපතනස්ස පතති යා අනබ්ගතස්ස අබ්ගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. අයං භික්කුවෙ චතුරේවා ධම්මො සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තති.

ඉමෙ බො භික්කුවෙ චත්තාරො ධම්මා සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තනන්ති.

චත්තාරො මෙ භික්කුවෙ ධම්මා සද්ධම්මස්ස සීතියා අසම්මොසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තනන්ති. කතමෙ චත්තාරො?

ඉධ භික්කුවෙ භික්ඛු සුගගතිතං සුත්තනන්තං පරියාපුණන්ති සුනික්ඛිත්තෙති පදබ්‍යඤ්ඤෙති. සුනික්ඛිත්තස්ස භික්කුවෙ පදබ්‍යඤ්ඤානස්ස අරේවාපි සුත්තයො හොති. අයං භික්කුවෙ පඨමො ධම්මො සද්ධම්මස්ස සීතියා අසම්මොසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තති.

පුන ච පරං භික්කුවෙ භික්ඛු සුබ්බවා හොනති සොච්චස්සකරණෙති ධම්මෙති සම්මනාගතා බමො පදක්ඛිණ්ණතාහිතො අනුසාසති. අයං භික්කුවෙ දුතියො ධම්මො සද්ධම්මස්ස සීතියා අසම්මොසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තති.

පුන ච පරං භික්කුවෙ යෙ තෙ භික්ඛු බහුස්සුතා ආගතාගමා ධම්මධරා විනයධරා මාතිකාධරා. තෙ සක්කච්චං සුත්තනන්තං පරං වාචෙනති. තෙසං අච්චයෙන තච්ඡිනනමූලකො සුත්තනෙන්වා හොති සප්පට්ඨරණො. අයං භික්කුවෙ තතියො ධම්මො සද්ධම්මස්ස සීතියා අසම්මොසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තති.

පුන ච පරං භික්කුවෙ ථෙරා භික්ඛු න බාහුලිකා හොනති න සාථලිකා ඉක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරා පටිච්චෙකෙ පුබ්බඛගමා. විරියං ආරහනති අපපතනස්ස පතති යා අනබ්ගතස්ස අබ්ගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. තෙසං පච්ඡමා ජනතා දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති. සාපි හොති න බාහුලිකා න සාථලිකා ඉක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරා පටිච්චෙකෙ පුබ්බඛගමා. විරියං ආරහනති අපපතනස්ස පතති යා අනබ්ගතස්ස අබ්ගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. අයං භික්කුවෙ චතුරේවා ධම්මො සද්ධම්මස්ස සීතියා අසම්මොසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තති.

ඉමෙ බො භික්කුවෙ චත්තාරො ධම්මා සද්ධම්මස්ස සීතියා අසම්මොසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තනන්ති.

ඉන්ද්‍රියවග්ගො පඨමො.

තසසුද්දනං:- ඉන්ද්‍රියානි සද්ධා පඤ්ඤා - සතිසංඛාන පද්ධතං.

කප්පො රොගො පරිනානි - භික්ඛුනි සුභතෙන වානි

තවද මහණෙනි, සථවිර භික්ෂුහු බහුල පස පිණිසපිළිපන්හු වෙත්. ශික්ෂා-ශාසනය ලිහිල් කොට ගණිත්. පඤ්චනීවරණ පූරණයෙහි පෙරදැරි වෙත් ප්‍රවිච්ඡෙකයෙහි (භාවනායෙහි) හළ වැර ඇති වෙත්. නොපැමිණි ඵලයාගේ පැමිණීම පිණිස නොලත් ඵලයාගේ ලැබීම පිණිස පසක් නොකළ ඵලයාගේ පසක් කිරීම පිණිස වියඟීරම්භ නො කෙරත්. පශ්චිම ජනතාව ඔවුන්ගේ දූෂවානුගතිශ්‍යට (ඔවුන් අනුව යාමට) පැමිණේ. ඒ ජනතාව ද බාහුලික සාප්ලික වේ. නීවරණ දහමහි පෙරගැමි වෙයි. ප්‍රවිච්ඡෙකයෙහි හළ වැර ඇති වෙයි. නොලත් පල ලබනු සඳහා නොවිඳි පල විඳිනු සඳහා පසක් නොකළ පල පසක් කරණු සඳහා වැර ඇරඹිලි නො කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ සතරවන දහම සසුන් නස්නා සඳහා අතුරුදහන් සඳහා වැටෙයි. මහණෙනි, මේ සතර ධර්මයෝ ශාසනයාගේ ප්‍රමාණය පිණිස අනාගතිය පිණිස වැටෙත්.

මහණෙනි, මේ සතර ධර්ම කෙනෙක් ශාසනයාගේ ස්වතිය පිණිස අසමමාසය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස වැටෙත්. කවර සතර ධර්ම කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණහු මොනොවට උගන්නා ලද සුත්‍රාන්ත මොනොවට උගත් පදව්‍යඤ්ජනයෙන් පිරිවහත්. මහණෙනි, මොනොවට තබන ලද පදව්‍යඤ්ජනයාගේ අභීය ද සුගම වෙයි. මහණෙනි, මේ පළමුවන දහම ශාසනයාගේ ස්වතිය පිණිස අසමමාසය (පැවැත්ම) පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස වැටෙයි.

තවද මහණෙනි, මහණහු සුවච වෙති. සුවච බව කරණ දහමින් සමනාගත වෙත්. ඝෂම වෙත්. අනුසස්ත ප්‍රදක්ෂණාපුච්ඡාව ගන්නාහු වෙත්. මහණෙනි, මේ දෙවන දහම ශාසනයාගේ ස්වතිය පිණිස අසමමාසය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස වැටෙයි.

තවද මහණෙනි, යම් ඒ මහණහු බහුශ්‍රැත වෙත් ද, උගත් ආගම ඇති වෙත් ද, ධර්මර වෙත් ද, විනයධර වෙත් ද, මාතෘකාධර වෙත් ද, ඔහු සකස් කොට පර ලවා වාචනාමාණියෙන් සුත්‍රාන්ත හදුරවත්. ඔවුන්ගේ ඇවෑමෙන් සුත්‍රාන්ත මුද්‍රසුන් නො වෙයි. පිළිසරණ ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ තෙවන දහම ශාසනයාගේ ස්වතිය පිණිස, අසමමාසය පිණිස, අතුරුදන් නොවීම පිණිස වැටෙයි.

තවද මහණෙනි, සථවිර භික්ෂුහු ප්‍රත්‍යයබාහුලයය තැත්තෝ වෙත්. ශික්ෂාශාසනය ලිහිල් කොට නො ගණිත් පඤ්චනීවරණයන්හි බැහැර ලුඬුර ඇත්තෝ වෙත්. ප්‍රවිච්ඡෙකයෙහි පුච්ඛගම වෙති. අප්‍රාණාඵලයාගේ ප්‍රාප්තිය පිණිස අනධිගතඵලයාගේ අධිගමය පිණිස අසාක්ෂාත්කාතඵලයාගේ සාක්ෂාත්කාරය පිණිස වියඟීරම්භ කෙරෙත්. පශ්චිම ජනතාව ඔවුන්ගේ දූෂවානුගතිශ්‍යට පැමිණේ. ඒ ජනතාව ද බාහුලික නො වේ. සාප්ලික නො වේ. නීවරණ දහමහි බැහැර කළ ඬුර ඇති වෙයි. ප්‍රවිච්ඡෙකයෙහි පෙරගැමි වෙයි. නොලත් පල ලබනු සඳහා නොවිඳි පල විඳිනු සඳහා පසක් නොකළ පල පසක් කරණු සඳහා වැර ඇරඹිලි කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ සතර වන දහම සසුන් පැවැත්ම සඳහා නො නස්නා සඳහා අතුරුදන් නොවීම සඳහා වැටෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර ධර්මයෝ ශාසනයාගේ ස්වතිය පිණිස අසමමාසය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස වැටෙත්.

ඉතිරියවගිය පළමුවැනි යි.

2. පටිපද්‍යවග්ගො

4. 4. 2. 1

[පටිපද්‍යසූතං]

[සාමන්තිදුතං]

11. වනයො ඉමා භික්ඛවෙ පටිපද්‍ය, කතමා වනයො?

දුක්ඛාපටිපද්‍ය දකුභිඤ්ඤා, දුක්ඛාපටිපද්‍ය ඛප්පාභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපද්‍ය දකුභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපද්‍ය ඛප්පාභිඤ්ඤා, ඉමා ඛො භික්ඛවෙ වනයො පටිපද්‍යති.

4. 4. 2. 2.

[දුතියපටිපද්‍යසූතං]

12. වනයො ඉමා භික්ඛවෙ පටිපද්‍ය, කතමා වනයො?

දුක්ඛාපටිපද්‍ය දකුභිඤ්ඤා, දුක්ඛාපටිපද්‍ය ඛප්පාභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපද්‍ය දකුභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපද්‍ය ඛප්පාභිඤ්ඤා,

කතමා ච භික්ඛවෙ දුක්ඛාපටිපද්‍ය දකුභිඤ්ඤා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පකතියාපි තිබ්බරුගජාතිකො භොති. අභික්ඛණං රුගජං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පකතියාපි තිබ්බදෙසජාතිකො භොති. අභික්ඛණං දෙසජං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පකතියාපි තිබ්බමොහජාතිකො භොති. අභික්ඛණං මොහජං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. තස්සිමාති පඤ්චිත්ථියාති මුද්දති පාතුභවනති: සද්ධිත්ථියං චිරිතිත්ථියං සතිත්ථියං සමාධිත්ථියං පඤ්ඤිත්ථියං සො ච ඉමෙසං පඤ්චනනං ඉත්ථියානං මුද්දනනං දකුභිඤ්ඤා ආනන්දාරියං පාපුණාති ආසවානං බයාය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛාපටිපද්‍ය දකුභිඤ්ඤා.

කතමා ච භික්ඛවෙ දුක්ඛාපටිපද්‍ය ඛප්පාභිඤ්ඤා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පකතියාපි තිබ්බරුගජාතිකො භොති. අභික්ඛණං රුගජං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පකතියාපි තිබ්බදෙසජාතිකො භොති. අභික්ඛණං දෙසජං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පකතියාපි තිබ්බමොහජාතිකො භොති. අභික්ඛණං මොහජං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. තස්සිමාති පඤ්චිත්ථියාති අබිමතතාති පාතුභවනති: සද්ධිත්ථියං චිරිතිත්ථියං සතිත්ථියං සමාධිත්ථියං පඤ්ඤිත්ථියං සො ඉමෙසං පඤ්චනනං ඉත්ථියානං අබිමතතතා ඛප්පං ආනන්දාරියං පාපුණාති ආසවානං බයාය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛාපටිපද්‍ය ඛප්පාභිඤ්ඤා.

2. ප්‍රතිපදා වගීය

4. 4. 2. 1.

[ප්‍රතිපදා සූත්‍රය]

[සැමැත්තියෙකු සි]

11. මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත් සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්:

දුක් වූ පිළිවෙත් ඇති දැක (ගුරුබැවින් ලැබී) වූ අභිඥ (අවබෝධ) ඇති එකෙක. දුක් වූ පිළිවෙත් ඇති ඝෛප්‍ර (ශිෂ්‍ය) වූ අභිඥ ඇති එකෙක. සුවපිළිවෙත් ඇති දැක වූ අභිඥ ඇති එකෙක. සුවපිළිවෙත් ඇති ඝෛප්‍ර වූ අභිඥ ඇති එකෙක. මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත් සතර යි.

4. 4. 2. 2

[දෙවැනි ප්‍රතිපදා සූත්‍රය]

12. මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත් සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්:

දුක් වූ පිළිවෙත් ඇති ලැබී අභිඥ ඇති එකෙක. දුක් වූ පිළිවෙත් ඇති ශිෂ්‍ය අභිඥ ඇති එකෙක. සුව පිළිවෙත් ඇති ලැබී අභිඥ ඇති එකෙක. සුව පිළිවෙත් ඇති ශිෂ්‍යාභිඥ ඇති එකෙක.

මහණෙනි, දුක් පිළිවෙත් ඇති දැකැතිඥ නම් කවර? මහණෙනි, සෙසස්තෙහි ඇතැමෙක් සැඟවින් ම නිවු (නිසුණු) රූප ඇති වෙයි. නිතර රූපයෙන් හටගත් දුක් දෙමනස් විඳියි. සැඟවින් ම නිවු ඥාණ ඇති වෙයි. නිතර ඥාණයෙන් හටගත් දුක් දෙමනස් විඳියි. සැඟවින් ම නිවු මොහ ඇති වෙයි. නිතර මොහයෙන් හටගත් දුක් දෙමනස් විඳියි. ඔහුට ශ්‍රද්ධානිශ්චය ය, විශේෂිතිය ය, සමාතිනිය ය, සමාධිනිය ය, ප්‍රඥානිය ය යන මේ පඤ්චානියයෝ මාදු වුවාහු පහළ වෙත්. හෙ ද මේ පඤ්චානියයන්ගේ මාදුකයෙන් ආසුච්ඡාය පිණිස ආනන්තරික (අතර නැති එකඝෛෂ්ණික) මාගීසමාධියට ලැබී ව පැමිණේ. මහණෙනි, මේ දුක් වූ පිළිවෙත් ඇති ලැබී අභිඥ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දුක් වූ පිළිවෙත් ඇති ශිෂ්‍ය අභිඥ නම් කවර? මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි ඇතැමෙක් සැඟවින් ම නිවු රූපප්‍රකාශික වෙයි. නිතර රූපයෙන් උපන් දුක් දෙමනස් විඳියි. සැඟවින් ම නිවු ඥාණප්‍රකාශික වෙයි. නිතර ඥාණයෙන් හටගත් දුක් දෙමනස් විඳියි. සැඟවින් ම නිවු මොහප්‍රකාශික වෙයි. නිතර මොහයෙන් හටගත් දුක් දෙමනස් විඳියි. ඔහුට ශ්‍රද්ධානිශ්චය ය, විශේෂිතිය ය, සමාතිනිය ය, සමාධිනිය ය, ප්‍රඥානිය ය යන මේ පඤ්චානියයෝ අධිමාත්‍ර වුවාහු පහළ වෙත්. හේ මේ පඤ්චානියයන්ගේ අධිමාත්‍රතාවයෙන් ආසුච්ඡාය පිණිස ආනන්තරික මාගීසමාධියට ශිෂ්‍ය ව පැමිණේ. මහණෙනි, මේ දුක්පිළිවෙත් ඇති ඝෛප්‍රාභිඥ යි කියනු ලැබේ.

කතමා ච භික්ඛවෙ සුඛාපටිපදා දැනාභිඤ්ඤා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පකතියාපි න තිබ්බරුගජාතිකො භොති. නාභික්ඛණං රුගජං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පකතියාපි න තිබ්බදොසජාතිකො භොති. නාභික්ඛණං දොසජං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පකතියාපි න තිබ්බමොහජාතිකො භොති. නාභික්ඛණං මොහජං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසං-වෙදෙති. තස්සිමානි පඤ්චිත්‍රියානි මුද්දති පාතුභවන්ත: සද්ධිත්‍රියං -පෙ-පඤ්ඤිත්‍රියං. සො ඉමෙසං පඤ්චනානං ඉත්‍රියානං මුද්දතා දැනං ආනන්තරියං පාපුණාති ආසවානං බයාය. අයං චූළචනි භික්ඛවෙ සුඛාපටිපදා දැනාභිඤ්ඤා.

කතමා ච භික්ඛවෙ සුඛාපටිපදා බිප්පාභිඤ්ඤා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො පකතියාපි න තිබ්බරුගජාතිකො භොති. නාභික්ඛණං රුගජං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පකතියාපි න තිබ්බදොසජාතිකො භොති. නාභික්ඛණං දොසජං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පකතියාපි න තිබ්බමොහජාතිකො භොති. නාභික්ඛණං මොහජං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසං-වෙදෙති. තස්සිමානි පඤ්චිත්‍රියානි අබ්මතතානි පාතුභවන්ත: සද්ධිත්‍රියං චිරිතිත්‍රියං සතිත්‍රියං සමාධිත්‍රියං පඤ්ඤිත්‍රියං. සො ඉමෙසං පඤ්චනානං ඉත්‍රියානං අබ්මතතතා බිප්පං ආනන්තරියං පාපුණාති ආසවානං බයාය. අයං චූළචනි භික්ඛවෙ සුඛාපටිපදා බිප්පාභිඤ්ඤා.

ඉමා බො භික්ඛවෙ චතස්සො පටිපදානි.

4. 4. 2. 3.

[තතියපටිපදාසුත්තං]

13. චතස්සො ඉමා භික්ඛවෙ පටිපදා. කතමා චතස්සො?

දුක්ඛාපටිපදා දැනාභිඤ්ඤා, දුක්ඛාපටිපදා බිප්පාභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපදා දැනාභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපදා බිප්පාභිඤ්ඤා.

කතමා ච භික්ඛවෙ දුක්ඛාපටිපදා දැනාභිඤ්ඤා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අසුභානුපසස්සි කායෙ විහරති ආහාරෙ පටික්ඛලසඤ්ඤා සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා සබ්බසංඛාරෙසු අනිච්චානුපසස්සි. මරණසඤ්ඤා බො පතස්ස අජකිත්තං සුපට්ඨිතා භොති. සො ඉමානි පඤ්ච සෙබ්බලානි උපතියාය විහරති: සද්ධාබලං භිරිබලං ඔග්ගප්පබලං චිරියබලං පඤ්ඤාබලං. තස්සිමානි පඤ්චිත්‍රියානි මුද්දති පාතුභවන්ත: සද්ධිත්‍රියං චිරිතිත්‍රියං සතිත්‍රියං සමාධිත්‍රියං පඤ්ඤිත්‍රියං. සො ඉමෙසං පඤ්චනානං ඉත්‍රියානං මුද්දතා දැනං ආනන්තරියං පාපුණාති ආසවානං බයාය. අයං චූළචනි භික්ඛවෙ දුක්ඛාපටිපදා දැනාභිඤ්ඤා.

මහණෙනි, සුව පිළිවෙත් ඇති ලැයි අභිඥ නම් කවර? මහණෙනි, මෙසස්තෙති ඇතැමෙක් සැඟවින් ම නිවු රාගප්‍රකෘතික නො වෙයි. නිතර රාගයෙන් හටගත් දුක් දෙමිනස් නො විඳියි. සැඟවින් ම නිවු දෝෂප්‍රකෘතික නො වෙයි. නිතර දෝෂයෙන් හටගත් දුක් දෙමිනස් නො විඳියි. සැඟවින් ම නිවු මොහප්‍රකෘතික නො වෙයි. නිතර මොහයෙන් හටගත් දුක් දෙමිනස් නො විඳියි. ඔහුට ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රිය ය...ප්‍රඥෙන්ද්‍රිය ය යන මේ පඤ්චන්ද්‍රියයෝ මෘදු වූවාහු පහළ වෙති. හේ මේ පඤ්චන්ද්‍රියයන්ගේ මෘදුතායෙන් ආසුවක්‍ෂය පිණිස ආනන්තරික මාගීසමාධියට ලැයි ව පැමිණේ. මහණෙනි, මේ සුව පිළිවෙත් ඇති ලැයි අභිඥ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සුව පිළිවෙත් ඇති ශිෂ්‍ය අභිඥ නම් කවර? මහණෙනි, මෙසස්තෙති ඇතැම් පුහුලෙක් සැඟවින් ම නිවු රාගප්‍රකෘතික නො වෙයි. නිතර රාගයෙන් හටගත් දුක් දෙමිනස් නො විඳියි. සැඟවින් ම නිවු දෝෂප්‍රකෘතික නො වෙයි. නිතර දෝෂයෙන් හටගත් දුක් දෙමිනස් නො විඳියි. සැඟවින් ම නිවු මොහප්‍රකෘතික නො වෙයි. නිතර මොහයෙන් හටගත් දුක් දෙමිනස් නො විඳියි. ඔහුට ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රිය ය විශේෂීන්ද්‍රිය ය සමාතින්ද්‍රිය ය සමාධීන්ද්‍රිය ය ප්‍රඥෙන්ද්‍රිය ය යන මේ පඤ්චන්ද්‍රියයෝ අධිමාත්‍ර වූවාහු පහළ වෙත්. හේ මේ පඤ්චන්ද්‍රියයන්ගේ අධිමාත්‍රතායෙන් ආසුවක්‍ෂය පිණිස ආනන්තරික මාගීසමාධියට වහා පැමිණේ. මහණෙනි, මේ සුව පිළිවෙත් ඇති ශිෂ්‍ය අභිඥ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රතිපත් ය.

4 4 2. 3.

[තෙමැති ප්‍රතිපද සූත්‍රය]

13. මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත් සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්:

දුක්ඛාපරිපද දකුභිඤ්ඤ ය, දුක්ඛාපරිපද බිප්පාභිඤ්ඤ ය, සුඛාපරිපද දකුභිඤ්ඤ ය, සුඛාපරිපද බිප්පාභිඤ්ඤ යි.

මහණෙනි, දුක්ඛාපරිපද දකුභිඤ්ඤ කවර? මහණෙනි, මෙසස්තෙති මහණ තමාගේ කර්මකායයෙහි අශුභානුදර්ශී වූයේ කවලිකාරාහාරයෙහි පිළිකුලා යි යන සංඥ ඇත්තේ, මුළුලොවිහි උකටලි සංඥ ඇත්තේ, සියලු සංස්කාරයන් විෂයයෙහි අතීතානුදර්ශී වූයේ වෙසෙයි. ඔහුගේ සිත්හි මරණසංඥව මැනවින් ඵලම සිටියේ වෙයි. හේ ශ්‍රද්ධාබල ය, චිත්ත බල ය, අපහුපාබල ය, විශ්ඤාන බල ය, ප්‍රඥාබල ය දැ යි මේ පඤ්ච ගෞරව්‍යබලයන් ඇසුරු කොට වෙසෙයි. ඔහුට මේ ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රිය ය, විශේෂීන්ද්‍රිය ය, සමාතින්ද්‍රිය ය, සමාධීන්ද්‍රිය ය, ප්‍රඥෙන්ද්‍රිය ය යන මේ පඤ්චන්ද්‍රියයෝ මෘදු වූවාහු පහළ වෙති. හේ මේ පඤ්චන්ද්‍රියයන්ගේ මෘදු බැවින් ආසුවක්‍ෂය පිණිස ආනන්තරික මාගීසමාධියට ලැයි ව පැමිණේ. මහණෙනි, මේ දුක්ඛා-පරිපද දකුභිඤ්ඤ යි කියනු ලැබේ.

කතමා ච භික්ඛවෙ සුඛාපටිපදා ඛිප්පාභිඤ්ඤා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අසුභානුපය්සී කායෙ විහරති ආහාරෙ පටිකකුලසඤ්ඤා සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා සබ්බසංඛාරෙසු අනිච්චානුපය්සී මරණසඤ්ඤා බො පනස්ස අජ්ඣතනං සුපටිඨිතා භොති. සො ඉමානි පඤ්ච සෙබ්බලානි උපනිස්සාය විහරති: සද්ධාබලං භිරිබලං ඔත්තප්පබලං විරියබලං පඤ්ඤාබලං. තස්සිමානි පඤ්චිත්‍රියානි අබිමත්තානි පාතුභවන්ති: සද්ධිත්‍රියං විරිසිත්‍රියං සතිත්‍රියං සමාධිත්‍රියං පඤ්ඤිත්‍රියං. සො ඉමෙසං පඤ්චන්තං ඉත්‍රියානං අබිමත්තන්තා ඛිප්පං ආනන්තරියං පාපුණාති ආසවානං බයාය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සුඛාපටිපදා ඛිප්පාභිඤ්ඤා

කතමා ච භික්ඛවෙ සුඛාපටිපදා දක්ඛාභිඤ්ඤා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විච්චේචච කාමෙහි විච්චච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විචේකජං පීතිසුඛං පඨමං කුඛානං උපසම්පජ්ජති විහරති. විතක්කවිචාරනං වුපසමා අජ්ඣතනං සම්පසාදනං චේතසො ඵකොද්භාවා අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං කුඛානං උපසම්පජ්ජති විහරති. පීතියා ච විරුගා උපෙක්කකො ච විහරති සතො ච සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවේදෙති යං තං අරියා ආවික්කන්ති 'උපෙක්කකො සතිමා සුඛවිහාරි'ති තතියං කුඛානං උපසම්පජ්ජති විහරති. සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බේච සොමනස්ස-දොමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්කාසනිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං කුඛානං උපසම්පජ්ජති විහරති. සො ඉමානි පඤ්ච සෙබ්බලානි උපනිස්සාය විහරති: සද්ධාබලං භිරිබලං ඔත්තප්පබලං විරියබලං පඤ්ඤාබලං. තස්සිමානි පඤ්චිත්‍රියානි මුද්දති පාතුභවන්ති: සද්ධිත්‍රියං විරිසිත්‍රියං සතිත්‍රියං සමාධිත්‍රියං පඤ්ඤිත්‍රියං. සො ඉමෙසං පඤ්චන්තං ඉත්‍රියානං මුද්දන්තා දක්ඛං ආනන්තරියං පාපුණාති ආසවානං බයාය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සුඛාපටිපදා දක්ඛාභිඤ්ඤා.

කතමා ච භික්ඛවෙ සුඛාපටිපදා ඛිප්පාභිඤ්ඤා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විච්චේචච කාමෙහි විච්චච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විචේකජං පීතිසුඛං පඨමං කුඛානං උපසම්පජ්ජති විහරති -පෙ- දුතියං කුඛානං. -පෙ- තතියං කුඛානං -පෙ- චතුත්ථං කුඛානං උපසම්පජ්ජති විහරති. සො ඉමානි පඤ්ච සෙබ්බලානි උපනිස්සාය විහරති: සද්ධාබලං භිරිබලං ඔත්තප්පබලං විරියබලං පඤ්ඤාබලං. තස්සිමානි පඤ්චිත්‍රියානි අබිමත්තානි පාතුභවන්ති: සද්ධිත්‍රියං විරිසිත්‍රියං සතිත්‍රියං සමාධිත්‍රියං පඤ්ඤිත්‍රියං. සො ඉමෙසං පඤ්චන්තං ඉත්‍රියානං අබිමත්තන්තා ඛිප්පං ආනන්තරියං පාපුණාති ආසවානං බයාය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සුඛාපටිපදා ඛිප්පාභිඤ්ඤා.

ඉමා බො භික්ඛවෙ චතස්සො පටිපදානි.

මහණෙනි, දුක්ඛාපටිපදා ඛිප්පාභික්ඛායා නම් කවර? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ කසෙහි අග්ගායන් නුවණින් දක්නාසුලු වූයේ, අගරෙහි පිළිකුල් සංඥ ඇත්තේ, සච්චොච්ඡි උකට්ඨි සංඥ ඇත්තේ, සච්ඡිසංඝාරයන් විෂයයෙහි අතිතාය නුවණින් බලනසුලු වූයේ වෙසෙයි. ඔහුගේ සිත්හි මරණසංඥාව මොනොවට එළඹ සිටියේ වෙයි. හේ ශ්‍රද්ධාබල ය, ත්‍රිබල ය, අපත්‍රපාබල ය, වියඝ්ඛල ය, ප්‍රඥබල ය දැයි මේ පඤ්ච ගෞණ්‍යබලයන් ඇසුරු කොට වෙසෙයි. ඔහුට ශ්‍රද්ධාන්ද්‍රිය ය, වියෙඝ්ඛන්ද්‍රිය ය, සමානිත්තන්ද්‍රිය ය, සමාධිත්තන්ද්‍රිය ය ප්‍රඥාන්ද්‍රිය ය යන මේ පඤ්චාන්ද්‍රියයෝ අභිමානු වූවාහු පහළ වෙති. හේ මේ පඤ්චාන්ද්‍රියයන්ගේ අභිමානුතායෙන් ආසුච්ඡාය පිණිස ආනන්තරික-මාගීසමාධියට ශිෂ්‍ර ව පැමිණේ. මහණෙනි, මේ දුක්ඛාපටිපදා ඛිප්පාභික්ඛායා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සුඛාපටිපදා දුක්ඛාභික්ඛායා නම් කවර? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල් දහමින් වෙන් ව ම චිත්තකී සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීති හා සුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. චිත්තකීවිචාරයන්ගේ ව්‍යපශමයෙන් ආධ්‍යානමයෙහි පැහැදීම ඇති සිතෙහි එකඟබව ඇති චිත්තකී රහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති දවතියධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. ප්‍රීතියෙන් ද විරගයෙන් උපෙක්ඛා ඇත්තේ සමානිත්ත වූයේ සමාසන් ප්‍රඥ ඇත්තේ වෙසෙයි. කසින් සුව ද විදිසි. 'උපෙක්ඛා ඇතියේ සමානිත්ත වූයේ සුඛවිහාරයෙකි' යි ආයඝියෝ යම් ඒ පුතුලකු පවසන් ද, ඒ තාතියධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. සුඛයාගේ ප්‍රභාණයෙන් ද දුඃඛයාගේ ප්‍රභාණයෙන් ද කාල ම සොම්නස්දොම්නස් දෙක නැතිවී යාමෙන් අදුඛ වූ අසුඛ වූ උපෙක්ඛාවිසින් කළ සමානිපාරිසුද්ධි ඇති චතුර්ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. හේ මේ ශ්‍රද්ධාබල, ත්‍රිබල, අපත්‍රපාබල, වියඝ්ඛල, ප්‍රඥබල දැයි පඤ්ච ගෞණ්‍යබලයන් ඇසුරු කොට වෙසෙයි. ඔහුට ශ්‍රද්ධාන්ද්‍රිය ය, වියෙඝ්ඛන්ද්‍රිය ය සමානිත්තන්ද්‍රිය ය, සමාධිත්තන්ද්‍රිය ය, ප්‍රඥාන්ද්‍රිය ය යන මේ පඤ්චාන්ද්‍රියයෝ මාදු වූවාහු පහළ වෙත්. හේ මේ පඤ්චාන්ද්‍රිය-යන්ගේ මාදුභාවෙන් ආසුච්ඡාය පිණිස ආනන්තරික මාගීසමාධියට ලැබී ව පැමිණේ. මහණෙනි, මේ සුඛාපටිපදා දුක්ඛාභික්ඛායා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සුඛාපටිපදා ඛිප්පාභික්ඛායා නම් කවර? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල්දහමින් වෙන් ව ම චිත්තකී වූ සච්චාර වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීති හා සුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. දවතියධ්‍යානයට...තාතියධ්‍යානයට...චතුර්ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. හේ සද්ධාබල, භිරිබල, ඔහනපපබල, විරියබල, පඤ්ඤබල යන මේ පඤ්ච ගෞණ්‍යබලයන් ඇසුරු කොට වෙසේ. ඔහුට සද්ධිඤ්ඤා, විරිඤ්ඤා, සතිඤ්ඤා, සමාධිඤ්ඤා, පඤ්ඤාන්ද්‍රිය යන මේ පඤ්චාන්ද්‍රියයෝ අභිමානු ව පහළ වෙත්. හේ මේ පඤ්චාන්ද්‍රියයන්ගේ අභිමානුතායෙන් ආසුච්ඡාය පිණිස ආනන්තරික මාගීසමාධියට ශිෂ්‍ර ව පැමිණේ. මහණෙනි, මේ සුඛාපටිපදා ඛිප්පාභික්ඛායා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රතිපදාවෝ වෙති.

4. 4. 2. 4.

[චතුක්කපටිපදාසූතං]

14. චතස්සො ඉමා භික්ඛවෙ පටිපදා, කතමා චතස්සො ?

අක්කමා පටිපදා, බමා පටිපදා, දමා පටිපදා, සමා පටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අක්කමා පටිපදා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො අකෙකාසනාං පච්චකෙකාසති. රොසනාං පටිරොසති. භණ්ඩනාං පටිභණ්ඨති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ අක්කමා පටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ බමා පටිපදා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො අකෙකාසනාං න පච්චකෙකාසති. රොසනාං න පටිරොසති. භණ්ඩනාං න පටිභණ්ඨති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ බමා පටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ දමා පටිපදා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහි භොති, නානුබ්බසඤ්ඤාග්ගාහි. යත්වාධිකරණමේතං චක්ඛුඤ්ඤායං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්ථාස්සවෙය්සං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති චක්ඛුඤ්ඤායං, චක්ඛුඤ්ඤායෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා -පෙ- සාණෙන ගන්ධං සාගිත්වා-පෙ- ජ්වහාය රසං සාගිත්වා-පෙ-කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහි භොති, නානුබ්බසඤ්ඤාග්ගාහි. යත්වාධිකරණමේතං මනිඤ්ඤායං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්ථාස්සවෙය්සං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනිඤ්ඤායං, මනිඤ්ඤායෙ සංවරං ආපජ්ජති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ දමා පටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ සමා පටිපදා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමචිතක්කං නාඛිවාසෙති පජ්හති විනොදෙති සමෙති බ්‍යන්තිකරොති අතභාවං ගමෙති. උප්පන්නං බ්‍යාපාදචිතක්කං -පෙ- උප්පන්නං විභිංසා-විතක්කං -පෙ- උප්පන්නප්පන්නො පාපකො අකුසලො ධම්මො නාඛිවාසෙති පජ්හති විනොදෙති සමෙති බ්‍යන්තිකරොති අතභාවං ගමෙති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ සමා පටිපදා.

ඉමා බො භික්ඛවෙ චතස්සො පටිපදාති.

4. 4. 2. 4.

[සිද්ධවැනි ප්‍රතිපදා සූත්‍රය]

14. මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපදාවෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

අනබ්බාසනා (නො ඉවසීම්) සංඛ්‍යාන අකම්මා පටිපදා ය, අබ්බාසනා (ඉවසීම්) සංඛ්‍යාන බමා පටිපදා ය, (ඉන්ද්‍රියදමන සංඛ්‍යාන) දමා පටිපදා ය, (අකුශලවිතතීයන්ගේ ව්‍යපශම් සංඛ්‍යාන) සමා පටිපදා යි.

මහණෙනි, අකම්මා පටිපදා නම් කවර යත්: මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආත්‍යොෂ් කරන්නහුට පෙරලා ආත්‍යොෂ් කෙරෙයි. ඝටන්තහුට පෙරලා ඝටයි. පහර දෙන්නහුට පෙරලා පහර දෙයි. මහණෙනි, මේ අකම්මා පටිපදා නමු.

මහණෙනි, බමා පටිපදා නම් කවර? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආත්‍යොෂ් කරන්නහුට වටාලා ආත්‍යොෂ් නො කෙරෙයි. ඝටන්තහුට වටාලා නො ඝටයි. පහර දෙන්නහුට වටාලා නො පහර දෙයි. මහණෙනි, මේ බමා පටිපදා නමු.

මහණෙනි, දමා පටිපදා නම් කවර? මහණෙනි, මෙසස්තෙති මහණෙක් ඇසින් රු දැක නිමිත්තග්‍රාහි නො වෙයි. අනුව්‍යඤ්ඤානග්‍රාහි නො ද වෙයි. යම් හෙයෙනින් චක්ඛුරින්ද්‍රිය අසංවෘත කොට වසන තෙල මහණහු අභිධ්‍යා දොමනස්ස සංඛ්‍යාන ලමු දහම්හු ලුහුබැඳ එද්ද, එහි සංවරය පිණිස පිළිපදී. චක්ඛුරින්ද්‍රිය රකියි. චක්ඛුරින්ද්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. කණින් ශබ්ද අසා ... නැඟායෙන් ගඳ අසා ... දිවෙන් රස විඳ ... කයින් පහස පැහැසැ ... සිතින් දහම් දැන නිමිත්තග්‍රාහි නො වේ. අනුව්‍යඤ්ඤානග්‍රාහි නො ද වේ. යම් හෙයෙනින් මනින්ද්‍රියය අසංවෘත කොට වසන තෙල මහණහු අභිධ්‍යා දොමනස්ස සංඛ්‍යාන ලමු දහම්හු ලුහුබැඳ එද්ද, එහි සංවරය පිණිස පිළිපදී. මනින්ද්‍රියය රක්තේ මනින්ද්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. මහණෙනි, මේ දමා පටිපදා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමා පටිපදා නම් කවර? මහණෙනි, මෙසස්තෙති මහණෙක් උපන් කාමවිතතී සිත්හි නො වසවයි, දුරු කෙරේ, බැහැර කෙරේ, සමනය කෙරේ, පිරිසිඳ ලයි, අභාවයට පමුණුව යි. උපන් ව්‍යාපාද-විතතීය ... උපන් විතීසාවිතතීය ... උපනුපත් ලමු අකුසලදහම් සිත්හි නො වසවයි, දුරු කෙරේ, බැහැර කෙරේ, සමනය කෙරේ, විහතාත්ත කෙරේ, අනභාවයට පමුණුව යි. 'මහණෙනි, මේ සමා පටිපදා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රතිපදාවෝ යි.

4. 4. 2. 5.

[පඤ්චමපටිපදාසුතං]

15. වනයො ඉමා භික්ඛවෙ පටිපදා. කතමා වනයො? අකමමා පටිපදා, බමා පටිපදා, දමා පටිපදා, සමා පටිපදා.

කතමා ව භික්ඛවෙ අකමමා පටිපදා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා අකමමා හොති සීතයා උණයා ජීෂවජාය පිපාසාය ඔසමෙකසවානානප-සිරිසපසමච්ඡානං. දුරාතනානං දුරාගතානං වචනපථානං, උපපන්නානං සාරිථිකානං වෙදනානං දුක්ඛානං තිබ්බානං බරානං කට්ඨකානං අසාතානං අමනාපානං පාණභරානං අනබ්බාසිකජාතිකො හොති. අයං චූචචති භික්ඛවෙ අකමමා පටිපදා.

කතමා ව භික්ඛවෙ බමා පටිපදා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා බමො හොති සීතයා උණයා -පෙ- අබ්බාසිකජාතිකො හොති. අයං චූචචති භික්ඛවෙ බමා පටිපදා.

කතමා ව භික්ඛවෙ දමා පටිපදා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වක්ඛුතා රූපං දිස්වා න නිමිත්තගගාති හොති -පෙ- සොදෙන සඤ්ඤා සුත්වා -පෙ- ඝාණෙන ගඤ්ඤා සාධිත්වා -පෙ- ජීවහාය රසං සාධිත්වා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං චූසිත්වා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තගගාති හොති තානුබ්බාසජ්-නගගාති. යතාබ්බරණමෙකං මනිඤ්ඤං අසංචුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙයංසු තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රතති මනිඤ්ඤං. මනිඤ්ඤෙ සංවරං අපජ්ජති. අයං චූචචති භික්ඛවෙ දමා පටිපදා.

කතමා ව භික්ඛවෙ සමා පටිපදා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උපපන්නං කාමචිතකකං නාබ්බාසෙති පජ්ඣති විනොදෙති සමෙති බ්‍යන්තිකරොති අනභාවං ගමෙති. උපපන්නං බ්‍යාපාදචිතකකං -පෙ- උපපන්නං විහිංසා-චිතකකං -පෙ- උපපනනුපපනො පාපකො අකුසලෙ ධම්මෙ නාබ්බාසෙති පජ්ඣති විනොදෙති සමෙති බ්‍යන්තිකරොති අනභාවං ගමෙති. අයං චූචචති භික්ඛවෙ සමා පටිපදා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ වනයො පටිපදාති.

4. 4. 2. 6.

[ජට්ඨපටිපදාසුතං]

16. වනයො ඉමා භික්ඛවෙ පටිපදා. කතමා වනයො?

දුක්ඛාපටිපදා දැඩ්භාතිඤ්ඤා, දුක්ඛාපටිපදා බ්‍රහ්මාතිඤ්ඤා, සුඛාපටිපදා දැඩ්භාතිඤ්ඤා, සුඛාපටිපදා බ්‍රහ්මාතිඤ්ඤා.

4. 4. 2. 5.

[සමෘති ප්‍රතිපදා සූත්‍රය]

15. මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපදාවෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

අකංඛා පටිපදා ය, බමා පටිපදා ය, දමා පටිපදා ය, සමා පටිපදා යි.

මහණෙනි, අකංඛා පටිපදා නම් කවර? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ශීත උෂ්ණ බඩසය පවස මැසි මදුරු වා අවි දිග්දහා යන මුත්තේ පහස් නොඉවසන්නේ වෙයි. නපුරු කොට බිණු නපුරු කොට පැමිණි වචනයන් ද, දුක් වූ තිවු වූ බර වූ කටුක වූ අමමුර වූ අමනාප වූ ප්‍රාණහර වූ ශරීරසන්නිභිත වෙදතාවන් නොඉවසන සැහැටි ඇතියෝ වෙයි. මහණෙනි, මේ අකංඛා පටිපදා ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, බමා පටිපදා නම් කවර? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ශීතය උෂ්ණය ඉවසන්නේ වෙයි. ... ඉවසන සැහැටි ඇතියෝ වෙයි. මහණෙනි, මේ බමා පටිපදා ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දමා පටිපදා නම් කවර? මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණෙක් ඇසින් රු දෑකනිමිනි නොගන්නාසුලු වෙයි...කණින් ශබ්ද අසා .. නැහැයෙන් ගඳ අසා ... දිවින් රස විඳ ... කයින් පහස වැඳ .. සිතින් දහම් දැනැ නිමිති නොගන්නාසුලු වෙයි. අනුවාසඤ්ඤා නොගන්නා-සුලු වෙයි. යම් හෙයෙනින් මනින්ද්‍රියය අසංවෘත කොට වසන තෙල මහණහු අභිධ්‍යාදොමිතස්ස සංඛ්‍යාත පාපක අකුශලධර්මයෝ ලුහුබැඳ ගණින් ද, එහි සංවරය පිණිස පිළිපදී. මනින්ද්‍රියය රක්තේ මනින්ද්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. මහණෙනි, මේ දමා පටිපදා ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමා පටිපදා නම් කවර? මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණෙක් උපන් කාමවිතකී නො ඉවසයි, දුරු කෙරේ, විනෝදනය කෙරේ, සංසිදුවයි, පිරිසිදුලයි, අනභාවයට පමුණුවයි. උපන් ව්‍යාපාද විතකී ... උපන් විහිංසාවිතකී .. උපනුපත් ලමු අකුසල දහම් නො ඉවසයි, දුරු කෙරේ, බැහැර කෙරේ, සංසිදුවයි, විගතාන්ත කෙරේයි, අභාවයට යවයි. මහණෙනි, මේ සමා පටිපදා ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රතිපදා වෝ යි.

4. 4. 2. 6.

[සමෘති ප්‍රතිපදා සූත්‍රය]

16. මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපදාවෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

දුක් වූ ප්‍රතිපදා ඇති ලැයි වූ අභිඥ ඇති එකෙක, දුක් වූ ප්‍රතිපදා ඇති ශිෂ්‍ය වූ අභිඥ ඇති එකෙක, සුඛ වූ ප්‍රතිපදා ඇති ලැයි අභිඥ ඇති එකෙක, සුඛ ප්‍රතිපදා ඇති ශිෂ්‍ය වූ අභිඥ ඇති එකෙක.

තනු භික්ඛවෙ යායං පටිපද දුක්ඛා දැකාහිඤ්ඤා, අයං භික්ඛවෙ පටිපද උභයෙනෙව භිනා අකබායති. යමපායං පටිපද දුක්ඛා, ඉමිනාපයං භිනා අකබායති. යමපායං පටිපද දැකා, ඉමිනාපයං භිනා අකබායති. අයං භික්ඛවෙ පටිපද උභයෙනෙව භිනා අකබායති.

තනු භික්ඛවෙ යායං පටිපද දුක්ඛා බිප්පාහිඤ්ඤා, අයං භික්ඛවෙ පටිපද දුක්ඛතා භිනා අකබායති.

තනු භික්ඛවෙ යායං පටිපද සුඛා දැකාහිඤ්ඤා, අයං භික්ඛවෙ පටිපද දැකිතා භිනා අකබායති.

තනු භික්ඛවෙ යායං පටිපද සුඛා බිප්පාහිඤ්ඤා, අයං භික්ඛවෙ පටිපද උභයෙනෙව පණීතා අකබායති. යමපායං පටිපද සුඛා, ඉමිනාපයං පණීතා අකබායති. යමපායං පටිපද බිප්පා, ඉමිනාපයං පණීතා අකබායති. අයං භික්ඛවෙ පටිපද උභයෙනෙව පණීතා අකබායති.

ඉමා බො භික්ඛවෙ වතස්සො පටිපදති.

4. 4. 2. 7.

[මොග්ගලානපටිපදසුත්තං]

17. අථ බො ආයස්මා සාරිපුත්තො යෙනායස්මා මහාමොග්ගලානො තෙනුපසඝිකම්. උපසඝිකම්භා ආයස්මතා මහාමොග්ගලානෙන සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදතීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙභා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො බො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තං මහා-මොග්ගලානං එතදවොච:

වතස්සො ඉමා ආට්ඨසො මොග්ගලාන පටිපද. කතමා වතස්සො?

දුක්ඛාපටිපද දැකාහිඤ්ඤා, දුක්ඛාපටිපද බිප්පාහිඤ්ඤා, සුඛාපටිපද දැකාහිඤ්ඤා, සුඛාපටිපද බිප්පාහිඤ්ඤා. ඉමා බො ආට්ඨසො වතස්සො පටිපද.

ඉමාසං ආට්ඨසො වතස්සන්තං පටිපදන්. කතමං තෙ පටිපදං ආගමම ආසවෙහි විතතං විමුත්තන්ති?

වතස්සො ඉමා ආට්ඨසො සාරිපුත්ත පටිපද. කතමා වතස්සො?

දුක්ඛාපටිපද දැකාහිඤ්ඤා, දුක්ඛාපටිපද බිප්පාහිඤ්ඤා, සුඛාපටිපද දැකාහිඤ්ඤා, සුඛාපටිපද බිප්පාහිඤ්ඤා. ඉමා බො ආට්ඨසො වතස්සො පටිපද.

ඉමාසං ආට්ඨසො වතස්සන්තං පටිපදන්. යායං පටිපද දුක්ඛා බිප්පා-හිඤ්ඤා, ඉමං මෙ පටිපදං ආගමම අනුපාදාය ආසවෙහි විතතං විමුත්තන්ති.

මහණෙනි, එහි ලා යම් මේ දුක් වූ දකුණිඳු වූ ප්‍රතිපදාවක් වේ ද, මේ ප්‍රතිපදාව දෙපසින් ම හිත ය සි නියනු ලැබේ. යම් මේ ප්‍රතිපදාවක් දුක් වේ ද, මෙයින්ද මේ ප්‍රතිපදාව හිත ය සි නියනු ලැබේ. යම් මේ ප්‍රතිපදාවක් දකුණිඳු වේ ද, මෙයින්ද මේ ප්‍රතිපදාව හිත ය සි නියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපදාව මෙසේ දෙපසින් ම හිත ය සි නියනු ලැබේ.

මහණෙනි, එහි ලා දුක් වූ ඤාණිඳු වූ යම් මේ ප්‍රතිපදාවක් ඇද් ද, මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපදාව දුක් බැවින් හිත ය සි නියනු ලැබේ.

මහණෙනි, එහි ලා සුව වූ දකුණිඳු වූ යම් මේ ප්‍රතිපදාවක් ඇද් ද, මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපදාව දකුණිඳු බැවින් හිත ය සි නියනු ලැබේ.

මහණෙනි, එහි ලා සුව වූ ඤාණිඳු වූ යම් මේ ප්‍රතිපදාවක් වේ ද, මේ ප්‍රතිපදාව දෙපසින් ම ප්‍රණීත ය සි නියනු ලැබේ. යම් මේ ප්‍රතිපදාවක් සුව වේ ද, මෙයින්ද මේ ප්‍රතිපදාව ප්‍රණීත ය සි නියනු ලැබේ. යම් මේ ප්‍රතිපදාවක් ඤාණිඳු වේ ද මෙයින්ද මේ ප්‍රතිපදාව ප්‍රණීත ය සි නියනු ලැබේ. මහණෙනි, මෙසේ මේ ප්‍රතිපදාව දෙපසින් ම ප්‍රණීත ය සි නියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රතිපදාවෝ යි.

4. 4 2. 7.

[මොගගලානපටිපද සූත්‍රය]

17. එසද ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් කරා එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් හා සතුටු වූහ සතුටට හෙතු වූ සමරණිය වූ කපා කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන්ට තෙල කිහි:

ඇවැත් මුගලනෙනි, මේ ප්‍රතිපදාවෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

දුක්ඛාපටිපද දකුණිඳුඤ්ඤ ය, දුක්ඛාපටිපද බිප්පාහිඳුඤ්ඤ ය, සුඛාපටිපද දකුණිඳුඤ්ඤ ය, සුඛාපටිපද බිප්පාහිඳුඤ්ඤ යි. ඇවැත්නි, මේ සතර ප්‍රතිපදාවෝ යි.

ඇවැත්නි, මේ සතර ප්‍රතිපදාවන් අතුරෙන් කවර ප්‍රතිපදාවකට පැමිණ නොපතේ සිත උපාදාන විසින් නො ගෙන ආසුරුවන් කෙරෙන් මිදිනි ද?

ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, මේ ප්‍රතිපදාවෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

දුක්ඛාපටිපද දකුණිඳුඤ්ඤ ය, දුක්ඛාපටිපද බිප්පාහිඳුඤ්ඤ ය, සුඛාපටිපද දකුණිඳුඤ්ඤ ය, සුඛාපටිපද බිප්පාහිඳුඤ්ඤ යි. ඇවැත්නි, මේ සතර ප්‍රතිපදාවෝ යි.

ඇවැත්නි, මේ සතර ප්‍රතිපදාවන් අතුරෙන් නො සරස් ව ප්‍රතිවේධ ගන්නා යම් මේ දුක් වූ ප්‍රතිපදාවක් වේ ද, ඤාණිඳු මේ ප්‍රතිපදාවට පැමිණ මාගේ සිත උපාදාන විසින් නො ගෙන ආසුරුවන් කෙරෙන් මිදින.

4. 4. 2. 8.

[සාච්ඡුතපටිපදසුත්තං]

18. අථ බො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො යෙනායස්මා සාච්ඡුතො තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා ආයස්මතා සාරිපුත්තන සද්ධං සමොදි. සමොදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙභා එකමනනං නිසීදි. එකමනනං නිසීනො බො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො ආයස්මනං සාරිපුත්තං එතදවොච:

චතස්සො ඉමා ආවුසො සාරිපුත්ත පටිපද. කතමා චතස්සො:

දුක්ඛාපටිපද දැකාභිඤ්ඤා, දුක්ඛාපටිපද බිප්පාභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපද දැකාභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපද බිප්පාභිඤ්ඤා. ඉමා බො ආවුසො සාරිපුත්ත චතතස්සො පටිපද.

ඉමාසං බො ආවුසො චතස්සනනං පටිපදනං කතමං තෙ පටිපදං ආගමම අනුපාදය ආසවෙහි විතතං විමුත්තනනි?

චතස්සො ඉමා ආවුසො මොග්ගලාන පටිපද. කතමා චතස්සො:

දුක්ඛාපටිපද දැකාභිඤ්ඤා, දුක්ඛාපටිපද බිප්පාභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපද දැකාභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපද බිප්පාභිඤ්ඤා. ඉමා බො ආවුසො චතස්සො පටිපද.

ඉමාසං බො ආවුසො චතස්සනනං පටිපදනං යායං පටිපද සුඛා බිප්පාභිඤ්ඤා. ඉමං මෙ පටිපදං ආගමම අනුපාදය ආසවෙහි විතතං විමුත්තනනි.

4. 4. 2. 9.

[කිලෙසපටිනිබ්බානසුත්තං]

19. චතතාරොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සනොනා සංවිජ්ජමානා ලොකසම්මං. කතමෙ චතතාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො දිට්ඨොව ධම්මෙ සසඤ්ඤාරපරිනිබ්බායී හොති. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො කායස්ස හෙද සසඤ්ඤාරපරිනිබ්බායී හොති. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො දිට්ඨොව ධම්මෙ අසඤ්ඤාරපරිනිබ්බායී හොති. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො කායස්ස හෙද අසඤ්ඤාරපරිනිබ්බායී හොති.

4. 4. 2. 8.

[ආරීපුත්තපටිපද සූත්‍රය]

18. එසද ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සාරියුත් තෙරණුවන් කර එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමත් සාරියුත් තෙරණුවන් හා සතුටු වූහ. සමමොදනයට හෙතු වූ සාරාණීය වූ කථාව නිමවා එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සාරියුත් තෙරණුවන්ට තෙල කීහ:

ඇවැත් ආරීපුත්තයෙනි, මේ ප්‍රතිපදාවෝ සතර දෙනෙක. කවර සතර දෙනෙක යත්:

දුක්ඛා පටිපද දැඩා භිඤ්ඤ ය, දුක්ඛා පටිපද බ්‍රහ්මා භිඤ්ඤ ය, සුඛා පටිපද දැඩා භිඤ්ඤ ය, සුඛා පටිපද බ්‍රහ්මා භිඤ්ඤ යි. ඇවැත් ආරීපුත්තයෙනි, මේ සතර ප්‍රතිපදාවෝ යි.

ඇවැත්ති, මේ සතර ප්‍රතිපදාවන් අතුරෙන් කවර ප්‍රතිපදාවකට පැමිණ නොපගේ සිත උපාදාන විසින් නො ගෙණ ආසුචයන් කෙරෙන් මිදිති ද ?

ඇවැත් මොදනලායකයෙනි, මේ ප්‍රතිපදාවෝ සතර දෙනෙක. කවර සතර දෙනෙක යත්:

දුක්ඛා පටිපද දැඩා භිඤ්ඤ ය, දුක්ඛා පටිපද බ්‍රහ්මා භිඤ්ඤ ය, සුඛා පටිපද දැඩා භිඤ්ඤ ය, සුඛා පටිපද බ්‍රහ්මා භිඤ්ඤ යි. ඇවැත්ති, මේ සතර ප්‍රතිපදාවෝ යි.

ඇවැත්ති, මේ සතර ප්‍රතිපදාවන් අතුරෙන් යම් එ ප්‍රතිපදාවක් සුඛ වේ ද, කෂිප්‍රාභිඤ වේ ද, මේ ප්‍රතිපදාවට පැමිණ මාගේ සිත උපාදාන, විසින් නො ගෙණ ආසුචයන් කෙරෙන් මිදින.

4. 4. 2. 9

[කිලෙස පරිනිබ්බානසූත්‍රය]

19. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මෙලොවහි ම සසංඛාර-පරිනිබ්බායී වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කායභෙදයෙන් මතුයෙහි සසංඛාරපරිනිබ්බායී වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මෙලොවහි ම අසංඛාරපරිනිබ්බායී වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කායභෙදයෙන් මතුයෙහි අසංඛාරපරිනිබ්බායී වෙයි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො දිට්ඨං ව ධම්මෙ සසඤ්ඤාරපරිනිබ්බාසී හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අසුභානුපසසී කායෙ විහරති. ආහාරෙ පටිකකුල-සඤ්ඤී, සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤී.¹ සබ්බසඤ්ඤාරෙසු අනිච්චානුපසසී. මරණසඤ්ඤා ඛො පනස්ස අජ්ඣතනං සුපට්ඨිතා හොති. සො ඉමාති පඤ්චසෙබ්බලාති උපනිස්සාය විහරති: සද්ධාබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං විරියබලං පඤ්ඤාබලං. තස්සිමාති පඤ්ච්ඤියාති අභිමතතාති පාතුභවනාති: සද්ධිජ්ඣයං විරිසිජ්ඣයං සතිජ්ඣයං සමාධිජ්ඣයං පඤ්ඤීජ්ඣයං. සො ඉමෙසං පඤ්චනාං ඉජ්ඣයානං අභිමතතතා දිට්ඨං ව ධම්මෙ සසඤ්ඤාරපරිනිබ්බාසී හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො දිට්ඨං ව ධම්මෙ සසඤ්ඤාරපරිනිබ්බාසී හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො කායස්ස හෙද සසඤ්ඤාරපරිනිබ්බාසී හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අසුභානුපසසී කායෙ විහරති. ආහාරෙ පටිකකුල-සඤ්ඤී, සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤී, සබ්බසඤ්ඤාරෙසු අනිච්චානුපසසී. මරණසඤ්ඤා ඛො පනස්ස අජ්ඣතනං සුපට්ඨිතා හොති. සො ඉමාති පඤ්ච-සෙබ්බලාති උපනිස්සාය විහරති: සද්ධාබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං විරියබලං පඤ්ඤාබලං. තස්සිමාති පඤ්ච්ඤියාති මුද්දති පාතුභවනාති: සද්ධිජ්ඣයං විරිසිජ්ඣයං සතිජ්ඣයං සමාධිජ්ඣයං පඤ්ඤීජ්ඣයං. සො ඉමෙසං පඤ්චනාං ඉජ්ඣයානං මුද්දතා කායස්ස හෙද සසඤ්ඤාරපරිනිබ්බාසී හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො කායස්ස හෙද සසඤ්ඤාරපරිනිබ්බාසී හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො දිට්ඨං ව ධම්මෙ අසඤ්ඤාරපරිනිබ්බාසී හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- වතුන්ඨං කාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමාති පඤ්චසෙබ්බලාති උපනිස්සාය විහරති: සද්ධාබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං විරියබලං පඤ්ඤාබලං. තස්සිමාති පඤ්ච්ඤියාති අභිමතතාති පාතුභවනාති: සද්ධිජ්ඣයං විරිසිජ්ඣයං සතිජ්ඣයං සමාධිජ්ඣයං පඤ්ඤීජ්ඣයං. සො ඉමෙසං පඤ්චනාං ඉජ්ඣයානං අභිමතතතා දිට්ඨං ව ධම්මෙ අසඤ්ඤාරපරිනිබ්බාසී හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො දිට්ඨං ව ධම්මෙ අසඤ්ඤාරපරිනිබ්බාසී හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො කායස්ස හෙද අසඤ්ඤාරපරිනිබ්බාසී හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- වතුන්ඨං කාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමාති පඤ්චසෙබ්බලාති උපනිස්සාය විහරති: සද්ධාබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං විරියබලං පඤ්ඤාබලං. තස්සිමාති පඤ්ච්ඤියාති මුද්දති පාතුභවනාති: සද්ධිජ්ඣයං විරිසිජ්ඣයං සතිජ්ඣයං සමාධිජ්ඣයං පඤ්ඤීජ්ඣයං. සො ඉමෙසං පඤ්චනාං ඉජ්ඣයානං මුද්දතා කායස්ස හෙද අසඤ්ඤාරපරිනිබ්බාසී හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො කායස්ස හෙද අසඤ්ඤාරපරිනිබ්බාසී හොති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරෙ පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනති.

1. අනභිරතසඤ්ඤී - මජ්ඣං.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල මෙලොව ම සසඛාරපරිනිබ්බාසී වේ ද? මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ කයෙහි අග්‍රහය නුවණින් දක්නේ ආහාරයෙහි පිළිකුල් සංඥ ඇත්තේ සියලු ලෝකයෙහි අනතිරතසංඥ ඇත්තේ සියලු සංස්කාරයෙහි අනිත්‍යය නුවණින් දක්නාසුලු වූයේ වෙසෙයි. ඔහුගේ සිත්හි මරණ සංඥාව මැනවින් ඵලඹ සිටිති වෙයි. හේ මේ පඤ්චසේඛලයන් ඇසුරු කොට වෙසෙයි: ශ්‍රද්ධාබල ය, ත්‍රිබල ය, අපත්‍රපාබල ය, වීර්‍යබල ය, ප්‍රඥබල යි. ඔහුට මේ පඤ්චන්ද්‍රියයෝ අභිමානු ව පහළවෙත්: ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රිය ය, වීර්‍යෙන්ද්‍රිය ය, සමාතින්ද්‍රිය ය, සමාධිත්ද්‍රිය ය, ප්‍රඥෙන්ද්‍රිය යි. හේ මේ පසිදුරන් අභිමානු ව ඇතියෙන් මෙලොව ම සසඛාරපරිනිබ්බාසී වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල මෙලොව ම සසඛාරපරිනිබ්බාසී වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල කායභෙදයෙන් මතුයෙහි සසඛාරපරිනිබ්බාසී වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ කයෙහි අග්‍රහය නුවණින් දක්නාසුලු වූයේ ආහාරයෙහි පිළිකුල් සන් ඇතියේ මුළුලොව නොඇලනු සන් ඇතියේ සම්පක්ඛරෙහි අතිස නුවණින් දක්නාසුලු වූයේ වෙසෙයි. ඔහුට මරණසංඥාව සිත තුළ සුපසම්භව වෙයි. හේ මේ පඤ්චශෙක්‍ෂබලයන් උපති:ශ්‍රය කොට ගෙන වෙසෙයි: ශ්‍රද්ධාබල ය, ත්‍රිබල ය, අපත්‍රපාබල ය, වීර්‍යබල ය, ප්‍රඥබල යි. ඔහුට මේ පඤ්චන්ද්‍රියයෝ මාදු ව වටහන්: ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රිය ය, වීර්‍යෙන්ද්‍රිය ය, සමාතින්ද්‍රිය ය, සමාධිත්ද්‍රිය ය, ප්‍රඥෙන්ද්‍රිය යි. හේ මේ පසිදුරන්ගේ මොළොක් බැවින් කායභෙදයෙන් මතුයෙහි සසඛාරපරිනිබ්බාසී වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල කායභෙදයෙන් සසඛාරපරිනිබ්බාසී වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල මෙලොව ම අසඛාරපරිනිබ්බාසී වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන්ව ම ... චතුභ්‍රීධායතයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ පඤ්චශෙක්‍ෂබලයන් ඇසුරු කොට ගෙන වෙසෙයි: ශ්‍රද්ධාබල ය, ත්‍රිබල ය, අපත්‍රපාබල ය, වීර්‍යබල ය, ප්‍රඥබල යි. ඔහුට මේ පඤ්චන්ද්‍රියයෝ අභිමානු ව පහළ වෙත්: ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රිය ය, වීර්‍යෙන්ද්‍රිය ය, සමාතින්ද්‍රිය ය, සමාධිත්ද්‍රිය ය, ප්‍රඥෙන්ද්‍රිය යි. හේ මේ පසිදුරන් අභිමානු බැවින් දිට්ඨමියෙහි ම අසඛාරපරිනිබ්බාසී වේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ඉහාත්මයෙහි ම අසඛාරපරිනිබ්බාසී වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල කායභෙදයෙන් අසඛාරපරිනිබ්බාසී වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන්ව ම ... චතුභ්‍රීධායතයට ඵලඹ වෙසෙයි. හේ මේ පඤ්චශෙක්‍ෂබලයන් ඇසුරු කොට ගෙන වෙසෙයි: ශ්‍රද්ධාබල ය, ත්‍රිබල ය, අපත්‍රපාබල ය, වීර්‍යබල ය, ප්‍රඥබල යි. ඔහුට මේ ප්‍රඤ්චන්ද්‍රියයෝ මාදු ව පහළ වෙත්: ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රිය ය, වීර්‍යෙන්ද්‍රිය ය, සමාතින්ද්‍රිය ය, සමාධිත්ද්‍රිය ය, ප්‍රඥෙන්ද්‍රිය යි. හේ මේ පසිදුරන් මොළොක් බැවින් කායභෙදයෙන් මතුයෙහි අසඛාරපරිනිබ්බාසී වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල කායභෙදයෙන් මතුයෙහි අසඛාරපරිනිබ්බාසී වෙයි.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙන ලෝකයෙහි විද්‍යමානසහ.

4. 4 2. 10.

[අරහත්තප්පනනිසුත්තං]

20. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දො කොසම්බියං විහරති ඤාපිතාණමෙ. නත්‍ර ඛො ආයස්මා ආනන්දො භික්ඛු ආමනෙතසි; ආට්‍රිසො භික්ඛවොති. ආට්‍රිසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො ආනන්දස්ස පච්චස්සොස්සං. ආයස්මා ආනන්දො එතදවොච:

යො හි කොචි ආට්‍රිසො භික්ඛු වා භික්ඛුති වා මම සන්තිකෙ අරහත්තප්පනනිං ව්‍යාකරොති. සබ්බො සො චතුති මග්ගෙහි, එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙත. කතමෙහි චතුති?

ඉධ ආට්‍රිසො භික්ඛු සමථපුබ්බඛගමං විපස්සනං භාවෙති. නස්ස සමථ-පුබ්බඛගමං විපස්සනං භාවයතො මග්ගො සඤ්ජායති. සො නං මග්ගං ආසෙවති භාවෙති බහුලීකරොති. නස්ස නං මග්ගං ආසෙවතො භාවයතො බහුලීකරොතො සඤ්ඤාජනා පතියන්ති. අනුසයා ව්‍යන්තීභොන්ති.

පුත ව පරං ආට්‍රිසො භික්ඛු විපස්සනාපුබ්බඛගමං සමථං භාවෙති, නස්ස විපස්සනාපුබ්බඛගමං සමථං භාවයතො මග්ගො සඤ්ජායති. සො නං මග්ගං ආසෙවති භාවෙති බහුලීකරොති. නස්ස නං මග්ගං ආසෙවතො භාවයතො බහුලීකරොතො සඤ්ඤාජනා පතියන්ති. අනුසයා ව්‍යන්තීභොන්ති.

පුත ව පරං ආට්‍රිසො භික්ඛු සමථවිපස්සනං යුගතථං භාවෙති. නස්ස සමථවිපස්සනං යුගතථං භාවයතො මග්ගො සඤ්ජායති. සො නං මග්ගං ආසෙවති භාවෙති බහුලීකරොති. නස්ස නං මග්ගං ආසෙවතො භාවයතො බහුලීකරොතො සඤ්ඤාජනා පතියන්ති. අනුසයා ව්‍යන්තීභොන්ති.

පුත ව පරං ආට්‍රිසො භික්ඛුතො ධම්මථංචචවිග්ගතිතං මානං භොති. සො ආට්‍රිසො සමයො යන්තං චිත්තං අජ්ඣන්තංයෙව සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදීභොති සමාධියති. නස්ස මග්ගො සඤ්ජායති. සො නං මග්ගං ආසෙවති භාවෙති බහුලීකරොති. නස්ස නං මග්ගං ආසෙවතො භාවයතො බහුලීකරොතො සඤ්ඤාජනා පතියන්ති. අනුසයා ව්‍යන්තීභොන්ති.

යො හි කොචි ආට්‍රිසො භික්ඛු වා භික්ඛුති වා මම සන්තිකෙ අරහත්තප්පනනිං ව්‍යාකරොති, සබ්බො සො ඉමෙහි චතුති මග්ගෙහි, එතෙසං වා අඤ්ඤතරොතාති.

පටිපදාමග්ගො දුතියො.

4. 4. 2. 10

[අර්භනනප්පනනි සුත්‍රය]

20. එක්කලෙක ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ කොසාසාඛානුවර සොමිතානමයෙහි වඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ “ඇවැත් මහණෙනි” යි හිඤ්ඤත් ඇමතුන. ‘ඇවැත්’ යි ඒ හිඤ්ඤ ආයුෂමත් අනද තෙරණුවන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ තෙල ප්‍රකාශ කළහ:

ඇවැත්, යම් කිසි මහණෙක් හෝ වේවයි මෙහෙණක් හෝ වේවයි මා කෙරෙහි අතීත්තප්‍රාප්තිය පවසා ද, ඒ හැම සතර මගින් හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා එකෙකින් හෝ වෙයි. කවර සතර මගින යත්:

ඇවැත්, මෙසස්තෙහි මහණ සමථ සුච්ඡිකම කොට විවසුන් හවයි. සමථසුච්ඡිකම කොට විවසුන් වඩන උනුට ප්‍රථම ලොකොත්තර මාගීය උපදනේ ය. හේ ඵමග සෙටුනේ ය. වඩනේ ය. බහුල විසින් කරන්නේ ය. ඵමග සෙටුනා වඩනා බහුල විසින් කරණ ඔහට සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. අනුශයයෝ විගතාන්ත වෙත්.

තවද ඇවැත්, මහණ විදුශීනා සුච්ඡිකම කොට සමථය වඩයි. විදුශීනාසුච්ඡිකම කොට සමථය වඩන උනුට මාගීය උපදි. හේ ඵමග සෙටුනේ ය. වඩනේ ය. බහුල විසින් කරන්නේ ය. ඵමග සෙටුනා වඩනා බහුල විසින් කරණ ඔහට සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. අනුශයයෝ විගතාන්ත වෙත්.

තවද ඇවැත්, මහණ සමථ විදුශීනා යුගනඥා කොට ගෙණ වඩයි. සමථ විදුශීනා යුගනඥා කොට ගෙණ වඩන ඔහුට මාගීය උපදනේ ය. හේ ඵමග සෙටුනේ ය. වඩනේ ය. බහුල විසින් කරන්නේ ය. ඵමග සෙටුනා වඩනා බහුල විසින් කරණ ඔහට සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. අනුශයයෝ විගතාන්ත වෙත්.

තවද ඇවැත්, මහණහට සමථ විදුශීනා ධර්මයෙහි දනොපනෙලාන සංඛ්‍යාන උද්ධතභාවයෙන් පෙළා ගත් අබිමානය වෙයි. ඇවැත්, යම් කලෙක ඒ විදුශීනාවිවිසට බැසගත් සිත ගොවර සංඛ්‍යාන ආධ්‍යාත්ම ආලම්බනයෙහි ම පිහිටා ද, සන්තිදී ද, එකඟ වේ ද, සමාහිත වේ ද, එබඳු කාලයෙක් වෙයි. ඔහුට මාගීය උපදි. හේ ඵමග සෙටුනේ ය. වඩනේ ය. බහුල විසින් කරන්නේ ය. ඵමග සෙටුනා වඩනා බහුල විසින් කරණ ඔහට සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. අනුශයයෝ විගතාන්ත වෙත්.

ඇවැත්, යම් කිසි මහණෙක් වේවයි මෙහෙණක් වේවයි මා කෙරෙහි අතීත්තප්‍රාප්තිය පවසා ද, ඒ හැම මේ සතර මගින් හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා එකෙකින් හෝ පවසන්.

ප්‍රතිපදාවතීය දෙවැනි යි.

3. සංඝේදනනිප්පයො

4. 4. 3. 1.

[සංඝේදනනාසුතනං]

[සාමනසියං]

21. කායෙ වා භික්ඛවෙ සති කායසංඝේදනනාහෙතු උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. වාචාය වා භික්ඛවෙ සති වච්ඡිසංඝේදනනාහෙතු උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. මනෙ වා භික්ඛවෙ සති මනෝසංඝේදනනාහෙතු උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. අවිජ්ජාපච්චයා ව.

සාමං වා නං භික්ඛවෙ කායසංඝාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. පරෙ වාස්ස නං භික්ඛවෙ කායසංඝාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. සම්පජානො වා නං භික්ඛවෙ කායසංඝාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. අසම්පජානො වා නං භික්ඛවෙ කායසංඝාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං.

සාමං වා නං භික්ඛවෙ වච්ඡිසංඝාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. පරෙ වාස්ස නං භික්ඛවෙ වච්ඡිසංඝාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. සම්පජානො වා නං භික්ඛවෙ වච්ඡිසංඝාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. අසම්පජානො වා නං භික්ඛවෙ වච්ඡිසංඝාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං.

සාමං වා නං භික්ඛවෙ මනෝසංඝාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. පරෙ වාස්ස නං භික්ඛවෙ මනෝසංඝාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. සම්පජානො වා නං භික්ඛවෙ මනෝසංඝාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. අසම්පජානො වා නං භික්ඛවෙ මනෝසංඝාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං.

ඉමෙසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු අවිජ්ජා අනුපතිනා. අවිජ්ජායකෙව අසංසාරිගතිරෙධා සො කායො න භොති, යං පච්චයාස්ස නං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. සා වාචා න භොති, යං පච්චයාස්ස නං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. සො මනො න භොති, යං පච්චයාස්ස නං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං.

3. සංකේචතනය වගිය

4 4. 3. 1

[සංකේචතනා සූත්‍රය]

[පැවැත්වීම]

21. මහණෙනි, කායවිඤ්චනීය ඇතිවත් ම කායචාරයෙහි පැවැති කුශලාකුශල සම්බන්ධ වීමෙන් සංකේචතනා හෙතෙයෙන් තමා තුළ සුව දුක් උපදනේ ය. මහණෙනි, වාග්විඤ්චනීය ඇතිවත් ම වාග්චාරයෙහි පැවැති කුශලාකුශල සංකේචතනා හෙතෙයෙන් තමා තුළ සුව දුක් උපදනේ ය. මහණෙනි, මනෝචාරයෙහි පැවැති කුශලාකුශල සංකේචතනා හෙතෙයෙන් තමා තුළ සුව දුක් උපදනේ ය. අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයයෙන් ම උපදි යි.

මහණෙනි, යමක් ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඔහට තමා තුළ සුව දුක් උපදනේ ද, තෙමේ ම හෝ ඒ කායසංසාරය අභිසංසාරණය කෙරෙයි. මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් තමා තුළ ඒ සුව දුක් ඔහට උපදනේ ද, පරහු හෝ ඒ කායසංසාරය අභිසංසාරණය කෙරෙත්. (ඔහු ලවා කරවත්.) මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් ඔහට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, දන්නේ (කුසලාකුසල විපාක දැන) හෝ ඒ කායසංසාරය අභිසංසාරණය කෙරේ. මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් ඔහට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, නො දන්නේ හෝ ඒ කායසංසාරය අභිසංසාරණය කෙරෙයි.

මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් ඔහට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, තෙමේ හෝ ඒ වච්ඡිසංසාරය අභිසංසාරණය කෙරේ. මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් ඔහට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, පරහු හෝ ඒ වච්ඡිසංසාරය අභිසංසාරණය කෙරෙත්. මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් ඔහට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, දන්නේ හෝ ඒ වච්ඡිසංසාරය අභිසංසාරණය කෙරෙයි. මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් ඔහට තමා තුළ ඒ සුව දුක් උපදනේ ද, නො දන්නේ හෝ ඒ වච්ඡිසංසාරය අභිසංසාරණය කෙරෙයි.

මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් ඔහට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, තෙමේ හෝ ඒ මනාසංසාරය අභිසංසාරණය කෙරේ. මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් ඔහට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, පරහු හෝ ඒ මනාසංසාරය අභිසංසාරණය කෙරෙත්. මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් ඔහට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, දන්නේ හෝ ඒ මනාසංසාරය අභිසංසාරණය කෙරේ. මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් ඔහට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, නො දන්නේ හෝ ඒ මනාසංසාරය අභිසංසාරණය කෙරේ.

මහණෙනි, මේ වෙනනාධර්මයෙහි අවිද්‍යාව සහජාත උපනිශ්‍රය වශයෙන් ලුහුඹැඳු ය. යම් කාරණයෙකින් ඔහට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, අවිද්‍යාවෙන් ම නිශ්ශෂ විරහයෙන් හා නිරෝධයෙන් ඒ කායවිඤ්චනීය නොවේ. යම් කාරණයෙකින් ඔහට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, ඒ වාග්විඤ්චනීය ද නො වෙයි. යම් කාරණයෙකින් ඔහට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, ඒ මනෝචාරය නො වේ. -

බෙහතං තං න හොති, චජ්ඣං තං න හොති, ආයතනං තං න හොති, අධිකරණං තං න හොති, යං පච්චයාසස්ස තං උපපජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛනාති.

චතතාරොමෙ භික්ඛවෙ අත්තභාවපටිලාභො. කතමෙ චතතාරො?

අජ්ඣ භික්ඛවෙ අත්තභාවපටිලාභො, යස්මිං අත්තභාවපටිලාභෙ අත්තසංඝෙවතනා කමති නො පරසංඝෙවතනා. අජ්ඣ භික්ඛවෙ අත්තභාව-පටිලාභො, යස්මිං අත්තභාවපටිලාභෙ පරසංඝෙවතනා කමති නො අත්තසංඝෙවතනා. අජ්ඣ භික්ඛවෙ අත්තභාවපටිලාභො, යස්මිං අත්තභාවපටි-ලාභෙ අත්තසංඝෙවතනා ච කමති පරසංඝෙවතනා ච. අජ්ඣ භික්ඛවෙ අත්තභාවපටිලාභො, යස්මිං අත්තභාවපටිලාභෙ තෙව අත්තසංඝෙවතනා කමති නො පරසංඝෙවතනා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චතතාරො අත්තභාව-පටිලාභාති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා ඝාමීපුත්තො භගවතනං එතදවොච: ඉමස්ස බො අහං භනෙත භගවතා සම්බුද්ධෙන භාසිතස්ස එවං චිත්ථාරෙන අත්ථං ආජානාමි:

තත්ථ භනෙත යවායං අත්තභාවපටිලාභො, යස්මිං අත්තභාවපටිලාභෙ අත්තසංඝෙවතනා කමති නො පරසංඝෙවතනා. අත්තසංඝෙවතනාහෙතු තෙසං සත්තානං තමහා කායා වුති හොති.

තත්ථ භනෙත යවායං අත්තභාවපටිලාභො, යස්මිං අත්තභාවපටිලාභෙ පරසංඝෙවතනා කමති නො අත්තසංඝෙවතනා. පරසංඝෙවතනාහෙතු තෙසං සත්තානං තමහා කායා වුති හොති.

තත්ථ භනෙත යවායං අත්තභාවපටිලාභො, යස්මිං අත්තභාවපටිලාභෙ අත්තසංඝෙවතනා ච කමති පරසංඝෙවතනා ච අත්තසංඝෙවතනා ච පරසංඝෙවතනා ච හෙතු තෙසං සත්තානං තමහා කායා වුති හොති.

තත්ථ භනෙත යවායං අත්තභාවපටිලාභො, යස්මිං අත්තභාවපටිලාභෙ තෙව අත්තසංඝෙවතනා කමති නො පරසංඝෙවතනා. කතමෙ තෙන දෙවා දට්ඨබ්බාති? “තෙවසංඝඤ්ඤාතාසංඝඤ්ඤායනනුපගා සාරිපුත්ත දෙවා තෙන දට්ඨබ්බා”ති.

කො භු බො භනෙත හෙතු කො පච්චයො යෙන මිඛෙකචෙව සත්තා තමහා කායා වුතා ආගාමිනො හොනති ආගන්තාරො ඉත්ථතනං? කොපත භනෙත හෙතු කො පච්චයො යෙන මිඛෙකචෙව සත්තා තමහා කායා වුතා අනාගාමිනො හොනති අනාගන්තාරො ඉත්ථතනනාති?

ඉධ සාරිපුත්ත එකච්චස්ස පුගගලස්ස ඔරමනාගිසාති සංඝෙඤ්ඤජානාති අප්පභිනාති හොනති. සො දිට්ඨොව ධම්මෙ තෙවසංඝඤ්ඤාතාසංඝඤ්ඤායනනං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො තදස්සාදෙති. තනතිකාමෙති, තෙන ච විතති. ආපජ්ජති. තත්ථ සිතො තදගිමුත්තො තබ්බනුලචිතාරී. අපරිභිනො කාලං කුරුමොතො තෙවසංඝඤ්ඤාතාසංඝඤ්ඤායනනුපගානං දෙවානං සභව්සනං උපපජ්ජති. සො තතො වුතො ආගාමි හොති ආගන්තා ඉත්ථතනං.

යම් කාරණයෙකින් ඔහුට තමා තුළ ඒ සුවදක් උපදනේ ද, ඒ ක්ෂේත්‍රය නො වේ. ඒ වස්තුව නො වෙයි. ඒ ආයතනය නො වෙයි. ඒ අභිකරණය නො වෙයි.

මහණෙනි, මේ ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනක යත්:

මහණෙනි, යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක ආත්මසංකෘතතාව මිස පරසංකෘතතාව නො පවත්නී ද, එබඳු ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක් ඇත. මහණෙනි, යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක පරසංකෘතතාව මිස ආත්මසංකෘතතාව නො පවත්නී ද, එබඳු ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක් ඇත. මහණෙනි, යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක ආත්මසංකෘතතාව හා පරසංකෘතතාව හා පවතී ද, එබඳු ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක් ඇත. මහණෙනි, යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක ආත්මසංකෘතතාව හා පරසංකෘතතාව හා නො පවත්නී ද, එබඳු ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක් ඇත. මහණෙනි, මේ ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෝ සතර දෙන ය.

මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂ්මත් සෑරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන්-වහන්සේට මෙපවත් සැළ කළහ: වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාළ මේ භාෂිතයාගේ විස්තර විසින් අතීය මෙසේ දැනිමි.

වහන්ස, යම් ආත්මභාවයෙක ආත්මසංකෘතතාව මිස පරසංකෘතතාව නැද්ද, එබඳු යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක් වේ ද, ආත්මසංකෘතතා හෙතුවෙන් ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ කයින් ව්‍යුතිය වෙයි.

වහන්ස, යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක පරසංකෘතතාව මිස ආත්මසංකෘතතාව නැද්ද, එබඳු යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක් වේ ද, එහි පරසංකෘතතා හෙතුවෙන් ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ කයින් ව්‍යුතිය වේ.

වහන්ස, යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක ආත්මසංකෘතතාව හා පරසංකෘතතාව හා ඇද්ද, එබඳු යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක් වේ ද, එහි ආත්මසංකෘතතා හා පරසංකෘතතා හෙතුවෙන් ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ කයින් ව්‍යුතිය වේ.

වහන්ස, යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක ආත්මසංකෘතතාව හෝ පරසංකෘතතාව හෝ නැද්ද, එබඳු යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක් වේ ද, එයින් කවර දෙවියෝ දතයුත්තාහු වෙත් ද? “ශාරීපුත්‍රය, එයින් නෙව-සංකෘතතාසංකෘතතාහුපහ දෙවියෝ දතයුත්තාහ.”

වහන්ස, යම් හෙයෙකින් මෙලොව ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් ඒ කයින් ව්‍යුතව එතසුලු වෙත් ද, මේ බවට (මේ කාමාවචර පඤ්චස්කන්ධාවයට) එත් ද, ඊට හෙතු කවරේ ය, ප්‍රත්‍යය කවරේ ය? වහන්ස, මෙලොව ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් ඒ කයින් ව්‍යුතව නො එතසුලු වෙත් ද, මේ බවට නො පැමිණෙන සැහැවි ඇති වෙත් ද, ඊට හෙතු කවරේ ය, ඊට ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

ශාරීපුත්‍රය, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකුට ඔරමහාතීය සංයෝජනයෝ අප්‍රතීණ වෙත්. හේ දිවුදුම්යෙහි ම නෙවසංකෘතතාසංකෘතතායට එළඹ වෙසෙයි. හේ ඒ ආස්වාද කෙරෙයි. ඒ කැමැති වෙයි. එයින් ප්‍රීතියට පැමිණෙයි. එහි සිටියේ එහි අභිමුක්ත වූයේ ඒ ධ්‍යානයෙන් බහුල විසින් විහරණ ඇත්තේ නො පිරිහුණේ කලුරිය කරමින් නෙවසංකෘතතාසංකෘත-යනනුපහ දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ. හේ එයින් ව්‍යුත වූයේ එතසුලු වූයේ මේ පඤ්චස්කන්ධාවයට එළඹෙන සැහැවි ඇත්තේ වෙයි.

ඉධ පන සාරිපුත්ත එකච්ඡස්ස පුගගලස්ස ඔරමොතියාති සඤ්ඤාජනාති පභිතාති හොනති. සො දිට්ඨොව ධම්මෙ තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො නදස්සාදෙති. නනාතිකාමෙති. තෙන ව විතති. ආපජ්ජති. තත්ථ සීතො තදිඛිමුතො තඛිමුලවිහාර අපරිභිතො කාලං-කුරාමානො තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනුපගානං දෙවානං සභව්‍යානං උපපජ්ජති. සො තතො චුතො අනාගාමි හොති අනාගනා ඉත්තනං.

අයං බො සාරිපුත්ත හෙතු අයං පච්චයො, යෙන මිඛෙකච්ච සත්තා නමහා කායා චුතා ආගාමිතො හොනති ආගනනාඤ්ඤ ඉත්තනං. අයං පන සාරිපුත්ත හෙතු අයං පච්චයො, යෙනමිඛෙකච්ච සත්තා නමහා කායා චුතා අනාගාමිතො හොනති අනාගනනාඤ්ඤ ඉත්තනනති.

4. 4. 3. 2

[සාරිපුත්ත - පටිසම්භූතනං]

22. තත්ථ බො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛු ආමනෙත්ඨි, ආචුසො භික්ඛවොති. ආචුසොති බො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොස්සං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

අභිමාසුපසම්පනෙතන මෙ ආචුසො අත්ථපටිසම්භද්ද සච්ඡිකතා ඔඛිසො ව්‍යඤ්ඤානසො. තමහං අතෙකපරියායෙන ආවිකම්මි දෙසෙමි පඤ්ඤාපෙමි පට්ඨපෙමි විවරම් විහජාමි උත්තාති කරොමි. යස්ස බො පනස්ස කඛිඛා වා විමති වා සො මං පඤ්ඤන, අහං වෙය්‍යා කරණෙන. සමමුඛිභූතො තො සත්ථා, යො තො ධම්මානං සුකුසලො.

අභිමාසුපසම්පනෙතන මෙ ආචුසො ධම්මපටිසම්භද්ද සච්ඡිකතා ඔඛිසො ව්‍යඤ්ඤානසො, තමහං අතෙකපරියායෙන ආවිකම්මි දෙසෙමි පඤ්ඤාපෙමි පට්ඨපෙමි විවරම් විහජාමි උත්තාති කරොමි. යස්ස බො පනස්ස කඛිඛා වා විමති වා සො මං පඤ්ඤන, අහං වෙය්‍යා කරණෙන. සමමුඛිභූතො තො සත්ථා, යො තො ධම්මානං සුකුසලොති.

අභිමාසුපසම්පනෙතන මෙ ආචුසො නිරුත්තරපටිසම්භද්ද සච්ඡිකතා ඔඛිසො ව්‍යඤ්ඤානසො. තමහං අතෙකපරියායෙන ආවිකම්මි දෙසෙමි පඤ්ඤාපෙමි පට්ඨපෙමි විවරම් විහජාමි උත්තාති කරොමි.-

ශාරීපුත්‍රය, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකුට ඔරමනාභිය සංයෝජනයේ ප්‍රතිඵල වෙත්. හේ ඉහාත්මයෙහි ම නෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනයට එළඹ වෙසෙයි. හේ එය ආස්වාද කෙරෙයි. ඒ කැමැතිවෙයි. එයින් ප්‍රීතියට පැමිණෙයි එහි සිටියේ එහි අඛණ්ඩත වූයේ ඒ ධ්‍යානයෙන් බහුල විසින් විහරණ ඇත්තේ නො පිරිහුනේ කල්පය කරමින් නෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනුපල දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ. හේ එයින් ව්‍යුතව නො එනසුලු වූයේ මේ කාමාවචර භාවයට නො එන සැඟවි ඇත්තේ වෙයි.

ශාරීපුත්‍රය, යම් හෙයකින් මෙලොව ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් ඒ කසින් ව්‍යුතව එනසුලු වූවාහු මේ කම්මැජ්ජි පස්කද බවට එළඹෙන සැඟවි ඇත්තාහු වෙත් ද, මේ එයට හෙතු යි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි. ශාරීපුත්‍රය, යම් හෙයකින් මෙලොව ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් ඒ කසින් ව්‍යුතව නො එනසුලු වූවාහු මේ කම්මැජ්ජි පස්කද බවට නො එළඹෙන සැඟවි ඇත්තාහු වෙත් ද, මේ එයට හෙතු යි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි.

4. 4. 3 2.

[සාරිපුත්ත - පටිසම්බද සූත්‍රය]

22. එකල ආයුෂමත් සාරිපුත්ත තෙරණුවෝ “ඇවැත් මහණෙනි, සී භික්ෂූන් බණවාලූහ. ඇවැත්නි, සී ඒ භික්ෂූහු ආයුෂමත් සාරිපුත්ත තෙරණුවන්ට පිළිවදන් දුන්හ. ආයුෂමත් සාරිපුත්ත තෙරණුවෝ තෙල වදාළහ:

ඇවැත්නි, උපසපත් අඛමස් ඇති මා විසින් කරුණු විසින් අකුරු විසින් අභිප්‍රතිසම්බදව ප්‍රත්‍යක්ෂ කරණ ලදු. මම එය නත් නියරින් කියමි. පළකොට කියමි. දන්වමි. පවත්වා කියමි. හෙළි කොට කියමි. විභාග කොට කියමි. නොගැඹුරු (නොමුවන) කොට කියමි. යමක්හට සැකයෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ වේ ද, හේ මා කරා ප්‍රශනයෙන් එළඹේවා. මම ප්‍රශනව්‍යාකරණයෙන් ඔහු සිත් ගණිමි. යම් ශාස්තෘ කෙනෙක් අපගේ දහම් පිළිබද අතිශයකෘතභක්ත වූහු නම්, ඒ ශාස්තෘහු ද අපට සමමුඛිභූතයහ.

ඇවැත්නි, උපසපත් අඛමස් ඇති මා විසින් ධම්මප්‍රතිසම්බදව කරුණු විසින් අකුරු විසින් සාක්ෂාත්කෘත ය. මම එය නොයෙක් කරුණින් කියමි. දෙසමි. දන්වමි. තබමි. විවරණ කෙරමි. විභාග කෙරෙමි. නොගැඹුරු කෙරෙමි. යමක්හට කාඛක්ෂායෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ වේ ද, හේ මා කරා ප්‍රශනයෙන් එළඹේවා, මම ප්‍රශනව්‍යාකරණයෙන් ඔහු සිත් ගණිමි. යම් ශාස්තෘවරයෙක් අපගේ දහම් පිළිබදව අතිශයින් නිපුණ වී ද, ඒ ශාස්තෘවරයා අපට සමමුඛිභූත ය.

ඇවැත්නි, උපසපත් අඛමස් ඇති මා විසින් නිරුක්තිප්‍රතිසම්බදව කරුණු විසින් අකුරු විසින් ප්‍රත්‍යක්ෂ කරණ ලදු. මම එය නත් ආරෙන් කියමි. දෙසමි. දන්වමි. තබමි. විවරණ කෙරෙමි. බෙදමි. ප්‍රකට කෙරෙමි-

යස්ස බො පනස්ස කඛ්ඛා වා විමනි වා සො මං පඤ්ඤන, අහං වෙය්‍යාකරණෙන. සමමුඛිභූතො නො සත්ථා, යො නො ධම්මානං සුකුසලොති.

අද්ධමාසුපසමපනෙනන මෙ ආවුසො පටිභානපටිසමනිදා සවණිකතා ඔබ්බො ව්‍යඤ්ඤසො. නමහං අනෙකපරියායෙන ආචිකම්ම දෙසෙමි පඤ්ඤපෙමි පට්ඨපෙමි විවරාමි විහන්මි උත්තානි කරොමි. යස්ස බො පනස්ස කඛ්ඛා වා විමනි වා සො මං පඤ්ඤන, අහං වෙය්‍යාකරණෙන. සමමුඛිභූතො නො සත්ථා, යො නො ධම්මානං සුකුසලොති.

4. 4. 3. 3.

[මහාකොට්ඨිකසූතනං]

23. අථ බො ආයස්මා මහාකොට්ඨිකො යෙනායස්මා සාමිපුතො තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතා ආයස්මතා සාරිපුතෙනන සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරුණීයං විනිසාරෙතා එකමනනං නිසීදි. එකමනනං නිසීනො බො ආයස්මා මහාකොට්ඨිකො ආයස්මනනං සාරිපුතනං එතදවොච:

ඡන්තං ආවුසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති? මාහෙවං ආවුසො. ඡන්තං ආවුසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා නත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති? මාහෙවං ආවුසො. ඡන්තං ආවුසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ථ ච නත්ථ චඤ්ඤං කිඤ්චිති? මාහෙවං ආවුසො. ඡන්තං ආවුසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා තෙවත්ථි තො නත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති? මාහෙවං ආවුසො.

ඡන්තං ආවුසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති පුට්ඨො සමානො මාහෙවං ආවුසොති වදෙසී. ඡන්තං ආවුසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා නත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති පුට්ඨො සමානො මාහෙවං ආවුසොති වදෙසී. ඡන්තං ආවුසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ථ ච නත්ථ චඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති පුට්ඨො සමානො මාහෙවං ආවුසොති වදෙසී. ඡන්තං ආවුසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා තෙවත්ථි තො නත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති පුට්ඨො සමානො මාහෙවං ආවුසොති වදෙසී. යථා කථමපනාවුසො ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථො දට්ඨබ්බොති?

යමක්භට සැකයෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ වේද හෝ මා කරා ප්‍රශ්නයෙන් එළඹේවා. මම ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙන් ඔහු සිත් ගනිමි යම් ශාස්තෘ කෙනෙක් අපගේ දහම් පිළිබඳව අතීතය දක්‍ෂ වුනු ද, ඒ ශාස්තෘහු අපට සම්මුඛිභූතයහ.

ඇවැත්නි, උපසපත් අභිමස් ඇති මා විසින් ප්‍රතිභාණ ප්‍රතිසමිතිදව කරුණු විසින් අකුරු විසින් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කරණ ලදී. මම එය නොයෙක් කරුණින් කියමි. දෙසමි. පණවමි. පවත්වාලමි. විවරණ කරමි. බෙදුලමි. ප්‍රකට කෙරෙමි. යමක්භට සැකයෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ වේද, හෝ මා කරා ප්‍රශ්නයෙන් එළඹේවා. මම ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙන් සිත් ගනිමි. යම් ශාස්තෘවරයෙක් අපගේ දහම් පිළිබඳව අතීතය සමජීවී වී ද, ඒ ශාස්තෘවරයා අපට සම්මුඛිභූතය.

4. 4. 3. 3

[මහාකොට්ඨිත සූත්‍රය]

23. එසඳ ඇයුමෙත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝ ආයුමෙත් සැපියුත් තෙරණුවන් කරා එළඹියහ. එළඹ ඇයුමෙත් සැරියුත් තෙරණුවන් හා සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කපාව නිමවා එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුමෙත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝ ආයුමෙත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට තෙල කීහ:

ඇවැත්නි, සවාදුරුමි සංඝායනනයන්ගේ නිරවශෙෂ විරාගය හා නිරොධයෙන් ශෙෂ වූ අත්තිසි දෑයෙක් (-කෙලයෙක්) ඇද්ද? ඇවැත්නි, “එසේ නො කියව.” ඇවැත්නි, සවාදුරුමි සංඝායනනයන්ගේ නිශ්ශෙෂ විරාගය හා නිරොධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දෑයෙක් (-කෙලයෙක්) නැද්ද? ඇවැත්නි, “එසේ නො කියව.” ඇවැත්නි, සවාදුරුමි සංඝායනනයන්ගේ නිශ්ශෙෂ විරාගය හා නිරොධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දෑයෙක් ඇත්තේ හෝ නැත්තේ හෝ වේද? “ඇවැත්නි, එසේ නො කියව.” ඇවැත්නි, සවාදුරුමි සංඝායනනයන්ගේ නිශ්ශෙෂ විරාගය හා නිරොධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දෑයෙක් නො ම ඇතියේ හෝ නො ම නැතියේ හෝ වේද? ඇවැත්නි, “එසේ නො කියව.”

ඇවැත්නි, සවාදුරුමි සංඝායනනයන්ගේ අශෙෂ විරාගය හා නිරොධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දෑයෙක් ඇද්ද යි මෙසේ ප්‍රච්චික්කා ලද්දෙහි “ඇවැත්න, එසේ නො කියව” යි කියති. ඇවැත්නි, සවාදුරුමි සංඝායනනයන්ගේ අශෙෂ විරාගය හා නිරොධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දෑයෙක් නැද්ද යි මෙසේ ප්‍රච්චික්කා ලද්දෙහි “ඇවැත්න, එසේ නො කියව” යි කියති. ඇවැත්නි, සවාදුරුමි සංඝායනනයන්ගේ අශෙෂ විරාගය හා නිරොධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දෑයෙක් ඇත්තේ හෝ නැත්තේ හෝ වේද යි මෙසේ ප්‍රච්චික්කා ලද්දෙහි “ඇවැත්නි, එසේ නො කියව” යි කියති. ඇවැත්නි, සවාදුරුමි සංඝායනනයන්ගේ අශෙෂ විරාගය හා නිරොධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දෑයෙක් නො ම ඇද්ද නො ම නැද්ද යි මෙසේ ප්‍රච්චික්කා ලද්දෙහි “ඇවැත්නි, එසේ නො කියව” යි කියති. ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මේ භාෂිතයාගේ අළු දතයුතු වේද?

ඡන්තං ආවුසො ඵස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති වදං අපපඤ්ඤං පපඤ්ඤති. ඡන්තං ආවුසො ඵස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා නත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති වදං අපපඤ්ඤං පපඤ්ඤති. ඡන්තං ආවුසො ඵස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ථි ව නත්ථි වඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති වදං අපපඤ්ඤං පපඤ්ඤති ඡන්තං. ආවුසො ඵස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා නෙවත්ථි නො නත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති වදං අපපඤ්ඤං පපඤ්ඤති.

යාවතා ආවුසො ඡන්තං ඵස්සායතනානං ගති නාවතා පපඤ්ඤස්ස ගති. යාවතා පපඤ්ඤස්ස ගති, නාවතා ඡන්තං ඵස්සායතනානං ගති. ඡන්තං ආවුසො ඵස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා පපඤ්ඤනිරොධො, පපඤ්ඤනිරොධා පපඤ්ඤවුපසමොති.

4. 4. 3. 4.

[ආනඤ්ඤානං]

24. අථ බො ආයස්මා ආනඤ්ඤා යෙනායස්මා මහාකොට්ඨිනො තෙනුප-සඛිකමි. උපසඛිකමිත්වා ආයස්මතා මහාකොට්ඨිනෙන සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං චිතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිනො බො ආයස්මා ආනඤ්ඤා ආයස්මන්තං මහාකොට්ඨිනං එකදවොච:

ඡන්තං ආවුසො ඵස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති? මාගෙවං ආවුසො. ඡන්තං ආවුසො ඵස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා නත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති? මාගෙවං ආවුසො. ඡන්තං ආවුසො ඵස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ථි ව නත්ථි වඤ්ඤං කිඤ්චිති? මාගෙවං ආවුසො. ඡන්තං ආවුසො ඵස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා නෙවත්ථි නො නත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති? මාගෙවං ආවුසො.

ඡන්තං ආවුසො ඵස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති පුට්ඨො සමානො මාගෙවං ආවුසොති වදෙසි. ඡන්තං ආවුසො ඵස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා නත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති පුට්ඨො සමානො මාගෙවං ආවුසොති වදෙසි. ඡන්තං ආවුසො ඵස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ථි ව නත්ථි වඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති පුට්ඨො සමානො මාගෙවං ආවුසොති වදෙසි. ඡන්තං ආවුසො ඵස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා නෙවත්ථි නො නත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති පුට්ඨො සමානො මාගෙවං ආවුසොති වදෙසි. යථාකථමපනාවුසො ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථො දට්ඨබ්බොති?

ආචාරිනි, සචාරුමි සංඝායනනයන්ගේ අශෙෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දූයෙක් ඇතැ යි මෙසේ කියනුයේ, ප්‍රපඤ්ච (තණහා මාන දිට්ඨි විසින් විස්තර) නො කටයුතු තැන ප්‍රපඤ්ච කෙරෙයි. ආචාරිනි, සචාරුමි සංඝායනනයන්ගේ අශෙෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දූයෙක් නැතැ යි මෙසේ කියනුයේ, ප්‍රපඤ්ච නො කටයුතු තැන ප්‍රපඤ්ච කෙරෙයි. ආචාරිනි, සචාරුමි සංඝායනනයන්ගේ අශෙෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දූයෙක් ඇත්තේ හෝ නැත්තේ හෝ යි කියනුයේ, ප්‍රපඤ්ච නොකටයුතු තැන ප්‍රපඤ්ච කෙරෙයි. ආචාරිනි, සචාරුමි සංඝායනනයන්ගේ අශෙෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දූයෙක් ඇත්තේ නො වෙයි, නැත්තේ නො වෙයි. මෙසේ කියනුයේ, ප්‍රපඤ්ච නො කටයුතු තැන ප්‍රපඤ්ච කෙරෙයි.

ආචාරිනි, සචාරුමි සංඝායනනයන්ගේ ගතිය (විෂය) යම්තාක් වේ ද, ඒ තාක් ප්‍රපඤ්චයාගේ (නාෂණාදූෂට්ඨාන) ගතිය වෙයි. ප්‍රපඤ්චයාගේ ගතිය යම්තාක් වේ ද, සචාරුමි සංඝායනනයන්ගේ ගතිය ද එතෙක් ම ය. ආචාරිනි, සචාරුමි සංඝායනනයන්ගේ අශෙෂ විරාග නිරෝධයෙන් ප්‍රපඤ්චනිරෝධය වෙයි. ප්‍රපඤ්ච නිරෝධයෙන් ප්‍රපඤ්ච ව්‍යුපගමය වෙයි.

4. 4. 3. 4

[ආනඤ්ඤාසූත්‍රය]

24. එසඳ ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවන් කරා එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවන් හා සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කථාව කොට තිමවා එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවන්ට තෙල කිහි:

ආචාරිනි, සචාරුමි සංඝායනනයන්ගේ නිරවශෙෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දූයෙක් ඇද්ද? ආචාරිනි, එසේ නො කියව.” ආචාරිනි, සචාරුමි සංඝායනනයන්ගේ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දූයෙක් නැද්ද? “ආචාරිනි, එසේ නො කියව.” ආචාරිනි, සචාරුමි සංඝායනනයන්ගේ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි යම් කිසි දූයෙක් ඇත්තේ හෝ නැත්තේ හෝ වේ ද? “ආචාරිනි, එසේ නො කියව.” ආචාරිනි, සචාරුමි සංඝායනනයන්ගේ නිශ්ශෙෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දූයෙක් නො ම ඇතියේ හෝ නො ම නැතියේ හෝ වේ ද? “ආචාරිනි, එසේ නො කියව.”

ආචාරිනි, සචාරුමි සංඝායනනයන්ගේ අශෙෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දූයෙක් ඇද්ද යි මෙසේ ප්‍රච්ඡින්නා ලද්දෙහි “ආචාර, එසේ නො කියව” යි කියති. ආචාරිනි, සචාරුමි සංඝායනනයන්ගේ අශෙෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි යම්කිසි දූයෙක් නැද්ද යි මෙසේ ප්‍රච්ඡින්නා ලද්දෙහි “ආචාර, එසේ නො කියව” යි කියති. ආචාරිනි, සචාරුමි සංඝායනනයන්ගේ අශෙෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දූයෙක් ඇත්තේ හෝ නැත්තේ හෝ වේද යි මෙසේ ප්‍රච්ඡින්නා ලද්දෙහි “ආචාරිනි, එසේ නො කියව” යි කියති. ආචාරිනි, සචාරුමි සංඝායනනයන්ගේ අශෙෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මත්තෙහි අත්තිසි දූයෙක් නො ම ඇද්ද නො ම නැද්ද යි මෙසේ ප්‍රච්ඡින්නා ලද්දෙහි ආචාරිනි, එසේ නොකියව” යි කියති. ආචාරිනි, කෙසේ නම් මේ භාෂිතයාගේ අනිත්‍ය දතයුතු වේ ද?

ඡන්තං ආට්ඨසො එස්සායනනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති වදං අපපපඤ්චං පපඤ්චති, ඡන්තං ආට්ඨසො එස්සායනනානං අසෙසවිරාගනිරොධා තත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති වදං අපපපඤ්චං පපඤ්චති. ඡන්තං ආට්ඨසො එස්සායනනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ථ ව තත්ථ වඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති වදං අපපපඤ්චං පපඤ්චති. ඡන්තං ආට්ඨසො එස්සායනනානං අසෙසවිරාගනිරොධා තෙවත්ථි නො තත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති වදං අපපපඤ්චං පපඤ්චති

යාවතා ආට්ඨසො ඡන්තං එස්සායනනානං ගති, තාවතා පපඤ්චස්ස ගති, යාවතා පපඤ්චස්ස ගති, තාවතා ඡන්තං එස්සායනනානං ගති. ඡන්තං ආට්ඨසො එස්සායනනානං අසෙසවිරාගනිරොධා පපඤ්චනිරොධො, පපඤ්චනිරොධා පපඤ්චවුපසමොති

4. 4. 3. 5.

[උපමානසුතනං]

25. අථ බො ආයස්ම උපමානො යෙනායස්ම ඤාපිපුතො තෙනුප-සබ්බකම්. උපසබ්බකම්නා ආයස්මතා සාරිපුතොත සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනිහං කථං සාරාණිඨං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිනො බො ආයස්ම උපමානො ආයස්මන්තං සාරිපුතං එතදවොච:

කිනත්තු බො ආට්ඨසො සාරිපුතන විජ්ජායනනකරො හොතිති? නො භිදං ආට්ඨසො. කිම්පනාට්ඨසො සාරිපුතන වරණෙනනනකරො හොතිති? නො භිදං ආට්ඨසො. කිනත්තු බො ආට්ඨසො සාරිපුතන විජ්ජාවරණෙනනනකරො හොතිති? නො භිදං ආට්ඨසො. කිම්පනාට්ඨසො සාරිපුතන අඤ්ඤත්ත විජ්ජාවරණෙනනනකරො හොතිති? නො භිදං ආට්ඨසො.

කිනත්තු බො ආට්ඨසො සාරිපුතන විජ්ජායනනකරො හොතිති ඉති පුට්ඨො සමානො නො භිදං ආට්ඨසොති වදෙසි. කිම්පනාට්ඨසො සාරිපුතන වරණෙනනනකරො හොතිති ඉති පුට්ඨො සමානො නො භිදං ආට්ඨසොති වදෙසි. කිම්පනාට්ඨසො සාරිපුතන විජ්ජාවරණෙනනනකරො හොතිති ඉති පුට්ඨො සමානො නො භිදං ආට්ඨසොති වදෙසි. කිම්පනාට්ඨසො සාරිපුතන අඤ්ඤත්ත විජ්ජාවරණෙනනනකරො හොතිති ඉති පුට්ඨො සමානො නො භිදං ආට්ඨසොති වදෙසි. යථාකථම්පනාට්ඨසො අනනකරො හොතිති?

ඇවැත්ති, සවැදුරුම් සපයියතනයන්ගේ අශෙෂ විරුගය හා නිරෝධයෙන් මනුෂ්‍යෙහි අත්කිසි දෑයෙක් ඇතැයි මෙසේ කියනුයේ, ප්‍රපඤ්ච නො කටයුතු තැන ප්‍රපඤ්ච කෙරෙයි. ඇවැත්ති, සවැදුරුම් සපයියතනයන්ගේ අශෙෂ-විරුගය හා නිරෝධයෙන් මනුෂ්‍යෙහි අත්කිසි දෑයෙක් නැතැයි මෙසේ කියනුයේ, ප්‍රපඤ්ච නො කටයුතු තැන ප්‍රපඤ්ච කෙරෙයි. ඇවැත්ති, සවැදුරුම් සපයියතනයන්ගේ අශෙෂ විරුගය හා නිරෝධයෙන් මනුෂ්‍යෙහි අත්කිසි දෑයෙක් ඇත්තේ හෝ නැත්තේ හෝ යි මෙසේ කියනුයේ ‘ප්‍රපඤ්ච නො කටයුතු තැන ප්‍රපඤ්ච කෙරෙයි ඇවැත්ති, සවැදුරුම් සපයියතනයන්ගේ අශෙෂ විරුගය හා නිරෝධයෙන් මනුෂ්‍යෙහි අත්කිසි දෑයෙක් ඇත්තේ හෝ වෙයි, නැත්තේ හෝ වෙයි, මෙසේ කියනුයේ, ප්‍රපඤ්ච නො කටයුතු තැන ප්‍රපඤ්ච කෙරෙයි.

ඇවැත්ති, සවැදුරුම් සපයියතනයන්ගේ ගතිය යම්කාක් වේ ද, ඒකාක් ප්‍රපඤ්චයාගේ ගතිය වෙයි. ප්‍රපඤ්චයාගේ ගතිය යම් කාක් වේ ද, සවැදුරුම් සපයියතනයන්ගේ ගතිය ද එතෙක් ම ය. ඇවැත්ති, සවැදුරුම් සපයියතනයන්ගේ අශෙෂ විරුගය හා නිරෝධයෙන් ප්‍රපඤ්චනිරෝධය වෙයි. ප්‍රපඤ්චනිරෝධයෙන් ප්‍රපඤ්ච නිවීම වෙයි.

4. 4. 3. 5.

[උපමාන සූත්‍රය]

25. එසද ආයුෂමත් උපමාන තෙරණුවෝ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවන් වෙත ඵලභියහ. ඵලම් ආයුෂමත් සාරියුත් තෙරණුවන් හා සමග සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කථා කොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂමත් උපමාන තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සාරියුත් තෙරණුවන්ට තෙල කිහි:

කිම ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙනි, විද්‍යායෙන් සසරවට කෙළවර කරන්නේ වේ ද? “ඇවැත්ති, මෙය නො වේ.” කිම, ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, වරණයෙන් වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වේ ද? “ඇවැත්ති, මෙ ද නො වේ”. කිම ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, විද්‍යාවරණ දෙකින් වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වේ ද? “ඇවැත්ති, මෙ ද නො වේ.” කිම ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, විද්‍යාවරණ හැර වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වේ ද? “ඇවැත්ති, මෙ ද නො වේ.”

කිම ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, විද්‍යායෙන් වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වේ දැ යි මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දෙහි “ඇවැත්ති, මෙය නො වෙයි” යි බෙණෙහි. කිම ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, වරණයෙන් වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වේ දැ යි මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දෙහි “ඇවැත්ති, මෙය නො වෙයි” යි බෙණෙහි. කිම ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, විද්‍යාවරණ දෙකින් වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වේ දැ යි මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දෙහි “ඇවැත්ති, මෙය නො වෙයි” යි බෙණෙහි. කිම ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, විද්‍යාවරණ විනා වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වේ දැ යි මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දෙහි ‘ඇවැත්ති, මෙය නො වෙයි’ යි බෙණෙහි. ඇවැත්ති, කෙසේ වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වේ ද?

විජ්ජාය වෙ ආට්ඨසො අන්තකරෙ අභවිස්ස, සට්ඨපාදනොව සමානො අන්තකරෙ අභවිස්ස. චරණෙන වෙ ආට්ඨසො අන්තකරෙ අභවිස්ස, සට්ඨපාද-
නොව සමානො අන්තකරෙ අභවිස්ස. විජ්ජාවරණෙන වෙ ආට්ඨසො. අන්ත-
කරෙ අභවිස්ස, සට්ඨපාදනොව සමානො අන්තකරො අභවිස්ස. අඤ්ඤා
විජ්ජාවරණෙන වෙ ආට්ඨසො අන්තකරෙ අභවිස්ස, පුට්ඨජනො අන්තකරෙ
අභවිස්ස. පුට්ඨජනො හි ආට්ඨසො අඤ්ඤා විජ්ජාවරණෙන. චරණවිපතො
බො ආට්ඨසො යථාභූතං න ජානාති න පසස්සති. චරණවිපතො යථාභූතං
ජානාති පසස්සති. යථාභූතං ජානං පසස්සං අන්තකරෙ භොතිති.

4. 4. 3. 6.

[ආයාවමානස්සතං]

26. සද්ධා භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං සමමා ආයාවමානො ආයාවෙය්‍ය:
තාදිසො භොමි යාදිසා ආයාවමානො ආයාවෙය්‍යානි. එසා භික්ඛවෙ තුලා,
එතං පමාණං මම සාවකානං භික්ඛුනං යදිදං සාරජුතනමොග්ගලානා.

සද්ධා භික්ඛවෙ භික්ඛුනි එවං සමමා ආයාවමානා ආයාවෙය්‍ය: තාදිසා
භොමි යාදිසා භෙමා ව භික්ඛුනි උපපලවණ්ණා වානි. එසා භික්ඛවෙ තුලා,
එතං පමාණං මම සාවකානං භික්ඛුනිනං යදිදං භෙමා ව භික්ඛුනි
උපපලවණ්ණා ව.

සද්ධා භික්ඛවෙ උපාසකො එවං සමමා ආයාවමානො ආයාවෙය්‍ය:
තාදිසො භොමි යාදිසො විපතො ව ගහපති හත්ථකො ව ආලවකොති.
එසා භික්ඛවෙ තුලා, එතං පමාණං මම සාවකානං උපාසකානං යදිදං
විතො ව ගහපති හත්ථකො ව ආලවකො.

සද්ධා භික්ඛවෙ උපාසිකා එවං සමමා ආයාවමානා ආයාවෙය්‍ය: තාදිසා
භොමි යාදිසා චුජ්ජුතනං ව උපාසිකා වෙලුකණ්ඩකියා ව නන්දමානාති.
එසා භික්ඛවෙ තුලා, එතං පමාණං මම සාවකානං උපාසිකානං යදිදං
චුජ්ජුතනං ව උපාසිකා වෙලුකණ්ඩකියා ව නන්දමානාති.

4. 4. 3. 7.

[රුහුලස්සතං]

27. අථ බො ආයස්මා රුහුලො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛක-
මිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං
බො ආයස්මන්තං රුහුලං භගවා එතදවොච;

ඇවැත්ති, ඉදින් විද්‍යායෙන් වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වී නම් උපාදාන සහිත වූයේ ම වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. ඇවැත්ති, ඉදින් වරණයෙන් වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වී නම්, උපාදාන සහිත වූයේ ම කෙළවර කරන්නේ වෙයි. ඇවැත්ති, ඉදින් විද්‍යාවරණ දෙකින් කෙළවර කරන්නේ වී නම් උපාදාන සහිත වූයේ ම කෙළවර කරන්නේ වෙයි. ඇවැත්ති, ඉදින් විද්‍යාවරණ මිස කෙළවර කරන්නේ වී නම්, පුහුදුන් තෙමේ කෙළවර කරන්නේ වෙයි. ඇවැත්ති, පුහුදුන් විද්‍යාවරණයෙන් වෙන් ව සිටුවේ ය. ඇවැත්ති, වරණ නැත්තේ තත් වූ පරිදි නො දන්නේ ය. නො දන්නේ ය. පිරිපුන් වරණ ඇත්තේ යථාසම්භාවය දන්නේ ය. දන්නේ ය. තත් වූ සැටියෙන් දන්නේ දන්නේ වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි.

4 4 3. 6.

[ආයාචනා සූත්‍රය]

26. මහණෙනි, සැදූහැනි මහණ මොනවට ආයාචනා කරණුයේ මෙසේ ආයාචනා කරන්නේ ය: “සැදියුන් මුහුලන්හු යම් බඳු වෙන් ද, එබඳු වෙම්ව” යි. මහණෙනි, යම් සැරියුන් මුහුලන්හු දෙදෙනෙක් වෙන් ද, මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූනට තෙල තුලා වෙයි. තෙල ප්‍රමාණ වෙයි.

මහණෙනි, සැදූහැනි මෙහෙණ මොනවට පතන්නී, මෙසේ ප්‍රාථමිකා කරන්නී ය: “බෙමා මෙහෙණ හා උප්පලවණ්ණා මෙහෙණ හා දෙදෙන යම් බඳු වෙන් ද, එබඳු වෙම්ව” යි. මහණෙනි, යම් බෙමා මෙහෙණ හා උප්පලවණ්ණා මෙහෙණ හා දෙදෙන වෙන් ද, මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂුණීනට තෙල තුලා වෙයි. තෙල ප්‍රමාණ වෙයි.

මහණෙනි, සැදූහැනි උච්ඡු මොනොවට ප්‍රාථමිකා කරණුයේ මෙසේ ප්‍රාථමිකා කරන්නේ ය: “චිත්තගහපති හා හත්ථක ආලවක හා දෙදෙන යම් බඳු වේ ද, එබඳු වෙම්ව” යි. මහණෙනි, යම් චිත්තගහපති හා හත්ථක-ආලවක හා දෙදෙන වෙන් ද, මාගේ සවු උච්ඡුනට තෙල තුලා වෙයි. තෙල ප්‍රමාණ වෙයි.

මහණෙනි, සැදූහැනි උච්ඡිය මොනොවට ආයාචනා කරන්නී මෙසේ ආයාචනා කරන්නී ය: “බුජ්ජිත්තරා උච්ඡිය හා වෙළකණ්ටකිය නන්දමානාව හා දෙදෙන යම් බඳු වෙන් ද, එබඳු වෙම්ව” යි. මහණෙනි, යම් බුජ්ජිත්තරා උච්ඡිය හා වෙළකණ්ටකිය නන්දමානාව හා දෙදෙන වෙන් ද, මාගේ සැටි උච්ඡියනට තෙල තුලා වෙයි. තෙල ප්‍රමාණ වෙයි.

4 4 3. 7

[රාහුල සූත්‍රය]

27. එකල ආයුෂමත් රහල් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂමත් රහල් තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ:

යා ච රුහුල අජ්ඣන්තිකා පස්චිධානු යා ච බාහිරු පස්චිධානු, පස්චිධානු-
රෙවෙසා. නං “නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙ සො අත්තා”ති, එවමෙනං
යථාභුතං සමමප්පඤ්ඤාය දට්ඨංඛං. එවමෙනං යථාභුතං සමමප්පඤ්ඤාය දිස්වා
පස්චිධානුයා නිබ්බිදෙති. පස්චිධානුයා විතතං විරුජෙති.

යා ච රුහුල අජ්ඣන්තිකා ආපොධානු යා ච බාහිරු ආපොධානු, ආපො-
ධානුරෙවෙසා. නං “නෙතං මම නෙසොහමස්මි, න මෙ සො අත්තා”ති, එවමෙනං
යථාභුතං සමමප්පඤ්ඤාය දට්ඨංඛං. එවමෙනං යථාභුතං සමමප්පඤ්ඤාය
දිස්වා ආපොධානුයා නිබ්බිදෙති. ආපොධානුයා විතතං විරුජෙති.

යා ච රුහුල අජ්ඣන්තිකා තෙජොධානු යා ච බාහිරු තෙජොධානු,
තෙජොධානුරෙවෙසා. නං “නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙ සො අත්තා”ති,
එවමෙනං යථාභුතං සමමප්පඤ්ඤාය දට්ඨංඛං. එවමෙනං යථාභුතං සමම-
ප්පඤ්ඤාය දිස්වා තෙජොධානුයා නිබ්බිදෙති තෙජොධානුයා විතතං විරුජෙති.

යා ච රුහුල අජ්ඣන්තිකා වායොධානු යා ච බාහිරු වායොධානු,
වායොධානුරෙවෙසා. නං “නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙ සො අත්තා”ති,
එවමෙනං යථාභුතං සමමප්පඤ්ඤාය දට්ඨංඛං. එවමෙනං යථාභුතං සමමප්ප-
ඤ්ඤාය දිස්වා වායොධානුයා නිබ්බිදෙති. වායොධානුයා විතතං විරුජෙති.

යතො බො රුහුල භික්ඛු ඉමාසු චතුසු ධාතුසු තෙව අත්තානං න
අත්තනියං සමනුපස්සති. අයං චූළච්චි රුහුල භික්ඛු අවෙඡච්ඡි තණ්හං,
වාචනනි සංයෝජනං, සමමා මානාභිසමයා අත්තමකාසි දුක්ඛස්සාති.

4. 4. 3. 8.

[වෙතොවිමුත්තිසුත්තං]

28. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.
කතමෙ වත්තාරො:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං සත්තං වෙතොවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ
විහරති. සො සත්තායතිරොධං මනසි කරොති. තස්ස සත්තායතිරොධං
මනසි කරොතො සත්තායතිරොධෙ විතතං න පකඛදෙති, න පපසිදෙති, න
සන්තිට්ඨති කාබ්බුච්චති.

රාහුලය, ආධ්‍යාත්මික යම් පාඨවිධානයක් ඇද්ද, යම් බාහිරපාඨවිධානයක් ඇද්ද, තෙල පාඨවිධාන ම වෙයි. “තෙල පාඨවිධාන මා ගැත්තේ නො වෙයි. මම පාඨවිධානයෙහි නො වෙමි. තෙල මාගේ ආත්ම නො වෙයි” කියා ඒ පාඨවිධානව මෙසේ තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දනගනු ය. මෙසේ තෙල පාඨවිධානව තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දැක පාඨවිධානයෙහි උකැටි වෙයි. පාඨවිධානයෙහි සිත් නො අලවයි.

රාහුලය, යම් ආධ්‍යාත්මික අබ්බිධානයක් ඇද්ද, යම් ඉන්ද්‍රියබද්ධයෙන්-බැහැරි අබ්බිධානයක් ඇද්ද, තෙල අබ්බිධාන ම වෙයි. “තෙල මා ගැත්තේ නො වේ. මා අබ්බිධානයෙහි නො වෙමි. තෙල මාගේ ආත්ම නො වේ. තෙල මෙසේ ය” යි එය තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දනගනු ය. මෙසෙසින් තෙල තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දැක අබ්බිධානයෙහි උකැටි වෙයි. අබ්බිධානයෙහි සිත නො අලවයි.

රාහුලය, යම් ආධ්‍යාත්මික තෙජෝධානයක් වේ ද, යම් බාහිර තෙජෝධානයක් වේ ද, තෙල තෙජෝධාන ම වෙයි. “තෙල මා ගැත්තේ නො වේ. ‘මම තෙජෝධානයෙහි නො වෙමි’ තෙල මාගේ ආත්ම නො වේ තෙල මෙසේ ය” යි එය තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දනගනු ය. මෙසෙසින් තෙල තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දැක තෙජෝධානයෙහි උකැටි වෙයි. තෙජෝධානයෙහි සිත නො අලවයි.

රාහුලය, යම් ආධ්‍යාත්මික වායෝධානයක් ඇද්ද, යම් බාහිර වායෝධානයක් ඇද්ද, තෙල වායෝධාන ම වෙයි. “තෙල මා ගැත්තේ නො වේ. මම වායෝධානයෙහි නො වෙමි. තෙල මාගේ ආත්ම නො වේ. තෙල මෙසේ ය” යි එය තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දැක යුතුයි. මෙසෙසින් තෙල තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දැක වායෝධානයෙහි උකැටි වෙයි. වායෝධානයෙහි සිත නො අලවයි.

රාහුලය, යම් කලෙක පටන් ගෙන මහණ මේ සතර ධාතුන් කෙරෙහි ලා ආත්මය නො දක්නේ ම වේ ද, ආත්මයට අයිති දෑයක් හෝ නො දක්නේ ම වේ ද, රාහුලය, මේ මහණ තෘෂ්ණාව සිද්ධිත යි ද, දස සංයෝජන උපුටා හළහ යි ද, මාතයාගේ ප්‍රභාණාභිසමයෙන් වට්ටුක් මොනොවට කෙළවර කළහ යි ද කියනු ලැබේ.

4. 4. 3. 8

[වෙතොවිමුතනියුග්ගය]

28. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යාමානසහ, කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ අත්‍යතර ශාන්ත වෙතොවිමුතනියකට වැද ගෙන වාස කෙරේ. හෙ සත්කායනිරෝධය (වට පිළිබඳ නිවන) මෙනෙහි කෙරේ. සත්කායනිරෝධය මෙනෙහි කරණ ඔහට සත්කායනිරෝධයෙහි ලා සිත අරමුණු විසින් නො වදනේ ය. නො පහදනේ ය. මොනොවට නො සිටුනේ ය. නිශ්චය කොටගෙන නො සිටුනේ ය.

තස්‍ය ඛො එතං භික්කුවෙ භික්ඛුනො න සක්කායනිරුධො පාටිකඛො.

සෙය්‍යථාපි භික්කුවෙ පුරිසො ලසගනෙන¹ හන්තො සංඛං ගණෙනස්ස, තස්ස සො හන්තො සිලෙස්සාපි ගණෙනස්සාපි ඛිලෙස්සාපි. එවමෙව ඛො භික්කුවෙ භික්ඛු අඤ්ඤානරං සන්තං වෙතොවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො සක්කායනිරුධං මනසි කරොති. තස්ස සක්කායනිරුධං මනසි කරොතො සක්කායනිරුධො විතතං න පකබ්ඤති න පපසීදති න සන්තිට්ඨති නාබ්බුච්චති. තස්ස ඛො එතං භික්කුවෙ භික්ඛුනො න සක්කායනිරුධො පාටිකඛො.

ඉධ පන භික්කුවෙ භික්ඛු අඤ්ඤානරං සන්තං වෙතොවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජි විහරති, සො සක්කායනිරුධං මනසි කරොති. තස්ස සක්කායනිරුධං මනසි කරොතො සක්කායනිරුධො විතතං පකබ්ඤති පසීදති සන්තිට්ඨති අබ්බුච්චති. තස්ස ඛො එතං භික්කුවෙ භික්ඛුනො සක්කායනිරුධො පාටිකඛො.

සෙය්‍යථාපි භික්කුවෙ පුරිසො සුද්ධො හන්තො සංඛං ගණෙනස්ස, තස්ස සො හන්තො තෙව සිලෙස්සාපි ගණෙනස්සාපි ඛිලෙස්සාපි. එවමෙව ඛො භික්කුවෙ භික්ඛු අඤ්ඤානරං සන්තං වෙතොවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො සක්කායනිරුධං මනසි කරොති. තස්ස සක්කායනිරුධං මනසි කරොතො සක්කායනිරුධො විතතං පකබ්ඤති පසීදති සන්තිට්ඨති අබ්බුච්චති. තස්ස ඛො එතං භික්කුවෙ භික්ඛුනො සක්කායනිරුධො පාටිකඛො.

ඉධ පන භික්කුවෙ භික්ඛු අඤ්ඤානරං සන්තං වෙතොවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො අවිජ්ජාපහෙදං මනසි කරොති. තස්ස අවිජ්ජාපහෙදං මනසි කරොතො අවිජ්ජාපහෙදෙ විතතං න පකබ්ඤති න පපසීදති න සන්තිට්ඨති නාබ්බුච්චති. තස්ස ඛො එතං භික්කුවෙ භික්ඛුනො න අවිජ්ජාපහෙදෙ පාටිකඛො.

සෙය්‍යථාපි භික්කුවෙ ජම්බාලි අනෙකවස්සගණිකා, තස්සා පුරිසො යාති වෙව ආයමුඛාති තාති පිද්ධෙස්ස, යාති ච අපායමුඛාති තාති විවරෙස්ස, දෙවො ච සම්මාධාරං නානුප්පවෙචෙස්ස, එවං හි තස්සා භික්කුවෙ ජම්බාලියා න පාලිප්පහෙදෙ² පාටිකඛො. එවමෙව ඛො භික්කුවෙ භික්ඛු අඤ්ඤානරං සන්තං වෙතොවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො අවිජ්ජාපහෙදං මනසි කරොති. තස්ස අවිජ්ජාපහෙදං මනසි කරොතො අවිජ්ජාපහෙදෙ විතතං න පකබ්ඤති න පපසීදති න සන්තිට්ඨති නාබ්බුච්චති. තස්ස ඛො එතං භික්කුවෙ භික්ඛුනො න අවිජ්ජාපහෙදෙ පාටිකඛො.

ඉධ පන භික්කුවෙ භික්ඛු අඤ්ඤානරං සන්තං වෙතොවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො අවිජ්ජාපහෙදං මනසි කරොති. තස්ස අවිජ්ජාපහෙදං මනසි කරොතො අවිජ්ජාපහෙදෙ විතතං පකබ්ඤති පසීදති සන්තිට්ඨති අබ්බුච්චති. තස්ස ඛො එතං භික්කුවෙ භික්ඛුනො අවිජ්ජාපහෙදෙ පාටිකඛො.

1. ලෙපගනෙන - මජ්ඣ.

2. ආලිප්පහෙදෙ, සීඝ්‍ර.

මහණෙනි, ඒ මහණහට සත්කාය නිරෝධය නො කැමති විය යුතුය.

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් ලභ ගැල්වූ අතින් ශාඛාවක් ගත්තේ වේ ද, උඩුගේ ඒ අත ලගනේත් වෙයි. හැදගත්තේත් වෙයි. කා වදනේත් වෙයි. මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ අන්‍යතර ශාන්ත වෙතො විමුක්තියකට පැමිණ වෙසේ. හේ සත්කාය නිරෝධය මෙනෙහි කෙරේ. සත්කාය නිරෝධය මෙනෙහි කරණ ඔහුට සත්කාය නිරෝධයෙහි ලා සිත අරමුණු විසින් නො පැන ගණී. නො පහදී. මොනොවට නො-සිටී. නො බැස ගණී. මහණෙනි, ඒ මහණහට සත්කාය නිරෝධය නොකැමැති විය යුතුය.

මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ අන්‍යතර ශාන්ත වෙතො විමුක්තියකට එළඹ වාස කෙරෙයි. හේ සත්කාය නිරෝධය මෙනෙහි කෙරෙයි. සත්කාය නිරෝධය මෙනෙහි කරණ ඔහුට සත්කාය නිරෝධයෙහි ලා සිත අරමුණු විසින් වැද ගණී. පහදී. මොනොවට සිටී. නිශ්චය කොට ගණී. මහණෙනි, ඒ මහණහට සත්කාය නිරෝධය කැමති විය යුතුය.

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් බෝගහස්තයෙන් ශාඛාවක් ගත්තේ වේ ද, උඩුගේ ඒ අත නො ම ලගනේ ය. නො ඇදගත්තේ ය, නොකා-ගත්තේ ය. මහණෙනි, මෙ පරිදි ම මහණ අන්‍යතර ශාන්ත වෙතො-විමුක්තියකට එළඹ වෙසේ. හේ සත්කාය නිරෝධය මෙනෙහි කෙරේ. සත්කාය නිරෝධය මෙනෙහි කරණ ඔහුට සත්කාය නිරෝධයෙහි ලා සිත අරමුණු විසින් පැනගණී. පහදී. මොනොවට සිටී. නිශ්චය කොට ගණී. මහණෙනි, ඒ මහණහට සත්කාය නිරෝධය කැමැති විය යුතුය.

මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ අන්‍යතර ශාන්ත වෙතො විමුක්තියකට එළඹ වාස කෙරෙයි. හේ අවිදු බිඳුම් නැමැති රහත්බව මෙනෙහි කෙරෙයි. අවිදු හෙදය මෙනෙහි කරණ ඔහුට අවිදු හෙදයෙහි ලා සිත අරමුණු විසින් නො පැන ගණී. නො පහදී. මොනොවට නො සිටී. අබිමුක්ත නො වේ. මහණෙනි, ඒ මහණහට අවිදු හෙදය නො කැමැති විය යුතුය.

මහණෙනි, යම් පරිදි නොඑක් වස් ගණන් ඇති ගවරවලෙක් වේ ද, පුරුෂයෙක් ඒ වලෙහි යම් දිය වදනා සිටු කඳුරු ඇත් ද, ඒ වසයි. දිය බැස යන සිදුරු ඇද් ද, ඒ විවර කෙරෙයි. මෙසේ ද මොනවට දහර නො වස්වයි. මහණෙනි, මෙසේ වත් ම ඒ ගවරවලෙහි මියර බිඳලීම කැමැති නො විය යුතුය. මහණෙනි, එ පරිදි ම මහණ අන්‍යතර ශාන්ත වෙතො විමුක්තියකට පැමිණ වෙසේ. හේ අවිදු බිඳලීම මෙනෙහි කෙරේ. අවිදු බිඳුම් මෙනෙහි කරණ ඔහුට අවිදු බිඳලීමෙහි ලා සිත අරමුණු විසින් නො පැන ගණී. නො පහදී. මොනොවට නො සිටී. නිශ්චය නො ලබයි. මහණෙනි, ඒ මහණහට අභිනවය නො කැමති විය යුතුය.

මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ අන්‍යතර ශාන්ත වෙතො විමුක්තියකට පැමිණ වාස කෙරෙයි. හේ අවිදු ව බිඳලීම මෙනෙහි කෙරෙයි. අවිදු ව බිඳලීම මෙනෙහි කරණ ඔහුට අවිදු ව බිඳලීමෙහි ලා සිත අරමුණු විසින් පැන ගණී. පහදී. මොනවට සිටී. නිශ්චය කොට ගණී. මහණෙනි, ඒ මහණහට අවිදු ව බිඳලීම කැමති විය යුතුයි.

සෙය්‍යථාපි භික්කවෙ ජම්බොලි අනෙකවස්සගණිකා, නස්සා පුරිසො යාති වෙව ආයමුඛාති තාති විවරෙය්‍ය, යාති ව අපායමුඛාති තාති පිදහෙය්‍ය, දෙවො ව සමමාධාරං අනුප්පවෙවෙජ්‍ය. එවං හි නස්සා භික්කවෙ ජම්බොලියා පාලිප්පහෙදො පාටිකභේඛා. එවමෙව ඛො භික්කවෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං සන්තං වෙතොවිමුතති. උපසම්පජ්ජ විහරති. සො අවිජ්ජාප්පහෙදං මනසි කරොති. නස්ස අවිජ්ජාප්පහෙදං මනසි කරොතො අවිජ්ජාප්පහෙදො විතතං පක්ඛිද්දති පසිද්දති සනාතිට්ඨති අබ්බිච්චති. නස්ස ඛො එතං භික්කවෙ භික්ඛුතො අවිජ්ජාප්පහෙදො පාටිකභේඛා.

ඉමෙ ඛො භික්කවෙ වතතාරො පුගගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනති.

4. 4 3. 9.

[පරිනිබ්බානහෙතු සූතනං]

29. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා ආයස්මතා සාරිපුත්තෙන සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙක්ඛා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො ඛො ආයස්මා ආනන්දො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච:

කො භු ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත හෙතු කො පච්චයො යෙන මිඛෙකචෙව සත්තා දිට්ඨොව ධම්මෙ න පරිනිබ්බායන්ති?

ඉධාවුසො ආනන්ද සත්තා ඉමා භානභාගියා සඤ්ඤාති යථාභූතං නප්පජානන්ති. ඉමා ඩීතිභාගියා සඤ්ඤාති යථාභූතං නප්පජානන්ති. ඉමා විසෙසභාගියා සඤ්ඤාති යථාභූතං නප්පජානන්ති. ඉමා නිබ්බේධභාගියා සඤ්ඤාති යථාභූතං නප්පජානන්ති. අයං ඛො ආවුසො ආනන්ද හෙතු අයං පච්චයො යෙන මිඛෙකචෙව සත්තා දිට්ඨොව ධම්මෙ න පරිනිබ්බායන්ති.

කො පනාවුසො සාරිපුත්ත හෙතු කො පච්චයො යෙන මිඛෙකචෙව සත්තා දිට්ඨොව ධම්මෙ පරිනිබ්බායන්ති?

ඉධාවුසො ආනන්ද සත්තා ඉමා භානභාගියා සඤ්ඤාති යථාභූතං පජානන්ති. ඉමා ඩීතිභාගියා සඤ්ඤාති යථාභූතං පජානන්ති. ඉමා විසෙසභාගියා සඤ්ඤාති යථාභූතං පජානන්ති. ඉමා නිබ්බේධභාගියා සඤ්ඤාති යථාභූතං පජානන්ති. අයං ඛො ආවුසො ආනන්ද හෙතු අයං පච්චයො යෙන මිඛෙකචෙව සත්තා දිට්ඨොව ධම්මෙ පරිනිබ්බායන්ති.

මහණෙනි, යම් පරිදි අනේවස් ගණන් ඇති ගවර වළෙන් වේ ද, ඒ වළෙහි පුරුෂයෙක් යම් ආයුමුඛ ඇත් නම් ඒ විවර කෙරෙයි. යම් අපායමුඛ ඇත් නම් ඒ වසයි. මෙකය ද මොනවට දහර වස්වයි. මහණෙනි, මෙසේ ඒ ගවර වළෙහි මියර බිඳලීම කැමැති විය යුතුයි. මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ අත්‍යතර ශාන්ත වෙතොවිමුන්නතියකට එළඹ වෙතේ. හේ අවිද්‍යාහෙදය මෙනෙහි කෙරේ. අවිද්‍යාහෙදය මෙනෙහි කරණ ඔහට අවිද්‍යාහෙදයෙහි ලා සිත අරමුණ විසින් පැන ගනී. පහදී. මොනොවට සිටී. නිශ්චය කොට ගනී. මහණෙනි, ඒ මහණහට අවිද්‍යාහෙද සංඛ්‍යාත අර්හත්ත්වය කැමැති විය යුතුය.

මහණෙනි, ලොකයෙහි මේ සතර පුද්ගලයෝ විද්‍යාමානයහ.

4 4 3 9.

[පේතිබ්බානසෙනු සූත්‍රය]

29. එකල ආයුෂමත් අතද තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන් කර එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන් සමග සතුටු වූහ. සමමොදතයට කරුණු වූ සිහි කරණුවට නිසි වූ කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් අතද තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට තෙල කිහි:

ඇවැත, ශාරීපුත්‍රයෙනි, මෙලොව ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් ඉඟාත්මයෙහි ම නො පිරිනිවෙත් ද, එයට හෙතු කවරේ ය? එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

ඇවැත, ආනන්දයෙනි, මෙලොව සත්ත්ව 'මොහු භාතභාතිය සංඥා' යි යථාභූතය නො දනිත්. 'මොහු සංවිනිභාතිය සංඥා' යි යථාභූතය නො දනිත් ද. 'මොහු විශෙෂභාතිය සංඥා' යි යථාභූතය නොදනිත්. 'මොහු නිමේදභාතිය සංඥා' යි යථාභූතය නොදනිත් 'ඇවැත, ආනන්දයෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොව ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් ඉඟාත්මයෙහි ම නො පිරිනිවෙත් ද, මේ එයට හෙතු යි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි.

ඇවැත, ශාරීපුත්‍රයෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොව ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් ඉඟාත්මයෙහි ම පිරිනිවෙත් ද, එයට හෙතු කවරේ ය? එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

ඇවැත, ආනන්දයෙනි, මෙලොව සත්ත්ව 'මොහු භාතභාතිය සංඥා' යි යථාභූතය දනිත්. 'මොහු සංවිනිභාතිය සංඥා' යි යථාභූතය දනිත්. 'මොහු විශෙෂභාතිය සංඥා' යි යථාභූතය දනිත්. 'මොහු නිමේදභාතිය සංඥා' යි යථාභූතය දනිත්. ඇවැත, ආනන්දයෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොව ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් ඉඟාත්මයෙහි ම පිරිනිවෙත් ද, මේ එයට හෙතු යි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි.

4. 4. 3. 10.

[මහාපදෙසදෙසනාසුතං]

30. එකං සමයං භගවා භෝගනාගරෙ විහරති ආනන්දවේනීසෙ. තත්ත ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. භද්දෙනති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

චත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ මහාපදෙසෙ දෙසෙස්සාමි. නං සුඤ්ඤාඨ සාධුකං මනසි කරොඨ භාසිස්සාමිති. එවං භනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

කතමෙ ව භික්ඛවෙ චත්තාරො මහාපදෙසා?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං වදෙය්‍ය: “සමමුඛා මෙනං ආට්ඨසො භගවතො සුතං සමමුඛා පටිග්ගහිතං අයං ධම්මො අයං විනයො ඉදං සන්ථුසාසන”න්ති.

තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුතො භාසිතං තෙව අභිනන්දිතබ්බං. න පටිකෙකාසී-තබ්බං. අතභිනන්දිත්වා අපපටිකෙකාසීත්වා තාති පදබ්‍යඤ්ඤාති සාධුකං උග්ගහෙත්වා සුතෙන ඔතාරෙතබ්බාති. විනයෙ සන්දස්සෙතබ්බාති. තාති වෙ සුතෙන ඔතාරියමානාති විනයෙ සන්දස්සියමානාති න වෙව සුතෙන ඔතරන්ති න විනයෙ සන්දස්සන්ති, නිට්ඨමෙත්ථ ගන්තබ්බං: අද්ධා ඉදං න වෙව තස්ස භගවතො වචනං අරහතො සමමාසමුද්ධාස්ස. ඉමස්ස ව භික්ඛුතො දුග්ගහිතන්ති ඉති ඉදං භික්ඛවෙ ජබ්බෙය්‍යාඨ.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං වදෙය්‍ය: “සමමුඛා මෙනං ආට්ඨසො භගවතො සුතං සමමුඛා පටිග්ගහිතං අයං ධම්මො අයං විනයො ඉදං සන්ථුසාසන”න්ති.

තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුතො භාසිතං තෙව අභිනන්දිතබ්බං. න පටිකෙකාසීතබ්බං. අතභිනන්දිත්වා අපපටිකෙකාසීත්වා තාති පදබ්‍යඤ්ඤාති සාධුකං උග්ගහෙත්වා සුතෙන ඔතාරෙතබ්බාති. විනයෙ සන්දස්සෙතබ්බාති. තාති වෙ සුතෙන ඔතාරියමානාති විනයෙ සන්දස්සියමානාති සුතෙන වෙව ඔතරන්ති විනයෙ ව සන්දස්සන්ති, නිට්ඨමෙත්ථ ගන්තබ්බං: අද්ධා ඉදං තස්ස භගවතො වචනං අරහතො සමමාසමුද්ධාස්ස. ඉමස්ස ව භික්ඛුතො සුග්ගහිතන්ති. ඉමං භික්ඛවෙ පඨමං මහාපදෙසං ධාරෙය්‍යාඨ.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං වදෙය්‍ය: “අමුක්කසමිං නාම ආවාසෙ සබ්බෙස්ස විහරති සථෙරො සපාමොකෙඛා. තස්ස මෙ සබ්බස්ස සමමුඛා සුතං සමමුඛා පටිග්ගහිතං අයං ධම්මො අයං විනයො ඉදං සන්ථුසාසන”න්ති.

4. 4. 3. 10

[මහාපදෙසදෙසනා සූත්‍රය]

30. එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භෞගනිගරයෙහි ආනන්ද ඔව්වෙහියෙහි වැඩ වසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි, සි භික්ෂූන් බැණවූ සේක. 'වගන්සා' සි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

මහණෙනි, මේ සතර මහා අපදෙසයන් දෙසමි. ඒ අසව, මෙනෙහි කරව, කියමි සි වදළහ. වහන්ස, එසේ ය සි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ප්‍රතිවචන දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

මහණෙනි, සතර මහාපදෙසයෝ කවරහ?

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ මෙසේ බණන්තෝ ය: "ඇවැත්නි, මා විසින් තෙල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙහි අසන ලදී, හමුයෙහි පිළිගන්නා ලදී: මේ ය ධර්මය, මේ ය චිත්තය, මේ ය ශාස්තෘශාසනය" කියා සි.

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ භාෂිතය අභිනන්දනය නොකටයුතු ය. පිළිකෙසි නොකටයුතුය. අභිනන්දනය නොකොට පිළිකෙසි නොකොට ඒ පදසංඛාරාන ව්‍යාඤ්ඤායෝ මොනොවට ඉගෙන සූත්‍රයෙහි බහා ලියැවුණු වෙති. චිත්තයෙහි ලා සංසිද්ධිය යුතු වෙති. ඉදින් ඒ පදව්‍යාඤ්ඤායෝ සූත්‍රයෙහි බහනු ලබන්නාහු, චිත්තයෙහි ලා සංසිද්ධ ලබන්නාහු, සූත්‍රයෙහි නො බැස ගණිත් ද, චිත්තයෙහි ලා නො සංසිද්ධත් ද, මෙහි ලා මෙසේ නිශ්චයට යා යුතුය: 'එකාන්තයෙන් මෙය අතීත සම්මාන සම්මුඛ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචන නො වෙයි. මේ මහණහු විසින් වරදවා ගන්නා ලද්දෙකැ' යි. මහණෙනි, මෙසේ මේ භාෂිතය හැර පියව.

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ මෙසේ බණන්තෝ ය: "ඇවැත්නි, මා විසින් තෙල බුදුන් හමුයෙහි අසන ලදී, හමුයෙහි පිළිගන්නා ලදී: මේ ය ධර්මය, මේ ය චිත්තය, මේ ය ශාස්තෘශාසනය" කියා සි.

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ භාෂිතය සතුටින් නො පිළිගතයුතු ය. පිළිකෙසි නොකටයුතුය. සතුටින් නො පිළිගෙන පිළිකෙසි නොකොට ඒ පදව්‍යාඤ්ඤා මොනොවට උගෙන සූත්‍රයෙහි බැතිය යුතු ය. චිත්තයෙහි ලා සංසිද්ධිය යුතුය. ඉදින් ඒ පදව්‍යාඤ්ඤා සූත්‍රයෙහි බහන ලද්දේ, චිත්තයෙහි ලා සංසිද්ධ ලද්දේ සූත්‍රයෙහිත් වැටේ ද, චිත්තයෙහිත් සංසිද්ධත් ද, මෙහි ලා නිශ්චයට යා යුතු ය: 'එකාන්තයෙන් තෙල අතීත සම්මාන සම්මුඛ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචන ය. මේ භික්ෂූහු විසින් මොනොවට උගන්නා ලදු' යි කියා ය. මහණෙනි, මේ පළමුවන මහාපදෙසය (-මහාප්‍රමාණය) ධරව.

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ මෙසේ බණන්තෝ ය "අයෝ ආවාසයෙහි තෙරුන් සියෝ ප්‍රමුඛයන් සියෝ සහනු වෙසෙති. මා විසින් ඒ සතුන් හමුයෙහි අසන ලදී, හමුයෙහි පිළිගන්නා ලදී: මේ ය ධර්මය, මේ ය චිත්තය, මේ ය ශාස්තෘශාසනය" කියා සි.

තැනට භික්ෂුවෙ භික්ෂුකො භාසිතං තෙව අතීතජදිතබ්බං. න පටිකොකාසි-
තබ්බං. අතභිතජදිතා අපපටිකොකාසිතා තාති පදබ්‍යාඤ්ජනාති. සාධුකං
උගගහෙතො සුතෙන ඔතාරෙතබ්බාති. විතයෙ සඤ්ජය්‍යෙතබ්බාති. තාති
වෙ සුතෙන ඔතාරියමානාති විතයෙ සඤ්ජය්‍යියමානාති න වෙව සුතෙන
ඔතරන්ති, න විතයෙ සඤ්ජය්‍යන්ති, නිට්ඨමෙජ්ඣ ගන්තබ්බං. අද්ධා ඉදං
න වෙව තස්ස භගවතො චචනං අරතතො සමමසමුද්ධස්ස. තස්ස ච
සමසස්ස දුගගභිතන්ති. ඉති භිදං¹ භික්ෂුවෙ ඡබ්බෙස්සාථ.

ඉබ් පන භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං වදෙය්‍යා: “අමුක්කස්මිං නාම ආවාසෙ සඤ්ඤා විහරන්ති සඨෙරො සපාමොකෙතො. නස්ස මෙ සබ්බස්ස සමමුඛා සුතං සමමුඛා පටිගහතිතං අයං ධමමා අයං විතස්සො ඉදං සන්ථ්‍යාසනන්ති”

තැනට භික්ෂුවෙ භික්ෂුණෝ භාසිතං තෙව අභිනන්දිතබ්බං. ත
පටිකොකාසිතබ්බං. අනභිනන්දිතා අපපටිකොකාසිතා තාති පදබ්බාද්දතාති
සාධුකං උග්ගහෙත්වා සුතෙන ඔතාරෙතබ්බාති. විනයෙ සන්දස්සෙතබ්බාති.
තාති චෙ සුතෙන ඔතාරියමානාති විනයෙ සන්දස්සියමානාති සුතෙන චෙව
ඔතරන්ති, විනයෙ ව සන්දස්සන්ති, නිට්ඨමෙත්ථ ගන්තබ්බං අද්ධා ඉදං තස්ස
භගවතො චචතං අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්ස. තස්ස ව සම්බස්ස සුගගතිනන්ති.
ඉදං භික්ෂුවෙ දුතියං මහාපදෙසං ධාරෙය්‍යාථ.

ඉඬ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං වදෙය්‍යා: “අමුක්ඛයීමිං නාම ආවාසෙ සංඛිත්ථුථා පේඨ භික්ඛු විහරන්තී ඛුක්ඛස්සු නා ආගතාගමා ධම්මධරා විනයධරා මාභික්ඛාධරා. තෙසං මෙ පේරානං සම්මුඛා සුතං සම්මුඛා පටිගහභීතං අයං ධම්මො අයං විනයො ඉදං සඤ්ඤාසන”නති.

තසූ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො භාසිතං තෙව අභිත ඡදිතබ්බං.
න පටිකේකාසිතබ්බං, අතභිත ඡදිති, අපපටිකේකාසිති, තාති පදබ්‍යඤ්ඤාති
සාධුකං උග්ගහෙති, සුතෙන ඔතාරෙතබ්බාති. විතයෙ සඤ්ඤාතබ්බාති. තාති
වෙ සුතෙන ඔතාරියමාතාති විතයෙ සඤ්ඤාසියමාතාති න වෙව සුතෙන
ඔතරනාති, න විතයෙ සඤ්ඤානාති, නිට්ඨමෙත්ථ ගන්තබ්බං. අද්ධං ඉදං න
වෙව තසූ භගවතො චචනං අරහතො සම්මාසම්බුද්ධසූ. තෙසඤ්ඤ
පෙරාතං දුග්ගභිතනාති. ඉති භිදං භික්ඛවෙ ඡද්දෙස්සාප්.

1. දැනටත් - මුද්දරය.

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ භාෂිතය අභිනන්දනා නො කටයුතු ය පටිකේකාසනා නො කටයුතු ය. අභිනන්දනා නො කොට පටිකේකාසනා නො කොට ඒ පදව්‍යාඤ්ඤා මොනොවට උගෙණ සුත්‍රයෙහි හෙළිය යුතු ය. විනයයෙහි ලා සසාදිය යුතු ය. ඒ පදව්‍යාඤ්ඤා සුත්‍රයෙහි බහනු ලබන්නේ, විනයයෙහි සසඳනු ලබන්නේ, ඉදින් සුත්‍රයෙහි නො බස්නේ නම්, විනයයෙහි ලා නොසසඳනේ නම්, මෙහි ලා මෙසේ නිශ්චයට යායුතු ය: ‘එකාන්තයෙන් තෙල අභීන් සමාසක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිත නො වේ. ඒ සභුන් විසින් වරදවා ගන්නා ලද වෙයි’ කියා යි. මහණෙනි, මෙසේ මෙය හැරපියව.

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ මෙසේ බණන්නේ ය: “අසෝ ආවාස-
යෙහි තෙරුන් සියෝ ප්‍රමුඛයන් සියෝ සහනු වෙසෙත්. මා විසින් ඒ සභුන්ගේ හමුයෙහි අසන ලදී. හමුයෙහි පිළිගන්නා ලදී: ‘මේ ය ධර්මය, මේ ය විනය, මේ ය ශාස්තෘශාසනය’” කියා යි.

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ භාෂිතය අභිනන්දනා නො කටයුතු ය. පටිකේකාසනා නො කටයුතු ය. අභිනන්දනා නො කොට පටිකේකාසනා නො කොට ඒ පදව්‍යාඤ්ඤා මොනොවට උගෙණ සුත්‍රයෙහි බහාලිය යුතු ය. විනයෙහි ලා සසඳා ලියයුතු ය. ඉදින් ඒ පදව්‍යාඤ්ඤා සුත්‍රයෙහි බහනු ලබන්නේ, විනයෙහි ලා සසඳනු ලබන්නේ, සුත්‍රයෙහිත් බස්නේ ද, විනයෙහිත් සසඳා ලබා ද, මෙහි ලා මෙසේ නිශ්චයට යායුතු යි: ‘එකාන්තයෙන් තෙල අභීන් සමාසක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිත වෙයි. ඒ සභුන් විසින් මොනොවට ගන්නා ලද්දේ ය’ කියා යි. මහණෙනි, මේ දෙවන මහාපදෙසය ධරව.

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ මෙසේ බණන්නේ ය: “අසෝ ආවාසයෙහි බහුශ්‍රාව වූ ආගතාගම ඇති ධර්මධර විනයධර මාතෘකාධර සම්බහුල තෙර මහණහු වෙසෙති. මා විසින් ඒ තෙරුන්ගේ හමුයෙහි අසන ලදී, හමුයෙහි පිළිගන්නා ලදී. මේ ය ධර්මය, මේ ය විනය, මේ ය ශාස්තෘශාසනය” කියා යි.

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ භාෂිතය අභිනන්දනා නො කටයුතු ය. පටිකේකාසනා නො කටයුතු ය. අභිනන්දනා නො කොට පටිකේකාසනා නො කොට ඒ පදව්‍යාඤ්ඤා මොනොවට ඉගෙණ සුත්‍රයෙහි බැතිය යුතු ය. විනයෙහි සසඳිය යුතු ය. ඉදින් ඒ පදව්‍යාඤ්ඤා සුත්‍රයෙහි නගනු ලබන්නේ, විනයෙහි සසඳනු ලබන්නේ, සුත්‍රයෙහි බැස නො ගණී ද, ‘විනයෙහි ලා සසඳා නොගණී ද, මෙහි ලා නිශ්චයට යායුතු යි: ‘එකාන්තයෙන් මේ භාෂිතය අභීන් සමාසක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිත නො වේ. ඒ තෙරවරුන් විසින් වරදවා ගන්නා ලද’ කියා යි. මහණෙනි, මෙසේ මෙය හැරපියව.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං වදෙය්‍ය: “අමුක්ඛස්මිං නාම ආවාසෙ සමිහුලා ථෙරා භික්ඛු විහරන්ති බහුස්සුතො ආගතාගමො ධම්මධරා විනයධරා මානිකාධරා තෙසං. මෙ ථෙරානං සමමුඛා සුතං සමමුඛා පටිගගතිතං අයං ධම්මො අයං විනයො ඉදං සජ්ඣසාසන”නති.

තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො භාසිතං තෙව අභිනන්දිතබ්බං. න පටිකෙකාසි-තබ්බං. අනභිනන්දිත්වා අපපටිකෙකාසිත්වා තානි පදබ්‍යාඤ්ඤානි සාධුක්කං උගගහෙත්වා සුතො ඔතාරොතබ්බාති. විනයෙ සන්දස්සෙතබ්බාති. තානි වෙ සුතො ඔතාරියමානානි විනයෙ සන්දස්සියමානානි සුතො වෙව ඔතරන්ති, විනයෙ ව සන්දස්සන්ති, නිට්ඨමේන්ථ ගන්තබ්බං: ‘අද්ධා ඉදං තස්ස භගවතො වචනං අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස. තෙසංඤ්ච ථෙරානං සුගගතිත’නති. ඉදං භික්ඛවෙ තතියං මහාපදෙසං ධාරෙය්‍යාථ.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං වදෙය්‍ය: “අමුක්ඛස්මිං නාම ආවාසෙ එකො ථෙරො භික්ඛු විහරති බහුස්සුතො ආගතාගමො ධම්මධරො විනයධරො මානිකාධරො. තස්ස මෙ ථෙරස්ස සමමුඛා සුතං සමමුඛා පටිගගතිතං අයං ධම්මො අයං විනයො ඉදං සජ්ඣසාසන”නති.

තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො භාසිතං තෙව අභිනන්දිතබ්බං. න පටිකෙකාසිතබ්බං. අනභිනන්දිත්වා අපපටිකෙකාසිත්වා තානි පදබ්‍යාඤ්ඤානි සාධුක්කං උගගහෙත්වා සුතො ඔතාරොතබ්බාති. විනයෙ සන්දස්සෙ-තබ්බාති. තානි වෙ සුතො ඔතාරියමානානි විනයෙ සන්දස්සියමානානි න වෙව සුතො ඔතරන්ති, න විනයෙ සන්දස්සන්ති, නිට්ඨමේන්ථ ගන්තබ්බං: ‘අද්ධා ඉදං න වෙව තස්ස භගවතො වචනං අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස. තස්ස ව ථෙරස්ස දුගගතිත’නති. ඉති හිදං භික්ඛවෙ ඡ්ඤෙය්‍යාථ.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං වදෙය්‍ය: “අමුක්ඛස්මිං නාම ආවාසෙ එකො ථෙරො භික්ඛු විහරති බහුස්සුතො ආගතාගමො ධම්මධරො විනයධරො මානිකාධරො. තස්ස මෙ ථෙරස්ස සමමුඛා සුතං සමමුඛා පටිගගතිතං අයං ධම්මො අයං විනයො ඉදං සජ්ඣසාසන”නති.

තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො භාසිතං තෙව අභිනන්දිතබ්බං. න පටිකෙකාසිතබ්බං. අනභිනන්දිත්වා අපපටිකෙකාසිත්වා තානි පදබ්‍යාඤ්ඤානි සාධුක්කං උගගහෙත්වා සුතො ඔතාරොතබ්බාති. විනයෙ සන්දස්සෙතබ්බාති තානි වෙ සුතො ඔතාරියමානානි විනයෙ සන්දස්සියමානානි සුතො වෙව ඔතරන්ති, විනයෙ ව සන්දස්සන්ති, නිට්ඨමේන්ථ ගන්තබ්බං: ‘අද්ධා ඉදං තස්ස භගවතො වචනං අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස, තස්ස ව ථෙරස්ස සුගගතිත’නති. ඉදං භික්ඛවෙ වතුන්ථ. මහාපදෙසං ධාරෙය්‍යාථ.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතතාරො මහාපදෙසාති.

සංකල්පනනියවගො තතියො *

* තසසුද්දනං :- වෙනතා විහරතිකොට්ඨිතො අනන්තෙ උපවාන පඤ්චමං ආයාචන රාහුල ජමොලී නිබ්බානං මහාපදෙසෙතාති.

මහණෙනි, මෙසස්තෙති මහණ මෙසේ බණන්තෝ ය: අසෝ ආවාසයෙහි, බහුශ්‍රාව වූ ආගතාගම ඇති ධර්මධර විනයධර මාතෘකාධර සම්බහුල තෙර මහණහු ඇත. මා විසින් ඒ තෙරුන් හමුයෙහි අසන ලද, හමුයෙහි පිළිගන්නා ලද: මේය ධර්මය, මේය විනය මේය ශාස්තෘශාසනය කියා යි.

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ භාෂිතය අභිනන්දනා නොකටයුතුය. පටිකෙකාසනා නොකටයුතුය. අභිනන්දනා නොකොට පටිකෙකාසනා නොකොට ඒ පදව්‍යඤ්ඤා මොනොවට ඉගෙන සුත්‍රයෙහි තැඟිය යුතුය. විනයෙහි ලා සසාදිය යුතුය. ඉදින් මේ පදව්‍යඤ්ඤා සුත්‍රයෙහි තගනු ලබන්නේ, විනයයෙහි ලා සසදනු ලබන්නේ, සුත්‍රයෙහින් බැස ගණී නම් විනයයෙහින් සසද ලබා නම්, මෙහි ලා නිශ්චයට යා යුතු යි: 'එකාන්තයෙන් මේ භාෂිතය අතීන් සමයක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිත යි. ඒ තෙරුන් විසින් මොනොවට ගන්නා ලද ය කියා යි. මහණෙනි, මේ තුන්වන මහාපදෙසය ධරව.

මහණෙනි, මෙසස්තෙති මහණ මෙසේ බණන්තෝ ය: අසෝ ආවාසයෙහි බහුශ්‍රාව වූ ආගතාගම ඇති ධර්මධර විනයධර මාතෘකාධර එක් තෙර කෙනෙක් වෙසෙති. මා විසින් ඒ තෙරුන්ගේ හමුයෙහි අසන ලද, හමුයෙහි පිළිගන්නා ලද: මේය ධර්මය, මේය විනය, මේය ශාස්තෘශාසනය කියා යි

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ භාෂිතය අභිනන්දනා නොකටයුතුය. පටිකෙකාසනා නොකටයුතුය. අභිනන්දනා නොකොට පටිකෙකාසනා නොකොට ඒ පදව්‍යඤ්ඤා මොනොවට ඉගෙන සුත්‍රයෙහි තැඟිය යුතුය. විනයෙහි සසාදිය යුතුය. ඉදින් ඒ පදව්‍යඤ්ඤා සුත්‍රයෙහි තගනු ලබන්නේ විනයෙහිලා සසදනු ලබන්නේ, සුත්‍රයෙහින් බැස නොගණී නම් විනයෙහින් සසද නොගණී නම්, මෙහි ලා නිශ්චයට යා යුතුය: එකාන්තයෙන් මේ භාෂිතය අතීන් සමයක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිත නොවේ. ඒ තෙරුන් විසින් වරදවා ගන්නා ලද කියා යි. මහණෙනි, මෙසේ මෙය හැරපියව.

මහණෙනි, මෙසස්තෙති මහණ මෙසේ බණන්තෝ ය: අසෝ ආවාස-යෙහි බහුශ්‍රාව වූ ආගතාගම ඇති ධර්මධර විනයධර මාතෘකාධර එක් සථවිර භික්ෂු කෙනෙක් වෙසෙති. මා විසින් ඒ තෙරුන් හමුයෙහි අසන ලද, හමුයෙහි පිළිගන්නා ලද: මේය ධර්මය, මේය විනය, මේය ශාස්තෘ-ශාසනය කියා යි.

මහණෙනි, ඒ භික්ෂුහුගේ භාෂිතය අභිනන්දනා නොකටයුතුය. පටිකෙකාසනා නොකටයුතුය. අභිනන්දනා නොකොට පටිකෙකාසනා නොකොට ඒ පදව්‍යඤ්ඤා මනා කොට ඉගෙන සුත්‍රයෙහි තැඟිය යුතුය. විනයෙහි ලා සසාදිය යුතුය. ඉදින් ඒ පදව්‍යඤ්ඤා සුත්‍රයෙහි තගනු ලබන්නේ, විනයයෙහිලා සසදනු ලබන්නේ, සුත්‍රයෙහින් බැස සිටුවේ ද විනයයෙහින් සසද සිටුවේ ද, මෙහි ලා නිශ්චයට යායුතුය: එකාන්තයෙන් මේ භාෂිතය අතීන් සමයක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිත යි. ඒ තෙරුන් විසින් මොනොවට ගන්නා ලද කියා යි. මහණෙනි, මේ සතරවෙනි මහාපදෙසය ධරව.

මහණෙනි, මේ සතර මහාපදෙසයෝ යි.

සකෙවුතතිසම්මය තුන්වෙනි යි.

4. බ්‍රාහ්මණචගෙහො

4. 4. 4. 1.

[යොධි.ජීවසූතනං]

[සාවතීනිදුතං]

31. චතුති භික්කුවෙ අභෙගති සමන්තාගතො යොධිජීවො රාජාරහො
හොති රාජහොගො රඤ්ඤෙ අභිගනෙච්ච සඛිං ගච්ඡති කතමෙති චතුති?

ඉධ භික්කුවෙ යොධිජීවො ධානකුසලො ච හොති, දුරෙ පාති ච,
අකඤ්ඤෙවෙධි ච, මහතො ච කායස්ස පදලෙතා. ඉමෙති බො භික්කුවෙ
චතුති අභෙගති සමන්තාගතො යොධිජීවො රාජාරහො හොති රාජහොගො
රඤ්ඤෙ අභිගනෙච්ච සඛිං ගච්ඡති.

ඵවමෙව බො භික්කුවෙ චතුති ධමෙමති සමන්තාගතො භික්ඛු ආනුනෙය්‍යො
හොති පානුණෙය්‍යො, දකඛ්ඤෙය්‍යො, අඤ්ඤාලිකරණීයො, අනුතනරං
පුඤ්ඤකෙතනං ලොකස්ස. කතමෙති චතුති: ඉධ භික්කුවෙ භික්ඛු
ධානකුසලො ච හොති, දුරෙ පාති ච, අකඤ්ඤෙවෙධි, මහතො ච
කායස්ස පදලෙතා.

කථංඤා භික්කුවෙ භික්ඛු ධානකුසලො හොති? ඉධ භික්කුවෙ භික්ඛු සීලවා
හොති -පෙ- සමාදාය සිකති සිකතිපදෙසු. ඵවං බො භික්කුවෙ භික්ඛු
ධානකුසලො හොති.

කථංඤා භික්කුවෙ භික්ඛු දුරෙ පාති හොති? ඉධ භික්කුවෙ භික්ඛු
යං කිංඤ්චි රූපං අතිතානාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣන්තං වා බහිද්ධා වා
ඔලාරිකං වා පුබ්බමං වා භීතං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා,
සබ්බං රූපං තෙනං මම, තෙසොහමස්මි, න මෙ සො අත්තාති, ඵවමෙනං
යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය පස්සති යා කා ටි වෙදනා -පෙ- යා කා ටි
සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙ ටි සඛිං රා -පෙ- යං කිංඤ්චි විඤ්ඤාණං අතිතානාගත-
පච්චුප්පනං අජ්ඣන්තං වා බහිද්ධා වා ඔලාරිකං වා පුබ්බමං වා භීතං වා
පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං විඤ්ඤාණං තෙනං මම,
තෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තාති. ඵවමෙනං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය
පස්සති. ඵවං බො භික්කුවෙ භික්ඛු දුරෙ පාති හොති.

කථංඤා භික්කුවෙ භික්ඛු අකඤ්ඤෙවෙධි හොති? ඉධ භික්කුවෙ භික්ඛු
ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං
පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධො'ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී
පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. ඵවං බො භික්කුවෙ භික්ඛු අකඤ්ඤෙවෙධි හොති.

4. මාහමණ වගීය

4. 4. 4. 1.

[සොධාජීව සූත්‍රය]

[සැවැන්තිදහ සි]

31. මහණෙනි, සතර අහෙකින් සමන්විත සොධාජීව රජුන් විසින් වළඳ කටයුතු වූයේ රාජාභී වෙයි. රාජාභියෙක් මැයා සි ගණනට යෙයි. කවර සතරෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙලොව සොධාජීව විදුතා නැතෙහි දක්ෂ වූයේ වේ ද, දුර හෙතෙසු වූයේ ද, අකුණු එළියෙන් විදුනේ වේ ද, මහත් සෙන්වූ එ බිඳලනුයේ වේ ද, මහණෙනි, මේ සතර අතින් සමන්විත සොධාජීව රජුන් විසින් වළඳනා ලදුයේ රාජාභී වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ය සි ගණනට යෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම සතර දහමෙකින් සමන්විත මහණ ආනුනෙය්‍ය, පානුනෙය්‍ය ය, දකුණිකෙය්‍ය, අඤ්ඤාකරණීය වෙයි. ලොකයට අනුතතර පුණ්‍යකෛත්‍ර වෙයි. කවර සතර දහමෙන යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ 'යානකුසල' වූයේත් 'දුරෙපාති' වූයේත් 'අකකණ්ණවෙසි' වූයේත් මහත් කායවිදුරණය' කරන්නේත් වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ 'යාන කුසල' වේ ද, මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ශික්ෂාපද විෂයයෙහි සමාදානය කොට තික්මෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ 'යාන කුසල' වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ දුරෙ පාති වේ ද? මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ අතීතානාගත ප්‍රත්‍යතප්‍යනා චේවසි ඉන්ද්‍රියබද්ධ චේවසි අනිත්ථිය බද්ධ චේවසි ඉද්දරික චේවසි සියුම් චේවසි භීත චේවසි ප්‍රණීත චේවසි යමෙක් දුරෙහි චේවසි ලභ චේවසි, යම් කිසි රූපායතනයක් ඇත් ද, තෙල එ හැම රූප මා ගැත්තේ නො වෙයි. මම තෙල රූපයෙම් නො වෙමි. තෙල රූප මාගේ විසිය වැටෙන්නේ නො වෙයි. මෙසේ තෙල යථාභූතය සමයක් ප්‍රඥයෙන් දක්නේ වේ ද, යම් කිසි වෙදනායෙක් ඇත් ද ... යම් කිසි සංඥයෙක් ඇත් ද ... යම් කිසි සංසකාරයෝ ඇත් ද ... අතීතානාගත ප්‍රත්‍යතප්‍යනා චේවසි ආධ්‍යාත්මික චේවසි බාහිර චේවසි දළ චේවසි සියුම් චේවසි භීත චේවසි ප්‍රණීත චේවසි යමක් දුරෙහි චේවසි ලභ චේවසි යම් කිසි විඤනයක් ඇත් ද, තෙල හැම විඤනය මා ගැත්තේ නො වෙයි. මම තෙල විඤනයෙම් නොවෙමි. තෙල විඤනය මාගේ විසිය වැටෙන්නේ නො වෙයි. මෙසේ මේ යථාභූතය සමයක් ප්‍රඥයෙන් දක්නේ ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ 'දුරෙපාති' වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ 'අකකණ්ණවෙසි' වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ මේ දුකා සි තත් වූ පරිදි දැනී ද, මේ දුක් උපදනා හෙතු සි තත් වූ පරි දි දැනී ද, මේ දුක් නැසීමා සි තත් වූ පරිදි දැනී ද, මේ දුක් නැසීමට පමුණුවන පිළිවෙතා සි තත් වූ පරිදි දැනී ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ අකකණ්ණවෙසි වෙයි.

කථඤ්ච භික්කවෙ භික්ඛු මහතො ච කායස්ස පදලෙනා හොති? ඉධ භික්කවෙ භික්ඛු මහනතං අවිජ්ජාකකිකං පදලෙනි. එවං බො භික්කවෙ භික්ඛු මහතො කායස්ස පදලෙනා හොති.

ඉමෙහි බො භික්කවෙ චතුති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු ආනුතෙය්‍යො හොති -පෙ- අනුතතරං පුඤ්ඤකෙතිතං ලොකස්සාති.

4. 4. 4. 2.

[පාටිභොගසුත්තං]

32. චතුත්තං භික්කවෙ ධම්මානං තත්ථි කො චි පාටිභොගො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා බ්‍රහ්මා වා කො චි වා ලොකස්මිං, කතමෙසං චතුත්තං?

ජරාධම්මං මා ජිරිති තත්ථි කො චි පාටිභොගො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා බ්‍රහ්මා වා කො චි වා ලොකස්මිං.

ව්‍යාධිධම්මං මා ව්‍යාධිසිති තත්ථි කො චි පාටිභොගො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා බ්‍රහ්මා වා කො චි වා ලොකස්මිං.

මරණධම්මං මා මිසිති තත්ථි කො චි පාටිභොගො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා බ්‍රහ්මා වා කො චි වා ලොකස්මිං.

යාති බො පත තාති පාපකාති කම්මාති සංතිලෙසිකාති පොතො-හවිකාති සදරුති දුක්ඛවිපාකාති ආයති. ජාතිජරාමරණිකාති. තෙසං විපාකො මා නිබ්බතති තත්ථි කො චි පාටිභොගො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා බ්‍රහ්මා වා කො චි වා ලොකස්මිං.

ඉමෙසං බො භික්කවෙ චතුත්තං ධම්මානං තත්ථි කො චි පාටිභොගො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා බ්‍රහ්මා වා කො චි වා ලොකස්මිනති.

4. 4. 4. 3

[වස්සකාරසුත්තං]

33. එකං සමයං භගවා ගුණගුණ විහරති වෙච්චතෙ කලඤ්ඤතිවාපෙ. අථ බො වස්සකාරො බ්‍රාහ්මණො මගධමහාමත්තො යෙන භගවා තෙනුප-සඞ්ඝමි. උපසඞ්ඝමිත්වා භගවතා සද්ධං සමමොදි සමමොදනීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙවා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිත්තො බො වස්සකාරො බ්‍රාහ්මණො මගධමහාමත්තො භගවන්තං එතදවොච:

අහං හි හො ගොතම එවංවාදි එවංදිට්ඨි: “යො කො චි දිට්ඨං භාසති ‘එවං මෙ දිට්ඨන්ති’ තත්ථි තතො දෙසො, යො කො චි සුතං භාසති ‘එවං මෙ සුතන්ති’ තත්ථි තතො දෙසො, යො කො චි මුතං භාසති ‘එවං මෙ මුතන්ති’ තත්ථි තතො දෙසො, යො කො චි විඤ්ඤතං භාසති ‘එවං මෙ විඤ්ඤතන්ති’ තත්ථි තතො දෙසොති”.

මහනෙති, මේ සතර දහමින් සම්ප්‍රාප්ත මහණ ආනුනෙය්‍ය වෙයි...
ලොකයට අනුතතර පුණ්‍යකෛත්‍ය වෙයි.

[පාවිච්ඡාග සූත්‍රය]

[**විසිවන පිටුව**]

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, “යම් කිසිවෙක් ‘මා විසින් මෙසේ දන්නා ලද්ද’ යි දුටු දෑ බෙණේ නම් එහි දෙසෙක් නැත. ‘මා විසින් මෙසේ අසන ලද්ද’ යි යම් කිසිවෙක් ඇසූ දෑ බෙණේ නම් එහි දෙසෙක් නැත. ‘මා විසින් මෙසේ සාමී කරණ ලද්ද’ යි යම් කිසිවෙක් සාමී කරණ ලද්ද බෙණේ නම් එහි දෙසෙක් නැත. ‘මා විසින් මෙසේ දන්නා ලද්ද’ යි යම් කිසිවෙක් දූතගත් දෑ බෙණේ නම් එහි දෙසෙක් නැත. යි මම මෙබඳු වාද ඇතිසෙමි. මෙබඳු දූමි ඇතිසෙමි.”

තාහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං දිට්ඨං භාසිතබ්බන්ති වදාමි. න පතාහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං දිට්ඨං න භාසිතබ්බන්ති වදාමි. තාහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං සුතං භාසිතබ්බන්ති වදාමි. න පතාහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං සුතං න භාසිතබ්බන්ති වදාමි. තාහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං මුතං භාසිතබ්බන්ති වදාමි. න පතාහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං මුතං න භාසිතබ්බන්ති වදාමි. තාහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං විඤ්ඤානං භාසිතබ්බන්ති වදාමි. න පතාහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං විඤ්ඤානං න භාසිතබ්බන්ති වදාමි.

යං හි බ්‍රාහ්මණ දිට්ඨං භාසිතො අකුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති, කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, එවරුපං දිට්ඨං න භාසිතබ්බන්ති වදාමි. යං ච බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණ දිට්ඨං භාසිතො අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති, එවරුපං දිට්ඨං භාසිතබ්බන්ති වදාමි.

යං හි බ්‍රාහ්මණ සුතං භාසිතො අකුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති, කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, එවරුපං සුතං න භාසිතබ්බන්ති වදාමි. යං ච බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණ සුතං භාසිතො අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති, එවරුපං සුතං භාසිතබ්බන්ති වදාමි.

යං හි බ්‍රාහ්මණ මුතං භාසිතො අකුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති, කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, එවරුපං මුතං න භාසිතබ්බන්ති වදාමි. යං ච බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණ මුතං භාසිතො අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති, එවරුපං මුතං භාසිතබ්බන්ති වදාමි.

යං හි බ්‍රාහ්මණ විඤ්ඤානං භාසිතො අකුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති, කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, එවරුපං විඤ්ඤානං න භාසිතබ්බන්ති වදාමි. යං ච බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණ විඤ්ඤානං භාසිතො අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති, එවරුපං විඤ්ඤානං භාසිතබ්බන්ති වදාමි.

අථ බො වස්සකාරො බ්‍රාහ්මණො මගධමහාමිත්තො භගවතො භාසිතං අභිනන්දිතා උට්ඨායාසනා පතකාමිති.

4. 4. 4. 4.

[ජාණ්ණසොහිසුතනං]

[සාවස්ථිනිදුතං]

34. අථ බො ජාණ්ණසොහි බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසංඝිතම්. උප-සංඝිතම්භවා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං චිතිසාරෙභවා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො බො ජාණ්ණසොහි බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:

අහං හි හො ගොතම එවංවාදි එවංදිට්ඨි: “තත්ථි යො සො මරණධම්මො සමාතො න භායති. න සන්තාසං අපඤ්ඤාති මරණස්ස”ති.

අත්ථි බ්‍රාහ්මණ මරණධම්මො සමාතො භායති, සන්තාසං අපඤ්ඤාති. මරණස්ස. අත්ථි පත බ්‍රාහ්මණ මරණධම්මො සමාතො න භායති, න සන්තාසං අපඤ්ඤාති මරණස්ස.

බමුණ, මම දුටු හැම නියයුතුය සි නොකියමි. බමුණ, මම දුටු හැම නො නියයුතුය සි නො ද නියමි. බමුණ, මම ඇසූ හැම නියයුතුය සි නො ම කියමි. බමුණ, මම ඇසූ හැම නො නියයුතුය සි නො ද නියමි. බමුණ, මම හැම (පොට්ඨබ්බ ගකුරස සකිඛ්‍යානමුතය) නියයුතුය සි නො ම කියමි. බමුණ, මම හැම මූතය නොනියයුතුය සි නො ද කියමි. බමුණ, මම හැම විඥනය (ධම්මාරම්භණ) නියයුතුය සි නො ම කියමි. බමුණ, මම හැම විඥනය නොනියයුතුය සි නො ද කියමි.

බමුණ, දුටු යමක් කියන්නනුට අකුසල්දහම්හු වැඩෙත් ද, කුසල්දහම්හු පිරිහෙත් ද, මෙබඳු දුටු දෑය නොනියයුතුය සි කියමි. බමුණ, යම් දුටු දෑයක් කියන්නනුට අකුසල්දහම්හු පිරිහෙත් ද, කුසල්දහම්හු වැඩෙත් ද, මෙබඳු දුටු දෑය නියයුතුය සි කියමි.

බමුණ, යම් ඇසූ දෑයක් කියන්නනුට අකුසල්දහම්හු වැඩෙත් ද, කුසල්දහම්හු පිරිහෙත් ද, මෙබඳු ඇසූ දෑය නො නියයුතුය සි කියමි. බමුණ, යම් ඇසූ දෑයක් බණන්නනුට අකුසල්දහම්හු පිරිහෙත් ද කුසල්දහම්හු වැඩෙත් ද, මෙබඳු ඇසූ දෑය කිය යුතුය සි කියමි.

බමුණ, යම් මූතයක් බණන්නනුට අකුසල්දහම්හු වැඩෙත් ද, කුසල්දහම්හු පිරිහෙත් ද, මෙබඳු මූතය නො නියයුතුය සි කියමි. බමුණ, යම් මූතයක් බණන්නනුට අකුසල්දහම්හු පිරිහෙත් ද, කුසල්දහම්හු වැඩෙත් ද, මෙබඳු මූතය කිය යුතුය සි කියමි.

බමුණ, යම් විඥනයක් බණන්නනුට අකුසල්දහම්හු වැඩෙත් ද, කුසල්දහම්හු පිරිහෙත් ද, මෙබඳු විඥනය නොනියයුතුය සි කියමි. බමුණ, යම් විඥනයක් බණන්නනුට අකුසල්දහම්හු පිරිහෙත් ද, කුසල්දහම්හු වැඩෙත් ද, මෙබඳු විඥනය නියයුතුය සි කියමි.

එකල්හි මගධමහාමාත්‍ය වසෂකාර බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනන්දනය කොට හුතක්නෙන් නැගී ගියේ ය.

4. 4. 4. 4.

[ජාණ්ණසොහි සුත්‍රය]

[සැවැත්නිදහසි]

34. එකල ජාණ්ණසොහි බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සමමොදනියවූ සාරණීය වූ කපාව කොට නිමවා එකත්පස් ව ගින. එකත්පස් ව හුන් ජාණ්ණසොහි බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ නෙළේ ය:

හවත් ගෞතමයෙනි, “මම මෙබඳු වාද ඇතියෙමි මෙබඳු දිටු ඇතියෙමි. මරණසැඟවි ඇතිව මරණයට නොබානා සන්ත්‍රාසයට නොවදිනා යමෙක් නැත” යනුයි.

බමුණ, මරණසැඟවි ඇතිව මරණයට බානා සන්ත්‍රාසයට පැමිණෙන යමෙක් ඇත. බමුණ, මරණසැඟවි ඇත ද මරණයට නොබානා සන්ත්‍රාසයට නොවදිනා යමෙක් ද ඇත.

කතමො ච බ්‍රාහ්මණ මරණධම්මො සමානො භායති, සන්තාසං ආපජ්ජති මරණස්ස?

ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චා කාමෙසු අවිතරුගො හොති අවිගතජ්ඣෙ අවිගත-
පෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතනණො, තමෙනඤ්ඤතරෙ
ගාලොහා රෙගාතඛෙකා උප්පති. තස්සඤ්ඤතරෙන ගාලොහන රෙගාතඛෙකන
උට්ඨස්ස එවං හොති: පියා වත මං කාමා ජනිස්සන්ති, පියෙ වාහං කාමෙ
ජනිස්සාමිති. සො සොචති නිලමති පරිදෙවති උරත්තාලිං කන්දති. සමෙමාහං
ආපජ්ජති. අයං බො බ්‍රාහ්මණ මරණධම්මො සමානො භායති, සන්තාසං
ආපජ්ජති මරණස්ස

පුත ම පරං බ්‍රාහ්මණ ඉධෙකච්චා කායෙ අවිතරුගො හොති අවිගතජ්ඣෙ
අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතනණො.
තමෙනඤ්ඤතරෙ ගාලොහා රෙගාතඛෙකා උප්පති. තස්සඤ්ඤතරෙන ගාලොහන
රෙගාතඛෙකන උට්ඨස්ස එවං හොති: පියො වත මං කායො ජනිස්සති. පියං
වාහං කායං ජනිස්සාමිති. සො සොචති නිලමති පරිදෙවති උරත්තාලිං
කන්දති සමෙමාහං ආපජ්ජති. අයමි බො බ්‍රාහ්මණ මරණධම්මො සමානො
භායති, සන්තාසං ආපජ්ජති මරණස්ස.

පුත ච පරං බ්‍රාහ්මණ ඉධෙකච්චා අකතකල්‍යාණො හොති අකතකුසලො
අකතභීරුත්තාණො, කතපාපො කතලුදො, කතකිබ්බිසො. තමෙනඤ්ඤතරෙ
ගාලොහා රෙගාතඛෙකා උප්පති. තස්සඤ්ඤතරෙන ගාලොහන රෙගාතඛෙකන
උට්ඨස්ස එවං හොති: අකතං වත මෙ කල්‍යාණං, අකතං කුසලං,
අකතං භීරුත්තාණං, කතං පාපං, කතං ලුද්දං, කතං කිබ්බිසං. යාවතා හො
අකතකල්‍යාණානං අකතකුසලානං අකතභීරුත්තාණානං කතපාපානං
කතලුදානං කතකිබ්බිසානං ගති, නං ගතිං පෙච්ච ගච්ජාමිති. සො සොචති
නිලමති පරිදෙවති උරත්තාලිං කන්දති සමෙමාහං ආපජ්ජති. අයමි බො
බ්‍රාහ්මණ මරණධම්මො සමානො භායති, සන්තාසං ආපජ්ජති මරණස්ස.

පුත ච පරං බ්‍රාහ්මණ ඉධෙකච්චා කඛිති හොති චෙට්ඨිකිච්ඡි අනිට්ඨංගතො
සද්ධිමෙම. තමෙනඤ්ඤතරෙ ගාලොහා රෙගාතඛෙකා උප්පති. තස්සඤ්ඤ-
තරෙන ගාලොහන රෙගාතඛෙකන උට්ඨස්ස එවං හොති: කඛිති වතමති
චෙට්ඨිකිච්ඡි අනිට්ඨංගතො සද්ධිමෙමානි. සො සොචති නිලමති පරිදෙවති
උරත්තාලිං කන්දති සමෙමාහං ආපජ්ජති. අයමි බො බ්‍රාහ්මණ මරණධම්මො
සමානො භායති, සන්තාසං ආපජ්ජති මරණස්ස.

ඉමෙ බො බ්‍රාහ්මණ, වත්තාරො මරණධම්මො සමානා භායන්ති සන්තාසං
ආපජ්ජන්ති මරණස්ස.

බමුණ, මරණසැඟවී ඇතිගේ මරණයට බානා, සනුරාසයට වදනා පුදාල කවරේ ය යන්:

බමුණ, මෙලොව නිසිවෙක් කාමයෙහි අවිනරුග වූගේ අවිගත ජඤ ඇතිගේ අවිගතප්‍රේම ඇතිගේ අවිගතපිපාසා ඇතිගේ අවිගතපරිලාභ ඇතිගේ අවිගත තෘෂ්ණා ඇතිගේ වෙයි. එක්තරා ගාසිරොගාතඩකයෙක් තුලින් සපයී කෙරේ. නිසියම් ගාසිරොගාතඩකයෙකින් පැහැසුනු ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “ප්‍රිය වූ කාමසම්පත්හු එකැතින් මා හැරපියන්. වැලි මමත් ප්‍රිය කාමසම්පත් හැරපියමි.” කියා යි. හේ සොස්තේ වෙයි. කලානත වෙයි. චලස්තේ වෙයි. ලෙහි අත් පැහැර පැහැර හබයි. සමමොහයට පැමිණෙයි. බමුණ, මේ වනාහි මරණසැඟවී ඇතිගේ මරණයට බානේ නම් වෙයි සනුරාසයට වදනේ නම් වෙයි.

තවද බමුණ, මෙලොව නිසිවෙක් කාමයෙහි නොපැහැරුන ඇතිගේ නොපැහැර ජඤ ඇතිගේ නොපැහැර ප්‍රේම ඇතිගේ නොපැහැර පිපාසා ඇතිගේ නොපැහැර පරිලාභ ඇතිගේ නොපැහැර තෘෂ්ණා ඇතිගේ වෙයි. එක්තරා ගාසි වූ රොගයෙක් තුලින් සපයී කෙරෙයි. එක්තරා ගාසිරොගයෙකින් පහස්තා ලද ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: ප්‍රිය වූ කාම එකැතින් මා හැරපියයි. වැලි මමත් ප්‍රිය වූ කාම හැරපියමි කියා යි. හේ සොස්තේ වෙයි. කලානත වන්නේ වෙයි. පරිදෙවනා කරණුගේ වෙයි අතින් ලය පැහැර පැහැර හබනුගේ වෙයි. සමමොහයට වදනේ වෙයි. බමුණ, මෙයින් මරණසැඟවී ඇතිගේ මරණයට බානේ නම් වෙයි. සනුරාසයට වදනේ නම් වෙයි.

තවද බමුණ, මෙලොව නිසිවෙක් පින්කම් නොකෙළේ වෙයි. කුසල් නොකෙළේ වෙයි. බියට පරිත්‍රාණ නොකෙළේ වෙයි. පව් කෙළේ වෙයි. කැකුළුකම් කෙළේ වෙයි. කිලිටිකම් කෙළේ වෙයි. එක්තරා ගාසි වූ රොගයෙක් තුලින් පැහැසි සිටී. එක්තරා ගාසිරොගයෙකින් සමකාලීන වූ ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මා විසින් එකැතින් කලාසාණයෙක් නොකරණ ලදී. කුසලයෙක් නොකරණ ලදී. බියට පරිත්‍රාණයෙක් නොකරණ ලදී. පාපයෙක් කරණ ලදී. කැකුළුකමෙක් කරණ ලදී. කිලිටිකමෙක් කරණ ලදී. භවත්තී, කලාසාණයන් නොකළ කුසලයන් නොකළ බියට පරිත්‍රාණ නොකළ පව් කළ කැකුළුකම් කළ කිලිටිකම් කළ ඇත්තන්ගේ යම් ගතියෙක් වේ ද, පරලොව ඒ ගතියට යෙමි යි හේ සොස්තේ වෙයි. කලානත වන්නේ වෙයි. පරිදෙවනා කරන්නේ වෙයි. අතින් ලය පැහැර පැහැර හබන්නේ වෙයි. මූලාබවට වදනේ වෙයි. බමුණ, මේ ද මරණසැඟවී ඇතිගේ මරණයට බානේ නම් වෙයි සනුරාසයට වදනේ නම් වෙයි.

තවද බමුණ, මෙලොව නිසිවෙක් බුද්ධාදීන් කෙරෙහි සැක ඇතිගේ වෙයි. විවිකිච්ඡා ඇතිගේ වෙයි. ශාසන සද්ධම්මයෙහි නිෂ්ඨාගත වූගේ නො වෙයි. එක්තරා ගාසිරොගයෙක් තුලින් පැහැසි සිටී. එක්තරා ගාසිරොගයෙකින් සමකාලීන වූ ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි. බුද්ධාදීන් කෙරෙහි සැක ඇතිගේම වෙමි. විවිකිච්ඡා ඇතිගේම වෙමි. ශාසනසද්ධම්මයෙහි නිෂ්ඨාගත වූගේම ද නො වෙමි. හේ සොස්තේ වෙයි. කලානත වන්නේ වෙයි. පරිදෙවනා කරන්නේ වෙයි. අතින් ලය පැහැර පැහැර හබන්නේ වෙයි. මූලාබවට වදනේ වෙයි. බමුණ, මේ ද මරණසැඟවී ඇතිගේ මරණයට බානේ නම් වෙයි සනුරාසයට වදනේ නම් වෙයි.

බමුණ, මේ සතර දෙනා මරණසැඟවී ඇත්තාහු මරණයට බනි. සනුරාසයට පැමිණෙත්.

කතමො ච බ්‍රාහ්මණ මරණධම්මො සමානො න භායති, න සන්තාසං ආපජ්ජති මරණස්ස?

ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චො කාමෙසු චිතරුගො හොති විගතච්ඡන්දො විගත-
පෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාහො විගතතණ්ණො. තමෙනඤ්ඤතරෙ
ගාලෙහා රෙගාතඛෙකා උසති. තස්සඤ්ඤතරෙන ගාලෙහත රෙගාතඛෙකත
උට්ඨස්ස න එවං හොති: පියො වත මං කාමා ජනිස්සන්ති, පියෙ වාහං කාමෙ
ජනිස්සාමිති. සො න සොචති න කිලමති න පරිදෙවති න උරතනාලිං කන්දති
න සමමොහං ආපජ්ජති. අයං බො බ්‍රාහ්මණ මරණධම්මො සමානො න
භායති න සන්තාසං ආපජ්ජති මරණස්ස.

පුත ච පරං බ්‍රාහ්මණ ඉධෙකච්චො කායෙ තෙරුගො හොති විගතච්ඡන්දො
විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාහො විගතතණ්ණො. තමෙනඤ්ඤතරෙ
ගාලෙහා රෙගාතඛෙකා උසති. තස්සඤ්ඤතරෙන ගාලෙහත රෙගාතඛෙකත
උට්ඨස්ස න එවං හොති: පියො වත මං කායො ජනිස්සන්ති, පියං වාහං
කායං ජනිස්සාමිති. සො න සොචති න කිලමති න පරිදෙවති න උරතනාලිං
කන්දති න සමමොහං ආපජ්ජති. අයමපි බො බ්‍රාහ්මණ මරණධම්මො
සමානො න භායති, න සන්තාසං ආපජ්ජති මරණස්ස.

පුත ච පරං බ්‍රාහ්මණ ඉධෙකච්චො අකතපාපො හොති අකතප්‍රිද්දො
අකතනිබ්බිසො, කතකල්‍යාණො හොති කතකුසල්ලො කතභීරුතනාණො.
තමෙනඤ්ඤතරෙ ගාලෙහා රෙගාතඛෙකා උසති. තස්සඤ්ඤතරෙන ගාලෙහත
රෙගාතඛෙකත උට්ඨස්ස එවං හොති: අකතං වත මෙ පාපං, අකතං ප්‍රිද්ධං,
අකතං නිබ්බිසං, කතං කල්‍යාණං, කතං කුසල්ලං, කතං භීරුතනාණං. යාවතා
හො අකතපාපානං අකතප්‍රද්දානං අකතනිබ්බිසානං කතකල්‍යාණානං කත
කුසල්ලානං කතභීරුතනාණානං ගති තං ගතියා පෙච්ච ගච්ඡාමිති. සො න
සොචති න කිලමති න පරිදෙවති න උරතනාලිං කන්දති න සමමොහං
ආපජ්ජති. අයමපි බො බ්‍රාහ්මණ මරණධම්මො සමානො න භායති න
සන්තාසං ආපජ්ජති මරණස්ස.

පුත ච පරං බ්‍රාහ්මණ ඉධෙකච්චො අකසිබ්බි හොති අවෙච්ඡිච්ඡි නිට්ඨං.
ගතො සඤ්ඤිමෙම. තමෙනඤ්ඤතරෙ ගාලෙහා රෙගාතඛෙකා උසති.
තස්සඤ්ඤතරෙන ගාලෙහත රෙගාතඛෙකත උට්ඨස්ස එවං හොති: අකසිබ්බි
වතමති අවෙච්ඡිච්ඡි නිට්ඨංගතො සඤ්ඤිමෙමති. සො න සොචති න කිලමති
න පරිදෙවති න උරතනාලිං කන්දති න සමමොහං ආපජ්ජති. අයමපි බො
බ්‍රාහ්මණ මරණධම්මො සමානො න භායති, න සන්තාසං ආපජ්ජති මරණස්ස.

බමුණ, කවරෙක් නම් මරණසැඟවී ඇතිගේ මරණයට නොබානේ වේ ද? සනත්‍රාසයට නො වදනේ වේ ද?

බමුණ, මෙලොව කිසිවෙක් කාමයෙහි විතර්ග වූයේ විගතජ්‍යද වූයේ විගතප්‍රෙම වූයේ විගතපිපාස වූයේ විගතපරිදහ වූයේ විගතතෘෂ්ණ වූයේ වෙයි. එක්තරා දැඩි රොගයෙක් තුළින් පැහැසැ ගෙන සිටී. එක්තරා දළ රොගයෙකින් යුක්ත වූ ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් නො වේ. “ප්‍රිය වූ කාමසම්පත්හු එකැතින් මා හැරපියති. වැලි මමත් ප්‍රිය වූ කාමසම්පතුවත් හැරපියමි” කියා යි. හේ සොස්තේ නො වෙයි. කලාන්ත වන්නේ නො වේ. පරිදෙවනා කරන්නේ නො වේ. අතින් ලය පැහැර පැහැර හඬනේ නො වේ. මූළාවට වදනේ නො වේ. බමුණ, මේ වනාහී මරණසැඟවී ඇතිගේ මරණයට නොබානේ, සනත්‍රාසයට නො වදනේ නම් වේ.

තවද බමුණ, මෙලොව ඇතැමෙක් කයෙහි පහව ගිය රාග ඇත්තේ පහව ගිය ජ්‍යද ඇත්තේ පහව ගිය ප්‍රෙම ඇත්තේ පහව ගිය පවස ඇත්තේ පහව ගිය පරිදහ ඇත්තේ පහව ගිය තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි. එක්තරා දළරොගයෙක් මොහු පැහැසැ ගනී. එක්තරා දළරොගයෙකින් යුක්ත වූ ඔහුට මෙබඳු සිත් නො වෙයි. “ප්‍රිය වූ කය එකැතින් මා හැරපියයි, වැලි මමත් ප්‍රිය වූ කය හැරපියමි” කියා යි. හේ සොවනා නො කෙරේ. කිලමනා නො කෙරේ. පරිදෙවනා නො කෙරේ. අතින් ලය පැහැර පැහැර නො හඬයි. මූළාවට නො වදිති. බමුණ, මේ ද මරණසැඟවී ඇතිගේ මරණයට නො බානේ ය. සනත්‍රාසයට නො වදනේ ය.

තවද බමුණ, මෙලොව කිසිවෙක් පච්ඡි නො කෙළේ කැකුළකම් නො කෙළේ කිලිටිකම් නො කෙළේ වෙයි. කලණ ද කෙළේ කුසල් කෙළේ බියට පරිත්‍රාණ කෙළේ වේ. එක්තරා දළරොගයෙක් තුළින් පැහැසැ ගනී. එක්තරා දළරොගයෙකින් සමන්විත වූ ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි. මා විසින් එකැතින් පච්ඡි නො කරණ ලදී. කැකුළකම් නො කරණ ලදී. කිලිටිකම් නො කරණ ලදී. කලණකම් කරණ ලදී. කුසල් කරණ ලදී. බියට රකවල් කරණ ලදී. භවත්ති, පච්ඡි නො කළ කැකුළකම් නො කළ කිලිටිකම් නො කළ කලණකම් කළ කුසල් කළ බියට රකවරණ කළ ඇත්තන්ගේ යම් ගතියක් ඇද්ද, පරලොව ඒ ගතියට යෙමි. හේ ශොක නො කෙරෙයි. කලාන්ත නො වෙයි. නො වලපී. අතින් ලය පැහැර පැහැර නො හඬයි. මූළාවට නො පැමිණෙයි. බමුණ, මේ ද මරණසැඟවී ඇතිගේ මරණයට නො බානේ නම් වෙයි. සනත්‍රාසයට නො වදනේ නම් වෙයි.

තවද බමුණ, මෙලොව කිසිවෙක් බුද්ධාදීන් කෙරෙහි සැක නැතිගේ වෙයි විචිකිච්ඡා නැතිගේ වෙයි. ශාසන සද්ධම්මයෙහි (උද්ගුහපරිපාච්ඡාදීන්) නිෂ්ඨාවට ගියේ වෙයි. එක්තරා දළරොගයෙක් තුළින් පැහැසැ ගනී. එක්තරා දළරොගයෙකින් යුක්ත වූ ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි. මම බුද්ධාදීන් කෙරෙහි සැක නැතියෙමි. විචිකිච්ඡා නැතියෙමි. ශාසනසද්ධම්මයෙහි (උද්ගුහණාදීන්) නිෂ්ඨාවට ගියෙමි වෙමි කියා යි. හේ ශොක නො කෙරෙයි. කලාන්ත නො වෙයි. පරිදෙවනා නො කෙරෙයි. අතින් ලය පහරමින් නො හඬයි. මූළාවට නො පැමිණෙයි. බමුණ, මේ ද මරණසැඟවී ඇතිගේ මරණයට නො බානේ සතැවිලියට නො පැමිණුනේ නම් වෙයි.

ඉමෙ බො බ්‍රාහ්මණ වතතාරො මරණධම්මා සමානා න භායනති, න සන්නාසං ආපජ්ජන්ති මරණස්සාති.

අභිකකන්නං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු ආජ්ජනගො පාණ්ඩපෙනං සරණං ගන්හති.

4. 4. 4. 5

[වතුකොටිකසුඤ්ඤානා සුතං.]

35. එකං සමයං භගවා ගුජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ. පබ්බතෙ. තෙන බො පන සමයෙන සම්බහුලා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා පරිබ්බාජකා සප්පිතිකා තිරෙ පරිබ්බාජකාරුමෙ පටිවසන්ති. සෙය්‍යපිදං: අනන්තාගේ වර්ධගේ සකුලදුසි ව පරිබ්බාජකො අඤ්ඤා ව අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා පරිබ්බාජකා. අථ බො භගවා සායන්‍යසමයං පතිසලානා ථුට්ඨිතො යෙන සප්පිතිකාතිරෙ පරිබ්බාජකාරුමො තෙනුපසංඝමි.

තෙන බො පන සමයෙන තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං සන්තිසින්නානං සන්තිපතිතානං අයමන්තරු කථා උදපාදි: ඉතිපි බ්‍රාහ්මණ-සච්චාති, ඉතිපි බ්‍රාහ්මණසච්චාති.

අථ බො භගවා යෙන තෙ පරිබ්බාජකා තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිත්වා පඤ්ඤාතො ආසනෙ නිසිදි. නිසජ්ඣ බො භගවා තෙ පරිබ්බාජකෙ එතදවොච: කාය නුත් පරිබ්බාජකා එතරති කථාය සන්තිසින්නා, කා ව පන වො අන්තරු කථා විප්පකතාති.

ඉධ හො ගොතම අම්භාකං සන්තිසින්නානං සන්තිපතිතානං අයමන්තරු කථා උදපාදි: ඉතිපි බ්‍රාහ්මණසච්චාති, ඉතිපි බ්‍රාහ්මණසච්චාති.

වතනරිමාති පරිබ්බාජකා බ්‍රාහ්මණසච්චාති මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදිතාති. කතමාති වතනාරි ?

ඉධ පරිබ්බාජකා බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: සබ්බෙ පාණො අවජ්ඣාති. ඉති වදං බ්‍රාහ්මණො සච්චං ආහ, තො මුසා. සො තෙන න සමණොති මඤ්ඤාති. න බ්‍රාහ්මණොති මඤ්ඤාති න සෙය්‍යොහමසමිති මඤ්ඤාති. න සද්දිසොහමසමිති මඤ්ඤාති. න භිකොහමසමිති මඤ්ඤාති. අපි ව යදෙව තත් සච්චං, තදභිඤ්ඤාය පාණානං යෙව අනුද්දයාය අනුකම්පාය පටිපන්නො හොති.

පුන ව පරං පරිබ්බාජකා බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: සබ්බෙ කාමා අතිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මාති. ඉති වදං බ්‍රාහ්මණො සච්චං ආහ, තො මුසා. සො තෙන න සමණොති මඤ්ඤාති, න බ්‍රාහ්මණොති මඤ්ඤාති. න සෙය්‍යො-හමසමිති, මඤ්ඤාති. න සද්දිසොහමසමිති මඤ්ඤාති. න භිකොහමසමිති මඤ්ඤාති. අපි ව යදෙව තත් සච්චං, තදභිඤ්ඤාය කාමානං යෙව නිබ්බදය විරුගාය තිරුධාය පටිපන්නො හොති.

බමුණ, මේ සතර දෙනා මරණ සැඟවී ඇත්තාහු මරණයට නො බැති. සතැවිලියට නො පැමිණෙත්.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව ... හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන්ගෙන දිවි හිමි කොට සරණ ගිය උවසුවකු කොට දරණ සේක්වා.

4. 4. 4. 5.

[වතුකොටිහ සුඤ්ඤානා සුත්තය]

35. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර ගිණුකුළු පව්වෙහි වසනසේක. එසමයෙහි අතිප්‍රසිද්ධ බොහෝ පිරිවැජ්ඣෝ සප්පිතිකා හෝ තෙර පිරිවැජ්ඣරම්හි වෙසෙත්. ඔහු කවරහ යන්: අනානාපය, චරධරය, සකුලද්‍යාය පරිව්‍රාජකයි. අනෙක් ප්‍රසිද්ධ ප්‍රසිද්ධ පිරිවැජ්ඣෝ ද වෙත්. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් වේලෙහි පිළිසලනින් නැගී සිටියේක් සප්පිතිකා හෝ තෙර පිරිවැජ්ඣරම කරා වැඩි සේක.

එසමයෙහි රැස්ව හුන් මුළුදුන් ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ඣන්ගේ මේ අතුරු කථාව පහළ විය. “බ්‍රාහ්මණසත්‍යයෝ මෙසේ ද වෙත්, බ්‍රාහ්මණ සත්‍යයෝ මෙසේ ද වෙත්” යි කියා යි.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ පිරිවැජ්ඣන් කරා එළඹියහ. එළඹී පැත් වූ අස්තෙහි වැඩ හුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ හිඳ ඒ පිරිවැජ්ඣන්ට තෙල වදාළ සේක: පිරිවැජ්ඣයෙහි, දැන් කිනම් අතුරු කථායෙකින් රැස්ව හුන්හද? නොපගේ කිනම් අතුරු කථායෙක් අඩහළ වී ද? කියා යි.

හවත් ගෞතමයෙහි, මෙහි රැස්ව හුන් මුළුදුන් අපගේ මේ අතුරු කථාව පහළ විය. “බ්‍රාහ්මණසත්‍යයෝ මෙසේ ද වෙති. බ්‍රාහ්මණසත්‍යයෝ මෙසේ ද වෙති” කියා යි.

පිරිවැජ්ඣයෙහි, මා, තමා විසින් ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ප්‍රකාශ කරණ ලද මේ සතර බ්‍රාහ්මණසත්‍ය කෙනෙක් ඇත. කවර සතර කෙනෙක යන්:

පිරිවැජ්ඣයෙහි, මෙලොව ක්ෂිණාසුව බ්‍රාහ්මණ මෙසේ කියයි: “සියලු ප්‍රාණිහු අවධායෝ” ය කියා යි. මෙසේ බණන බමුණු සැබවක් කියයි. මුසා නො කියයි. හේ ඒ සැබව බිණීමෙන් ‘මම ශ්‍රමණයෙමි’ යි (මඤ්ඤානා විසින්) නො හඟියි. ‘මම බ්‍රාහ්මණයෙමි’ යි (මඤ්ඤානා විසින්) නො හඟියි. ‘මම ශ්‍රෙෂ්ඨයෙමි’ යි නො හඟියි. “මම සද්‍යශයෙමි” යි නො හඟියි. ‘මම භික්‍ෂයෙමි’ යි නො හඟියි. තවද එහි යම් ම සැබවෙක් ඇද්ද, ඒ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රාණයන් පිළිබඳ වූ ම දයාවට අනුකම්පාවට පිළිපත්තේ වෙයි.

තවද පිරිවැජ්ඣයෙහි, බමුණු මෙසේ කියයි: “සියලු කාමයෝ අතිත්‍යය හ. දුක්හ. පෙරලෙන සැඟවී ඇතියහ” යි. මෙසේ බණන බමුණු සැබවක් කියයි. මුසා නො කියයි. හේ ඒ සැබව බිණීමෙන් “මම ශ්‍රමණයෙමි” යි මඤ්ඤානා වශයෙන් නො හඟියි. ‘මම බ්‍රාහ්මණයෙමි’ යි මඤ්ඤානා වශයෙන් නො හඟියි. ‘මම ශ්‍රෙෂ්ඨයෙමි’ යි නො හඟියි. ‘මම සද්‍යශයෙමි’ යි නො හඟියි. ‘මම භික්‍ෂයෙමි’ යි නො හඟියි. වැළිත් යම් ම එහි සැබවෙක් ඇද්ද, හේ වෙසෙසින් දැන කාමයන්ගේ ම නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි.

පුත ව පරං පරිබ්බාජකා බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: සබ්බෙ භවා අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මාති. ඉති වදං බ්‍රාහ්මණො සච්චං ආහ, නො මුසා. සො තෙන න සමණො'ති මඤ්ඤති. න බ්‍රාහ්මණො'ති මඤ්ඤති. න සෙය්‍යොහමසමිති මඤ්ඤති. න සද්දිසොහමසමිති මඤ්ඤති. න නිනොහමසමිති මඤ්ඤති. අපි ව යදෙව තත්ථ සච්චං, තදභිඤ්ඤාය භවානං යෙව තිබ්බිදාය විරුගාය නිරොධාය පටිපන්නො භොති.

පුත ව පරං පරිබ්බාජකා බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: නාහං කචන, කස්සපි කිඤ්චනතසමිං, ආ ව මම කචන, කත්ථි කිඤ්චනතානිති. ඉති වදං බ්‍රාහ්මණො සච්චං ආහ, නො මුසා. සො තෙන න සමණො'ති මඤ්ඤති. න බ්‍රාහ්මණො'ති මඤ්ඤති. න සෙය්‍යොහමසමිති මඤ්ඤති. න සද්දිසොහමසමිති මඤ්ඤති. න නිනොහමසමිති මඤ්ඤති. අපි ව යදෙව තත්ථ සච්චං, තදභිඤ්ඤාය ආකිඤ්චඤ්ඤං යෙව පටිපදං පටිපන්නො භොති.

ඉමානි බො පරිබ්බාජකා චත්තාරි බ්‍රාහ්මණසච්චානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදිතානිති.

4. 4. 4. 6

[බහුස්සුතිස්සුතං.]

[සාමජීනිදානං.]

36. අථ බො අඤ්ඤානරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො සො භික්ඛු භගවතං එතදවොච:

කෙන භු බො භන්තෙ ලොකො නියති, කෙන ලොකො පරිකිස්සති, කස්ස ව උප්පන්නස්ස වසං ගච්ඡතිති?

සාධු සාධු භික්ඛු, හද්දකො තෙ භික්ඛු උම්මග්ගො, හද්දකං පටිභානං, කල්‍යාණි පරිපුච්ඡා. එවං හි නං භික්ඛු පරිපුච්ඡසි: කෙන භු බො භන්තෙ ලොකො නියති, කෙන ලොකො පරිකිස්සති, කස්ස ව උප්පන්නස්ස වසං ගච්ඡතිති. එවං භන්තෙ.

විනොතන බො භික්ඛු ලොකො නියති, විනොතන පරිකිස්සති, විනාසස්ස උප්පන්නස්ස වසං ගච්ඡති.

සාධු භන්තෙති බො සො භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමො-දිත්වා භගවතං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡ: බහුස්සුතො ධම්මධරො, බහුස්සුතො ධම්මධරොති චුච්චති. කිත්තාචතා භු බො භන්තෙ බහුස්සුතො ධම්මධරො භොතිති. ?

සාධු සාධු භික්ඛු, හද්දකො තෙ භික්ඛු උම්මග්ගො, හද්දකං පටිභානං, කල්‍යාණි පරිපුච්ඡා. එවං හි නං භික්ඛු පුච්ඡසි: බහුස්සුතො ධම්මධරො, බහුස්සුතො ධම්මධරොති භන්තෙ චුච්චති, කිත්තාචතා භු බො භන්තෙ බහුස්සුතො ධම්මධරො භොතිති. එවං භන්තෙ.

තවද පිරිවැජ්ජයෙනි, බමුණු මෙසේ කියයි: ‘සියලු භවයෝ අතිත්‍යයන දුක්ඛ. පෙරලෙන සාහැවි ඇතියහ සි මෙසේ බණන බමුණු සැබවක් කියයි. මුසා නො කියයි. හේ ඒ සඛා බිණීමෙන්, ‘මම ශ්‍රමණයෙමි’ යි නො හඟියි. ‘මම බ්‍රාහ්මණයෙමි’ යි නො හඟියි. මම ශ්‍රේෂ්ඨයෙමි’ යි නො හඟියි. ‘මම සද්දහයෙමි’ යි නො හඟියි. “මම භික්‍ෂුයෙමි’ යි නො හඟියි. වැළුන් යම් ම එහි සැබවෙක් ඇද්ද, එය වෙසෙසින් දැන භවයන්ගේ ම නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි.

තවද පිරිවැජ්ජයෙනි, බමුණු මෙසේ කියයි. “මම කිසිතැනෙක ආත්ම විසින් නො වෙමි. (මාගේ ආත්මය) කිසිවක්නුගේ කිසිවක භාවයෙහි ලාත් නො දක්මි. පරාගේ ආත්මයන් කිසි තැනෙක නො දක්මි. කිසි තැනෙක පරාගේ ආත්මය මාගේ කිසිවක භාවයෙහිත් ලා නොදක්මි” යි මෙසේ වතුකොටික සුඤ්ඤතා බණන බමුණු සැබවක් කියයි. මුසා නො කියයි. හේ ඒ සැබවින් ‘ශ්‍රමණයෙමි’ යි නො හඟියි. ‘බ්‍රාහ්මණයෙමි’ යි නො හඟියි. ‘මම ශ්‍රේෂ්ඨයෙමි’ යි නො හඟියි. ‘මම සද්දහයෙමි’ යි නො හඟියි. ‘මම භික්‍ෂුයෙමි’ යි නො හඟියි. වැළුන් යම් ම එහි සැබවෙක් ඇද්ද, එය වෙසෙසින් දැන අකිසිවකභාව සංඛ්‍යාත ප්‍රතිපදාවට ම පිළිපත්තේ වෙයි.

පිරිවැජ්ජයෙනි, මේ සිටුවැදුරුම (සමිණාසුව) බ්‍රාහ්මණසත්‍යයෝ තමා විසින් ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙට මා විසින් ප්‍රත්‍යක්ෂ කරණ ලදහ.

4. 4 4. 6

[බහුසංසුත සිත්තය]

[සැවැත්තිදන සි]

36. එසද එක්තරු මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව තින. එකත්පස්ව නුත් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙපවත් සැල කෙළේ ය.

වහන්ස, කවරකු විසින් ලෝකය ගෙණයනු ලැබේ ද? අදතා ලැබේ ද? උපන් කවරක්නුගේ වසයට යේ ද? කියා යි.

මහණ, මැනව, මැනව, මහණ තාගේ ප්‍රඥාමන මැනව, ප්‍රතිභාතය මැනව, පරිපෘච්ඡාව කලණය. “වහන්ස, කවරක්නු විසින් ලෝකය ගෙණ යනු ලැබේ ද? කවරක්නු විසින් ලෝකය අදතා ලැබේ ද? උපන් කවරක්නුගේ වසයට යේ ද?” යි මහණ තෝ මෙසේ විචාරන්නෙහි නො වේ ද? වහන්ස, එසේ ය.

මහණ, සිත විසින් ලෝකය ගෙණයනු ලැබේ. සිත විසින් අදතා ලැබේ. උපන් විනාශයගේ වසයට යෙයි.

‘වහන්ස, මැනවැ’ යි ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගෙණ අනුමෝදන්ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතින් ඔහුගෙතින් පැණ පිළිවිසි: වහන්ස, ‘බහුලාභය ධම්මරය, බහුලාභය ධම්මරය’ යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, ‘කෙපමණෙකින් බහුලාභය ධම්මර ය’ යි කියනු ලැබේ ද?

මහණ, මැනව, මැනව, මහණ තාගේ ප්‍රඥාමනය මැනව, ප්‍රතිභාතය මැනව, පරිපෘච්ඡාව කලාණය. “වහන්ස, බහුලාභය ධම්මරය, බහුලාභය ධම්මරය යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙප මණෙකින් බහුලාභය ධම්මරය කියනු ලැබේ” ද යි මහණ තෝ මෙසේ විචාරන්නෙහි නො වේ ද? වහන්ස, එසේ ය.

බහු බො භික්ඛු මයා ධම්මා දෙසිනා: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථා උද්‍යං ඉතිච්ඡන්තං ජාතං අබ්බුතධම්මං වෙදලලං. චතුපදය වෙසි භික්ඛු ගාථාය අත්ථෙඤ්ඤාය ධම්මෙඤ්ඤාය ධම්මානුධම්මපට්ඨනො හොති, බහුසසුතො ධම්මධරොති අලං චචතායාති.

සාධු හන්තෙති බො සො භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනන්දිතා අනු-මොදිතා හගවන්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡි: සුත්තවා නිබ්බේධිකපඤ්ඤා, සුත්තවා නිබ්බේධිකපඤ්ඤාති හන්තො ච්චවති. කිත්තාවතා හු බො හන්තො සුත්තවා නිබ්බේධිකපඤ්ඤා හොතිති?

සාධු සාධු භික්ඛු, හදුකො බො තෙ භික්ඛු උමමගො, හදුකං පටිභාණං, කල්‍යාණී පරිපුච්ඡා. එවං හි ත්වං භික්ඛු පුච්ඡසි: සුත්තවා නිබ්බේධිකපඤ්ඤා, සුත්තවා නිබ්බේධිකපඤ්ඤාති හන්තො ච්චවති. කිත්තාවතා හු බො හන්තො සුත්තවා නිබ්බේධිකපඤ්ඤා හොතිති? එවං හන්තො.

ඉධ භික්ඛු භික්ඛුතො ඉදං දුක්ඛන්ති සුත්තං හොති, පඤ්ඤාය වස්ස අත්ථං අතිවිජ්ඣා පස්සති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති සුත්තං හොති, පඤ්ඤාය වස්ස අත්ථං අතිවිජ්ඣා පස්සති. අයං දුක්ඛනිරොධො'ති සුත්තං හොති, පඤ්ඤාය වස්ස අත්ථං අතිවිජ්ඣා පස්සති. අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති සුත්තං හොති, පඤ්ඤාය වස්ස අත්ථං අතිවිජ්ඣා පස්සති. එවං බො භික්ඛු සුත්තවා නිබ්බේධිකපඤ්ඤා හොතිති.

සාධු හන්තෙ'ති බො සො භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනන්දිතා අනු-මොදිතා හගවන්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡි: පණ්ඩිතො මහාපඤ්ඤා, පණ්ඩිතො මහාපඤ්ඤා'ති හන්තො ච්චවති. කිත්තාවතා හු බො හන්තො පණ්ඩිතො මහාපඤ්ඤා හොතිති?

සාධු සාධු භික්ඛු හදුකො බො තෙ භික්ඛු උමමගො, හදුකං පටි-භාණං, කල්‍යාණී පරිපුච්ඡා. එවං හි ත්වං භික්ඛු පුච්ඡසි: පණ්ඩිතො මහාපඤ්ඤා, පණ්ඩිතො මහාපඤ්ඤා'ති හන්තො ච්චවති, කිත්තාවතා හු බො හන්තො පණ්ඩිතො මහාපඤ්ඤා හොතිති? එවං හන්තො.

ඉධ භික්ඛු පණ්ඩිතො මහාපඤ්ඤා තෙවන්තව්‍යාබාධාය වෙනෙති, න පරව්‍යාබාධාය වෙනෙති, න උභයව්‍යාබාධාය වෙනෙති. අත්තතිතං පරතිතං උභයතිතං සබ්බලොකතිතමෙව වින්තයමානො වින්තති. එවං බො භික්ඛු පණ්ඩිතො මහාපඤ්ඤා හොතිති.

4. 4. 4. 7

[දුතියධම්මකාරසුත්තං]

37. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙඵවතෙ කලඤ්ඤානිවාසෙ. අථ බො ධම්මකාණෙ බ්‍රාහ්මණො මගධමහාමත්තො යෙන හගවා තෙනුප-සබ්බමි. උපසබ්බමිතා හගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදනීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො බො වස්සකාරො බ්‍රාහ්මණො මගධමහාමත්තො හගවන්ති. එතදවොච:

මහණ, මා විසින් සුත්ත, ගෙය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උද්‍යාන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්බුතාමම, වෙදලල ය යි බොහෝ දහම්හු දෙසන ලදහ. මහණ, සිවුපාදි ගාථායෙකින් දු ආරාත් දූත පෙළ දූත ධම්මානුබ්බිසුනිපන්නා වෙසේ ද, 'බහුශ්‍රාතය, ධම්මරය' යි කියන්නට නිසි වෙයි.

වහන්ස, මැනවැ යි ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගෙන අනුමෝදන් ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් මතුයෙතින් පැණ පිළිවිසි: 'වහන්ස, ශ්‍රාතවත්තය, කෙලෙස් නිශේෂයෙන් ම බිඳ ලන නුවණැත්තෙක, ශ්‍රාතවත්තය, කෙලෙස් නිශේෂයෙන් ම බිඳ ලන නුවණැත්තෙකැ' යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙපමණෙකින් ශ්‍රාතවත්තිථේධකප්‍රඥ ඇත්තේ වේ ද?

මහණ, මැනව, මැනව, මහණ, නාගේ ඥානගතිය මැනව, වටහනු මැනව, පිළිවිසුම් හදය. "ශ්‍රාතවත්තය, නිථේධකප්‍රඥ ඇත්තේය, ශ්‍රාතවත්තය නිථේධකප්‍රඥ ඇත්තේය" යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙපමණෙකින් ශ්‍රාතවත්ත නිථේධකප්‍රඥ ඇත්තේ වේ ද? යි මහණ, තෝ මෙසේ විචාරන්නෙහි නො වේ ද? වහන්ස, එසේ ය.

මහණ, මෙසේනෙහි මහණහු විසින් 'මේ දුකැ' යි අසන ලද්දේ වෙයි. ඔහුගේ මාහිප්‍රඥයෙන් අභිය ඔව්ද දක්නේ ය. "මේ දුඃඛසමුදය යි" අසන ලද්දේ වෙයි. ඔහුගේ මහ නැණිනුදු බිඳලා දකි. "මේ දුඃඛනිරෝධය" යි අසන ලද්දේ වෙයි. ඔහුගේ මහනැණිනුදු අභිය බිඳපියා දකි. "මේ දුඃඛනිරෝධ-ගාමිනී ප්‍රතිපදය" යි අසන ලද්දේ වෙයි. ඔහුගේ මහ නැණිනුත් අභිය විනිවිද දකි. මහණ මෙසේ 'ශ්‍රාතවත්ත නිථේධකප්‍රඥ ඇත්තේ වේ ය' යි.

වහන්ස, මැනවැ යි ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනන්දනා කොට අනුමොච භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් මතුයෙතින් ප්‍රශ්න පිළිවිසි: 'වහන්ස, පණ්ඩිතය මහාප්‍රාඥය, පණ්ඩිතය මහාප්‍රාඥය' යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කිපමණෙකින් පණ්ඩිත මහාප්‍රාඥ වේ ද?

මහණ, මැනව, මැනව, නාගේ ප්‍රඥාගතිය හදය, ප්‍රතිභාතය හදය, පිළිවිසුම් කල්‍යාණය. මහණ, "පණ්ඩිතය මහාප්‍රාඥය, පණ්ඩිතය මහාප්‍රාඥය" යි කියනු ලැබේ. 'වහන්ස, කිපමණෙකින් පණ්ඩිත මහාප්‍රාඥ වේ ද' යි තෝ මෙසේ අසන්නෙහි නො වේ ද? වහන්ස, එසේ ය.

මහණ, මෙලොව පණ්ඩිත මහාප්‍රාඥ ආත්මව්‍යාබාධය පිණිස නොසිත යි. පරව්‍යාබාධය පිණිස නොසිතයි. උභ්‍යව්‍යාබාධය පිණිස නොසිත යි. සිතන්නේ ද ආත්මභිතය, පරභිතය, උභ්‍යභිතය. මෙසේ සම්මොක්ඛිතය ම භිතයි. මහණ, මෙසේ පණ්ඩිත මහාප්‍රාඥ තම් වේ.

4. 4. 4. 7.

[දවතියධස්සකාර සුත්තය]

37. එක්සමයෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කලඤ්ඤාතිමාස තම් වූ වෙච්චනාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එක්බිති මගධමහාමාත්‍ර වූ ධස්සකාර බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු පළඹියේ ය. පළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමඟ සතුටු විය. සමෝදනිය වූ සාරාණිය වූ කථාව නිව්වා එකත්පස්ව භිත. එකත්පස්ව හුන් මගධමහාමාත්‍ර ධස්සකාර බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

ජාතෙය්‍ය භු බො හො ගොතම අසප්පරිසො අසප්පරිසං 'අසප්පරිසො අයං භවන්ති'?

අට්ඨානං බො එතං බ්‍රාහ්මණ අනවකාසො යං අසප්පරිසො අසප්පරිසං ජාතෙය්‍ය 'අසප්පරිසො අයං භවන්ති'

ජාතෙය්‍ය පන හො ගොතම අසප්පරිසො සප්පරිසං 'සප්පරිසො අයං භවන්ති'?

එතමපි බො බ්‍රාහ්මණ අට්ඨානං අනවකාසො යං අසප්පරිසො සප්පරිසං ජාතෙය්‍ය 'සප්පරිසො අයං භවන්ති'

ජාතෙය්‍ය, පන හො ගොතම සප්පරිසො සප්පරිසං 'සප්පරිසො අයං භවන්ති'?

ඌතං බො එතං බ්‍රාහ්මණ විජ්ජති, යං සප්පරිසො සප්පරිසං ජාතෙය්‍ය 'සප්පරිසො අයං භවන්ති'

ජාතෙය්‍ය පන හො ගොතම සප්පරිසො අසප්පරිසං 'අසප්පරිසො අයං භවන්ති'?

එතමපි බො බ්‍රාහ්මණ ඌතං විජ්ජති, යං සප්පරිසො අසප්පරිසං ජාතෙය්‍ය 'අසප්පරිසො අයං භවන්ති'.

අච්ඡරියං හො ගොතම, අබ්‍රහ්මානං හො ගොතම, යාව සුභාසිතං විදං හොතා ගොතමෙන: "අට්ඨානං බො එතං බ්‍රාහ්මණ අනවකාසො යං අසප්පරිසො අසප්පරිසං ජාතෙය්‍ය 'අසප්පරිසො අයං භවන්ති.' එතමපි බො බ්‍රාහ්මණ අට්ඨානං අනවකාසො, යං අසප්පරිසො සප්පරිසං ජාතෙය්‍ය 'සප්පරිසො අයං භවන්ති.' ඌතං බො එතං බ්‍රාහ්මණ විජ්ජති යං සප්පරිසො සප්පරිසං ජාතෙය්‍ය 'සප්පරිසො අයං භවන්ති.' එතමපි බො බ්‍රාහ්මණ ඌතං විජ්ජති, යං සප්පරිසො අසප්පරිසං ජාතෙය්‍ය' අසප්පරිසො අයං භවන්ති.'

එකමිදං හො ගොතම සමයං භොග්‍යයස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පරිසතිං පරුපාරමිහං වග්ගෙත්ති: බාලො අයං රුජා ඵලෙය්‍යො යො සමණේ ගම්පුත්තන අභිප්පසන්නා, සමණේ ව පන රාමපුත්තන ඵවරුපං පරම-නිපච්චාකාරං කරොති: යදිදං අභිවාදනං පච්චුට්ඨානං අක්ඛලිකමමං ඤාමිති-කමමන්ති. ඉමෙපි රඤ්ඤො ඵලෙය්‍යස්ස පරිහාරකා බාලා, යමණො මොග්ගලො උග්ගො නාමිදංකි ගිහිකො අනිකමෙය්‍යො, යෙ සමණේ රාමපුත්තන අභිප්පසන්නා, සමණේ ව පන රාමපුත්තන ඵවරුපං පරම-නිපච්චාකාරං කරොති: යදිදං අභිවාදනං පච්චුට්ඨානං අක්ඛලිකමමං ඤාමිතිකමමන්ති.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, 'මේ භවත් අසත්පුරුෂය' යි අසත්-
පුරුෂයෙක් අසත්පුරුෂයකු දන්නේ වේ ද?

බමුණ, 'මේ භවත් අසත්පුරුෂය' යි අසත්පුරුෂයෙක් අසත්පුරුෂයකු
දන්නේ ය යන මෙය නොවනසුළු ය. වන්නට අවකාශ ද නැත.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, 'මේ භවත් සත්පුරුෂය' යි අසත්-
පුරුෂයෙක් සත්පුරුෂයකු දන්නේ වේ ද?

බමුණ 'මේ භවත් සත්පුරුෂය' යි අසත්පුරුෂයෙක් සත්පුරුෂයකු
දන්නේ ය යන මෙ ද නොවනසුළු ය. වන්නට අවකාශ ද නැත.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, 'මේ භවත් සත්පුරුෂය' යි සත්පුරුෂයෙක්
සත්පුරුෂයකු දනගන්නේ වේ ද?

බමුණ, 'මේ භවත් සත්පුරුෂය' යි සත්පුරුෂයෙක් සත්පුරුෂයකු
දනගන්නේ ය යන මෙය වනසුළු ය.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, 'මේ භවත් අසත්පුරුෂය' යි සත්පුරුෂ-
යෙක් අසත්පුරුෂයකු දනගන්නේ වේ ද?

බමුණ, මේ භවත් අසත්පුරුෂය' යි සත්පුරුෂයෙක් අසත්පුරුෂයකු
දනගන්නේ ය යන මෙ ද වනසුළු වෙයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අංශවයඝීය, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස
අද්භූතය, භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් මෙය යාවත් සුභාෂිතය
(පරමසුභාෂිතයි). "බමුණ" 'මේ භවත් අසත්පුරුෂය' යි අසත්පුරුෂයෙක්
අසත්පුරුෂයකු දනගන්නේ ය යන මේ අකාරණය, වන්නට අවකාශ
නැතැයි ද, 'මේ භවත් සත්පුරුෂය' යි අසත්පුරුෂයෙක් සත්පුරුෂයකු
දනගන්නේ ය යන මෙ ද අනෙකුකය, අනවකාශය යි ද, බමුණ, 'මේ භවත්
සත්පුරුෂය' යි සත්පුරුෂයෙක් සත්පුරුෂයකු දනගන්නේ ය යන මෙය
වනසුළු වෙයි ද, බමුණ, 'මේ භවත් අසත්පුරුෂය' යි සත්පුරුෂයෙක්
අසත්පුරුෂයකු දනගන්නේ ය යන මෙ ද වනසුළු වේ ය" යනුයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, එක්සමයක නුදි ගම්වැසි නොදෙයා
බ්‍රාහ්මණයාගේ මුළුදුන් පිරිසෙහි මෙබඳු මෙරමා ගැරනීමක් බෙණෙත්:
"රුමපුත්‍ර වූ (උදක) ශ්‍රමණයා කෙරෙහි පහන්, රුමපුත්‍රශ්‍රමණයා කෙරෙහි
අභිවාදන ප්‍රත්‍යුත්ථාන අඤ්ඤාමි සාම්මිකමි යන මෙබඳු පරමනිපන්‍යා-
කාරයෙක් (අත්‍යඤ්ඤාමි යටත් පැවතුම්) කරණ මේ ඵලෙයා රජ බාලයෙක.
රුමපුත්‍රශ්‍රමණයා කෙරෙහි පහන්, රුමපුත්‍රශ්‍රමණයා කෙරෙහි අභිවාදන
ප්‍රත්‍යුත්ථාන අඤ්ඤාමි සාම්මිකමි යන මෙබඳු පරමනිපන්‍යාකාරය කරණ
යම්කය, මොගගලය, උගගය, නාමිඤ්ඤය, ගනිබ්බය, අග්නිවෙස්සය,
යන මේ ඵලෙයා රජුගේ පරිවාරකයෝ ද බාලයෝ" ය කියා යි.

නාං සුද්ධං තොදෙයො බ්‍රාහ්මණො ඉමිනා නයෙන තෙති: තං
කිං මඤ්ඤානති භොනොනා පණ්ඩිතො රාජා ඵලෙයො කරණියාධි-
කරණියෙසු චචනියාධිචචනියෙසු අලමත්ථදසනරෙති අලමත්ථදසනරොති.

එවං භො, පණ්ඩිතො රාජා ඵලෙයො කරණියාධිකරණියෙසු
චචනියාධිචචනියෙසු අලමත්ථදසනරෙති අලමත්ථදසනරොති.

යසමා ච බො භොනොනා සමණො රාමපුතො රඤ්ඤ ඵලෙයෙන
පණ්ඩිතෙන පණ්ඩිතතරො කරණියාධිකරණියෙසු චචනියාධිචචනියෙසු
අලමත්ථදසනරෙන අලමත්ථදසනරො, නසමා රාජා ඵලෙයො සමණ
රාමපුතෙන අභිප්පසන්නො, සමණෙ ව පන රාමපුතෙන ඵවරූපං පරමනිපච්ච-
කාරං කරොති: යදිදං අභිවාදනං පච්චුට්ඨානං අඤ්ජලිකමමං සාමිච්චිකමමං.

තං කිං මඤ්ඤානති භොනොනා, පණ්ඩිතා රඤ්ඤ ඵලෙයොස්ස පරිහාරකා,
යමකො මොග්ගලො උගො නාවිජ්ඣකී ගකුබ්බො අගනිවෙස්සො,
කරණියාධිකරණියෙසු චචනියාධිචචනියෙසු අලමත්ථදසනරෙති අලමත්ථදස-
නරොති.

එවං භො, පණ්ඩිතා රඤ්ඤ ඵලෙයොස්ස පරිහාරකා, යමකො මොග්ග-
ලො උගො නාවිජ්ඣකී ගකුබ්බො අගනිවෙස්සො, කරණියාධිකරණියෙසු
චචනියාධිචචනියෙසු අලමත්ථදසනරෙති අලමත්ථදසනරොති.

යසමා බො භො, සමණො රාමපුතො රඤ්ඤ ඵලෙයොස්ස පරිහාරකෙති
පණ්ඩිතෙති පණ්ඩිතතරො කරණියාධිකරණියෙසු චචනියාධිචචනියෙසු
අලමත්ථදසනරෙති අලමත්ථදසනරො. නසමා රඤ්ඤ ඵලෙයොස්ස පරිහාරකා
සමණ රාමපුතෙන අභිප්පසන්නා සමණෙ ව පන රාමපුතෙන ඵවරූපං
පරමනිපච්චකාරං කරොනති: යදිදං අභිවාදනං පච්චුට්ඨානං අඤ්ජලිකමමං
සාමිච්චිකමමොති.

අච්ඡරියං භො ගොතම අබ්‍යුතං භො ගොතම යාව සුභාසිතමිදං
භොතා ගොතමෙන: “අට්ඨානං බො එතං බ්‍රාහ්මණ අනවකාසො, යං
අසප්පරිසො අසප්පරිසං ජාතෙය්‍ය අසප්පරිසො අයං භවනති. එතමපි බො
බ්‍රාහ්මණ අට්ඨානං අනවකාසො යං අසප්පරිසො සප්පරිසං ජාතෙය්‍ය
සප්පරිසො අයං භවනති, ඨානං බො පතෙනං බ්‍රාහ්මණ මිජ්ජති, යං සප්පරිසො
සප්පරිසං ජාතෙය්‍ය සප්පරිසො අයං භවනති. එතමපි බො බ්‍රාහ්මණ ඨානං
මිජ්ජති යං සප්පරිසො අසප්පරිසං ජාතෙය්‍ය අසප්පරිසො අයං භවනති.”

හඤ්චද්‍යති මයං භො ගොතම ගච්ඡාම, බහුකිච්චා මයං බහුකරණියාති.

යස්සද්‍යති නං බ්‍රාහ්මණ කාලං මඤ්ඤාසීති.

අථ බො වස්සකාරො බ්‍රාහ්මණො මගධමහාමහොනා භගවතො භාසිතං
අභිනන්දිතා අනුමොදිතා උට්ඨායාසනා පක්කාමිති.

තොදෙය්‍ය ඛමුණ්ණි (සියපිරිස හුන්) ඔවුන් මේ ක්‍රමයෙන් හඳුන්වයි: “හවන්ති, ඒ කිම හතින් ද, කළයුතු කිස හා අතිරෙක කිසෙහි, කියයුත්ත හා අතිරෙක ව කියයුත්තෙහි ඵලෙය්‍යරජ පණ්ඩිත වේ ද, ඡේකයන් අතුරෙන් ඡේක වේ ද?”

හවන්ති, ඵසේ ය. කළයුතු කිස හා අතිරෙක කිසෙහි, කියයුත්ත හා අතිරෙක ව කියයුත්තෙහි ඵලෙය්‍යරජ පණ්ඩිත ය. ඡේකයන් අතුරෙන් ඡේකය.

හවන්ති, යම් හෙයෙකින් ශ්‍රමණ රුමපුත්‍ර පණ්ඩිත ඵලෙය්‍ය රජුට වඩා කටයුතු කිස හා අතිරෙක කිසෙහි, කියයුත්ත හා අතිරෙක කියයුත්තෙහි පණ්ඩිතතර වේ ද, ඡේකරජුට වඩා ඡේක වේ ද, ඵහෙයින් ඵලෙය්‍ය රජ ශ්‍රමණ රුමපුත්‍රයා කෙරෙහි පැහැදුනේ ශ්‍රමණ රුමපුත්‍රයා කෙරෙහි අභිවාදන ප්‍රත්‍යක්ෂාන අඤ්ඤාලිකමී සාමිච්ඡිකමී යන මෙබඳු පරමනිපට්ඨකාරය කෙරෙයි.

හවන්ති, ඒ කිම හතිද්ද, යමකය, මොග්ගලලය, උග්ගය, නාච්ඤාකිය, ගකිබ්බය, අග්නිවෙස්සය යන ඵලෙය්‍ය රජුගේ පරිවාරකයෝ කළයුතු කිස හා ඉතිරි කිසෙහි, කියයුත්ත හා ඉතිරි ව කියයුත්තෙහි පණ්ඩිත වෙත් ද, ඡේකයනට වඩා ඡේක වෙත් ද?

හවන්ති, ඵසේ ය. යමකය, මොග්ගලලය, උග්ගය, නාච්ඤාකිය, ගකිබ්බය, අග්නිවෙස්සය යන ඵලෙය්‍ය රජුගේ පරිවාරකයෝ කළයුතු කිස හා ඉතිරි ව කළයුතු කිසෙහි, කියයුත්ත හා ඉතිරි ව කියයුත්තෙහි පණ්ඩිතයහ. ඡේකයනට වඩා ඡේකයහ.

හවන්ති, යම් හෙයෙකින් ශ්‍රමණ රුමපුත්‍ර ඵලෙය්‍ය රජුගේ පණ්ඩිත පරිවාරකයනට වඩා කළයුතු කිස හා ඉතිරි ව කළයුතු කිසෙහි, කියයුත්ත හා ඉතිරි ව කියයුත්තෙහි පණ්ඩිතතර වේ ද, ඡේකපරිවාරකයනට වඩා ඡේකතර වේ ද, ඵහෙයින් ඵලෙය්‍ය රජුගේ පරිවාරකයෝ ශ්‍රමණ රුමපුත්‍රයා කෙරෙහි වෙසෙසින් පැහැදුනහ. ශ්‍රමණ රුමපුත්‍රයා කෙරෙහි අභිවාදන ප්‍රත්‍යක්ෂාන අඤ්ඤාලිකමී සාමිච්ඡිකමී යන මෙබඳු පරම නිපත්‍යකාරය කෙරෙත්.

හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, ආශ්වාසීයෙකි. හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, අද්භූතයකි. හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් තෙල පරම-සුභාෂිත වෙයි: “ඛමුණ්ණ, මේ හවන් අසත්පුරුෂය” යි අසත්පුරුෂයෙක් අසත්පුරුෂයකු දන්නේ ය යන මෙකරුණ් නොවනසුලු ය, වන්නට අවකාශ නැත යනු ද, ‘මේ හවන් සත්පුරුෂය’ යි අසත්පුරුෂයෙක් සත්පුරුෂයකු දන්නේ ය යන මෙකරුණ් ද අකාරණය වන්නට අනවකාශය” යි ද, ‘මේ හවන් සත්පුරුෂය’ යි සත්පුරුෂයෙක් සත්පුරුෂයකු දන්නේ ය යන මෙකරුණ් සහෙතුක වේ ය යි ද, ‘මේ හවන් අසත්පුරුෂය’ යි සත්පුරුෂයෙක් අසත්පුරුෂයකු දන්නේ ය යන මෙකරුණ් ද සහෙතුකය” යි යන භාෂිත යි.

හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, දැන් කලී අපි යමිහ. අපි බොහෝ කිස ඇත්තමිහ. බොහෝ කටයුතු ඇතියමිහ.

ඛමුණ්ණ, දැන් ක ලේතෝ යමකට කල් දනා යි වදාළහ.

ඵක්ඛිති මගධ මහාමාත්‍ර වූ වස්සකාර ඛමුණ්ණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගෙන අනුමොදන් ව හුනස්නෙන් නැගී ගියේ ය.

4. 4. 4. 8

[ငမကဗျာ။]

38. එකං සමයං හගවා රූපකතෙ විභරති ගිඤ්ඤකුටෙ පබ්බතෙ. අථ බො උපකො මණ්ඩිකාපුරොධා යෙන හගවා තෙනුපසඛිනමි. උපසඛිනමිනා හගවන්තං අභිවාදෙති. එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීතොධො. උපකො මණ්ඩිකාපුරොධා හගවන්තං එතදවොච:

අහං හි භනෙන එවාඩාදී එවංදිට්ඨි: යො කො ටි පරුපාරමිභං
චතෙනති. පරුපාරමිභං චතෙනනොනා සුබ්බො සො,¹ න උප්පාදෙති²,
අනුප්පාදෙනො ගාරස්සො හොති උප්පජ්ජොති.

පරිපාලන බෙ රිසක වනෙකි, පරිපාලන වනෙකනෙ: න
රිසපාදෙකි, අනුපසාදෙකනෙ: ගාරගො: ගොනි රිසවෙය්. හිං බො රිසක
පරිපාලන වනෙකි. පරිපාලන වනෙකනෙ: න රිසපාදෙකි.
අනුපසාදෙකනෙ: ගාරගො: ගොකි රිසවෙය්කි.

සෞභාග්‍ය හතරක උමුණුමානකං යෙව මහතා පාසෙන බන්ධනය,
එවමෙව බො අහං හතරක උමුණුමානකං යෙව හඟවතා මහතා
වාදපාසෙන බන්ධෝ'ති.

ඉදං අකුසලනාති බො උපක මයා පඤ්ඤානං. තස්ම අපරිමාණා පද්, අපරිමාණා බ්‍යඤ්ඤා, අපරිමාණා තථාගතස්ස ධම්මදෙසනා ඉතිසිදං අකුසලනාති.

තං බො පඤ්ඤා අනුසං පඤ්ඤානං බො උපක මයා පඤ්ඤානං. තත්ථ අපරිමාණා පදා, අපරිමාණා බාහිරා, අපරිමාණා කාලානුකූලා ධර්ම-
දෙසනා ඉතිපිදං අනුසං පඤ්ඤානං.

ඉදං කුසලනාති බො උපක මයා පඤ්ඤානං. නඤ්ඤා අපරිමාණා පඤ්ඤා, අපරිමාණා බසඤ්ඤා, අපරිමාණා තථාගතස්ස ධම්මදෙසනා ඉතිපිදං කුසලනාති.

තං බො පඤ්ඤා කුසලං භාවෙන භවති බො උපක මයා පඤ්ඤානං.
තත්ථ අපරිමාණා පදා අපරිමාණා බයඤ්ඤා, අපරිමාණා තථාගතසංඝ
ධම්මදෙසනා ඉති පිදං කුසලං භාවෙන භවති.

අළු බෝ උපකෝ මණ්ඩිකාපුතෝ, හගවතෝ, හාසිතං. අනිතන්දිනි,
අනුමෝදිනි, උට්ඨාසාසනා හගවන්තං. අභිවාදෙති, පද්ධන්තිණං කනිං යෙන
උපා මාගධෝ අජ්ඣාතිසග්ගා වෙදෙතිපුතෝ, තෙනුපසසිකම්. උපසසිකම්ති,
යාවතකෝ අභෝති හගවනා සද්ධිං. කථාසලාපො, තං සබ්බං රක්ඛෙයි
මාගධස්ස අජ්ඣාතිසග්ගා වෙදෙතිපුතස්ස ආලෝචෙයි.

එවි. ප්‍රිනෙත රූප මිගබො අජාතසත්තු වෙදෙහිප්‍රනෙතා කුපිනො අනන්තමනො උපකං මණ්ඩිකාපුත්තං එතදවොච: යාවධංසි වායං ලොණ්-කාරකදුරකො, යාවමුඛරො යාවපහබෙහා, යත්‍ර හි තාම තං හගවන්තං අරතන්තං සමමාසමුද්ධං ආසාදෙනබ්බං මසුද්ධස්සති අපෙති නිං උපකං, විතස්ස මො අං අග්ගස්සති.

1. **ଅନୁବନ୍ଧନ,**

2. ငါးပိတ်၊ ငါးပိတ်၊

3. உறுப்பினர் - இலட்சம்

4 4. 4. 8.

[උපක සූත්‍රය]

38. එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර ගිණුකුළු පව්වෙහි වැඩවසන සේක. එක්බිති මණ්ඩිකාපුත්‍ර උපක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව හින. එකත්පස්ව හුන් මණ්ඩිකාපුත්‍ර උපක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නෙල සැළ කෙළේ ය:

වහන්ස, “මම යම් කිසිවෙක් පරගඨා කියා ද, පරගඨා කියන්නේ, එ හැම (කුසල්) සිදු නො කෙරේ, නොහොත් උපපාදනය (නම් වචනය නිසි කිරීම) නො කෙරේ. උපපාදනය නො කරණුයේ, ගභීණිය වේ. උපවාද කටයුතු ද වෙයි” යන මෙබඳු වාද ඇතියෙම්, මෙබඳු දූෂිත ඇතියෙම් වෙමි.

“උපකය, ඉදින් පරගඨා කෙරේ නම්, පරගඨා කරණුයේ උපපාදනා නො කෙරේ නම්, උපපාදනා නො කරණුයේ ගභීණිය වේ නම්, උපවාද කටයුතු වේ නම්, උපකය, තෝ පරගඨා කෙරෙහි. පරගඨා කරමින් උපපාදනා නො කෙරෙහි. උපපාදනා නො කරන්නෙහි ගභීණිය වෙහි. උපවාද කටයුත්තෙහි ය” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළහ.

වහන්ස, යම්සේ ඉල්පෙන්නා හා ම මහත් මළබැඳුමෙන් බඳනේ ද, වහන්ස, එපරිදි ම මේ ඉල්පෙනුයෙම් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මහත් වාදපාසයෙන් බඳනා ලද්දෙමි.

උපකය, මා විසින් ‘මේ අකුසල’ යි පණවන ලදි. ඒ පැණවීමෙහි අපරිමාණ පදයෝ ය. අපරිමාණ ව්‍යඤ්ඤායෝ ය. ‘මෙසේත් මේ අකුසලය’ යන මෙහි තථාගතයන්ගේ අප්‍රමාණ ධර්මදෙශනාවෝ ය.

උපකය, ‘ඒ අකුසලය ප්‍රභාතව්‍යය’ යි මා විසින් පණවන ලදි. ඒ පැණවීමෙහි පදයෝ අපරිමාණයහ. ව්‍යඤ්ඤායෝ අපරිමාණයහ. ‘මෙසේත් මේ අකුසලය ප්‍රභාතව්‍යය’ යන මෙහි තථාගතයන්ගේ ධර්මදෙශනා අප්‍රමාණය.

උපකය, ‘මේ කුසල’ යි මා විසින් පණවන ලදි. ඒ පැණවීමෙහි පදයෝ අපරිමාණයහ. ව්‍යඤ්ඤායෝ අපරිමාණයහ. ‘මෙසේත් මේ කුසලය’ යි යන මෙහි තථාගතයන්ගේ ධර්මදෙශනා අප්‍රමාණය.

උපකය, ‘ඒ කුසලය භාවිතව්‍යය’ යි මා විසින් පණවන ලදි. ඒ පැණවීමෙහි පදයෝ අපරිමාණයහ. ව්‍යඤ්ඤායෝ අපරිමාණයහ. ‘මෙසේත් මේ කුසලය භාවිතව්‍යය’ යන මෙහි තථාගතයන්ගේ ධර්මදෙශනා අප්‍රමාණයි.

ඉක්බිති මණ්ඩිකාපුත්‍ර උපක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගෙන අනුමොදන්ව හුනස්තෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට වෙදෙහිපුත්‍ර වූ මගධාධිශවර අජාසත් රජු කරු එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග යම් පමණ කථාසල්ලාප වී ද, එහැම වෙදෙහිපුත්‍ර මගධාධිශවර අජාසත් රජහට කීයේ ය.

මෙසේ කි කල්හි වෙදෙහිපුත්‍ර වූ මගධාධිශවර අජාසත් රජ කුපිත ව නොගත් සිත් ඇතිව මණ්ඩිකාපුත්‍ර උපකයාට මෙසේ කීය: “මේ ලොණකාර ගම්දරුවා පරමධර්ම ඇත්තෙක (=අත්‍යවශ්‍යයන් ගැටෙන්නෙක). ඉතා දෙඩමළුය. අතිශයින් ප්‍රභලය. හඟවත් අතීන් ඒ සමග සම්බුදුරජුන් ඝෛරියයුත්තකු කොට සිටී ද එහෙයිනි. උපකය, තෝ පහව යා. තස. තා නොදකිමවා.”

4. 4. 4. 9.

[සච්ඡිකරණීය සුත්තං]

[සාමජිනිදානං]

39. චන්තාරොමෙ භික්කුවෙ සච්ඡිකරණීයා ධම්මා කතමෙ චන්තාරො?

අභ්‍ය භික්කුවෙ ධම්මා කායෙන සච්ඡිකරණීයා, අභ්‍ය භික්කුවෙ ධම්මා සන්ධියා සච්ඡිකරණීයා, අභ්‍ය භික්කුවෙ ධම්මා චක්ඛුනා සච්ඡිකරණීයා, අභ්‍ය භික්කුවෙ ධම්මා පඤ්ඤාය සච්ඡිකරණීයා.

කතමෙ ච භික්කුවෙ ධම්මා කායෙන සච්ඡිකරණීයා, අට්ඨ විමොක්ඛා භික්කුවෙ කායෙන සච්ඡිකරණීයා.

කතමෙ ච භික්කුවෙ ධම්මා සන්ධියා සච්ඡිකරණීයා? පුබ්බෙතිවාසො භික්කුවෙ සන්ධියා සච්ඡිකරණීයො.

කතමෙ ච භික්කුවෙ ධම්මා චක්ඛුනා සච්ඡිකරණීයා? සත්තානං චුතුපපාතො භික්කුවෙ චක්ඛුනා සච්ඡිකරණීයො.

කතමෙ ච භික්කුවෙ ධම්මා පඤ්ඤාය සච්ඡිකරණීයා? ආසවානං බයො භික්කුවෙ පඤ්ඤාය සච්ඡිකරණීයො.

ඉමෙ බො භික්කුවෙ චන්තාරො සච්ඡිකරණීයා ධම්මාති.

4. 4. 4. 10

[භික්ඛුසංඝපට්ඨමන සුත්තං]

40. එකං සමයං භගවා සාමජිකං විහරති පුබ්බාග්ගමෙ මහාරමාතුපාසාදෙ. තෙන බො පන සමයෙන භගවා තද්දුපොසප්ඨෙ භික්ඛුසංඝපරිච්ඡතො නිසිනොනා හොති. අථ බො භගවා තුණ්හිභුතං තුණ්හිභුතං භික්ඛුසංඝං අනුචිලොකෙත්වා භික්ඛු ආමනොගමි:

අපලාපායං භික්කුවෙ පරිසා, නිපපලාපායං භික්කුවෙ පරිසා සුද්ධා සාරෙ පනිට්ඨිතා, තථාරූපො අයං භික්කුවෙ භික්ඛුසංඝො, තථාරූපායං භික්කුවෙ පරිසා යථාරූපා පරිසා දුලලනා දස්සනායපි ලොකසමි, තථාරූපො අයං භික්කුවෙ භික්ඛුසංඝො, තථාරූපායං භික්කුවෙ පරිසා ආහුතෙය්‍යා පාහු-
ණෙය්‍යා දකඛිණෙය්‍යා අඤ්ඤාකරණීයා අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙතිත්තං ලොකස්සා, තථාරූපො අයං භික්කුවෙ භික්ඛුසංඝො.

4. 4. 4. 9.

[සව්ඡිකරණීය සූත්‍රය]

[සැවැත් ගිදුගයි]

39. මහණෙනි, මේ සාක්ෂාත් (ප්‍රත්‍යක්ෂ) කළයුතු දහම්හු සතර දෙනෙක. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, නාමකයින් ප්‍රත්‍යක්ෂ කළයුතු ධර්මයෝ ඇත. සමාභියෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කළයුතු ධර්මයෝ ඇත. දිව්‍යවක්‍ෂ්‍යයින් ප්‍රත්‍යක්ෂ කළයුතු ධර්මයෝ ඇත. ධ්‍යානප්‍රඥයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කළයුතු ධර්මයෝ ඇත.

මහණෙනි, නාමකයින් ප්‍රත්‍යක්ෂ කළයුතු ධර්මයෝ කවරහ? මහණෙනි, අෂටවිමොක්‍ෂයෝ නාමකයින් ප්‍රත්‍යක්ෂ කළයුතු වෙති.

මහණෙනි, සමාභියෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කළයුතු ධර්මයෝ කවරහ? මහණෙනි, පූජේතිවාසය සමාභියෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කළයුතු ය.

මහණෙනි, දිව්‍යවක්‍ෂ්‍යයින් ප්‍රත්‍යක්ෂ කළයුතු ධර්මයෝ කවරහ? මහණෙනි, සතඤ්ඤාත්මයෙන් චුතුපපාතය දිවැසින් ප්‍රත්‍යක්ෂ කළයුතු ය.

මහණෙනි, ප්‍රඥයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කළයුතු ධර්මයෝ කවරහ? මහණෙනි, ආසුච්ඡය ප්‍රඥයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කළයුතු ය.

මහණෙනි, මේ සතර දහම්හු සාක්ෂාත් කළයුත්තෝ යි.

4. 4. 4. 10.

[ගික්ඛුසංඝපොමන සූත්‍රය]

40. එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර මුවරමාපාය නම් වූ සුචාග්මයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එදවස් පොභොයෙහි බික්සහන විසින් පිරිවරණ ලදුව හුන්සේක් වෙති. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිහඬ නිහඬව හුන් බික්සහන් බලා හික්කුන් ඇමතු සේක:

මහණෙනි, මේ පඤ්ඤා ප්‍රලාපරිතය. මහණෙනි, මේ පඤ්ඤා නිෂ්ප්‍රලාපය, නිෂ්ප්‍රලය, ගිලාදි සාරයෙහි පිහිටිය. මහණෙනි, මේ භික්‍ෂුසංඝ එබඳුය. මහණෙනි, යම්බඳු පිරිසෙක් ලොකයෙහි දක්නට පවා දුර්ලභ වේ ද, මේ පිරිස එබඳුය: මහණෙනි, මේ භික්‍ෂුසංඝ එබඳුය. මහණෙනි, මේ පිරිස එබඳුය: ආනුතෙය්‍යය, පානුතෙය්‍යය, දකඛිනෙය්‍යය, අක්ඛලිකරණීයය, ලොකයට අනුතර පුණ්‍යකෛමය. මහණෙනි, මේ භික්‍ෂුසංඝ එබඳුය.

තථාරූපායං භික්කුවෙ පරිසං යථාරූපායං පරිසං අප්පමපි දින්නං ඛන්තං හොති, ඛන්තං දින්නං ඛන්තරං. තථාරූපො අරං භික්කුවෙ භික්ඛුසංඝො. තථාරූපායං භික්කුවෙ පරිසං යථාරූපං පරිසං අලං යොජ්ඣගණනානිපි දස්සනාය ගතං අපිපුටංසෙනාපි. තථාරූපො අයං භික්කුවෙ භික්ඛුසංඝො.

සනාති භික්කුවෙ භික්ඛු ඉමසම්. භික්ඛුසංඝො දෙවප්පනො විහරන්ති. සනාති භික්කුවෙ භික්ඛු ඉමසම්. භික්ඛුසංඝො බ්‍රහ්මප්පනො විහරන්ති. සනාති භික්කුවෙ භික්ඛු ඉමසම්. භික්ඛුසංඝො ආනෙඤ්ජප්පනො විහරන්ති. සනාති භික්කුවෙ භික්ඛු ඉමසම්. භික්ඛුසංඝො අරියප්පනො විහරන්ති.

කථං ච භික්කුවෙ භික්ඛු දෙවප්පනො හොති? ඉධ භික්කුවෙ භික්ඛු විවිදෙව්ව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ඤාතං උපසම්පජ්ජි විහරති -පෙ- දුතියං ඤාතං -පෙ- තතියං ඤාතං -පෙ- චතුත්ථං ඤාතං උපසම්පජ්ජි විහරති. එවං බො භික්කුවෙ භික්ඛු දෙවප්පනො හොති.

කථං ච භික්කුවෙ භික්ඛු බ්‍රහ්මප්පනො හොති? ඉධ භික්කුවෙ භික්ඛු මෙත්තාසභගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති. තථා දුතියං -පෙ- තථා තතියං -පෙ- තථා චතුත්ථං -පෙ- ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසභගතෙන චේතසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්වා විහරති. කාරුණිසභගතෙන චේතසා -පෙ- මුද්දිප්පාසභගතෙන චේතසා -පෙ- උපෙක්ඛාසභගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති. තථා දුතියං -පෙ- තථා තතියං -පෙ- තථා චතුත්ථං -පෙ- ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසභගතෙන චේතසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්වා විහරති. එවං බො භික්කුවෙ භික්ඛු බ්‍රහ්මප්පනො හොති.

කථං ච භික්කුවෙ භික්ඛු ආනෙඤ්ජප්පනො හොති? ඉධ භික්කුවෙ භික්ඛු සබ්බසො රූපසංඤ්ඤාතං සමතික්කමා පටිසසංඤ්ඤාතං අත්ථගමා තානත්තසංඤ්ඤාතං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්චා-යතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කමම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කමම තත්ථි කිඤ්චිති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කමම තෙවසංඤ්ඤාතාසංඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. එවං බො භික්කුවෙ භික්ඛු ආනෙඤ්ජප්පනො හොති.

කථං ච භික්කුවෙ භික්ඛු අරියප්පනො හොති? ඉධ භික්කුවෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධොති. යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධ-ගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. එවං බො භික්කුවෙ භික්ඛු අරියප්පනො හොතිති.

බ්‍රාහ්මණවග්ගො¹ චතුස්ථො.*

1. යොධාජීවවග්ගො-සීමු;ඤා.

* තසසුද්දානා:-යොධා පාටිභොගසුතං අභයං සමණසමෙවන පඤ්චමං.
උමග්ගන වස්සකාරො උපකො සමජ්ජිතිරියා ච උපොසපොති-මජ්ඣ.

මහණෙනි, යම්බඳු මේ පිරිසෙක් ඇද්ද, අල්ප කොට දෙන ලද්ද විපාක විසින් බොහෝ වේ ද, බොහෝ කොට දෙන ලද්ද විපාක විසින් බහුතර වේ ද, මේ පිරිස් එබඳුය. මහණෙනි, මේ භික්ෂුසංඝයා තෙමේ එබඳුය. මහණෙනි, යම් පිරිසක් අස්ති ලා මාග්ගීපකරණපුට ගෙණදු යොදුන් ගණනුත් දක්නට යනු පිණිස නිසි වේ ද, මේ පිරිස එබඳුය. මහණෙනි, මේ භික්ෂුසංඝයා තෙමේ එබඳුය.

මහණෙනි, මේ භික්ෂුසංඝයා කෙරෙහි දිව්‍යවිහාරප්‍රාණාව වසන භික්ෂුහු ඇත. මහණෙනි, මේ භික්ෂුසංඝයා කෙරෙහි බ්‍රහ්මවිහාරප්‍රාණාව වසන භික්ෂුහු ඇත. මහණෙනි, මේ භික්ෂුසංඝයා කෙරෙහි නිශ්චල්ප්‍රාණාව වසන භික්ෂුහු ඇත. මහණෙනි, මේ භික්ෂුසංඝයා කෙරෙහි ආය්‍යවිහාරප්‍රාණාව වසන භික්ෂුහු ඇත.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ දෙවප්‍රාණා වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙනි මහණ කාමයෙන් වෙන්ව ... පළමුවන දෑහැනට එළඹ වෙසෙයි ... දෙවන දෑහැනට ... තෙවන දෑහැනට ... සිවුවන දෑහැනට එළඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ දෙවප්‍රාණා වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ බ්‍රහ්මප්‍රාණා වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙනි මහණ මෙත්සහගිය සිතින් එක් දිගක් පැහැසි වෙසෙයි. එසේ දෙවන දිග ද ... එසේ තුන්වන දිග ද ... එසේ සතරවන දිග ද ... මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන සමාත්මභාවයෙන් මුළුලොව විපුල වූ මහදිගන වූ අප්‍රමාණ වූ අවෛර වූ අව්‍යාබාධ වූ මෙත්සහගත සිතින් පැහැසි වෙසෙයි. කරුණාසහගත සිතින් ... මුදිතාසහගත සිතින් ... උපෙක්‍ෂාසහගත සිතින් එක් දිගක් පැහැසි වෙසෙයි. එසේ දෙවන දිග ද ... එසේ තුන්වන දිග ද ... එසේ සතරවන දිග ද ... මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන සමාත්මසමතායෙන් මුළුලොව විපුල වූ මහදිගන වූ අප්‍රමාණ වූ අවෛර වූ ව්‍යාබාධ රහිත වූ උපෙක්‍ෂාසහගත සිතින් පැහැසි වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ බ්‍රහ්මප්‍රාණා වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ නිශ්චල්ප්‍රාණා වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙනි මහණ සමීප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥාවන්ගේ සමතික්‍රමයෙන් ප්‍රතිසංඥාවන්ගේ අසාධාරණයෙන් නානාභවසංඥාවන්ගේ නොමෙනෙහි කිරීමෙන් “ආකාශය අනන්තය” යි ආකාශානන්තත්‍වයෙන් එළඹ වෙසෙයි. සමීප්‍රකාරයෙන් ආකාශානන්තත්‍වය සමතික්‍රමණය කොට “විඤ්ඤාන අනන්තය” යි විඤ්ඤානානන්තත්‍වයෙන් එළඹ වෙසෙයි. සමීප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤානානන්තත්‍වය සමතික්‍රමණය කොට “කිසිත් නැතැ” යි ආකිංචනත්‍වයෙන් එළඹ වෙසෙයි. ආකිංචනත්‍වය සමතික්‍රමණය කොට නෙවසංඥානානන්තත්‍වයෙන් එළඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ නිශ්චල්ප්‍රාණා වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ආය්‍යවිහාරප්‍රාණා වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙනි මහණ මේ දුකැයි තත් වූ පරිදි දැනී මේ දුක් උපදින හෙතු යයි තත් වූ පරිදි දැනී. මේ දුඃඛනිරෝධ යයි තත් වූ පරිදි දැනී. මේ දුඃඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා යයි තත් වූ පරිදි දැනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ආය්‍යවිහාරප්‍රාණා වේ.

5. මහාවග්ගො

4. 4. 5. 1.

[සොතානුබ්බසුත්තං]

[සාවන්තිදුතං]

41. සොතානුබ්බතානං¹ භික්කුවෙ ධම්මානං වචසා පරිචිතානං මනසානුපෙක්ඛිතානං දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිදානං චත්තාරො ආනිසංසො පාටිකඛේඛා කතමෙ චත්තාරො?

ඉධ භික්කුවෙ භික්ඛු ධම්මං පරියාපුණාති: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථා² උදුතං ඉතිච්ඡතකං ජාතකං අබ්‍යුත්තධම්මං වෙදදුලං. තස්ස තෙ ධම්මා සොතානුබ්බතා¹ හොන්ති වචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිදා. සො මුට්ඨස්සති කාලං කුරුමානො අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං උපපජ්ජති, තස්ස තත්ථ සුඛිනො ධම්මපදුපිලපනති³ දුක්ඛො භික්කුවෙ සතුප්පාදෙ. අථ සො සතොතා ඛිප්පං යෙව විසෙසගාමී හොති. සොතානුබ්බතානං භික්කුවෙ ධම්මානං වචසා පරිචිතානං මනසානුපෙක්ඛිතානං දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිදානං අයං පඨමො ආනිසංසො පාටිකඛේඛා.

පුත්ත ච පරං භික්කුවෙ භික්ඛු ධම්මං පරියාපුණාති: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථා උදුතං ඉතිච්ඡතකං ජාතකං අබ්‍යුත්තධම්මං වෙදදුලං. තස්ස තෙ ධම්මා සොතානුබ්බතා හොන්ති වචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිදා. සො මුට්ඨස්සති කාලං කුරුමානො අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං උපපජ්ජති. තස්ස තත්ථ ත ගෙව බො සුඛිනො ධම්මපදුපිලපනති. අපි ච බො භික්ඛු ඉද්ධිමා වෙතොවසිප්පතොතො දෙවපරිසායං ධම්මං දෙසෙති. තස්ස එවං හොති: අයං වා සො ධම්මචිතයො යත්ථාහං පුබ්බෙ බුහව්වරියං අවරිනති. දුක්ඛො භික්කුවෙ සතුප්පාදෙ. අථ සො සතොතා ඛිප්පං යෙව විසෙසගාමී හොති.

සෙය්‍යථාපි භික්කුවෙ පුරිසො කුසලො හෙරිසද්දස්ස. සො අදානමග්ග පටිපතොතො හෙරිසද්දං සුඤ්ඤය්‍ය, තස්ස තගෙව බො අස්ස කඛිඛා වා විමති වා හෙරිසද්දො හු බො න හු බො හෙරිසද්දෙති. අථ බො හෙරිසද්දොතො නිට්ඨං ගචෙජ්ජය්‍ය. එවමෙව බො භික්කුවෙ භික්ඛු ධම්මං පරියාපුණාති: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථා උදුතං ඉතිච්ඡතකං ජාතකං අබ්‍යුත්තධම්මං වෙදදුලං. තස්ස තෙ ධම්මා සොතානුබ්බතා හොන්ති. වචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිදා. සො මුට්ඨස්සති කාලං කුරුමානො අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං උපපජ්ජති, තස්ස තත්ථ තගෙව බො සුඛිනො ධම්මපදුපිලපනති. අපි ච බො භික්ඛු ඉද්ධිමා වෙතොවසිප්පතොතො දෙවපරිසායං ධම්මං දෙසෙති. තස්ස එවං හොති: අයං වා සො ධම්මචිතයො යත්ථාහං පුබ්බෙ බුහව්වරියං අවරිනති. දුක්ඛො භික්කුවෙ සතුප්පාදෙ. අථ සො සතොතා ඛිප්පං යෙව විසෙසගාමී හොති. සොතානුබ්බතානං භික්කුවෙ ධම්මානං වචසා පරිචිතානං මනසානුපෙක්ඛිතානං දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිදානං අයං දුතියො ආනිසංසො පාටිකඛේඛා.

5. මහා වගීය

4. 4. 5 1.

[සොකානුබ්බ සූත්‍රය]

[සැවැත් නිදහසි]

41. මහණෙනි, වචනයෙන් පුරුදු කළ සිහින් පිරික්සා බැලූ නුවණින් මොනවට ප්‍රතිවේධ කළ පහත්කන් රුකොට නුවණ කණින් ව්‍යවස්ථා කළ ධර්මයන්ගේ අනුසස් සතර දෙනෙක් කැමැති විය යුත්තාහ කවර සතර දෙනෙක් යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ සුත්ත, ගෙය්‍ය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උද්‍යන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්‍යුත්තමම, වෙදලල යන දහම් පුහුණු කරයි. ඔහු විසින් ඒ දහම්හු කණින් අසා ධරණ ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දහු සිහින් විමසන ලද්දහු නුවණින් අවබෝධ කරණ ලද්දහු වෙත්. හේ මූෂිකස්මාතිව කලුරිය කරන්නේ අත්‍යතර දෙවනිකායකට එළඹෙයි. එහි සුඛිත වූ ඔහුට ධර්මපදයෝ වටහන්. මහණෙනි, බුද්ධවචනානුස්මාති සිහිය ඉපැදීම ගුරු වෙයි වැලි ඒ සත්ත්වයා වහාම විශෙෂගාමී වෙයි. මහණෙනි, කණින් අසා දරණ ලද වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද සිහින් පරික්ෂා කරණ ලද ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරණලද ධර්මයන්ගේ මේ පළමුවන ආනිසංසය කැමැති විය යුතුය.

නව ද මහණෙනි, මහණ සුත්ත, ගෙය්‍ය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උද්‍යන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්‍යුත්තමම, වෙදලල යන දහම් පුහුණු කරයි. ඔහු විසින් ඒ දහම්හු කණින් අසා ධරණ ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දහු සිහින් පරික්ෂා කරණ ලද්දහු ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරණ ලද්දහු වෙත්. හේ මූලා සිහි ඇතිව කලුරිය කරන්නේ අත්‍යතර දෙවනිකායකට එළඹෙයි. එහි සුඛිත වූ ඔහුට ධර්මපදයෝ නො වටහන්. වැලින් රහත් මහණෙක් සෘද්ධිමත් වූයේ වෙතොවගිප්‍රාප්ත වූයේ දෙවිපිරිස්හි දහම් දෙසයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මම පෙර අත්බව යම් සස්තෙක බබසරවස් පිරිමි ද, මේ ඒ ධර්මවිනය කියා ය. මහණෙනි, සමාති උත්පත්තිය ලැබී ය. වැලි ඒ සත්ත්ව තෙමේ වහා විශෙෂගාමී වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් බෙරහඬෙහි දක්ෂ වූයේ වේ ද, හේ අදන්මගට පිටුපත්තේ බෙරහඬ අසයි. බෙරහඬෙක් වේ දෝ හෝ බෙරහඬෙක් නො වේ දෝ හෝ යි සැකයෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ නො වෙයි. වැලින් බෙරහඬෙක් ම ය යි නිශ්චයට යෙයි. මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ, සුත්ත, ගෙය්‍ය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උද්‍යන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්‍යුත්තමම, වෙදලල යන දහම් පුහුණු කෙරෙයි. ඔහු විසින් ඒ දහම්හු කණින් අසා ධරණ ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දහු සිහින් පිරියෙස්සා ලද්දහු නුවණින් අවබෝධ කරණ ලද්දහු වෙත්. හේ සිහි මූලාව කලුරිය කරන්නේ එක්තරා දෙවනිකායකට එළඹේ. එහි සුඛිතව වසන ඔහුට ධර්මපදයෝ නො වටහන්. වැලින් මහණෙක් සෘද්ධිමත් වූයේ වෙතොවගිප්‍රාප්ත වූයේ දෙවිපිරිස්හි දහම් දෙසයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: පෙර අත්බව මම යම් සස්තෙක බබසර පිරිමි ද, මේ ඒ දහම් විනය කියා යි. මහණෙනි, ඝමාති උත්පත්තිය දැකිය. වැලි ඒ සත්ත්ව තෙමේ වහාම විශෙෂගාමී වෙයි. මහණෙනි, කණින් අසා ධරණ ලද වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද සිහින් පිරියෙස්ලි කරණ ලද ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරණ ලද ධර්මයන්ගේ මේ දෙවන ආනිසංසය කැමැති විය යුතු ය.

පුත ව පරං භික්කුවෙ භික්ඛු ධම්මං පරියාපුණ්ණති: සුතනං ගෙය්‍යං වෙය්‍යා-
කරණං ගාථා උද්‍යනං ඉතිච්ඡතතකං ජාතකං අභිභූතධම්මං වෙදලලං. තස්ස
තෙ ධම්මා සොතානුධතා හොනති වච්ඡා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා
සුප්පට්ඨිද්ධා. සො මුට්ඨස්සති කාලං කුරුමාතො අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං
උපපජ්ජති. තස්ස තත්ථ ත භව බො සුඛිතො ධම්මපදාපිලපනති. තපි
භික්ඛු ඉද්ධිමා වෙතොවසිප්පතොතො දෙවපරිසායං ධම්මං දෙසෙති. අපි ව
බො දෙවපුතොතො දෙවපරිසායං ධම්මං දෙසෙති. තස්ස එවං හොති: අයං වා
සො ධම්මචිතයො යත්ථාහං පුබ්බෙ බ්‍රහ්මචරියං අවර්තති. දැකො භික්කුවෙ
සත්තුප්පාදො, අථ සො සතොතා ඛිප්පං යෙව විසෙසගාමී හොති.

සෙය්‍යථාපි භික්කුවෙ පුරිසො කුසලො සඛිබසද්දස්ස සො අද්ධානමග්ග-
පටිපතොතො සඛිබසද්දං සුඤ්ඤය්‍ය, තස්ස ත භව බො අස්ස කඛ්ඛා වා විජිනි ව
සඛිබසද්දො නු බො න නු බො සඛිබසද්දොති. අථ බො සඛිබසද්දොත්ථ නිට්ඨං
ගච්ඡෙය්‍ය. එවමෙව බො භික්කුවෙ භික්ඛු ධම්මං පරියාපුණ්ණති: සුතනං ගෙය්‍යං
වෙය්‍යාකරණං ගාථා උද්‍යනං ඉතිච්ඡතතකං ජාතකං අභිභූතධම්මං වෙදලලං. තස්ස
තෙ ධම්මා සොතානුධතා හොනති වච්ඡා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා
සුප්පට්ඨිද්ධා. සො මුට්ඨස්සති කාලං කුරුමාතො අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං
උපපජ්ජති. තස්ස තත්ථ ත භව බො සුඛිතො ධම්මපදාපිලපනති. තපි
භික්ඛු ඉද්ධිමා වෙතොවසිප්පතොතො දෙවපරිසායං ධම්මං දෙසෙති, අපි ච බො
දෙවපුතොතො දෙවපරිසායං ධම්මං දෙසෙති. තස්ස එවං හොති: අයං වා සො
ධම්මචිතයො යත්ථාහං පුබ්බෙ බ්‍රහ්මචරියං අවර්තති. දැකො භික්කුවෙ සත්තුප්පාදො,
අථ සො සතොතා ඛිප්පං යෙව විසෙසගාමී හොති. සොතානුධතානං භික්කුවෙ
ධම්මානං වච්ඡා පරිචිතානං මනසානුපෙක්ඛිතානං දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිද්ධානං අයං
තතියො ආනිසංසො පාටිකඛො.

පුත ව පරං භික්කුවෙ භික්ඛු ධම්මං පරියාපුණ්ණති: සුතනං ගෙය්‍යං
වෙය්‍යාකරණං ගාථා උද්‍යනං ඉතිච්ඡතතකං ජාතකං අභිභූතධම්මං වෙදලලං.
තස්ස තෙ ධම්මා සොතානුධතා හොනති වච්ඡා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා
දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිද්ධා. සො මුට්ඨස්සති කාලං කුරුමාතො අඤ්ඤතරං දෙව-
නිකායං උපපජ්ජති. තස්ස තත්ථ ත භව බො සුඛිතො ධම්මපදාපිලපනති.
තපි භික්ඛු ඉද්ධිමා වෙතො වසිප්පතොතො දෙවපරිසායං ධම්මං දෙසෙති.
තපි දෙවපුතොතො දෙවපරිසායං ධම්මං දෙසෙති. අපි ව බො ඔපපාතිකො
ඔපපාතිකං සාරෙති: සරසි ත්ථ මාරිස යත්ථ මයං පුබ්බෙ බ්‍රහ්මචරියං
අවර්මානාති. සො එවමාහ: සරුමි මාරිස සරුමි මාරිසාති. දැකො භික්කුවෙ
සත්තුප්පාදො, අථ සො සතොතා ඛිප්පං යෙව විසෙසගාමී හොති.

තවද මහණෙනි, මහණ සුත්ත, ගෙය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උද්‍යාන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අභිභූතධම්ම, වෙදලල යන දහම් පුත්‍රණු කෙරෙයි. ඔහු විසින් ඒ දහම්හු කණින් අසා ධරණ ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දහු සිතින් විමසන ලද්දහු ප්‍රඥයෙන් පසක් කරණ ලද්දහු වෙත්. හේ සිහි මූලා වූයේ කලුරිය කරන්නේ එක්තරා දෙවනිකායකට එළඹේ. එහි සුඛිතව වසන ඔහුට ධර්මපදයෝ නො වටහන්. මහණෙක් සෘද්ධිමත් වූයේ වෙතොවයිප්‍රාප්ත වූයේ දෙවිපිරිස්හි දහම් නො දෙසයි. වැලිත් (ධර්මකථික) දෙවිපුතෙක් දෙවිපිරිස්හි දහම් දෙසයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: පෙර අත්බව මම යම් සස්තෙක බඹසර පිරිමි ද, ඒ මේ ධර්මිකය කියා යි. මහණෙනි, සමාති උත්පත්තිය දකිය. වැලි ඒ සත්ත නෙමේ වහා ම විශෙෂගාමී වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් සක්භච්චෙහි දක්ෂ වූයේ වේ ද, හේ අදන්මගට පිළිපත්තේ සක්භච්ච අසයි. සක්භච්ච දෝ හෝ සක්භච්ච නො වේ දෝ හෝ යි සැකයෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ ඔහුට නො වෙයි. වැලිත් සක්භච්චෙක් ම ය යි තිශ්චයට යෙයි. මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ නෙමේ සුත්ත, ගෙය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උද්‍යාන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අභිභූතධම්ම, වෙදලල යන දහම් පුත්‍රණු කෙරෙයි. ඔහු විසින් ඒ දහම්හු කණින් අසා ධරණ ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දහු සිතින් විමසන ලද්දහු ප්‍රඥයෙන් පසක් කරණ ලද්දහු වෙත්. හේ සිහි මූලා වූයේ කලුරිය කරන්නේ එක්තරා දෙවනිකායකට එළඹෙයි. එහි සුඛිතව වසන ඔහුට ධර්මපදයෝ නො වටහන්. මහණෙක් සෘද්ධිමත් වූයේ වෙතොවයිප්‍රාප්ත වූයේ දෙවිපිරිස්හි දහම් නො දෙසයි. වැලිත් දෙවිපුතෙක් දෙවිපිරිස්හි දහම් දෙසයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: පෙර අත්බව මම යම් සස්තෙක බඹසර පිරිමි ද, මේ ඒ ධර්මිකය කියා යි. මහණෙනි, සමාති උත්පත්තිය ගුරු ය. වැලිත් ඒ සත්ත නෙමේ වහා ම විශෙෂගාමී වෙයි. කණින් අසා ධරණ ලද වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද සිතින් විමසන ලද නුවණින් අවබෝධ කරණ ලද ධර්මයන්ගේ මේ තුන්වන ආනිසංසය කැමැති විය යුතුය.

තවද මහණෙනි, මහණ සුත්ත, ගෙය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උද්‍යාන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අභිභූතධම්ම, වෙදලල යන දහම් පුත්‍රණු කෙරෙයි. ඔහු විසින් ඒ දහම්හු කණින් අසා ධරණ ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දහු සිතින් විමසන ලද්දහු ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරණ ලද්දහු වෙත්. හේ සිහි මූලා වූයේ කලුරිය කරන්නේ එක්තරා දෙවනිකායකට එළඹෙයි. එහි සුඛිතව වසන ඔහුට ධර්මපදයෝ නො වටහන්. මහණෙක් සෘද්ධිමත් වූයේ වෙතොවයිප්‍රාප්ත වූයේ දෙවි පිරිස්හි දහම් නො දෙසයි. දෙවිපුත්‍රයෙක් ද දෙවිපිරිස්හි දහම් නො දෙසයි. වැලිත් (පළමු උපන්) ඔපපාතිකයෙක් ඒ (පසුව උපන්) ඔපපාතිකයා සිහිපත් කරවයි: “නිදුකානෙනි, යම් සස්තෙක පෙර අපි බඹසර වුසුම්හයි නො සිහි කෙරෙහි ද?” හේ මෙසේ කියයි: “නිදුකානෙනි, සිහි කරමි. නිදුකානෙනි සිහිකරමි.” මහණෙනි, සමාති උත්පත්තිය දකිය. වැලිත් ඒ සත්ත නෙමේ වහා ම විශෙෂගාමී වෙයි.

සෙය්‍යථාපි භික්කවෙ දො සභායකා සභපංසුනිලිකා, තෙ කදුචි කරහචි අඤ්ඤාමඤ්ඤං සමාගවෙජ්ඤං, තමෙනං සභායකො සභායකං ඵලං වදෙය්‍ය: ඉතිපි සමම සරසීති. සො ඵලං වදෙය්‍ය: සරාමි සමම. ඉදමපි සමම සරසීති. සො ඵලං වදෙය්‍ය: සරාමි සමමාති. ඵවමෙව බො භික්කවෙ භික්ඛු ධම්මං පරියාපුණාති: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථා උද්‍යනං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අබ්භුතධම්මං වෙදලං. තස්ස තෙ ධම්මා සොත්තානුධතා හොන්ති වචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිධා. සො මුට්ඨස්සති කාලං කුරුමාතො අඤ්ඤාතරං දෙවතිකායං උපපජ්ජති. තස්ස තත් සුඛිතො ධම්මපදාපිලපනති. නපි භික්ඛු ඉද්ධිමා වෙතො-වසිප්පතො, දෙවපරිසායං ධම්මං දෙසෙති. නපි දෙවපුත්තො දෙවපරිසායං ධම්මං දෙසෙති. අපි ච බො ඔපාතිකො ඔපපාතිකං සාරෙති: සරසි නං මාරිස, යත් මයං පුබ්බෙ බ්‍රහ්මචරියං අවර්මනාති. සො ඵවමාහ: සරාමි මාරිසාති. දුක්ඛො භික්කවෙ සත්‍යපාදො, අථ සො සතො, ඛිප්පංයෙව විසෙසගාමී හොති සොත්තානුධතානං භික්කවෙ ධම්මානං වචසා පරිචිතානං මනසානු-පෙක්ඛිතානං දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිධානං අයං වතුන්තො අනිසංසො පාටිකඛො.

සොත්තානුධතානං භික්කවෙ ධම්මානං වචසා පරිචිතානං මනසානු-පෙක්ඛිතානං දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිධානං ඉමෙ වතුන්තො අනිසංසො පාටිකඛොති.

4. 4. 5. 2.

[ආනාසුත්තං]

42. වත්තාරිමාති භික්කවෙ ආනාති වතුති ආනෙති වෙදිතබ්බාති. කතමාති වත්තාරි?

සංවාසෙන භික්කවෙ සීලං වෙදිතබ්බං. තඤ්ච බො දීඝෙන අද්ඛුතා න ඉත්තරං. මනසිකරොතා නො අමනසිකාරා. පඤ්ඤාවතා නො දුප්පඤ්ඤාන.

සංවාහාරෙන භික්කවෙ සොවෙය්‍යං වෙදිතබ්බං. තඤ්ච බො දීඝෙන අද්ඛුතා න ඉත්තරං. මනසිකරොතා නො අමනසිකාරා. පඤ්ඤාවතා නො දුප්පඤ්ඤාන.

ආපදසු භික්කවෙ ආමො වෙදිතබ්බො. සො ච බො දීඝෙන අද්ඛුතා න ඉත්තරං. මනසිකරොතා නො අමනසිකාරා. පඤ්ඤාවතා නො දුප්පඤ්ඤාන.

සාකච්ඡාය භික්කවෙ පඤ්ඤා වෙදිතබ්බො. සො ච බො දීඝෙන අද්ඛුතා න ඉත්තරං. මනසිකරොතා නො අමනසිකාරා. පඤ්ඤාවතා නො දුප්පඤ්ඤාන.

මහණෙනි, යම් පරිදි එක්ව පස්කෙළි කෙළින යහළුවෝ වෙත් නම්, ඔහු යම්ම දිනෙක අනන්ත ව එකතු වෙත් නම්, යහළුවෙක් ඒ ඉතිරි යහළුවාට මෙසේ කියන්නේ ය: “යහළුව, මෙසේත් සිහි කෙරෙහිද? යහළුව, මෙයත් සිහි කෙරෙහිද?” යි. හේ මෙසේ කියයි: “යහළුව, සිහි කරමි. යහළුව, සිහි කරමි” යි. මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ තෙමේ සුත්ත, ගෙය, වෙය්‍යාකරණ, ශාථා, උද්‍යාන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්‍යුතධම්ම, වෙදලල දහම් පුත්‍රණු කෙරෙයි. ඔහු විසින් ඒ දහම්හු කණින් අසා ධරණ ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දහු සිහින් විමසන ලද්දහු ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරණ ලද්දහු වෙත්. හේ සිහි මූලා වූයේ කලුරිය කරන්නේ එක්තරා දෙවනිකායකට එළඹෙයි. එහි සුඛිතව වසන ඔහුට ධම්පදයෝ නො වටහත්. සාද්ධිමත් වූ වෙතොවගිප්‍රාඥා වූ රහත්මහණෙක් දෙව-පිරිස්හි දහම් නො දෙසයි. දෙවපුත්‍රයෙක් හෝ දෙවපිරිස්හි දහම් නො දෙසයි. වැලිත් ඔපපාතිකයෙක් ඒ ඔපපාතිකයා සිහි කරවයි: “පෙර අත්බව අපි යම් සස්තෙක බඹසර දූසුම්හු ද, යහළුව, ඒ තෝ සිහි කෙරෙහිද? හේ මෙසේ කියයි: “නිද්‍රකානෙති, සිහි කරමි” යි. මහණෙනි, සමාති උත්පාදය දකි ය. වැලිත් ඒ සතාව වහා විශෙෂගාමී වෙයි. මහණෙනි, කණින් අසා දරණ ලද වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද සිහින් විමසන ලද ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරණ ලද ධම්යන්ගේ මේ සතරවන ආනිසංසය කැමැති විය යුතු ය.

මහණෙනි, කණින් අසා දරණ ලද වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද, සිහින් විමසන ලද, ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරණ ලද ධම්යන්ගේ මේ සතර ආනිසංසයෝ කැමැති විය යුත්තාහ,

4. 4. 5. 2

[ධාන සූත්‍රය]

2. මහණෙනි, මේ සතර කරුණු සතර කරුණෙකින් දන යුතුය. කවර සතර කරුණු යත්:

මහණෙනි, එක්ව විසීමෙන් සීලය දන යුතු යි. හෙ ද දීඝිකාලයෙකිනි. මදකලෙකින් නොවේ. මෙතෙහි කරත්තහු විසින් දන හැකි ය. නො මෙතෙහි කිරීමෙන් නො දන හැකි ය. නුවණැත්තහු මිස නුවණ නැත්තහු විසින් නො දන හැකි ය.

මහණෙනි, සංව්‍යවහාරයෙන් (=සංලාපයෙන්) පිරිසිදු බව දන යුතු ය. එ ද දීඝිකාලයෙකිනි. මද කලෙකින් නොවේ. මෙතෙහි කරත්තහු විසින් දන හැකිය. නො මෙතෙහි කිරීමෙන් නො දන හැකි ය. නුවණැත්තහු මිස නුවණ නැත්තහු විසින් නො දන හැකි ය.

මහණෙනි, විපත්තිදී ථාමය දන යුතු ය. එ ද දීඝිකාලයෙකිනි. මද කලෙකින් නොවේ. මෙතෙහි කරත්තහු විසින් දන හැකිය. නො මෙතෙහි කිරීමෙන් නො දන හැකිය. නුවණැත්තහු මිස නුවණ නැත්තහු විසින් නො දන හැකි ය.

මහණෙනි, සාකච්ඡායෙන් ප්‍රඥාව දන යුතුය. එ ද දීඝිකාලයෙකිනි. මද කලෙකින් නොවේ. මෙතෙහි කරත්තහු විසින් දන හැකිය. නො මෙතෙහි කිරීමෙන් නො දන හැකිය. නුවණැත්තහු මිස නුවණ නැත්තහු විසින් නො දන හැකිය.

සංවාසෙන භික්ඛවෙ සීලං වෙදිතබ්බං. තඤ්ච ඛො දීඝෙන අද්වුතා න ඉත්තරං. මනසිකරොතා නො අමනසිකාරා. පඤ්ඤාවතා නො දුප්පඤ්ඤානාති ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං, නිඤ්ඤාතං පටිච්ච වුත්තං?

ඉධ භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුග්ගලෙන සද්ධිං වසමානො ඵලං ජානාති: දීඝරත්තං ඛො අයමායස්මා ඛණ්ඩකාරී ඡද්දකාරී සබලකාරී කමමාසකාරී න සන්තතකාරී න සන්තතවුත්ති සීලෙසු. දුස්සීලො අයමායස්මා. නායමායස්මා සීලවාති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුග්ගලෙන සද්ධිං වසමානො ඵලං ජානාති: දීඝරත්තං ඛො අයමායස්මා අඛණ්ඩකාරී අච්ඡද්දකාරී අසබලකාරී අකමමාසකාරී සන්තතකාරී සන්තතවුත්ති සීලෙසු. සීලවා වායමායස්මා. නායමායස්මා දුස්සීලොති.

සංවාසෙන භික්ඛවෙ සීලං වෙදිතබ්බං, තඤ්ච ඛො දීඝෙන අද්වුතා න ඉත්තරං, මනසිකරොතා නො අමනසිකාරා. පඤ්ඤාවතා නො දුප්පඤ්ඤානාති ඉති යන්තං වුත්තං, ඉදමෙනං පටිච්ච වුත්තං.

සංවොහාරෙන භික්ඛවෙ සොවෙය්‍යං වෙදිතබ්බං. තඤ්ච ඛො දීඝෙන අද්වුතා න ඉත්තරං. මනසිකරොතා නො අමනසිකාරා, පඤ්ඤාවතා නො දුප්පඤ්ඤානාති ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං, නිඤ්ඤාතං පටිච්ච වුත්තං?

ඉධ භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුග්ගලෙන සද්ධිං සංවොහාරමානො ඵලං ජානාති: අඤ්ඤථා ඛො අයමායස්මා ඵකෙන ඵකො වොහරති, අඤ්ඤථා දච්ඡිති, අඤ්ඤථා තිඡ්ඡිති, අඤ්ඤථා සමබහුලෙති. වොක්කමති අයමායස්මා පුරිමවොහාරා පච්ඡිමවොහාරං. අපරිසුද්ධිවොහාරො අයමායස්මා, නායමායස්මා පරිසුද්ධිවොහාරොති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුග්ගලෙන සද්ධිං සංවොහාරමානො ඵලං ජානාති: යථෙව ඛො අයමායස්මා ඵකෙන ඵකො වොහරති, තථා දච්ඡිති, තථා තිඡ්ඡිති, තථා සමබහුලෙති. නායමායස්මා වොක්කමති පුරිමවොහාරා පච්ඡිමවොහාරං. පරිසුද්ධිවොහාරො අයමායස්මා, න අපරිසුද්ධිවොහාරොති.

සංවොහාරෙන භික්ඛවෙ සොවෙය්‍යං වෙදිතබ්බං, තඤ්ච ඛො දීඝෙන අද්වුතා න ඉත්තරං, මනසිකරොතා නො අමනසිකාරා, පඤ්ඤාවතා නො දුප්පඤ්ඤානාති ඉති යන්තං වුත්තං, ඉදමෙනං පටිච්ච වුත්තං.

මහණෙනි, එක්ව විසීමෙන් ශීලය දතයුතුය. හෙ ද දීඝිකාලයෙකිනි. මද කලෙකින් නොවේ. මෙතෙහි කරන්නහු විසින් දත හැකිය. නොමෙතෙහි කිරීමෙන් නොදත හැකිය. නුවණැත්තහු මිස නුවණ තැත්තහු විසින් නොදත හැකිය යි මෙසේ තෙල බසෙක් කියන ලද ද, තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ද යත්:

මහණෙනි, මෙලොව පුද්ගලයෙක් අන් පුද්ගලයකු හා එකතුව වසන්නේ මෙසේ දැනී: මේ ආයුෂමත් දීඝිකාලයෙක සිට ශීලයෙහි බණ්ඩකාරී ය. ඡේදකාරී ය ශබ්දකාරී ය. කල්මාෂකාරී ය, සන්නතකාරී නොවේ. සන්නතවාතනි නොවේ. මේ ආයුෂමත් දුශ්ශීල ය, මේ ආයුෂමත් සිල්වත් නොවේ ය යි කියා යි.

මහණෙනි, මෙලොව පුද්ගලයෙක් අන් පුද්ගලයකු හා වසන්නේ මෙසේ දැනී: මේ ආයුෂමත් දීඝිකාලයෙක සිට ශීලයෙහි අබණ්ඩකාරී ය, අඡේදකාරී ය, අශබ්දකාරී ය, අකල්මාෂකාරී ය, සන්නතකාරී ය, සන්නතවාත්තිය, මේ ආයුෂමත් සිල්වත් ය, මේ ආයුෂමත් දුශ්ශීල නොවේ.

මහණෙනි, එක්ව විසීමෙන් ශීලය දතයුතුය. එ ද දීඝිකාලයෙකිනි. මද කලෙකින් නොවේ. මෙතෙහි කරන්නහු විසින් දත හැකිය. නොමෙතෙහි කිරීමෙන් නොදත හැකිය. නුවණැත්තහු මිස නුවණ තැත්තහු විසින් නොදත හැකිය යි මෙසේ යම් බසෙක් කියන ලද ද, මේ බස තෙල පිණිස කියන ලදි.

මහණෙනි, සංව්‍යවහාරයෙන් පිරිසිදුව දතයුතුය. එ ද දීඝිකාලයෙකිනි. මද කලෙකින් නොවේ. මෙතෙහි කරන්නහු විසින් දත හැකිය. නොමෙතෙහි කිරීමෙන් නොදත හැකිය. නුවණැත්තහු මිස නුවණ තැත්තහු විසින් නොදත හැකිය යි මෙසේ යම් බසෙක් කියන ලද ද, මේ බස කුමක් පිණිස කියන ලද ද?

මහණෙනි, මෙලොව පුද්ගලයෙක් පුද්ගලයකු සමඟ සංව්‍යවහාර කරන්නේ මෙසේ දැනී: මේ ආයුෂමත් එකලාව සිට අතෙකකු හා අන් සැටියකින් බෙණේ. දෙදෙනකු හා අන් සැටියෙකින් බෙණේ. තුන් දෙනකු හා අන් සැටියෙකින් බෙණේ. බොහෝ දෙනා හා අන් සැටියෙකින් බෙණේ. මේ ආයුෂමත් පුරිම ව්‍යවහාරයෙන් පශ්චිම ව්‍යවහාරය පැණ යේ. මේ ආයුෂමත් නොපිරිසිදු ව්‍යවහාර ඇත්තෙකි. මේ ආයුෂමත් පිරිසිදු ව්‍යවහාර තැත්තෙකා යි.

මහණෙනි, මෙලොව පුද්ගලයෙක් අන් පුද්ගලයකු හා කථා කරන්නේ මෙසේ දැනී: යම් පරිදි මේ ආයුෂමත් එකලාව සිට අතෙකකු හා බෙණේ ද, දෙදෙනකු හාත් තුන් දෙනකු හාත් බොහෝ දෙනකු හාත් එසේම බෙණේ. මේ ආයුෂමත් පුරිම ව්‍යවහාරයෙන් පශ්චිම ව්‍යවහාරය නොද ලැගා යෙයි. මේ ආයුෂමත් පරිශුද්ධ ව්‍යවහාර ඇතියෙකි. මේ ආයුෂමත් අපරිශුද්ධ ව්‍යවහාර ඇතියේ නොවේ ය යි.

මහණෙනි, සංව්‍යවහාරයෙන් ශුචිභාවය දතයුතු ය. එ ද දීඝිකාලයෙකිනි. මද කලෙකින් නොවේ. මෙතෙහි කරන්නහු විසින් දත හැකිය. නොමෙතෙහි කිරීමෙන් නොදත හැකිය. පාණතියහු මිස නුවණතැතියහු විසින් නොදත හැකිය යි මෙසේයින් යම් මෑ බසෙක් කියන ලද නම්, තෙල මෙ පිණිස කියන ලදි.

ආපදසු භික්ඛවෙ ථාමො වෙදිතබ්බො, සො ච බො දීඝෙන අද්ඛුතා න ඉත්තරං, මනසිකරොතා නො අමනසිකාරා, පඤ්ඤාවතා නො දුප්පඤ්ඤානාති ඉති බො පනෙනං වුත්තං, කිඤ්ඤවතං පටිච්ච වුත්තං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ඤ්ඤිත්ව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො භොගත්ව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො රොගත්ව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො න ඉති පටිසංඤ්චිකති: තථාභුතො බො අයං ලොකසන්නිවාසො තථාභුතො අත්තභාවපටිලාභො, යථාභුතෙ ලොකසන්නිවාසෙ යථාභුතෙ අත්තභාවපටිලාභෙ අට්ඨ ලොකධම්මො ලොකං අනුපරිච්ඡන්තන්ති, ලොකො ච අට්ඨ ලොකධම්මෙම අනුපරිච්ඡන්තති: ලාභො ච අලාභො ච අයසො ච යසො ච නිඤ්ඤ ච පසංසා ච සුඛඤ්ච දුක්ඛඤ්චාති. සො ඤ්ඤිත්ව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො භොගත්ව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො රොගත්ව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො සොචති කිලමති පරිදෙවති උරත්තාලං කන්දති සමෙමාහං ආපජ්ජති. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො ඤ්ඤිත්ව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො භොගත්ව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො රොගත්ව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො ඉති පටිසංඤ්චිකති: තථාභුතො බො අයං ලොකසන්නිවාසො තථාභුතො අත්තභාවපටිලාභො, යථාභුතෙ ලොකසන්නිවාසෙ යථාභුතෙ අත්තභාවපටිලාභෙ අට්ඨ ලොකධම්මො ලොකං අනුපරිච්ඡන්තන්ති, ලොකො ච අට්ඨ ලොකධම්මෙම අනුපරිච්ඡන්තති: ලාභො ච අලාභො ච අයසො ච යසො ච නිඤ්ඤ ච පසංසා ච සුඛඤ්ච දුක්ඛඤ්චාති. සො ඤ්ඤිත්ව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො භොගත්ව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො රොගත්ව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො න සොචති න කිලමති න පරිදෙවති, න උරත්තාලං කන්දති, න සමෙමාහං ආපජ්ජති. ආපදසු භික්ඛවෙ ථාමො වෙදිතබ්බො, සො ච බො දීඝෙන අද්ඛුතා න ඉත්තරං, මනසිකරොතා නො අමනසිකාරා, පඤ්ඤාවතා නො දුප්පඤ්ඤානාති ඉති යත්තං වුත්තං, කිඤ්ඤවතං පටිච්ච වුත්තං.

සාකච්ඡාය භික්ඛවෙ පඤ්ඤා වෙදිතබ්බො, සා ච බො දීඝෙන අද්ඛුතා න ඉත්තරං, මනසිකරොතා නො අමනසිකාරා, පඤ්ඤාවතා නො දුප්පඤ්ඤානාති ඉති බො පනෙනං වුත්තං, කිඤ්ඤවතං පටිච්ච වුත්තං?

ඉධ භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුග්ගලෙන සද්ධිං සාකච්ඡායමානො එවං ජානාති: යථා බො ඉමස්ස ආයස්මතො උම්මග්ගො, යථා ච අභිනිභාදො, යථා පඤ්ඤාසම්මුද්ධාරො, දුප්පඤ්ඤා අයමායස්මා නායමායස්මා පඤ්ඤවා. නං කිස්ස හෙතු: තථා හි අයමායස්මා න වෙච්ච ගමහිරං අත්ථපදං උද්භරති සන්තං පණ්ණිනං අතකකාවචරං නිපුණං පණ්ණිතවෙදනීයං. යඤ්ච අයමායස්මා ධම්මං භාසති, තස්ස ච න පටිබලො සම්බින්නෙන වා විත්ථාරෙන වා අත්ථං ආචිකිත්තුං දෙසෙත්තුං පඤ්ඤපෙත්තුං පට්ඨපෙත්තුං විචරිත්තුං විහජිත්තුං උත්තානි-කාත්තුං, දුප්පඤ්ඤා අයමායස්මා නායමායස්මා පඤ්ඤවා.

මහණෙනි, ආපත්ති දී සථාමය දතයුතු ය. එ ද දිගුකලෙකින, මද කලෙකින් නොවේ මෙතෙති කරන්නනු විසින් දත හැකි ය. මෙතෙති නො කිරීමෙන් නොදත හැකිය. පැණැතියනු විසින් වන්මුත් පැණ නැතියනු විසින් නො දත හැකි ය යි මෙසෙයින් තෙල යමක් කියන ලද නම්, තෙල කුමක් නිසා කියන ලදය යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොවිති ඇතැමෙක් ඥතිව්‍යසනයෙන් හෝ පහස්තා-ලද්දේ ම, භොගව්‍යසනයෙන් හෝ පහස්තා ලද්දේ ම, රොගව්‍යසනයෙන් හෝ පහස්තා ලද්දේ මෙසේ නුවණින් කලපතා නො කෙරෙයි: යම්බඳු වූ ම ලොකසන්නිවාසයෙක්හි යම්බඳු වූ ම ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක්හි අටලෝදහම්නු ලොව ලුහුබදනානු නම්, ලොකයා ද ලාභය, අලාභය, අයසය, යසය, නිශ්‍රය, පසංසාය, සුඛය, දුක්ඛය යි යන අටලෝදහම් අනුව වැටේ නම්, මේ ලොකසන්නිවාසය එබඳු වෙයි. මෙ ආත්මභාවප්‍රතිලාභය එබඳු වේ ය යි. හෙ ඥතිව්‍යසනයෙන් වේවයි පහස්තා ලද්දේ ම, භොගව්‍යසනයෙන් වේවයි පහස්තා ලද්දේ ම, රොගව්‍යසනයෙන් වේවයි පහස්තා ලද්දේ ම යොක කරයි. කලාන්ත වෙයි. වලප්තේ ය. ලෙහි අත් පැහැර පැහැර හඬනේ ය. සිති මුළාවට පැමිණෙයි. මහණෙනි, මෙ ලොවිති ඇතැමෙක් ඥතිව්‍යසනයෙන් හෝ පහස්තා ලද්දේ ම, භොගව්‍යසනයෙන් හෝ පහස්තා ලද්දේ ම රොගව්‍යසනයෙන් හෝ පහස්තා ලද්දේ ම මෙසේ නුවණින් සලකයි: “යම්බඳු ලොකසන්නිවාසයෙක්හි යම්බඳු ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක්හි ලාභය අලාභය, යසය; අයසය, නිශ්‍රය, පසංසාය, සුඛය, දුක්ඛය යන අෂටලොක ධර්මයෝ ලොව ලුහුබදනානු නම්, ලොකයාත් අටලෝදම් අනුව වැටේ නම්, ලොකසන්නිවාසය එබඳු වූයෙක. මේ ආත්මභාවප්‍රතිලාභයත් එබඳු වූයෙකැ” යි. හේ ඥතිව්‍යසනයෙන් හෝ පහස්තා ලද්දේ ම භොගව්‍යසනයෙන් හෝ පහස්තා ලද්දේ ම රොගව්‍යසනයෙන් හෝ පහස්තා ලද්දේ ම යොක නො කරයි, කලාන්ත නො වෙයි, නො වලප්තේ ය. ලෙහි අත් පැහැර නො හඬනේ ය. සිති මුළාවට නො යෙයි. මහණෙනි, “ආපද්ති දී සථාමය දතයුතු ය. එ ද වතාහි දීඝිකාලයෙකින. මද කලෙකින් නො වේ. මෙතෙති කරන්නනු විසින් දත හැකිය. නොමෙතෙති කිරීමෙන් නො දත හැකිය. නුවණැතියනු විසින් වන්මුත් නුවණැතියනු විසින් නො දත හැකියැ” යි මෙසෙයින් යමක් කියන ලද නම්, මෙය තෙල කරුණ සදහා කියන ලදි.

මහණෙනි, සාකච්ඡායෙන් ප්‍රඥව දතයුතු. එ ද වතාහි දිගුකලෙකින. මද කලෙකින් නො වේ. මෙතෙති කරන්නනු විසින් දත හැක. නොමෙතෙති කිරීමෙන් නො දත හැකිය. පැණවත්නු විසින් වන්මුත් නොපැණවත්නු විසින් නො දත හැකි ය යි මෙසෙයින් තෙල යමක් කියන ලද නම්, තෙල කුමක් පිණිස කියන ලදය යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොවිති පුද්ගලයෙක් පුද්ගලයකු හා සාකච්ඡා කරණුයේ මෙසේ දන්නේ ය: මෙ ආයුෂමත්තනුගේ (පැත පිළිබද) උතමාගීය යම්බඳු වේ නම් ප්‍රඥාහිනිභාරය යම්බඳු වේ නම් ප්‍රඥාපාච්ඡාව යම්බඳු වේ නම් (එතසින්) මෙ ආයුෂමත් දුෂ්ප්‍රාඥ වෙයි. මෙ ආයුෂමත් ප්‍රඥවත් නො වෙයි. ඒ කවර හෙයක යත්: යම් පරිදි මෙ ආයුෂමත් ශාන්ත වූ, ප්‍රණීත වූ, අතකීවචර වූ, නිපුණ වූ පණතිතයන් විසින් දතයුතු වූ ගමහීර වූ අභිපදයකුදු නො කියා නම්, මෙ ආයුෂමත් යම් දහමකුදු දෙසා නම් එ ධර්මයාගේ ද සංක්ෂිප්ත විසින් වේවයි විඤ්ඤානවිසින් වේවයි අභිය කියන්නට, දෙසන්නට පණවන්නට එළවන්නට විවාත කරණුවට බෙදනුවට අරුත් පැහැදිලි කරණුවට නො ද පටි බලවේ නම්, එසෙයින් ම මෙ ආයුෂමත් දුෂ්ප්‍රාඥය, මෙ ආයුෂමත් ප්‍රඥවත් නො වේ.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වක්ඛුමා පුරිසො උදකරහදස්ස නිරෙ සිනො පසෙය්‍ය පරිත්තං මච්ඡං උමමුජ්ජමානං, තස්ස ඵවමස්ස: යථා බො ඉමස්ස මච්ඡස්ස උමමගො යථා ව උභිසානො යථා ව වෙගාසිත්තනං, පරිත්තො අයං මචෙජ්, නායං මචෙජ්, මහනොති. ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ පුගලො පුගලෙන සද්ධිං සාකච්ඡායමානො ඵවං ජානාති: යථා බො ඉමස්ස ආයස්මනො උමමගො යථා ව අභිනිහාරො යථා ව පඤ්ඤාසමුදාවාරො, දුප්පඤ්ඤා අයමායස්මා, නායමායස්මා පඤ්ඤවා. තං කිස්ස හෙතු: තථා හි අයමායස්මා න වෙව ගමහිරං අත්ථපදං උදහරති සන්තං පණීතං අතකකාවචරං නිපුණං පණ්ඩිතවෙදනීයං. යඤ්ච අයමායස්මා ධම්මං භාසති, තස්ස න පටිබලො සඬබ්බෙනාන වා විත්ථාරෙන වා අත්ථං ආචික්ඛිතුං දෙසෙතුං පඤ්ඤපෙතුං පට්ඨපෙතුං විචරිතුං විහජිතුං උත්තානීකාතුං. දුප්පඤ්ඤා අයමායස්මා, නායමායස්මා පඤ්ඤවාති.

ඉධ භික්ඛවෙ පුගලො පුගලෙන සද්ධිං සාකච්ඡායමානො ඵවං ජානාති: යථා බො ඉමස්ස ආයස්මනො උමමගො යථා ව අභිනිහාරො යථා ව පඤ්ඤාසමුදාවාරො, පඤ්ඤවා අයමායස්මා, නායමායස්මා දුප්පඤ්ඤා. තං කිස්ස හෙතු: තථා හි අයමායස්මා ගමහිරං වෙව අත්ථපදං උදහරති සන්තං පණීතං අතකකාවචරං නිපුණං පණ්ඩිතවෙදනීයං, යඤ්ච අයමායස්මා ධම්මං භාසති, තස්ස ව පටිබලො සඬබ්බෙනාන වා විත්ථාරෙන වා අත්ථං ආචික්ඛිතුං. දෙසෙතුං පඤ්ඤපෙතුං පට්ඨපෙතුං විචරිතුං විහජිතුං උත්තානීකාතුං, පඤ්ඤවා අයමායස්මා, නායමායස්මා දුප්පඤ්ඤා.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො උදකරහදස්ස නිරෙ සිනො පසෙය්‍ය මහන්තං මච්ඡං උමමුජ්ජමානං, තස්ස ඵවමස්ස: යථා බො ඉමස්ස මච්ඡස්ස උමමගො යථා ව උභිසානො යථා ව වෙගාසිත්තනං, මහනො අයං මචෙජ්, නායං මචෙජ්, පරිත්තොති. ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ පුගලො පුගලෙන සද්ධිං සාකච්ඡායමානො ඵවං ජානාති: යථා බො ඉමස්ස ආයස්මනො උමමගො යථා ව අභිනිහාරො යථා ව පඤ්ඤාසමුදාවාරො, පඤ්ඤවා අයමායස්මා, නායමායස්මා දුප්පඤ්ඤා. තං කිස්ස හෙතු: තථා හි අයමායස්මා ගමහිරං වෙව අත්ථපදං උදහරති සන්තං පණීතං අතකකාවචරං නිපුණං පණ්ඩිතවෙදනීයං, යං ව අයමායස්මා ධම්මං භාසති, තස්ස ව පටිබලො සඬබ්බෙනාන වා විත්ථාරෙන වා අත්ථං ආචික්ඛිතුං දෙසෙතුං පඤ්ඤපෙතුං පට්ඨපෙතුං විචරිතුං විහජිතුං උත්තානීකාතුං. පඤ්ඤවා අයමායස්මා, නායමායස්මා දුප්පඤ්ඤාති සාකච්ඡාය භික්ඛවෙ පඤ්ඤා වෙදිතබ්බා. සා ව බො දීඝෙන අද්ධුතා න ඉත්තරං, මනසිකරොනා නො අමනසිකාරු, පඤ්ඤාවතා නො දුප්පඤ්ඤාතාති ඉති යන්තං චුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච චුත්තං.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චත්තාරි යානානි, ඉමෙති වතුහි යානෙති වෙදිතබ්බානීති.

මහණෙනි, යම් පරිදි වක්‍රමයෙන් පුරුෂයෙක් දියවිල් තෙරෙක සිටියේ දීය බිඳ නඟින කුඩමසකු දක්නේ නම්, ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “මෙ මස්නුගේ උන්මාගීයන් යම් පරිදි වේ නම්, උග්‍රමිඝාතයන් යම් පරිදි වේ නම්, යම් පරිදි වෙගාසිතබවෙකුදු වේ නම්, එපරිද්දෙන් මෙ කුඩාමසෙක, මෙ මස් මහත් නොවේ ය” යි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම පුද්ගලයෙක් පුද්ගලයකු හා සාකච්ඡා කරණුයේ මෙසේ දැනගන්නේ ය: මෙ ආයුෂමත්තුවගේ උන්මාගීය යම්බඳු වේ නම්, ප්‍රශ්නාතිනිභාරයන් යම්බඳු වේ නම්, ප්‍රශ්නසමුද්චාරයන් යම්බඳු වේ නම්, (එපරිද්දෙන්) මෙ ආයුෂමත් දුෂ්ප්‍රාඥය, මෙ ආයුෂමත් ප්‍රඥවත් නොවෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මෙ ආයුෂමත් ශාන්ත, ප්‍රණීත, අතකීවචර, නිපුණ, පණ්ඩිතවෙදනීය ගම්හිරාඵපදන් නොකියන්නේ ය. මෙ ආයුෂමත් යම් ධර්මයක් කියා නම්, එ ධර්මයාගේ අභිය සංක්‍ෂේප්ත විසින් හෝ විස්තර විසින් හෝ කියන්නට දෙසන්නට පණවන්නට එළවන්නට විවරණ කරන්නට බෙදන්නට උත්තානීකරන්නට ප්‍රතිබල නොවේ. එහෙයින් ම මෙ ආයුෂමත් දුෂ්ප්‍රාඥය, මෙ ආයුෂමත් ප්‍රඥවත් නොවේ” යි.

මහණෙනි, මෙ ලොව්හි පුද්ගලයෙක් පුද්ගලයකු හා සාකච්ඡා කරණුයේ මෙසේ දැනගන්නේ ය: “මෙ ආයුෂමත්තුවගේ උන්මාගීය යම්බඳු වේ නම්, අභිනිභාරයන් යම්බඳු වේ නම්, ප්‍රශ්න ව්‍යවහාරයන් යම්බඳු වේ නම්, එපරිද්දෙන් මෙ ආයුෂමත් ප්‍රඥවත්ය, මෙ ආයුෂමත් දුෂ්ප්‍රාඥ නො වේ. එ කවර හෙයින් යත්: මෙ ආයුෂමත් ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ අතකීවචර වූ නිපුණ වූ පණ්ඩිත වෙදනීය වූ ගම්හිරාඵපද උදහරණ කරණේ ය, මෙ ආයුෂමත් යම් ධර්මයක් දෙසා නම්, එ ධර්මයාගේ අභිය ද සංක්‍ෂේප්ත වශයෙන් හෝ විස්තර වශයෙන් හෝ කියන්නට දෙසන්නට පණවන්නට එළවන්නට උත්තානී කරණට ප්‍රතිබල වෙයි. මෙ ආයුෂමත් ප්‍රඥවත්ය, මෙ ආයුෂමත් දුෂ්ප්‍රාඥ නොවේ” යි.

මහණෙනි, යම් පරිදි වක්‍රමයෙන් පුරුෂයෙක් දියවිල් හිටුරෙක්හි සිටියේ දීය බිඳ මතු වන මහමසකු දක්නේවේ ද, ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මෙමස්නුගේ උන්මාගීය යම්බඳු වේ නම්, උග්‍රමිඝාතයන් යම්බඳු වේ නම්, වෙගසිතබවයන් යම්බඳු වේ නම් එපරිදිමේ මස් මහත් වෙයි. මෙ කුඩා මසෙක් නොවන්නේ යයි. මහණෙනි, එසෙයින් පුද්ගලයෙක් පුද්ගලයකු හා සාකච්ඡා කරණුයේ මෙසේ දැනගන්නේ ය: “මෙ ආයුෂමත්තුවගේ උන්මාගීය යම්බඳු වේ ද, අභිනිභාරයන් යම්බඳු වේ ද, ප්‍රශ්න සමුද්චාරයන් යම්බඳු වේ ද, (එලෙසින්) මෙ ආයුෂමත් ප්‍රඥවත්ය, මෙ ආයුෂමත් දුෂ්ප්‍රාඥ නො වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: යම් පරිද්දෙකින් මෙ ආයුෂමත් ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ අතකීවචර වූ නිපුණ වූ පණ්ඩිත වෙදනීය වූ ගම්හිර වූ අභිපදන් උදහරණ කරයි මෙ ආයුෂමත් යම් ධර්මයක් දෙසා නම්, එ ධර්මයාගේ අභිය සංක්‍ෂේපයෙන් හෝ විස්තර විසින් හෝ කියනුවට දෙසනුවට පණවනුවට එළවනුවට විවෘත කරණුවට බෙදනුවට උත්තානී කරණයට ප්‍රතිබල වෙයි. එසෙයින් මේ ආයුෂමත් ප්‍රඥවත්ය, මෙ ආයුෂමත් දුෂ්ප්‍රාඥ නො වේ” යි. මහණෙනි, සාකච්ඡායෙන් ප්‍රඥව දතසුතුය. එ ද වතාහි දිගුකලෙකින. මද කලෙකින් නො වේ මෙතෙහි කරන්නනු විසින් දත හැකිය. මෙතෙහි කරන්නනු විසින් වත් මුත් නොමෙතෙහි කිරීමෙන් නො දත හැකිය. ප්‍රඥවත්තනු විසින් වත්මුත් ප්‍රඥතත්තනු විසින් නො දත හැකිය. මෙසෙයින් යමක් කියන ලද නම්, තෙල මෙ පිණිස කියන ලදි.

මහණෙනි, මෙ සතර කරුණු මෙකරුණු සතරින් දතසුතු යි.

ආන සුත්‍රය දෙවැනි යි.

4. 4. 5. 3

[හද්දියසුත්තං]

43. එකං සමයං භගවා චෛසාලියං විහරති මහාවතෙ කුටාගාරසාලායං. අථ බො හද්දියො ලිච්ඡි යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා භගවත්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො බො හද්දියො ලිච්ඡි භගවත්තං එතදවොච:

සුත්තං මෙතං භන්තො: මායාචී සමණො ගොතමො ආවට්ඨනීමායං ජාතානි, යාය අඤ්ඤානිඤ්ඤානං සාවකො ආවට්ඨනීති. යෙ තෙ භන්තො එවමාහංසු: “මායාචී සමණො ගොතමො ආවට්ඨනීමායං ජාතානි, යාය අඤ්ඤානිඤ්ඤානං සාවකො ආවට්ඨනී”ති. කච්චි තෙ භන්තො භගවතො චූත්තවාදිනො, ත ච භගවත්තං අභුතෙන අභිභාවිකඛන්ති, ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරොන්ති, ත ච කොචි සහධම්මිකො වාදනුපාතො ගාරායං ණානං ආගච්ඡන්? අතභිකඛාතුකාමා හි මයං භන්තො භගවත්තන්ති.

එථ තුලෙන හද්දිය, මා අනුස්සවෙන, මා පරමපරාය, මා ඉතිකිරුය, මා පිටකසම්පදාතෙන, මා තක්කභෙත්තු, මා තයභෙත්තු, මා ආකාරපරිචිතකෙකත, මා දිට්ඨිනිඤ්ඤානකඛන්තියා, මා හබ්බරුප්පාය, මා සමණො තො ගරුති. යද තුලෙන හද්දිය අත්තතාව ජාතෙය්‍යාථ, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා, ඉමෙ ධම්මා සාවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාගරහිතා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදින්නා අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති. අථ තුලෙන හද්දිය පජ්ඣෙය්‍යාථ

තං කිං මඤ්ඤාථ හද්දිය, ලොභො පුරිසස්ස අජ්ඣන්තං උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති හිතාය වා අභිතාය වාති? අභිතාය භන්තො. පුද්ධො පතායං හද්දිය, පුරිසපුග්ගලො ලොභෙන අභිභුතො පරියාදින්නවින්නො පාණමපි හන්ති, අදින්නමපි ආදියති, පරදරමපි ගච්ඡති, මුසාපි හණති, පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති. යං ස හොති දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති? එවං භන්තො.

තං කිං මඤ්ඤාථ හද්දිය, දොසො පුරිසස්ස -පෙ- මොභො පුරිසස්ස -පෙ- සාරමොභො පුරිසස්ස අජ්ඣන්තං උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති හිතාය වා අභිතාය වාති? “අභිතාය භන්තො.” සාරමොභො පතායං හද්දිය, පුරිසපුග්ගලො සාරමොභො අභිභුතො පරියාදින්නවින්නො පාණමපි හන්ති, අදින්නමපි ආදියති, පරදරමපි ගච්ඡති, මුසාපි හණති, පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති. යං ස හොති දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති? එවං භන්තො.

4. 4 5. 3.

[හඳුනා ගැනීම]

43. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙසාලියෙහි මහාවනයෙහි වූ කුටාගාර ශාලායෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි හඳුනා ගැනීම ලිවිණි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත් පස්ව තින. එකත් පස්ව හුන් හඳුනා ගැනීම ලිවිණි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සාල කෙළේ ය:

වහන්ස, මායාපී ශ්‍රමණභවත් ගෞතමයෝ යම් මායායෙකින් අත්‍යන්තිකයන්ගේ ශ්‍රාවකයන් ආවච්ඡාද කරත් නම්, එබඳු ආවච්ඡාදයාවක් දන්තාහ”යි යන තෙල කරුණ මා විසින් අසන ලද. වහන්ස, යම් ම කෙනෙක් “මායාපී ශ්‍රමණ භවත් ගෞතමයෝ යම් මායායෙකින් අත්‍යන්තිකයන්ගේ ශ්‍රාවකයන් ආවච්ඡාද කරත් නම්, එබඳු ආවච්ඡාදයාවක් දන්තාහයි” මෙසේ කීහු නම්, වහන්ස, කිම, ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද දෑ කියන්නාහු ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභුතයෙන් අභ්‍යාවසාන නො කරන්නාහු ද, ධර්මයට අනුකාරණයක් පවසන්නාහු ද, කිසි වාදනු වාදයෙක් කරුණු සහිත වූයේ විෂයන් විසින් ගැරුණි යුතු කරුණකට නො ද ඒ ද? වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාවසාන නොකරුණු කැමැතියමිහ”යි.

හඳුනා ගැනීම, තෙපි එව, අනුග්‍රහ කපායෙහිද මාගේ කපාව නහමක් ගණුව, පරමපරු කපායෙහිද නහමක් ගණුව, “තෙල මෙසේ වීල”යි දනහමක් ගණුව, අපගේ පෙළ හා යෙදෙහි ද නහමක් ගණුව, තකීග්‍රාහයෙහිද නහමක් ගණුව, තයග්‍රාහයෙහිද නහමක් ගණුව, අකාර පරිවිතකියෙහිද නහමක් ගණුව, අප සිතා ඉවසා ගත් දූෂිත හා සාසාදෙනායි ද නහමක් ගණුව, (මෙතෙම පූජ්‍යයෙකැයි) හව්‍ය රූපතායෙහිද නහමක් ගණුව, ‘මෙ මහණ අපට ගුරුහ’යි ද නහමක් ගණුව. හඳුනා ගැනීම, ‘මෙ දහමිහු අකුසල්හ. මෙ දහමිහු වරද සහිතයහ. මෙ දහමිහු නුවණැත්තන් විසින් ගර්භිතයහ. මෙ දහමිහු සපුරුණ ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු අහිත පිණිස, දුක් පිණිස, පවත්නාහ’යි තෙපි යම් කලෙක තුමු ම දන්නහු නම්, හඳුනා ගැනීම, එකල්හි තෙපි එය දුරු කරව.

හඳුනා ගැනීම, ‘එ කිමැ’යි සිතවු ද? ලොභය පුරුෂයාගේ සිත තුළ උපදනුයේ ඔහුට හිත පිණිස හෝ අහිත පිණිස උපදනේ ද? යි, ඇසුරේක. වහන්ස, අහිත පිණිස වේය’යි කිය. හඳුනා ගැනීම, ලබ්ධි වූ මෙ පුරුෂ පුද්ගල ලොභයෙන් මිඛනා ලද්දේ ලොභයෙන් ගන්නාලද සිත් ඇතියේ යමක් ඔහුට බොහෝ කලක් අවැඩ පිණිස, දුක් පිණිස වේ නම්, එබඳු පණිවා ද කෙරෙයි, අසිතාදන් ද ගණි, පරමුත් කරා ද යේ, මුසවා ද බෙණේ, මෙරමාත් එබව පිණිස සමාදන් කරවයි? එසේය, වහන්සැ යි.

හඳුනා ගැනීම, ‘එකිමැ’යි හඬවු ද? දොෂය පුරුෂයාගේ ... මොහය පුරුෂයාගේ ... සාරමහය පුරුෂයාගේ සිත තුළ උපදනුයේ හිත පිණිස හෝ අහිත පිණිස හෝ උපදනේ ද? යි. වහන්ස, අහිත පිණිස වේ යයි හඳුනා ගැනීම, සාරමහයෙන් යුත් මෙ පුරුෂ පුද්ගල සාරමහයෙන් මිඛනා ලද්දේ (සාරමහයෙන්) ගන්නාලද සිත් ඇතියේ යමක් ඔහුට දීර්ඝතාවයෙහි අහිත පිණිස, දුක් පිණිස වේ නම්, එබඳු පණිවා ද කෙරේ. අසිතාදන් ද ගණි, පරමුත් කරා ද යේ. මුසවා ද බෙණේ. මෙරමාත් එබව පිණිස සමාදන් කරවයිද? වහන්ස, එසේය.

තං කිං මඤ්ඤථ හද්දිය, ඉමෙ ධම්මා කුසලා වා අකුසලා වාති? “අකුසලා හනෙත.” සාවඡ්ඡා වා අනවඡ්ඡා වාති? “සාවඡ්ඡා හනෙත.” විඤ්ඤාගරහිතා වා විඤ්ඤාපසසත්ථා වාති? “විඤ්ඤාගරහිතා හනෙත.” සමත්තා සමාදිත්තා අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තනනී, තො වා කථං වා ඵත්ථ භොතිති? “සමත්තා හනෙත සමාදිත්තා අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තනනී. ඵවං තො ඵත්ථ භොති”ති.

ඉති බො හද්දිය, යං තං අවොචුමහ: ඵථ තුමෙහි හද්දිය, මා අනුස්සවෙන මා පරමපරාය, මා ඉතිකිරාය, -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අකුසලා ඉමෙ ධම්මා සාවඡ්ඡා ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාගරහිතා ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදිත්තා අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තනනී. අථ තුමෙහි හද්දිය, පඡ්භෙය්‍යාථාති ඉති යනතං චුතතං, ඉදමෙනං පටිච්ච චුතතං.

ඵථ තුමෙහි හද්දිය, මා අනුස්සවෙන මා පරමපරාය මා ඉතිකිරාය මා පිටකසම්පදානෙන මා තක්කභෙත්තු මා නයභෙත්තු මා ආකාරපරිචිතකෙකත මා දිට්ඨිතිඡ්ඤානකකනනියා මා හබ්බරුපතාය මා සමණො තො ගරුති. යදා තුමෙහි හද්දිය, අත්තතාව ජාතෙය්‍යාථ: ඉමෙ ධම්මා කුසලා, ඉමෙ ධම්මා අනවඡ්ඡා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාපසසත්ථා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදිත්තා භිතාය සුඛාය සංවත්තනනීති අථ තුමෙහි හද්දිය, උපසම්පජ්ඡ විහරෙය්‍යාථ.

තං කිං මඤ්ඤථ හද්දිය, අලොභො පුරිසස්ස අඡ්ඤානං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති භිතාය වා අභිතාය වාති? “භිතාය හනෙත.” අලුඳො පනායං හද්දිය, පුරිසපුග්ගලො ලොභෙන අනභිභූතො අපරියාදිත්තවිත්තො තෙව පාණං හනති. ත අදිත්තං ආදියති. ත පරදුරං ගච්ඡති. ත මුසා හණති. පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති. යං ස භොති දීඝරත්තං භිතාය සුඛායාති? “ඵවං හනෙත.”

තං කිං මඤ්ඤථ හද්දිය, අද්‍යෙසො පුරිසස්ස -පෙ- අමොභො පුරිසස්ස -පෙ- අසාරමෙහා පුරිසස්ස අඡ්ඤානං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති භිතාය වා අභිතාය වාති? “භිතාය හනෙත.” අසාරමෙහා පනායං හද්දිය, පුරිස- පුග්ගලො සාරමෙහි අනභිභූතො අපරියාදිත්තවිත්තො තෙව පාණං හනති. ත අදිත්තං ආදියති. ත පරදුරං ගච්ඡති. ත මුසා හණති. පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති. යං ස භොති දීඝරත්තං භිතාය සුඛාය සංවත්තනනීති? “ඵවමෙහනෙත”

හඳිියයෙහි, එ කිමැයි සිතවු ද, මෙදහම්හු කුසල් හෝ අකුසල් වෙන් ද? වහන්ස, අකුසල්හ යි. සාවද්‍ය හෝ වෙන්ද, අනවද්‍ය හෝ වෙන්දැයි? වහන්ස, සාවද්‍යයහ යි. නුවණැත්තන් විසින් ගර්භිත වෙන් ද, විඥයන් විසින් ප්‍රශස්ත වෙන් දැයි? වහන්ස, විඥයන් විසින් ගර්භිතයහ යි. පිරිපුන් කොට ගන්නා ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු අභිත පිණිස දුක් පිණිස පවතින් ද? නොහොත් නො පවතින් ද? මෙහිලා නොපට කෙසේ අදහස් වේ ද? වහන්ස, පිරිපුන් කොට ගන්නා ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු අභිත පිණිස, දුක් පිණිස පවත්නාහ. මෙහිලා අපට මෙසේ අදහස් වේය යි.

හඳිියයෙහි, යම් ඒ බසක් කීමෝ ද, “හඳිියෙහි, තෙපි එව, අනුග්‍රවකථා යෙනුදු නහමක් ගණුව, පරම්පරා කථායෙනුදු නහමක් ගණුව, තෙල මෙසේ වීලැයි ද නො ගණුව ... මෙ දහම්හු අකුසල්හ, මෙ දහම්හු සාවද්‍ය යහ, මෙ දහම්හු විඥයන් විසින් ගර්භිතයහ, මෙ දහම්හු පිරිපුන් කොට ගන්නා ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු අභිත පිණිස, දුක් පිණිස පවත්නාහු නම්, හඳිියෙහි, එකල්හි තෙපි එය දුරු කරව”යි, මෙසේ යමක් කියන ලද නම්, තෙල මෙ පිණිස කියන ලදි.

හඳිියයෙහි, තෙපි එව, අනුග්‍රවකථායෙනුදු නහමක් ගණුව, පරම්පරා කථායෙනුදු නහමක් ගණුව ‘මෙසේ වීලැ’යි ද නහමක් ගණුව, අපගේ පෙළ හා යෙදෙති’යි ද නහමක් ගණුව, තකිත්‍රාහයෙනුදු නහමක් ගණුව, තයත්‍රාහයෙනුදු නහමක් ගණුව, ආකාරපරිවිතකීයෙනුදු නහමක් ගණුව, අප සිතා ඉවසා ගත් දුෂ්ටය හා සැසැදෙනැයි ද නහමක් ගණුව, හව්‍ය රූපතායෙනුදු නහමක් ගණුව. මෙ මහණ අපට ගුරුහැයි නහමක් ගණුව. හඳිියයෙහි, යම් කලෙක තෙපි “මෙ දහම්හු කුසල්හ, මෙ දහම්හු අනවද්‍යයහ, මෙ දහම්හු නුවණැත්තන් විසින් පසස්තා ලදහ, මෙ දහම්හු මොනොවට ගන්නා ලද්දහු මොනොවට සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු භිතයට සුබයට වැටෙති”යි කුමු ම දන්තහු ද, හඳිියය, එ සඳ තෙපි එ දහම් උපයා වසව.

හඳිියය, එ කිමැයි සිතවු ද? අලොභය පුරුෂයා සිත උපදනේ භිත පිණිස හෝ අභිත පිණිස හෝ උපදනේ වේ ද? වහන්ස, භිත පිණිස උපද නේ ය. හඳිිය ය, අලුබ්බ වූ මේ පුරුෂපුද්ගල ලොභයෙන් නො මඛනා ලද්දේ නොගත් සිතැතියේ පරපණ නො තස්නේ වේ ද, අසිතාදන් නො ගන්නේ වේ ද, විරමු කරා නො යන්නේ වේ ද, මුසවා නො බණන්නේ වේ ද, යම් ක්‍රියායෙක් ඔහට දීඝීරාත්‍රයෙහි භිතයට සුබයට වැටේ ද, එ බව පිණිස මෙරමාත් සමාදන් කරවන්නේ වේ ද? වහන්ස, එසේ ය.

හඳිියය, එ කුමැයි හතිවු ද? අදෛශ්‍ය පුරුෂයා සිත අමොහය පුරුෂ යා සිත... අසාරමහය පුරුෂයා සිත උපදනේ භිත පිණිස හෝ අභිත පිණිස හෝ උපදනේ වේ ද? වහන්ස, භිත පිණිස ය. හඳිියය, සාරමහ රභිත මේ පුරුෂ පුද්ගල සාරමහයා විසින් නො මඛනා ලද්දේ නොගත් සිතැතියේ පරපණ නො තස්නේ වේ ද, අසිතාදන් නො ගන්නේ වේ ද, විරමු කරා නොයන්නේ වේ ද, මුසවා නො බණන්නේ වේ ද, යම් ක්‍රියායෙක් ඔහට දීඝීරාත්‍රයෙහි භිතයට සුබයට වැටේ ද, එ බව පිණිස මෙරමාත් සමාදන් කරවන්නේ වේ ද? වහන්ස, එසේ ය.

තං කිං මඤ්ඤප්ඵ භද්දිය, ඉමෙ ධම්මා කුසලා වා අකුසලා වාහි? “කුසලා භනෙන්” සාවජ්ජා වා අනවජ්ජා වාහි? අනවජ්ජා භනෙන්. විඤ්ඤාගරහිතා වා විඤ්ඤාපපසත්ථා වාහි? “විඤ්ඤාපපසත්ථා භනෙන්” සමන්තා සමාදින්නා භිතාය සුඛාය සංවත්තන්නති, තො වා කථං වා එත්ථ භොතිති? සමන්තා භනෙන් සමාදින්නා භිතාය සුඛාය සංවත්තන්නති. එවං තො එත්ථ භොති”ති.

ඉති බො භද්දිය, යන්නං අවොචුමහ “එථ තුමො භද්දිය, මා අනුස්සවෙන මා පරමපරාය මා ඉතිකිරුය මා පිටකසම්පදනෙන මා තකකහෙතු මා නයහෙතු මා ආකාරපරිවිතකෙකත මා දිට්ඨිතිජ්ඣානකකින්නියා මා භබ්බරුපතාය මා සමණො තො ගරුති.” යද තුමො භද්දිය, “අත්තනාව ජාතෙය්‍යාථ ඉමෙ ධම්මා අනවජ්ජා ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාපපසත්ථා ඉමෙ ධම්මා සමන්තා සමාදින්නා භිතාය සුඛාය සංවත්තන්නති”. අථ තුමො භද්දිය, උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාථ”ති ඉති යන්නං චිත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච චිත්තං.

යෙ බො තෙ භද්දිය, ලොකෙ සන්නො සප්පුරිසා, තෙ සාවකං එවං සමාදපෙන්නති: එහි ත්වං අමොහා පුරිස, ලොහං විතෙය්‍ය විතෙය්‍ය විහරුහි, ලොහං විතෙය්‍ය විතෙය්‍ය විහරන්නො න ලොහජං කම්මං කරිස්සයි, කායෙන වාචා මනසා. දෙසං විතෙය්‍ය විතෙය්‍ය විහරුහි, දෙසං විතෙය්‍ය විතෙය්‍ය විහරන්නො න දෙසජං කම්මං කරිස්සයි කායෙන වාචා මනසා. මොහං විතෙය්‍ය විතෙය්‍ය විහරුහි, මොහං විතෙය්‍ය විතෙය්‍ය විහරන්නො න මොහජං කම්මං කරිස්සයි කායෙන වාචා මනසා. සාරමහං විතෙය්‍ය විතෙය්‍ය විහරුහි, සාරමහං විතෙය්‍ය විතෙය්‍ය විහරන්නො න සාරමහජං කම්මං කරිස්සයි කායෙන වාචා මනසාති.

එවං චිත්තෙ භද්දියො ලිච්ඡි භගවත්තං එතදවොච: අභිකක්කන්තං භනෙන් -පෙ- උපාසකං මං භනෙන් භගවා ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණපෙනං සරණං ගතන්ති.

අපි හු තාහං භද්දිය, එවං අවචං: “එහි මෙ ත්වං භද්දිය සාවකො භොති අහං සත්ථා භවිස්සාමි”ති. තො හෙතං භනෙන්. එවං වාදිං බො මං භද්දිය එවමකුබ්බං. එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අසතා තුවජා මුසා අතුතෙන අබ්බාවිකකින්නති: මායාචී සමණො ගොතමො ආවත්තනීමායං ජාතාති යාය අඤ්ඤාතිජ්ඣානං සාවකෙ ආවටෙතිති.

භද්දිකා භනෙන් ආවටතිමායා. කල්‍යාණී භනෙන් ආවටතිමායා. පියා මෙ භනෙන් ඤාතිසාලොභිතා ඉමාය ආවටතියා ආවටෙය්‍යං. පියානම්පි මෙ අස්ස ඤාතිසාලොභිතානං දීඝරත්තං භිතාය සුඛාය. සබ්බෙ වෙපි භනෙන් බත්තියා ඉමාය ආවටතියා ආවටෙය්‍යං, සබ්බසම්පස්ස බත්තියානං දීඝරත්තං භිතාය සුඛාය. සබ්බෙ වෙපි භනෙන් බ්‍රාහ්මණා -පෙ- වෙස්සා -පෙ- සුද්දා ඉමාය ආවටතියා ආවටෙය්‍යං, සබ්බසම්පස්ස සුද්දානං දීඝරත්තං භිතාය සුඛායාති.

හඳිිය ය, එ කුමැයි හතිවු ද? මෙ දහම්හු කුසල හෝ අකුසල හෝ වෙද්ද? වහන්ස, කුසල්හ සාවද්‍ය හෝ අනවද්‍ය හෝ වෙද්ද? වහන්ස, අනවද්‍යයහ. විඥයන් විසින් ගර්භිත හෝ ප්‍රශස්ත හෝ වෙද්ද? වහන්ස, විඥයන් විසින් ප්‍රශස්තයහ. මොනොවට ගන්නා ලද්දහු මොනොවට සමාදාන කරණ ලද්දහු භිතයට සුඛයට වැටෙද්ද? නොවැටෙන්නාහු හෝ වෙද්ද? මෙහි ලා කෙබඳු අදහස් හෝ වේ ද? වහන්ස, මොනොවට ගත් මොනොවට සමාදාන කළ එ දහම්හු භිතයට සුඛයට වැටෙති. මෙහි ලා අපට මෙබඳු සිත් වෙයි.

හඳිියය, මෙසේ යම් එ බසක් කියුමෝ ද, “හදිියයෙනි, තෙපි එවු. අනුග්‍රවකථායෙනුදු තහමක් ගණුව, පරමපරාකථායෙනුදු තහමක් ගණුව, තෙල මෙසේ විලායි ද නො ගණුව, අපගේ පෙළ හා යෙදෙනි යි ද තහමක් ගණුව, තකිග්‍රාහයෙනුදු තහමක් ගණුව, තයග්‍රාහයෙනුදු තහමක් ගණුව, ආකාරපරිචිතකියෙනුදු තහමක් ගණුව, අප සිතා ඉවසා ගත් දූෂ්ටය හා සැසැදෙතැයි ද තහමක් ගණුව, හව්‍යරූපතායෙනුදු තහමක් ගණුව, මෙ මහණ අපට ගුරුහ යි ද තහමක් ගණුව. හදිියයෙනි, යම් කලෙක තෙපි “මෙ දහම්හු කුසල්හ. මෙ දහම්හු අනවද්‍යයහ මෙ දහම්හු නුවණැතියන් විසින් පසස්තා ලදහ. මෙ දහම්හු මොනවට ගන්නා ලද්දහු මොනොවට සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු භිතයට සුඛයට වැටෙති” යි තුමු ම දන්නාහු ද, හදිිය ය, එ සඳ තෙපි එ දහම් උපයා වසව යි. මෙසේ යම් බසක් කියත ලද ද. මෙ තෙල පිණිස කියත ලදී.

හඳිිය ය, ලොකයෙහි යම් සත්පුරුෂ කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු සච්චා මෙසේ සමාදන් කරවත්: “එම්බා පුරුෂය, තෝ එව, ලොහය පුත පුතා දුරු කොට වසව, ලොහය පුත පුතා දුරු කරණුයෙහි කසින් වවසින් මනසින් ලොහජකම් නො කරන්නෙහි ය. දොෂය පුත පුතා දුරු කොට වසව, දොෂය පුත පුතා දුරු කොට වසනුයෙහි කසින් වවසින් මනසින් දොෂජකම් නො කරන්නෙහි ය. මොහය පුත පුතා දුරු කොට වසව, මොහය පුත පුතා දුරු කොට වසනුයෙහි කසින් වවසින් මනසින් මොහජකම් නො කරන්නෙහි ය. සාරමහය පුත පුතා දුරු කොට වසව, සාරමහය පුත පුතා දුරු කොට වසනුයෙහි කසින් වවසින් සාරමහජකම් නො කරන්නෙහි ය.

මෙසේ වදළ කල්හි හඳිිය ලිව්වි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේ ය: “වහන්ස, ඉතා මැනව වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අද පටන් ගෙන දිවිහිම කොට සරණ ගිය උවසුවකු කොට දරන්නේ මැනවැ”යි.

“හඳිිය ය, එව තෝ මාගේ සච්චා, මම ශාස්තෘ වෙමි”යි තට මම මෙසේ කියෙමි” වේ ද? වහන්ස, තෙල බස නො වී ම ය. හඳිිය ය, මෙබඳු වාද ඇති මෙසේ බණන මට, ඇතැම් මහණ බමුණෝ අසන් තුවස් මෘෂාභූත අභූතයෙන් අභ්‍යාබ්‍යාත කෙරෙත්: “ග්‍රවණ ගෞතමයෝ මායාවිහ. යම් මායායෙකින් අත්තොටු සටුවන් ආවභීතය කොට ගණිත් ද, එබඳු ආවභීතීමායා දනිති” යි.

වහන්ස, ආවභීතීමායා හදුය, වහන්ස, ආවභීතීමායා කල්‍යාණය. වහන්ස, මාගේ ප්‍රිය වූ තැනහලේතැගෝ මේ ආවභීතීමායායෙන් ආවභීතිත වෙද්ද, මාගේ ප්‍රිය වූ තැ - සහලේ තැගතට දීඝීරාත්‍රයෙහි හිතසුඛ පිණිස වෙයි. වහන්ස, හැම කැත්තු මේ ආවභීතීමායායෙන් ආවභීතිත වෙද්ද එහැම කැත්තට දීඝීරාත්‍රයෙහි හිතසුඛ පිණිස වෙයි. වහන්ස, හැම බමුණෝ ද ... වෛශ්‍යයෝ ද ... ශුද්‍රයෝ ද මේ ආවභීතීමායායෙන් ආවභීතිත වෙද්ද එ හැම ශුද්‍රයතට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි හිතසුඛ පිණිස වෙයි.

එවමෙනං හද්දිය, එවමෙනං හද්දිය, සබ්බෙවෙපි හද්දිය, බන්ධනා ආවට්ටෙය්සං අකුසලධම්මප්පභානාය කුසලධම්මප්පභානාය, සබ්බෙසම්පසාය බන්ධනානං දීඝරතනං භිතාය සුබාය. සබ්බෙ වෙපි හද්දිය බ්‍රාහ්මණො -පෙ- වෙසායා -පෙ- සුද්දා ආවට්ටෙය්සං අකුසලධම්මප්පභානාය කුසලධම්මප්පභානාය, සබ්බෙසම්පසාය සුද්දානං දීඝරතනං භිතාය සුබාය. සද්දෙවකො වෙපි හද්දිය ලොකො සමාරකො සබ්බහමකො, සසාමණ්ඩ්‍රාහමණී පජා සද්දෙවමනුසායා ආවට්ටෙය්සං අකුසලධම්මප්පභානාය කුසලධම්මප්පභානාය, සද්දෙවකසායා ලොකසායා සමාරකසායා සබ්බහමකසායා සසාමණ්ඩ්‍රාහමණීයා පජායා සද්දෙවමනුසායාය දීඝරතනං භිතාය සුබාය. ඉමෙ වෙපි හද්දිය මහාසාලා ඉමාය ආවට්ටනිකා ආවට්ටෙය්සං අකුසලධම්මප්පභානාය කුසලධම්මප්පභානාය. ඉමෙසම්පසාය මහාසාලානං දීඝරතනං භිතාය සුබාය සවෙ වෙනෙය්සං. කො පන වාදෙ මනුසාභුතසායාති

4. 4. 5. 4

[සාප්‍රගියප්පන්නං]

44. එකං සමයං ආයසමා ආනන්දො, කොළියෙසු විහරති සාප්‍රගන්තම¹ කොළියානං නිගමො. අථ බො සම්බුද්‍රා සාප්‍රගියා කොළියප්පන්නා යෙන ආයසමා ආනන්දො තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා ආයසමන්තං ආනන්දො අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තො බො සාප්‍රගියෙ කොළියප්පන්නෙ ආයසමා ආනන්දො එතදවොච:

වත්තාරමාති බ්‍රහ්මපජ්ජා පාරිසුද්ධිපධානියඛොති තෙන හගවතා ජාතතා පසායතා අරහතා සමමාසමුද්ධෙත සමමදකතාතාති සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවන්තං සමතික්කමාය දුක්ඛදොමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය. කතමාති වත්තාරි?

සීලපාරිසුද්ධිපධානියඛං විත්තපාරිසුද්ධිපධානියඛං දිට්ඨිපාරිසුද්ධි-පධානියඛං විමුක්තිපාරිසුද්ධිපධානියඛං.

කතමඤ්ච බ්‍රහ්මපජ්ජා සීලපාරිසුද්ධිපධානියඛං? ඉධ බ්‍රහ්මපජ්ජා භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. අයං වුච්චති බ්‍රහ්මපජ්ජා, සීලපාරිසුද්ධි. ඉති එවරුපිං සීලපාරිසුද්ධිං අපරිපූරිං වා පරිපූරෙස්සාමි, පරිපූරිං වා තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤාය අනුගහෙස්සාමිති, යො තත්ථ ඡන්දො ව වායාමො ව උස්සාහො ව උස්සාලෙති ව අප්පට්ඨානී ව සති ව සම්පජ්ඤායං ව. ඉදං වුච්චති බ්‍රහ්මපජ්ජා සීලපාරිසුද්ධිපධානියඛං.

කතමඤ්ච බ්‍රහ්මපජ්ජා විත්තපාරිසුද්ධිපධානියඛං? ඉධ බ්‍රහ්මපජ්ජා භික්ඛු විච්චෙව කාමෙහි -පෙ- [පඨමං කාමං -පෙ- දුතියං කාමං -පෙ- තතියං කාමං -පෙ-] වතුත්ථං කාමං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං වුච්චති බ්‍රහ්මපජ්ජා, විත්තපාරිසුද්ධි. ඉති එවරුපිං විත්තපාරිසුද්ධිං අපරිපූරිං වා පරිපූරෙස්සාමි, පරිපූරිං වා තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤාය අනුගහෙස්සාමිති. යො තත්ථ ඡන්දො ව වායාමො ව උස්සාහො ව උස්සාලෙති ව අප්පට්ඨානී ව සති ව සම්පජ්ඤායං ව. ඉදං වුච්චති බ්‍රහ්මපජ්ජා විත්තපාරිසුද්ධිපධානියඛං.

1. සාප්‍රගං නාම, මුඡ්ඤ.

හදදිය ය, තෙල එසේ ම ය. හදදියය, තෙල එසේ ම ය. හදදියය, හැමකැන්හු අකුලබම්ප්‍රතිලාභය පිණිස කුලබම්ප්‍රතිලාභය පිණිස ආවතීතින වෙන් තම් හැම කැන්හට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි නිතසුබ පිණිස වෙයි. හදදියය, හැම බමුණෝ ද ... වෛශ්‍යයෝ ද ... ශුද්‍රයෝ ද අකුලබම්ප්‍රතිලාභය පිණිස කුලබම්ප්‍රතිලාභය පිණිස මේ ආවතීතිමායායෙන් ආවතීතින වෙද්ද, එ හැම ශුද්‍රයනට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි නිතසුබ පිණිස වෙයි. හදදියය, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකය, භෞත බමුණන් සහිත දෙවිමිතිසුන් සහිත සත්‍යාධ්‍යාප්‍රජා තොමෝ අකුලබම්ප්‍රතිලාභය පිණිස කුලබම්ප්‍රතිලාභය පිණිස ආවතීතින වෙන් තම් මරුන් සහිත බමුන් සහිත සදේවක ලොකයාගේ, භෞතබමුණන් සහිත දෙවිමිතිසුන් සහිත සත්‍යාධ්‍යාප්‍රජාවගේ දීර්ඝරාත්‍රයෙහි නිත පිණිස සුබ පිණිස වන්නේ ය. හදදියය, මේ මහාසාලවෘක්‍ෂයෝ ද අකුලබම්ප්‍රතිලාභය පිණිස කුලබම්ප්‍රතිලාභය පිණිස මේ ආවතීතිමායායෙන් ආවතීතින වෙන් ද, ඉදින් සිතන්නාහු තම් මේ මහාසාලවෘක්‍ෂයනට පවා දීර්ඝරාත්‍රයෙහි නිතසුබ පිණිස වන්නේ ය. මනුෂ්‍ය වූවක්හට නියනු ම නිම යි.

4. 4. 5. 4.

[සාප්‍රගිය සූත්‍රය]

14 එක් සමයෙක්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ කොළිය දතවිති සාප්‍රගි තම් කොළිය නියමිමගි වැඩ වසන්නාහ. එකල්හි බොහෝ සාප්‍රගිය කොළිය පුත්‍රයෝ ආයුෂ්මත් අතද තෙරුන් කරා එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් වැද එකත්පස්ව හුන්න. එකත්පසෙක හුන් සාප්‍රගිය කොළිය පුත්‍රයනට ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ තෙල කිහ.

ව්‍යග්‍හපඡ්ඡයෙහි, යථාථී දන්නාවූ යථාථී දන්නාවූ අතීත් සමයක් සමුද්ධි වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනවට පවසන ලද සත්‍යයන්ගේ විශුද්ධිය පිණිස වූ ශොකපරිදේවයන්ගේ සමතික්‍රමයට, දුක් දෙමි-නස් දුරලනුවට න්‍යායාධිගමයට නිවිණ සාක්‍ෂ්‍යාත්කාරයට මෙ සතර පාරි-සුද්ධි පටානියඞග කෙනෙහි. කවර සතර කෙනෙක යත්:

සීලපාරිසුද්ධිපටානියඞගය, විත්තපාරිසුද්ධිපටානියඞගය, දිට්ඨිපාරිසුද්ධි පටානියඞගය, විමුක්තිපාරිසුද්ධිපටානියඞග යි.

ව්‍යග්‍හපඡ්ඡයෙහි, සීලපාරිසුද්ධිපටානියඞගය කවරේ යත්: ව්‍යග්‍හ-පඡ්ඡයෙහි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ... ශික්‍ෂා පදයන්හි සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි. ව්‍යග්‍හපඡ්ඡයෙහි, මේ ශීලපාරිසුද්ධි යයි කියනු ලැබේ. මෙසේ අපරිපූර්ණ වූ හෝ මෙ බඳු ශීලපාරිසුද්ධිය පුරන්නෙමි. පරිපූර්ණ වූ හෝ ශීලපාරිසුද්ධිය එ එ කරුණෙහි විදගීතාප්‍රඥ-යෙන් අනුගත්තෙමි යි එහිලා යම් ඡන්දයෙක් හා යම් ව්‍යායාමයෙක් හා යම් උත්සාහයෙක් හා යම් උත්සොලභියෙක් හා අප්‍රතිවානියෙක් හා ස්මතියෙක් හා සමයක් ප්‍රඥයෙක් හා වේ නම්, ව්‍යග්‍හපඡ්ඡයෙහි, මේ ශීලපාරිසුද්ධිපටානියඞග යි කියනු ලැබේ.

ව්‍යග්‍හපඡ්ඡයෙහි, විත්තපාරිසුද්ධිපටානියඞගය හා කවරේ යත්: ව්‍යග්‍හපඡ්ඡයෙහි, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන්ව ම ... [ප්‍රථමධ්‍යාතයට ... ද්විතීයධ්‍යාතයට ... තෘතීයධ්‍යාතයට ...] චතුර්ථධ්‍යාතයට එළඹ වෙසෙයි. ව්‍යග්‍හපඡ්ඡයෙහි, මේ විත්තපාරිසුද්ධි යි කියනු ලැබේ. මෙසේ අපරිපූර්ණ වූ හෝ මෙ බඳු විත්තපාරිසුද්ධිය පුරන්නෙමි යි පරිපූර්ණ වූ හෝ විත්තපාරිසුද්ධිය එ එ කරුණෙහි විවසුන් තැණින් අනුගත්තෙමි යි එහි යම් ඡන්දයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා උපසංග්‍රහියෙක් හා අප්‍රතිවානියෙක් හා ස්මතියෙක් හා සමයක් ප්‍රඥයෙක් හා වේ නම් ව්‍යග්‍හ-පඡ්ඡයෙහි, මේ විත්තපාරිසුද්ධිපටානියඞග යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච බ්‍යග්ඝපඡ්ඡා දිට්ඨිපාරිසුද්ධිපධානියඛං? ඉධ බ්‍යග්ඝපඡ්ඡා හිකමු ඉදං දුක්ඛනාති යථාභූතං පඡානාති -පෙ- අයං දුක්ඛසමුදයොති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධොති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පඡානාති. අයං චුච්චති බ්‍යග්ඝපඡ්ඡා දිට්ඨිපාරිසුද්ධි. ඉති එවරුපිං දිට්ඨිපාරිසුද්ධිං අපරිපූරිං වා පරිපූරෙස්සාමි පරිපූරිං වා තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤාය අනුගහගෙස්සාමිති යො තත්ථ ඡන්දො ච වායාමො ච උස්සාහො ච උස්සොළුති ච අප්පට්ඨානී ච සති ච සමපඡඤ්ඤං ව. ඉදං චුච්චති බ්‍යග්ඝපඡ්ඡා දිට්ඨිපාරිසුද්ධිපධානියඛං.

කතමඤ්ච බ්‍යග්ඝපඡ්ඡා විමුක්තිපාරිසුද්ධිපධානියඛං? ස ඛො සො බ්‍යග්ඝපඡ්ඡා අරියසාවකො ඉමිනා ච සීලපාරිසුද්ධිපධානියඛොත සමන්තාගතො ඉමිනා ච විතනපාරිසුද්ධිපධානියඛොත සමන්තාගතො ඉමිනා ච දිට්ඨිපාරිසුද්ධිපධානියඛොත සමන්තාගතො රජනීයෙසු ධම්මෙසු විතතං විරුජෙති, විමොචනීයෙසු ධම්මෙසු විතතං විමොචයති, සො රජනීයෙසු ධම්මෙසු විතතං විරුජෙත්වා විමොචනීයෙසු ධම්මෙසු විතතං විමොචෙත්වා සමමා විමුක්තිං ජුසති. අයං චුච්චති බ්‍යග්ඝපඡ්ඡා විමුක්තිපාරිසුද්ධි. ඉති එවරුපිං විමුක්තිපාරිසුද්ධිං අපරිපූරිං වා පරිපූරෙස්සාමි පරිපූරිං වා තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤාය අනුගහගෙස්සාමිති යො තත්ථ ඡන්දො ච වායාමො ච උස්සාහො ච උස්සොළුති ච අප්පට්ඨානී ච සති ච සමපඡඤ්ඤංව. ඉදං චුච්චති බ්‍යග්ඝපඡ්ඡා විමුක්තිපාරිසුද්ධිපධානියඛං.

ඉමානි ඛො බ්‍යග්ඝපඡ්ඡා චිත්තාරි පාරිසුද්ධිපධානියඛානි, තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසමුද්දොති සමමදකිකානාති සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමිතිකකමාය දුක්ඛදොමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අබ්ගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

4. 4. 5. 5.

[වප්පසුතං]

45. එකං සමයං භගවා සකෙකස්ස විහරති කපිලවක්ඛුසමිං නිශ්‍රොධාග්ගමො. අථ ඛො චස්සො සකෙකා නිගණ්ඨසාවකො යෙන ආයස්මා මහාමොගගලානො තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිත්වා ආයස්මිත්තං මහාමොගගලානං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො වප්පං සකකං නිගණ්ඨසාවකං ආයස්මා මහාමොගගලානො එතදවොච:

ඉධස්ස වප්ප කායෙන සංවුතො වාචාය සංවුතො මනසා සංවුතො අවිජ්ජාචිරුගා විජ්ජුප්පාදා, පස්සාසි තො නිං වප්ප නං සානං යතො නිදානං පුරිසං දුක්ඛවෙදනීයා ආසවා අස්සවෙය්‍යං අභිසමපරුයන්ති, පස්සාමො භන්තො නං සානං. ඉධස්ස භන්තො පුබ්බෙ පාපකමමං කතං අවිපක්ඛවිපාකං තතො නිදානං පුරිසං දුක්ඛවෙදනීයා ආසවා අස්සවෙය්‍යං අභිසමපරුයන්ති.

ව්‍යංග්‍යපඡ්ඡයෙති, දිට්ඨිපාරිසුද්ධි පටිපාටියෙහි කවරෙ යන්: ව්‍යංග්‍යපඡ්ඡයෙති, මෙ සස්තෙහි මහණ මෙ දුක්ඛාසි යථාභූතය දන්නේ ය ... මෙ දුක්ඛසමුදය සි ... මෙ දුක්ඛනිරෝධය සි ... මෙ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපත්ති ය සි යථා භූතය දන්නේ ය. ව්‍යංග්‍යපඡ්ඡයෙති, මෙ දිට්ඨි-පාරිසුද්ධි සි කියනු ලැබේ. මෙසේ අපරිපූර්ණ වූ හෝ මෙබඳු දිට්ඨිපාරිසුද්ධිය පුරත්තෙමි සි පරිපූර්ණ වූ හෝ දිට්ඨිපාරිසුද්ධිය එ එ කරුණෙහි විවස්තත් නැණින් අනුගත්තෙමි සි එහි යම් ඡන්දයෙක් හා ව්‍යංග්‍යයෙක් හා උත්සාහයෙක් උත්සොලභියෙක් හා අප්‍රතිවාතියෙක් හා ස්මෘතියෙක් හා සම්ප්‍රජ්‍යායෙක් හා චේතමි, ව්‍යංග්‍යපඡ්ඡයෙති, මෙ දිට්ඨිපාරිසුද්ධි පටිපාටියෙහි සි කියනු ලැබේ.

ව්‍යංග්‍යපඡ්ඡයෙති, විමුක්ති පාරිසුද්ධිපටිපාටියෙහි කවරෙ යන්: ව්‍යංග්‍යපඡ්ඡයෙති, එම අරිසවු මෙ ශිලපාරිශුද්ධිපටිපාටියෙහි කවරෙ යන් හා සමෙකා-ගත වූයේ මෙ විතතපාරිශුද්ධිපටිපාටියෙහි කවරෙ යන් හා සමත්වගත වූයේ මෙ දිට්ඨිපාරිසුද්ධි පටිපාටියෙහි කවරෙ යන් හා සමත්වගත වූයේ රාගයට කරුණු වූ ඉෂ්ටාලම්භිකයන් නිමිති කොට සිත වෙන් කොට ලබයි. විමෝචනීය ආලම්භික-යන් නිමිති කොට සිත මුදලයි. හෙ රජනීය ධර්මයන්හි සිත වෙන් කොට ලා විමෝචනීය ධර්මයන්හි සිත මුදවා සමයක් හෙතුයෙන් අතීත්ඵල විමුක්තිය (නැණපහසින්) පහසින්නේ ය. ව්‍යංග්‍යපඡ්ඡයෙති, මෙ විමුක්තිපාරිසුද්ධිය සි කියනු ලැබේ. මෙසේ අපරිපූර්ණ වූ හෝ මෙ බඳු විමුක්තිපාරිසුද්ධිය පුරත්තෙමි, පරිපූර්ණ වූ හෝ විමුක්තිපාරිසුද්ධිය එ එ තත්ති ප්‍රඥයෙන් අනුගත්තෙමි සි එහි යම් ඡන්දයෙක් හා ව්‍යංග්‍යයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා උත්සොලභියෙක් හා අප්‍රතිවාතියෙක් හා ස්මෘතියෙක් හා සම්ප්‍රජ්‍යායෙක් හා චේතමි ව්‍යංග්‍යපඡ්ඡයෙති, මෙ විමුක්තිපාරිසුද්ධිපටිපාටියෙහි සි කියනු ලැබේ.

ව්‍යංග්‍යපඡ්ඡයෙති, සියල්ල දන්නා, සියල්ල දක්නා අතීත් සමයක් සමුද්ධි එ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සතතයන්ගේ විශුද්ධිය පිණිස ශෝකපරිදේවයන්ගේ සමතික්‍රමය පිණිස දුක්ඛදොෂානුත්තරයේ අත්භූතය පිණිස න්‍යායයාගේ අභිගමය පිණිස නිව්‍යාණයාගේ සාසනාත්කාරය පිණිස මොනොවට පවසන ලද මෙ සතර පාරිසුද්ධි පටිපාටියෙහි සි.

4. 4. 5. 5.

[වස්සසූත්‍රය]

45. එක් සමයෙක්හි භග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාඛ්‍යාජනපදයෙහි කිඹුල්වත් පුර අසල න්‍යාශ්‍රෝධාගමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි නුවට සවු වස්ස ශාඛ්‍ය ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් කරු එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් වැද එකත්පස්ව හිත. එකත්පස්සක හුන් නුවටසවු වස්ස ශාඛ්‍යහට ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ තෙල කිහි.

වප්පයෙති, අවිද්‍යා විරහයෙන් මාභීවිද්‍යා උත්පාදයෙන් මෙ සස්තෙහි [මහණ] කසින් සංවෘත වූයේ වචනයෙන් සංවෘත වූයේ සිතින් සංවෘත වූයේ චේතියි. වප්පයෙති, යමක් නිදන කොට දුක්ඛවේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ ආසුචයෝ පුරුෂයා පරලොචිති අනුබදනානු නම් එ කරුණතො දක්තෙහිදුසි? වහන්ස, එ කරුණ මම් දක්තෙමි: වහන්ස, මෙ ලොවිති - නො පැහැනු විපාක ඇති පෙර කළ පාපකම්මයෙක් වන්නේ ය. එ හෙතෙයින් දුක්ඛ ප්‍රත්‍යය වූ ආසුචයෝ පුරුෂයා පරලොචිති දුනුබදනාහ සි.

අයඤ්ච බො පතායසමනො මහාමොගගලානස්ස වප්පන සකෙකන නිගණ්ඨසාවකෙන සද්ධං කථා විප්පකතා හොති. අථ බො භගවා සායනහස්මයං පතිසලාතා චුට්ඨිතො යෙනුපට්ඨානසාලා තෙනුපසඞ්ගම්. උපසඞ්ගම්නිං පඤ්ඤානෙන ආසනෙ නිසීදී. නිසජ්ඣ බො භගවා අයසමනං මහාමොගගලානං එතදවොච: කාය නුත් මොගගලාන එතරති කථාය සනනිසිනා කා ව පන වො අනතර කථා විප්පකතාති.

ඉදං භනෙත වප්පං සකකං නිගණ්ඨසාවකං එතදවොච: ඉධස්ස වප්ප කායෙන සංචුතො වාචාය සංචුතො මනසා සංචුතො අවිජ්ජාචරිතා විජ්ජුප්පාදා, පස්සාසි නො නිං වප්ප තං ඨාතං යතො නිදං පුරිසං දුක්ඛවෙදනීයා ආසවා අස්සවෙය්‍යං අභිසම්පරායනති? එවං චුතෙන භනෙත වප්පා සකකා නිගණ්ඨසාවකො මං එතදවොච: පස්සාමහං භනෙත තං ඨාතං: ඉධස්ස භනෙත පුබ්බෙ පාපකමමං කතං අවිපක්කවිපාකං තතො නිදං පුරිසං දුක්ඛවෙදනීයා ආසවා අස්සවෙය්‍යං අභිසම්පරායනති. අයං බො භනෙත වප්පන සකෙකන නිගණ්ඨසාවකෙන සද්ධං කථා විප්පකතා, අථ භගවා අනුප්පනෙතාති

අථ බො භගවා වප්පං සකකං නිගණ්ඨසාවකං එතදවොච: සවෙ බො මෙ නිං වප්ප අනුඤ්ඤායාසඤ්චව අනුජාතෙය්‍යාසි, පටිකෙකාසිතබ්බඤ්ච පටිකෙකාසෙය්‍යාසි, යස්ස ච මෙ භාසිතස්ස අත්ථං න ජාතෙය්‍යාසි, මමෙවෙත්ථ උතාරිං පටිපුච්ඡියාසි: ඉදං භනෙත කථං, ඉමස්ස කො අත්ථො?ති සියා නො එත්ථ කථාසලාපොති.

අනුඤ්ඤායාසං වෙවාහං භනෙත භගවතො අනුජාතිස්සාමි. පටිකෙකාසිතබ්බඤ්ච පටිකෙකාසියාමි. යස්ස වාහං භගවතො භාසිතස්ස අත්ථං න ජාතිස්සාමි, භගවතං යෙවෙත්ථ උතාරිං පටිපුච්ඡියාමි: ඉදං භනෙත කථං ඉමස්ස කිත්ථොති? හොතු නො එත්ථ කථාසලාපොති.

තං කිං මඤ්ඤාසි වප්ප, යෙ කායසමාරම්භපච්චයා උප්පජ්ජනති ආසවා විසාතපරිප්පාහා කායසමාරම්භා පටිච්චිතස්ස එවංස තෙ ආසවා විසාතපරිප්පාහා න හොනති සො තචඤ්ච කමමං ත කරොති. පුරුණඤ්ච කමමං චුස්ස චුස්ස බ්‍යනනි කරොති. සඤ්චිකා නිජ්ජරා අකාලිකා එභිපස්සිකා ඔපනයිකා පච්චතනං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤාතිති. පස්සාසි නො නිං වප්ප තං ඨාතං යතො නිදං පුරිසං දුක්ඛවෙදනීයා ආසවා අස්සවෙය්‍යං අභිසම්පරායනති? නො හෙතං භනෙත.

තං කිං මඤ්ඤාසි වප්ප, යෙ වචිසමාරම්භපච්චයා උප්පජ්ජනති ආසවා විසාතපරිප්පාහා වචිසමාරම්භා පටිච්චිතස්ස එවංස තෙ ආසවා විසාතපරිප්පාහා න හොනති, සො තචඤ්ච කමමං ත කරොති. පුරුණඤ්ච කමමං චුස්ස චුස්ස බ්‍යනනිකරොති. සඤ්චිකා නිජ්ජරා අකාලිකා එභිපස්සිකා ඔපනයිකා පච්චතනං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤාතිති. පස්සාසි නො නිං වප්ප තං ඨාතං යතො නිදං පුරිසං දුක්ඛවෙදනීයා ආසවා අස්සවෙය්‍යං අභිසම්පරායනති? නො හෙතං භනෙත.

ආයුෂ්මත් මහමුලෙන් තෙරණුවන්ගේ නුවට සවු වප්ප ශාකාසා සමග වූ මෙ කථාව ද අඩාල කරණ ලද වෙයි. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් වේලෙහි පිළිසලනින් නැති සිටියාහු උපසාදන ශාලාව කරා එළඹී සේකා එළඹී පැනවූ ආසනයෙහි වැඩහුන් සේක. වැඩ හිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් මහමුලෙන් තෙරණුවන්හට තෙල වදාල සේක: මොහොලොතයෙහි, දැන් තෙපි කවර කථායෙකින් හුන්නහු ද, නොපවිසින් කවර අතුරු කථායෙකුත් අඩාල කරණ ලද ද යි.

වහන්ස, මෙහි මම නුවට සවු වප්ප ශාකාසාට තෙල කීමි: වප්පයෙහි, මෙහි (මහණ) අවිද්‍යා චිරාගයෙන් විද්‍යා - උත්පාදයෙන් කසින් සංවාත වූයේ වචනයෙන් සංවාත වූයේ මනසින් සංවාත වූයේ වෙයි. වප්පයෙහි, යම් හෙතුයෙකින් දුඃඛවෙදනීය ආසුවයෝ අභිසම්පරායෙහි පුරුෂයා ලුහුබඳනාහු නම් තෝ එකරුණ දන්නිදැ”යි. වහන්ස, මෙසේ කියූ කල්හි නුවටසවු වප්පශාකාස මට තෙල කීයේ ය: “වහන්ස, තෙල කරුණ මම දන්මි වහන්ස, නො පැසුනු විපාක ඇති පෙර කළ පාපකමියෙක් වන්නේ ය. එ හෙතුයෙන් අභිසම්පරායෙහි දුඃඛවෙදනීය ආසුවයෝ පුරුෂයා ලුහුබඳනාහයි. වහන්ස, නුවටසවු වප්ප ශාකාස සමග අඩාල කළ කථාව මේ වෙයි එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුප්‍රාණායක යි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුවටසවු වප්ප ශාකාසාට තෙල වදාලන: වප්පයෙහි, ඉදින් තෝ මට අනුඥ කටයුත්තක් ම අනුදන්තෙහි නම් ප්‍රතික්‍රොශ කටයුත්තක් ප්‍රතික්‍රොශ කරන්නෙහි නම් මාගේ යම් ම භාෂිතයෙක අරුත් නො දන්නි නම් තෙල කරුණෙහි මන්තෙහි මා ම පුළුවස්තෙහි නම් “වහන්ස, මෙ කෙසේය, මෙහි අභී කවරැ”යි මෙහි ලා අපගේ කථා සලලාපයෙක් වන්නේ යයි.

වහන්ස, භ්‍යවතුන් වහන්සේගේ අනුඥ කටයුත්තක් ම මම අනුදන්තෙමි. ප්‍රතික්‍රොශ කටයුත්තක් ම ප්‍රතික්‍රොශ කෙරෙමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ යම් ම භාෂිතයකත් අභීය නො දනිමි නම් එහි ලා මතුයෙහිද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම පුළුවස්තෙමි “වහන්ස, මෙ කෙසේ ය, මෙහි අරුත් කවරැ” යි. මෙහි ලා අපගේ කථාසලලාපයෙක් වේව යි.

වප්පයෙහි, එ කීමැයි සිතව, කායකමීප්‍රත්‍යය කොට ඇති විඝාතපරිදහ-කර වූ යම් ආසුව කෙනෙක් වෙත් නම් කායකමීප්‍රත්‍යයෙන් චිරත වූ ඔහට විඝාතපරිදහකර වූ එ ආසුවයෝ නොවෙත් නම් හේ අභිතව කමී ද නො කෙරේ නම් පුරුතත කමීය ද පැහැසැ පැහැසැ විගතානන කෙරේ නම් කෙලෙස් දිරවන ප්‍රතිපත් සාන්ද්‍රවේක වූවා අකාලික වූවා ‘එව, බලව’ යනුවට නිසි වූවා උපනයනාභී වූවා විඥයන් විසින් ප්‍රත්‍යාත්මයෙහි ලා වෙදිතව්‍ය වෙයි. වප්පය, තෝ යම් හෙයෙකින් දුඃඛවෙදනීය වූ ආසුවයෝ අභිසම්පරා-යෙහි පුරුෂයා ලුහුබඳනාහු නම් එබඳු කරුණක් දක්නෙහි දෑ යි වහන්ස, තෙල නැත්මැ යි.

වප්පය, වාක්කමීප්‍රත්‍යයෙන් දුක් හා කායික වෛතසිකපරිදහය ඇති-කරණ යම් ආසුව කෙනෙක් උපදනාහු නම් වාක්කමීයෙන් වැලකී ඔහට දුඃඛපරිදහ ඇතිකරණ එම ආසුවයෝ මෙ පරිද්දෙන් නොවන්නාහු නම් හෙ අභිතවකමී නො කෙරේ නම් පැරණි කමී ද පැහැසැ පැහැසැ විගතානන කෙරේ නම් කෙලෙස් දිරවන ප්‍රතිපත් සාන්ද්‍රවේක වූවා අකාලික වූවා එව බලව යන විධානයට නිසි වූවා උපනයනාභී වූවා විඥයන් විසින් ප්‍රත්‍යාත්ම-යෙහි ලා දතයුතු වෙයි. වප්ප, තෝ යම් කරුණෙකින් දුඃඛවෙදනීය ආසුවයෝ පරලොචිති ලුහුබඳනාහු නම් එ කරුණ දන්නි දෑ යි වහන්ස, තෙල නො වේ ම ය.

නං තිං මඤ්ඤසි වප්ප, යෙ මනොසමාරම්භපච්චයා උපපජ්ජන්ති ආසවා විසානපරිලාභා මනොසමාරම්භා පටිවීරනස්ස එවංස තෙ ආසවා විසානපරිලාභා න භොනති. සො නවඤ්ඤ කම්මං න කරොති. පුරුණඤ්ඤ කම්මං පුස්ස පුස්ස බ්‍යන්තිකරොති. සඤ්චිකා නිජ්ජරා අකාලිකා එතිපස්සිකා ඔපනසිකා පච්චතනං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤාතිති. පස්සසි තො ත්වං වප්ප නං සානං යතො නිදනං පුරිසං දුක්ඛවෙදනීයා ආසවා අස්සවෙය්‍යං අභිසම්පරායනති? නො භෙනං භනෙන.

නං තිං මඤ්ඤසි වප්ප, යෙ අවිජ්ජාපච්චයා උපපජ්ජන්ති ආසවා විසාන-පරිලාභා. අවිජ්ජාපිට්ඨයා විජ්ජ්ප්පාදා එවංස තෙ ආසවා විසානපරිලාභා න භොනති. සො නවඤ්ඤ කම්මං න කරොති. පුරුණඤ්ඤ කම්මං පුස්ස පුස්ස බ්‍යන්තිකරොති සඤ්චිකා නිජ්ජරා අකාලිකා එතිපස්සිකා ඔපනසිකා පච්චතනං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤාතිති. පස්සසි තො ත්වං වප්ප නං සානං යතො නිදනං පුරිසං දුක්ඛවෙදනීයා ආසවා අස්සවෙය්‍යං අභිසම්පරායනති? නො භෙනං භනෙන.

එවං සම්මා විමුත්තවිතනස්ස බො වප්ප භික්ඛුතො ඡ සන්තනවිහාරා අභිගතා භොනති. සො චක්ඛුතා රූපං දිස්වා තෙව සුමතො භොති. න දුමමතො උපෙක්ඛකො විහරති සතො සම්පජාතො. සොතෙන සද්දං සුත්වා -පෙ- සාතෙන ගන්ධං සාගිත්වා -පෙ- ඡ්වහාය රසං සාගිත්වා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුඨිත්වා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය තෙව සුමතො භොති න දුමමතො උපෙක්ඛකො විහරති සතො සම්පජාතො. සො කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමානො කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමිති පජානාති. ජීවිතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමානො ජීවිතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමිති පජානාති. කායස්ස හෙදා උදධං ජීවිතපරියාදානා ඉධෙව සබ්බවෙදසිතාති අතභිතඤ්ඤාති සීතිහවිස්සන්තිති පජානාති.

සොයථාපි වප්ප පුණං පටිච්ච ඡායා පඤ්ඤායති. අථ පුරිසො ආගචෙජ්ජයා කුඤ්ඤපිට්ඨකං¹ ආදාය. සො නං පුණං මූලෙ ඡ්ඤෙය්‍ය. මූලෙ ඡේත්වා² පට්ඨබ්බෙය්‍ය. පට්ඨබ්බෙත්වා මූලාති උදධරෙය්‍ය. අන්තමසො උසිරනාලි³ මන්තානිපි. සො නං පුණං බණ්ඩාබණ්ඩිකං ඡ්ඤෙය්‍ය, බණ්ඩාබණ්ඩිකං ඡේත්වා² එාලෙය්‍ය. එාලෙත්වා සකලිකං සකලිකං කරෙය්‍ය. සකලිකං සකලිකං කර්ත්වා⁴ වාතාතපෙ විසොසෙය්‍ය. වාතාතපෙ විසොසෙත්වා අග්ගිතා ඩහෙය්‍ය. අග්ගිතා ඩගිත්වා⁵ මසිං කරෙය්‍ය. මසිං කර්ත්වා මහාවාතෙ වා ඔපුතෙය්‍ය. තදියා වා සිසසොතාය පවාහෙය්‍ය. එවං හිස්ස වප්ප යා පුණං පටිච්ච ඡායා, සා උච්ඡින්නාමූලා තාලාවඤ්ඤාති අතභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා.

එවමෙව බො වප්ප එවං සම්මා විමුත්තවිතනස්ස භික්ඛුතො ඡ සන්තන-විහාරා අභිගතා භොනති. සො චක්ඛුතා රූපං දිස්වා තෙව සුමතො භොති, න දුමමතො. උපෙක්ඛකො විහරති සතො සම්පජාතො. සොතෙන සද්දං සුත්වා -පෙ- සාතෙන ගන්ධං සාගිත්වා -පෙ- ඡ්වහාය රසං සාගිත්වා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුඨිත්වා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය තෙව සුමතො භොති, න දුමමතො. උපෙක්ඛකො විහරති සතො සම්පජාතො. සො කාය-පරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමානො කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමිති පජානාති. ජීවිතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමානො ජීවිතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමිති පජානාති. කායස්ස හෙදා උදධං ජීවිතපරියාදානා ඉධෙව සබ්බවෙදසිතාති අතභිතඤ්ඤාති සීතිහවිස්සන්තිති පජානාති.

1. කුඤ්ඤපිට්ඨකං - මජ්ඣ. 2. මූලෙ ඡ්ඤෙත්වා - මජ්ඣ. 3. උසිරනාලිමන්තානිපි - මජ්ඣ. 4. කර්ත්වා - මජ්ඣ. 5. ඩගිත්වා - මජ්ඣ.

වප්පය, මනාකම්ප්‍රත්‍යයෙන් දුඃඛපරිදහ ආතිකරණ යම් ආසුව කෙනෙක් උපදිත් නම් මනාකම්ප්‍රත්‍යයෙන් වැළකියහුට විඝාතපරිදහකර වූ මේ ආසුවයෝ වෙසෙසින් තොවන්තාහු නම් එ අභිතව කමින් තො කෙරේ නම් පැරණි කමින් පැහැසි පැහැසි විගතානන කෙරේ නම් නිර්ජර ප්‍රතිපත් සාන්ද්‍රෂ්ටික වුවා අකාලික වුවා එව බලව යන විධානයට නිසි වුවා උපතය-නාභී වුවා විඥයන් විසින් ප්‍රත්‍යාත්මයෙහිලා දනසුතු වෙයි. වප්පය, තෝ යම් කරුණෙකින් දුඃඛවෙදනීය ආසුවයෝ පරලොචිතිදී පුරුෂයා අනුබදනාහු නම් එ කරුණු දක්නි දැයි? වහන්ස, තෙල තො වේ මැයි.

වප්පය, එ කීමැයි සිතව, අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයෙන් විඝාතපරිදහකර යම් ආසුව-කෙනෙක් උපදනාහු නම් අවිද්‍යාවිරාගයෙන් විද්‍යා-උත්පාදයෙන් විඝාත පරිදහකර එ ආසුවයෝ මේ සෙයින් ඔහට තො වෙත් නම් හේ අභිතව කමින් තො කෙරේ නම් පුරුතන කමින් පැහැසි පැහැසි විගතානන කෙරේ නම් නිර්ජර ප්‍රතිපත් සාන්ද්‍රෂ්ටික වුවා අකාලික වුවා එහි, පසා, යන විධියට නිසි වුවා උපතයනාභී වුවා විඥයන් විසින් තමන් තුළ ලා දනසුතු වුවා වෙයි. වප්පය, යම් කරුණකින් දුඃඛවෙදනීය ආසුවයෝ පරලොචිතිදී පුරුෂයා අනුබදනාහු නම් එබඳු කරුණක් දක්නි දැයි? වහන්ස, තෙල තැන් මැයි.

වප්පය, මෙසේ සමයක් හෙතෙයින් විමුක්තවිතන ඇති මහණහු විසින් ඡව සතනවිහාර කෙනෙක් අභිගත වෙත්. හෙ වක්‍ෂුර්විඥානයෙන් රූපා-යතනයක් දැක සතුටු සිත් ඇතියේ තො මැ වෙයි. තො සතුටු සිත් ඇතියේ තො මැ වෙයි. ස්මිති ඇතියේ සමයක් ප්‍රඥ ඇතියේ උපෙක්‍ෂකව වෙසෙයි. ශ්‍රෝත්‍රවිඥානයෙන් ශබ්දයතනයක් අසා... ස්ත්‍රීණවිඥානයෙන් ගන්ධායතනයක් ඉවසා... ජ්ඣ්වාචිඥානයෙන් රසායතනයක් විඳ... කායවිඥානයෙන් ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යා-යතනයක් පැහැසි... මනෝවිඥානයෙන් ධර්මායතනයක් දැනා තො ම සතුටු වෙයි. තො ම අසතුටු වෙයි. සිති ඇතියේ මනා නුවණ ඇතියේ උපෙක්‍ෂකව වෙසෙයි. කායපරිවර්තන වූ (පඤ්චාදාරික) වෙදනාව විදිනුයේ කාය-පයභිනතික වෙදනාව විදිමි යි දන්නේ ය. ජීවිතපරිපතනික වූ වෙදනාව විදිනුයේ ජීවිතපරිපතනික වෙදනාව විදිමි යි දන්නේ ය. කරජකායයාගේ හෙදයෙන් ජීවිතක්‍ෂයයාගේ මතුයෙහි ඉහාත්මයෙහි ම භාම වෙදයිතයන් අතභිතඤ්ඤ වුවාහු සිහිල් වන්තාහ යි දන්නේ.

වප්පය, රූක නිසා සෙය යම්සේ පැතේ නම් ඉක්බිති පුරුෂයෙක් හුදුලු හා පැසගෙණ එයි, හෙ එ රූක මුල්හි සිදුනේ ය. මුල්හි සිදු වටා කණනේ ය. වටා කැණ යටත් පිරිසෙයින් සුවදහොට මුල් පමණ වූ ද මුල් උදුරනේ ය. හෙ එ රූක කඩ - කඩ කොට සිදුනේ ය. කඩ - කඩ කොට සිදු පළුනේ ය. පළා කැබැලි - කැබැලි කොට ගින්නෙන් දවන්නේ ය. ගින්නෙන් දවා හළු කරනේ ය. හළු කොට මහ සුළඟෙහි පොළා හරනේ ය. සැබදිය පහර ඇති තදියෙක හෝ පා කොට හරනේ ය. වප්පය, මෙසේ රූක නිසා යම් සෙයක් උසුන් මුල් ඇතියා තාලාවස්සුකාන වුවා අතභාවකාන වුවා මතුයෙහි තො උපදනා සැහැවි ඇතිවුවා වේ ද,

වප්පය, එ සෙයින් ම මෙසේ සමයක් විමුක්තවිතන ඇති භික්‍ෂුහු විසින් ඡව සතනවිහාරයෝ අභිගත වෙත්. හෙ ඇසින් රූවක් දැක සොමිතස් ඇතියේ තොම වෙයි. දෙමිතස් ඇතියේ තොම වෙයි. සිති ඇතියේ මනා නුවණ ඇතියේ උපෙක්‍ෂකව වෙසෙයි. කණින් ශබ්දයක් අසා... නැහැයෙන් ගඳක් ඉවසා ... දිවෙන් රසක් විඳ ... කසින් පැහැසිය යුත්තක් පැහැසි ... මතසින් දහමක් දැන සොමිතස් ඇතියේ තොම වෙයි. දෙමිතස් ඇතියේ තොම වෙයි. සිති ඇතියේ නුවණ ඇතියේ උපෙක්‍ෂකව වෙසෙයි. හෙ කායපරිපතනික වෙදනා විදිමින් කායපරිපතනික වෙදනා විදිමි යි දන්නේ ය. ජීවිතපරිපතනික වෙදනා විදිමින් ජීවිතපරිපතනික වෙදනා විදිමි යි දන්නේ ය. කායහෙදයෙන් ජීවිතක්‍ෂයයෙන් මතුයෙහි මෙ අත්-බවිති ම භාම වෙදයිතයෝ අතභිතඤ්ඤ වුවාහු සිහිල් වන්තාහ යි දන්නේ යි.

එවං චුතොන චපොසා සකෙකා නිගණ්ඨසාවකො භගවතාං එතදවොච: සෙය්‍යථාපි භනොන පුරිසො උදයන්තිකො අස්සපණ්ණිං පොසෙය්‍ය, සො උදයඤ්චව න ලහෙය්‍ය, උත්තරිං ච කිලමථස්ස විසාතස්ස භාති අස්ස. එවමෙව ඛො අහං භනොන උදයන්තිකො බාලෙ නිගණ්ඨ පඨිරුපාසිං. සොහං¹ උදයඤ්චව නාබිගච්ඡං.² උත්තරිඤ්ච කිලමථස්ස විසාතස්ස භාති අහොසිං. එසාහං භනොන අජ්ජතග්ගෙ යො මෙ බාලෙසු නිගණ්ඨසු සමපසාදෙ, තං මහාවානෙ වා ඔපුතාමි, තදියා වා සිසසොතාය පවාහෙමි. අභික්කන්තං භනොන - පෙ - උපාසකං මං භනොන භගවා ඛාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙනං සරණං ගතන්ති.

4. 4. 5. 6.

[සාලහස්සනං]

46. එකං සමයං භගවා චෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කුමාගාරසාලායං. අථ ඛො සාලෙහා ච ලිච්ඡි අහයො ච ලිච්ඡි යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කම්හු. උපසඞ්කම්හවා භගවතාං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීනො ඛො සාලොහා ලිච්ඡි භගවතාං එතදවොච: සන්ති භනොන එකෙ සමණත්‍රාහවණා දායෙන ඔසස්ස නිත්රණං පඤ්ඤපෙන්නි සීලවිසුද්ධිහෙතු ච තපොජ්ගුවන්තො ච. ඉධ භනොන භගවා කිමාහාති ?

සීලවිසුද්ධිං ඛො අහං සාලොහා අඤ්ඤතරං සාමඤ්ඤභිගන්ති වදාමි. යෙ තෙ සාලොහා සමණත්‍රාහවණා තපොජ්ගුවන්තොදාදා තපොජ්ගුවන්තාසාරා තපොජ්ගුවන්තං අලලිතා විහරන්ති, අහබ්බා තෙ ඔසස්ස නිත්රණාය. යෙපි තෙ සාලොහා සමණත්‍රාහවණා අපරිසුද්ධිකායසමාචාරා අපරිසුද්ධිවිචිසමාචාරා අපරිසුද්ධිමනොසමාචාරා අපරිසුද්ධාජ්චා, අහබ්බා තෙ ඤ්ණදස්සනාය අනුත්තරාය සමෙබ්බායා.

සෙය්‍යථාපි සාලොහා පුරිසො තදිං තරිතුකාමො තිණ්හං කුඨාරිං ආදාය වතං පවිසෙය්‍ය, සො තත්ථ පස්සෙය්‍ය මහතිං සාලලට්ඨිං උජ්ජං තචං අකුක්කුච්චන්තං,³ තමෙනං මුලෙ ජ්ඤෙය්‍ය, මුලෙ ඡේත්වා අග්ගෙ ජ්ඤෙය්‍ය, අග්ගෙ ඡේත්වා සාබාපලාසං සුවිසොධිතං විසොධෙය්‍ය, සාබාපලාසං සුවිසොධිතං විසොධෙත්වා කුඨාරිති තචේත්ය්‍ය, කුඨාරිති තචේත්ත්වා වාසිති තචේත්ය්‍ය, වාසිති තචේත්ත්වා ලෙඛනියා ලිඛෙය්‍ය, ලෙඛනියා ලිඛිත්වා පාසාණගුලෙත ධොපෙය්‍ය⁴ පාසාණගුලෙත ධොපෙත්වා තදිං පතාරෙය්‍ය. තං කිං මඤ්ඤසි සාලොහා භබ්බො නු ඛො සො පුරිසො තදිං තරිතුන්ති “නො හෙතං භනොන”. තං කිස්ස හෙතු? අසු භි භනොන සාලලට්ඨි බිභිද්ධා සුපරිකම්මකතා අනොතා අවිසුද්ධා. තස්සොතං පාටිකඞ්ගිං: සාලලට්ඨි සංසිද්ධස්සති, පුරිසො අතයබ්බසතං ආපජ්ජස්සතිති.

1. සවාහං මජ්ඣං. 2. නාබිගච්ඡස්ස, මජ්ඣං. 3. අකුක්කුච්චන්තං - මජ්ඣං. අකුක්කුච්චකන්තං - ස්‍යා. 4. ධොපෙය්‍ය - මජ්ඣං.

මෙසේ වදාළ කල්හි නුවටසවු වප්‍ර ශාක්‍ය භගාවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: වහන්ස, යම් පරිදි උදයාඪී වූ පුරුෂයෙක් අභවපණ්ණයක් පුස්තෝ නම් හෙලාහ ද නොලබන්නේ ය. මතුයෙහිත් කලමථයට දුඛයට භාගී වන්නේ ය. වහන්ස, එ පරිදි ම මම් උදයාර්ථියෙම් බාලනුවවුන් ඇසුරු කෙළෙමි එ මම් උදයකුදු නොලදිමි. මතුයෙහිත් කලමථයට දුඛයට භාගී වීමි. වහන්ස, තෙල මේ අද පටන් කොට මාගේ බාලනුවවුන් කෙරෙහි යම් සමප්‍රසාදයක් වී නම් එය මහසුලභෙහි හෝ පොළා හරනෙමි. සැඩ දියපහර ඇති නදියෙක හෝ පා කොට හරනෙමි. වහන්ස, ඉතා කෘතන සි. වහන්ස, ... භාගාවතුන් වහන්සේ මා අදින් මතුයෙහි දිවිනිමියෙන් සරණගිය උපාසක කොට ධරණ සේක්වා!

4. 4. 5. 6

[සාලහ සූත්‍රය]

46. එක් කලෙක භාගාවතුන් වහන්සේ විසල්පුර මහවෙතෙහි වූ කුටාගාරශාලායෙහි වසන සේක. එකල සාලහලිච්ඡවී ද අභයලිච්ඡවී ද භාගාවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹි භාගාවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් සාලහලිච්ඡවී භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැල කෙළේය: වහන්ස, දෙ කොටසෙකින් චතුරොසනිස්සරණය පණවන ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත, සිලවිසුඬු-හෙතුයෙන, තපෝජ්ගුවජාගෙතුයෙන. සි වහන්ස, මෙ කරුණෙහි ලා භාගාවතුන් වහන්සේ කුමක් වදාරණ සේක්ද ?

සාලහයෙහි, මම් ශිලවිසුඬු අන්‍යතර ශ්‍රමණබමු කොටඨාසයෙකැ සි කියමි, සාලහයෙහි, තපෝජ්ගුප්පාචාද ඇති තපෝජ්ගුප්පාව සාරය කොට ඇති තපෝජ්ගුප්පායෙහි ඇලුනු යම් ඒ මහණබමුණු කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහු චතුරොසනිස්සරණයට අභව්‍ය වෙති. සාලහයෙහි, අපරිශුද්ධකාය-කමානන ඇති අපරිශුද්ධවාක්කමානන ඇති අපරිශුද්ධනාකමානන ඇති අපරිශුද්ධආජීවය ඇති යම් ඒ මහණබමුණු කෙනෙක් වෙත් නම් මාගීඥන-සංඛ්‍යාත දර්ශනයට අනුගතරසලෝබ්බසංඛ්‍යාත අරීත්තයට ඔහු අභව්‍ය වෙති.

සාලහයෙහි, යම් පරිදි නදියක් තරණය කරණු කැමැති පුරුෂයෙක් තියුණු පොරොවක් ගෙණ වලට වදනේ හෙ එහි මහත්, වූ සෘජු වූ තරුණ වූ (අකුක්කුච්චකපාතකං-) තොදුන වියයුතු කුකුස් ඇති* සල් රුකක් දක්නේ ය. තෙල රුක මුල්හි සිදුනේ ය. මුල්හි සිදු අග්හි සිදුනේ ය. අග්හි සිදු අතු පතර සුවිසොධිත කොට පිරිසිදු කරණේ ය. අතුපතර සුවිසොධිතසේ පිරිසිදු කොට පොරොවෙන් සස්නේ ය. පොරොවෙන් සැස වැයෙන් සස්නේ ය. වැයෙන් සැස ලියනසැතින් ලියනේ ය. ලියන සැතින් ලියා වහණගුලින් ගටිනේ ය. වහණගුලින් ගටා තදී තරණයට වැයමි කරන්නේ ය. සාලහයෙහි, එ කිමැ සි සිතවුද? එ පුරිස් නදිය තරණට භව්‍ය වේ දැ යි? වහන්ස තෙල නොවේ මැ සි. එ කවර හෙයක යත්: වහන්ස, අසෝ සල්යට පිටත මනා පිරියම් කරණ ලද්දේ ඇතුලත අවිශුද්ධ වෙයි. ඔහු විසින් තෙල කැමති විය යුතු: සල්යට ගිලෙන්නේ ය. පුරුෂයා අතයව්‍යසනයට පැමිණේ ය සි.

* පෙළෙහි “අකුක්කුච්චකපාතකං” යනු පමාදෙසෙහි එහි අබො ලිපිය (ඝ්‍යා: පාසිය) ශුද්ධසේ සලකන්නේය.

එවමෙව බො සාලායා යෙ තෙ සමණබ්බාහමණා න පොජ්ඣවුච්ඡාවාදා න පොජ්ඣවුච්ඡාසාරා න පොජ්ඣවුච්ඡං අලලිතා විහරන්ති, අභබ්බා තෙ ඔසස්ස නිත්ථරණාය. යෙපි තෙ සාලායා සමණබ්බාහමණා අපරිසුද්ධිකායසමාචාරා අපරිසුද්ධිවච්ඡිසමාචාරා අරිසුද්ධිමනොසමාචාරා අපරිසුද්ධාජ්ඣා, අභබ්බා සෙසුණදස්සනාය අනුතතරාය සමොධාය.

යෙ ව බො තෙ සාලායා සමණබ්බාහමණා න පොජ්ඣවුච්ඡාවාදා න පොජ්ඣවුච්ඡාසාරා න පොජ්ඣවුච්ඡං අලලිතා විහරන්ති, භබ්බා තෙ ඔසස්ස නිත්ථරණාය. යෙපි තෙ සාලායා සමණබ්බාහමණා පරිසුද්ධිකායසමාචාරා පරිසුද්ධිවච්ඡිසමාචාරා පරිසුද්ධිමනොසමාචාරා පරිසුද්ධාජ්ඣා, භබ්බා තෙ සෙසුණදස්සනාය අනුතතරාය සමොධාය.

සෙය්‍යථාපි සාලායා පුරිසො නදිං තරිතුකාමො තිණ්ණං කුඨාරිං ආදාය චතං පච්ඡෙය්‍ය, සො තත්ථ පස්සෙය්‍ය මහතිං සාලලට්ඨිං උජ්ජං තචං අකුක්කුච්ඡාජානං* තමෙතං මුලෙ ඡ්ඤෙය්‍ය, මුලෙ ඡේත්වා අග්ගෙ ඡ්ඤෙය්‍ය, අග්ගෙ ඡේත්වා සාබාපලාසං සුවිසොධිතං විසොධෙය්‍ය, සාබාපලාසං සුවිසොධිතං විසොධෙත්වා කුඨාරිකි තචේත්තය, කුඨාරිකි තචේත්තා වාසිති තචේත්තය, වාසිති තචේත්තා තිබ්බදන්තං ආදාය අනෙතා සුවිසොධිතං විසොධෙය්‍ය, අනෙතා සුවිසොධිතං විසොධෙත්වා ලොඛනියා ලිබෙය්‍ය, ලොඛනියා ලිබිත්වා පාසාණගුලෙත ධොපෙය්‍ය, පාසාණගුලෙත ධොපෙත්වා තාවං කරෙය්‍ය, තාවං කරිත්වා පියාරිත්තං බඤ්ඤෙය්‍ය, පියාරිත්තං බඤ්ඤිත්වා නදිං පතාරෙය්‍ය, තං නිං මෙඤ්ඤපි සාලායා භබ්බො නු බො සො පුරිසො නදිං තරිතුන්ති? එවං භනෙත. තං නිසස්ස හෙතු? අසු භි භනෙත සාලලට්ඨි බතිඨා සුපරිකමමකතා අනෙතා සුසුද්ධා නාචා කතා, පියාරිත්තං බද්ධා. තස්සෙතං පාටිකඤ්ඤා නාචා න සංසිදිස්සති. පුරිසො සොභිතා පාරං ගමිස්සතිති.

එවමෙව බො සාලායා යෙ තෙ සමණබ්බාහමණා න පොජ්ඣවුච්ඡාවාදා න පොජ්ඣවුච්ඡාසාරා න පොජ්ඣවුච්ඡං අලලිතා විහරන්ති, භබ්බා තෙ ඔසස්ස නිත්ථරණාය. යෙපි තෙ සාලායා සමණබ්බාහමණා පරිසුද්ධිකායසමාචාරා පරිසුද්ධිවච්ඡිසමාචාරා පරිසුද්ධිමනොසමාචාරා පරිසුද්ධාජ්ඣා, භබ්බා තෙ සෙසුණදස්සනාය අනුතතරාය සමොධාය.

සෙය්‍යථාපි සාලායා යොධාජ්ඣො බුද්ධි වෙපි කණ්ඩවිතතකාති ජානාති, අථ බො සො තිති ඨාතෙති රුජාරහො හොති රුජහොග්ගො. රඤ්ඤ අභිගනන්තව සඤ්ඤා භවන්ති. කතමෙති තිති? දුරෙ පාති ව, අනබ්බවෙධි ව, මහතො ව කායස්ස පදලෙතා.

සෙය්‍යථාපි සාලායා යොධාජ්ඣො දුරෙ පාති, එවමෙව බො සාලායා අරියං, සාවකො සමමාසමාධි හොති. සමමාසමාධි සාලායා අරියසාවකො යං නිඤ්චි රුපං අතිතානාගතපච්චුප්පභ්‍යං අජ්ඣන්තං වා බතිඨා වා ඔලාරිකං වා සුමුමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා සබ්බං රුපං තෙනං මම තෙසොභමසමි, න මෙසො අතනාති, එවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය පස්සති යා කාවි වෙදනා -පෙ-යා කාවි සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙවි සඤ්ඤා -පෙ- යං නිඤ්චි විඤ්ඤාණං අතිතානාගතපච්චුප්පභ්‍යං අජ්ඣන්තං වා බතිඨා වා ඔලාරිකං වා සුමුමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා සබ්බං විඤ්ඤාණං තෙනං මම, තෙසොභමසමි, න මෙසො අතනාති එවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය පස්සති.

* 'උජ්ජං තචං අකුක්කුච්ඡාජානං' නති පියාමිතාගම. දිසු කදලිකකුඨාරිං සමාය භාසිතං.

සාලහයෙහි, එපරිදි ම තපොජ්‍යුග්‍රප්සාවාද කියන තපොජ්‍යුග්‍රප්සාව හර කොට ගත් තපොජ්‍යුග්‍රප්සායෙහි ඇලුනු යම් එ මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙසෙත් නම් ඔහු ඔසනිසාරණයට අභව්‍ය වෙති. සාලහයෙහි, අපරිශුද්ධ කායසමාවාර ඇති අපරිශුද්ධ චරිතමාවාර ඇති අපරිශුද්ධමනාසමාවාර ඇති අපරිශුද්ධාච්ච ඇති යම් එ මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහු ඥානදර්ශනයට අනුත්තර සම්මොඛියට අභව්‍ය වෙත්.

සාලහයෙහි, තපොජ්‍යුග්‍රප්සාවාද නො කියන තපොජ්‍යුග්‍රප්සා හර කොට නො ගත් තපොජ්‍යුග්‍රප්සායෙහි නො ඇලී යම් එ මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙසෙත් නම් ඔහු ඔසනිසාරණයට භව්‍ය වෙති. සාලහයෙහි, පරිශුද්ධ කායසමාවාර ඇති පරිශුද්ධ චරිතමාවාර ඇති පරිශුද්ධමනාසමාවාර ඇති පරිශුද්ධාච්ච ඇති යම් එ මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහු ඥානදර්ශනයට අනුත්තර සම්මොඛියට භව්‍ය වෙති.

සාලහයෙහි, යම් පරිදි නදී තරණයට රිසි පුරිස් තිභිණි පොරෝ ගෙන වනයට වදනේ වේ ද, හෙ එ වෙනෙහි මහත් වූ සෘජු වූ තරුණ වූ නො දැනවිය යුතු කුකුස් ඇති (නිසාක) සල්ලකක් දක්නේ ය තෙල රුක මුල්හි සිදුනේ ය. මුල්හි සිදු අග්නි සිදුනේ ය. අග්නි සිදු අනුපතර සුවිසොධිතසෙ පිරිසිදු කරණේ ය. අනුපතර සුවිසොධිත සෙ පිරිසිදු කොට පොරොවෙන් සස්නේ ය. පොරොවෙන් සැස වැහැයෙන් සස්නේ ය. වැයෙන් සැස නියතක් ගෙන ඇතුළත සුවිසොධිත කොට පිරිසිදු කරණේ ය. ඇතුළත සුවිසොධිත සෙ පිරිසිදු කොට නියතෙන් ලියනේ ය. නියතින් ලියා වහණගුළින් ගටනේ ය. වහණගුළින් ගටා භොරුවක් කරණේ ය. භොරුවක් සොට පලපත් හා රිටි බඳනේ ය. පලපත් හා රිටි බඳ නදිය තරණේ ය. සාලහයෙහි, එ කිමැයි හඟිවූ ද, එ පුරිස් නදීතරණයට භව්‍ය වේ දැ යි? වෘත්ස, තෙල එසේ ය. එ කවර හෙයින් යත්: වහන්ස, අසෝ සල්ලට බැහැර සුපිරියම් කරණ ලද්දේ ඇතුළත මොනොවට ශුද්ධ වූයේ කළ භොරුවක් වූයේ පලපත් හා රිටි බඳනා ලද්දේ වෙයි. ඔහු විසින් තෙල කැමැති වියයුතු: භොරුව නො ගිලෙන්නේ ය. පුරිස් නිරූප්වයෙන් එතෙර යන්නේ ය යි.

සාලහයෙහි, එපරිදිදෙත් ම තපොජ්‍යුග්‍රප්සාවාද කියන තපොජ්‍යුග්‍රප්සා හර කොට ඇති තපොජ්‍යුග්‍රප්සාවට නො ඇලුනු යම් එ මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙසෙත් නම් ඔහු ඔසනිසාරණයට භව්‍යයහ. සාලහයෙහි, එ මහණ බමුණෝ පිරිසිදු කායසමාවාර ඇතියාහු පිරිසිදු චාක්සමාවාර ඇතියාහු පිරිසිදු මනා: සමාවාර ඇතියාහු පිරිසිදු ආච්ච ඇතියාහු වෙති. ඔහු ඥානදර්ශනයට අනුත්තරසම්මොඛියට භව්‍යයහ.

සාලහයෙහි, යම් පරිදි යොධාච්චයෙක් නොයෙක් කණ්ඩ (සර) විත්‍ර දන්නේ ය. වැලිදු හෙ තුන් කරුණෙකින් ම රුජ්ඣී වෙයි. රුජ්ඣොග්‍ය වෙයි. රජුගේ අභගයෙකැයි යන සංඛ්‍යාවට ම යෙයි. කවර තුණෙකින් යත්: දුර හී හෙළන සුලු ද වෙයි. විදුලි එළියෙන් විදුනේත් වෙයි. මහත් කය බිඳ හෙළනුයෙන් වෙයි.

සාලහයෙහි, යම් සෙයෙකින් යොධාච්ච දුර හී විදුනසුලු වේ ද, සාලහයෙහි, එ පරිදි ම අරිසවු සමයක් සමාධි ඇතියේ වෙයි. සාලහයෙහි, සමයක් සමාධි ඇති අරිසවු අනිත්‍යානාගත ප්‍රත්‍යත්පන්න වේවයි, ආධ්‍යාත්මික වේවයි, බාහිර වේවයි, ඔදාරික වේවයි, සුක්‍ෂම වේවයි, හිත වේවයි, ප්‍රණීත වේවයි, යම් රූපයෙක් දුරෙහි වේවයි, හම්මයෙහි වේවයි, යම් කිසි රූපයෙන් වේ නම් එ හැම රූපය තෙල මා ගැත්තේ නො වෙයි, මේ තෙල රූපයේම නො වෙයි, තෙල මාගේ ආත්ම ද නො වෙයි. මෙසේ තෙල සමයක් ප්‍රඥයෙන් තත්වු පරිදි දක්නේ ය. යම් කිසි වෙදනායෙක් ... යම් කිසි සංඥයෙක් ... යම් කිසි සංස්කාරයෝ ... යම් කිසි විඤ්ඤයෙක් අනිත්‍ය අනාගත ප්‍රත්‍යත්පන්න වේවයි, ආධ්‍යාත්මික වේවයි, බාහිර වේවයි, ඔදාරික වේවයි, සුක්‍ෂම වේවයි, හිත වේවයි, ප්‍රණීත වේවයි, යෙකේ දුරෙහි වේවයි, හම්මයෙහි වේවයි, එ හැම විඤ්ඤ තෙල මා ගැත්තේ නො වේ, මේ තෙල විඤ්ඤයෙම නො වෙයි, තෙල මාගේ ආත්ම ද නො වේ යි. මෙසේ තෙල ස්වාභූතය සමයක් ප්‍රඥයෙන් දක්නේ ය.

සෙය්‍යථාපි සාලුහා යොධාජීවො අකකිණ්ණවෙඨි, එවමෙව බො සාලුහා අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. සමමාදිට්ඨි සාලුහා අරියසාවකො 'ඉදං දුක්ඛ'න්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- 'අයං දුක්ඛසමුදයො'ති -පෙ- 'අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති -පෙ- 'අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

සෙය්‍යථාපි සාලුහා යොධාජීවො මහතො කායස්ස පදලොකා, එවමෙව බො සාලුහා අරියසාවකො සමමාච්ඡිනති හොති. සමමාච්ඡිනති සාලුහා අරියසාවකො මහන්නං අවිජ්ජාකකිං පදලොකිති.

4. 4. 5. 7.

මලලිකාසුත්තං.

47. එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ බො මලලිකා දෙවී යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛක-මිත්වා භගවන්නං. අභිවාදෙත්වා එකමන්නං නිසීදි. එකඤ්ඤානං නිසින්නා බො මලලිකා දෙවී භගවන්නං එතදවොච:

කො හු බො භනෙන හෙතු කො පච්චයො, යෙන මිධෙකචෙචා මාතුගාමො දුඛඛණ්ණො ච හොති දුරුපා සුපාපිකා දස්සනාය, දළිඤ්ඤා ච හොති අප්පස්සකා අප්පහොගා අප්පෙසකකා ච?

කො පන භනෙන හෙතු කො පච්චයො, යෙන මිධෙකචෙචා මාතුගාමො දුඛඛණ්ණො ච හොති දුරුපා සුපාපිකා දස්සනාය, අසීං ච හොති මහඥානා මහාභොගා මහෙසකකා ච?

කො හු බො භනෙන හෙතු කො පච්චයො, යෙන මිධෙකචෙචා මාතුගාමො අභිරුපා හොති දස්සනීයා පාසාදිකා පරමාය වණ්ණපොකඛරනාය සමන්නාගතා, දළිඤ්ඤා ච හොති අප්පස්සකා අප්පහොගා අප්පෙසකකා ච?

කො පන භනෙන හෙතු කො පච්චයො, යෙන මිධෙකචෙචා මාතුගාමො අභිරුපා ච හොති දස්සනීයා පාසාදිකා පරමාය වණ්ණපොකඛරනාය සමන්නාගතා, අසීං ච හොති මහඥානා මහාභොගා මහෙසකකා චාති?

ඉධ මලලිකෙ එකචෙචා මාතුගාමො කොධනා හොති උපායාසබ්බුලා අප්පමිද්ධි චිත්තා සමානා අභිසංජානති කුප්පති බ්‍යාපජ්ජති පතීත්ථිති. කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාතුකරොති. සා හොති න දානා සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අන්නං පානං වත්ථං යානං මාලාගකිවිලෙපනං සෙය්‍යාච-සථපදිපෙය්‍යං, ඉස්සාමිතිකා බො පන හොති පරලාභසකකාර ගරුකාර-මානනව්‍යදනපුජනාසු. ඉස්සාති උපදුස්සාති ඉස්සං බ්බති. සා චෙ තතො චිත්තා ඉත්තන්නං ආගමජ්ජති. සා යත්ථ යත්ථ පච්චාජායති, දුඛඛණ්ණො ච හොති දුරුපා ච සුපාපිකා දස්සනාය, දළිඤ්ඤා ච හොති අප්පස්සකා අප්පහොගා අප්පෙසකකා ච.

සාමන්තයෙහි, යම් පරිදි යොධාජීව විදුලි එළියෙන් විදින සුල්ලේ නම් සාමන්තයෙහි, එ පරිදි ම අරිසවු සමයක් දූෂි ඇතියේ වෙයි. සාමන්තයෙහි, සමයක් දූෂි ඇති ආයතීශ්‍රාවක ‘මේ පස්කඳ දුකා’යි ‘මේ තෘෂණාව දුඛ සමුදය’යි ‘මේ තෘෂණා විරහය දුඛ තිරොධය’යි ... ‘මේ අරිඅටහිමග දුඛ තිරොධගාමිනී ප්‍රතිපත්’යි යථාභූතය දනී.

සාමන්තයෙහි, යම් පරිදි යොධාජීව මහත්කය බිඳුනා සුලුයේ නම්, සාමන්තයෙහි, එපරිදි ම අරිසවු සමයක් විමුක්ති ඇතියේ වෙයි. සාමන්තයෙහි, සමයක් විමුක්ති ඇති අරිසවු මහත් වූ අවිද්‍යාසංකය බිඳුනේ යි.

4. 4. 5. 7.

[මල්ලිකා සූත්‍රය]

47. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ජෙනවනසෙහි අනේසිඬු සිටුවුනේ අරමිති වසන සේක. එකල්හි මල්ලිකා දෙවි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියා. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව හුහු. එකත්පස්ව හුත් මල්ලිකා දෙවිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලි කළා:

“වහන්ස, මේ ලොවිහි ඇතැම් මාගමක් යම් හෙයෙකින් දුච්ඡි හා විරූපිඡ්ඡි හා දක්නට අතිශය ලාමක හා වේ නම්, දිළිඳු වූවා නමා සතු අලාභධානය ඇතියා අලාභොග ඇතියා අලොශාකය වූවා ද වේ නම් එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?”

වහන්ස, මේ ලොවිහි ඇතැම් මාගමක් දුච්ඡි හා විරූපිඡ්ඡි හා දක්නට ඉතා ලඹු වූවා, ආසාද ද මහත් ධන ඇත්තී ද මහත් භොග ඇත්තී ද මහොකය ද වේ නම් එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?”

වහන්ස, මේ ලොවිහි ඇතැම් මාගමක් විශිෂ්ට රූ ඇත්තී දශීතීය වූවා දුටුවන් පහදවන්නී උතුම් වණ්ණෙසොදයසීයෙන් සමනාගත වූවා, දිළිඳු ද වූවා අලාභක වූවා අලාභොග වූවා අලොශාකය ද වූවා නම් එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?”

වහන්ස, යම් හෙයෙකින් මේ ලොවිහි ඇතැම් මාගමක් අභිරූප ඇත්තී දශීතීය වූවා ප්‍රසාද එළවන්නී උතතඡ්ඡි වණ්ණෙසොදයසීයෙන් සමනාගත වූවා, ආසාද වූවා මහත් ධන හා මහත් භොග ද ඇත්තී මහොකය ද වේ නම් එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?”

මල්ලිකාවෙහි, මේ ලොවිහි ඇතැම් මාගමක් උපායාස බහුල කොට ඇත්තී කිපෙනසුලු වෙයි මදකුදු කියන ලද්දී ම ගැටෙයි කිපෙයි. ප්‍රකෘතිය හරණේ යි. තද වෙයි. කොපයත් ජෙෂ්සත් අප්‍රීතියත් පහළ කෙරෙයි. ඔ මහණකුට බමුණකුට වේවයි අහර පැත් වසනු යාන මල් ගඳ විලෙවුත් ගයා ආවාස ප්‍රදීපොපකරණ නො දෙන්නී වෙයි. ඊෂ්‍යායෙන් යුත් සිත් ඇත්තී වෙයි. මෙරමාගේ ලාභසතකාර ගුරුකාර මාතන වෘද්ධ පුජායෙහි ඊෂ්‍යා කෙරෙයි. ජෙෂ් කෙරෙයි. ඊෂ්‍යා බද්ධි. ඔ ඉදින් ඉන් ව්‍යුහ වූවා ඉහානම්භාවයට ඒ නම් ඔ යම් ම නැතෙක උපදී නම් දුච්ඡි ද වෙයි. දුරුපිඡ්ඡි ද වෙයි. දක්නට ඉතා ලඹු ද වෙයි අල්පසවක වූවා අලාභොග වූවා අලොශාකය ද වූවා දිළිඳු ද වෙයි,

ඉධ පන මලලිකෙ එකච්චා මාතුගාමො කොධිතා හොති උපායාසබ්බුලා අප්පම්චි චුත්තා සමානා අභිසල්නි කුප්පති බ්‍යාපල්නි පතිජීයති. කොපඤ්ච දෙසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරොති. සා දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අන්තං පානං වත්ථං යානං මාලාගනිවිලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං. අභිස්සාමතිකා බො පන හොති පරලාභසකකාරගරාකාරමානනවන්දනසුඡනාසු. න ඉස්සති න උපදස්සති න ඉස්සං බ්‍යබ්බිති. සා වෙ තතො චුතා ඉත්තනං ආගච්ඡති, සා යත්ථ යත්ථ පච්චාජායති, දුබ්බණ්ණො ව හොති දුරුපා සුපාපිකා දස්සනාය. අබ්බි ව හොති මහඥානා මහාභොගා මහෙසකකා ව.

ඉධ පන මලලිකෙ එකච්චා මාතුගාමො අකෙකාධිතා හොති අනුපායාසබ්බුලා බ්‍රහ්මචි චුත්තා සමානා නාභිසල්නි න කුප්පති න බ්‍යාපල්නි න පතිජීයති. න කොපඤ්ච දෙසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරොති. සා න දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අන්තං පානං වත්ථං යානං මාලාගනිවිලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං. ඉස්සාමතිකා බො පන හොති පරලාභසකකාරගරාකාරමානනවන්දනසුඡනාසු. ඉස්සති උපදස්සති ඉස්සං බ්‍යබ්බිති. සා වෙ තතො චුතා ඉත්තනං ආගච්ඡති, සා යත්ථ යත්ථ පච්චාජායති, අභිරුපා ව හොති දස්සනීයා පාසාදිකා පරමාය වණ්ණපොකකිරනාය සමන්තාගතා. දළිඳ්දා ව හොති අප්පස්සකා අප්පභොගා අප්පෙසකකා ව.

ඉධ පන මලලිකෙ එකච්චා මාතුගාමො අකෙකාධිතා හොති අනුපායාසබ්බුලා බ්‍රහ්මචි චුත්තා සමානා නාභිසල්නි න කුප්පති න බ්‍යාපල්නි න පතිජීයති. න කොපඤ්ච දෙසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරොති. සා දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අන්තං පානං වත්ථං යානං මාලාගනිවිලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං. අභිස්සාමතිකා බො පන හොති පරලාභසකකාරගරාකාරමානනවන්දනසුඡනාසු. න ඉස්සති න උපදස්සති න ඉස්සං බ්‍යබ්බිති. සා වෙ තතො චුතා ඉත්තනං ආගච්ඡති, සා යත්ථ යත්ථ පච්චාජායති අභිරුපා ව හොති දස්සනීයා පාසාදිකා පරමාය වණ්ණපොකකිරනාය සමන්තාගතා. අබ්බි ව හොති මහඥානා මහාභොගා මහෙසකකා ව.

අයං බො මලලිකෙ හෙතු අයං පච්චයො යෙන මිඛෙකච්චා මාතුගාමො දුබ්බණ්ණො ව හොති දුරුපා සුපාපිකා දස්සනාය, දළිඳ්දා ව හොති අප්පස්සකා අප්පභොගා අප්පෙසකකා ව.

අයං පන මලලිකෙ හෙතු අයං පච්චයො යෙන මිඛෙකච්චා මාතුගාමො දුබ්බණ්ණො ව හොති දුරුපා සුපාපිකා දස්සනාය, අබ්බි ව හොති මහඥානා මහාභොගා මහෙසකකා ව.

අයං බො මලලිකෙ හෙතු අයං පච්චයො යෙන මිඛෙකච්චා මාතුගාමො අභිරුපා ව හොති දස්සනීයා පාසාදිකා පරමාය වණ්ණපොකකිරනාය සමන්තාගතා. දළිඳ්දා ව හොති අප්පස්සකා අප්පභොගා අප්පෙසකකා ව.

මලලිකාවෙනි, මෙ ලොවිති ඇතැම් මාගමක් උපායාස බහුල කොට ඇත්ති කිපෙනසුලු වෙයි. මදකුළු කියන ලද්දී ම ලැගෙයි. කිපෙයි. සැඟවී හරියි. කොවින් තද වෙයි. කොප හා දෝෂ හා අප්‍රත්‍යය හා පාල කෙරෙයි. ඔ මහණකුට වේවයි බමුණකුට වේවයි ආහාර පාන වස්ත්‍ර යාන මල් ගඳ විලෙවුන් ශය්‍යා ආවසර හා ප්‍රදීපොපකරණ දෙනු වෙයි. මෙරමාගේ ලාභ සත්කාර ගුරුකාර මානන වන්දන පූජනයෙහි ඊෂ්ඨායෙන් තොර සිත් ඇත්ති ඊෂ්ඨා නො කරයි. දෝෂ නො කරයි. ඊෂ්ඨා නො බඳියි. ඉදින් ඔ ඉන් ව්‍යුහ වුවා මෙ අත්බවට ඒ නම්, ඔ යම් ම තැනෙක උපදි නම්, දුර්විණි ද වෙයි. දුරුපිණි ද වෙයි. දක්නට ඉතා ලමු ද වෙයි. මහත් ධන මහා භොග ඇත්ති ආසා ද වෙයි. මහෙශාකාස ද වෙයි.

මලලිකාවෙනි, මෙ ලොවිති ඇතැම් මාගමක් උපායාස බහුල කොට තැත්ති නො කිපෙනසුලු වෙයි. බොහෝ කොට කියන ලද නමුළු නො-ලැගෙයි. නො කිපෙයි. සැඟවී නො හරියි. කොවින් තද නො වෙයි. කොප හා දෝෂ හා අප්‍රත්‍යය හා පාල නො කෙරෙයි. ඔ මහණකුට වේවයි බමුණකුට වේවයි අන්‍යාපාන වස්ත්‍රයාන මාලාගනි විලෙපන ශය්‍යා ආවසර හා ප්‍රදීපොප-කරණ නො දෙනු වෙයි. මෙරමාගේ ලාභ සත්කාර ගුරුකාර මානන වන්දන පූජනයෙහි ඉසිමන් ඇත්ති ඊෂ්ඨා කෙරෙයි. දෝෂ කෙරෙයි. ඊෂ්ඨා බඳියි. ඔ ඉදින් එයින් ව්‍යුහ වුවා මෙ අත්බවට ඒ නම්, ඔ යම් ම තැනෙක උපදිති නම්, අභිරූප ඇති වෙයි. දශීනිය වෙයි. පහදවන්නී වෙයි. උත්තම වණ්සෙෂ්‍යයායෙත් සමන්වාගත වෙයි. අලපසවක වුවා අලපභොග වුවා දිලිසු ද වෙයි. අලපෙශාකාස ද වෙයි.

මලලිකාවෙනි, මෙ ලොවිති ඇතැම් මාගමක් උපායාස බහුල කොට තැත්ති නො කිපෙනසුලු වෙයි. බොහෝ කොට කියන ලද ද නො ලැගෙයි. නො කිපෙයි සැඟවී නො හරියි කොවින් නො තද වෙයි. කොප හා දෝෂ හා අප්‍රත්‍යය හා පාල නො කෙරෙයි. ඔ මහණකුට වේවයි බමුණකුට වේවයි අන්‍යාපාන වස්ත්‍ර යාන මාලාගනි විලෙපන ශය්‍යා ආවසර හා ප්‍රදීපෙය දෙයි. පරලාභ සත්කාර ගුරුකාර මානන වන්දන පූජනයෙහි ඊෂ්ඨායෙන් නො වැඩුනු සිත් ඇත්ති ඊෂ්ඨා නො කරයි. දෝෂ නො කරයි. ඊෂ්ඨා නො බඳියි. ඔ ඉදින් එයින් ව්‍යුහ වුවා ඉහාත්මභාවයට ඒ නම්, ඔ යම් ම තැනෙක උපදිති නම්, අභිරූපිණි වෙයි. දශීනිය වෙයි. ප්‍රාසාදිකා වෙයි. උතුම් වණ්සෙෂ්‍යයායෙත් සමන්වාගත වෙයි. මහත් ධන මහත් භොග ඇත්ති ආසා වෙයි. මහෙශාකාස වෙයි.

මලලිකාවෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙ ලොවිති ඇතැම් මාගමක් දුර්විණි ද දුරුපිණි ද දශීනියට ඉතා ලමු ද වේ නම්, අලපසවක අලපභොග වුවා දිලිසු ද වේ නම්, අලපෙශාකාස ද වේ නම්, මේ එයට හෙතු යි, මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි.

මලලිකාවෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙ ලොවිති ඇතැම් මාගමක් දුර්විණි ද දුරුපිණි ද දශීනියට ඉතා ලමු ද වේ නම්, මහත් ධන මහත් භොග ඇත්ති ආසා ද වේ නම්, මහෙසැකි ද වේ නම්, මෙ එයට හෙතු යි. මෙ එයට ප්‍රත්‍යය යි.

මලලිකාවෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙ ලොවිති ඇතැම් මාගමක් අභිරූප දශීනිය ප්‍රාසාදිකා වුවා උත්තම වණ්සෙෂ්‍යයායෙත් සමන්වාගත වේ නම්, අලපසවක අලපභොග වුවා දිලිසු ද අලපෙශාකාස ද වේ නම්, මෙ එයට හෙතු යි මෙ එයට ප්‍රත්‍යය යි.

අයං පන මලලිකෙ හෙතු අයං පච්චයො යෙන මිඛෙකච්චො මාතුගාමො අභිරුපා ච හොති දස්සනියා පාසාදිකා පරමාය චණ්ණපොකරිතාය සමන්තාගතා, අසී ව හොති මහඥානා මහාභොගා මහෙසකඛා වාති.

එවං චුතෙන මලලිකා දෙවී හගවන්තං එතදවොච: යා නුතාහං හන්තෙ අඤ්ඤං ජාතිං කොධනා අහොසිං උපායාසබ්බලා, අප්පමපි චුතතා සමානා අභිසල්ලං කුප්පිං බ්‍යාපල්ලං පතීනීසිං, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පානාකාසිං, සාහං හන්තෙ එතරති දුබ්බණ්ණො දුරුපා සුපාපිකා දස්සනාය.

යා නුතාහං හන්තෙ අඤ්ඤං ජාතිං අදුසිං සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අන්තං පානං වත්ථං යානං මලාගනිවිලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං, සාහං හන්තෙ එතරති අසී ව මහඥානා මහාභොගා,

යා නුතාහං හන්තෙ අඤ්ඤං ජාතිං අනිස්සාමනිකා අහොසිං පරලාභ-සකකාරගරුකාරමානවන්තපුජනාසු, න ඉස්සිං න උපදුස්සිං න ඉස්සං බන්ධිං, සාහං හන්තෙ එතරති මහෙසකඛා. සන්ති බො පන හන්තෙ, ඉමසමිං රුජකුලෙ බතතිසකඤ්ඤපි බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤපි ගහපතිකඤ්ඤපි. නාසාහං ඉස්සාරුභිපච්චං කාරෙමි.

එසාහං හන්තෙ අජ්ජතග්ගෙ අනෙකාධනා හවිස්සාමි අනුපායාසබ්බලා. බහුමපි චුතතා සමානා තාභිසල්ලස්සාමි න කුප්පිස්සාමි න බ්‍යාපල්ලස්සාමි න පතීනීසිස්සාමි. න කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාතුකරිස්සාමි. දස්සාමි සමණස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අන්තං පානං වත්ථං යානං මලාගනිවිලෙපනං. සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං. අනිස්සාමනිකා හවිස්සාමි පරලාභසකකාරගරු-කාරමානවන්තපුජනාසු. න ඉස්සිස්සාමි න උපදුස්සිස්සාමි, න ඉස්සං බන්ධිස්සාමි.

අභිකකන්තං හන්තෙ අභිකකන්තං හන්තෙ -පෙ- උපාසිකං මං හන්තෙ හගවා ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්දුපෙන සිරණං ගතන්ති.

4. 4. 5 8

[නපසුන්තං]

48. වතතාඳෙමෙ භික්ඛවෙ පුගගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං කතමෙ වතතාඳෙ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො අත්තන්තපො හොති අත්තපරිතාප-නානුයොගමිනුයුතෙනා. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො පරන්තපො හොති පරපරිතාපනානුයොගමිනුයුතෙනා. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො අත්තන්තපො ව හොති අත්තපරිතාපනානුයොගමිනුයුතෙනා, පරන්තපො ව හොති පරපරිතාපනානුයොගමිනුයුතෙනා. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො තෙව අත්තන්තපො හොති න අත්තපරිතාපනානුයොග-මිනුයුතෙනා, න පරන්තපො හොති න පරපරිතාපනානුයොගමිනුයුතෙනා. සො අත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨො ධම්මෙ නිවේදනො නිබ්බුතො සිතිභූතො සුඛපටිසංවෙදී බ්‍රහ්මභූතෙන අත්තතා විහරති.

මලලිකාවෙහි, යම් හෙයකින් මෙලොවිහි ඇතැම් මාගමක් අහිරුප දැකීනිය ප්‍රාසාදික වුවා උගතම වණ්ණසංඥයියෙන් සමකාගත වේ නම්, මහත් ධන මහාභෝග ඇත්තී ආසා ද වේ නම්, මහෙසැකි ද වේ නම්, මෙ එයට හෙතු යි. මෙ එයට ප්‍රත්‍යය වේ.

මෙසේ වදලු කල්හි මලලිකාදෙවි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සාලු කළා ය: වහන්ස, යම් බඳු මම් එකැතියෙන් අත් දෙකෙහි උපයාස බහුල කොට ඇතියෙම් කිපෙනසුලු වූවු ද, මද කොට ද කියනලද්දෙම් ම ලැගියමු ද, කිපියමු ද, සැහැවි හලමු ද, තද වූ මුද, කොප හා දෝෂ හා අප්‍රත්‍යය හා පාලු කලමු ද, වහන්ස, එ මම් මෙ කල දුර්ණ වූයෙම් දුරුපිණි වූයෙම් දැකියට ඉතා ලමු වෙමි.

වහන්ස, යම් බඳු මම් අත්‍යචාරියෙකෙහි එකැතියෙන් මහණකුට වේවයි බමුණකුට වේවයි ආහාර පාන වස්ත්‍ර යාන මාලා ගනු විලෙපන ශය්‍යා ආවසාද ප්‍රදීප උපකාරණ දිනිමු ද, වහන්ස, එ මම් මෙ කල ආසා වූයෙම් මහත් ධන මහත් භෝග ඇතියමු

වහන්ස, යම් බඳු මම් එකානන්‍යෙන් අත්‍යචාරියෙක පරලාභ සන්තාර ගුරුකාර මානන වඤන පූජකායෙහි ඊෂ්ඨා රහිත සිත් ඇතියෙම් ඊෂ්ඨා නො කෙලෙමි උපදෝෂ නො කෙලෙමි ඊෂ්ඨා නො බැඳියෙමි ද, වහන්ස, එ මම් මෙ කල මහෙශාක්‍ෂයමු. වහන්ස, මෙ රජකුලෙහි ඤාත්‍රිය කන්‍යාවෝ ද බ්‍රාහ්මණ කන්‍යාවෝ ද ශාහපති කන්‍යාවෝ ද ඇත. වහන්ස, ඔවුනට මම ඵෙශවයී හා ආධිපත්‍යය කරවමි.

වහන්ස, තෙල මම් අද පටන් කොට උපයාස බහුල කොට තැතියෙම් නො කිපෙනසුලු වන්නෙමි. බොහෝ කොටත් කියන ලද්දෙම් ම නො ලැගෙන්නෙමි. නො කිපෙන්නෙමි. සැහැවි නො හරින්නෙමි. තද නො වන්නෙමි. කොපය දෝෂය අප්‍රත්‍යය පහල නො කරන්නෙමි. මහණකුට වේවයි බමුණකුට වේවයි ආහාර පාන වස්ත්‍ර යාන මල් ගද විලෙවුන් ශය්‍යා ආවසාද ප්‍රදීපය දෙන්නෙමි. පරලාභ සන්තාර ගුරුකාර වඤන මානන පූජකායෙහි ඊෂ්ඨා තැති සිතැතියෙම් වන්නෙමි. ඊෂ්ඨා නො කරන්නෙමි. උපදෝෂ නො කරන්නෙමි. ඉසි නො බඳනෙමි.

වහන්ස, ඉතා මැනවැ, වහන්ස, ඉතා මැනව. ... වහන්ස, අද පටන් මා දිවිහිම් කොට සරණ ගිය උච්ඡියක කොට බරණ සේක්වා යි.

4. 4. 5. 8.

[නප සූත්‍රය]

48 මහණෙනි, ලොව විද්‍යාමාන මෙ පුහුල්ලු සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොවිහි ඇතැම් පුහුලෙක් ආත්ම පරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි යෙදුනේ අත්‍යන්තප වෙයි. මහණෙනි, මෙ ලොවිහි ඇතැම් පුහුලෙක් පරපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි යෙදුනේ පරන්තප වෙයි. මහණෙනි, මෙ ලොවිහි ඇතැම් පුහුලෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි යෙදුනේ අත්‍යන්තප ද වෙයි, පරපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි යෙදුනේ පරන්තප ද වෙයි. මහණෙනි, මෙ ලොවිහි ඇතැම් පුහුලෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි නො ම යෙදුනේ අත්‍යන්තප නො වෙයි, පරපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි නො ම යෙදුනේ පරන්තප නො ම වෙයි. හෙ අත්‍යන්තප නො වූයේ පරන්තප නො වූයේ ඉහාත්මයෙහි ම නිෂ්පාෂ්ණ වූයේ කෙලෙස් නිවණින් පිරිනිවිසේ සිතිල් වූයේ (ධ්‍යානමග්ගඵලනිබ්බාන සංඛ්‍යාත) සුව විද්‍යාසුලුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ සිතින් වෙසෙයි.

කථාසූචි භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තන්තපො හොති, අත්තපරිතාපනානු-
යොගමනුසුතො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අවෙලකො හොති මුත්තාවාරො
හත්ථාපලෙඛනො න එති භදන්තිකො න තිට්ඨභදන්තිකො නාභිහටං න
උද්දිස්සකටං න නිමන්තනං සාදියති.

සො න කුමතිමුඛො පතිගණ්හාති, න බලොපිමුඛො පතිගණ්හාති, න
එළකමන්තරං න දණ්ඩමන්තරං න මුසලමන්තරං න ද්විත්තං භුඤ්ජමානානං න
ගඛිතිතියා න පායමානාය න පුරිසන්තරගතාය න සංඛිතතිසු න යත්ථ සා
උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මකක්කා සණ්ඨසණ්ඨවාරිණී, න මච්ඡං න මංසං,
න සුරං න මෙරයං න ථුසොදකං පිවති.

සො එකාගාරිකො වා හොති එකාලොපිකො. ද්වාගාරිකො වා හොති
ද්වාලොපිකො. සත්තාගාරිකො වා හොති සත්තාලොපිකො. එතිස්සා පි දත්තියා
යාපෙති, ද්විතිපි දත්තීති යාපෙති, සත්තතිපි දත්තීති යාපෙති. එකාතිකමපි
ආහාරං ආහාරෙති, ද්වාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති, සත්තාතිකමපි ආහාරං
ආහාරෙති. ඉති එවරූපං අභිමාසිකමපි පරියායන්තරහොජනානුයොගමනු-
සුතො විහරති.

සො සාකහකෙබ්බොපි හොති, සාමාකහකෙබ්බොපි හොති, නිවාරහකෙබ්බොපි
හොති, දද්දලහකෙබ්බොපි හොති, හටහකෙබ්බොපි හොති, කණ්හකෙබ්බොපි හොති,
ආවාමහකෙබ්බොපි හොති, පිඤ්ඤකහකෙබ්බොපි හොති, තිණ්හකෙබ්බොපි හොති,
ගොමයහකෙබ්බොපි හොති. වනමූලඵලාහාරො යාපෙති පවත්තඵලහොජ්.

සො සාණාතිපි ධාරෙති, මසාණාතිපි ධාරෙති, ඡවද්දස්සාතිපි ධාරෙති,
පංසුකුලාතිපි ධාරෙති, තිරිටාතිපි ධාරෙති, අජ්නමපි ධාරෙති, අජ්නකම්පමපි
ධාරෙති, කුසවීරමපි ධාරෙති, වාකවීරමපි ධාරෙති, ඵලකවීරමපි ධාරෙති,
කෙසකම්බලමපි ධාරෙති, වාලකම්බලමපි ධාරෙති, උද්දකපකම්බමපි ධාරෙති.

කෙසමස්සලොවකො හොති කෙසමස්සලොවනානුයොගමනුසුතො.
උබ්බට්ටකොපි හොති ආසනපටිකම්බෙනො. උක්කුටිකොපි හොති උක්කුටි-
කපපධානමනුසුතො. කණ්ඩකාපස්සධිකොපි හොති, කණ්ඩකාපස්සයෙ
සෙය්‍යං කපෙය්‍යති. සායතනියකමපි උදකොරොහනානුයොගමනුසුතො
විහරති. ඉති එවරූපං අනෙකවිතිතං කායස්ස ආනාපනපරිතාපනානුයොග-
මනුසුතො විහරති.

එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තන්තපො හොති අත්තපරිතාපනානු-
යොගමනුසුතො.

මහණෙනි, පුද්ගල කෙසේ ආත්මපරිනාපනානුසොගයෙහි යෙදුනේ අනතනාප වේය යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව්හි ඇතැම් පුද්ගලෙක් සෙලු වෙයි හළ ආචාර ඇතියේ වෙයි. පිඬු නිමි කල අත ලෝනේ වෙයි. 'එව, වහන්සැ'යි කී කල නො එනු සිල් කොට ඇතියේ වෙයි. 'සිටුව, වහන්සැ' යි කී කල නො සිටිනු සිල් කොට ඇතියේ වෙයි. පළමු එළ වූ අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි. උදෙසා කළ අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි. නිමන්ත්රණ නො පිළිගන්නේ වෙයි.

හෙ කළමුවෙන් උදුරා දුන් අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි. හෙ සැළ මුවින් උදුරා දුන් අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි. එළිපත අහර කොට දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි. දඬු අතර කොට දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි. මොහොල් අතර කොට දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි. වළඳන දෙදෙනකුන් අතුරින් එකකු තැනී දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි. ගාබිලිය දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි. කිරිපොවන්තිය දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි. පුරුෂානතරගත සත්‍රිය දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි. සමාදන් කොට පිසුකල දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි. යම් තැනෙක බලු එළඹ සිටියේ නම් එහි දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි. යම් තැනෙක මැසිමුළු ගළ ගළව හැසිරෙත් නම් එහි දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි. මත්ස්‍ය නො පිළිගන්නේ වෙයි. මාංශ නො පිළිගන්නේ වෙයි. රහ නො බොන්නේ ය. මෙර නො බොන්නේ ය. සෞචීර නො බොන්නේ ය.

හෙ එක් ගෙයෙකින් පිඬු ලැබ නවත්තේ හෝ වෙයි. එක් ආලොපයෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි. දෙගෙයෙකින් පිඬු ලැබ නවත්තේ හෝ වෙයි. ආලොප දෙකෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි. සත්ගෙයෙකින් පිඬු ලැබ නවත්තේ හෝ වෙයි. ආලොප සතෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි. එක් දෑත්තෙකිනුදු යැපෙයි. දෙ දෑත්තෙකිනුදු යැපෙයි. සත්දෑත්තෙකිනිදු යැපෙයි. එක් දවසක් අතර කොට ගන්නා අහර ද වළඳයි. දෙදවසක් අතර කොට ගන්නා අහර ද වළඳයි. සත් දවසක් අතර කොට ගන්නා අහර ද වළඳයි. මෙසේ මෙබඳු අඛමසක් අතර කොට ගන්නා අහර දැ යි වාරභක්තභෝජනයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි.

හෙ පලා වළඳන්නේ හෝ වෙයි. හෙ බඩහමු වළඳන්නේ හෝ වෙයි. හුරුහැල් වළඳන්නේ හෝ වෙයි. සම්කඩ වළඳන්නේ හෝ වෙයි. ලහටු වළඳන්නේ හෝ වෙයි. කුඩු වළඳන්නේ හෝ වෙයි. දඹුබත් වළඳන්නේ හෝ වෙයි. පුනකු වළඳන්නේ හෝ වෙයි. ගොම වළඳන්නේ හෝ වෙයි. වැටුනු එල වළඳනසුලු වූයේ වතමුලඑල ආහාර කොට ඇතියේ ද යැපෙයි. හෙ හණ වැහැරී ද දරයි. මුසු හණ වැහැරී ද දරයි. මිනියෙන් හළ පිළි ද දරයි. පහල් පිළි ද දරයි. රැක්සුමුළු ද දරයි. අඳුන් මුවසම් ද දරයි. ක්‍ෂුර සහිත අඳුන් මුවසම් ද දරයි. කුසවැහැරී ද දරයි. වාකචීරය ද දරයි. එලකචීරය ද දරයි. කෙසකමබල ද දරයි. මාලකමබල ද දරයි. මහමුහුනු පියාපතුදු දරයි.

හිසකෝ රවුළු උදුරා ලිමෙහි යෙදුනේ හිසකෝ රවුළු උදුරනුයේ ද වෙයි අසුන් පිළිකෙම් කෙලේ උඩුහුරුව සිටුවනේ වෙයි. උල්පයෙන් තවුස් වැර වැඩිමෙහි යෙදුනේ උල්පයෙන් සිටුවනේ ද වෙයි. කටු ඇතිරියෙහි හෝනේ ද වෙයි. කටුඇතිරියෙහි සයනය ද කෙරෙයි. සවස තුන්වනු කොට තෙවරක් උදකාවගාහයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි. මෙසේ මෙ බඳු අනෙකප්‍රකාර වූ කය පිළිබඳ ආනාපන පරිනාපනානුසොගයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ආත්මපරිනාපනානුසොගයෙහි යෙදුනේ අනතනාප වෙයි.

කපඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරනනපො හොති පරපරිතාපනානුයොග-
මනුසුතො? ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා පුග්ගලො ඔරබ්භිකො හොති සුකරිකො
සාකුන්තිකො මාගවිකො ලුද්දො ච්ච්ඡිසානකො වොග්ගෙ වොරසානකො
බ්බන්තාගාරිකො, යෙ වා පනඤ්ඤපි කෙ චි කුරුරකමනනා. එවං බො
භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරනනපො හොති පරපරිතාපනානුයොගමනුසුතො.

කපඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තනනපො ව හොති අත්තපරිතාපනානු-
යොගමනුසුතො, පරනනපො ව හොති පරපරිතාපනානුයොගමනුසුතො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා පුග්ගලො රුජා වා හොති බන්ධියො මුද්ධාවසින්නො
බ්‍රාහ්මණො වා මහාසාලො, සො පුරුෂ්ඨෙන නගරස්ස නවං සන්ථාගාරං
කාරුපෙත්වා කෙසමස්සං ඔහාරෙත්වා බරුජනං නිවාසෙත්වා සප්පිතෙලෙන
කායං අබ්බඤ්ඤිත්වා මගවිසාණෙන පිට්ඨිං කණ්ඩුවමානො සන්ථාගාරං පවිසති
සද්ධං මනෙසියා බ්‍රාහ්මණෙන ච පුරොගිතෙන.

සො තත්ථ¹ අත්තනරතීකාය භූමියා හරිතුපලිතතාය සෙය්‍යං කපෙපති.
එකිස්සා ගාවිසා සරුපච්චිතාය යං එකස්මිං එතෙබ්බරං හොති, තෙන රුජා
යාපෙති. යං දුතියස්මිං එතෙ බ්බරං හොති, තෙන මහෙසී යාපෙති. යං
තතියස්මිං එතෙ බ්බරං හොති, තෙන බ්‍රාහ්මණො පුරොගිතො යාපෙති.
යං චතුස්මිං එතෙ බ්බරං හොති, තෙන අග්ගිං ජුගන්ති. අවසෙසෙන
චච්ඡකො යාපෙති. සො එමමාහ: එත්තකා උසහා හඤ්ඤන්තු
යඤ්ඤන්ථාය. එත්තකා චච්ඡන්දා හඤ්ඤන්තු යඤ්ඤන්ථාය. එත්තකා
චච්ඡන්දරියො හඤ්ඤන්තු යඤ්ඤන්ථාය. එත්තකා අජා හඤ්ඤන්තු
යඤ්ඤන්ථාය. එත්තකා උරබ්බා හඤ්ඤන්තු යඤ්ඤන්ථාය. එත්තකා
රුක්ඛා ඡිජ්ජන්තු යුපන්ථාය. එත්තකා දබ්බා ලියන්තු බරිතිසන්ථායාති. යෙපිස්ස
තෙ හොන්ති දුසාති වා පෙස්සාති වා කමකරාති වා, තෙපි දණ්ඩනජ්ජිතා
හයනජ්ජිතා අස්සමුබ්බා රුදමානා පරිකමමාති කරොන්ති.

එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තනනපො ව හොති අත්තපරිතාපනානු-
යොගමනුසුතො. පරනනපො ව හොති පරපරිතාපනානුයොගමනුසුතො.

කපඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙවත්තනනපො හොති න අත්තපරිතා-
පනානුයොගමනුසුතො, න පරනනපො හොති න පරපරිතාපනානුයොග-
මනුසුතො, සො අත්තනනනපො අපරනනපො දිට්ඨෙව ධම්මෙ නිච්ඡානො
තිබ්බුතො සිතීභූතො සුබපටිසංවෙදී බ්‍රහ්මභූතෙන අත්තනා විහරති?

ඉධ භික්ඛවෙ තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සමමාසමුද්ධො
විජ්ජාචරණසමපන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථි සන්ථා
දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සද්දෙවකං සමාරකං
සබ්බභක්කං, සස්සමණ්ඩ්‍රාහ්මණිං පජං සද්දෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා
පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසාන-
කල්‍යාණං සාන්ථං සබ්බඤ්ඤං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං, බ්‍රහ්මචරියං
පකාසෙති.

1. අකඤ්ඤාය, අච්ඡි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුනේ පරනතප වේ ය යන්න: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි ඇතැම් පුතුලෙක් කිරිමුවන් මරා දිවි වැටුම් ඇතියේ හෝ වෙයි. හුරන් මරා දිවි වැටුම් ඇතියේ හෝ වෙයි. ශ්‍රීතිණින් මරා දිවි වැටුම් ඇතියේ හෝ වෙයි. රෝග වූ මුව වැදි හෝ වෙයි. මනසා සාතක වෙයි. සොර වෙයි සොරුන් මරණේ වෙයි බන්ධනාගාර ඇතියේ හෝ වෙයි. යම් බදු අත්‍ය වූ ද කිසියම් කුරිරු කම්මාන කරණයේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල පරපරිතාපනානු-යෝගයෙහි යෙදුනේ පරනතප වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුනේ අත්තනතප වේ ය යන්න, පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුනේ පරනතප වේ ය යන්න:

මහණෙනි, මෙ ලොව්හි ඇතැම් පුතුලෙක් මුද්දාවිෂිකත ක්ෂත්‍රිය රජෙක් හෝ මහාසාර බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ වෙයි. හෙ නුවර පෙර දික්හි අතිතව සන්ධාගාරයක් කරවා කේටුච්ච බහවා රළු අඳුන් දිවිසම් හැඳ ගිහි තෙලෙන් කය අභ්‍යාසය කරන කොට මුවහතින් පිට කසනුයේ මෙහෙසිය හා පුරෝහිත බමුණු හා සන්ධාගාරයට පිවිසෙයි.

හෙ එහි ගොම පිරිබඩ කළ නො අතුළු බිම්හි ශය්‍යා කෙරෙයි. ස්වරූප වසු ඇති එක් දෙනකගේ එක් තනෙක යම් කිරිමක් වේ නම් එයින් රජ යැපෙයි, දෙවන තනෙහි යම් කිරිමක් වේ නම් එයින් මෙහෙසිය යැපෙයි. තෙවන තනෙහි යම් කිරිමක් වේ නම් එයින් පුරෝහිත බ්‍රාහ්මණ යැපෙයි. සතරවන තනෙහි යම් කිරිමක් වේ නම් එයින් ගිහි පුදන්. අවශේෂයෙන් වස්සා යැපෙයි. හෙ මෙසේ කියයි: යඤ පිණිස මෙතෙක් වාමහයෝ තසනු ලැබෙත්වා, මෙතෙක් තරුණ වස්සෝ යඤ පිණිස තසනු ලැබෙත්වා, මෙතෙක් තරුණ වැස්සියෝ යඤ පිණිස තසනු ලැබෙත්වා, යාගාවාට්ඨාන සදහා මෙතෙක් රුක්කු සිදිනු ලැබෙත්වා, පිරිකෙව් කරණු හා යාග බිම අතුරණු හා පිණිස මෙතෙක් ඉඳුප්තණ සිදිනු ලැබෙත්වා, දස්ස සි හෝ ප්‍රේමා-හ සි හෝ කම්කරුහ සි හෝ ඔහුගේ යම් ම කෙතෙක් වෙන් නම් ඔහු ද දඩුවමින් නැති ගත්තානු බියෙන් නැති ගත්තානු කඳුළු වැසි මුව ඇත්තානු හඬනානු පිරියම් කරන්.

මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ආත්මපරිතාපනානුයෝග යෙහි යෙදුනේ අත්තනතපද වෙයි. පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුනේ පරනතප ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුතුල් ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුනේ අත්තනතප නො වේ ය යන්න: පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුනේ පරනතප නො වේ ය යන්න: හෙ ආත්මත්තප නො වූයේ පරනතප නො වූයේ දිවුදුමයෙහි ම තෘෂ්ණා නැතියේ කෙලෙස් නිවණින් පිරිනිවිසේ සිහිල් වූයේ සුව විද්‍යා සුලලයේ ශ්‍රේෂ්ඨ සිහින් වාසය කෙරේ ය යන්න:

මහණෙනි, මෙ ලොව්හි අතීත් වූ සමයක් සබ්බද්ධ වූ විද්‍යාවරණ සමපනන වූ සුගත වූ ලොකවිදු වූ අනුගතර පුරුෂදමසසාරවි වූ දෙවිමිනිස්තට ශාසනා වූ බුද්ධ වූ භාග්‍යවත් වූ තථාගතයන් වහන්සේ ලොව උපදනාහ. උන් වහන්සේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බලිත් සහිත මෙ ලොව, මහණ බද්ධන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව තුමු ම විශිෂ්ටඥතයෙන් දූත සාක්ෂාත් කොට දූතගත්තාහ. උන් වහන්සේ ආදි කල්‍යාණ කොට මධ්‍ය කල්‍යාණ කොට පශ්චිමසාන කල්‍යාණ කොට සාමී කොට සම්මාසද්ධ කොට කෙවල පරිපුණ්ණ කොට පරිශුද්ධ කොට බමිය දෙසන්නාහ. බ්‍රහ්මවය්‍යීය ප්‍රකාශ කරන්නාහ.

නං ධම්මං සුඤ්ඤානි ගහපති වා ගහපතිපුතො වා අඤ්ඤාතරසමිං වා කුලෙ පච්චාජාතො. සො නං ධම්මං සුඤ්ඤානි තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙත සද්ධාපටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසඤ්චිතති: සම්බ්බො සරුවාසො රජාපථො අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා, නසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසනා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිපුණ්ණං සංඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. ඥානුතාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙඤ්ඤා කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජ්ජති.

සො අපරෙත සමයෙන අප්පං වා භොගකකුං පහාය මහන්තං වා භොගකකුං පහාය අප්පං වා ඤ්ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤ්ඤාති-පරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සුං ඔහාරෙඤ්ඤා කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජ්ජති.

සො එවං පබ්බජ්ජො සමාතො භික්ඛුනං සිකඛාසාජ්චසමාපන්නො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චිතො හොති, නිතිතදණ්ඩො නිතිතසඤ්ඤා ලජ්ජ දයාපන්නො සබ්බපාණහුනභිතානුකම්පී විහරති. අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිච්චිතො හොති, දින්නාදුසී දින්නපාටිකබ්බි අපේතෙන සුචිභුතෙන අත්තතා විහරති. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී හොති ආරුවාරී චිරතො මෙට්ඨනා ගාමධම්මා. මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිච්චිතො හොති සච්චවාදී සච්චසඤ්ඤා පේතො පච්චයිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. පිසුණං වාචං පහාය පිසුණාවාචා පටිච්චිතො හොති: ඉතො සුඤ්ඤා න අමුත්‍ර අකබ්බාතා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්‍ර වා සුඤ්ඤා න ඉමෙසං අකබ්බාතා අමුසං හෙදය, ඉති භික්ඛානං වා සංඝාතා සභිකානං වා අනුප්පදාතා සමගාරාමො සමගාරතො සමගහනඤ්ඤා සමගහකරණිං වාචං භාසිතා හොති. ඵරාසං වාචං පහාය ඵරාසාවාචා පටිච්චිතො හොති: යාසා වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයචගමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා, නථාරාථිං වාචං භාසිතා හොති. සමථිප්පලාපං පහාය සමථිප්පලාපා පටිච්චිතො හොති: කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විතයවාදී නිධානවතිං වාචං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසංභිතං.

සො ඛිජ්ජාමහුතගාමසමාරම්භා පටිච්චිතො හොති, එකභතතිකො හොති රතතුපරතො චිරතො විකාලහොජනා. නච්චගීතවාදිතවිසුකදස්සනා පටිච්චිතො හොති. මාලාගකුචිලෙපතධාරණමණ්ඩණවිභුසනධර්මානා පටි-ච්චිතො හොති! උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චිතො හොති. ජාතරූපරජන-පටිගහණා පටිච්චිතො හොති. අමකධඤ්ඤාපටිගහණා පටිච්චිතො හොති. අමකමංසපටිගහණා පටිච්චිතො හොති. ඉන්ද්‍රියකුමාරිකාපටිගහණා පටිච්චිතො හොති. දසිදසපටිගහණා පටිච්චිතො හොති. අජේලක-පටිගහණා පටිච්චිතො හොති. කුකකුටසුකරපටිගහණා පටිච්චිතො හොති. හත්ථවංසාවලවංසපටිගහණා පටිච්චිතො හොති. බෙත්තවත්ථුපටිගහණා පටිච්චිතො හොති, දුතෙය්‍යපභිතගමනානුයොගා පටිච්චිතො හොති. කයවිකකයා පටිච්චිතො හොති. තුලාකුටකංසකුටමානකුටා පටිච්චිතො හොති. උකෙකාටනවඤ්චනතිකතිසාවියොගා පටිච්චිතො හොති. ඡේදන-වධබකුචිපුරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිච්චිතො හොති.

ගෙහෙවියෙක් වේවයි, ගෙහෙවි පුතෙක් වේවයි, අන්‍යතර කුලයෙකු උපන්නෙක් වේවයි එ ධර්ම අසන්නේ ය. හෙ එ දහම් අසා නටාගතයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධා ප්‍රතිලාභ කෙරෙයි. හෙ එ ශ්‍රද්ධාප්‍රතිලාභයෙන් සමනාගත වූයේ මෙසේ නුවණින් සිතයි: “සරුවාසය සම්බාධයෙක. කෙලෙස් දුහුලියට මගෙක. පෘථිද්ද අභ්‍යවකාශයෙක. ගිහිගෙහි වසන්නහු විසින් එකාන්ත-පරිපූර්ණ වූ එකාන්තපරිශුද්ධ වූ ලියු සකක් සේ පිරිසිදු මෙ බඹසර සරනට සුකර නො වෙයි. එකාන්තයෙන් මම කෙහෙරවුළු බහා කහවත් හැඳ ගෙන් නික්ම පෘථිද්දට වදිමි නම් මැනැවැ”යි.

හෙ පසුකල්හි අල්ප වූ හෝ භොගස්කකිය හැර මහත් වූ හෝ භොග-සකකිය හැර අල්ප වූ හෝ ඥාතිපරිවර්තීය හැර මහත් වූ හෝ ඥාතිපරිවර්තීය හැර කෙස්මස් බහා කහවත් හැඳ ගෙන් නික්ම පෘථිද්දට පෘථිණෙයි.

හෙ මෙසේ පෘථිද් වූයේ ම භික්ෂූන්ගේ ශික්ෂාසාජීවයට පෘථිණියේ පණිවා හැර පණිවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. බහා තැබූ දඬු ඇත්තේ බහා තැබූ අවි ඇත්තේ ලජ්ජා ඇතියේ දයාපත් වූයේ සම්ප්‍රාණභූතයන් කෙරෙහි භිතානු-කමපි ව වෙසෙයි. අභිතාදන් හැර අභිතාදනින් වැළකියේ දුන් දෑ ගන්නා සුළුයේ දුන් දෑ කැමැති වනුයේ වෙයි. නො සොර වූ පිටිතුරු සිතින් වෙසෙයි. අභිමසර හැරපියා බ්‍රහ්මචාරී වූයේ. දුරුව වෙසෙනුයේ ග්‍රාමධර්ම වූ මෛත්‍රිකයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මුසාව හැර මුසවායෙන් වැළැකියේ සත්‍යවාදී වූයේ සත්‍ය-සකික ඇතියේ සම්මතවාදී ඇතියේ හැදෑරිය යුතු කවා ඇතියේ ලොකයා නුළු නො කරණුයේ වෙයි. පිසුනු බස් හැර පිසුනු බසින් වැළැකියේ, මොවුන්ගේ හෙදය පිණිස මෙ තත්ති අසා එතත්ති නො කියනුයේ, ඔවුන්ගේ හෙදය පිණිස එතත්ති හෝ අසා මොවුනට නො කියනුයේ වෙයි. මෙසේ භික්ෂු වුවත් සමග කරණුයේ සමග වුවනට අනුබල දෙනුයේ හෝ සමගියෙහි ඇලුම් ඇතියේ සමග්‍රහ වූයේ සමගියෙන් සතුටුවන සුල්ලේ සමග කරණ වදන් කියනුයේ ද වෙයි. පරෙස්බස් හැර පියා පරෙස් බසින් වැළැකියේ වෙයි. යම් එ බසෙක් නිදෙස් වේ නම් කණට සුව එළවා නම් පෙම් දනවා නම් හෘදයග්‍රාහී වේ නම් පෞර වේ නම් බොහෝ දෙනාට කාන්ත වේ නම් බොහෝ දෙනාට මනාප වේ නම් එබඳු බස් කියනුයේ වෙයි. සමඵප්පලාප හැර සමඵප්පලාපයෙන් වැළැකියේ කල්හි බණනසුලුයේ සැබවක් ම බණන සුලුයේ අතීත ම බණන සුලුයේ ධර්ම බණනසුලු වූයේ විනය බණන සුලුයේ සිත්හි නිදහනට නිසි, නිසි කල්හි කරුණු සහිත කොට පිරිසිදුම් ඇති කොට අතීතසංහිත කොට බස් තෙපලනුයේ වෙයි.

හේ බීජගාම භූතගාම විකොපනයෙන් වැළැකියේ වෙයි. (ප්‍රාතරස-පාක්ත සංඛ්‍යාත) එක්බිකක් ඇතියේ, රාත්‍රිභෝජනයෙන් වැළැකියේ විකාල භෝජනයෙන් අපගත වෙයි. නැටුම්, ගැයුම්, වැයුම් විසුළු දස්නෙන් වැළැ-කියේ වෙයි. මල්ගඳ විලෙවුන් දැරුම් සැදුම් සැරැහුම් යන කරුණෙන් වැළැකියේ වෙයි. උසසුන් මහස්තෙන් වැළැකියේ වෙයි. ජාතරූපරජනයන් පිළිගැන්මෙන් වැළැකියේ වෙයි. අමුධාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැළැකියේ වෙයි. අමුමස් පිළිගැන්මෙන් වැළැකියේ වෙයි. සත්‍රින් හා කුමාරිකාවන් පිළිගැන් මෙන් වැළැකියේ වෙයි. දූසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැළැකියේ වෙයි. එළු තිරෙළුවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැකියේ වෙයි. කුකුළන් හා හුරන් පිළිගැන් මෙන් වැළැකියේ වෙයි. ඇත්, ගව, අසුන් හා වෙළෙඹුන් පිළිගැණීමෙන් වැළැකියේ වෙයි කෙත්වත් පිළිගැන්මෙන් වැළැකියේ වෙයි. දූතකම් හා පණිවුඩ පණත් ගෙණ යාමෙහි යෙදුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. ක්‍රය වික්‍රය දෙකින් වැළැකියේ වෙයි. නුලාකුට, කංසකුට, මානකුටයෙන් වැළැකියේ වෙයි. උකෙකාටත, වඤ්චන, නිකාති යන කුටිලයොගයෙන් වැළැකියේ වෙයි. ඡේදනය, වධය, බකිනය, මං පාහැරීම ය, වොලොගැන්ම ය, සැහැසිකම් ය යන මෙයින් වැළැකියේ වෙයි.

සො සනතුටොං හොති කායපරිහාරිකෙන විවරෙන කුච්ඡපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති. සමාදයෙව පක්කමති, සෙය්‍යපාපි නාම පක්කි සකුණො, යෙන යෙනෙව ඛෙති. සප්පතභාගෙව ඛෙති. එවමෙව භික්ඛු සනතුටොං හොති කායපරිහාරිකෙන විවරෙන කුච්ඡපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සො ඉමිනා අරියෙන සීලකකිකෙන සමන්තාගතො අර්ඝ්ඛතනං අනවජ්ජුබ්බං පටිසංවෙදෙති

සො චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහි හොති තානුබ්‍යඤ්ඤතග්ගාහි, යත්තාධිකරණමෙතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමතස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්තාස්සාවෙය්‍යා, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රතබති චක්ඛුන්ද්‍රියං චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුචා -පෙ- සාණෙන ගන්ධං සායිචා -පෙ- ජ්වහාය රසං සායිචා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං පුසිචා -පෙ- මතසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහි හොති තානුබ්‍යඤ්ඤතග්ගාහි, යත්තාධිකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමතස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්තාස්සාවෙය්‍යා, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රතබති මනින්ද්‍රියං මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ඝ්ඛතනං අබ්‍යා-සෙකසුබ්බං පටිසංවෙදෙති.

සො අභික්කන්තො පටික්කන්තො සමපජානකාරී හොති ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති. සමමිඤ්ඤෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති. සඛිසාරිපත්තවිවරධාරණෙ සමපජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති. උච්චාරපස්සාවකමමෙ සමපජානකාරී හොති. ගතෙ සිතෙ නිසින්නෙ සුතො ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හිභාවෙ සමපජානකාරී හොති.

සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලකකිකෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන සතිසමපජඤ්ඤාන සමන්තාගතො විවිත්තං සෙතාසිතං හජ්ජති අරඤ්ඤං රුකකමුලං පබ්බතං කඤ්ඤං ගිරිගුහං සුසානං චනපත්ථං අබ්බොකාසිං පලාලපුඤ්ජං.

සො පච්ඡාභතනං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො නිසීදති පලලඬං ආභුජ්චා, උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙචා. සො අභිජ්ඣා ලොකෙ පභාය විගතාහිලේඛිත වෙතසා විහරති, අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පභාය අබ්‍යාපත්තවිත්තො විහරති, සබ්බපාණභුතතිතානු-කමපි, බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොධෙති. පිනමිද්ධං පභාය විගතපිනමිද්ධො විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සමපජාතො, පිනමිද්ධා විතතං පරිසොධෙති. උද්ධච්චකුකකුච්චං පභාය අනුද්ධාතො විහරති අර්ඝ්ඛතනං සුචුපසත්තවිත්තො උද්ධච්චකුකකුච්චා විතතං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පභාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡො, විහරති අකථංකපි කුසලෙසු ධම්මෙසු, විචිකිච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති. සො ඉමෙ පඤ්චතිවරණෙ පභාය වෙතසො උපක්කිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලී-කරණෙ විවිචෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං -පෙ- දුතියං ක්කානං -පෙ- තතියං ක්කානං -පෙ- චතුත්ථං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති.

හේ කායපාරිභාරිකවිවරයෙන් සතුටු වෙයි. කුක්කුපාරිභාරික පිණ්ඩපාත-
යෙන් සතුටු වෙයි. හෙ යම් මැ දිගෙකේ යේ නම්, යම් සෙයෙකින්
පක්ඛිගකුණේ යම් මැ දිගෙක යේ නම්, පත්‍රභාර ඇතිව ම යේ ද එසෙයින්
රුගෙණ ම යෙයි. මෙපරිදි මහණ කායපාරිභාරික විවරයෙන් කුක්කු පාරිභාරික
පිණ්ඩපාතයෙන් සතුටු වෙයි. හේ යම් මැ දිගෙක යේ නම් අටපිරිකර මතු
රුගෙණ ම යෙයි. හෙ මෙ ආයතී ශීලස්කකියෙන් සමනාගත වූයේ
අධ්‍යාත්මයෙහි නිරවද්‍ය සුඛ විදුනේ ය.

හෙ ඇසින් රූපයක් දැක නිමිති නොගන්නාසුලුයේ අනුවියදුන්
නොගන්නා සුලුයේ වෙයි යම් හෙතුයෙකින් වක්ඛුරිඤ්ඤා අසංවෘත කොට
වසන තෙල පුභුල්ලු කරා ලාමක අකුශලධර්ම වන අභිධ්‍යා දොමනසයෝ ලුහු
බඳනාහු නම්, එ අවුරුණුවට පිළිපදනේ ය. වක්ඛුරිඤ්ඤා රක්තේ ය වක්ඛුරිඤ්ඤා-
යෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. ශ්‍රෝත්‍රයෙන් ශබ්දය අසා ස්‍රාණයෙන් ගන්ධය
අසා ජීව්වායෙන් රස විඳ ... කයින් ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයක් පැහැස ... මතයින්
ධර්මායතනයක් දැන නිමිති නොගන්නා සුලුයේ අනුවියදුන් නොගන්නා
සුලුයේ වෙයි. යම් කරුණෙකින් මනිඤ්ඤා අසංවෘත කොට වසන තෙල
පුභුල්ලු කරා අභිධ්‍යා දොමනස සංඛ්‍යාත ලාමක අකුශල ධර්මයෝ ලුහුබඳනාහු
නම්, එ අවුරුණුවට පිළිපදනේ ය. මනිඤ්ඤා රක්තේ ය. මනිඤ්ඤායෙහි
සංවරයට පැමිණෙයි. හෙ මෙ ආයතී ඉඤ්ඤා සංවරයෙන් සමනාගත වූයේ
අධ්‍යාත්මයෙහි (කෙලෙසුන් විසින් අනාමික්තවූ) අව්‍යාසෙක සුඛය විදුනේ ය.

හෙ ඉදිරිගමනෙහි හා ප්‍රත්‍යාගමනෙහි සමපජ්ඣනකාරී වෙයි. ඉදිරි බැලුම්
හා දිගනුදික් බැලුමිහි සමපජ්ඣනකාරී වෙයි. අත්පා හැකුළුම් හා දිගු කිරීමෙහි
සමපජ්ඣනකාරී වෙයි. සහල පාසිවුරු දැරුමිහි සමපජ්ඣනකාරී වෙයි. අසිත,
පිත, බාසිත හා සාසිතයෙහි සමපජ්ඣනකාරී වෙයි. සුලුවටත් මහවටත්
කමිහි සමපජ්ඣනකාරී වෙයි. ගමනෙහි, සිටුමෙහි හිඳුමෙහි නිදියෙහි නිදි
වැරැමිහි, කපායෙහි තුෂ්ණිච්ඡාචයෙහි සමපජ්ඣනකාරී වෙයි.

හෙ මෙ ආයතී ශීලස්කකියෙන් සමනාගත වූයේ මෙ ආයතී ඉඤ්ඤා-
සංවරයෙන් සමනාගත වූයේ මෙ ආයතී සමාතිසම්ප්‍රජ්ඣනයෙන් සමනාගත
වූයේ අරණ්‍යය, රුක්මුල්ලය, පථිතය, කඳුරාය, ගිරිගුහාය, සොහොනය,
වනපෙනය, අබවස්ස, පිදුරු කිලිය යන විවික්තශයනාසනයක් බෙජෙයි.

හෙ පසුබත්ති පිඬුවායෙන් පෙරලා ආයේ පලක් බැඳ උඩුකය සෘජු
කොට පිහිටුවා සිති පරිමුඛ කොට එළුවා හිඳුනේ ය. හෙ පඤ්චාපාදනය-
කකුලොකයෙහි අභිධ්‍යාව දුරු කොට පහ වූ අභිධ්‍යා ඇති සිතින්
අභිධ්‍යායෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද සංකිත ප්‍රඥාපය දුරු
කොට ව්‍යාපාදයෙන් තොර වූ සිතාත්තේ සථිප්‍රාණ භූතයන්
කෙරෙහි භිතානුකම්පා ඇතියේ ව්‍යාපාද ප්‍රඥාපයෙන් සිත පිරිසිදු
කෙරෙයි. ඥානානම්ඥය දුරු කොට පහ වූ ඥානාන මිඥ ඇතියේ
(විගතනිවරණයෙන්) ආලෝකසංඥ ඇතියේ සමාති ඇතියේ සමයක්
ප්‍රඥ ඇතියේ ඥානානම්ඥයෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ඖද්ධිතය
හා කොකාතය දුරු කොට උද්ධිතභාවය නැතියේ අධ්‍යාත්මයෙහි
මොහොවට සන්තූන් සිතැතියේ වාස කරයි. උද්ධිව භූතභාවයෙන්
සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. විචිකිත්තා දුරු කොට තරණය කළ විචිකිත්තා
ඇතියේ කුශලධර්මයෙහි කපංකපිභාව නැතියේ වාස කරයි. විචිකිත්තා
යෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. හෙ විතතයාගේ උපකෙලෙගු ප්‍රඥව දුච්ඡ කරණ
මෙ පඤ්ච නිවරණයන් දුරු කොට කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... ප්‍රථම
ධ්‍යානයට ... ද්විතීය ධ්‍යානයට ... තෘතීය ධ්‍යානයට ... චතුර්ථ ධ්‍යානයට
එළඹ වාස කරයි.

සො එවං සමාහිතෙ විනත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනභගණේ විගතු-
පකතිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමනියෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජප්පතො පුබ්බෙතිවා-
සානුස්සතිඤ්ඤාය -පෙ- සත්තානං වුත්ථපපානඤ්ඤාය -පෙ- ආසවානං
බයඤ්ඤාය විතතං අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති,
අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං
පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධනාමිති පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ
ආසවාති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං පජානාති,
අයං ආසවනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවනිරෝධනාමිති
පටිපදාති යථාභූතං පජානාති.

තස්ස එවං ජාතතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුවචති,
භවාසවාපි විතතං විමුවචති, අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුවචති, විමුත්තසම්මි.
විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං භොති. ඛිණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මවර්යං කතං කරණියං
නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති.

එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙව අත්තත්තපො භොති ත අත්තපරිනාප-
නානුයොගමනුසුත්තො, ත පරත්තපො භොති ත පරපරිනාපනානුයොග-
මනුසුත්තො. සො අත්තත්තත්තපො අපරත්තත්තපො දිට්ඨොව ධම්මෙ නිවජාතො
තිබ්බුතො සීතිභූතො සුඛපටිසංවෙදී බ්‍රහ්මභූතො අත්තතා විහරති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරො පුග්ගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා
ලොකසමිනති.

4. 4. 5. 9.

[තණ්හාජාලිනිසුත්තං]

49. තණ්හං වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි ජාලිනිං සරිතං විසටං විසතතිකං,
යාය අයං ලොකො උදාසො පරියොනඤ්ඤා තත්තාකුලකජාතො ගුලා-
ගුණිකජාතො මුඤ්ජබ්බච්ඡාතො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං සංසාරං
නාතිවත්තති. තං සුඤ්ඤං සාධුකං මතසි.කරොථ. භාසිස්සාමි'ති. එවං
හනෙතාති බො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

කතමා ව සා භික්ඛවෙ තණ්හා ජාලිනි සරිතා විසටා විසතතිකා, යාය අයං
ලොකො උදාසො පරියොනඤ්ඤා තත්තාකුලකජාතො ගුලාගුණිකජාතො
මුඤ්ජබ්බච්ඡාතො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං සංසාරං නාතිවත්තති?.

අට්ඨාරස බො පතිමාති භික්ඛවෙ තණ්හාවිවර්තාති අජ්ඣතතිකස්ස
උපාදය, අට්ඨාරසතණ්හාවිවර්තාති බාහිරස්ස උපාදය.

හෙ මෙ සෙසින් සමාධිගත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පයඝීවදාන වත් ම අභිගණ රකින වත් ම උපකෝලයෙන් විගත වත් ම මාදු වත් ම කමිණ්‍ය වත් ම සචිත වත් ම නො සැලකෙනවට පත් වත් ම පූජේතිවාසානුසාරි-ඥාන සදහා ... සන්තියන්ගේ චූෂ්ණකපාන ඥාන සදහා ... ආසුවයන්ගේ ඝෂයඥාන සදහා සිත තනු කෙරෙයි. හෙ මෙ දුකා සි යථාභූතය දන්නේ ය. මෙ දුඃඛසමුදය යි යථාභූතය දන්නේ ය. මෙ දුඃඛනිරෝධ ය යි යථාභූතය දන්නේ ය. මෙ දුඃඛනිරෝධගාමීනී ප්‍රතිපදා ය යි යථාභූතය දන්නේ ය. මෙ ආසුවය යි යථාභූතය දන්නේ ය. මෙ ආසුවසමුදය යි යථාභූතය දන්නේ ය. මෙ ආසුවනිරෝධ ය යි යථාභූතය දන්නේ ය. මෙ ආසුවනිරෝධගාමීනී ප්‍රතිපදා ය යි යථාභූතය දන්නේ ය.

මෙ සෙසින් දන්නා ඔහුගේ විතතය කාමාසුවයෙහිද මිදෙයි. භවාසුවයෙහිද විතතය මිදෙයි. අවිද්‍යාසුවයෙහිද විතතය මිදෙයි. විමුක්ත වත් ම විමුක්තය යන ඥාන වෙයි: “ජාතිය කමිණි විය. බ්‍රහ්මවයඝීය වසනලදී. සිවුමග කරණි කරණ ලදී. මෙබව සදහා අත්තිකෙක් නැතැ” යි දන්නේ ය.

මහණෙනි, මෙසෙසින් පුදාල නො ම ආත්මනතප වෙයි නො ම ආකමපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුනේ වෙයි. නො ම පරනතප වෙයි. නො ම පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුනේ වෙයි. හෙ අත්තනතප නො වූයේ පරනතප නො වූයේ ඉහාතමයෙහි ම තෘෂ්ණා නැතිවේ පිරිනිවිදේ සිහිල් වූයේ ධ්‍යානමාගීථිල නිවෘණසුඛ විදිනුයේ ශ්‍රෙෂ්ඨවිතතයෙන් වාස කරයි.

මහණෙනි, ලොකයෙහි විද්‍යාමාන වන මෙ පුදාලයෝ සතර දෙනහ යි.

4. 4. 5. 9.

[තණහාජාලිති සූත්‍රය]

49 මහණෙනි, යම් තෘෂ්ණායෙකින් මෙ ලෝවැසි, මතුයෙහි චලදතා ලද්දේ, වටා වෙළුනේ, හූ කැටියක් සෙසින් අවුල් වූයේ, පෙහෙරහුගෙහි වැති වූයේ, මුදුනණ බබුස්තණ වැති වූයේ, සැපයෙන් පහව සිටි තපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන සංසාරය ඉක්ම නො සිටුනේ වේ ද, දැල් බඳු, විහිද සිටුනා, විකෂිප්ත, එ එ අරමුණෙහි ලගනා, තෘෂ්ණාව නොපට දෙසමි. එ අසව මොනවට මෙනෙහි කරව. කියන්නෙමි යි, වහන්ස, එසේ යා යි ඒ මහණහු හඟවත්සට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

මහණෙනි, යම් තෘෂ්ණායෙකින් මෙ ලෝවැසි, මතුයෙහි චලදතා ලද්දේ වටා වෙළුනේ හූ කැටියක් සෙසින් අවුල් වූයේ පෙහෙරහුගෙහි වැති වූයේ මුදුනණ බබුස්තණ වැති වූයේ සැපයෙන් පහව සිටි තපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන සංසාරය ඉක්ම නො සිටුනේ වේ ද, දැල් බඳු, විහිද සිටුනා, විකෂිප්ත එ එ අරමුණෙහි ලගනා, එ තෘෂ්ණා තමි කවර?

මහණෙනි, ආධ්‍යාත්මික පස්කඳු ගෙණ තෘෂ්ණාවිවරිතයෝ මෙ අටළොස් දෙනෙහි. බාහිර පස්කඳු ගෙණ තෘෂ්ණාවිවරිතයෝ මෙ අටළොස් දෙනෙහි

කතමානි අට්ඨාරස තණ්හාවිවරිතානි අජ්ඣන්තිකස්ස උපාදය? අසමීති භික්ඛවෙ සති ඉන්ද්‍රියමිති හොති, එවමසමිති හොති, අඤ්ඤාඵසමිති හොති, අසසමිති හොති, සතසමිති හොති, සනාති හොති, ඉන්ද්‍රිය සනාති හොති, එවං සනාති හොති, අඤ්ඤාඵ සනාති හොති, අපිහ සනාති හොති, අපි ඉන්ද්‍රිය සනාති හොති, අපි එවං සනාති හොති, අපි අඤ්ඤාඵ සනාති හොති, භවිස්සනති හොති, ඉන්ද්‍රිය භවිස්සනති හොති, එවං භවිස්සනති හොති, අඤ්ඤාඵ භවිස්සනති හොති. ඉමානි අට්ඨාරස තණ්හාවිවරිතානි අජ්ඣන්තිකස්ස උපාදය.

කතමානි අට්ඨාරස තණ්හාවිවරිතානි බාහිරස්ස උපාදය? ඉමිනා අසමිති භික්ඛවෙ සති ඉමිනා ඉන්ද්‍රියමිති හොති, ඉමිනා එවසමිති හොති, ඉමිනා අඤ්ඤාඵසමිති හොති, ඉමිනා අසසමිති හොති, ඉමිනා සතසමිති හොති, ඉමිනා සනාති හොති, ඉමිනා ඉන්ද්‍රිය සනාති හොති, ඉමිනා එවං සනාති හොති, ඉමිනා අඤ්ඤාඵ සනාති හොති, ඉමිනා අපිහ සනාති හොති, ඉමිනා අපි ඉන්ද්‍රිය සනාති හොති, ඉමිනා අපි එවං සනාති හොති, ඉමිනා අපි අඤ්ඤාඵ සනාති හොති, ඉමිනා භවිස්සනති හොති, ඉමිනා ඉන්ද්‍රිය භවිස්සනති හොති, ඉමිනා එවං භවිස්සනති හොති, ඉමිනා අඤ්ඤාඵ භවිස්සනති හොති. ඉමානි අට්ඨාරස තණ්හාවිවරිතානි බාහිරස්ස උපාදය.

ඉති අට්ඨාරස තණ්හාවිවරිතානි අජ්ඣන්තිකස්ස උපාදය. අට්ඨාරස තණ්හාවිවරිතානි බාහිරස්ස උපාදය. ඉමානි චූච්චනති භික්ඛවෙ ඡතනිංස තණ්හාවිවරිතානි. ඉති එවරුපානි අතිතානි ඡතනිංස තණ්හාවිවරිතානි, අනාගතානි ඡතනිංස තණ්හාවිවරිතානි, පච්චුප්පතතානි ඡතනිංස තණ්හාවිවරිතානි, අට්ඨ ච තණ්හාවිවරිතානි සතං හොති.

අයං බො සා භික්ඛවෙ තණ්හාජාලිනී සරිතා විසටා විසත්තිකා, යාය අයං ලොකො උද්ධස්සො පරියොනඥො තන්තාකුලකජාතො ගුලාගුණිකජාතො මුඤ්ඤ්ඛබ්බජ්ජුතො අපායං දුගගතිං විනිපාතං සංසාරං තාතිචතතතිති.

ආධ්‍යාත්මික පස්කඳ ගෙණ තෘෂ්ණාවිවර්තයෝ අටළොස් දෙනා කවරහ යන්: මහණෙනි, (ආධ්‍යාත්මික පස්කඳ ගෙණ තෘෂ්ණාමාන දූෂිතවශයෙන් සමුහග්‍රාහය වේ නුයි) ‘මම’ යැ යි (වෙන් කොට) ගැණුම ඇති කල්හි (ක්ෂත්‍රියාදීන් කෙරෙහි) “මෙබඳු ප්‍රකාර ඇත්තෙමි” යි වෙයි. (ක්ෂත්‍රියාදීන් කෙරෙහි සම විසින් ගෙණ) ‘මෙසේ වෙමි’ යි වෙයි. (ක්ෂත්‍රියාදීන් කෙරෙහි අසම විසින් ගෙණ) ‘අන් ප්‍රකාර ඇතියෙමි’ යි වෙයි. ‘නිත්‍යයෙමි’ යි වෙයි. ‘අනිත්‍යයෙමි’ යි වෙයි. (සංශයපරිවිතකීවශයෙන්) ‘වෙමි දෝ හෝ’ වෙයි. ‘මෙබඳු ප්‍රකාරයෙන් වෙමි දෝ හෝ’ යි ‘මෙසේ වෙමි දෝ හෝ’ යි වෙයි. ‘අන් සැටියෙකින් වෙමි දෝ හෝ’ යි වෙයි. ‘මම වියහෙමි දෝ හෝ’ යි ‘මම මෙබඳු ප්‍රකාර ඇති විය හෙමි දෝ හෝ’ යි වෙයි. ‘මම මෙසේ වියහෙමි දෝ හෝ’ යි වෙයි. ‘මම අන් සැටියකින් වියහෙමි දෝ හෝ’ යි වෙයි. (අනාගතවශයෙන්) වෙමි’ යි වෙයි. ‘මෙබඳු ප්‍රකාර ඇතියෙමි වෙමි’ යි වෙයි. ‘මෙසේ වෙමි’ යි වෙයි. ‘අන් සැටියකින් වෙමි’ යි වෙයි. ආධ්‍යාත්මික පස්කඳ ගෙණ මේ තෘෂ්ණා විවර්තයෝ අටළොස් දෙනහ.

බාහිර පස්කඳ ගෙණ තෘෂ්ණාවිවර්තයෝ අටළොස් දෙන කවරහ යන්? මහණෙනි, මේ රූපාදීන් ‘මම’ යැ යි වෙන් කොට ගැණුම ඇති කල්හි මේ රූපාදීන් ‘මෙබඳු, ප්‍රකාර ඇතියෙමි’ යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘මෙසේ වෙමි’ යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘අන් සැටියකින් වෙමි’ යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘නිත්‍යයෙමි’ යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘අනිත්‍යයෙමි’ යි වෙයි. (සංශයවිතකී වශයෙන්) මේ රූපාදීන් ‘වෙමි දෝ හෝ’ යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘මෙබඳු ප්‍රකාරයෙන් වෙමි දෝ හෝ’ යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘මෙසේ වෙමි දෝ හෝ’ යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘අන් සැටියෙකින් වෙමි දෝ හෝ’ යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘මම වියහෙමි දෝ හෝ’ යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘මම මෙබඳු ප්‍රකාර ඇති විය-හෙමි දෝ හෝ’ යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘මම මෙසේ වියහෙමි දෝ හෝ’ යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘මම අන් සැටියෙකින් වියහෙමි දෝ හෝ’ යි වෙයි. (අනාගත වශයෙන්) මේ රූපාදීන් ‘වෙමි’ යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘මෙ බඳු ප්‍රකාර ඇතියෙමි වෙමි’ යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘මෙසේ වෙමි’ යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘අන් සැටියෙකින් වෙමි’ යි වෙයි. බාහිර පස්කඳ ගෙණ මේ තෘෂ්ණා විවර්තයෝ අටළොස් දෙනහ.

මෙසෙයින් ආධ්‍යාත්මික පස්කඳ ගෙණ තෘෂ්ණාවිවර්තයෝ අටළොස් දෙනෙක. බාහිර පස්කඳ ගෙණ තෘෂ්ණාවිවර්තයෝ අටළොස් දෙනෙකැයි මහණෙනි, මොහු සතිස් තෘෂ්ණාවිවර්තයහ යි කියනු ලැබේ. මෙසේ මෙබඳු අනිත තෘෂ්ණාවිවර්තයෝ සතිසෙක. අනාගත තෘෂ්ණාවිවර්තයෝ සතිසෙක. ප්‍රත්‍යුතපන්න තෘෂ්ණාවිවර්තයෝ සතිසෙකැයි (මේ හැම ගොස්) තෘෂ්ණාවිවර්ත අටතුරාසියෙක් වෙයි.

මහණෙනි, යම් තෘෂ්ණායෙකින් මේ ලෝවැසි, මතුයෙහි වළඳනාලද්‍රයේ වටා වෙළඳනේ හු කැටියක් සෙයින් අචුල් වූයේ පෙහෙර හු ගෙහි වැනි වූයේ මුද්‍රනණ බබුස්තණ වැනි වූයේ සැපයෙන් පහව සිටි නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන සංසාරය ඉක්ම නො සිටුවේ වේ ද, දූල්බඳු, විහිද සිටුවා, වික්ෂිප්‍තා ඒ ඒ අරමුණෙහි ලගනා මෝ ඒ තෘෂ්ණා ය.

4 4. 5. 10

[පෙම-දෙසොපමං]

50. වතාරිමානි භික්ඛවෙ ජායනති. කතමානි වතාරි? පෙමා පෙමං ජායති. පෙමා දෙසො ජායති. දෙසා පෙමං ජායති. දෙසා දෙසො ජායති

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පෙමා පෙමං ජායති? ඉධ භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුග්ගලස්ස ඉට්ඨො හොති කතොතා මනාපො. නං පරෙ ඉට්ඨෙන කතොතන මනාපෙන සමුද්ධවරනති. තස්ස ඵලං හොති: යො බො මයායං පුග්ගලො ඉට්ඨො කතොතා මනාපො, නං පරෙ ඉට්ඨෙන කතොතන මනාපෙන සමුද්ධවරනති සො තෙසු පෙමං ජනෙති. ඵලං බො භික්ඛවෙ පෙමා පෙමං ජායති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පෙමා දෙසො ජායති? ඉධ භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුග්ගලස්ස අනිට්ඨො හොති අකතොතා අමනාපො. නං පරෙ අනිට්ඨෙන අකතොතන අමනාපෙන සමුද්ධවරනති. තස්ස ඵලං හොති: යො බො මයායං පුග්ගලො ඉට්ඨො කතොතා මනාපො, නං පරෙ අනිට්ඨෙන අකතොතන අමනාපෙන සමුද්ධවරනති සො තෙසු දෙසං ජනෙති. ඵලං බො භික්ඛවෙ පෙමා දෙසො ජායති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ දෙසා පෙමං ජායති? ඉධ භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුග්ගලස්ස අනිට්ඨො හොති අකතොතා අමනාපො. නං පරෙ අනිට්ඨෙන අකතොතන අමනාපෙන සමුද්ධවරනති. තස්ස ඵලං හොති: යො බො මයායං පුග්ගලො අනිට්ඨො අකතොතා අමනාපො, නං පරෙ අනිට්ඨෙන අකතොතන අමනාපෙන සමුද්ධවරනති සො තෙසු පෙමං ජනෙති. ඵලං බො භික්ඛවෙ දෙසා පෙමං ජායති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ දෙසා දෙසො ජායති? ඉධ භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුග්ගලස්ස අනිට්ඨො හොති අකතොතා අමනාපො. නං පරෙ ඉට්ඨෙන කතොතන මනාපෙන සමුද්ධවරනති. තස්ස ඵලං හොති: යො බො මයායං පුග්ගලො අනිට්ඨො අකතොතා අමනාපො, නං පරෙ ඉට්ඨෙන කතොතන මනාපෙන සමුද්ධවරනති, සො තෙසු දෙසං ජනෙති. ඵලං බො භික්ඛවෙ දෙසා දෙසො ජායති. ඉමානි බො භික්ඛවෙ වතාරි ජායනති.

යසම්. භික්ඛවෙ සමයෙ භික්ඛු විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පදමං ක්කානං උපසම්පජ්ජි විහරති, යං පිස්ස පෙමා පෙමං ජායති, තම්පිස්ස තසම්. සමයෙ න හොති. යොපිස්ස පෙමා දෙසො ජායති, සොපිස්ස තසම්. සමයෙ න හොති. යම්පිස්ස දෙසා පෙමං ජායති, තම්පිස්ස තසම්. සමයෙ න හොති. යොපිස්ස දෙසා දෙසො ජායති, සොපිස්ස තසම්. සමයෙ න හොති.

4. 4. 6. 10

[පෙම - දෙය සිත්ත]

50. මහණෙනි, මොහු සතර දෙනෙක් උපදතාහු ය. කවර සතර දෙනෙක යත්: ප්‍රමහෙතුයෙක් ප්‍රමය උපදනේ ය. ප්‍රමහෙතුයෙක් දෝෂය උපදනේ ය. දෝෂහෙතුයෙක් ප්‍රමය උපදනේ ය. දෝෂහෙතුයෙක් දෝෂය උපදනේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ ප්‍රමහෙතුයෙක් ප්‍රමය උපදනේය යත්: මහණෙනි, මෙලොව පුද්ගලයෙක් පුද්ගලයක්හට ඉෂට වූයේ කාන්ත වූයේ මනාප වූයේ වෙයි. පරහු උහු ඉෂට කාන්ත මනාප වචනයෙන් බෙණෙත්. ඔහට මෙ බඳු සිතෙක් වෙයි: යම් මේ පුද්ගලයෙක් මට ඉෂට කාන්ත මනාප වේ ද, පරහු ඔහු ඉෂට කාන්ත මනාප බසින් බෙණෙත් යයි හෙ ඔවුන් කෙරෙහි පෙම් උපදවයි. මහණෙනි, මෙ සෙයින් ප්‍රමහෙතුයෙක් ප්‍රමය උපදනේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ ප්‍රමහෙතුයෙක් දෝෂය උපදනේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව පුද්ගලයෙක් පුද්ගලයක්හට ඉෂට ද කාන්ත ද මනාප ද වෙයි. පරහු උහු අනිෂට අකාන්ත අමනාප වශයෙන් බෙණෙත්. ඔහට මෙවන් සිතෙක් වෙයි: යම් මේ පුද්ගලයෙක් මට ඉෂට කාන්ත මනාප වේ ද, පරහු ඔහු අනිෂට අකාන්ත අමනාප බසින් බෙණෙති යි හෙ ඔවුන් කෙරෙහි දෝෂය උපදවයි. මහණෙනි, මෙ සෙයින් ප්‍රමහෙතුයෙක් දෝෂය උපදනේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ දෝෂහෙතුයෙක් ප්‍රමය උපදනේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව පුද්ගලයෙක් පුද්ගලයක්හට අනිෂට ද අකාන්ත ද අමනාප ද වෙයි. පරහු උහු අනිෂට අකාන්ත අමනාප බසින් බෙණෙත්. ඔහට මෙවන් සිතෙක් වෙයි: යම් මේ පුද්ගලයෙක් මට අනිෂට අකාන්ත අමනාප වේ ද, පරහු උහු අනිෂට අකාන්ත අමනාප බසින් බෙණෙති යි හෙ ඔවුන් කෙරෙහි පෙම් උපදවයි. මහණෙනි, මෙ සෙයින් දෝෂහෙතුයෙක් ප්‍රමය උපදනේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ දෝෂහෙතුයෙක් දෝෂය උපදනේ ය යත්: මහණෙනි, මේ ලොව පුද්ගලයෙක් පුද්ගලයක්හට අනිෂට ද අකාන්ත ද අමනාප ද වෙයි. පරහු උහු ඉෂට කාන්ත මනාප බසින් බෙණෙත්. ඔහට මෙවන් සිතෙක් වෙයි: යම් මේ පුද්ගලයෙක් මට අනිෂට අකාන්ත අමනාප වේ ද, පරහු ඔහු ඉෂට කාන්ත මනාප බසින් බෙණෙති යි හෙ ඔවුන් කෙරෙහි දෝෂය උපදවයි. මහණෙනි, මෙ සෙයින් දෝෂහෙතුයෙක් දෝෂය උපදනේ ය. මහණෙනි, මෙ සතර දෙනහු උපදිති.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ කාමයෙන් වෙන්ව ම ... ප්‍රථමධ්‍යානය උපයා වෙසේ ද, ඔහට ප්‍රමහෙතුයෙක් යම් ප්‍රමයෙක් උපදනේ ද, එකල ඔහට එ ද නො වේ. ඔහට මෙ ප්‍රමහෙතුයෙක් යම් දෝෂයෙක් උපදනේ ද එකල ඔහට එ ද නො වෙයි. ඔහට දෝෂහෙතුයෙක් යම් ප්‍රමයෙක් උපදනේ ද එකල ඔහට එ ද නො වෙයි. ඔහට දෝෂහෙතුයෙක් යම් දෝෂයෙක් උපදනේ ද එකල ඔහට එ ද නො වේ.

යසම් භික්ඛවෙ සමයෙ භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා -පෙ-
දුතියං ඤානං -පෙ- තතියං ඤානං -පෙ- චතුසං ඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති,
යමපිස්ස පෙමා පෙමං ජායති. තමපිස්ස තසම් සමයෙ න භොති. යොපිස්ස
පෙමා දෙසො ජායති, සොපිස්ස තසම් සමයෙ න භොති. යමපිස්ස දෙසා
පෙමං ජායති, තමපිස්ස තසම් සමයෙ න භොති. යොපිස්ස දෙසා දෙසො
ජායති, සොපිස්ස තසම් සමයෙ න භොති.

යසම් භික්ඛවෙ සමයෙ භික්ඛු ආසවානං බයා අතාසවං වෙතොවිමුතති.
පඤ්ඤවිමුතති. දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි විහරති,
යමපිස්ස පෙමා පෙමං ජායති, තමපිස්ස පභිණං භොති උච්ඡින්නමූලං
තාලාවන්ඤ්ඤානං අනභාවකතං ආයතීං අනුප්පාදධම්මං. යොපිස්ස පෙමා දෙසො
ජායති සොපිස්ස පභිණො භොති, උච්ඡින්නමූලො තාලාවන්ඤ්ඤානො
අනභාවකතො ආයතීං අනුප්පාදධම්මො. යමපිස්ස දෙසා පෙමං ජායති, තිං
තමපිස්ස පභිණං භොති, උච්ඡින්නමූලං තාලාවන්ඤ්ඤානං අනභාවකතං ආය
අනුප්පාදධම්මං. යොපිස්ස දෙසා දෙසො ජායති, සොපිස්ස පභිණො භොති
උච්ඡින්නමූලො තාලාවන්ඤ්ඤානො අනභාවකතො ආයතීං අනුප්පාදධම්මො.

අයං වුවවති භික්ඛවෙ භික්ඛු තෙවුස්සොතෙනි තප්පට්ඨස්සොතෙනි න
ධූපායති න පජ්ජති න අපජ්ඣායති.

කථංඤ්ඤානං භික්ඛවෙ භික්ඛු උස්සොතෙනි? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපං අත්තතො
සමනුපස්සති, රූපවන්තං වා අත්තතං, අත්තති වා රූපං, රූපසම්මං වා
අත්තතං. වෙදනං අත්තතො සමනුපස්සති, වෙදනාවන්තං වා අත්තතං
අත්තති වා වෙදනං, වෙදනාය වා අත්තතං. සඤ්ඤාං අත්තතො සමනුපස්සති,
සඤ්ඤාවන්තං වා අත්තතං, අත්තති වා සඤ්ඤාං, සඤ්ඤාය වා අත්තතං.
සංඛාරෙ අත්තතො සමනුපස්සති, සංඛාරවන්තං වා අත්තතං, අත්තති වා
සංඛාරෙ, සංඛාරස්ස වා අත්තතං. විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපස්සති,
විඤ්ඤාණවන්තං වා අත්තතං, අත්තති වා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණසම්මං වා
අත්තතං. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු උස්සොතෙනි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ විතකීවිචාරයන්ගේ ව්‍යුපගමයෙන් ... දවිතියධ්‍යානය ... තෘතියධ්‍යානය ... චතුතීධ්‍යානය උපයා වෙසේ ද, ඔහුට ප්‍රේමහෙතුයෙන් යම් ප්‍රේමයෙක් උපදනේ ද, එකල ඔහුට එ ද නො වෙයි. ඔහුට ප්‍රේමහෙතුයෙන් යම් දෝෂයෙක් උපදනේ ද, එකල ඔහුට එ ද නො වෙයි. ඔහුට දෝෂහෙතුයෙන් යම් ප්‍රේමයෙක් උපදනේ ද, එකල ඔහුට එ ද නො වෙයි. ඔහුට දෝෂහෙතුයෙන් යම් දෝෂයෙක් උපදනේ ද එකල ඔහුට එ ද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ ආසුවක්‍ෂයයෙන් අනාසුව වූ වෙනො-විමුක්ති හා ප්‍රඥවිමුක්ති දිට්‍ඨුමියෙහි ම තමා විසින් වෙසෙසින් දැන පසක් කොට උපයා ගෙන වෙසේ ද, ඔහුට ප්‍රේමහෙතුයෙන් යම් ප්‍රේමයෙක් උපදනේ ද, ඔහුට එ ද ප්‍රතිණ වෙයි. උසුන් මුල් වෙයි. මුදුන් සුන් තලක් සෙසින් අවස්තුක වෙයි. කළ අනභාව ඇතියේ වෙයි. මතුයෙහි නො උපදනා සැහැවි ඇතියේ වෙයි. ඔහුට ප්‍රේමහෙතුයෙන් යම් දෝෂයෙක් උපදනේ ද, ඔහුට එ ද ප්‍රතිණ වෙයි. උසුන් මුල් වෙයි. මුදුන් සුන් තලක් සෙසින් අවස්තුක වෙයි. කළ අනභාව ඇතියේ වෙයි. මතුයෙහි නො උපදනා සැහැවි ඇතියේ වෙයි. ඔහුට දෝෂහෙතුයෙන් යම් ප්‍රේමයෙක් උපදනේ ද ඔහුට එ ද ප්‍රතිණ වෙයි. උසුන් මුල් වෙයි. මුදුන්සුන් තලක් සෙසින් අවස්තුක වෙයි. කළ අනභාව ඇතියේ වෙයි. මතුයෙහි නො උපදනා සැහැවි ඇතියේ වෙයි. ඔහුට දෝෂහෙතුයෙන් යම් දෝෂයෙක් උපදනේ ද, එ ද ඔහුට ප්‍රතිණ වෙයි. උසුන්මුල් වෙයි. මුදුන්සුන් තලක් සෙසින් අවස්තුක වෙයි. කළ අනභාව ඇතියේ වෙයි. මතුයෙහි නො උපදනා සැහැවි ඇතියේ වෙයි.

මහණෙනි, මෙ මහණ (දූෂිටි විසින්) නොම හුවන්නේ යයි, (ප්‍රතිවිරුද්ධව කලහ විග්‍රහ විසින්) නො හුවන්නේ යයි, (තෘෂණා විවරිත විසින්) නො දුවන්නේ යයි, (බාහිර පස්කඳ ගෙන තෘෂණා විවරිත විසින්) නො දිලෙන්නේ යයි, (අසම්මාන විසින්) වෙන් කොට නො හඟනේ යයි නියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කෙසෙසින් (දූෂිටි විසින්) හුවන්නේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ රූපය ආත්ම විසින් දක්නේ ය. ආත්මය රූපවත් කොට හෝ රූපය ආත්මයෙහි ලා හෝ ආත්මය රූපයෙහි ලා හෝ දක්නේ ය. වෙදනාව ආත්ම විසින් දක්නේ ය. ආත්මය වෙදනාවත් කොට හෝ වෙදනාව ආත්මයෙහි ලා හෝ ආත්මය වෙදනායෙහි ලා හෝ දක්නේ ය. සංඥාව ආත්ම විසින් දක්නේ ය. ආත්මය සංඥාවත් කොට හෝ සංඥාව ආත්මයෙහි ලා හෝ ආත්මය සංඥයෙහි ලා හෝ දක්නේ ය. සංස්කාරයන් ආත්ම විසින් දක්නේ ය. ආත්මය සංස්කාරවත් කොට හෝ සංස්කාරයන් ආත්මයෙහි ලා හෝ ආත්මය සංස්කාරයෙහි ලා හෝ දක්නේ ය. විඤ්ඤාන ආත්ම විසින් දක්නේ ය. ආත්මය විඤ්ඤාවත් කොට හෝ විඤ්ඤාන ආත්මයෙහි ලා හෝ ආත්මය විඤ්ඤානෙහි ලා හෝ දක්නේ ය. මහණෙනි, මෙ සෙසින් මහණ දූෂිටි විසින් හුවන්නේ ය.

කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු න උසෙසෙනෙති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපං අත්තතො සමනුපස්සති, න රූපවන්තං වා අත්තානං, න අත්තති වා රූපං, න රූපසමිං වා අත්තානං. න වෙදනං අත්තතො සමනුපස්සති, න වෙදනාවන්තං වා අත්තානං, න අත්තති වා වෙදනං, න වෙදනාය වා අත්තානං. න සඤ්ඤං අත්තතො සමනුපස්සති, න සඤ්ඤාවන්තං වා අත්තානං, න අත්තති වා සඤ්ඤං, න සඤ්ඤාය වා අත්තානං. න සංඛාරෙ අත්තතො සමනුපස්සති, න සංඛාරවන්තං වා අත්තානං, න අත්තති වා සංඛාරෙ, න සංඛාරෙසු වා අත්තානං. න විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපස්සති, න විඤ්ඤාණවන්තං වා අත්තානං, න අත්තති වා විඤ්ඤාණං, න විඤ්ඤාණසමිං වා අත්තානං. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු න උසෙසෙනෙති.

කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසෙසෙනෙති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අකෙකාසනං පච්චකෙකාසති, රොසනං පටිරොසති, භණ්ඩනං පටිභණ්ඩති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසෙසෙනෙති.

කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු න පටිසෙසෙනෙති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අකෙකාසනං න පච්චකෙකාසති, රොසනං න පටිරොසති, භණ්ඩනං න පටිභණ්ඩති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු න පටිසෙසෙනෙති.

කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධූපායති? අසමිති භික්ඛවෙ සති ඉන්ද්‍රියමිති හොති, එවසමිති හොති, අඤ්ඤාථසමිති හොති, අසසමිති හොති, සතසමිති හොති, සන්ති හොති, ඉන්ද්‍රියං සන්ති හොති, එවං සන්ති හොති, අඤ්ඤාථා සන්ති හොති, අපිභ සන්ති හොති, අපි ඉන්ද්‍රියං සන්ති හොති, අපි එවං සන්ති හොති, අපි අඤ්ඤාථා සන්ති හොති, භවිස්සන්ති හොති, ඉන්ද්‍රියං භවිස්සන්ති හොති, එවං භවිස්සන්ති හොති, අඤ්ඤාථා භවිස්සන්ති හොති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධූපායති.

කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු න ධූපායති? අසමිති භික්ඛවෙ අසති ඉන්ද්‍රියමිති න හොති, අඤ්ඤාථසමිති න හොති, අසසමිති න හොති, සතසමිති න හොති, සන්ති න හොති, ඉන්ද්‍රියං සන්ති න හොති, එවං සන්ති න හොති, අඤ්ඤාථා සන්ති න හොති, අපිභ සන්ති න හොති, අපි ඉන්ද්‍රියං සන්ති න හොති, අපි එවං සන්ති න හොති, අපි අඤ්ඤාථා සන්ති න හොති, භවිස්සන්ති න හොති, ඉන්ද්‍රියං භවිස්සන්ති න හොති, එවං භවිස්සන්ති න හොති, අඤ්ඤාථා භවිස්සන්ති න හොති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ධූපායති.

මහණෙනි, කෙසෙසින් මහණ නො හුවන්නේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ රූපය ආත්ම විසින් නො දක්නේ ය ආත්මය රූපවත් කොට හෝ නො දක්නේ ය. රූපය ආත්මයෙහි ලා හෝ නො දක්නේ ය. ආත්මය රූපයෙහි ලා හෝ නො දක්නේ ය. වෙදනා ආත්ම විසින් නො දක්නේ ය. ආත්මය වෙදනාවත් කොට හෝ නො දක්නේ ය. වෙදනාව ආත්මයෙහි ලා හෝ නො දක්නේ ය. ආත්මය වෙදනායෙහි ලා හෝ නො දක්නේ ය. සංඥව ආත්ම විසින් නො දක්නේ ය. ආත්මය සංඥවත් කොට හෝ නො දක්නේ ය. සංඥව ආත්මයෙහි ලා හෝ නො දක්නේ ය. ආත්මය සංඥයෙහි ලා හෝ නො දක්නේ ය. සංඝකාරයන් ආත්ම විසින් නො දක්නේ ය. ආත්මය සංඝකාරවත් කොට නො දක්නේ ය. සංඝකාරයන් ආත්මයෙහි ලා හෝ නො දක්නේ ය. ආත්මය සංඝකාරයෙහි ලා හෝ නො දක්නේ ය. විඤනය ආත්ම විසින් නො දක්නේ ය. ආත්මය විඤනවත් කොට හෝ නො දක්නේ ය. විඤනය ආත්මයෙහි ලා හෝ නො දක්නේ ය. ආත්මය විඤනයෙහි ලා හෝ නො දක්නේ ය. මහණෙනි, මෙ සෙසින් මහණ නො හුවන්නේ ය.

මහණෙනි, කෙසෙසින් මහණ ප්‍රතිවිරුද්ධ විසින් හුවන්නේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ අකෙසලි කරණහුට පෙරලා අකෙසලි කෙරෙයි. රෙස්තහුට පෙරලා රොස්තේ වෙයි. ඔබර කරත්තහුට පෙරලා ඔබර කෙරෙයි මහණෙනි, මෙ සෙසින් මහණ විරුද්ධ විසින් හුවන්නේ ය.

මහණෙනි, කිසෙසින් මහණ විරුද්ධ විසින් නො හුවන්නේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ අකෙසලි කරණහුට පෙරලා අකෙසලි නො කරණේ වේ ද, රෙස්තහුට පෙරලා නො රෙස්තේ වේ ද, කලහ කරත්තහුට පෙරලා කලහ නො කරත්තේ වේ ද, මහණෙනි, මෙ සෙසින් මහණ විරුද්ධ විසින් නො හුවන්නේ ය.

මහණෙනි, කිසෙසින් මහණ දුමන්නේ ය යත්: මහණෙනි, 'මම' ය යන්න ඇති වත් ම 'මෙ ප්‍රකාරයෙන් වෙමි' යි වෙයි. 'මෙබඳු වෙමි' යි වෙයි. 'අන් පරිදි වෙමි' යි වෙයි. 'නිත්‍යයෙමි' යි වෙයි. 'අනිත්‍යයෙමි' යි වෙයි. 'වෙමි දෝ හෝ' යි වෙයි. 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙමි දෝ හෝ' යි වෙයි. 'මෙබඳු වෙමි දෝ හෝ' යි වෙයි. 'අන් පරිදි වෙමි දෝ හෝ' යි වෙයි. 'මම වෙමිව' යි වෙයි. 'මම මෙ ප්‍රකාරයෙන් වෙමිව' යි වෙයි. 'මම මෙබඳු වෙමිව' යි වෙයි. 'අන් පරිදි වෙමිව' යි වෙයි. 'මතු වෙමිව' යි වෙයි. 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙමිව' යි වෙයි. 'මෙබඳු වෙමිව' යි වෙයි. 'අන් පරිදි වෙමිව' යි වෙයි. මහණෙනි, මෙසෙසින් මහණ දුමන්නේ ය.

මහණෙනි, කිසෙසින් මහණ නො දුමන්නේ ය යත්: මහණෙනි, 'මම' ය යන්න නැතිවත් ම 'මෙ ප්‍රකාරයෙන් වෙමි' යි නො වෙයි. 'මෙබඳු වෙමි' යි නො වෙයි. 'අන් පරිදි වෙමි' යි නො වෙයි. 'නිත්‍යයෙමි' යි නො වෙයි. 'අනිත්‍යයෙමි' යි නො වෙයි. 'වෙමි දෝ හෝ' යි නො වෙයි. 'මෙ ප්‍රකාරයෙන් වෙමි දෝ හෝ' යි නො වෙයි. 'මෙබඳු වෙමි දෝ හෝ' යි නො වෙයි. 'අන් පරිදි වෙමි දෝ හෝ' යි නො වෙයි. 'මම වෙමිව' යි නො වෙයි. 'මම මෙ ප්‍රකාරයෙන් වෙමිව' යි නො වෙයි. 'මම මෙබඳු වෙමිව' යි නො වෙයි. 'අන් පරිදි වෙමිව' යි නො වෙයි. 'මතු වෙමිව' යි නො වෙයි. 'මෙ ප්‍රකාරයෙන් වෙමිව' යි නො වෙයි. 'මෙබඳු වෙමිව' යි නො වෙයි. 'අන් පරිදි වෙමිව' යි නො වෙයි. මහණෙනි, මෙසෙසින් මහණ නො දුමන්නේ ය.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු පජ්ජලති? ඉමිනා අසමිති භික්ඛවෙ සති ඉමිනා ඉත්ථසමිති හොති, ඉමිනා එවසමිති හොති ඉමිනා අඤ්ඤථසමිති හොති, ඉමිනා අසසමිති හොති, ඉමිනා සතසමිති හොති, ඉමිනා සනති හොති, ඉමිනා ඉත්ථං සනති හොති, ඉමිනා එවං සනති හොති, ඉමිනා අඤ්ඤථා සනති හොති, ඉමිනා අපිඨ සනති හොති, ඉමිනා අපි ඉත්ථං සනති හොති, ඉමිනා අපි එවං සනති හොති, ඉමිනා අපි අඤ්ඤථා සනති හොති, ඉමිනා භවිස්සනති හොති, ඉමිනා ඉත්ථං භවිස්සනති හොති, ඉමිනා එවං භවිස්සනති හොති, ඉමිනා අඤ්ඤථා භවිස්සනති හොති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු පජ්ජලති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු න පජ්ජලති? ඉමිනා අසමිති භික්ඛවෙ අසති ඉමිනා ඉත්ථසමිති න හොති, ඉමිනා එවසමිති න හොති, ඉමිනා අඤ්ඤථසමිති න හොති, ඉමිනා අසසමිති න හොති, ඉමිනා සතසමිති න හොති, ඉමිනා සනති න හොති, ඉමිනා ඉත්ථං සනති න හොති, ඉමිනා එවං සනති න හොති, ඉමිනා අඤ්ඤථා සනති න හොති, ඉමිනා අපිඨ සනති න හොති, ඉමිනා අපි ඉත්ථං සනති න හොති, ඉමිනා අපි එවං සනති න හොති, ඉමිනා අපි අඤ්ඤථා සනති න හොති, ඉමිනා භවිස්සනති න හොති, ඉමිනා ඉත්ථං භවිස්සනති න හොති, ඉමිනා එවං භවිස්සනති න හොති, ඉමිනා අඤ්ඤථා භවිස්සනති න හොති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු න පජ්ජලති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු අපජ්ඣායති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුතො අසමිමානො පභිණො න හොති -පෙ- [ආයතිං උපපාදධමෙමා.] එවං භික්ඛවෙ භික්ඛු අපජ්ඣායති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු න අපජ්ඣායති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුතො අසමිමානො පභිණො හොති, උච්ඡින්නමුලො තාලාවන්ථුකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුපපාදධමෙමා. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු න අපජ්ඣායති.

මහාවග්ගො පඤ්චමො.*

මහාපණ්ණාසකො චතුස්සො.

*කසුදදනං: මජ්ඣං.

“සොතානුගතං යානං භද්දිය සාමුග වප්පසාලතා ව මුලික අත්තන්තපො නණ්ණා පෙමෙත ව දසා තෙති.”

මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ (නාමොච්චරිත විසින්) දුල්තේ ය යන්: මෙබඳු රූපාදියෙන් 'වෙමි'යි ඇති වන් ම, මෙ රූපාදියෙන් 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙමි'යි වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'මෙබඳු වෙමි'යි වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'අන් පරිදි වෙමි'යි වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'නිත්‍යයෙමි'යි වෙයි මෙ රූපාදියෙන් 'අනිත්‍යයෙමි' යි වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'වෙමි දෝ හෝ' යි වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙමි දෝ හෝ' යි වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'මෙබඳු වෙමි දෝ හෝ' යි වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'අන් පරිදි වෙමි දෝ හෝ' යි වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'වෙමිව'යි (ප්‍රාථිකා විසින්) වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙමිව'යි වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'මෙබඳු වෙමිව' යි වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'අන් පරිදි වෙමිව' යි වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'මතු වෙමිව'යි වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙමිව'යි වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'මෙබඳු වෙමිව'යි වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'අන් පරිදි වෙමිව'යි වෙයි. මහණෙනි, මෙ සෙයින් මහණ දුල්තේ ය.

මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ නො දුල්තේ ය යන්: මෙ රූපාදියෙන් 'මම' ය යන්න තැනිවන් ම, මෙ රූපාදියෙන් 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙමි'යි නො වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'මෙබඳු වෙමි'යි නො වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'අන්පරිදි වෙමි'යි නො වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'නිත්‍යයෙමි'යි නො වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'අනිත්‍යයෙමි'යි නො වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'වෙමි දෝ හෝ' යි නො වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙමි දෝ හෝ' යි නො වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'මෙබඳු වෙමි දෝ හෝ' යි නො වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් අන්පරිදි 'වෙමි දෝ හෝ' යි නො වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'වෙමිව'යි ප්‍රාථිකා විසින් නො වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙමිව'යි නො වෙයි. 'මෙබඳු වෙමිව'යි නො වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'අන්පරිදි වෙමිව'යි නො වෙයි මෙ රූපාදියෙන් 'මතු වෙමිව'යි නො වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙමිව'යි නො වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'මෙබඳු වෙමිව'යි නො වෙයි. මෙ රූපාදියෙන් 'අන් පරිදි වෙමිව'යි නො වෙයි මහණෙනි, මෙ සෙයින් මහණ නො දුල්තේ ය.

මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ ලමු කොට සිතතේ ය යන්: මහණෙනි, මෙ ස්වනෙහි මහණහුගේ අසම්මානය ප්‍රතිණ නො වෙයි ... මතු උපදනා සැඟවී ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙ සෙයින් මහණ ලමු කොට සිතතේ ය.

මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ ලමු කොට නො සිතතේ ය යන්: මහණෙනි, මෙ ස්වනෙහි මහණහුගේ අසම්මානය ප්‍රතිණ වූයේ උසුන්වූල් ඇතියේ වූදන් සුන් තලක් සෙයින් අවස්ථාක කරණ ලද්දේ අතහාවකාන වූයේ මතු නො උපදනා සැඟවී ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙ සෙයින් මහණ ලමු-කොට නො සිතතේ ය.

මහාවග්ග පස්වැනි යි.

මහාපණ්ණාසකය සතරවැනි යි.

5. සඳහන් මහාපණ්ණාසකො

1. සප්පරිසවගො.

4. 5. 1. 1

[සප්පරිසසුතං]

[සාවකවිදානං]

1. අසප්පරිසඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි අසප්පරිසෙන අසප්පරිස-
තරඤ්ච, සප්පරිසඤ්ච සප්පරිසෙන සප්පරිසතරඤ්ච. නං සුඤ්ඤාඨ සාධුකං මනසි
කරොථ භාසිස්සාමිති. එවං හනෙන'ති බො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චස්සෙස්සං.
හගවා එතදවොච:

කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාති
හොති, අදින්නාදායී හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති, මුසාවාදී හොති,
සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨායී හොති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ අසප්පරිසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පරිසෙන අසප්පරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ
එකච්චො අත්තනා ච පාණාතිපාති හොති, පරඤ්ච පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති.
අත්තනා ච අදින්නාදායී හොති, පරඤ්ච අදින්නාදායෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච
කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති, පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ සමාදපෙති. අත්තනා
මුසාවාදී හොති, පරඤ්ච මුසාවාදෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච සුරාමෙරයමජ්ජ-
පමාදට්ඨායී හොති, පරඤ්ච සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨායෙ සමාදපෙති. අයං
චූළචති භික්ඛවෙ අසප්පරිසෙන අසප්පරිසතරො:

කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාතා
පටිච්චිතො හොති, අදින්නාදායා පටිච්චිතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා
පටිච්චිතො හොති, මුසාවාදා පටිච්චිතො හොති, සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා
පටිච්චිතො හොති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ සප්පරිසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පරිසෙන සප්පරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො
අත්තනා ච පාණාතිපාතා පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ච පාණාතිපාතා වෙර-
මණ්ණියා සමාදපෙති. අත්තනා ච අදින්නාදායා පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ච
අදින්නාදායා වෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අත්තනා ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරා
පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණ්ණියා සමාදපෙති.
අත්තනා ච මුසාවාදා පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ච මුසාවාදා වෙරමණ්ණියා
සමාදපෙති. අත්තනා ච සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා පටිච්චිතො හොති,
පරඤ්ච සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා වෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අයං චූළචති
භික්ඛවෙ සප්පරිසෙන සප්පරිසතරොති.

5. පස්වන මහාපණ්ණාසකය

1. සප්පුරිස වගීය

4. 5. 1 1

[සප්පුරිස සූත්‍රය]

[සැවැත්තියෙනයි:]

1. මහණෙනි, තොපට අසතපුරුෂයා හා අසතපුරුෂයාට වැඩිසිටි අසතපුරුෂතරයා හා සතපුරුෂයා හා සතපුරුෂයාට වැඩිසිටි සතපුරුෂතරයා හා දෙසමි. ඒ අසව, මහා කොට මෙනෙහි කරව, කියමි යි වදාළහ. 'එසේ ය වහන්සා' යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල සූත්‍රය වදාළහ:

මහණෙනි, අසතපුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් පණ්ණිවා කරන්නේ වෙයි. අසිතාදන් ගන්නේ වෙයි. කාමයෙහි මිසභසර ආතියේ වෙයි. මුසවා කියන්නේ වෙයි. මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර පිමෙහි සිටුනාසුලු වෙයි. මහණෙනි, මේ අසතපුරුෂය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අසතපුරුෂයාට වැඩිසිටි අසතපුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් තෙමේන් පණ්ණිවා කරන්නේ වෙයි. මෙරමාන් පණ්ණිවායෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් අසිතාදන් ගන්නේ වෙයි. මෙරමාන් අසිතාදනෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් කාමයෙහි මිසභසර ආතියේ වෙයි. මෙරමාන් කාමයෙහි මිසභසරෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් මුසවා කියන්නේ වෙයි. මෙරමාන් මුසවායෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර පිමෙහි සිටුනාසුලු වෙයි. මෙරමාන් මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර පිමෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ අසතපුරුෂයාට වැඩිසිටි අසතපුරුෂතරය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සතපුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් පණ්ණිවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. අසිතාදනින් දුරු වූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසභසරින් දුරු වූයේ වෙයි. මුසවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් දුරු වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සතපුරුෂය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සතපුරුෂයාට වැඩිසිටි සතපුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් තෙමේන් පණ්ණිවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමාන් පණ්ණිවායෙන් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් අසිතාදනින් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමාන් අසිතාදනින් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් කාමයෙහි මිසභසරින් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමාන් කාමයෙහි මිසභසරින් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් මුසවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමාන් මුසවායෙන් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමාන් මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර පිමෙන් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ සතපුරුෂයාට වැඩිසිටි සතපුරුෂතරය යි කියනු ලැබේ.

4. 5. 1. 2

[දුතිය සප්පරිසසුතං]

2. අසප්පරිසඤ්ච වො භික්ඛවො දෙසිස්සාමි අසප්පරිසෙන අසප්පරිස-
තරඤ්ච, සප්පරිසඤ්ච සප්පරිසෙන සප්පරිසතරඤ්ච. නං සුඤ්ඤං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අස්සඤ්ඤො
හොති, අභිරිකො හොති, අනොත්තප්පි හොති, අප්පසුකො හොති, කුසීතො
හොති, මුට්ඨස්සනි හොති, දුප්පඤ්ඤො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ
අසප්පරිසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පරිසෙන අසප්පරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ
එකච්චො අත්තනා ච අස්සඤ්ඤො හොති, පරඤ්ච අස්සඤ්ඤො සමාදපෙති.
අත්තනා ච අභිරිකො හොති, පරඤ්ච අභිරිකතාය සමාදපෙති. අත්තනා ච
අනොත්තප්පි හොති, පරඤ්ච අනොත්තප්පෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච
අප්පසුකො හොති, පරඤ්ච අප්පසුකෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච කුසීතො
හොති, පරඤ්ච කොසල් සමාදපෙති. අත්තනා ච මුට්ඨස්සනි හොති,
පරඤ්ච මුට්ඨස්සනෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච දුප්පඤ්ඤො හොති, පරඤ්ච
දුප්පඤ්ඤතාය සමාදපෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසප්පරිසෙන අසප්පරිස-
තරො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සඤ්ඤො
හොති, නිරිමා හොති, ඔත්තප්පි හොති, බහුස්සකො හොති, ආරද්ධවිරියො
හොති, සතිමා හොති, පඤ්ඤො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සප්පරිසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පරිසෙන සප්පරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො
අත්තනා ච සඤ්ඤාසම්පන්නො හොති, පරඤ්ච සඤ්ඤාසම්පදාය සමාදපෙති.
අත්තනා ච නිරිමා හොති, පරඤ්ච නිරිමතාය සමාදපෙති. අත්තනා ච
ඔත්තප්පි හොති, පරඤ්ච ඔත්තප්පෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච බහුස්සකො
හොති, පරඤ්ච බහුස්සකෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච ආරද්ධවිරියො හොති,
පරඤ්ච විරියාරමො සමාදපෙති. අත්තනා ච උපට්ඨකස්ති හොති, පරඤ්ච
සතිපට්ඨානෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච පඤ්ඤාසම්පන්නො හොති, පරඤ්ච
පඤ්ඤාසම්පදාය සමාදපෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සප්පරිසෙන
සප්පරිසතරොති.

4. 5. 1. 3

[තතිය සප්පරිසසුතං]

3 අසප්පරිසඤ්ච වො භික්ඛවො දෙසිස්සාමි, අසප්පරිසෙන අසප්පරිස-
තරඤ්ච, සප්පරිසඤ්ච සප්පරිසෙන සප්පරිසතරඤ්ච. නා සුඤ්ඤං -පෙ-

4. 5. 1. 2.

[දෙවන සප්පජ්ජ සූත්‍රය]

2. මහණෙනි, තොපට අසතපුරුෂයා හා අසතපුරුෂයාට වැඩිසිටි අසතපුරුෂතරයා හා සතපුරුෂයා හා සතපුරුෂයාට වැඩිසිටි සතපුරුෂතරයා හා දෙසමි. එය අසව ...

මහණෙනි, අසතපුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් සිද්ධා නැත්තේ ය. ලජ්ජා නැත්තේ ය. පවට බිය නැත්තේ ය. අලප්පාන ය. කුසිත ය. මුළාවූ සිහි ඇතියේ ය. දුෂ්ප්‍රාඥ ය. මහණෙනි, මේ අසතපුරුෂයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අසතපුරුෂයාට වැඩිසිටි අසතපුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් තෙමේත් සිද්ධා නැත්තේ ය. මෙරමා ද සිද්ධා නැතිසෙයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පවට ලජ්ජා නැත්තේ ය. මෙරමා ද ලජ්ජානැතිසෙයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පවට බිය නැත්තේ ය. මෙරමා ද පවට බියනැතිසෙයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද අලප්පාන ය. මෙරමා ද අලප්පානබවිති සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද කුසිත ය. මෙරමා ද කුසිතබවිති සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද මුළාවූ සිහි ඇත්තේ ය. මෙරමා ද මුළාවූ සිහිඇතිසෙයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද දුෂ්ප්‍රාඥ ය. මෙරමා ද දුෂ්ප්‍රාඥබවිති සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ අසතපුරුෂයාට වැඩිසිටි අසතපුරුෂතරයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සතපුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් සිද්ධා ඇතියේ වෙයි. පවට ලජ්ජා ඇතියේ වෙයි. පවට බිය ඇතියේ වෙයි. බහුශ්‍රාත වෙයි. රුකුළවාර ඇතියේ වෙයි. සිහි ඇතියේ වෙයි. පාණවත් වෙයි. මහණෙනි, මේ සතපුරුෂයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සතපුරුෂයාට වැඩිසිටි සතපුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් තෙමේත් ශ්‍රද්ධාසම්පන්න වෙයි. මෙරමාත් ශ්‍රද්ධාසම්පන්නයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් පවට ලජ්ජා ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද පවට ලජ්ජා ඇතිබවිති සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පවට බිය ඇත්තේ වෙයි. මෙරමා ද පවට බියඇතිබවිති සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද බහුශ්‍රාත වෙයි. මෙරමා ද බහුශ්‍රාත බවිති සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද ආරම්භ වැර ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද වැර ආරම්භිති සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද ඵලම සිටි සිහි ඇත්තේ වෙයි. මෙරමා ද සිව්වන්හි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද ප්‍රඥසම්පන්න වෙයි. මෙරමා ද ප්‍රඥසම්පන්නයෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ සතපුරුෂයාට වැඩිසිටි සතපුරුෂතරයා යි කියනු ලැබේ.

4. 5. 1. 3.

[තෙවන සප්පජ්ජ සූත්‍රය]

3 මහණෙනි, තොපට අසත්පුරුෂයා හා අසත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි අසත්පුරුෂතරයා හා, සත්පුරුෂයා හා සත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි සත්පුරුෂතරයා හා දෙසමි. එය අසව...

කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණානිපාති හොති අදින්නාදාසී හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති මුසාවාදී හොති. පිසුණාවාවො හොති. ඵරුසාවාවො හොති සමඵප්පලාපී හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසප්පරිසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පරිසෙන අසප්පරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ච පාණානිපාති හොති, පරඤ්ච පාණානිපාතෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච අදින්නාදාසී හොති, පරඤ්ච අදින්නාදාසෙ සමාදපෙති අත්තනා ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති, පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච මුසාවාදී හොති, පරඤ්ච මුසාවාදෙ සමාදපෙති අත්තනා ච පිසුණාවාවො හොති, පරඤ්ච පිසුණාය වාවාය සමාදපෙති. අත්තනා ච ඵරුසාවාවො හොති, පරඤ්ච ඵරුසාය වාවාය සමාදපෙති. අත්තනා ච සමඵප්පලාපී හොති, පරඤ්ච සමඵප්පලාපෙ සමාදපෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසප්පරිසෙන අසප්පරිසතරො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණානිපාතා පටිච්චිතො හොති. අදින්නාදාසා පටිච්චිතො හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චිතො හොති. මුසාවාදා පටිච්චිතො හොති. පිසුණාවාසා පටිච්චිතො හොති. ඵරුසාවාසා පටිච්චිතො හොති සමඵප්පලාපා පටිච්චිතො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සප්පරිසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පරිසෙන සප්පරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ච පාණානිපාතා පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ච පාණානිපාතා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අත්තනා ච අදින්නාදාසා පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ච අදින්නාදාසා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. -පෙ-අත්තනා ච පිසුණාවාසා පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ච පිසුණාවාසා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අත්තනා ච ඵරුසාවාසා පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ච ඵරුසාවාසා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අත්තනා ච සමඵප්පලාපා පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ච සමඵප්පලාපා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සප්පරිසෙන සප්පරිසතරොති.

4. 5. 1. 4

[චතුක්ථ සප්පරිස සුත්තං]

4. අසප්පරිසඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි අසප්පරිසෙන අසප්පරිස-තරඤ්ච සප්පරිසඤ්ච සප්පරිසෙන සප්පරිසතරඤ්ච. තං සුණොථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණානිපාති හොති-පෙ- අභිජ්ඣාදි හොති. බ්‍යාපනනවිතො හොති මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසප්පරිසො.

මහණෙනි, අසත්පුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් පණ්ණිවා කරන්නේ වෙයි. අසිතාදන් ගන්නේ වෙයි. කාමයෙහි මිස-හසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා බණන්නේ වෙයි. පිසුනුබස් ඇතියේ වෙයි. පරොස්බස් ඇතියේ වෙයි. පලස් ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂයෙහි නියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අසත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි අසත්පුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් තෙමේ ද පණ්ණිවා කරන්නේ වෙයි. මෙරමා ද පණ්ණිවායෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද අසිතාදන් ගන්නේ වෙයි. මෙරමා ද අසිතාදන්හි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද කාමයෙහි මිසහසර ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද කාමයෙහි මිසහසරෙහි ලා සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද මුසවා බණන්නේ වෙයි. මෙරමා ද මුසවායෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පිසුනුබස් ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද පිසුනුබස්හි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද පරොස් බස්හි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පලස් ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද පලස්හි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි අසත්පුරුෂතරය සි නියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් පණ්ණිවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. අසිතාදනින් දුරු වූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසහසරින් දුරු වූයේ වෙයි. මුසවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. පිසුනුබසින් දුරු වූයේ වෙයි. පරොස්බසින් දුරු වූයේ වෙයි. පලපින් දුරු වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂයෙහි නියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි සත්පුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේ පණ්ණිවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමා ද පණ්ණිවායෙන් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද අසිතාදනින් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමා ද අසිතාදනින් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේ ද පිසුනු බසින් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමා ද පිසුනු බසින් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පරොස් බසින් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමා ද පරොස් බසින් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පලපින් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමා ද පලපින් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි සත්පුරුෂතරය සි නියනු ලැබේ.

4 5. 1. 4.

[සිවුවන සප්පජිය සූත්‍රය]

4. මහණෙනි, නොපට අසත්පුරුෂයා හා අසත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි අසත්පුරුෂතරයා හා සත්පුරුෂයා හා සත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි සත්පුරුෂ-තරයා හා දෙසම. එ අසව ...

මහණෙනි, අසත්පුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පණ්ණිවා කරන්නේ වෙයි ... අභිධ්‍යා බහුල වෙයි. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතැත්තේ වෙයි. මිසදිවු ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂයෙහි නියනු ලැබේ.

කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පුරිසෙන අසප්පුරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අතතනා ච පාණාතිපාති හොති. පරඤ්ච පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති. -පෙ- අතතනා ච අනිඤ්ඤාලු හොති, පරඤ්ච අනිඤ්ඤාය සමාදපෙති. අතතනා ච බ්‍යාපනනවිතෙතා හොති, පරඤ්ච බ්‍යාපාදෙ සමාදපෙති. අතතනා ච මිච්ඡා-දිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති. අයං චූචචති භික්ඛවෙ අසප්පුරිසෙන අසප්පුරිසතරො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පුරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති -පෙ- අනනිඤ්ඤාලු හොති. අබ්‍යාපනනවිතෙතා හොති. සමමාදිට්ඨිකො හොති. අයං චූචචති භික්ඛවෙ සප්පුරිසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පුරිසෙන සප්පුරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අතතනා ච පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති. පරඤ්ච පාණාතිපාතා වෙරමණියා සමාදපෙති. -පෙ- අතතනා ච අනනිඤ්ඤාලු හොති. පරඤ්ච අනනිඤ්ඤාය සමාදපෙති. අතතනා ච අබ්‍යාපනනවිතෙතා හොති. පරඤ්ච අබ්‍යාපාදෙ සමාදපෙති. අතතනා ච සමමාදිට්ඨිකො හොති. පරඤ්ච සමමාදිට්ඨියා සමාදපෙති. අයං චූචචති භික්ඛවෙ සප්පුරිසෙන සප්පුරිසතරොති.

4. 5. 1. 5

[පඤ්චම සප්පුරිස සුත්තං]

5. අසප්පුරිසඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි අසප්පුරිසෙන අසප්පුරිස-තරඤ්ච සප්පුරිසඤ්ච සප්පුරිසෙන සප්පුරිසතරඤ්ච. තං සුණාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පුරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති. මිච්ඡාසබ්බකපෙසා හොති. මිච්ඡාවාචො හොති. මිච්ඡාකමමනෙතා හොති. මිච්ඡාආජ්චො හොති. මිච්ඡාවායාමො හොති. මිච්ඡාසති හොති. මිච්ඡාසමාධි හොති. අයං චූචචති භික්ඛවෙ අසප්පුරිසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පුරිසෙන අසප්පුරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අතතනා ච මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති. පරඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති. අතතනා ච මිච්ඡාසබ්බකපෙසා හොති. පරඤ්ච මිච්ඡාසබ්බකපෙසා සමාදපෙති. අතතනා ච මිච්ඡාවාචො හොති. පරඤ්ච මිච්ඡාවාචාය සමාදපෙති. අතතනා ච මිච්ඡාකමමනෙතා හොති. පරඤ්ච මිච්ඡාකමමනෙතා සමාදපෙති. අතතනා ච මිච්ඡාආජ්චො හොති. පරඤ්ච මිච්ඡාආජ්චො සමාදපෙති. අතතනා ච මිච්ඡාවායාමො හොති. පරඤ්ච මිච්ඡාවායාමෙ සමාදපෙති. අතතනා ච මිච්ඡාසති හොති. පරඤ්ච මිච්ඡාසතියා සමාදපෙති. අතතනා ච මිච්ඡාසමාධි හොති. පරඤ්ච මිච්ඡාසමාධිමති සමාදපෙති. අයං චූචචති භික්ඛවෙ අසප්පුරි-සෙන අසප්පුරිසතරො.

මහණෙනි, අසත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි අසත්පුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් පණ්ණවා කරන්නේ වෙයි. මෙරමාත් පණ්ණවා කිරීමෙහි සමාදන් කරවයි...තෙමේත් අභිධ්‍යාබහුල වෙයි. මෙරමාත් අභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් ව්‍යාපාද ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් ව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මිසද්වු ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිසද්වුයෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි අසත්පුරුෂතරය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පණ්ණවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි...අභිධ්‍යාබහුල කොට නැත්තේ වෙයි. ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ වෙයි. සමයන්ද්‍රෂටික වෙයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි සත්පුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් පණ්ණවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමාත් පණ්ණවායෙන් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි...තෙමේත් අභිධ්‍යාබහුල කොට නැත්තේ වෙයි. මෙරමාත් අභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කොට කරවයි. තෙමේත් අව්‍යාපාද සිතැත්තේ වෙයි. මෙරමාත් අව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් සමයන්ද්‍රෂටික වෙයි. මෙරමාත් සමයන්ද්‍රෂටියෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි සත්පුරුෂතරය යි කියනු ලැබේ.

4. 5. 1. 5.

[පස්වන සප්තවිස සූත්‍රය]

5. මහණෙනි, තොපට අසත්පුරුෂයා හා අසත්පුරුෂයාට වැඩිසිටි අසත්පුරුෂතරයා හා සත්පුරුෂයා හා සත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි සත්පුරුෂතරයා හා දෙසම්. ඒ අසව...

මහණෙනි, අසත්පුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මිසද්වු ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාසංකල්ප ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාවාක් ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාකමෝනන ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යා ආජීව ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාසමාහි ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාසමාධි ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අසත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි අසත්පුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් මිථ්‍යාද්‍රෂටික වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාද්‍රෂටියෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මිථ්‍යාසංකල්ප ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාසංකල්පයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මිථ්‍යාවාක් ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාවච්චකයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මිථ්‍යාකමෝනන ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාකමෝනනයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මිථ්‍යාආජීව ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යා ආජීවයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මිථ්‍යාව්‍යායාම ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාව්‍යායාමයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මිථ්‍යාසමාහි ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාසමාහියෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මිථ්‍යාසමාධි ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාසමාධියෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි අසත්පුරුෂතරය යි කියනු ලැබේ.

කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමමාදිට්ඨිකො හොති. සමමාසඛකපෙසා හොති. සමමාචාවො හොති. සමමාකමමනො හොති. සමමාආජ්චො හොති. සමමා වායාමො හොති. සමමාසීති හොති. සමමාසමාධි හොති. අයං චූචචති භික්ඛවෙ සප්පරිසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පරිසෙන සප්පරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමමාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච සමමාදිට්ඨියා සමාදපෙති අත්තනා ච සමමා-සඛකපෙසා හොති, පරඤ්ච සමමා සඛකපෙස සමාදපෙති. අත්තනා ච සමමාචාවො හොති, පරඤ්ච සමමාචාවාය සමාදපෙති. අත්තනා ච සමමා-කමමනො හොති, පරඤ්ච සමමාකමමනෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච සමමාආජ්චො හොති, පරඤ්ච සමමාආජ්චෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච සමමාචායාමො හොති, පරඤ්ච සමමාචායාමෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච සමමාසීති හොති, පරඤ්ච සමමාසීතියා සමාදපෙති. අත්තනා ච සමමාසමාධි හොති, පරඤ්ච සමමාසමාධිමති සමාදපෙති. අයං චූචචති භික්ඛවෙ සප්පරිසෙන සප්පරිසතරොති.

4 5. 1. 6

[ජට්ඨ සප්පරිස සුත්තං]

6. අසප්පරිසඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිසසාමි අසප්පරිසෙන අසප්පරිස-තරඤ්ච සප්පරිසඤ්ච සප්පරිසෙන සප්පරිසතරඤ්ච. තං සුණාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති -පෙ- මිච්ඡාඤ්ඤාණී හොති. මිච්ඡාවිමුතති හොති අයං චූචචති භික්ඛවෙ අසප්පරිසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පරිසෙන අසප්පරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ච මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති. -පෙ- අත්තනා ච මිච්ඡාඤ්ඤාණී හොති, පරඤ්ච මිච්ඡාඤ්ඤාණෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච මිච්ඡාවිමුතති හොති, පරඤ්ච මිච්ඡාවිමුතතියා සමාදපෙති. අයං චූචචති භික්ඛවෙ අසප්පරිසෙන අසප්පරිසතරො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමමාදිට්ඨිකො හොති -පෙ- සමමාඤ්ඤාණී හොති. සමමාවිමුතති හොති. අයං චූචචති භික්ඛවෙ සප්පරිසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පරිසෙන සප්පරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ච සමමාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච සමමාදිට්ඨියා සමාදපෙති -පෙ- අත්තනා ච සමමාඤ්ඤාණී හොති, පරඤ්ච සමමාඤ්ඤාණෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච සමමාවිමුතති හොති, පරඤ්ච සමමාවිමුතතියා සමාදපෙති. අයං චූචචති භික්ඛවෙ සප්පරිසෙන සප්පරිසතරොති.

මහණෙනි, සත්පුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සමයන්දූෂිත වෙයි. සමයක්සහිකල්ප ඇතියේ වෙයි. සමයන් වචන ඇතියේ වෙයි. සමයක්කමානන ඇතියේ වෙයි. සමයන් ආජීව ඇතියේ වෙයි. සමයන්ව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි. සමයක්සමානි ඇතියේ වෙයි. සමයක්සමාධි ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි සත්පුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේන් සමයන්දූෂිත වේ. මෙරමාන් සමයන්දූෂිතයෙහි සමාදන් කරවයි තෙමේන් සමයක්සහිකල්ප ඇතියේ වෙයි. මෙරමාන් සමයක්සහිකල්පයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් සමයන් වචන ඇතියේ වෙයි. මෙරමාන් සමයන් වචනයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් සමයක් කමානන ඇතියේ වෙයි. මෙරමාන් සමයක්කමානනයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් සමයන් ආජීව ඇතියේ වෙයි. මෙරමාන් සමයන් ආජීවයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් සමයන් ව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි. මෙරමාන් සමයන්ව්‍යායාමයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් සමයක් සමානි ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාන් සමයක් සමානියෙහි සමාදන් කරවන්නේ වෙයි. තෙමේන් සමයක් සමාධි ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාන් සමයක් සමාධියෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි සත්පුරුෂතරය යි කියනු ලැබේ.

4. 5. 1. 6.

[සමන සපුරුෂ සූත්‍රය]

6. මහණෙනි, තොපට අසනපුරුෂයා හා අසනපුරුෂයාට වැඩි සිටි අසනපුරුෂතරයා හා සනපුරුෂයා හා සනපුරුෂයාට වැඩි සිටි සනපුරුෂතරයා හා දෙසමි. ඒ අසව...

මහණෙනි, අසනපුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මිථ්‍යාදූෂිත වෙයි ... මිථ්‍යාඥන ඇත්තේ වෙයි. මිථ්‍යාවිමුක්ති ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ අසනපුරුෂය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අසනපුරුෂයාට වැඩි සිටි අසනපුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේන් මිසදිටු වෙයි. මෙරමාන් මිසදිටුයෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේන් මිථ්‍යාඥන ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාන් මිථ්‍යාඥනයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් මිථ්‍යාවිමුක්ති ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාන් මිථ්‍යාවිමුක්තියෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ අසනපුරුෂයාට වැඩිසිටි අසනපුරුෂතරය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සනපුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සමයන් දූෂිත වෙයි...සමයන්ඥන ඇත්තේ වෙයි. සමයන් විමුක්ති ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සනපුරුෂය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සනපුරුෂයාට වැඩිසිටි සනපුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේන් සමයන් දූෂිත වෙයි. මෙරමාන් සමයන් දූෂිතයෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේන් සමයන් ඥන ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාන් සමයන්ඥනයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් සමයන් විමුක්ති ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාන් සමයන් විමුක්තියෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ සනපුරුෂයාට වැඩිසිටි සනපුරුෂතරය යි කියනු ලැබේ.

4. 5. 1. 7

[පඨම පාප - කල්‍යාණ සූතං]

7. පාපඤ්ච වො භික්කවෙ දෙසිස්සාමි පාපෙන පාපතරඤ්ච කල්‍යාණඤ්ච කල්‍යාණෙන කල්‍යාණතරඤ්ච. නං සුණාඨ -පෙ- භගවා එතදවොච:

කතමො ච භික්කවෙ පාපො? ඉධ භික්කවෙ එකච්චො, පාණාතිපාති හොති. -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති. අයං වුච්චති භික්කවෙ පාපො.

කතමො ච භික්කවෙ පාපෙන පාපතරො? ඉධ භික්කවෙ එකච්චො, අත්තනා ච පාණාතිපාති හොති, පරඤ්ච පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති -පෙ- අත්තනා ච මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච මිච්ඡා දිට්ඨියා සමාදපෙති. අයං වුච්චති භික්කවෙ පාපෙන පාපතරො

කතමො ච භික්කවෙ කල්‍යාණො? ඉධ භික්කවෙ එකච්චො, පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති -පෙ- සම්මාදිට්ඨිකො හොති. අයං වුච්චති භික්කවෙ කල්‍යාණො.

කතමො ච භික්කවෙ කල්‍යාණෙන කල්‍යාණතරො? ඉධ භික්කවෙ එකච්චො, අත්තනා ච පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච පාණාතිපාතා චෙරමණියා සමාදපෙති -පෙ- අත්තනා ච සම්මාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච සම්මාදිට්ඨියා සමාදපෙති. අයං වුච්චති භික්කවෙ කල්‍යාණෙන කල්‍යාණ-තරොති.

4. 5. 1. 8

[දුතිය පාප - කල්‍යාණ සූතං]

8. පාපඤ්ච වො භික්කවෙ දෙසිස්සාමි පාපෙන පාපතරඤ්ච කල්‍යාණඤ්ච කල්‍යාණෙන කල්‍යාණතරඤ්ච. නං සුණාඨ -පෙ-

කතමො ච භික්කවෙ පාපො? ඉධ භික්කවෙ එකච්චො, මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති -පෙ- මිච්ඡාඤ්ඤි හොති. විච්ඡාච්චුතති හොති. අයං වුච්චති භික්කවෙ පාපො.

කතමො ච භික්කවෙ පාපෙන පාපතරො? ඉධ භික්කවෙ එකච්චො, අත්තනා ච මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති -පෙ- අත්තනා ච මිච්ඡාඤ්ඤි හොති, පරඤ්ච මිච්ඡාඤ්ඤෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච මිච්ඡාච්චුතති හොති, පරඤ්ච මිච්ඡාච්චුතතියා සමාදපෙති. අයං වුච්චති භික්කවෙ පාපෙන පාපතරො.

කතමො ච භික්කවෙ කල්‍යාණො? ඉධ භික්කවෙ එකච්චො, සම්මාදිට්ඨිකො හොති -පෙ- සම්මාඤ්ඤි හොති. සම්මාච්චුතති හොති. අයං වුච්චති භික්කවෙ කල්‍යාණො.

4. 5. 1. 7.

[ප්‍රචලිත පාප - කල්‍යාණ සූත්‍රය]

7. මහණෙනි, පාපයාත් පාපයාට වැඩිසිටි පාපතරයාත් කල්‍යාණයාත් කල්‍යාණයාට වැඩිසිටි කල්‍යාණතරයාත් දෙසමි. ඒ අසව ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළහ:

මහණෙනි, පාප නම් කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පණ්ණිවා ඇත්තේ වෙයි ... මිසදිටු ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ පාප යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පාපයා කෙරෙන් වැඩි සිටි පාපතර නම් කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් පණ්ණිවා කරන්නේ වෙයි. මෙරමාත් පණ්ණිවායෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේත් මිසදිටු ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිසදිටුයෙහි සමාදන් කරවයි මහණෙනි, මේ පාපයා කෙරෙන් වැඩිසිටි පාපතර යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කල්‍යාණ (හදු) කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පණ්ණිවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි... සමයන් දූෂිත වෙයි. මහණෙනි, මේ කල්‍යාණය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කල්‍යාණයාට වැඩි සිටි කල්‍යාණතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් පණ්ණිවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාත් පණ්ණිවායෙන් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේත් සමයන් දූෂිත වෙයි. මෙරමාත් සමයන් දූෂිතයෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ කල්‍යාණයාට වැඩි සිටි කල්‍යාණතරය යි කියනු ලැබේ.

4. 5. 1. 8.

[දෙවන පාප - කල්‍යාණ සූත්‍රය]

8. මහණෙනි, පාපයා ද පාපයාට වැඩිසිටි පාපතරයා ද කල්‍යාණයා ද කල්‍යාණයාට වැඩි සිටි කල්‍යාණතරයා ද දෙසමි. ඒ අසව...

මහණෙනි, පාප කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මිසදිටු වේ ... මිට්ඨාඥන ඇතියේ වේ. මිට්ඨාවිමුක්ති ඇතියේ වේ. මහණෙනි, මේ පාප යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පාපයාට වැඩිසිටි පාපතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් මිට්ඨාදූෂිත වෙයි. මෙරමාත් මිට්ඨාදූෂිතයෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේත් මිට්ඨාඥන ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිට්ඨාඥනයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මිට්ඨාවිමුක්ති ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිට්ඨාවිමුක්තියෙහි සමාදන් කරවන්නේ වෙයි. මහණෙනි, මේ පාපයා කෙරෙන් වැඩිසිටි පාපතරය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කල්‍යාණ නම් කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සමයන් දූෂිත වේ ... සමයන් ඥන ඇත්තේ වෙයි. සමයන් විමුක්ති ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කල්‍යාණය යි කියනු ලැබේ.

කතමො ච භික්ඛවෙ කල්‍යාණෙන කල්‍යාණතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ච සමමාදිට්ඨිකො හොති. පරඤ්ච සමමාදිට්ඨියා සමාදපෙති. -පෙ- අත්තනා ච සමමාද්‍යණී හොති. පරඤ්ච සමමාද්‍යණෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච සමමාචිච්ඡන්ති හොති. පරඤ්ච සමමාචිච්ඡන්තියා සමාදපෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ කල්‍යාණෙන කල්‍යාණතරොති.

4. 5. 1. 9.

[පාපධම්ම - කල්‍යාණ ධම්ම සුත්තං.]

9. පාපධම්මඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි පාපධම්මෙන පාපධම්මතරඤ්ච කල්‍යාණධම්මඤ්ච කල්‍යාණධම්මෙන කල්‍යාණධම්මතරඤ්ච. තං සුඤ්ඤාථ. -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ පාපධම්මො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණානිපාති හොති -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකො කොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පාපධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පාපධම්මතරො? ඉධ භික්ඛවෙ, එකච්චො අත්තනා ච පාණානිපාති හොති, පරඤ්ච පාණානිපාතෙ සමාදපෙති. -පෙ- අත්තනා ච මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පාපධම්මෙන පාපධම්මතරො.

කතමො ච භික්ඛවෙ කල්‍යාණධම්මො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණානිපාතා පටිච්චරතො හොති. -පෙ- සමමාදිට්ඨිකො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ කල්‍යාණධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ කල්‍යාණධම්මෙන කල්‍යාණධම්මතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ච පාණානිපාතා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ච පාණානිපාතා චෙරමණීයා සමාදපෙති. -පෙ- අත්තනා ච සමමාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච සමමාදිට්ඨියා සමාදපෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ කල්‍යාණධම්මෙන කල්‍යාණධම්මතරොති.

4. 5. 1. 10

[දුතිය පාපධම්ම - කල්‍යාණ ධම්ම සුත්තං.]

10. පාපධම්මඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි පාපධම්මෙන පාපධම්මතරඤ්ච කල්‍යාණධම්මඤ්ච කල්‍යාණධම්මෙන කල්‍යාණධම්මතරඤ්ච. තං සුඤ්ඤාථ. -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ පාපධම්මො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති -පෙ- මිච්ඡාද්‍යණී හොති. මිච්ඡාචිච්ඡන්ති හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පාපධම්මො.

මහණෙනි, කල්‍යාණයාට වඩා කල්‍යාණතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේන් සමයන් දූෂිත වෙයි. මෙරමාන් සමයන් දූෂිතයෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේන් සමයන් ඥාන ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාන් සමයන් ඥානයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් සමයන් විමුක්ති ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාන් සමයන් විමුක්තියෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ කල්‍යාණයාට වඩා කල්‍යාණතරය යි කියනු ලැබේ.

4. 5. 1. 9.

[පලමුවන පාපධම්ම - කල්‍යාණධම්ම සූත්‍රය]

9. මහණෙනි, පාපධම්මයා ද පාපධම්මයාට වැඩිසිටි පාපධම්මතරයා ද කල්‍යාණධම්මයා ද කල්‍යාණධම්මයාට වැඩිසිටි කල්‍යාණධම්මතරයා ද දෙසමි. ඒ අසව ...

මහණෙනි, පාපධම්ම නම් කවරේය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පණ්ණිවා කරන්නේ වෙයි ... මිථ්‍යාදූෂිත වෙයි. මහණෙනි, මේ පාපධම්මය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පාපධම්මයා කෙරෙන් වැඩිසිටි පාපධම්මතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේන් පණ්ණිවා කරන්නේ වෙයි. මෙරමාන් පණ්ණිවා කිරීමෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේන් මිථ්‍යාදූෂිත වෙයි. මෙරමාන් මිථ්‍යාදූෂිතයෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ පාපධම්මයාට වඩා පාපධම්මතරය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කල්‍යාණධම්ම නම් කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පණ්ණිවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි ... සමයන් දූෂිත වෙයි. මහණෙනි, මේ කල්‍යාණධම්මය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කල්‍යාණධම්මයාට වැඩි සිටි කල්‍යාණධම්මතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේන් පණ්ණිවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාන් පණ්ණිවායෙන් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේන් සමයන් දූෂිත වෙයි. මෙරමාන් සමයන් දූෂිතයෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ කල්‍යාණධම්මයාට වඩා කල්‍යාණධම්මතරය යි කියනු ලැබේ.

4. 5. 1. 10.

[දෙවන පාපධම්ම - කල්‍යාණධම්ම සූත්‍රය]

10. මහණෙනි, පාපධම්මයා ද පාපධම්මයාට වැඩිසිටි පාපධම්මතරයා ද කල්‍යාණධම්මයා ද කල්‍යාණධම්මයාට වැඩිසිටි කල්‍යාණධම්මතරයා ද දෙසමි. ඒ අසව ...

මහණෙනි, පාපධම්ම කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මිථ්‍යාදූෂිත වෙයි ... මිථ්‍යාඥාන ඇත්තේ වෙයි. මිථ්‍යාවිමුක්ති ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ පාපධම්මය යි කියනු ලැබේ.

කතමො ච භික්ඛවෙ පාපධමෙතන පාපධමෙතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අනතතා ච මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති -පෙ- අනතතා ච මිච්ඡාඤ්ඤාණී හොති, පරඤ්ච මිච්ඡාඤ්ඤාණෙ සමාදපෙති අනතතා ච මිච්ඡාචිමුතනී හොති, පරඤ්ච මිච්ඡාචිමුතනියා සමාදපෙති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ පාපධමෙතන පාපධමෙතරො.

කතමො ච භික්ඛවෙ කල්‍යාණධමෙමො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමමාදිට්ඨිකො හොති -පෙ- සමමාඤ්ඤාණී හොති, සමමාචිමුතනී හොති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ කල්‍යාණධමෙමො.

කතමො ච භික්ඛවෙ කල්‍යාණධමෙතන කල්‍යාණධමෙතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අනතතා ච සමමාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච සමමාදිට්ඨියා සමාදපෙති. -පෙ- අනතතා ච සමමාඤ්ඤාණී හොති, පරඤ්ච සමමාඤ්ඤාණෙ සමාදපෙති. අනතතා ච සමමාචිමුතනී හොති, පරඤ්ච සමමාචිමුතනියා සමාදපෙති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ කල්‍යාණධමෙතන කල්‍යාණධමෙතරොති.

සප්පට්ඨිසවගො පඨමො.*

* නිසංසද්දනං:

සික්ඛාපදඤ්ච අසංසද්ධං සත්තකම්මං අපො ච දසකම්මං
අට්ඨබ්බිඤ්ච දසමග්ගං දො පාපධමො අපරෙ දොති. - මජ්ඣං.

මහණෙනි, පාපධම්මයාට වැඩි සිටි පාපධම්මකරයා කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේන් මිථ්‍යාදූෂිත වෙයි. මෙරමාන් මිථ්‍යාදූෂිතයෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේන් මිථ්‍යාඥන ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාන් මිථ්‍යාඥනයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් මිථ්‍යාවිමුක්ති ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාන් මිථ්‍යාවිමුක්තියෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ පාපධම්මයාට වඩා පාපධම්මකරයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කල්‍යාණධම්ම නම් කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සම්මන්දූෂිත වෙයි. ... සම්මන්දුඥන ඇත්තේ වෙයි. සම්මන් විමුක්ති ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කල්‍යාණධම්මයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කල්‍යාණධම්මයාට වැඩි සිටි කල්‍යාණධම්මකර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේන් සම්මන්දූෂිත වෙයි. මෙරමාන් සම්මන්දූෂිතයෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේන් සම්මන්දුඥන ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාන් සම්මන්දුඥනයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් සම්මන්විමුක්ති ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාන් සම්මන්විමුක්තියෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ කල්‍යාණධම්මයාට වඩා කල්‍යාණධම්මකරයා යි කියනු ලැබේ.

සංයුරුෂ වර්ග පළමුවැනි යි.

2. පරිසසොහනවගෙනා

4. 5. 2. 1.

[පරිසසොහනසුතනං]

[සාවස්ථිනිදුතං]

11. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ පරිසද්දසනා කතමෙ වත්තාරො?

භික්ඛු භික්ඛවෙ දුස්සීලො පාපධම්මො පරිසද්දසනො. භික්ඛුනී භික්ඛවෙ දුස්සීලා පාපධම්මො පරිසද්දසනා. උපාසිකො භික්ඛවෙ දුස්සීලො පාපධම්මො පරිසද්දසනො. උපාසිකා භික්ඛවෙ දුස්සීලා පාපධම්මො පරිසද්දසනා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරො පරිසද්දසනාති.

වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ පරිසසොහනා. කතමෙ වත්තාරො?

භික්ඛු භික්ඛවෙ සීලවා කල්‍යාණධම්මො පරිසසොහනො. භික්ඛුනී භික්ඛවෙ සීලවතී කල්‍යාණධම්මො පරිසසොහනා. උපාසිකො භික්ඛවෙ සීලවා කල්‍යාණධම්මො පරිසසොහනො. උපාසිකා භික්ඛවෙ සීලවතී කල්‍යාණධම්මො පරිසසොහනා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරො පරිසසොහනාති.

4. 5. 2. 2.

[පඨම නිරයං සග්ගනිකඛිත්තසුතනං]

12. වතුභි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිත්තො එවං නිරයෙ. කතමෙහි වතුභි?

කායදුච්චරිතෙන, වච්චුච්චරිතෙන, මනෝදුච්චරිතෙන, ඕච්ඡාදිට්ඨියා. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ වතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිත්තො එවං නිරයෙති.

වතුභි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිත්තො එවං සග්ගෙ. කතමෙහි වතුභි?

කායසුචරිතෙන, වච්චුචරිතෙන, මනෝසුචරිතෙන, සමාදිට්ඨියා, ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ වතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිත්තො එවං සග්ගෙති.

2. පරිසසොහන වගීය

4. 5. 2. 1.

[පරිසසොහන සූත්‍රය]

[සැවැත්තිදුනයි]

11 මහණෙනි, මේ පරිසසුසනයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, දුශ්ශීල වූ පාපධම් වූ මහණ පිරිස් කෙලෙසන්නේ වෙයි. මහණෙනි, දුශ්ශීල වූ පාපධම් වූ මෙහෙණ පිරිස් කෙලෙසන්නී වෙයි. මහණෙනි, දුශ්ශීල වූ පාපධම් වූ උවසු පිරිස් කෙලෙසන්නේ වෙයි. මහණෙනි, දුශ්ශීල වූ පාපධම් වූ උවැසි පිරිස් කෙලෙසන්නී වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර පරිසසුසනයෝ යි

මහණෙනි, මේ පරිසසොහනයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, සිල්වත් කලණදහම් ඇති මහණ පිරිස් හොබවන්නේ වෙයි. මහණෙනි, සිල්වත් කලණදහම් ඇති මෙහෙණ පිරිස් හොබවන්නී වෙයි. මහණෙනි, සිල්වත් කලණදහම් ඇති උවසු පිරිස් හොබවන්නේ වෙයි. මහණෙනි, සිල්වත් කලණදහම් ඇති උවැසි පිරිස් හොබවන්නී වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර පරිසසොහනයෝ යි.

4. 5. 2. 2.

[පළමුවන නිරය - සග්ග නික්මන සූත්‍රය]

12. මහණෙනි, දහම් සතරෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙණවුන් බහා තබන ලද්දක් සෙසින් තීරයෙහි නිඃක්ෂිප්ත වෙයි. කවර සතරෙකින් යත්:

කායදුශ්චරිතයෙන, වාග්දුශ්චරිතයෙන, මනෝදුශ්චරිතයෙන, මිථ්‍යා-දූෂටියෙන.

මහණෙනි, මේ දහම් සතරින් සමන්විත වූයේ ගෙණවුන් බහා තබන ලද්දක් සෙසින් තීරයෙහි බැහෙයි.

මහණෙනි, කරුණු සතරෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙණවුන් බහා තබන ලද්දක් සෙසින් ස්වභාවයෙහි සිටුවනේ ය කවර සතර කරුණෙකින් යත්:

කායසුචරිතයෙන, වාක්සුචරිතයෙන, මනසුචරිතයෙන, සම්මත්-දූෂටියෙන. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූයේ ගෙණවුන් බහා තබන ලද්දක් සෙසින් ස්වභාවයෙහි සිටුවනේ ය.

4. 5. 2. 3.

[දුතිය නිරය-සගග නික්ඛිතන සුතනං]

13. චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං නිරයෙ. කතමෙති චතුති?

කායදුච්චරිතෙන, වජ්ජිදුච්චරිතෙන, මනෝදුච්චරිතෙන, අකතඤ්ඤාතා අකතවෙදිනා. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං නිරයෙති.

චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං සගගෙ. කතමෙති චතුති?

කායසුචරිතෙන, වජ්ජිසුචරිතෙන, මනෝසුචරිතෙන, කතඤ්ඤාතා කතවෙදිනා. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං සගගෙති.

4. 5. 2. 4.

[තතිය නිරය-සගග නික්ඛිතන සුතනං]

14. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ-]

පාණාතිපාති හොති. අදින්නාදාසී හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති. මුසාවාදී හොති. -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං නිරයෙති.]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ-]

පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති. අදින්නාදාසා පටිච්චරතො හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතො හොති. මුසාවාදා පටිච්චරතො හොති -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං සගගෙති.]

4. 5. 2. 5.

[චතුස්ම නිරය-සගග නික්ඛිතන සුතනං]

15. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ-]

මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති. මිච්ඡාසංඛිතපෙසා හොති. මිච්ඡාවාවෝ හොති මිච්ඡාකම්මනො හොති -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං නිරයෙති]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ-]

සම්මාදිට්ඨිකො හොති. සම්මාසංඛිතපෙසා හොති. සම්මාවාවෝ හොති සම්මාකම්මනො හොති. -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං සගගෙති]

4. 5. 2. 3.

[දෙවන භිරය-සගග නිකිත්ත සූත්‍රය]

13. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් නිරයෙහි වේ. කවර සතර කරුණෙන යත්:

කායදුශ්චරිතයෙන, වාග්දුශ්චරිතයෙන, මනෝදුශ්චරිතයෙන, අකායඥානා-අකායවේදිනායෙන. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් නිරයෙහි බහා තැබුනේ ය.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දේ යම් සේ ද ඵපරිදි ස්වභාවයෙහි වේ. කවර සතර කරුණෙන යත්:

කායසුචරිතයෙන, වාක්සුචරිතයෙන, මනාසුචරිතයෙන, කායඥානා-කායවේදිනායෙන. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දේ යම්සේ ද ඵපරිදි ස්වභාවයෙහි වෙයි.

4. 5. 2. 4.

[තෙවන භිරය-සගග නිකිත්ත සූත්‍රය]

14. [මහණෙනි, දහම් සතරෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

පණ්ණාසකා කරන්නේ වෙයි. අසිතාදන් ගන්නේ වෙයි. කාමයෙහි මිසභසර ඇතිසේ වෙයි. මුසවා බණන්නේ වෙයි ... [ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් නිරයෙහි බැහෙයි.]

[මහණෙනි, දහම් සතරෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

පණ්ණාසකායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. අසිතාදන් දුරුවූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. ... [ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් ස්වභාවයෙහි වෙයි.]

4. 5. 2. 5.

[චූළවන භිරය-සගග නිකිත්ත සූත්‍රය]

15. [මහණෙනි, දහම් සතරෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

මිසදිට්ඨ ඇතිසේ වෙයි. මිථ්‍යාසංකල්ප ඇතිසේ වෙයි. මිථ්‍යාවචන ඇතිසේ වෙයි. මිථ්‍යාකමානන ඇතිසේ වෙයි ... [ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් නිරයෙහි බැහෙයි.]

[මහණෙනි දහම් සතරෙකින් සමන්විත වූයේ]

සමායද්‍යාපි ඇත්තේ වෙයි. සමාසංකල්ප ඇතිසේ වෙයි. සමාය-චන ඇත්තේ වෙයි. සමාසංකමානන ඇත්තේ වෙයි. ... [ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් ස්වභාවයෙහි වෙයි.]

4. 5. 2. 6.

[පඤ්චම නිරය - සගග නික්කිතන සුතනං]

16. [චතුති භික්කවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො පෙ-]

මිච්ඡාආජ්චො හොති. මිච්ඡාවායාමො හොති. මිච්ඡාසනි හොති.
මිච්ඡාසමාධි හොති. -පෙ- [යථාභතං නික්කිතොතො ඵලං නිරයෙති.]

[චතුති භික්කවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

සමමාආජ්චො හොති. සමමාවායාමො හොති. සමමාසනි හොති
සමමාසමාධි හොති -පෙ- [යථාභතං නික්කිතොතො ඵලං සග්ගෙති.]

4. 5. 2. 7.

[ජට්ඨම නිරය - සගග නික්කිතන සුතනං]

17. [චතුති භික්කවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අදිට්ඨො දිට්ඨවාදී හොති. අසුතෙ සුතවාදී හොති. අමුතෙ මුතවාදී
හොති. අවිඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤාතවාදී හොති -පෙ- [යථාභතං නික්කිතොතො
ඵලං නිරයෙති.]

[චතුති භික්කවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අදිට්ඨො අදිට්ඨවාදී හොති. අසුතෙ අසුතවාදී හොති. අමුතෙ අමුතවාදී
හොති. අවිඤ්ඤාතෙ අවිඤ්ඤාතවාදී හොති -පෙ- [යථාභතං නික්කිතොතො
ඵලං සග්ගෙති.]

4. 5. 2. 8.

[සත්තම නිරය - සගග නික්කි තන සුතනං]

18. [චතුති භික්කවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

දිට්ඨො අදිට්ඨවාදී හොති. සුතෙ අසුතවාදී හොති. මුතෙ අමුතවාදී
හොති. විඤ්ඤාතෙ අවිඤ්ඤාතවාදී හොති -පෙ- [යථාභතං නික්කිතොතො
ඵලං නිරයෙති.]

[චතුති භික්කවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

දිට්ඨො දිට්ඨවාදී හොති. සුතෙ සුතවාදී හොති. මුතෙ මුතවාදී හොති.
විඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤාතවාදී හොති -පෙ- [යථාභතං නික්කිතොතො ඵලං සග්ගෙති.]

4. 5. 2. 6.

[සේවන නිරය-සගග නිකතිතන සූත්‍රය]

16 [මහණෙනි, දහම් සතරෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

මිථ්‍යාඡීව ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යා ව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාසමාති ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාසමාධි ඇතියේ වෙයි ... [ගෙනෙවුන් බහා තබන ලද්දක් සෙසින් නිරයෙහි බැහෙයි.]

[මහණෙනි, දහම් සතරෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

සමයග් ආඡීව ඇතියේ වෙයි. සමයග්ව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි. සමයක්-සමාති ඇතියේ වෙයි. සමයක්සමාධි ඇතියේ වෙයි ... [ගෙනෙවුන් බහා තබන ලද්දක් සෙසින් සවරියෙහි වෙයි]

4. 5. 2. 7.

[සවන නිරය-සගග නිකතිතන සූත්‍රය]

17 [මහණෙනි, දහම් සතරෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

නොදුටු රූපායතනයෙහි දෘෂ්ටවාද ඇත්තේ වෙයි. නොඇසූ ශබ්දයතනයෙහි ශ්‍රාවවාද ඇත්තේ වෙයි. එයින් සෙසු අමුත-ආයතනයෙහි මුතවාද ඇත්තේ වෙයි. අවිඤ්ඤාධර්මයෙහි විඤ්ඤවාද ඇත්තේ වෙයි ... [ගෙනෙවුන් බහා තබන ලද්දක් සෙසින් නිරයෙහි බැහෙයි.]

[මහණෙනි, දහම් සතරෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

නොදුටු රූපායතනයෙහි අදෘෂ්ටවාද ඇත්තේ වෙයි. නොඇසූ ශබ්දයතනයෙහි අශ්‍රාවවාද ඇතියේ වෙයි. එයින් සෙසු අමුත-ආයතනයෙහි අමුතවාද ඇතියේ වෙයි. අවිඤ්ඤාධර්මයෙහි අවිඤ්ඤවාද ඇත්තේ වෙයි ... [ගෙනෙවුන් බහා තබන ලද්දක් සෙසින් සවරියෙහි වෙයි.]

4. 5. 2. 8.

[සන්වන නිරය-සගග නිකතිතන සූත්‍රය]

18. [මහණෙනි, දහම් සතරෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

දෘෂ්ටායතනයෙහි අදෘෂ්ටවාද ඇත්තේ වෙයි. ශ්‍රාවායතනයෙහි අශ්‍රාවවාද ඇත්තේ වෙයි. මුතායතනයෙහි අමුතවාද ඇත්තේ වෙයි. විඤ්ඤාධර්මයෙහි අවිඤ්ඤවාද ඇත්තේ වෙයි ... [ගෙනෙවුන් බහා තබන ලද්දක් සෙසින් නිරයෙහි බැහෙයි.]

[මහණෙනි, දහම් සතරෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

දෘෂ්ටායතනයෙහි දෘෂ්ටවාද ඇත්තේ වෙයි. ශ්‍රාවායතනයෙහි ශ්‍රාවවාද ඇත්තේ වෙයි. මුතායතනයෙහි මුතවාද ඇත්තේ වෙයි. විඤ්ඤාධර්මයෙහි විඤ්ඤවාද ඇත්තේ වෙයි ... [ගෙනෙවුන් බහා තබන ලද්දක් සෙසින් සවරියෙහි වෙයි.]

4. 5. 2. 9.

[අට්ඨම නිරය-සගග නික්කිතන සුතනං]

19. [වතුහි භික්කුවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අසසදොං හොති. දුස්සිලො හොති. අහිරිකො හොති. අනොත්තප්පි හොති -පෙ- [යථාභතං නික්කිතො ඵලං නිරයෙති.]

[වතුහි භික්කුවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

සදොං හොති. සීලවා හොති. හිරිමා හොති. ඔත්තප්පි හොති -පෙ- [යථාභතං නික්කිතො ඵලං සග්ගෙති.]

5. 2. 10.

[නවම නිරය-සගග නික්කිතන සුතනං]

20. වතුහි භික්කුවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්කිතො ඵලං නිරයෙ. කතමෙහි වතුහි?

අසසදොං හොති. දුස්සිලො හොති. කුපිනො හොති. දුප්පඤ්ඤො හොති. ඉමෙහි බො භික්කුවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්කිතො ඵලං නිරයෙති.

වතුහි භික්කුවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්කිතො ඵලං සග්ගෙ. කතමෙහි වතුහි?

සදොං හොති. සීලවා හොති. ආරද්ධවිරියො හොති. පඤ්ඤවා හොති. ඉමෙහි බො භික්කුවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්කිතො ඵලං සග්ගෙති.

පරිසසොභනවග්ගො දුතියො.*

* නසස්සදදිකං :

පරිසා දිට්ඨි අකතඤ්ඤානා පාණාතිපාතාපි දෙව මග්ගා
දෙව චෝභාරකපා චුතො අහිරිකං දුප්පඤ්ඤන වාති. - මජ්ඣං.

4. 5. 2. 9.

[අවමාන නිරය-සගන නිකිතන සුත්‍රය]

19. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ]

සාද්දා නැතියේ වෙයි. සිල් නැතියේ වෙයි. පව්ව ලජ්ජා නැතියේ වෙයි. පව්ව බිය නැතියේ වෙයි ... [ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙසින් නිරයෙහි වැටුනේ වෙයි.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

සාද්දා ඇතියේ වෙයි. සිල් ඇතියේ වෙයි. පව්ව ලජ්ජා ඇතියේ වෙයි. පව්ව බිය ඇතියේ වෙයි ... [ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙසින් සවිභිසෙහි සිටුනේ වේ.]

4. 5. 2. 10.

[නවමාන නිරය-සගන නිකිතන සුත්‍රය]

20. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙසින් නිරයෙහි වැටුනේ වේ. කවර සතර කරුණක යන්:

සාද්දා නැතියේ වෙයි. සිල් නැතියේ වෙයි. කුසිත වෙයි. අප්‍රාඥ වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙසින් නිරයෙහි වැටුනේ වේ.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙසින් සවර්ගයෙහි සිටුනේ වේ. කවර සතර කරුණක යන්:

සාද්දා ඇතියේ වෙයි. සිල් ඇතියේ වෙයි. ඇරඹු වැර ඇතියේ වෙයි. පාණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සිවු කරුණින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙසින් සවර්ගයෙහි සිටුනේ වේ.

සමස්තසාගන වර්ග දෙවැනි යි.

3. සුවරිතවගෙගා

4. 5. 3. 1.

[වජ්‍රසූචිතසුත්තං]

[සාවකවිනිදානං]

21. චන්දාරමානි භික්ඛවෙ වජ්‍රසූචිතානි. කතමානි චන්දාරි?

මුසාවාදො, පිසුණුවාවා, ඵරුසාවාවා, සමථපප්පලාපො ඉමානි බො භික්ඛවෙ චන්දාරි වජ්‍රසූචිතානි.

චන්දාරමානි භික්ඛවෙ වජ්‍රසූචිතානි කතමානි චන්දාරි?

සච්චවාවා, අපිසුණුවාවා, සණ්ඨවාවා, මත්තාහස්සං ඉමානි බො භික්ඛවෙ චන්දාරි වජ්‍රසූචිතානි.

4. 5. 3. 2

[පඨම බාල-පණ්ඩිතසුත්තං]

22. චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො අබ්බතො අසප්පරිසො ඛතං උපහතං අත්තාතං පරිහරති. සාවචේයො ච ගොති සානුවචේයො විඤ්ඤානං. බහුඤ්ඤං අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙති චතුති?

කායදුච්චරිතෙන, වජ්‍රසූචිතෙන, මනෝදුච්චරිතෙන, මුච්ඡාදිට්ඨියා. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො අබ්බතො අසප්පරිසො ඛතං උපහතං අත්තාතං පරිහරති. සාවචේයො ච ගොති සානුවචේයො විඤ්ඤානං. බහුඤ්ඤං අපුඤ්ඤං පසවති.

චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො බ්බතො අසප්පරිසො අකඛතං අනුපහතං අත්තාතං පරිහරති. අතවචේයො ච ගොති අතනුවචේයො විඤ්ඤානං. බහුඤ්ඤං පුඤ්ඤං පසවති. කතමෙති චතුති?

කායසූචරිතෙන, වජ්‍රසූචරිතෙන, මනෝසූචරිතෙන, සමමාදිට්ඨියා. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො බ්බතො අසප්පරිසො අකඛතං අනුපහතං අත්තාතං පරිහරති. අතවචේයො ච ගොති අතනුවචේයො විඤ්ඤානං. බහුඤ්ඤං පුඤ්ඤං පසවති.

3. සුවරිත චරිය

4. 5. 3. 1.

[චට්ඨසුවරිත සූත්‍රය]

[සැවැත් හිදුනයි]

21. මහණෙනි, මේ වාග්දුශ්චරිතයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මුසවා ය, පිසුනුබස් ය, පරොස්බස් ය, පලප් යි. මහණෙනි, මේ සතර වාග්දුශ්චරිතයෝ යි.

මහණෙනි, මේ වාක්සුවරිතයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

සබ්බස ය, නො පිසුනුබස් ය, මොළොක්බස් ය, පමණ දෑන බණන බස් යි. මහණෙනි, මේ සතර වාක්සුවරිතයෝ යි.

4. 5. 3. 2.

[ප්‍රථම බාල - පණ්ඩිත සූත්‍රය]

22. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්වාගත වූ අඤ්චු අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ තෙමේ ගුණ විසින් සාල (සාරා ලු) ගුණ විසින් නට, ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. සාවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැතියන් විසින් උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ අකුසල් ද ප්‍රසව කෙරෙයි. කවර සතර කරුණින යත්:

කායදුශ්චරිතයෙන, වාග්දුශ්චරිතයෙන, මනෝදුශ්චරිතයෙන, මිථ්‍යා-දෂට්ඨයෙන. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්වාගත වූ බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ තෙමේ ගුණ විසින් සාල, ගුණ විසින් නට ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. සාවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැතියන් විසින් උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්වාගත වූ පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ සත්පුරුෂ තෙමේ ගුණ විසින් නො සාල, එයින් නො නට ආත්මයක් පස්වැටුම් කෙරෙයි. අනවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැතියන් විසින් උපවාද නො කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ පින් ද රැස් කෙරෙයි. කවර සතර කරුණින යත්:

කායසුවරිතයෙන, වාක්සුවරිතයෙන, මනාසුවරිතයෙන, සමග්ග දෂට්ඨයෙන. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්වාගත වූ පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ සත්පුරුෂ තෙමේ ගුණ විසින් නො සාල, එයින් නො නට ආත්මයක් පස්වටයි. අනවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැතියන් විසින් උපවාද නො කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ පින් ද රැස් කෙරෙයි.

4. 5. 3. 3.

[දුතිය බාල - පණ්ඩිත සුතං]

23. චතුති භික්කුවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො අබ්බතො අසපුරිසො බතං උපහතං අත්තාතං පටිහරති, සාවජේඡා ච භොති සානුවජේඡා විඤ්ඤානං. බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙති චතුති?

කායදුච්චරතෙන, වජීදුච්චරතෙන, මනෝදුච්චරතෙන, අකතඤ්ඤාතා අකතවෙදිතාය. [ඉමෙති -පෙ- අසපුරිසො -පෙ- බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤං පසවති]

[චතුති භික්කුවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ- අසපුරිසො -පෙ-]

කායසුච්චරතෙන, වජීසුච්චරතෙන, මනෝසුච්චරතෙන, කතඤ්ඤාතා කතවෙදිතාය. [ඉමෙති -පෙ- බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤං පසවති.]

4. 5. 3. 4.

[තතිය බාල - පණ්ඩිත සුතං]

24. [චතුති භික්කුවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ- අසපුරිසො -පෙ-]

පාණාතිපාති භොති. අදින්නාදාසී භොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරී භොති. මුසාවාදී භොති. [ඉමෙති -පෙ- බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤං පසවති.]

[චතුති භික්කුවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ- අසපුරිසො -පෙ-]

පාණාතිපාතා පටිච්චරතො භොති. අදින්නාදාසා පටිච්චරතො භොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතො භොති. මුසාවාදා පටිච්චරතො භොති. [ඉමෙති -පෙ- බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤං පසවති.]

4. 5. 3. 5.

[චතුස්ථ බාල - පණ්ඩිත සුතං]

25. [චතුති භික්කුවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ- අසපුරිසො -පෙ-]

මිච්ඡාදිට්ඨිකො භොති. මිච්ඡාසංඛිකපෙසා භොති. මිච්ඡාවාවො භොති. මිච්ඡාකම්මනො භොති. [ඉමෙති -පෙ- බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤං පසවති.]

[චතුති භික්කුවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ- අසපුරිසො -පෙ-]

සම්මාදිට්ඨිකො භොති. සම්මාසංඛිකපෙසා භොති. සම්මාවාවො භොති. සම්මාකම්මනො භොති. [ඉමෙති -පෙ- බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤං පසවති.]

4 5. 3. 3.

[දෙවන බාල - පණ්ඩිත සූත්‍රය]

23. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විතාගත වූ බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අසන්පුරුෂ තෙමේ ගුණ විසින් සාර දමන ලද, ගුණ විසින් තට ආත්මයක් පරිහරකය කෙරෙයි. සාවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැතියන් විසින් උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි. කවර සතරෙකින් යන්:

කායදුශ්චරිතයෙන, වාග්දුශ්චරිතයෙන, මනෝදුශ්චරිතයෙන,
අකාතඥතා - අකාතවෙදිතායෙන. [මේ සතර කරුණින් ... බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විතාගත ... සන්පුරුෂ තෙමේ]

කායසුචරිතයෙන, වාග්සුචරිතයෙන, මනාසුචරිතයෙන, කාතඥතා-
කාතවෙදිතායෙන. [මේ සතර කරුණින් ... බොහෝ පින් ද රැස් කෙරෙයි.]

4. 5. 3. 4.

[තෙවන බාල - පණ්ඩිත සූත්‍රය]

24. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විතාගත ... අසන්පුරුෂ තෙමේ]

පණ්ඩිතා කරන්නේ වෙයි. අසිතාදන් ගන්නේ වෙයි. කාමයෙහි මිසගසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා බණන්නේ වෙයි. [මේ සතර කරුණින් බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විතාගත ... සන්පුරුෂ තෙමේ ...]

පණ්ඩිතයෙන් දුරු වූයේ වෙයි. අසිතාදනින් දුරු වූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසගසරින් දුරු වූයේ වෙයි. මුසවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. [මේ සතර කරුණින් බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

4. 5. 3. 5.

[සිවුවන බාල - පණ්ඩිත සූත්‍රය]

25. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විතාගත ... අසන්පුරුෂ තෙමේ ...]

මිසදිවු ඇත්තේ වෙයි. මිථ්‍යාසංකල්ප ඇත්තේ වෙයි. මිථ්‍යාවචන ඇත්තේ වෙයි. මිථ්‍යා කර්මාන්ත ඇත්තේ වෙයි. [මේ සතර කරුණින් ... බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විතාගත ... අසන්පුරුෂ තෙමේ ...]

සමයේ දූෂිත වෙයි. සමයක් සංකල්ප ඇතියේ වෙයි. සමයේ වචන ඇතියේ වෙයි. සමයක් කම්පන ඇතියේ වෙයි. [මේ සතර කරුණින් ... බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

4. 5. 3. 6.

[පඤ්චම බාල - පණ්ඩිත සුතං]

26. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ- අසප්පුරිසො -පෙ-]

මිච්ඡාආඡ්චො හොති. මිච්ඡාවායාමො හොති. මිච්ඡාසනී හොති
මිච්ඡාසමාධි හොති. [ඉමෙහි -පෙ- බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති.]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ- සප්පුරිසො -පෙ-]

සමාආඡ්චො හොති. සමාවායාමො හොති. සමාසනී හොති. සමා-
සමාධි හොති [ඉමෙහි -පෙ- බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවතිති.]

4. 5. 3. 7.

[ජට්ඨ බාල - පණ්ඩිත සුතං]

27. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ- අසප්පුරිසො -පෙ-]

අද්ධො ද්ධවාදී හොති. අසුතෙ සුතවාදී හොති. අමුතෙ මුතවාදී හොති.
අවිඤ්ඤතෙ විඤ්ඤතවාදී හොති. [ඉමෙහි -පෙ- බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති.]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ- සප්පුරිසො -පෙ-]

අද්ධො අද්ධවාදී හොති. අසුතෙ අසුතවාදී හොති. අමුතෙ අමුතවාදී
හොති. අවිඤ්ඤතෙ අවිඤ්ඤතවාදී හොති. [ඉමෙහි -පෙ- බහුඤ්ච පුඤ්ඤං
පසවතිති.]

4. 5. 3. 8.

[සත්තම බාල - පණ්ඩිත සුතං]

28. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ- අසප්පුරිසො -පෙ-]

ද්ධො අද්ධවාදී හොති. සුතෙ අසුතවාදී හොති. මුතෙ අමුතවාදී
හොති. විඤ්ඤතෙ අවිඤ්ඤතවාදී හොති. [ඉමෙහි -පෙ- බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං
පසවති]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ- සප්පුරිසො -පෙ-]

ද්ධො ද්ධවාදී හොති. සුතෙ සුතවාදී හොති. මුතෙ මුතවාදී හොති.
විඤ්ඤතෙ විඤ්ඤතවාදී හොති [ඉමෙහි -පෙ- බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවතිති.]

4. 5. 3. 6.

[සස්වන බාල - පණ්ඩිත සූත්‍රය]

26. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත ... අසන්පුරුෂ තෙමේ ...]

මිථ්‍යා ආජීව ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යා ව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාසමානි ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාසමාධි ඇතියේ වෙයි. [මේ සතර කරුණින් ... බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත ... සන්පුරුෂ තෙමේ ...]

සමයග් ආජීව ඇතියේ වෙයි. සමයග් ව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි. සමයක් සමානි ඇතියේ වෙයි. සමයක් සමාධි ඇතියේ වෙයි. [මේ සතර කරුණින් ... බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

4. 5. 3. 7.

[සවන බාල - පණ්ඩිත සූත්‍රය]

27. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත අසන්පුරුෂ තෙමේ]

අද්‍රුත ආලම්බනයෙහි දෘඪවාදී වෙයි. අශ්‍රැත ආලම්බනයෙහි ශ්‍රැතවාදී වෙයි. අමුත ආලම්බනයෙහි මුතවාදී වෙයි. අවිඤ්ඤා ආලම්බනයෙහි විඤ්ඤාවාදී වෙයි. [මේ සතර කරුණින් ... බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

[මහණෙනි, මේ සතර කරුණෙකින් සමන්විත ... සන්පුරුෂ තෙමේ ...]

දෘඪ ආලම්බනයෙහි අද්‍රුතවාදී වෙයි. අශ්‍රැත ආලම්බනයෙහි අශ්‍රැතවාදී වෙයි. අමුත ආලම්බනයෙහි අමුතවාදී වෙයි. අවිඤ්ඤා ආලම්බනයෙහි අවිඤ්ඤාවාදී වෙයි. [මේ සතර කරුණින් ... බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

4. 5. 3. 8.

[සන්වන බාල-පණ්ඩිත සූත්‍රය]

28. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත ... අසන්පුරුෂ තෙමේ ...]

දෘඪාලම්බනයෙහි අද්‍රුතවාදී වෙයි. ශ්‍රැතාලම්බනයෙහි අශ්‍රැතවාදී වෙයි. මුතාලම්බනයෙහි අමුතවාදී වෙයි. විඤ්ඤාලම්බනයෙහි අවිඤ්ඤාවාදී වෙයි. [මේ සතර කරුණින් ... බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත ... සන්පුරුෂ තෙමේ ...]

දෘඪාලම්බනයෙහි දෘඪවාදී වෙයි. ශ්‍රැතාලම්බනයෙහි ශ්‍රැතවාදී වෙයි. මුතාලම්බනයෙහි මුතවාදී වෙයි. විඤ්ඤාලම්බනයෙහි විඤ්ඤාවාදී වෙයි. [මේ සතර කරුණින් ... බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

4 5. 3. 9

[අයම බාල - පණ්ඩිත සුතනං]

29. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ- අසපුරිසො -පෙ-]

අසසදො හොති, දුස්සිලො හොති, අතිරිකො හොති, අනොත්තපී හොති. [ඉමෙති -පෙ- බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති.]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ- අසපුරිසො -පෙ-]

සදො හොති, සීලවා හොති, තිරිමා හොති, ඔත්තපී හොති. [ඉමෙති -පෙ- බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවති.]

4. 5. 3. 10

[නවම බාල - පණ්ඩිත සුතනං]

30. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ- අසපුරිසො -පෙ-]

අසසදො හොති, දුස්සිලො හොති, කුසීතො හොති, දුප්පඤ්ඤො හොති. [ඉමෙති -පෙ- බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති.]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ- අසපුරිසො -පෙ-]

සදො හොති, සීලවා හොති, ආරඬ්චිරියො හොති, පඤ්ඤවා හොති. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො බ්‍යතො අසපුරිසො අකතං අනුපතං අත්තං පරිහරති. අනවජේ ව හොති, අනනුචජේ විඤ්ඤං, බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවති.

4. 5. 3. 11

[කම්මසුතනං]

31. චත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ කපී, කතමෙ චත්තාරො?

විත්තාකපි, සුතකපි, අත්තකපි, පටිභානකපි. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චත්තාරො කපීති.

සුවර්තවග්ගො තනියො.*

* නසසදදානං:

දුච්චරිතං දිට්ඨි අකතඤ්ඤා ච පාණාතිපාතාපි දෙව මග්ගා, දො වොහාරකථා චූත්තා අතිරිකං දුප්පඤ්ඤානවිතා වාති - මජ්ඣ

4. 5. 3. 9.

[අවමාන බාල-පණ්ඩිත සූත්‍රය]

29. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත ... අසත්පුරුෂ තෙමේ ...]

ශ්‍රද්ධා තැන්තේ වෙයි. දුශ්ශීල වෙයි. පවට ලජ්ජා තැන්තේ වෙයි. පවට බිය තැන්තේ වෙයි [මේ සතර කරුණෙන් බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත අසත්පුරුෂ තෙමේ ...]

ශ්‍රද්ධා ඇතිතේ වෙයි. ශීල ඇතිතේ වෙයි. පවට ලජ්ජා ඇතිතේ වෙයි. පවට බිය ඇතිතේ වෙයි [මේ සතර කරුණෙන් බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

4. 5. 3. 10.

[නවමාන බාල - පණ්ඩිත සූත්‍රය]

30. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත ... අසත්පුරුෂ තෙමේ ...]

ශ්‍රද්ධා තැන්තේ වෙයි. දුශ්ශීල වෙයි. කුසිත වෙයි. දුෂ්ප්‍රාඥ වෙයි. [මේ සතර කරුණෙන් ... බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත අසත්පුරුෂ තෙමේ]

ශ්‍රද්ධා ඇතිතේ වෙයි. සිල්වත් වෙයි. රුකල වැර ඇතිතේ වෙයි. ප්‍රඥවත් වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූ පණ්ඩිත වූ වෘත්ත වූ සත්පුරුෂ තෙමේ ගුණ විසින් සාර නොලන ලද, ගුණ විසින් නොනට ආතමයක් පරිහරණය කෙරෙයි. අනවද්‍ය ද වෙයි නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නොකටයුතුන් වෙයි. බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙයි.

4. 5. 3. 11.

[කවි සූත්‍රය]

31. මහණෙනි, මේ කවි සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

විනතාකම්පය, ශ්‍රැතකම්පය, අභිකම්පය, ප්‍රතිභාතකම්පය. මහණෙනි, මේ සතර කවි සූත්‍ර වෙයි.

සුවතෙවගීය නෙවැනි යි.

4. කමමටගෙනා

4. 5. 4. 1.

[පළමු කමමසූචනය]

[සාවස්තිනිදානය]

32. වත්තාරිමානි භික්ඛවෙ කමමානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදිතානි. කතමානි වත්තාරි?

අභි භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං අභි භික්ඛවෙ කමමං සුඤ්ඤං සුඤ්ඤවිපාකං. අභි භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණසුඤ්ඤං කණ්ණසුඤ්ඤවිපාකං. අභි භික්ඛවෙ කමමං අකණ්ණං අසුඤ්ඤං අකණ්ණඅසුඤ්ඤවිපාකං කමමකතියාය සංවතනති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ වත්තාරි කමමානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදිතානිති.

4. 5. 4. 2.

[ද්විතීයකමමසූචනය]

33. වත්තාරිමානි භික්ඛවෙ කමමානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදිතානි. කතමානි වත්තාරි?

අභි භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං. අභි භික්ඛවෙ කමමං සුඤ්ඤං සුඤ්ඤවිපාකං. අභි භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණසුඤ්ඤං කණ්ණසුඤ්ඤවිපාකං. අභි භික්ඛවෙ කමමං අකණ්ණං අසුඤ්ඤං අකණ්ණඅසුඤ්ඤවිපාකං කමමකතියාය සංවතනති.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සබ්බසංස්කාරං කායසංඛාරං අභිසංඛාරෙති, සබ්බසංස්කාරං චරිතසංඛාරං අභිසංඛාරෙති, සබ්බසංස්කාරං මනෝසංඛාරං අභිසංඛාරෙති. සො සබ්බසංස්කාරං කායසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා සබ්බසංස්කාරං චරිතසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා සබ්බසංස්කාරං මනෝසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා සබ්බසංස්කාරං ලොකං උපපජ්ජති. තමෙනං සබ්බසංස්කාරං ලොකං උපපන්නං සමානං සබ්බසංස්කාරං එසංසා ජුසනති. සො සබ්බසංස්කාරෙති එසංසාති ජුට්ඨො සමානො සබ්බසංස්කාරං චෙදනං චෙදියති එකන්තදුක්ඛං. සෙය්‍යථාපි සත්තා තෙරසිකා. ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං සුඤ්ඤං සුඤ්ඤවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අබ්බසංස්කාරං කායසංඛාරං අභිසංඛාරෙති, අබ්බසංස්කාරං චරිතසංඛාරං අභිසංඛාරෙති, අබ්බසංස්කාරං මනෝසංඛාරං අභිසංඛාරෙති. සො අබ්බසංස්කාරං කායසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා අබ්බසංස්කාරං චරිතසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා අබ්බසංස්කාරං මනෝසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා අබ්බසංස්කාරං ලොකං උපපජ්ජති. තමෙනං අබ්බසංස්කාරං ලොකං උපපන්නං සමානං අබ්බසංස්කාරං එසංසා ජුසනති. සො අබ්බසංස්කාරෙති එසංසාති ජුට්ඨො සමානො අබ්බසංස්කාරං චෙදනං චෙදියති එකන්තසුඤ්ඤං. සෙය්‍යථාපි දෙවා සුභතිණ්ණා. ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ කමමං සුඤ්ඤං සුඤ්ඤවිපාකං.

4. කමී වගිය

4. 5. 4. 1.

[ප්‍රථම කමී සූත්‍රය]

[සැවැත් නිදහසි]

32. මහණෙනි, මේ සතර කමීයෝ මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ප්‍රකාශ කරණ ලද්දහු ය. කවර සතර කමීයහ යත්:

මහණෙනි, කාමණ්ඩිපාක ඇති කාමණ (අකුශල) කමීයෙක් ඇත. මහණෙනි, ශුඛල විපාක ඇති ශුඛල (කුශල) කමීයෙක් ඇත. මහණෙනි, කාමණ වූ ද ශුඛල වූ ද විපාක ඇති (මිශ්‍රක වන) කාමණ-ශුඛලකමීයෙක් ඇත. මහණෙනි, කාමණ ද නොවූ ශුඛල ද නොවූ විපාක ඇති කමීක්‍ෂය පිණිස පවත්නා අකාමණ-අශුඛල (වතුර්‍යාගීඥ) කමීයෙක් ඇත.

මහණෙනි, මේ සතර කමීයෝ මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ප්‍රකාශ කරණ ලදහ.

4. 5. 4. 2.

[දෙවන කමී සූත්‍රය]

33. මහණෙනි, මේ කමීයෝ සතර කෙනෙක් මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ට-ඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට පවසන ලද්දහු ය. කවර සතර කමීයහ යත්:

මහණෙනි, අනිෂ්ටවිපාක ඇති අකුශලකමීයෙක් ඇත. මහණෙනි, ඉෂ්ටවිපාක ඇති කුශලකමීයෙක් ඇත. මහණෙනි, අනිෂ්ට වූ ද ඉෂ්ට වූ ද විපාක ඇති කාමණ - ශුඛලකමීයෙක් ඇත. මහණෙනි, අකාමණ - අශුඛල විපාක ඇති කමීක්‍ෂය පිණිස පවත්නා අකාමණ - අශුඛලකමීයෙක් ඇත.

මහණෙනි, අනිෂ්ට විපාක ඇති අකුශලකමීය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොවිනි ඇතැමෙක් සදෙස් වූ (කායචාරිකවේදනා සංඛ්‍යාත) කායසංසකාරය රැස් කෙරෙයි. සදෙස් (වාග්චාරිකවේදනා සංඛ්‍යාත) වාක්සංසකාරය රැස් කෙරෙයි. සදෙස් වූ (මනෝචාරිකවේදනා සංඛ්‍යාත) මනාසංසකාරය රැස් කෙරෙයි. හේ දෙස් සහිත කායසංසකාරය රැස් කොට දෙස් සහිත වාක්සංසකාරය රැස් කොට දෙස් සහිත මනාසංසකාරය රැස් කොට දුක් සහිත ලොකයට උත්පත්ති වශයෙන් පැමිණෙයි. දුක් සහිත ලොවිනි උපන් ඔහු දුක් සහිත විපාකස්‍රවයෝ පහස්නාහ. දුක් සහිත ස්‍රවයන් විසින් පහස්නා ලද හේ එකානනයෙන් දුක් වූ ආබාධ සහිත විපාකවේදනාව විඳියි. නිරිසතුන් සෙයින්. මහණෙනි, මේ අනිෂ්ටවිපාක ඇති අකුශලකමීය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ඉෂ්ටවිපාක ඇති කුශලකමීය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් නිදෙස් වූ කායසංසකාරය රැස් කෙරෙයි. නිදෙස් වූ වාක්සංසකාරය රැස් කෙරෙයි. නිදෙස් වූ මනාසංසකාරය රැස් කෙරෙයි. හේ නිදෙස් වූ කායසංසකාරය රැස් කොට නිදෙස් වූ වාක්සංසකාරය රැස් කොට නිදෙස් වූ මනාසංසකාරය රැස් කොට නිදුක් ලොවට එළඹෙයි. නිදුක් ලොවට එළඹී ඔහු දුක් රහිත විපාක ස්‍රවයෝ පහස්නාහ. නිදුක් ස්‍රවයන් විසින් පහස්නා ලද හේ එකානනයෙන් දුක් වූ ආබාධවේදනා විඳි. සුභතිණන දෙවියන් සෙයින්. මහණෙනි, මේ ඉෂ්ටවිපාක ඇති කුශලකමීය යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණපුක්කං කණ්ණපුක්කවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති, සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි චචිසංඛාරං අභිසංඛාරොති, සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි මනොසංඛාරං අභිසංඛාරොති. සො සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි කායසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි චචිසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි මනොසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි ලොකං උප-පජ්ජති. තමෙනං සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි ලොකං උපපන්නං සමානං සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි එසංසං ඵුසන්ති. සො සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි එසංසං ඵුට්ඨො සමානො සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි චෙදනං චෙදියති චොතිණ්ණපුබ්බද්ධකං. සෙය්‍යථාපි මනුස්සං එකච්ච ච දෙවො එකච්ච ච විතීපාතිකා. ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණපුක්කං කණ්ණපුක්කවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං අකණ්ණං අසුක්කං අකණ්ණඅසුක්කවිපාකං කමමකතියං සංවත්තති? තත්ථ භික්ඛවෙ යමිදං කමමං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං තස්ස පභාණං යං චේතනා, යමිදං කමමං සුක්කං සුක්කවිපාකං තස්ස පභාණං යං චේතනා, යමිදං කමමං කණ්ණපුක්කං කණ්ණපුක්කවිපාකං තස්ස පභාණං යං චේතනා, ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ කමමං අකණ්ණං අසුක්කං අකණ්ණ අසුක්කවිපාකං කමමකතියං සංවත්තති.

ඉමාති බො භික්ඛවෙ චත්තාරි කමමාති මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චේදිතාතිති.

4. 5 4 3.

[තතිය කමම සුත්තං]

34. අථ බො සීඛාමොග්ගලානො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසංඝකම්. උපසංඝකම්ත්වා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදි, සමෙමාදතියං කථං සාරාණීයං විතීසාරේත්වා එකමන්තං තිසීදි, එකමන්තං තිසීනො බො සීඛාමොග්ගලානො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එත්ථවොච:

පුරිමාති හො ගොතම දිවසාති පුරිමතරාති සොණකායනො මාණවො යෙනාහං තෙනුපසංඝකම්. උපසංඝකම්ත්වා මං එත්ථවොච:

සමණො ගොතමො සබ්බකමමානං අකිරියං පඤ්ඤාපෙති. සබ්බකමමානං බො පන අකිරියං පඤ්ඤාපෙතො උච්චේදං ආහ ලොකස්ස. කමමසච්චායං හො ලොකො, කමමසමාරහෙට්ඨාසීති.

[භගවා:]

දස්සන්තපි බො අහං බ්‍රාහ්මණ සොණකායන්තස්ස මාණවස්ස තාභිජානාමි. කුතො පනෙවරුපො කථාසලලාපො?

මහණෙනි, ඉෂටානිෂටවිපාක ඇති කෘෂණගුහලකමී කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් සදෙස් වූත් නිදෙස් වූත් කායසංසකාර රැස් කෙරෙයි. සදෙස් වූත් නිදෙස් වූත් වාක්සංසකාර රැස් කෙරෙයි. සදෙස් වූත් නිදෙස් වූත් මනාසංසකාර රැස් කෙරෙයි. හේ සදෙස් වූත් නිදෙස් වූත් කායසංසකාර රැස් කොට සදෙස් වූත් නිදෙස් වූත් වාක්සංසකාර රැස් කොට සදෙස් වූත් නිදෙස් වූත් මනාසංසකාර රැස් කොට සදුක් වූ ද නිදුක් වූ ද ලොකයට එළඹෙයි. සදුක් වූ ද නිදුක් වූ ද ලොවට එළඹී ඔහු දුක් සහිත වූ ද දුක් රහිත වූ ද විපාකස්පයීයෝ පහස්නාහ. සදුක් වූ ද නිදුක් වූ ද ස්පයීයන් විසින් පහස්නා ලද හේ වානිමිශ්‍රසුඛද්‍රව්‍ය ඇති සදුක් වූත් නිදුක් වූත් විපාකවෙදනා විදිසි. මිනිසුන් සෙයිති. ඇතැම් දෙවියන් හා ඇතැම් විනිපාතිකයන් ද සෙයිති. මහණෙනි, මේ ඉටු අනිටු විපාක ඇති කෘෂණගුහලකමීය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කමීක්‍ෂය පිණිස පවත්නා කෘෂණවිපාකත් නො වූ ගුහල-විපාකත් නො වූ අකෘෂණඅගුහලකමීය කවරේ ය? මහණෙනි, එහි ලා යම් කමීයෙක් කෘෂණ වේ ද කෘෂණවිපාක වේ ද, ඒ කමීයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස යම් වෙනතායෙක් ඇද්ද, යම් කමීයෙක් ගුහල වේ ද ගුහලවිපාක වේ ද, ඒ කමීයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස යම් වෙනතායෙක් ඇද්ද, යම් කමීයෙක් කෘෂණගුහල වේ ද කෘෂණගුහලවිපාකත් වේ ද, ඒ කමීයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස යම් වෙනතායෙක් ඇද්ද, මහණෙනි, මේ කමීක්‍ෂය පිණිස පවත්නා අකෘෂණඅගුහල වූ අකෘෂණඅගුහලවිපාකත් වූ කමීය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර කමීයෝ මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥායෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට පවසන ලදහ.

4. 5. 4. 3.

[තෙවන කමී සූත්‍රය]

34. එකල්හි සිඛාමොග්ගලාන බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී. සතුටට කරුණු වූ සිහි කරණුවට නිසි කථා කොට නිමවා එකත්පසෙක හිත. එකත්පස් ව හුන් සිඵමුගලන් බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, පුරිම වූත් පුරිමතර වූත් දිනයෙහි සොණකායන නම් මාණවක මා කරු එළඹියේ ය. එළඹී මට තෙල කී ය:

මහණ ගොයුම් සියලු කමීයන්ගේ අක්‍රියාව පණවයි. සියලු කමීයන්ගේ අක්‍රියාව පණවන්නේ ලොවට උචේදයක් කියයි. හවත්ති, මේ ලොකය කමීය සැහැවි කොට ඇත. කමීසමාරභායෙන් (කමී රැස් කිරීමෙන්) සිටිතාසුලු ය. (කමී නොකරණුයේ උචේදයට යෙයි යුසේය)

[භාග්‍යවත්තු:]

බමුණ, මම සොණකායන නම් මාණවකයාගේ දැක්මක් ද නො දන්නි. මෙබඳු කථා සලලාපයෙක් කොහි වී ද?

වනතාරිමාති බ්‍රාහ්මණ කමමාති මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චේදිතාති. කතමාති වනතාරි?

අභි බ්‍රාහ්මණ කමමං කණ්හං කණ්හවිපාකං. අභි බ්‍රාහ්මණ කමමං සුකකං සුකකවිපාකං. අභි බ්‍රාහ්මණ කමමං කණ්හසුකකං කණ්හසුකකවිපාකං. අභි බ්‍රාහ්මණ කමමං අකණ්හං අසුකකං අකණ්හඅසුකකවිපාකං කමමකකියය සංවතනති.

කතමඤ්ච බ්‍රාහ්මණ කමමං කණ්හං කණ්හවිපාකං? ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චො සබ්බාපඤ්ඤා කායසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරොති, සබ්බාපඤ්ඤා වචිසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරොති, සබ්බාපඤ්ඤා මනෝසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරොති. සො සබ්බාපඤ්ඤා කායසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා සබ්බාපඤ්ඤා වචිසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා සබ්බාපඤ්ඤා මනෝසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා සබ්බාපඤ්ඤා ලොකං උපපජ්ජති. තමෙන සබ්බාපඤ්ඤා ලොකං උපපන්නං සමානං සබ්බාපඤ්ඤා එසසා චුසන්ති, සො සබ්බාපඤ්ඤාති එසෙසති චුට්ඨො සමානො සබ්බාපඤ්ඤා වෙදනං වෙදියති එකන්තසුකකං. සෙය්‍යථාපි සත්තා තෙරගිකා. ඉදං චුච්චති බ්‍රාහ්මණ කමමං කණ්හං කණ්හවිපාකං.

කතමඤ්ච බ්‍රාහ්මණ කමමං සුකකං සුකකවිපාකං? ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චො අබ්බාපඤ්ඤා කායසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරොති, අබ්බාපඤ්ඤා වචිසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරොති, අබ්බාපඤ්ඤා මනෝසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරොති. සො අබ්බාපඤ්ඤා කායසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා අබ්බාපඤ්ඤා වචිසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා අබ්බාපඤ්ඤා මනෝසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා අබ්බාපඤ්ඤා ලොකං උපපජ්ජති. තමෙන අබ්බාපඤ්ඤා ලොකං උපපන්නං සමානං අබ්බාපඤ්ඤා එසසා චුසන්ති. සො අබ්බාපඤ්ඤාති එසෙසති චුට්ඨො සමානො අබ්බාපඤ්ඤා වෙදනං වෙදියති එකන්තසුකකං. සෙය්‍යථාපි දෙවා සුහතිණ්හා. ඉදං චුච්චති බ්‍රාහ්මණ කමමං සුකකං සුකකවිපාකං.

කතමඤ්ච බ්‍රාහ්මණ කමමං කණ්හසුකකං කණ්හසුකකවිපාකං? ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චො සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි කායසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරොති, සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි වචිසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරොති, සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි මනෝසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරොති. සො සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි කායසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි වචිසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි මනෝසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි ලොකං උපපජ්ජති. තමෙන සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි ලොකං උපපන්නං සමානං සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි එසසා චුසන්ති. සො සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි එසෙසති චුට්ඨො සමානො සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි වෙදනං වෙදියති චොතිණ්ණසුකකං. සෙය්‍යථාපි මනුස්සා එකච්ච ව දෙවා එකච්ච ව විනිපාතිකා. ඉදං චුච්චති බ්‍රාහ්මණ කමමං කණ්හසුකකං කණ්හසුකකවිපාකං.

කතමඤ්ච බ්‍රාහ්මණ කමමං අකණ්හං අසුකකං අකණ්හඅසුකකවිපාකං කමමකකියය සංවතනති? තත්‍ර බ්‍රාහ්මණ යමිදං කමමං කණ්හං කණ්හවිපාකං තස්ස පහාණාය යා වෙනතා, යමිදං කමමං සුකකං සුකකවිපාකං තස්ස පහාණාය යා වෙනතා, යමිදං කමමං කණ්හසුකකං කණ්හසුකකවිපාකං තස්ස පහාණාය යා වෙනතා. ඉදං චුච්චති බ්‍රාහ්මණ කමමං අකණ්හං අසුකකං අකණ්හඅසුකකවිපාකං කමමකකියය සංවතනති.

ඉමාති බො බ්‍රාහ්මණ වනතාරි කමමාති මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චේදිතාතිති.

බමුණ, මේ සතර කමි කෙනෙක් මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දෑන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරණ ලදහ. කවර සතර කමියහ යත්:

බමුණ, කාමණ්විපාක ඇති කාමණකමියෙක් ඇත. බමුණ, ගුහලවිපාක ඇති ගුහලකමියෙක් ඇත. බමුණ, කාමණගුහලවිපාක ඇති කාමණගුහල කමියෙක් ඇත. කමික්ෂය පිණිස පවත්නා අකාමණ අගුහල විපාක ඇති අකාමණ අගුහල කමියෙක් ඇති.

බමුණ, කාමණවිපාක ඇති කාමණකමිය කවරේ ය? බමුණ, මෙලොව ඇතැමෙක් සදෙස් වූ කායසංසාර රැස් කෙරෙයි. සදෙස් වූ වාක්සංසාර රැස් කෙරෙයි. සදෙස් වූ මනස්සංසාර රැස් කෙරෙයි. හේ සදෙස් කායසංසාර රැස් කොට සදෙස් වාක්සංසාර රැස් කොට සදෙස් මනස්සංසාර රැස් කොට සදුක් වූ ලොවට ඵලමෙයි. සදුක් ලොවට ඵලමියනු සදුක් විපාකස්වර්ගයෝ පහස්නාහ. හේ සදුක් ස්වර්ගයන් විසින් පහස්නා ලද්දේ ම ඵකානන දුඃඛ වූ සදුක් වෙදනා විදී. නිරිසතුන් සෙසිනි. බමුණ, මේ කාමණවිපාක ඇති කාමණකමි යි කියනු ලැබේ.

බමුණ, ගුහලවිපාක ඇති ගුහලකමිය කවරේ ය? බමුණ, මෙලොව ඇතැමෙක් නිදෙස් කායසංසාර රැස් කෙරෙයි. නිදෙස් වාක්සංසාර රැස් කෙරෙයි. නිදෙස් මනස්සංසාර රැස් කෙරෙයි. හේ නිදෙස් කායසංසාර රැස් කොට නිදෙස් වාක්සංසාර රැස් කොට නිදෙස් මනස්සංසාර රැස් කොට නිදුක් ලොකයට ඵලමෙයි. නිදුක් ලොකයට ඵලමියනු නිදුක් ස්වර්ගයෝ පහස්නාහ. හේ නිදුක් ස්වර්ගයන් විසින් පහස්නා ලද්දේ ඵකානන සුඛ වූ නිදුක් වෙදනා විදී. සුභකිණ්හ දෙවියන් සෙසිනි. බමුණ, මේ ගුහලවිපාක ඇති ගුහලකමි යි කියනු ලැබේ.

බමුණ, කාමණ-ගුහලවිපාක ඇති කාමණ-ගුහලකමිය කවරේ ය? බමුණ, මෙලොව ඇතැමෙක් සදෙස් වූ ද නිදෙස් වූ ද කායසංසාර රැස් කෙරෙයි. සදෙස් වූ ද නිදෙස් වූ ද වාක්සංසාර රැස් කෙරෙයි. සදෙස් වූ ද නිදෙස් වූ ද මනස්සංසාර රැස් කෙරෙයි. හේ සදෙස් වූ ද නිදෙස් වූ ද කායසංසාරය රැස් කොට සදෙස් වූ ද නිදෙස් වූ ද වාක්සංසාරය රැස් කොට සදෙස් වූ ද නිදෙස් වූ ද මනස්සංසාරය රැස් කොට සදුක් වූ ද නිදුක් වූ ද ලොකයට ඵලමෙයි. සදුක් වූ ද නිදුක් වූ ද ලොවට ඵලමියනු සදුක් වූ ද නිදුක් වූ ද විපාකස්වර්ගයෝ පහස්නාහ. හේ සදුක් වූ ද නිදුක් වූ ද ස්වර්ගයන් විසින් පහස්නා ලද්දේ ව්‍යවකිණි සුඛදුඃඛ ඇති සදුක් වූ ද නිදුක් වූ ද විපාකවෙදනා විදී. ඇතැම් මිනිසුන් සෙසිනි. ඇතැම් දෙවියන් හා විනිපාතිකයන් ද සෙසිනි. බමුණ, මේ කාමණගුහලවිපාක ඇති කාමණගුහල කමි යි කියනු ලැබේ.

බමුණ, කමික්ෂය පිණිස පවත්නා අකාමණ අගුහල විපාක ඇති අකාමණ අගුහලකමිය කවරේ ය? බමුණ, ඵනි ලා කාමණවිපාක ඇති යම් කාමණකමියෙක් ඇත් ද ඒ කමියාගේ ප්‍රභාණය පිණිස යම් වෙනතායෙක් ඇත් ද, ගුහලවිපාක ඇති යම් ගුහලකමියෙක් ඇත් ද ඒ කමියාගේ ප්‍රභාණය පිණිස යම් වෙනතායෙක් ඇත් ද, කාමණගුහලවිපාක ඇති යම් කාමණගුහලකමියෙක් ඇත් ද ඒ කමියාගේ ප්‍රභාණය පිණිස යම් වෙනතායෙක් ඇත් ද, බමුණ, මේ කමික්ෂය පිණිස පවත්නා අකාමණ අගුහල විපාක ඇති අකාමණ අගුහල කමි යි කියනු ලැබේ.

බමුණ, මේ සතර කමියෝ මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දෑන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරණ ලදහ.

4. 5. 4. 4

[චතුස් කම්මසුතං.]

35. චත්තාරිමානි භික්ඛවෙ කම්මානි මයා සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා පච්චේදිතානි. කතමානි චත්තාරි ?

අභි භික්ඛවෙ කම්මං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං. අභි භික්ඛවෙ කම්මං සුක්කං සුක්කවිපාකං. අභි භික්ඛවෙ කම්මං කණ්ණසුක්කං කණ්ණසුක්කවිපාකං. අභි භික්ඛවෙ කම්මං අකණ්ණං අසුක්කං අකණ්ණසුක්කවිපාකං කම්මකකියාය සංවත්තති.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කම්මං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණ්ණාතිපානි හොති, අදින්නාදායී හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති, මුසාවාදී හොති, සුරාමේරයමජ්ජපමාදට්ඨායී හොති. ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ කම්මං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කම්මං සුක්කං සුක්කවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණ්ණාතිපානා පටිච්චිතො හොති, අදින්නාදායා පටිච්චිතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චිතො හොති, මුසාවාදා පටිච්චිතො හොති, සුරාමේරයමජ්ජපමාදට්ඨානා පටිච්චිතො හොති. ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ කම්මං සුක්කං සුක්කවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කම්මං කණ්ණසුක්කං කණ්ණසුක්කවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති -පෙ- [ච්චිසංඛාරං -පෙ- මනොසංඛාරං අභිසංඛාරොති.] ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ කම්මං කණ්ණසුක්කං කණ්ණසුක්කවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කම්මං අකණ්ණං අසුක්කං අකණ්ණඅසුක්කවිපාකං කම්මකකියාය සංවත්තති? තත්ථ භික්ඛවෙ යමිදං කම්මං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං [තස්ස පභාණ්ණයා චෙත්තනා] -පෙ- ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ කම්මං අකණ්ණං අසුක්කං අකණ්ණඅසුක්කවිපාකං කම්මකකියාය සංවත්තති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චත්තාරි කම්මානි මයා සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා පච්චේදිතානිති.

4. 5. 4. 5

[පඤ්චම කම්මසුතං.]

36. චත්තාරිමානි භික්ඛවෙ කම්මානි මයා සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා පච්චේදිතානි. කතමානි චත්තාරි ?

අභි භික්ඛවෙ කම්මං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං. අභි භික්ඛවෙ කම්මං සුක්කං සුක්කවිපාකං. අභි භික්ඛවෙ කම්මං කණ්ණසුක්කං කණ්ණසුක්කවිපාකං. අභි භික්ඛවෙ කම්මං අකණ්ණං අසුක්කං අකණ්ණඅසුක්කවිපාකං කම්මකකියාය සංවත්තති.

4. 5. 4. 4.

[සිටුවන කම් සූත්‍රය]

35. මහණෙනි, මේ කම්යෝ සතර දෙනෙක් මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ට-
ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරණ ලදහ. කවර සතර කම්යහ යත්:

මහණෙනි, කාමණ විපාක ඇති කාමණ කම්යෙක් ඇත. මහණෙනි,
ශුකල විපාක ඇති ශුකල කම්යෙක් ඇත. මහණෙනි, කාමණ වූ ද
ශුකල වූ ද විපාක ඇති කාමණ ශුකල කම්යෙක් ඇත. මහණෙනි,
කම්සය පිණිස පවත්නා අකාමණ අශුකල විපාක ඇති අකාමණ අශුකල
කම්යෙක් ඇත.

මහණෙනි, කාමණ විපාක ඇති කාමණ කම්ය කවරේය? මහණෙනි,
මෙ ලොව ඇතැමෙක් පණ්ඩා කරන්නේ වෙයි. අසිතාදත්ත ගන්නේ වෙයි.
කාමයෙහි මිසභසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා බණන්නේ වෙයි. මද පමා
දෙකට කරුණු වන රහ මෙර පිමෙහි සිටුවනේ වෙයි. මහණෙනි, මේ
කාමණ විපාක ඇති කාමණ කම්ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ශුකල විපාක ඇති ශුකල කම්ය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙ
ලොව ඇතැමෙක් පණ්ඩායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. අසිතාදත්තන් දුරු
වූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසභසරින් දුරු වූයේ වෙයි. මුසවායෙන් දුරු
වූයේ වෙයි. මද පමා දෙකට කරුණු වන රහමෙර පිමෙන් දුරු වූයේ
වෙයි. මහණෙනි, මේ ශුකල විපාක ඇති ශුකල කම්ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කාමණ වූ ද ශුකල වූ ද විපාක ඇති කාමණ ශුකල කම්ය
කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් සදෙස් වූ ද නිදෙස් වූ ද
කායසංසකාර රැස් කෙරෙයි ... [වාක්සංසකාර ... මනස්සංසකාර රැස්
කෙරෙයි.] මහණෙනි, මේ කාමණ වූ ද ශුකල වූ ද විපාක ඇති කාමණ
ශුකල කම්ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කම්සය පිණිස පවත්නා අකාමණ අශුකල විපාක ඇති
අකාමණ අශුකල කම්ය කවරේ ය? මහණෙනි, එහි ලා කාමණ විපාක ඇති
යම් කාමණ කම්යෙක් වේ ද [එකම්යාගේ ප්‍රභාණය පිණිස යම් වෙනතායෙක්
ඇත් ද,] ... මහණෙනි, මේ කම්සය පිණිස පවත්නා අකාමණ වූ ද
අශුකල වූ ද විපාක ඇති අකාමණ අශුකල කම්ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර කම්යෝ මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥානයෙන්
දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරණ ලදහ.

4. 5. 4. 5.

[පස්වන කම් සූත්‍රය]

36. මහණෙනි, මේ කම්යෝ සතර දෙනෙක් මා විසින් තමන් ම
විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරණ ලදහ. කවර සතර
කම්යහ යත්:

මහණෙනි, කාමණ විපාක ඇති කාමණ කම්යෙක් ඇත. මහණෙනි,
ශුකල විපාක ඇති ශුකල කම්යෙක් ඇත. මහණෙනි, කාමණ ශුකල විපාක
ඇති කාමණ ශුකල කම්යෙක් ඇත. මහණෙනි, කම්සය පිණිස පවත්නා
අකාමණ අශුකල විපාක ඇති අකාමණ අශුකල කම්යෙක් ඇත.

කතමඤ්ච භික්කුවෙ කමමං කණ්හං කණ්හවිපාකං? ඉධ භික්කුවෙ එකච්චෙත මානා ජීවිතා වොරොපිතා හොති, පිතා ජීවිතා වොරොපිතො හොති, අරහං ජීවිතා වොරොපිතො හොති, තථාගතස්ස දුට්ඨාන විනේතන ලොභිතං උපපාදිතා හොති. සබ්බෙසාපි භික්ෂොනා හොති. ඉදං චූච්චති භික්කුවෙ කමමං කණ්හං කණ්හවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්කුවෙ කමමං සුකකං සුකකවිපාකං? ඉධ භික්කුවෙ එකච්චො පාණාතිපාතා පටිච්ඡිතො හොති, අදින්නාදානා පටිච්ඡිතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්ඡිතො හොති, මුසාවාදා පටිච්ඡිතො හොති, පිසුණ්වාචා පටිච්ඡිතො හොති, ඵරුසාවාචා පටිච්ඡිතො හොති, සමථපපලාපා පටිච්ඡිතො හොති, අනභිජ්ඣාලු හොති, අබ්‍යාපන්නවිනේතා හොති, සමොදිට්ඨිකො හොති. ඉදං චූච්චති භික්කුවෙ කමමං සුකකං සුකකවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්කුවෙ කමමං කණ්හසුකකං කණ්හසුකකවිපාකං? ඉධ භික්කුවෙ එකච්චො සබ්‍යාපජ්ඣමිපි අබ්‍යාපජ්ඣමිපි කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති, -පෙ- ඉදං චූච්චති භික්කුවෙ කමමං කණ්හසුකකං කණ්හසුකකවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්කුවෙ කමමං අකණ්හං අසුකකං අකණ්හඅසුකකවිපාකං කමමකඛයාය සංවතනති? තත්‍ර භික්කුවෙ යමිදං කමමං කණ්හං කණ්හවිපාකං [තස්ස පභාණාය යා වෙනතා] -පෙ- ඉදං චූච්චති භික්කුවෙ කමමං අකණ්හං අසුකකං අකණ්හඅසුකකවිපාකං කමමකඛයාය සංවතනති.

ඉමාති බො භික්කුවෙ චත්තාරි කමමාති මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චේදනාතිති.

4. 5 4. 6

[ජට්ඨකමමසුතනං]

37. චත්තාරිමාති භික්කුවෙ කමමාති මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චේදනාති. කතමාති චත්තාරි?

අත්ථ භික්කුවෙ කමමං කණ්හං කණ්හවිපාකං, අත්ථ භික්කුවෙ කමමං සුකකං සුකකවිපාකං, අත්ථ භික්කුවෙ කමමං කණ්හසුකකං කණ්හසුකකවිපාකං, අත්ථ භික්කුවෙ කමමං අකණ්හං අසුකකං අකණ්හ අසුකකවිපාකං කමමකඛයාය සංවතනති.

කතමඤ්ච භික්කුවෙ කමමං කණ්හං කණ්හවිපාකං? ඉධ භික්කුවෙ එකච්චො සබ්‍යාපජ්ඣං කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති -පෙ- ඉදං චූච්චති භික්කුවෙ කමමං කණ්හං කණ්හවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්කුවෙ කමමං සුකකං සුකකවිපාකං? ඉධ භික්කුවෙ එකච්චො අබ්‍යාපජ්ඣං කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති, -පෙ- ඉදං චූච්චති භික්කුවෙ කමමං සුකකං සුකකවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්කුවෙ කමමං කණ්හසුකකං කණ්හසුකකවිපාකං? ඉධ භික්කුවෙ එකච්චො සබ්‍යාපජ්ඣමිපි අබ්‍යාපජ්ඣමිපි කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති, -පෙ- ඉදං චූච්චති භික්කුවෙ කමමං කණ්හසුකකං කණ්හසුකකවිපාකං.

මහණෙනි, කෘෂණ විපාක ඇති කෘෂණකමීය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතමකු විසින් මව දිවියෙන් තොරකරණ ලදුවෙයි. පියා දිවියෙන් තොර කරණ ලද්දේ වෙයි. රහත් දිවියෙන් තොර කරණ ලද්දේ වෙයි. දුෂ්ට සිතින් තථාගතයන් වහන්සේගේ කයෙහි ලේ සොල්වන ලද්දේ වෙයි. සබ්බසංඛිතා ලද්දේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කෘෂණවිපාක ඇති කෘෂණකමීය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ගුහලවිපාක ඇති ගුහලකමීය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් පණ්ඩිතයෙක් දුරුවුයේ වෙයි. අසිතාදනින් දුරුවුයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවුයේ වෙයි. මුසවායෙන් දුරුවුයේ වෙයි. පිසුණු බසින් දුරුවුයේ වෙයි. පරොක්ඛසින් දුරුවුයේ වෙයි. පලපින් දුරුවුයේ වෙයි. දළ ලොභ නැතිවූයේ වෙයි. ව්‍යාපාදයට නොපත් සිත් ඇතිවූයේ වෙයි. සමයන්ද්‍රෂටික වෙයි. මහණෙනි, මේ ගුහලවිපාක ඇති ගුහලකමීය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කෘෂණගුහලවිපාක ඇති කෘෂණගුහලකමීය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් සදෙස් වූ ද නිදෙස් වූ ද කායසංස්කාර රූස් කෙරෙයි... මහණෙනි, මේ කෘෂණගුහල විපාක ඇති කෘෂණගුහලකමීය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කමිසය පිණිස පවත්නා අකෘෂණ අගුහලවිපාක ඇති අකෘෂණ අගුහලකමීය කවරේ ය? මහණෙනි, එහි ලායම් කමීයක් කෘෂණ වේ ද කෘෂණවිපාක ඇත්තේ වේ ද [ඒ කමීයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස යම් වෙනතායෙක් ඇද් ද] ... මහණෙනි, කමිසය පිණිස පවත්නා මෙය අකෘෂණ අගුහලවිපාක ඇති අකෘෂණ අගුහලකමීය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර කමීයෝ මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥතයෙන් දෑත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට වදාරණ ලදහ.

4. 5. 4. 6.

[සවන කමිසුනුය]

37. මහණෙනි, මේ සතර කමීයෝ මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥතයෙන් දෑත සාක්ෂාත් කොට වදාරණ ලදහ. කවර සතර කමීයහ යන්:

මහණෙනි, කෘෂණවිපාක ඇති කෘෂණකමීයෙක් ඇත. ගුහලවිපාක ඇති ගුහලකමීයෙක් ඇත. කෘෂණගුහලවිපාක ඇති කෘෂණගුහලකමීයෙක් ඇත. කමිසය පිණිස පවත්නා අකෘෂණ අගුහලවිපාක ඇති අකෘෂණ අගුහලකමීයෙක් ඇත.

මහණෙනි, කෘෂණවිපාක ඇති කෘෂණකමීය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් සදෙස් වූ කායසංස්කාරය රූස් කෙරෙයි ... මහණෙනි, මේ කෘෂණවිපාක ඇති කෘෂණකමීය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ගුහලවිපාක ඇති ගුහලකමීය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් නිදෙස් වූ කායසංස්කාරය රූස් කෙරෙයි ... මහණෙනි, මේ ගුහලවිපාක ඇති ගුහලකමීය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කෘෂණගුහලවිපාක ඇති කෘෂණගුහලකමීය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් සදෙස් වූ ද නිදෙස් වූ ද කායසංස්කාරය රූස් කෙරෙයි ... මහණෙනි, මේ කෘෂණගුහලවිපාක ඇති කෘෂණගුහලකමීය යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං අකණ්භං අසුක්කං අකණ්භඅසුක්කවිපාකං කමමකකියාය සංවත්තනි? සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ කමමං අකණ්භං අසුක්කං අකණ්භඅසුක්කවිපාකං කමමකකියාය සංවත්තනි.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චත්තාරි කමමානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පචෙදිතානිති.

4. 5. 4. 7.

[සත්තමකමමසුත්තං]

38. චත්තාරිමානි භික්ඛවෙ කමමානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පචෙදිතානි. කතමානි චත්තාරි?

අඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං කණ්භං කණ්භවිපාකං. අඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං සුක්කං සුක්කවිපාකං. අඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං කණ්භසුක්කං කණ්භසුක්කවිපාකං. අඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං අකණ්භං අසුක්කං අකණ්භඅසුක්කවිපාකං කමමකකියාය සංවත්තනි.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං කණ්භං කණ්භවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සබ්බාපඤ්ඤා කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති -පෙ- [චචිසංඛාරං -පෙ- මනො-සංඛාරං -පෙ-] ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ කමමං කණ්භං කණ්භවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං සුක්කං සුක්කවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අබ්බාපඤ්ඤා කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති -පෙ- [චචිසංඛාරං -පෙ- මනො-සංඛාරං -පෙ-] ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ කමමං සුක්කං සුක්කවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං කණ්භසුක්කං කණ්භසුක්කවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සබ්බාපඤ්ඤාමපි අබ්බාපඤ්ඤාමපි කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති, -පෙ- [චචිසංඛාරං -පෙ- මනොසංඛාරං -පෙ-] ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ කමමං කණ්භසුක්කං කණ්භසුක්කවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං අකණ්භං අසුක්කං අකණ්භඅසුක්කවිපාකං කමමකකියාය සංවත්තනි? සතිසමොඤ්ඤායො, ධම්මවිවයසමොඤ්ඤායො, විරියසමොඤ්ඤායො, ජිහ්වසමොඤ්ඤායො, පසාදධිසමොඤ්ඤායො, සමාධි-සමොඤ්ඤායො, උපෙකාසමොඤ්ඤායො. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ කමමං අකණ්භං අසුක්කං අකණ්භඅසුක්කවිපාකං කමමකකියාය සංවත්තනි.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චත්තාරි කමමානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පචෙදිතානිති.

4. 5. 4. 8.

[සාවජ්ජ - අනවජ්ජකමම සුත්තං]

39. චතුභි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛිනොනා එවං තිරයෙ. කතමෙහි චතුභි?

සාවජ්ජෙන කායකමෙමන, සාවජ්ජෙන වචිකමෙමන, සාවජ්ජෙන මනො-කමෙමන, සාවජ්ජාය දිට්ඨියා.

මහණෙනි, කමිසය පිණිස පවත්නා අකාමණ අගුකලවිපාක ඇති අකාමණ අගුකලකමීය කවරේ ය? සමයන් දූෂටිය .. සමයක් සමාධි යි. මහණෙනි, කමිසය පිණිස පවත්නා මේ අකාමණ අගුකලවිපාක ඇති අකාමණ අගුකලකමීය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර කමියෝ මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දෑන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට පවසන ලදහ.

4. 5. 4. 7.

[සත්වන කමීසුග්‍රහය]

38 මහණෙනි, මේ සතර කමියෝ මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දෑන සාක්‍ෂාත් කොට ප්‍රකාශ කරණ ලදහ. කවර සතර කමීයහ යත්:

මහණෙනි, කාමණවිපාක ඇති කාමණකමියෙක් ඇත. මහණෙනි, ගුකල විපාක ඇති ගුකලකමියෙක් ඇත. මහණෙනි, කාමණගුකලවිපාක ඇති කාමණගුකලකමියෙක් ඇත. මහණෙනි, කමිසය පිණිස පවත්නා අකාමණ අගුකලවිපාක ඇති අකාමණ අගුකලකමියෙක් ඇත.

මහණෙනි, කාමණවිපාක ඇති කාමණකමීය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් සදෙස් වූ කායසංසකාර රැස් කෙරෙයි [වාක්සංසකාර... මනාසංසකාර] මහණෙනි, මේ කාමණවිපාක ඇති කාමණකමීය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ගුකලවිපාක ඇති ගුකලකමීය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් නිදෙස් වූ කායසංසකාර රැස් කෙරෙයි ... [වාක්සංසකාර මනාසංසකාර] මහණෙනි, මේ ගුකල විපාක ඇති ගුකලකමීය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කාමණ ගුකලවිපාක ඇති කාමණගුකලකමීය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් සදෙස් වූ නිදෙස් වූ කායසංසකාර රැස් කෙරෙයි [වාක්සංසකාර ... මනාසංසකාර] මහණෙනි, මේ කාමණගුකල විපාක ඇති කාමණගුකලකමීය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කමිසය පිණිස පවත්නා අකාමණ අගුකල විපාක ඇති අකාමණ අගුකලකමීය කවරේ ය? සමාතිසම්මොධායතය, ධම්මිවිවය-සම්මොධායතය, විය්‍යාසම්මොධායතය, ප්‍රිතිසම්මොධායතය, ප්‍රභුකි-සම්මොධායතය, සමාධිසම්මොධායතය, උපෙක්‍ෂාසම්මොධායතය යි. මහණෙනි, මේ කමිසය පිණිස පවත්නා අකාමණ අගුකලවිපාක ඇති අකාමණ අගුකලකමීය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර කමියෝ මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දෑන සාක්‍ෂාත් කොට ප්‍රකාශ කරණ ලදහ.

4. 5. 4. 8.

[සාවජ්‍ය - අනවජ්‍ය කමීසුග්‍රහය]

39. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමනාගත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දේ යම්සේ ද, එසෙයින් තීරයෙහි වේ. කවර සතරෙකින යත්:

සාවද්‍යකායකමියෙන, සාවද්‍යවාක්කමියෙන, සාවද්‍යමනාසකමියෙන, සාවද්‍ය දූෂටියෙන යි.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිනෙතො එවං නිරයෙ.

වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිනෙතො එවං සග්ගෙ. කතමෙහි වතුහි?

අනවජ්ජෙන කායකමෙවන අනවජ්ජෙන වච්ඡිකමෙවන, අනවජ්ජෙන මනෝකමෙවන, අනවජ්ජාය දිට්ඨියා.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිනෙතො එවං සග්ගෙහි.

4. 5. 4. 9.

[සබ්බාපජේඛි - අබ්බාපජේඛි සමමසුතනං]

40. වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිනෙතො එවං නිරයෙ. කතමෙහි වතුහි?

සබ්බාපජේඛින කායකමෙවන, සබ්බාපජේඛින වච්ඡිකමෙවන, සබ්බාපජේඛින මනෝකමෙවන, සබ්බාපජේඛියා දිට්ඨියා. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිනෙතො එවං නිරයෙ.

වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිනෙතො එවං සග්ගෙ. කතමෙහි වතුහි?

අබ්බාපජේඛින කායකමෙවන, අබ්බාපජේඛින වච්ඡිකමෙවන, අබ්බාපජේඛින මනෝකමෙවන, අබ්බාපජේඛියා දිට්ඨියා.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිනෙතො එවං සග්ගෙහි.

4. 5. 4. 10.

[සමණසුතනං]

41. ඉධෙව භික්ඛවෙ සමණෝ, ඉධ දුතියො සමණෝ, ඉධ තතියො සමණෝ, ඉධ වතුපො සමණෝ, සුඤ්ඤ පරප්පවාද සමණෙහි අඤ්ඤාති එවමෙන. භික්ඛවෙ සමමා සිහනාදං නදථ.

කතමො ච භික්ඛවෙ සමණෝ? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු තිණණං සංයෝජ්ජානං පරිකබ්බො සොනාපනො හොති අවිනිපානධම්මො නියතො සම්බොධිපරායණො. අයං භික්ඛවෙ සමණො.

කතමො ච භික්ඛවෙ දුතියො සමණෝ? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු තිණණං සංයෝජ්ජානං පරිකබ්බො රුගදෙසමොභානං තනුතතා සිකදගාමි හොති, සිහිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්තො දුකඛස්සන්තං කරොති. අයං භික්ඛවෙ දුතියො සමණො.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දේ යම්සේ ද, එපරිදි තීරයෙහි වේ.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දේ යම්සේ ද, එසෙයින් සවරියෙහි වේ. කවර සතරෙකිනි යත්:

අනවද්‍ය කායකමියෙන, අනවද්‍ය වාක්කමියෙන, අනවද්‍ය මනාසමියෙන, අනවද්‍ය දෘෂ්ටියෙනැ යි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දේ යම්සේ ද, එසේ සවරියෙහි වේ.

4. 5. 4. 9

[සබ්බාසංඝික-අබ්බාසංඝික කමිසුත්‍රය]

40. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දේ යම්සේ ද, එසෙයින් තීරයෙහි වේ. කවර සතරෙකිනි යත්:

සදෙස් වූ කායකමියෙන, සදෙස් වූ වාක්කමියෙන, සදෙස් වූ මනාසමියෙන, සදෙස් වූ දෘෂ්ටියෙනැ යි,

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දේ යම්සේ ද, එසෙයින් තීරයෙහි වේ.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දේ යම්සේ ද, එසෙයින් සවරියෙහි වේ. කවර සතරෙකිනි යත්:

නිදෙස් වූ කායකමියෙන, නිදෙස් වූ වාක්කමියෙන, නිදෙස් වූ මනාසමියෙන, නිදෙස් වූ දෘෂ්ටියෙනැ යි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දේ යම්සේ ද, එසෙයින් සවරියෙහි වේ.

4. 5. 4. 10.

[සමණ සූත්‍රය]

41. මහණෙනි, ප්‍රථම (සොවාපන්න) මහණ ද මෙසස්තෙහි ම ය. දෙවන (සකාදගාමී) මහණ ද මෙසස්තෙහි ම ය. තෙවන (අනාගාමී) මහණ ද මෙසස්තෙහි ම ය. සිවුවන (අර්හත්) මහණ ද මෙසස්තෙහි ම ය. අන්‍ය වූ පරප්‍රවාදයෝ ශ්‍රමණයන් කෙරෙන් තොරයහ යි. මහණෙනි, මෙසේ මොනොවට සිංහනාද කරව.

මහණෙනි, (ප්‍රථම සොවාපන්න) ශ්‍රමණ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ත්‍රිවිධසංයෝජනයන්ගේ ඤාය කිරීමෙන් අවිනිපාතසම්භාව ඇති නිසා වූ සමොධිපරායණ වූ සොවාපන්නයෙක් වේ. මහණෙනි, මේ (ප්‍රථම) ශ්‍රමණ යි.

මහණෙනි, දෙවන මහණ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ත්‍රිවිධසංයෝජනයන් ඤාය කිරීමෙන් රුහලෝෂමොහයන් තුනු බැවින් සකාදගාමී වෙයි. එක් වරක් ම මෙලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ දෙවන මහණ යි.

කතමො ච භික්ඛවෙ තතියො සමණෝ? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චනානං ඔරුහාගියානං සංයොජනානං පරිකයා ඔපපාතිකො හොති තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධමෙමා තසමා ලොකා අයං භික්ඛවෙ තතියො සමණො.

කතමො ච භික්ඛවෙ වතුදේවා සමණෝ? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා අතාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤවිමුත්තිං දිට්ඨව ධමම සයං අභිඤ්ඤ සවස්සකා උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං භික්ඛවෙ වතුදේවා සමණො.

ඉධෙව භික්ඛවෙ සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ වතුදේවා සමණො. සුඤ්ඤ පරපපවාදා සමණෙති අඤ්ඤාති. එවමෙනං භික්ඛවෙ සමමා සීහතාදං තදපාති.

4. 4 5 11.

[සප්පුරිසාතිසංඝස්සනානං]

42. සප්පුරිසං භික්ඛවෙ නිස්සාය වතතාඳෙ අනිසංසා පාටිකඛ්ඛා. කතමෙ වතතාඳෙ?

අරියෙන සීලෙන වසිසිති. අරියෙන සමාධිතා වසිසිති, අරියාය පඤ්ඤාය වසිසිති, අරියාය විමුත්තියා වසිසිති.

සප්පුරිසං භික්ඛවෙ නිස්සාය ඉමෙ වතතාඳෙ අනිසංසා පාටිකඛ්ඛාති.

කමමවගො වතුදේවා.*

තසසුද්දනං:

* සංඛිත්තවිත්ථාර සොණකායක සිකුඛාපදං අරියමගො
සාවජ්ජඤ්චි අබ්‍යාපජ්ඣං සමණො ච සප්පුරිසාතිසංඝොති. මජ්ඣං.

මහණෙනි, තෙවන මහණ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ පඤ්ච ඔරමනාගිය සංයෝජනයන් ඝෛරීකේන් එ බඹලොව පිරිනිවේනසුලු එලොවින් වටාලා නොඑනසුලු ඔපපාතික වේ. මහණෙනි, මේ තෙවන මහණ යි.

මහණෙනි, සිටුවන මහණ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ආයුච්ඡාය කිරීමෙන් අනායුච වූ වෙනොවිමුකතිය ප්‍රඥවිමුකතිය ඉහාත්මයෙහි තමන් විසින් ම විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට එළඹ වෙසේ, මහණෙනි, මේ සිටුවන මහණ යි.

මහණෙනි, පළමු මහණ මෙසස්තෙහි ය, දෙවන මහණ මෙසස්තෙහි ය, තෙවන මහණ මෙසස්තෙහි ය, සිටුවන මහණ මෙසස්තෙහි ය. අන්‍ය වූ පරප්‍රවාදයෝ මහණින් කෙරෙත් තොරයහ. මහණෙනි, මෙසේ මොනොවට තෙල සිංහනාදය කරව.

4. 5. 4. 11.

[සප්තසාධාරණ සූත්‍රය]

42. මහණෙනි, සන්පුරුෂයා නිසා අනුසස් සතරෙක් කාමැතිවිය යුතුයි. කවර සතරෙක යත්:

ආයතීලයෙන් වැඩෙයි. ආයතීසමාධියෙන් වැඩෙයි. ආයතීප්‍රඥයෙන් වැඩෙයි. ආයතීවිමුකතියෙන් වැඩෙයි.

මහණෙනි, සන්පුරුෂයා නිසා මේ සතර අනුසස් කාමැතිවිය යුතුයි.

කම්මය සිටුවන යි.

5. ආපනතිභයවග්ගො

4 5. 5. 1.

[පාපහික්ඛුසුතනං]

43. එකං සමයං භගවා කොසමඛියං විහරති ඝොසිභාගිමෙ. අථ බො ආයස්මා ආනදෙ, යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්, උපසඛිකම්චා භගවනනං අභිවාදෙත්වා එකමනනං නිසීදි. එකමනනං නිසින්නං බො ආයස්මනනං ආනදං භගවා එතදවොච:

අපි හු නං ආනද අධිකරණං වූපසන්නන්ති? “කුතො නං භනෙන අධිකරණං වූපසමිස්සති, ආයස්මතො භනෙන අනුරුද්ධස්ස බාහිස්සො නාම සද්ධිවිහාරිකො කෙවලකප්පං සඛිසහෙදයං ධිතො, තත්ථායස්මා අනුරුද්ධො න එකවාචිකමපි භණිතබ්බං මඤ්ඤති”ති.

කද පතානද අනුරුද්ධො සඛිසමපේක අධිකරණෙසු වොයුඤ්ඤති? නහු ආනද යාති කාති වි අධිකරණාති උපපජ්ජනති සබ්බාති නාති තුලෙහ වෙච වූපසමෙථ සාපිසුතනමොගගලලානා ව.

චත්තාරෙමෙ ආනද අත්ථවසෙ සමපස්සමාතො පාපහික්ඛු සඛිසහෙදෙන නදති. කතමෙ චත්තාරෙ?

ඉධානද පාපහික්ඛු දුස්සීලො හොති පාපධමෙමා අසුචි සංකස්සර-සමාචාරො පටිච්ඡන්තකමමනෙනා අස්සමණො සමණපටිඤ්ඤා අබ්භමචාරී බ්භමචාරීපටිඤ්ඤා අනොපුති අවස්සුතො කසම්බුජාතො. තස්ස එවං හොති: “සවෙ බො මං භික්ඛු ජාතිස්සන්ති: ‘දුස්සීලො පාපධමෙමා අසුචි සංකස්සර-සමාචාරො පටිච්ඡන්තකමමනෙනා අස්සමණො සමණපටිඤ්ඤා අබ්භමචාරී බ්භමචාරීපටිඤ්ඤා අනොපුති අවස්සුතො කසම්බුජාතො’ති. සමග්ගා මං සන්නා නාසිස්සන්ති, වග්ගා පන මං න නාසිස්සන්ති”ති. ඉදං ආනද පඨමං අත්ථවසං සමපස්සමාතො පාපහික්ඛු සඛිසහෙදෙන නදති.

පුන ව පරං ආනද පාපහික්ඛු මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති අනනග්ගාහිකාය දිට්ඨියා සමන්නාගතො. තස්ස එවං හොති: “සවෙ බො මං භික්ඛු ජාතිස්සන්ති ‘මිච්ඡාදිට්ඨිකො අනනග්ගාහිකාය දිට්ඨියා සමන්නාගතො’ති. සමග්ගා මං සන්නා නාසිස්සන්ති. වග්ගා පන මං න නාසිස්සන්ති”ති. ඉදං ආනද දුතියං අත්ථවසං සමපස්සමාතො පාපහික්ඛු සඛිසහෙදෙන නදති.

5. ආපනතිහය වගිය

4. 5. 5. 1.

[පාපතිකු සුත්‍රය]

43. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසබ්බානුවර කොමිභාගම යෙහි වැඩ වසන සේක. ඉක්බිති ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළහ:

නිම ආනදය, ඒ (උපන්) අධිකරණය සන්සිදුනේ වේ ද? “වහන්ස, කෙසේ ඒ අධිකරණ සන්සිදුනේනේ වේ ද, වහන්ස, ආයුෂමත් අනුරුද්ධ සඨවිරයන් වහන්සේගේ බාණිය නම් සද්ධිවිහාරිකයෙක් වටාගෙන සතුන් හා විරුද්ධවාදයට සිටියේ ය. එහි ලා ආයුෂමත් අනුරුද්ධසඨවිරයන් වහන්සේ එක් බසකුත් බිණියුතු සේ නහමක් සිතත්.”

ආනදය, නිතම් දිනෙක අනුරුද්ධ සතුන් මැද අධිකරණයෙහි අනුයෝගවතට නැගේ ද, ආනදය, යම්කිසි අධිකරණ කෙනෙක් ඇද්ද, එ හැම තෙහි හෝ සන්සිදුවන්නහු නො වේ ද, සැළසුන් මුගලන් දෙනම හෝ සන්සිදුවන්නහු නො වේ ද,

ආනදය, මේ සතර කරුණක් දක්මින් පවිටු මහණ සබ්බභෙදයෙන් සතුටු වෙයි. කවර සතර කරුණෙක යත්:

ආනදය, මෙසේතෙහි පවිටු මහණ දුසිල් වූයේ, ලඞ්ඤාමි ඇතියේ, කෙලෙසුන් විසින් අපවිත්‍ර වූයේ, සැකයෙන් සිහිකළ යුතු හැසිරීම් ඇතියේ, පිළිසන් කමානන ඇතියේ, අශ්‍රමණ වූයේත් ‘ශ්‍රමණයෙම් සි’ ප්‍රතිඥ කරණුයේ, අබ්‍රහ්මචාරී වූයේත්, ‘බ්‍රහ්මචාරීම්’ සි ප්‍රතිඥ කරණුයේ, කෙලෙසුන් විසින් ඇතුළත දුගද වූයේ, කෙලෙසුන් විසින් තෙත් වූයේ, හටගත් කෙලෙස්කසළ ඇතියේ වෙයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “ඉදින් මහණහු ‘සිල් තැන්තෙක, පාපධම් ඇත්තෙක, කෙලෙසුන් විසින් අපවිත්‍රයෙක, සැකයෙන් සිහි කළයුතු හැසිරීම් ඇත්තෙක, පිළිසන් කමානන ඇත්තෙක, අශ්‍රමණ වූයේත් ‘ශ්‍රමණයෙම්’ සි ප්‍රතිඥ කරන්නෙක, අබ්‍රහ්මචාරී වූයේත්, ‘බ්‍රහ්මචාරීම්’ සි ප්‍රතිඥ කරන්නෙක, කෙලෙසුන් විසින් ඇතුළත දුගද වූයෙක, කෙලෙසුන් විසින් තෙත් වූයෙක, උපන් කෙලෙස් කසළ ඇතියෙකැ’ සි මා දනින් නම් සමග වූ ඒ මහණහු මා තෙරත්. වැලිත් වගී වූවාහු මා නො තෙරත්” කියා සි. ආනදය, මේ පළමුවන කරුණ දක්මින් පවිටු මහණ සබ්බභෙදයෙන් තුටු වෙයි.

තවද ආනදය, පවිටු මහණ මිසදිටු ඇතියේ අනනග්‍රාහදූෂටියෙන් සමනාගත වූයේ වෙයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “ඉදින් භික්ෂුහු ‘මිථ්‍යාදූෂටිකයෙක, අනනග්‍රාහදූෂටියෙන් සමනාගතයෙකැ’ සි මා දනින් ද, සමග වූවාහු මා තෙරත්. වගී වූවාහු මා නො තෙරත් ය” කියා සි. ආනදය, මේ දෙවන කරුණ දක්මින් පවිටු මහණ සබ්බභෙදයෙන් තුටු වෙයි:

පුත ව පරං ආනන්ද පාපහිකු මිච්ඡාආජ්චො හොති. මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කපෙපති. තස්ස එවං හොති: “සචෙ බො මං හිකු ජාතියානති: ‘මිච්ඡාආජ්චො මිච්ඡාආජ්චෙන ජීවිකං කපෙපති’ති, සමග්ගා පන මං නාසියානති. වග්ගා පන මං න නාසියානති”ති. ඉදං ආනන්ද තතියං අත්ථසං සමපස්සමානො පාපහිකු සම්බහෙදෙන නන්දති.

පුත ව පරං ආනන්ද පාපහිකු ලාභකාමො හොති සකකාරකාමො අනවඤ්ඤානතිකාමො. තස්ස එවං හොති: “සචෙ බො මං හිකු ජාතියානති: ‘ලාභකාමො සකකාරකාමො අනවඤ්ඤානතිකාමො’ති, සමග්ගා මං න සකකාරියානති න ගරුකාරියානති න මානෙස්සානති න පුපේස්සානති. වග්ගා පන මං සකකාරියානති ගරුකාරියානති මානෙස්සානති පුපේස්සානති”ති. ඉදං ආනන්ද චතුත්ථං අත්ථසං සමපස්සමානො පාපහිකු සම්බහෙදෙන නන්දති.

ඉමෙ බො ආනන්ද වතතාරො අත්ථසෙ සමපස්සමානො පාපහිකු සම්බහෙදෙන නන්දතිති.

4. 5. 5. 2.

[ආපනතිභය සුත්තං]

44. වතතාරිමාති හිකුඛචෙ ආපනතිභයාති. කතමාති වතතාරි?

සෙස්සපාපි හිකුඛචෙ චොරං ආගුචාරිං ගහෙත්වා රඤ්ඤෙ දස්සෙස්සං “අයං තෙ දෙව චොරො ආගුචාරි, ඉමස්ස දෙවො දණ්ඩං පණෙත්තු”ති. තමෙන රාජා එවං වදෙස්ස: ගච්ඡ්ථ හො ඉමං පුරිසං දලනාය රජ්ජයා පච්ඡාබාහං ගාලුඛකුතං බක්ඛිත්වා බුරමුණ්ඩං කරිත්වා බරස්සරෙන පණවෙන රජියාය රජියං¹ සිඛ්ඝාටකෙන සිඛ්ඝාටකං පරිනෙත්වා දකඛිණ්ඤාචාරෙන නිකුඛාමෙත්වා දකඛිණ්ඤා නගරස්ස සීසං ඡින්නාති. තමෙන රඤ්ඤෙ පුරිසං දලනාය රජ්ජයා පච්ඡාබාහං ගාලුඛකුතං බක්ඛිත්වා බුරමුණ්ඩං කරිත්වා බරස්සරෙන පණවෙන රජියාය රජියං සිඛ්ඝාටකෙන සිඛ්ඝාටකං පරිනෙත්වා දකඛිණ්ඤාචාරෙන නිකුඛාමෙත්වා දකඛිණ්ඤා නගරස්ස සීසං ඡින්නෙස්සං. තත්ථුඤ්ඤාතරස්ස ඵලට්ඨස්ස පුරිසස්ස එවමස්ස පාපකං වත හො අයං පුරිසො කමමං අකාසි ගාරස්සං සීසවෙඡ්ඡ්ඡ්, යත්ථ හි නාම රඤ්ඤෙ පුරිසං දලනාය රජ්ජයා පච්ඡාබාහං ගාලුඛකුතං බක්ඛිත්වා බුරමුණ්ඩං කරිත්වා බරස්සරෙන පණවෙන රජියාය රජියං සිඛ්ඝාටකෙන සිඛ්ඝාටකං පරිනෙත්වා දකඛිණ්ඤාචාරෙන නිකුඛාමෙත්වා දකඛිණ්ඤා නගරස්ස සීසං ඡින්නානති. සො වතස්සාහං² එවරුපං පාපං කමමං න කරෙස්සං³ ගාරස්සං සීසවෙඡ්ඡ්ඡ්නති.

එවමෙව බො හිකුඛචෙ යස්ස කස්ස චි හිකුඛස්ස වා හිකුඛතිස්ස වා එවං තිබ්බා භයසඤ්ඤා පච්චුපට්ඨිතා හොති පාරුජිකෙසු ධම්මෙසු, තස්සෙතං පාටිකඛිං: අනාපනො වා පාරුජිකං ධම්මං න ආපජ්ජස්සති. ආපනො වා පාරුජිකං ධම්මං යථාධම්මං පටිකරිස්සති.

1. රජියාය රජියං-මජ්ඣ. 2. සොවතස්සායං-සිමු. මජ්ඣ. 3. න කරෙස්සං - සිමු.

තවද ආනන්දය, පවිටු මහණ මිථ්‍යාආච්ච ඇති වෙයි. මිථ්‍යාආච්චයෙන් ජීවිකාව කෙරෙයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “ඉදින් මහණහු ‘මිථ්‍යා ආච්ච ඇතියෙක. මිථ්‍යා ආච්චයෙන් ජීවිකා කෙරේ ය’ යි මා දනිත් නම්, සමග්‍ර වූවාහු මා තෙරන්, ව්‍යග්‍ර වූවාහු මා නො තෙරන්ය” කියා යි. ආනන්දය, මේ තුන්වන කරුණ දක්මින් පවිටු මහණ සංඝසභෙදයෙන් තුටු වෙයි.

තවද ආනන්දය, පවිටු මහණ ලාභ කැමැති වෙයි. සත්කාර කැමැති වෙයි. නොගරහනු කැමැති වෙයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “ඉදින් මහණහු ‘ලාභ කැමැතියෙක, සත්කාර කැමැතියෙක, නොගරහනු කැමැතියෙකැ’ යි මා දනිත් නම්, සමග්‍ර වූවාහු මා තෙරන්, ගරු නො කෙරෙත්, බුහුමන් නො කෙරෙත්, නොපුදත්. ව්‍යග්‍ර වූවාහු මට සත්කාර කරත්, ගරු කරත්, බුහුමන් කෙරෙත්, පූජා කෙරෙත්” යි කියා යි. ආනන්දය, මේ සත්වන කරුණ දක්මින් පවිටු මහණ සංඝසභෙදයෙන් තුටු වෙයි.

ආනන්දය, මේ සත්ව කරුණු දක්මින් පවිටු මහණ සංඝසභෙදයෙන් තුටු වෙයි.

4. 5. 5. 2.

[ආපනතිභය සූත්‍රය]

44. මහණෙනි, මේ ආපනතිභය සත්‍ර දෙනෙකි. කවර සත්‍ර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, යම් පරිදි අපරාධ කරණ සොරහු ගෙණ රජුට දක්වත් ද, “දෙවයෙනි, තොපට මේ සොරු අපරාධකාරිය. මොහුට දෙවයෝ දඬුවම් එළුවත්වා” කියා යි. රජ තුලින් ගෙණ මෙසේ කියා යි: ‘භවත්ති, යව මේ මිනිසා දළඳුහැණින් දෙහොත් පිටත් කොට දැඩියේ බැඳ කර මුඩු කොට කැකුළු හඬ ඇති වදබෙරින් විවියෙන් විවියට මංසකියෙන් මංසකියට හැද ගෙණ ගොස් දකුණු දෙරින් තෙරවා නුවරට දකුණු දික්හි හිස සිඳුව’ කියා යි. රජුගේ පුරුෂයෝ ඒ සොරහු දළඳුහැණින් දෙහොත පිටත ලා හයා දැඩි කොට බැඳ කර මුඩු කොට කැකුළු හඬ ඇති වදබෙරින් විවියෙන් විවියට මංසකියෙන් මංසකියට ගෙණ ගොස් දකුණු දෙරින් තෙරවා නුවරට දකුණෙහි හිස සිඳිත්. එහි එකත්පස්ව සිටුනා අත්‍යතර පුරුෂයකුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “භවත්ති, මේ මිනිස් ගැරහිය යුතු හිස සිඳිය යුතු ලාමක කමියක් කෙළේ ම ය. “භවත්ති, යම් කමියක් නිසා යම් පුරුෂයකු රජුගේ පුරුෂයෝ දළඳුහැණින් දෙඅත් පිටත ලා හයා දැඩි කොට බැඳ කර මුඩු කොට කැකුළු හඬ ඇති පණබෙරින් විවියෙන් විවියට මංසකියෙන් මංසකියට ගෙණ ගොස් දකුණු දෙරින් තෙරවා නුවරට දකුණෙහි හිස සිඳින්නාහු ද, “මේ මිනිස් තෙමේ ගැරහිය යුතු හිස සිඳිය යුතු එබඳු ලාමක කමියක් කෙළේ ම ය. හේ මම නම් මෙබඳු ගැරහිය යුතු හිස සිඳිය යුතු පාපකමියක් නො කෙරෙමි” යි.

මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි මහණකුට හෝ මෙහෙණකට හෝ පරිජ්දහමිනි මෙසේ තිට්‍රිභය සංඥ එළඹ සිටී ද, ඔහුට තෙල කැමැති වියයුතුයි: පරිජ්දඇවැතට නො පැමිණියේ පරිජ්දැවැතට නො පැමිණෙන්නේ ය. පරිජ්දැවැතට අවන්නේ හෝ ධර්මානුරූප කොට ප්‍රතිකම් කරන්නේ ය (=ගෙරුණ බැවිනි සිටුවේ ය.)

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො කාලුකං වන්ථං¹ පරිබාය කෙසෙ පකිරිතා මුසලං බකෙ ආරොපෙතා මහාජනකායං උපසඛකමිතා ඵලං වදෙය්‍යා: ‘අහං භනෙන පාපං කමමං අකාසිං ගාරයාං මොසලලං. යෙන මෙ ආයස්මනෙනා අත්තමනා හොනති තං කරොමි’ති. තත්‍රඤ්ඤකරස්ස ඵලට්ඨස්ස පුරිසස්ස ඵවමස්ස: “පාපකං වන හො අයං පුරිසො කමමං අකාසිං ගාරයාං මොසලලං, යත්‍ර භි නාම කාලුකං වන්ථං පරිබාය කෙසෙ පකිරිතා මුසලං බකෙ ආරොපෙතා මහාජනකායං උපසඛකමිතා ඵලං වකති: ‘අහං භනෙන පාපං කමමං අකාසිං ගාරයාං මොසලලං. යෙන මෙ ආයස්මනෙනා අත්තමනා හොනති, තං කරොමි’ති. සො චතස්සාහං ඵවරූපං පාපං කමමං න කරෙය්‍යං ගාරයාං මොසලලනති.”

ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ යස්ස කස්ස ටි භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා ඵලං නිබ්බා භයස්ඤ්ඤ පච්චුපට්ඨිතා හොති සම්ඝාදිසෙසෙසු ධම්මෙසු, තස්සෙතං පාටිකඛිං: අනාපනෙනා වා සම්ඝාදිසෙසං ධම්මං න ආපජ්ජිස්සති. ආපනෙනා වා සම්ඝාදිසෙසං ධම්මං යථාධම්මං පටිකරිස්සති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො කාලුකං වන්ථං පරිබාය කෙසෙ පකිරිතා අස්සපුට්ඨං² බකෙ ආරොපෙතා මහාජනකායං උපසඛකමිතා ඵලං වදෙය්‍යා: ‘අහං භනෙන පාපං කමමං අකාසිං ගාරයාං අස්සපුට්ඨං. යෙන මෙ ආයස්මනෙනා අත්තමනා හොනති, තං කරොමි’ති. තත්‍රඤ්ඤකරස්ස ඵලට්ඨස්ස පුරිසස්ස ඵවමස්ස: “පාපකං වන හො අයං පුරිසො කමමං අකාසිං ගාරයාං අස්සපුට්ඨං. යත්‍ර භි නාම කාලුකං වන්ථං පරිබාය කෙසෙ පකිරිතා අස්සපුට්ඨං බකෙ ආරොපෙතා මහාජනකායං උපසඛකමිතා ඵලං වකති: ‘අහං භනෙන පාපං කමමං අකාසිං ගාරයාං අස්සපුට්ඨං. යෙන මෙ ආයස්මනෙනා අත්තමනා හොනති, තං කරොමි’ති. සො චතස්සාහං ඵවරූපං පාපං කමමං න කරෙය්‍යං ගාරයාං අස්සපුට්ඨනති.”

ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ යස්ස කස්ස ටි භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා ඵලං නිබ්බා භයස්ඤ්ඤ පච්චුපට්ඨිතා හොති පාචිතනියෙසු ධම්මෙසු, තස්සෙතං පාටිකඛිං: අනාපනෙනා වා පාචිතනියං ධම්මං න ආපජ්ජිස්සති. ආපනෙනා වා පාචිතනියං ධම්මං යථා ධම්මං පටිකරිස්සති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො කාලුකං වන්ථං පරිබාය කෙසෙ පකිරිතා මහාජනකායං උපසඛකමිතා ඵලං වදෙය්‍යා: “අහං භනෙන පාපං කමමං අකාසිං ගාරයාං උපවජ්ජං. යෙන මෙ ආයස්මනෙනා අත්තමනා හොනති, තං කරොමි”ති. තත්‍රඤ්ඤකරස්ස ඵලට්ඨස්ස පුරිසස්ස ඵවමස්ස: “පාපකං වන හො අයං පුරිසො කමමං අකාසිං ගාරයාං උපවජ්ජං, යත්‍ර භි නාම කාලුකං වන්ථං පරිබාය කෙසෙ පකිරිතා මහාජනකායං උපසඛකමිතා ඵලං වකති: ‘අහං භනෙන පාපං කමමං අකාසිං ගාරයාං උපවජ්ජං. යෙන මෙ ආයස්මනෙනා අත්තමනා හොනති, තං කරොමි’ති. සො චතස්සාහං ඵවරූපං පාපං කමමං න කරෙය්‍යං ගාරයාං උපවජ්ජනති.”

ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ යස්ස කස්ස ටි භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා ඵලං නිබ්බා භයස්ඤ්ඤ පච්චුපට්ඨිතා හොති පාරිදෙසනියෙසු ධම්මෙසු, තස්සෙතං පාටිකඛිං: අනාපනෙනා වා පාරිදෙසනියං ධම්මං න ආපජ්ජිස්සති. ආපනෙනා වා පාරිදෙසනියං ධම්මං යථා ධම්මං පටිකරිස්සති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චතතාරි ආපනනිහයානිති.

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් කථවතක් හැඳ කෙස් විසුරුවා ගෙන මොහොලක් කර නගා ගෙන මහාජනකායට වැද මෙසේ කියන්නේ වේ ද: ‘හවන්ති, මම ගැරතිය යුතු මොහොල් පහරට තිසි පාපකමීයක් කෙළෙමි. ආයුෂමත්ත මට දෙන යම් දඬුවමෙකින් සතුටු වටු නම්, එය කෙරෙමි කියා යි. එහිදී එකත්පස් ව සිටුනා එක්තරා පුරුෂයකුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “හවන්ති, ‘මම ගැරතිය යුතු මොහොලින් පහර දිය යුතු පාපකමීයක් කෙළෙමි. ආයුෂමත්ත මට කරණ යම් දඬුවමෙකින් සතුටු වටු ද එ කෙරෙමි” යි යම් පුරුෂයෙක් කථවතක් හැඳ කෙස් විසුරුවා ගෙන මොහොලක් කර නගා ගෙන මහාජනකායට එළඹ මෙසේ කී ද,’ මේ පුරුෂ ගැරතිය යුතු, මොහොලින් පහර දියයුතු, එබඳු පවිකමක් කෙළේ ය. හේ මම නම් එබඳු ගැරතිය යුතු මොහොලින් පහර දියයුතු පාපකමීයක් නො කෙරෙමි ම ය.”

මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි මහණකුට හෝ මෙහෙණකට හෝ සහවෙසෙස් ඇවැත්ති මෙබඳු තීට්ඨයසංඥ එළඹ සිටියා වේ ද, ඔහුට තෙල කැමැති වියයුතුයි: සහවෙසෙස් ඇඳිනට නො පැමිණියේ හෝ නො අවද-නේ ය. සහවෙසෙස් ඇවැතට අවන්නේ හෝ ධර්මානුකූල කොට ප්‍රතිකමී කරන්නේ ය.

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් කථවතක් හැඳ කෙස් විසුරුවා ගෙන හඵ පොදියක් කර නගා ගෙන මහාජනකායට වැද මෙසේ කියන්නේ වේ ද: “හවන්ති, මම හඵපොදියෙන් හිසා පාහැරිය යුතු පාපකමීයක් කෙළෙමි. ආයුෂමත්ත මට කරණ යම් දඬුවමෙකින් සතුටු වටු ද, එය කෙරෙමි” යි. එහිදී එකත්පස් ව සිටුනා එක්තරා පුරුෂයකුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “හවන්ති, ‘මම ගැරතිය යුතු හඵ පොදියෙන් හිස පහර දුනමනා පාපකමීයක් කෙළෙමි. ආයුෂමත්ත මට කරණ යම් දඬුවමෙකින් සතුටු වටු ද, එය කෙරෙමි” යි කියා යම් පුරුෂයෙක් කථවතක් හැඳ කෙස් විසුරුවා ගෙන හඵපොදියක් කර නගා ගෙන මහාජනකායට එළඹ මෙසේ කියේ වේ ද, හේ මම නම් මෙබඳු ගැරතිය යුතු හඵ පොදියක් නගා පහළ යුතු පාපකමීයක් නො කෙරෙමි” යි.

මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි මහණකුට හෝ මෙහෙණකට හෝ පවිති ඇවැත්ති මෙසේ තිටු වූ හයසංඥව එළඹ සිටියා වේ ද, ඔහුට තෙල කැමැති විය යුතුය: පවිති ඇවැතට නො පැමිණියේ හෝ එයට නො අවදනේ යි. පවිති ඇවැතට අවන්නේ හෝ ධර්මානුකූල කොට ප්‍රතිකමී කරන්නේ ය.

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් කථවතක් හැඳ කෙස් විසුරුවා ගෙන මහාජනකායට වැද මෙසේ කියන්නේ වේ ද: “හවන්ති, මම ගැරතිය යුතු උපවාද කළ යුතු පාපකමීයක් කෙළෙමි. ආයුෂමත්ත මට කරණ යම් දඬුවමෙකින් සතුටු වටු ද, එය කෙරෙමි කියා යි. එහිදී එකත්පස් ව සිටුනා එක්තරා පුරුෂයකුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “හවන්ති, ‘මම ගැරතිය යුතු උපවාද කළ යුතු පාපකමීයක් කෙළෙමි. ආයුෂමත්ත මට කරණ යම් දඬුවමෙකින් සතුටු වටු ද, එය කෙරෙමි” යි කියා යම් පුරුෂයෙක් කථවතක් හැඳ කෙස් විසුරුවා ගෙන මහාජනකායට අවුත් මෙසේ කී ද, හේ මම නම් මෙබඳු ගැරතිය යුතු උපවාද කළ යුතු පවිකමක් නො කරමි. කියා යි.

මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි මහණකුට හෝ මෙහෙණකට හෝ පාරිදෙසනීය ඇවැත්ති මෙසේ තිටු වූ හයසංඥව එළඹ සිටී ද, ඔහුට මෙය කැමැති විය යුතුය: පාරිදෙසනීය ඇවැතට නො පැමිණියේ හෝ නො අවදනේ ය. පාරිදෙසනීය ඇවැතට අවන්නේ හෝ ධර්මානුකූල කොට ප්‍රතිකමී කරන්නේ ය කියා යි.

මහණෙනි, මේ සතර ආපත්තිහයහ.

4. 5. 5. 3

[සිකානිසංසුතනං.]

45. සිකානිසංසමිදං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මවරියං දිස්සති පඤ්ඤාතතරං විමුත්තිසාරං සතාධිපතෙය්‍යං.

කථංඥාදි භික්ඛවෙ සිකානිසංසං හොති? ඉධ භික්ඛවෙ මයා සාවකානං ආභිසමාවාරිකා සිකානං පඤ්ඤාතතා අපපසන්නානං පසාදය, පසන්නානං භියෙය්‍යාභාවාය. යථා යථා භික්ඛවෙ මයා සාවකානං ආභිසමාවාරිකා සිකානං පඤ්ඤාතතා අපපසන්නානං පසාදය, පසන්නානං භියෙය්‍යාභාවාය, තථා තථා සො තස්සා සිකාය අබ්බිකාරී හොති අවජ්ඣකාරී අසබ්බකාරී අකමමාසකාරී. සමාදය සිකානි සිකාපදෙසු පුත ව පරං භික්ඛවෙ මයා සාවකානං ආදිබ්‍රහ්මවරියිකා සිකානං පඤ්ඤාතතා සබ්බසො සමමා දුක්ඛකකියාය. යථා යථා භික්ඛවෙ මයා සාවකානං ආදිබ්‍රහ්මවරියිකා සිකානං පඤ්ඤාතතා සබ්බසො සමමා දුක්ඛකකියාය, තථා තථා සො තස්සා සිකාය අබ්බිකාරී හොති. අවජ්ඣකාරී අසබ්බකාරී අකමමාසකාරී සමාදය සිකානි සිකාපදෙසු. එවං භික්ඛවෙ සිකානිසංසං හොති.

කථංඥාදි භික්ඛවෙ පඤ්ඤාතතරං හොති? ඉධ භික්ඛවෙ මයා සාවකානං ධම්මා දෙසිතා සබ්බසො සමමා දුක්ඛකකියාය. යථා යථා භික්ඛවෙ මයා සාවකානං ධම්මා දෙසිතා සබ්බසො සමමා දුක්ඛකකියාය, තථා තථා සො තෙ ධම්මා පඤ්ඤාය සමවෙකිනිතා හොනති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤාතතරං හොති.

කථංඥාදි භික්ඛවෙ විමුත්තිසාරං හොති? ඉධ භික්ඛවෙ මයා සාවකානං ධම්මා දෙසිතා සබ්බසො සමමා දුක්ඛකකියාය. යථා යථා භික්ඛවෙ මයා සාවකානං ධම්මා දෙසිතා සබ්බසො සමමා දුක්ඛකකියාය, තථා තථා සො තෙ ධම්මා විමුත්තිසාරං එසසිතා¹ හොනති. එවං ඛො භික්ඛවෙ විමුත්තිසාරං¹ හොති.

කථංඥාදි භික්ඛවෙ සතාධිපතෙය්‍යං හොති? ඉති අපරිපූරං වා ආභිසමාවාරිකං සිකානං පරිපූරෙස්සාමි, පරිපූරං වා ආභිසමාවාරිකං සිකානං තත්ත්ව පඤ්ඤාය අනුගහභෙස්සාමිති. අභිකිතනං යෙව සති සුපට්ඨිතා හොති. ඉති අපරිපූරං වා ආදිබ්‍රහ්මවරියිකං සිකානං පරිපූරෙස්සාමි, පරිපූරං වා ආදිබ්‍රහ්මවරියිකං සිකානං තත්ත්ව පඤ්ඤාය අනුගහභෙස්සාමිති අභිකිතනං යෙව සති සුපට්ඨිතා හොති. ඉති අසමවෙකිනිතං වා ධම්මං පඤ්ඤාය සමවෙකිනිතාමි, සමවෙකිනිතං වා ධම්මං තත්ත්ව පඤ්ඤාය අනුගහභෙස්සාමිති අභිකිතනං යෙව සති සුපට්ඨිතා හොති. ඉති අභිසසිතං වා ධම්මං විමුත්තිසාරං එසසිතාමි,³ එසසිතං⁴ වා ධම්මං තත්ත්ව පඤ්ඤාය අනුගහභෙස්සාමිති අභිකිතනං යෙව සති සුපට්ඨිතා හොති එවං ඛො භික්ඛවෙ සතාධිපතෙය්‍යං හොති.

1, විමුත්තිසාරො - සිමු. 2, පුසිතා; මජ්ඣං. 3 පුසිසාමි. - මජ්ඣං. 4, පුසිතං මජ්ඣං.

4. 5. 5. 3.

[සිකාපදනිසංස සූත්‍රය]

45. මහණෙනි, ශික්‍ෂා අනුසස් කොට ඇති, ප්‍රඥ උතුම් කොට ඇති, විමුක්ති හර කොට ඇති, සමාති ආධිපත්‍යය කොට ඇති, මේ බ්‍රහ්මචර වසනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ බ්‍රහ්මචර කෙසේ ශික්‍ෂා අනුසස් කොට ඇත්තේය යන්න: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි සච්චනට මා විසින් අප්‍රසන්නයන්ගේ ප්‍රසාදය පිණිස, ප්‍රසන්නයන්ගේ භූයෝභාවය පිණිස ආභිසමාවාරික (උතුම්වත් පිළිබඳ) ශික්‍ෂා පණවන ලදී. මහණෙනි, යම් යම් සැටියෙකින් මා විසින් අප්‍රසන්නයන්ගේ ප්‍රසාදය පිණිස ප්‍රසන්නයන්ගේ භූයෝභාවය පිණිස සච්චනට ආභිසමාවාරික ශික්‍ෂා පණවන ලද ද, ඒ ඒ සැටියෙන් හෝ (ශික්‍ෂාකාමී මහණ තෙම) ඒ ශික්‍ෂායෙහි අබණ්ඩකාරී වේ. අවජ්ජකාරී වේ. අශබලකාරී වේ. අකල්මාෂකාරී වේ. මොනොවට සමාදන්ව ශික්‍ෂාපදයෙහි හික්මේ. තව ද මහණෙනි, මා විසින් සඵලප්‍රකාරයෙන් මොනොවට දුක් තස්තා පිණිස ශ්‍රාවකයනට ආදිබ්‍රහ්මචරයී [මාගීබ්‍රහ්මචරයීයට මුල් වූ සංවර) ශික්‍ෂා පණවන ලදී. මහණෙනි, යම් යම් සැටියෙකින් මා විසින් සඵලප්‍රකාරයෙන් මොනොවට දුක් තස්තා පිණිස ශ්‍රාවකයනට ආදිබ්‍රහ්මචරයී ශික්‍ෂා පණවන ලද ද, ඒ ඒ සැටියෙන් හෝ ඒ ශික්‍ෂායෙහි අබණ්ඩකාරී වෙයි. අවජ්ජකාරී වෙයි. අශබලකාරී වෙයි. අකල්මාෂකාරී වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව ශික්‍ෂාපදයෙහි හික්මෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මේ බ්‍රහ්මචර ශික්‍ෂා අනුසස් කොට ඇති වෙයි.

මහණෙනි, බ්‍රහ්මචර කෙසේ ප්‍රඥව උත්තර කොට ඇත්තේය යන්න: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි සච්චනට මා විසින් සඵලප්‍රකාරයෙන් මොනොවට දුක් තසනු පිණිස වතුසත්‍ය ධර්මයෝ දෙසන ලදහ. මහණෙනි, යම් යම් සැටියෙකින් මා විසින් සඵලප්‍රකාරයෙන් මොනොවට දුක් තසනු පිණිස ශ්‍රාවකයනට දහම් දෙසන ලද ද, ඒ ඒ සැටියෙන් ඔහු විසින් ඒ ධර්මයෝ ප්‍රඥයෙන් මොනොවට අවබෝධ කරණ ලද්දහු වෙත්. මහණෙනි, මෙසේ මේ බ්‍රහ්මචර ප්‍රඥව උත්තර කොට ඇති වෙයි.

මහණෙනි, බ්‍රහ්මචර කෙසේ විමුක්තිය සාර කොට ඇත්තේය යන්න: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මා විසින් සඵලප්‍රකාරයෙන් දුක් තසනු පිණිස ශ්‍රාවකයනට දහම් දෙසන ලදී. මහණෙනි, යම් යම් සැටියෙකින් මා විසින් සඵලප්‍රකාරයෙන් මොනොවට දුක් තසනු පිණිස ශ්‍රාවකයනට දහම් දෙසන ලද ද, ඒ ඒ සැටියෙන් ඔහු විසින් ඒ ධර්මයෝ විමුක්ති (ඥාන) යෙන් පහස්තා ලද්දහු වෙති. මහණෙනි, මෙසේ බ්‍රහ්මචර විමුක්තිය සාර කොට ඇත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ බ්‍රහ්මචර සමාතිය ආධිපත්‍යය කොට ඇත්තේය යන්න: මෙසේ අපරිපූර්ණ වූ හෝ ආභිසමාවාරිකශික්‍ෂා පුරම යි, පරිපූර්ණ වූ හෝ ආභිසමාවාරිකශික්‍ෂා ඒ ඒ තැන විදගීනාප්‍රඥයෙන් ලුහුබැඳ ගත්ම යි තමා සතන්ති සමාතිය මොනොවට ඵලඹ සිටුනි වෙයි. මෙසේ අපරිපූර්ණ වූ හෝ ආදිබ්‍රහ්මචරයීකශික්‍ෂා පුරම යි, පරිපූර්ණ වූ හෝ ආදිබ්‍රහ්මචරයීකශික්‍ෂා ඒ ඒ තැන විදගීනා ප්‍රඥයෙන් ලුහුබැඳ ගත්ම යි අධ්‍යාත්මයෙහි ම සමාතිය මොනොවට ඵලඹ සිටුනි වෙයි. මෙසේ මාගීප්‍රඥයෙන් නො දක්නා ලද හෝ වතුසත්‍යධර්මය මාගීප්‍රඥයෙන් දක්ම යි මාගීප්‍රඥයෙන් දක්නා ලද හෝ වතුසත්‍යධර්මය ඒ ඒ තැන මාගීප්‍රඥයෙන් ලුහුබැඳ ගත්ම යි අධ්‍යාත්මයෙහි ම සමාතිය මොනොවට ඵලඹ සිටුනි වෙයි. මෙසේ ඥානසප්තියෙන් නො පහස්තා ලද ධර්මය අතීත්ඵලවිමුක්තියෙන් පහස්තෙම යි පහස්තා ලද හෝ ධර්මය ඒ ඒ තැන ප්‍රඥයෙන් ලුහුබැඳ ගත්ම යි අධ්‍යාත්මයෙහි ම සමාතිය මොනොවට ඵලඹ සිටුනි වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ බ්‍රහ්මචර සමාතිය අධිපති කොට ඇති වෙයි.

සිකිනානිසංසම්ඳං භික්කුවෙ බ්‍රහ්මවරියං වුස්සති පඤ්ඤාතරං විමුක්ති-
සාරං සතාබ්බතෙය්‍යනති ඉති යනං වුතං, ඉදමෙනං පටිච්ච වුතනනති.

4. 5. 5. 4

[සෙය්‍යාසුතං]

46. වතස්සො ඉමා භික්කුවෙ සෙය්‍යා කතමා වතස්සො?

පෙනසෙය්‍යා, කාමභොගීසෙය්‍යා, සීහසෙය්‍යා, තථාගතසෙය්‍යා

කතමා ව භික්කුවෙ පෙනසෙය්‍යා? යෙභුයොන භික්කුවෙ පෙනා
උතතානා සෙනති. අයං වුව්වති භික්කුවෙ පෙනසෙය්‍යා.

කතමා ව භික්කුවෙ කාමභොගීසෙය්‍යා? යෙභුයොන භික්කුවෙ කාමභොගී
වාමෙන පස්සෙත සෙනති. අයං වුව්වති භික්කුවෙ කාමභොගීසෙය්‍යා.

කතමා ව භික්කුවෙ සීහසෙය්‍යා? සීහො භික්කුවෙ මිගරාජා දකිණික
පස්සෙත සෙය්‍යා. කප්පෙති පාදෙ පාදං අච්චාධාය, අනතරා සජ්ඣිතං
නඞ්ගුට්ඨං අනුපකිංචිතා. සො පටිබුද්ධිනිතා පුරිමං කායං අබ්‍යුත්තාමෙතා
පච්ඡිමං කායං අනුවිලොකෙති. සචෙ භික්කුවෙ සීහො මිගරාජා කිඤ්චි
පස්සති කායස්ස විකිංතනං වා විසටං වා, තෙන භික්කුවෙ සීහො මිගරාජා
අනතමතො හොති. සචෙ පත භික්කුවෙ සීහො මිගරාජා න කිඤ්චි
පස්සති කායස්ස විකිංතනං වා විසටං වා, තෙන භික්කුවෙ සීහො මිගරාජා
අනතමතො හොති. අයං වුව්වති භික්කුවෙ සීහසෙය්‍යා.

කතමා ව භික්කුවෙ තථාගතසෙය්‍යා? ඉධ භික්කුවෙ තථාගතො විච්චෙව්ව
කාමෙහි [-පෙ- පඨමං කායං -පෙ- දුතියං කායං -පෙ- තතියං කායං]
-පෙ- ව්‍යුත්තං කායං උපසං මපජ්ජ විතරති. අයං වුව්වති භික්කුවෙ
තථාගතසෙය්‍යා.

ඉමා ඛො භික්කුවෙ වතස්සො සෙය්‍යාති

4 5 5. 5

[පුපාරහසුතං]

47. වතතාරෙමෙ භික්කුවෙ පුපාරහා. කතමෙ වතතාරෙ?

තථාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො පුපාරහො, පච්චිකඤ්ඤො පුපාරහො,
තථාගතසාවකො පුපාරහො, රාජා වක්කවතති පුපාරහො.

ඉමෙ ඛො භික්කුවෙ වතතාරෙ පුපාරහාති.

4 5. 5. 6

[පඤ්ඤාචුද්ධි සුතං]

48. වතතාරෙමෙ භික්කුවෙ ධම්මා පඤ්ඤාචුද්ධියා සංවත්තනනති. කතමෙ
වතතාරෙ?

සප්පුරිසසංසෙවො, සද්ධිමමසවණං, යොනිසො මනසිකාරෙ, ධම්මානු-
ධම්මපටිපතති.

ඉමෙ ඛො භික්කුවෙ වතතාරෙ ධම්මා පඤ්ඤාචුද්ධියා සංවත්තනනති.

1. අනතරසජ්ඣමති -මිඡස්සං.

මහණෙනි, ශික්ෂා අනුසස් කොට ඇති, ප්‍රඥ උත්තර කොට ඇති, විමුක්තිය හර කොට ඇති, සමානිය ආධිපත්‍යය කොට ඇති, මේ බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යය සි මෙසේ යමක් වදාරණ ලද ද, මෙය තෙල කරුණ පිණිස වදාරණ ලදී.

4. 5. 5. 4.

[සෙය්‍යා සූත්‍රය]

46. මහණෙනි, මේ ශය්‍යාවෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යන්:

ප්‍රෙනශය්‍යා ය, කාමහොගීය්‍යා ය, සිංහශය්‍යා ය, තථාගතශය්‍යා යි.

මහණෙනි, ප්‍රෙනශය්‍යා කවර? මහණෙනි, මළානු උඩහුරුව හොවින්. මහණෙනි, මේ ප්‍රෙනශය්‍යා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කාමහොගීය්‍යා නම් කවර? මහණෙනි, බෙහෙවින් කාමහොගීහු වම්පසින් හොවින්. මහණෙනි, මේ කාමහොගීය්‍යා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සිංහශය්‍යා නම් කවර? මහණෙනි, මාගරුජන් වූ සිංහ පාපිට පය මදක් ඇද තබා දෙකලවේ අතර නගුව බහා තබා දකුණු ඇළයෙන් ශය්‍යා කෙරෙයි. හේ පිබිද උඩුකය නගාගෙණ යටකය විමසා බලයි. මහණෙනි, ඉදින් මාගරුජන් වූ සිංහ ශරීරවයව විසිරීමක් හෝ විහිටීමක් හෝ කිසිත් ඉදින් දක්නේ නම් මහණෙනි, එයින් මාගරුජන් වූ සිංහ නොසතුටු වෙයි. මහණෙනි, මාගරුජන් වූ සිංහ ශරීරවයව විසිරීමක් හෝ විහිටීමක් හෝ කිසිත් නොදක්නේ නම්, මහණෙනි, එයින් මාගරුජන් වූ සිංහ සතුටු වෙයි. මහණෙනි, මේ සිංහශය්‍යා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, තථාගතශය්‍යා නම් කවර? මහණෙනි, මෙලොව තථාගතයන් වහන්සේ කාමයෙන් වෙන්ව ම ... ප්‍රථම ධ්‍යානයට ... ද්විතීය ධ්‍යානයට ... තෘතීය ධ්‍යානයට ... චතුර්ථධ්‍යානයට එළඹ වෙසෙති. මහණෙනි, මේ තථාගතශය්‍යා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර ශය්‍යාවෝ යි.

4. 5. 5. 5.

[ථූපාරහ සූත්‍රය]

47. මහණෙනි, මේ ථූපාරහ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යන්:

තථාගත අතීන් සමාස්සමුද්ධියන් වහන්සේ ථූපාරහයහ. ප්‍රත්‍යෙක සමුද්ධියන් වහන්සේ ථූපාරහයහ. තථාගතශ්‍රාවකයන් වහන්සේ ථූපාරහයහ. සක්විති රජ ථූපාරහ යි.

මහණෙනි, මේ සතර දෙනා ථූපාරහයෝ (=සෑ බැඳ පුදත්තට තිස්සෝ) යි.

4. 5. 5. 6.

[පඤ්ඤාදාය සූත්‍රය]

48. මහණෙනි, මේ සතර දහම් කෙනෙක් ප්‍රඥාදායීය පිණිස පවතීන්. කවර සතර දහම් කෙනෙක යන්:

සත්පුරුෂයන් සෙවුනාව ය, සද්ධම්මවණ ය, නුවණින් මෙනෙහි කිරීම ය, ධර්මානුබම්ප්‍රතිපත් ය.

මහණෙනි, මේ සතර දහම්හු ප්‍රඥාදායීය පිණිස පවතීන්.

4 5 5 7

[බහුකාරසූතනං]

49. චත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා මනුස්සභූතස්ස බහුකාර හොනති: කතමෙ චත්තාරො?

සප්පුරිසසංසෙවො, සඤ්ඤාමමසවණං, යොනිසො මනසිකාරො, ධම්මානු-
ධම්මපටිපත්ති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චත්තාරො ධම්මා මනුස්සභූතස්ස බහුකාර හොනති.

4 5 5 8

[අනරිය වොහාරසූතනං]

50. චත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ අනරියවොහාර. කතමෙ චත්තාරො?

අදිට්ඨො දිට්ඨවාදිතා, අසුතෙ සුතවාදිතා, අමුතෙ මුතවාදිතා, අවිඤ්ඤානෙ
විඤ්ඤානවාදිතා.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චත්තාරො අනරියවොහාරති.

4 5 5 9

[අරිය වොහාරසූතනං]

51. චත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ අරියවොහාර. කතමෙ චත්තාරො?

අදිට්ඨො අදිට්ඨවාදිතා, අසුතෙ අසුතවාදිතා, අමුතෙ අමුතවාදිතා,
අවිඤ්ඤානෙ අවිඤ්ඤානවාදිතා.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චත්තාරො අරියවොහාරති.

4 5 5 10

[අනරිය වොහාරසූතනං]

52. චත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ අනරියවොහාර. කතමෙ චත්තාරො?

දිට්ඨො අදිට්ඨවාදිතා, සුතෙ අසුතවාදිතා, මුතෙ අමුතවාදිතා, විඤ්ඤානෙ
අවිඤ්ඤානවාදිතා.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චත්තාරො අනරියවොහාරති.

4 5 5 12

[අරිය වොහාරසූතනං]

53. චත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ අරියවොහාර. කතමෙ චත්තාරො?

දිට්ඨො දිට්ඨවාදිතා,¹ සුතෙ සුතවාදිතා, මුතෙ මුතවාදිතා විඤ්ඤානෙ
විඤ්ඤානවාදිතා.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චත්තාරො අරියවොහාරති.

ආපනතිහයවගෙහා පඤ්චමො *

පණ්ණාසකං පඤ්චමං.

1. 'දිට්ඨවාදි' හෙති, ආදි, සිමු.

* තසසුද්දානං -

හෙද ආපනති සිකිකා ව සෙය්‍යා ථුපාරහෙන ව

පඤ්ඤානුද්ධි බහුකාරා වොහාරා චතුරො ඝිකාහි - මජ්ඣ.

4. 5. 5. 7.

[බහුකාර සූත්‍රය]

49. මහණෙනි, සතර දහම් කෙනෙක් මනුෂ්‍යවූවක්හට බොහෝ උපකාර වෙති. කවර සතර දහම් කෙනෙක යත්:

සත්පුරුෂයන් සෙවුනා බව ය. සඬමිශ්‍රවණ ය, නුවණින් මෙනෙහි කිරීම ය, ධර්මානුබුද්ධි ප්‍රතිපත්තිය යි.

මහණෙනි, මේ සතර දහම්හු මනුෂ්‍ය වූවක්හට බොහෝ උපකාර වෙති.

4. 5. 5. 8.

[අනාපිඨවහාර සූත්‍රය]

50. මහණෙනි, මේ අනාපිඨ ව්‍යවහාරයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

අදූෂටයෙහි දූෂටවාදිනා ය, අශ්‍රැතයෙහි ශ්‍රැතවාදිනා ය, අමුතයෙහි මුතවාදිනා ය. අවිඥානයෙහි විඥානවාදිනා යි.

මහණෙනි, මේ සතර අනාපිඨ ව්‍යවහාරයෝ යි.

4. 5. 5. 9.

[අපිඨවහාර සූත්‍රය]

51. මහණෙනි, මේ අපිඨව්‍යවහාරයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

අදූෂටයෙහි අදූෂටවාදිනා ය. අශ්‍රැතයෙහි අශ්‍රැතවාදිනා ය, අමුතයෙහි අමුතවාදිනා ය, අවිඥානයෙහි අවිඥානවාදිනා යි.

මහණෙනි, මේ සතර අපිඨව්‍යවහාරයෝ යි.

4. 5. 5. 10.

[අනිඨවහාර සූත්‍රය]

52. මහණෙනි, මේ අනිඨව්‍යවහාරයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

දූෂටයෙහි අදූෂටවාදිනා ය. ශ්‍රැතයෙහි අශ්‍රැතවාදිනා ය, මුතයෙහි අමුතවාදිනා ය, විඥානයෙහි අවිඥානවාදිනා ය.

මහණෙනි, මේ සතර අනිඨව්‍යවහාරයෝ යි.

4. 5. 5. 11.

[අපිඨවහාර සූත්‍රය]

53. මහණෙනි, මේ අපිඨව්‍යවහාරයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

දූෂටයෙහි දූෂටවාදිනා ය, ශ්‍රැතයෙහි ශ්‍රැතවාදිනා ය, මුතයෙහි මුතවාදිනා ය, විඥානයෙහි විඥානවාදිනා ය.

මහණෙනි, මේ සතර අපිඨව්‍යවහාරයෝ ය.

ආපනති චරිය පස්වැනි යි.

පස්වැනි පණ්ණාසක ය යි.

6. අනිකුත් වගක

4. 6. 1.

[**എഴുത്തുകാര്യ മന്ത്രം**]

[සංවිධාන]

1. ව්‍යායාමයේ භික්ෂුවේ ධර්මය, කතයේ ව්‍යායාමය?

අනි භික්කවෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤායා. අනි භික්කවෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා පභානබ්බා. අනි භික්කවෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා භාවෙතබ්බා. අනි භික්කවෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා සච්ඡිකානබ්බා.

කතමෙ ව භික්කුවෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤායො? පඤ්චාදානකනිඩා,
 ෧෧෧ චුළුචාරාති භික්කුවෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤායො.

කතමේ ව භික්කුවෙ ධම්මා අභිසංඝ පහානබ්බා? අභිජු, ව භවනණ්ඩා ව ඉමේ ට්වෙඩනාරි භික්කුවෙ ධම්මා අභිසංඝ පහානබ්බා.

කතමෙ ච භික්ඛවෙ ධම්මා අභිඤ්ඤ භාවෙනබ්බා? සමථො ච විපස්සනා ච
ඉමෙ චූච්චනාහි භික්ඛවෙ ධම්මා අභිඤ්ඤ භාවෙනබ්බා

සානමෙ ව භික්කුවෙ බමම, අභිඤ්ඤ සම්මිකානබ්බා! විජ්ජා ව විමුත්ති ව
ඉමෙ ධුළිවන්ති භික්කුවෙ බමම, අභිඤ්ඤ සම්මිකානබ්බා.

ඉමේ බො ජිකිවෙ චන්ද්‍රාඥ ධම්මානි

4 6 2

[පරිච්ඡේදය, ප්‍රථම.]

2. වනයේ, ඉම, හිකිවෙ අතරියපරියෙසන, කනම, වනයේ?

ඉඳි නීතියට එතැට්ටා, අනන්තා, ජරාධමෙමා සමානො, ජරාධමමං යෙව පරියෙසති. අනන්තා ව්‍යාධිධමෙමා සමානො, ව්‍යාධිධමමං යෙව පරියෙසති. අනන්තා මරණධමෙමා සමානො, මරණධමමං යෙව පරියෙසති. අනන්තා සංකිලෙසධමෙමා සමානො, සංකිලෙසධමමං යෙව පරියෙසති.

ඉමා බො හිකිබ්ටේ චන්ද්‍රයා, අනරියපරියෙහිනාති

6. අභිකුසුමය

4 6 1.

[අභිකුසුම සූත්‍රය]

[සැටැන්තිදුතසි-]

1. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යන්:

මහණෙනි, ප්‍රඥයෙන් දැන (පරිඥෙය) අවබෝධ කටයුතු ධම්ම කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, ප්‍රඥයෙන් දැන ප්‍රභාතව්‍ය (ප්‍රභාණය කළයුතු) ධම්ම කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, ප්‍රඥයෙන් දැන භාවිතව්‍ය (=බැවිය යුතු) ධම්ම කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, ප්‍රඥයෙන් දැන සාක්‍ෂාත්කර්තව්‍ය (ප්‍රත්‍යක්ෂ කටයුතු) ධම්ම කෙනෙක් ඇත.

මහණෙනි, ප්‍රඥයෙන් දැන පරිඥෙය ධම්මෝ කවරහ: පඤ්ච-උපාද්‍යාසකකියෝ සි. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ ප්‍රඥයෙන් දැන පරිඥෙය (අවබෝධකටයුතු) හ සි කියනු ලැබෙත්.

මහණෙනි, ප්‍රඥයෙන් දැන ප්‍රභාතව්‍ය ධම්මෝ කවරහ: අවිද්‍යාව හා භවතෘෂ්ණා සි. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ ප්‍රඥයෙන් දැන ප්‍රභාතව්‍යයහ සි කියනු ලැබෙත්.

මහණෙනි, ප්‍රඥයෙන් දැන භාවිතව්‍ය ධම්මෝ කවරහ: සමථය හා විද්‍යානා සි. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ ප්‍රඥයෙන් දැන භාවිතව්‍යයහ සි කියනු ලැබෙත්.

මහණෙනි, ප්‍රඥයෙන් දැන සාක්‍ෂාත් කර්තව්‍ය ධම්මෝ කවරහ: විද්‍යාව හා විමුක්ති සි. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ ප්‍රඥයෙන් දැන සාක්‍ෂාත් කර්තව්‍යයහ සි කියනු ලැබෙත්.

මහණෙනි, මේ සතර ධම්මෝ සි.

4 6 2.

[පරිසෙසනා සූත්‍රය]

2. මහණෙනි, මේ අනායාසීයන්ගේ පයෙඞ්ගිෂ්ණාවෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යන්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් තෙමේ ජරාසංචාරා ඇතියේ ම ජරා-සංචාරාය ම සොයයි. තෙමේ ව්‍යාධිසංචාරා ඇතියේ ම ව්‍යාධිසංචාරාය ම සොයයි. තෙමේ මරණසංචාරා ඇතියේ ම මරණසංචාරාය ම සොයයි. තෙමේ සංඝෙකලයසංචාරා ඇතියේ ම සංඝෙකලයසංචාරාය ම සොයයි.

මහණෙනි, මේ සතර අනායාසී පයෙඞ්ගිෂ්ණාවෝ සි.

චතස්සො ඉමා භික්ඛවෙ අරියපරියෙසනා. කතමා චතස්සො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ජරාධමෙමා සමානො ජරාධමෙම ආදීනවං විදිත්වා අජරං අනුත්තරං යොගකෙමං නිබ්බානං පරියෙසති. අත්තනා ව්‍යාධිධමෙමා සමානො ව්‍යාධිධමෙම ආදීනවං විදිත්වා අව්‍යාධිං අනුත්තරං යොගකෙමං නිබ්බානං පරියෙසති. අත්තනා මරණධමෙමා සමානො මරණධමෙම ආදීනවං විදිත්වා අමතං අනුත්තරං යොගකෙමං නිබ්බානං පරියෙසති. අත්තනා සංකිලෙසධමෙමා සමානො සංකිලෙසධමෙම ආදීනවං විදිත්වා අසංකිලිට්ඨං අනුත්තරං යොගකෙමං නිබ්බානං පරියෙසති.

ඉමා බො භික්ඛවෙ චතස්සො අරියපරියෙසනාති.

4. 6. 3.

[සභගහවජ්ඣුත්තනං]

3. වත්තාරමාති භික්ඛවෙ සභගහවජ්ඣති. කතමාති වත්තාරි?

දුතං, පෙය්‍යවජ්ජං, අත්ථවරියා, සමානත්තනා.

ඉමාති බො භික්ඛවෙ වත්තාරි සභගහවජ්ඣතිති.

4. 6. 4.

[මාලුඛකාපුත්තපුත්තනං]

4. අථ බො ආයස්මා මාලුඛකාපුත්තො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කම් උපසඞ්කම්භා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීදෙත්වා බො ආයස්මා මාලුඛකාපුත්තො භගවන්තං එතදච්චොව:

සාධු බො මෙ භනෙත භගවා සංඛින්නෙත ධම්මං දෙසෙත්තු, යමහං භගවතො ධම්මං සුත්වා එකො ට්‍රිපකට්ඨො අප්පමනෙත්වා ආනාපී පභිතතෙත්වා විහරෙය්‍යන්ති.

එත්ථදුති මාලුඛකාපුත්ත කිං දහරෙ වක්ඛාම, යත්‍ර හි නාම තුං ජණෙණා ට්‍රිද්ධො මහලලකො තථාගතස්ස සංඛින්නෙත ඔවාදං යාවසීති.

“දෙසෙත්තු මෙ භනෙත භගවා සංඛින්නෙත ධම්මං, දෙසෙත්තු සුගතො සංඛින්නෙත ධම්මං, අප්පෙවනාමාහං භගවතො භාසිතස්ස අත්ථං ආජාතෙය්‍යං අප්පෙවනාමාහං භගවතො භාසිතස්ස දයාදෙ අස්සන්ති.”

වත්තාරෙමෙ මාලුඛකාපුත්ත තණ්හුප්පාද යත්ථ භික්ඛුතො තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති. කතමෙ වත්තාරො?

විචරතෙත්තු වා මාලුඛකාපුත්ත භික්ඛුතො තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති, පිණ්ඩපාතතෙත්තු වා මාලුඛකාපුත්ත භික්ඛුතො තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති, සෙතාසතතෙත්තු වා මාලුඛකාපුත්ත භික්ඛුතො තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති, ඉති භවාහවතෙත්තු වා මාලුඛකාපුත්ත භික්ඛුතො තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති.

ඉමෙ බො මාලුඛකාපුත්ත වත්තාරෙ තණ්හුප්පාද යත්ථ භික්ඛුතො තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති.

මහණෙනි, මේ ආයතීයන්ගේ පයෙහිමනාවෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ආතාමෙක් තෙමේ ජරාසංභාව ඇතිගේ ජරාසංභාවයෙහි ආදීතව දෑන ජරා රහිත අනුතතර වූ යොග්‍යෙම වූ නිව්‍යාණය සොයයි. තෙමේ ව්‍යාධිසංභාව ඇතිගේ ව්‍යාධිසංභාවයෙහි ආදීතව දෑන ව්‍යාධි රහිත අනුතතර වූ යොග්‍යෙම වූ නිව්‍යාණය සොයයි. තෙමේ මරණසංභාව ඇතිගේ මරණසංභාවයෙහි ආදීතව දෑන මරණ රහිත වූ අනුතතර වූ යොග්‍යෙම වූ නිව්‍යාණය සොයයි. තෙමේ සංකල්පයංභාව ඇතිගේ සංකල්පයංභාවයෙහි ආදීතව දෑන සංකල්පය රහිත වූ අනුතතර වූ යොග්‍යෙම වූ නිව්‍යාණය සොයයි.

මහණෙනි, මේ සතර ආයතීපයෙහිමනාවෝ යි.

4. 6. 3.

[සංග්‍රහවත්තු සූත්‍රය]

3. මහණෙනි, මේ සංග්‍රහවත්තු සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

දෑන ය, ප්‍රියවචන ය, අනිවර්තීය ය, සමානාත්මතා යි.

මහණෙනි, මොහු සතර සංග්‍රහ වත්තු යි.

4. 6. 4.

[මාලුකියාපුතන සූත්‍රය]

4. එකල්හි ආයුමත් මාලුකියාපුත මහතෙරහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුමත් මාලුකියාපුත මහතෙරහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ යම් දහමක් අසා එකාකි වූයෙම් ගණසංගණිකායෙන් වෙන් වූයෙම් අප්‍රමන්ත වූයෙම් කෙලෙස් තවන වීර්‍ය ඇත්තෙම් ජීවිතනිරපෙක්‍ෂක වූයෙම් වෙසෙමි ද, වහන්ස, ආයාචනා කරමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැකෙවින් එබඳු දහමක් දෙසන සේක්වා යනුයි.

මාලුකියාපුතය, යම් ගෙයෙකින් තෝ දිරායෙහි වයොවාදා වූයෙහි මහලු වූයෙහි සැකෙවින් තථාගතයන්ගේ අවවාදය යදනෙහි ද, තෙල අවවාද දෑනෙහි ලා දැන් තරුණ යොගාවචරයකට කුමක් කියමෝ ද,

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට සැකෙවින් දහම් දෙසන සේක්වා! සුගතයන් වහන්සේ සැකෙවින් දහම් දෙසන සේක්වා. මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ තෙපුලෙහි අරුත් දැනගනිමි නම් මැනව, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ තෙපුලට දයාද වන්නෙමි නම් මැනව.

මාලුකියාපුතය, මහණහට යම් අරමුණෙක උපදනා තෘෂ්ණාව උපදිති වේ ද, මේ තෘෂ්ණාවපාදයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මාලුකියාපුතය, මහණහට විචරහෙතුයෙන් හෝ උපදනා තෘෂ්ණායෙක් උපදී. මාලුකියාපුතය, මහණහට පිණිසාතහෙතුයෙන් හෝ උපදනා තෘෂ්ණායෙක් උපදී. මාලුකියාපුතය, මහණහට සියතාසතහෙතුයෙන් හෝ උපදනා තෘෂ්ණායෙක් උපදී. මාලුකියාපුතය, මහණහට ඉති භවාභව-හෙතුයෙන් හෝ උපදනා තෘෂ්ණායෙක් උපදී.

මාලුකියාපුතය, මහණහට යම් අරමුණෙක උපදනා තෘෂ්ණාව උපදිති වේ ද, මේ සතර ඒ තෘෂ්ණාත්පාදයෝ යි.

යතො බො මාලුඛකාපුත්ත භික්ඛුතො තණ්හා පතිණා හොති,
උච්ඡින්නමුලා තාලාවඤ්ඤා අනභාවකතා ආයතිං අනුසාදබ්බමා. අයං
වුට්ඨති මාලුඛකාපුත්ත භික්ඛු අවෙජ්චිජ් තණ්හං, වාචනනයි සංයොජනං,
සමමාමානාභිසමයා අනතමකාසි දුක්ඛස්සාති.

අථ බො ආයසමා මාලුඛකාපුත්තො භගවතා ඉමිනා ඔවාදෙන
ඔවදිතො උට්ඨායාසනා භගවතනං අභිවාදෙනා පදකම්මිණං කථා පකකාමි.
අථ බො ආයසමා මාලුඛකාපුත්තො එකො වුපකට්ඨා අපමතෙනා ආනාපි
පතිතතෙනා විහරතෙනා න චිරස්සෙව යස්සජාය කුලපුත්තා සමමදෙව
අභාරසමා අනභාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං
දිට්ඨෙව බමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහාසි. බිණ්ණා ජාති,
වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තනායාති අබ්භඤ්ඤාසි.

අඤ්ඤාතරෙ ව පනායසමා මාලුඛකාපුත්තො අරහතං අහොසිති.

4 6 5.

[කුලපුත්තං]

5. යාති කාති වි භික්ඛවෙ කුලාති හොගෙසු මහනන්තං¹ පත්තාති
න චිරට්ඨිතිකාති භවන්ති, සබ්බාති තාති චතුති යාතෙහි, එතෙසං වා
අඤ්ඤාතරෙන. කතමෙහි චතුති?

නට්ඨං න ගවෙසන්ති, ජිණ්ණං න පටිසම්බරෙන්නති, අපරිමිතපාන-
හොජනා හොන්ති, දුස්සීලං ඉන්ධං වා පුරිසං වා ආබිපච්චෙව ධූපෙනති

යාති කාති වි භික්ඛවෙ කුලාති හොගෙසු මහනන්තං පත්තාති
න චිරට්ඨිතිකාති භවන්ති, සබ්බාති තාති ඉමෙහි චතුති යාතෙහි, එතෙසං වා
අඤ්ඤාතරෙන.

යාති කාති වි භික්ඛවෙ කුලාති හොගෙසු මහනන්තං පත්තාති
චිරට්ඨිතිකාති භවන්ති, සබ්බාති තාති චතුති යාතෙහි, එතෙසං වා
අඤ්ඤාතරෙන. කතමෙහි චතුති?

නට්ඨං ගවෙසන්ති, ජිණ්ණං පටිසම්බරෙන්නති, පරිමිතපානහොජනා
හොන්ති, සීලවන්තං ඉන්ධං වා පුරිසං වා ආබිපච්චෙව ධූපෙනති

යාති කාති වි භික්ඛවෙ කුලාති හොගෙසු මහනන්තං පත්තාති
චිරට්ඨිතිකාති භවන්ති, සබ්බාති තාති ඉමෙහි චතුති යාතෙහි, එතෙසං වා
අඤ්ඤාතරෙනාති.

1. මහනතං - මජ්ඣං.

මාලුකාපුත්‍රයා, යම් කලෙක මහණහට තෘණාව ප්‍රතිණ වේ ද, මුලුසුන් වේ ද, මහකවණින නාලයක් සෙයින් අවසාන බවට පමුණුවන ලද ද, පුත පුතා කප්‍ර අභාවය ඇද්ද, මතුයෙහි අනුත්පාද සවභාවය ඇද්ද, මාලුකාපුත්‍රය, මේ මහණ තෘණා සිද්ධිය යි සංයෝජනා පෙරළාලිය යි මොනොවට මානසාගේ ප්‍රභාණාභිසමයයෙන් දුක් කෙළවර කෙළේ ය යි කියනු ලැබේ.

එක්කිති ආයුෂමත් මාලුකාපුත්‍ර මහතෙරහු භාගාවතුන් වහන්සේ විසින් මේ අවවාදයෙන් අවවාද කරණ ලද්දහු හුන්සෙන් නැගී භාගාවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට ගියහ. එක්කිති ආයුෂමත් මාලුකාපුත්‍ර මහතෙර එකාකී වූයේ ගණසඛගණිකායෙන් වෙන් වූයේ අප්‍රමාදන වූයේ කෙලෙස් තවන වාර ඇත්තේ නිවනට ගිය සිත් ඇතියේ වෙසෙමින් මද කලෙකින් යම් අතීත්තයක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද් ද, මාගීබ්‍රහ්මවයඝීය කෙළවර කොට ඇති ඒ අතීත්තය වහිමාන භවයෙහි ම තමා විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ විසි. ජාතිය සමීණ විය. බබ්බර වැස නිමවින. සතර මග කිස කරණ ලදි. මේ අතීත්තය පිණිස අත් දූයෙක් නැති යි දන්හ

ආයුෂමත් මාලුකාපුත්‍ර මහතෙරහු රහතුන් කෙරෙහි එක්තරා කෙනෙක් ද වූහ.

4. 6 5.

[කුල සූත්‍රය]

5. මහණෙනි, භොගයෙහි මහත්තියට පැමිණි යම් කිසි කුලයෝ ඇත් ද, එ හැම කුලයෝ සතර කරුණෙනින් හෝ සතර කරුණු අතුරෙන් අත්‍යතරයෙකින් හෝ විරසායී නො වෙත්. කවර සතර කරුණෙන යත්:

තට දෑ සොයත්. දිරු දෑ පිළිසකර නො කෙරෙත්. පරිමාණ රහිත පානභෝජන වළඳනාහු වෙත්. සිල් නැති සත්‍රියක හෝ පුරුෂයකු හෝ භාණ්ඩාගාරික භාවයෙහි තබත්.

මහණෙනි, භොගයෙහි මහත්තියට පැමිණි යම් කිසි කුලයෝ ඇත් ද, එ හැම කුලයෝ මේ සතර කරුණින් හෝ මේ සතර කරුණු අතුරෙන් අත්‍යතරයෙකින් හෝ විරසායී නො වෙත්.

මහණෙනි, භොගයෙහි මහත්තියට පැමිණි යම් කිසි කුලයෝ ඇත් ද, එ හැම කුලයෝ සතර කරුණින් හෝ සතර කරුණු අතුරින් අත්‍යතරයෙකින් හෝ විරසායී වෙත්. කවර සතර කරුණෙන යත්:

තට දෑ සොයත්. දිරු දෑ පිළිසකර කෙරෙත්. පරිමාණ සහිත පාන භෝජන වළඳනාහු වෙත්. සිල් ඇති සත්‍රියක හෝ පුරුෂයකු හෝ අභිපති-භාවයෙහි තබත්.

මහණෙනි, භොගයෙහි මහත්තියට පැමිණි යම් කිසි කුලයෝ ඇත් ද, එ හැම කුලයෝ මේ සතර කරුණින් හෝ මේ සතර කරුණු අතුරින් අත්‍යතරයෙකින් හෝ විරසායී වෙත්.

4. 6. 6.

[පඨම ආජානියසුත්තං]

6. වතුනි භික්කවෙ අබ්බෙහති සමන්තාගතො රඤ්ඤෙ භද්‍රො අස්සා-ජානීයො රාජාරහො හොති රාජභොග්ගො. රඤ්ඤෙ අභිගනොච්ච සංඛං ගච්ඡති. කතමෙති වතුනි?

ඉධ භික්කවෙ රඤ්ඤෙ භද්‍රො අස්සාජානීයො වණ්ණසම්පන්නො ව හොති, බලසම්පන්නො ව, ජවසම්පන්නො ව, ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව.

ඉමෙති බො භික්කවෙ වතුනි අබ්බෙහති සමන්තාගතො රඤ්ඤෙ භද්‍රො අස්සාජානීයො රාජාරහො හොති රාජභොග්ගො. රඤ්ඤෙ අභිගනොච්ච සංඛං ගච්ඡති.

එවමෙව බො භික්කවෙ වතුනි ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු ආනුනෙය්‍යො හොති -පෙ- [පානුණේය්‍යො -පෙ- දකඛිණේය්‍යො පෙ- අඤ්ජලිකරණීයො -පෙ-] අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්ස. කතමෙති වතුනි?

ඉධ භික්කවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො ව හොති, බලසම්පන්නො ව, ජවසම්පන්නො ව, ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව.

කථංඤ්ච භික්කවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො හොති? ඉධ භික්කවෙ භික්ඛු සීලො, හොති -පෙ- සමාද්‍ය සික්කති සික්කාපදෙසු. එවං බො භික්කවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො හොති.

කථංඤ්ච භික්කවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති? ඉධ භික්කවෙ භික්ඛු ආරද්ධවිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහාණං, කුසලානං ධම්මානං උපසම්පද්‍යං, ථාමො දළහපරික්කමො අනික්ඛිත්තධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. එවං බො භික්කවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති.

කථංඤ්ච භික්කවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති? ඉධ භික්කවෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛසම්මුදයොති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධොති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්‍ය නියථාභූතං පජානාති. එවං බො භික්කවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති.

කථංඤ්ච භික්කවෙ භික්ඛු ආරොහපරිණාහසම්පන්නො හොති? ඉධ භික්කවෙ භික්ඛු ලාභී හොති විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චය හෙසජ්ජ-පරික්ඛාදානං. එවං බො භික්කවෙ භික්ඛු ආරොහපරිණාහසම්පන්නො හොති. ඉමෙති බො භික්කවෙ වතුනි ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු ආනුනෙය්‍යො හොති -පෙ- [පානුණේය්‍යො -පෙ- දකඛිණේය්‍යො -පෙ- අඤ්ජලිකරණීයො] -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්සාති.

4. 6. 7.

[දුතිය ආජානිය සුත්තං]

7. වතුනි භික්කවෙ අබ්බෙහති සමන්තාගතො රඤ්ඤෙ භද්‍රො අස්සා-ජානීයො රාජාරහො හොති රාජභොග්ගො. රඤ්ඤෙ අභිගනොච්ච සංඛං ගච්ඡති. කතමෙති වතුනි?

4. 6. 6.

[ප්‍රථම ආජාතිය සූත්‍රය]

6. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූ රජසතු හඳු අශ්වාජාතිය රාජාභී වෙයි. රජු විසින් වළඳ කළයුතු වෙයි. රජුගේ අවයවයෙකැ යි ගණනට යෙයි. කවර සතර කරුණින යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව රජකිහිගේ හඳු අශ්වාජාතියයෙක් වණිසම්පන්නත් වේ ද, බලසම්පන්නත් වේ ද, ජවසම්පන්නත් වේ ද, ආරොහපරිණාහ සම්පන්නත් වේ ද, මහණෙනි, මේ සතර කරුණෙන් සමන්විත වූ රජසතු හඳු අශ්වාජාතිය රාජාභී වෙයි. රජු විසින් වළඳ කළයුතු වෙයි. රජුගේ අවයවයෙකැ යි ගණනට යෙයි.

මහණෙනි, එ පරිදි ම සතර ධර්මයෙකින් සමන්විත වූ මහණ ආහුකාභී වෙයි. ප්‍රාසුණාභී වෙයි. දන්තණාභී වෙයි. අක්ඛ්‍යාලිකරණාභී වෙයි. ලොකයට අනුතර පුණ්‍යසෛත්‍ර වෙයි. කවර සතර ධර්මයෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ වණිසම්පන්න ද වෙයි. බලසම්පන්න ද වෙයි. ජවසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න ද වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ වණිසම්පන්න වේ ද? මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ... සිකපදයෙහි සමාදන් ව ගෙන හික්මෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වණිසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ බලසම්පන්න වේ ද? මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ අකුසල් දහම් ප්‍රහාණය පිණිස කුසල් දහම් රැස් කිරීම පිණිස ආරමුඛ වැර ඇත්තේ ථාමයෙන් යුක්ත වූයේ දැඩි පැරකුම් ඇතියේ කුසල්දහම්හි බහා නොතැබූ විටීධුර ඇත්තේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ බලසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ජවසම්පන්න වේ ද? මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ මේ දූඛය යි තත් වූ පරිදි දනී. මේ දූඛසමුදය යි ... මේ දූඛනිරෝධය යි ... මේ දූඛ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදය යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ජවසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ ආරොහපරිණාහයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ සිවුරු පිඩුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර ලබන්නෙක් වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ආරොහ පරිණාහ සම්පන්න වූයේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර ධර්මයෙන් සමන්විත වූ මහණ ආහුතෙය්‍ය වෙයි... ලොකයට අනුතර පුණ්‍යසෛත්‍ර වෙයි.

4 6 7.

[දෙවැනි ආජාතිය සූත්‍රය]

7. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූ රජසතු හඳු අශ්වාජාතිය රාජාභී වෙයි. රජු විසින් වළඳ කළයුතු වෙයි. රජුගේ අවයවයෙකැ යි ගණනට යේ. කවර සතර කරුණින යත්:

ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤ භද්දො අසාපානියො වණ්ණසම්පන්නො ව
හොති, බලසම්පන්නො ව, ජවසම්පන්නො ව, අරොහපරිණාහසම්පන්නො ව.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ වතුහි අබ්බෙහි සමන්තාගතො රඤ්ඤ භද්දො
අසාපානියො රුජාරහො හොති රුජහොග්ගො. රඤ්ඤ අබ්බෙනෙව
සබ්බං ගවජ්ඤි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු
ආනුතෙය්‍යො හොති, [පානුණේය්‍යො-දකඛිණේය්‍යො-අඤ්ඤිකරණීයො]
-පෙ- අනුතරං පුඤ්ඤකෙඛතං ලොකස්සා. කතමෙහි වතුහි?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො ව හොති, බලසම්පන්නො ව,
ජවසම්පන්නො ව, අරොහපරිණාහසම්පන්නො ව.

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු
සීලවා හොති -පෙ- සමාදාය සිකති සිකතිපදෙසු එවං ඛො භික්ඛවෙ
භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු
ආරද්ධවිරියො විහරති. ථාමවා දළහපරකකමො අතිකම්පනධුරො කුසලෙසු
ධම්මෙසු. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු
ආසවානං බයා -පෙ- සච්ඡිකම්පා උපසම්පජ්ඡ විහරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ
භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අරොහපරිණාහසම්පන්නො හොති? ඉධ
භික්ඛවෙ භික්ඛු ලාභී හොති විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනතිලාතපච්චය-
හෙසජ්ජපරිකාරාදානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරොහපරිණාහසම්පන්නො
හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු ආනුතෙය්‍යො
හොති, [පානුණේය්‍යො-දකඛිණේය්‍යො-අඤ්ඤිකරණීයො] -පෙ- අනුතරං
පුඤ්ඤකෙඛතං ලොකස්සාති.

4. 6. 8.

[බලසුතං]

8. වත්තාරමාහි භික්ඛවෙ බලාහි. කතමාහි වත්තාරි?

විරියබලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං. ඉමාහි ඛො භික්ඛවෙ
වත්තාරි බලාහිති.

4 6 9

[අරඤ්ඤසෙනාසන සුතං]

9 වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු නාලං අරඤ්ඤ
චතප්පාහි පන්තාහි සෙනාසනාහි පටිසෙව්තුං. කතමෙහි වතුහි?

මහණෙනි, මේ ලොව රජසතු හදු අශ්වාඡානීය වණීසම්පන්න ද වෙයි. බලසම්පන්න ද වෙයි. ජවසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න ද වෙයි

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් යුත් රාජකීය හදු අශ්වාඡානීය තෙමේ රාජාභී ද වෙයි රාජභොග්‍ය ද වෙයි. රජුගේ අවයවයෙකැ යි ගණනට යෙයි.

මහණෙනි, එ පරිදි ම සතර කරුණෙකින් යුක්ත වූ මහණ ආහුතෙය්‍ය වෙයි. පාහුතෙය්‍ය වෙයි. දකිකිණෙය්‍ය වෙයි. අඤ්ඤාපිකරණීය වෙයි. ලොකයට අනුනතර පුණ්‍යසෞත්‍ර වෙයි. කවර සතර කරුණින් යත්:

මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණ වණීසම්පන්න ද වෙයි. බලසම්පන්න ද වෙයි. ජවසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ වණීසම්පන්න වේ ද? මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණ සිල් ඇත්තේ වේ ද ... සිකපදයන් සමාදන් ව ගෙන තික්මේ ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ වණීසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ බලසම්පන්න වේ ද? මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණ රුකල වැර ඇත්තේ බලවත් වූයේ දෘඪපරාක්‍රම ඇත්තේ කුසල්දහම්හි බහා නොහැඩූ ධුර ඇත්තේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මහණ මෙසේ බලසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ජවසම්පන්න වේ ද? මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණ ආප්‍රවක්‍ෂයයෙන් ... සාක්‍ෂාත් කොට එයට පැමිණ වෙසෙයි. මහණෙනි, මහණ මෙසේ ජවසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ආරොහපරිණාහසම්පන්න වේ ද? මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර ලබන්නේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ආරොහ-පරිණාහසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත මහණ ආහුතෙය්‍ය වෙයි පාහුතෙය්‍ය වෙයි. දකිකිණෙය්‍ය වෙයි. අඤ්ඤාපිකරණීය වෙයි. ලොකයට අනුනතර පුණ්‍යසෞත්‍ර වෙයි.

4. 6. 8.

[බලසුත්‍රය]

8. මහණෙනි, මේ සතර බලකෙනෙහි. කවර සතර දෙනෙකු යත්:

වීථිබල ය, සමාතිබල ය, සමාධිබල ය, ප්‍රඥබල යි. මහණෙනි, මේ බල සතර යි.

4. 6. 9.

[අරඤ්ඤාසෙතාසන සුත්‍රය]

9. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත මහණ අරණ සෙනසුන ද, මිනිස්සතර ඉක්ම වූ වතසෙනසුන් ද, අරණෙහි ඉතා දුරසෙනසුන් ද, සෙවීමට නොතිසි වෙයි. කවර සතරෙකින් යත්:

කාමචිතකෙකත, ව්‍යාපාදචිතකෙකත, විනිංසාචිතකෙකත, දුප්පඤ්ඤා හොති ජලො ඵලමුගො.

ඉමෙති ඛො භික්කවෙ චතුති ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු තාලං අරඤ්ඤා වතපජාති පනනාති සෙනාසනාති පටිසෙවිතුනති.

චතුති භික්කවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු අලං අරඤ්ඤා වතපජාති පනනාති සෙනාසනාති පටිසෙවිතුං. කතමෙති චතුති?

තෙකම්මචිතකෙකත, අව්‍යාපාදචිතකෙකත, අවිනිංසාචිතකෙකත, පඤ්ඤා හොති අජලො අනෙලමුගො.

ඉමෙති ඛො භික්කවෙ චතුති ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු අලං අරඤ්ඤා වතපජාති පනනාති සෙනාසනාති පටිසෙවිතුනති.

4. 6. 10

[සාවජේ - අනවජේ සුත්තං]

10. චතුති භික්කවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො අව්‍යතො අසප්පරිසො ඛතං උපහතං අත්තාතං පරිහරති. සාවජේ ච හොති සානුවජේ විඤ්ඤානං. ඛන්තං ච අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙති චතුති?

සාවජේත කායකම්මෙත, සාවජේත වචිකම්මෙත, සාවජේත මනොකම්මෙත, සාවජ්‍යාය දිට්ඨියා.

ඉමෙති ඛො භික්කවෙ චතුති ධම්මෙති සමන්තාගතො බාලො අව්‍යතො අසප්පරිසො ඛතං උපහතං අත්තාතං පරිහරති. සාවජේ ච හොති සානුවජේ විඤ්ඤානං. ඛන්තං ච අපුඤ්ඤං පසවති.

චතුති භික්කවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො ව්‍යතො සප්පරිසො අකඛතං අනුපහතං අත්තාතං පරිහරති. අනවජේ ච හොති අනනුවජේ විඤ්ඤානං. ඛන්තං ච පුඤ්ඤං පසවති. කතමෙති චතුති?

අනවජේත කායකම්මෙත, අනවජේත වචිකම්මෙත, අනවජේත මනොකම්මෙත, අනවජ්‍යාය දිට්ඨියා.

ඉමෙති ඛො භික්කවෙ චතුති ධම්මෙති සමන්තාගතො පණ්ඩිතො ව්‍යතො සප්පරිසො අකඛතං අනුපහතං අත්තාතං පරිහරති. අනවජේ ච හොති අනනුවජේ විඤ්ඤානං. ඛන්තං ච පුඤ්ඤං පසවති.

අභිඤ්ඤාචගෙගා ජට්ඨො.*

* තසසුද්දානං:-

අභිඤ්ඤා පරියෙසනා සංඛතං මාලුඛකාප්පතො
කුලං ථෙව ච ආජාතියා බලං අරඤ්ඤාකමමුනාති. - මජ්ඣං.

කාමවිතකීයෙන් යුක්ත වූයේ වේ. ව්‍යාපාදවිතකීයෙන් යුක්ත වූයේ වේ. විහිංසාවිතකීයෙන් යුක්ත වූයේ වේ. ජඩ වූයේ වහනොලූ වූයේ දුෂ්ප්‍රාඥ ද වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූ මහණ අරණසෙනසුන ද මිනිස්සුන්ගේ ඉක්ම වූ වතසෙනසුන් ද අරණෙහි ඉතා දුරසෙනසුන් ද සෙවීමට නො, නිසි වෙයි.

මහණෙනි, කරුණු සතරෙකින් සමන්විත මහණ අරණසෙනසුන ද මිනිස්සුන්ගේ ඉක්ම වූ වතසෙනසුන් ද අරණෙහි ඉතා දුර සෙනසුන් ද සෙවීමට නිසි වෙයි. කවර සතර කරුණෙන යත්:

තෛෂ්ක්‍රමාවිතකීයෙන් යුක්ත වූයේ වේ. අව්‍යාපාදවිතකීයෙන් යුක්ත වූයේ වේ. අවිහිංසාවිතකීයෙන් යුක්ත වූයේ වේ. ජඩ නොවූයේ වහනොලූ නොවූයේ පැණැතියේ ද වේ.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත මහණ අරණසෙනසුන් ද මිනිස්සුන්ගේ ඉක්ම වූ වතසෙනසුන් ද අරණෙහි ඉතා දුරසෙනසුන් ද සෙවීමට නිසි වෙයි.

4. 6 10

[සාවද්‍ය - අනවද්‍ය සූත්‍රය]

10. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූ බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අසන්පුරුෂ ගුණ විසින් සාරා දූමු ගුණ විසින් තට ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. සාවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැත්තන් විසින් උපවාද කටයුතු වූයේ බොහෝ පටි ද රැස් කෙරෙයි. කවර සතරෙකින යත්:

සාවද්‍ය වූ කායකමයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. සාවද්‍ය වූ වාක්කමයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. සාවද්‍ය වූ මනාකමයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. සාවද්‍ය වූ දෘෂ්ටියෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූ බාල අව්‍යක්ත අසන්පුරුෂ ගුණ විසින් සාරා දූමු ගුණ විසින් තට ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. සාවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැත්තන් විසින් උපවාද කටයුතු වූයේ බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූ පණ්ඩිත ව්‍යක්ත සන්පුරුෂ ගුණ විසින් සාරා දූමු ගුණ විසින් තොතට ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. තීරවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නොකටයුත්තේ බොහෝ පිත් ද රැස් කෙරෙයි. කවර සතර කරුණෙකින යත්:

අනවද්‍ය වූ කායකමයෙන් යුක්ත වූයේ වේ. අනවද්‍ය වූ වාක්කමයෙන් යුක්ත වූයේ වේ. අනවද්‍ය වූ මනාකමයෙන් යුක්ත වූයේ වේ. අනවද්‍ය වූ දෘෂ්ටියෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූ පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ සන්පුරුෂ ගුණ විසින් සාරා දූමු ගුණ විසින් තොතට වූ ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. අනවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නොකටයුත්තේ බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙයි.

අභිඤ්චනීය සමාදානී යි.

7. කමමපථවගෙහා

4. 7. 1.

[පාණාතිපාතසූතං]

[සාවජ්ඣනිදානං]

1. වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං නිරයෙ. කතමෙහි වතුහි?

අතතතා ව පාණාතිපාතී හොති, පරඤ්ච පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති, පාණාතිපාතෙ ව සමනුඤ්ඤෙ භොති, පාණාතිපාතස්ස ව වණණං භාසති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං නිරයෙ.

වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං සග්ගෙහ. කතමෙහි වතුහි?

අතතතා ව පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච පාණාතිපාතා වෙරමණියා සමාදපෙති, පාණාතිපාතා වෙරමණියා ව සමනුඤ්ඤෙ භොති, පාණාතිපාතා වෙරමණියා ව වණණං භාසති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං සග්ගෙහි.

4. 7. 2

[අදිනනාදානසූතං]

2. වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං නිරයෙ. කතමෙහි වතුහි?

අතතතා ව අදිනනාදානී භොති, පරඤ්ච අදිනනාදානෙ සමාදපෙති, අදිනනාදානෙ ව සමනුඤ්ඤෙ භොති, අදිනනාදානස්ස ව වණණං භාසති. ඉමෙහි ඛො -පෙ- [යථාභතං නිකඛිතො ඵලං නිරයෙ.]

[වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ව අදිනනාදානා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච අදිනනාදානා වෙරමණියා සමාදපෙති, අදිනනාදානා වෙරමණියා ව සමනුඤ්ඤෙ භොති, අදිනනාදානා වෙරමණියා ව වණණං භාසති. ඉමෙහි ඛො -පෙ- [යථාභතං නිකඛිතො ඵලං සග්ගෙහි.]

7. කම්පට් චග්ගි

4. 7. 1.

[පාණාතිපාත සූත්‍රය]

[සැවැත්නිදහසි]

1. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තැබුයේ යම්සේ වේ ද, එ පරිදි තීරයෙහි වේ. කවර සතර කරුණිත යත්:

තෙමේන් පණ්ණිවං කරන්නේ වෙයි. මෙරමාන් පණ්ණිවංයෙහි සමාදන් කරවයි. පණ්ණිවංයෙහි ද අනුදන්තේන් වෙයි. පණ්ණිවං පිළිබඳ ගුණ කියන්නේන් වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූයේ ගෙන වුත් බහා තැබුයේ යම්සේ වේ ද, එ පරිදි තීරයෙහි වේ.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙන වුත් බහා තැබුයේ යම්සේ ද, එපරිදි සවගීයෙහි වේ. කවර සතර කරුණිත යත්:

තෙමේන් පණ්ණිවංයෙන් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමාන් පණ්ණිවංයෙන් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. පණ්ණිවංයෙන් දුරු වීමෙහි අනුදන්තේන් වෙයි. පණ්ණිවංයෙන් දුරු වීම පිළිබඳ ගුණ කියන්නේන් වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තැබුයේ යම්සේ ද, එසෙයින් සවගීයෙහි වේ.

4. 7. 2

[අභිනාදන සූත්‍රය]

2. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තැබුයේ යම්සේ වේ ද, එපරිදි තීරයෙහි වේ. කවර සතර කරුණිත යත්:

තෙමේන් අභිනාදන් ගන්නේ වෙයි, මෙරමාන් අභිනාදනෙහි සමාදන් කරවයි. අභිනාදනෙහි ද අනුදන්තේ වෙයි. අභිනාදන පිළිබඳ ගුණ කියන්නේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙන වුත් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එ පරිදි තීරයෙහි වේ.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ...]

තෙමේන් අභිනාදනින් දුරුවූයේ වෙයි, මෙරමාන් අභිනාදනින් දුරු-වීමෙහි සමාදන් කරවයි. අභිනාදනින් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේන් වෙයි. අභිනාදනින් දුරුවීම පිළිබඳ ගුණ කියයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙන වුත් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එ පරිදි සවගීයෙහි වේ.]

4. 7. 3.

[කාමමිච්ඡාවාරග්ගතං]

3. [වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අත්තනා ච කාමෙසු මිච්ඡාවාරී හොති, පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාවාරෙ සමාදපෙති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරෙ ච සමනුඤ්ඤා හොති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරස්ස ච වණණං භාසති. ඉමෙහි බො -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං තිරයෙ.]

[වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අත්තනා ච කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාවාරා වෙරමණියා සමාදපෙති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා වෙරමණියා ච සමනුඤ්ඤා හොති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා වෙරමණියා ච වණණං භාසති. ඉමෙහි බො -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං සගෙහති.]

4. 7. 4.

[මුසාවාදසුත්තං]

4. [වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අත්තනා ච මුසාවාදී හොති, පරඤ්ච මුසාවාදෙ සමාදපෙති, මුසාවාදෙ ච සමනුඤ්ඤා හොති, මුසාවාදස්ස ච වණණං භාසති. ඉමෙහි බො -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං තිරයෙ.]

[වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අත්තනා ච මුසාවාද පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ච මුසාවාද වෙරමණියා සමාදපෙති, මුසාවාද වෙරමණියා ච සමනුඤ්ඤා හොති, මුසාවාද වෙරමණියා ච වණණං භාසති. ඉමෙහි බො -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං සගෙහති.]

4. 7. 5.

[පිසුණාවාසාසුත්තං]

5. [වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අත්තනා ච පිසුණාවාසො හොති, පරඤ්ච පිසුණාවාසාය සමාදපෙති, පිසුණාවාසාය ච සමනුඤ්ඤා හොති, පිසුණාවාසාය ච වණණං භාසති. ඉමෙහි බො -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං තිරයෙ.]

[වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අත්තනා ච පිසුණාවාසා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ච පිසුණාවාසාය වෙරමණියා සමාදපෙති, පිසුණාවාසා වෙරමණියා ච සමනුඤ්ඤා හොති, පිසුණාවාසා වෙරමණියා ච වණණං භාසති. ඉමෙහි බො -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං සගෙහති.]

4. 7. 3.

[කාමමිච්ඡාවාර සූත්‍රය]

3. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේත් කාමයෙහි මිසභසර ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් කාමයෙහි මිසභසරෙහි සමාදන් කරවයි. කාමයෙහි මිසභසරෙහි අනුදන්තේත් වෙයි කාමයෙහි මිසභසර පිළිබඳ ගුණ කියන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙනෙවුන් බහා තැබූයේ යම් සේ ද, එපරිදි තීරයෙහි වේ.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ]

තෙමේත් කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාත් කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේත් වෙයි. කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවීම පිළිබඳ ගුණ කියන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙනෙවුන් බහා තැබූයේ යම් සේ ද, එපරිදි සවගීයෙහි වේ.]

4. 7. 4.

[මුසාවාද සූත්‍රය]

4. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේත් මුසවා බණන්නේ වෙයි. මෙරමාත් මුසවායෙහි සමාදන් කරවයි. මුසවායෙහි අනුදන්තේත් වෙයි. මුසවා පිළිබඳ ගුණ කියන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙනෙවුන් බහා තැබූයේ යම් සේ ද, එපරිදි තීරයෙහි වේ.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේත් මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාත් මුසවායෙන් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. මුසවායෙන් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේත් වෙයි. මුසවායෙන් දුරුවීම පිළිබඳ ගුණ කියන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙනෙවුන් බහා තැබූයේ යම් සේ ද, එපරිදි සවගීයෙහි වේ.]

4. 7. 5

[පිසුණාවාමා සූත්‍රය]

5. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේත් පිසුනුබස් ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් පිසුනුබස්හි සමාදන් කරවයි. පිසුනුබස්හි අනුදන්තේත් වෙයි. පිසුනුබස් පිළිබඳ ගුණ කියන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙනෙවුන් බහා තැබූයේ යම් සේ ද, එපරිදි තීරයෙහි වේ.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේත් පිසුනුබසින් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාත් පිසුනුබසින් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. පිසුනුබසින් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේත් වෙයි. පිසුනුබසින් දුරුවීම පිළිබඳ ගුණ ද කියයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙනෙවුන් බහා තැබූයේ යම් සේ ද, එපරිදි සවගීයෙහි වේ.]

4 7. 6

[ඵරුසාවාචාසුතනං]

6. [වතුහි හිකකිවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ව ඵරුසාවාචො හොති, පරඤ්ච ඵරුසාවාචාය සමාදපෙති,
ඵරුසාවාචාය ව සමනුඤ්ඤාය හොති, ඵරුසාවාචාය ව වණණං භාසති.
ඉමෙහි බො -පෙ- [යථාහතං නිකඛිනෙනා එවං තිරයෙ.]

[වතුහි හිකකිවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ව ඵරුසාවාචාය පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ච ඵරුසාවාචාය
වෙරමණියා සමාදපෙති, ඵරුසාවාචාය වෙරමණියා ව සමනුඤ්ඤාය හොති,
ඵරුසාවාචා වෙරමණියා ව වණණං භාසති. ඉමෙහි බො -පෙ- [යථාහතං
නිකඛිනෙනා එවං සග්ගෙති.]

4 7. 7

[සම්ඵප්පලාපසුතනං]

7. [වතුහි හිකකිවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ව සම්ඵප්පලාපි හොති, පරඤ්ච සම්ඵප්පලාපෙ සමාදපෙති,
සම්ඵප්පලාපෙ ව සමනුඤ්ඤාය හොති, සම්ඵප්පලාපසු ව වණණං භාසති.
ඉමෙහි බො -පෙ- [යථාහතං නිකඛිනෙනා එවං තිරයෙ.]

[වතුහි හිකකිවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ව සම්ඵප්පලාපා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ච සම්ඵප්පලාපා
වෙරමණියා සමාදපෙති, සම්ඵප්පලාපා වෙරමණියා ව සමනුඤ්ඤාය හොති,
සම්ඵප්පලාපා වෙරමණියා ව වණණං භාසති. ඉමෙහි බො -පෙ- [යථාහතං
නිකඛිනෙනා එවං සග්ගෙති.]

4 7. 8.

[අභිජ්ඣාලුසුතනං]

8. [වතුහි හිකකිවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ව අභිජ්ඣාලු හොති, පරඤ්ච අභිජ්ඣාය සමාදපෙති,
අභිජ්ඣාය ව සමනුඤ්ඤාය හොති, අභිජ්ඣාය ව වණණං භාසති. ඉමෙහි
බො -පෙ- [යථාහතං නිකඛිනෙනා එවං තිරයෙ.]

[වතුහි හිකකිවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ව අභිජ්ඣාලු හොති, පරඤ්ච අභිජ්ඣාය සමාදපෙති,
අභිජ්ඣාය ව සමනුඤ්ඤාය හොති, අභිජ්ඣාය ව වණණං භාසති.
ඉමෙහි බො -පෙ- [යථාහතං නිකඛිනෙනා එවං සග්ගෙති.]

4. 7. 6.

[ඵරුසාවාසා සූත්‍රය]

6. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ .]

තෙමේත් පරොස්සන් ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් පරොස්සන්හි සමාදන් කරවයි. පරොස්සන්හි අනුදන්තේත් වෙයි. පරොස්සන් පිළිබඳ ගුණ ද කියයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි තීරයෙහි වේ.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ .]

තෙමේත් පරොස්සන්හි දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාත් පරොස්සන්හි දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. පරොස්සන්හි දුරුවීමෙහි අනුදන්තේත් වෙයි. පරොස්සන්හි දුරුවීම පිළිබඳ ගුණ ද කියයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි සවගීයෙහි වේ.]

4. 7. 7.

[සම්ප්ප්‍රලාප සූත්‍රය]

7. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ .]

තෙමේත් සම්ප්ප්‍රලාප ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් සම්ප්ප්‍රලාපයෙහි සමාදන් කරවයි. සම්ප්ප්‍රලාපයෙහි අනුදන්තේත් වෙයි. සම්ප්ප්‍රලාපය පිළිබඳ ගුණ ද කියයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි තීරයෙහි වේ.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ .]

තෙමේත් සම්ප්ප්‍රලාපයෙන් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාත් සම්ප්ප්‍රලාපයෙන් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. සම්ප්ප්‍රලාපයෙන් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේත් වෙයි. සම්ප්ප්‍රලාපයෙන් දුරුවීම පිළිබඳ ගුණත් කියයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි සවගීයෙහි වේ.]

4. 7. 8

[අභිධ්‍යාන සූත්‍රය]

8. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේත් අභිධ්‍යාන බහුල වෙයි. මෙරමාත් අභිධ්‍යානෙහි සමාදන් කරවයි. අභිධ්‍යානෙහි අනුදන්තේත් වෙයි. අභිධ්‍යාන පිළිබඳ ගුණ කියන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි තීරයෙහි වේ.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේත් අභිධ්‍යාන බහුල නොවූයේ වෙයි. මෙරමාත් අභිධ්‍යානෙහි සමාදන් කරවයි. අභිධ්‍යානෙහි අනුදන්තේත් වෙයි. අභිධ්‍යාන පිළිබඳ ගුණ කියන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි සවගීයෙහි වේ.]

4. 7. 9.

[බ්‍යාපනනවිනාසුතනං]

9. [වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ව බ්‍යාපනනවිනේතො හොති, පරඤ්ච ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති,
ව්‍යාපාදෙ ව සමනුඤ්ඤෙහි හොති, ව්‍යාපාදස්ස ව වණ්ණං භාසති. ඉමෙහි
බො -පෙ- [යථාභතං නිකඛිතො ඵලං තිරයෙ.]

[වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ව අබ්‍යාපනනවිනේතො හොති, පරඤ්ච අව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති,
අව්‍යාපාදෙ ව සමනුඤ්ඤෙහි හොති, අව්‍යාපාදස්ස ව වණ්ණං භාසති.
ඉමෙහි බො -පෙ- [යථාභතං නිකඛිතො ඵලං සගෙහි.]

4. 7. 10.

[මිච්ඡාදිට්ඨිසුතනං]

10 [වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ව මිච්ඡාදිට්ඨි හොති, පරඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති,
මිච්ඡාදිට්ඨියා ව සමනුඤ්ඤෙහි හොති, මිච්ඡාදිට්ඨියා ව වණ්ණං භාසති. ඉමෙහි
බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො [යථාභතං නිකඛිතො ඵලං
තිරයෙ.]

[වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ව සමමාදිට්ඨි හොති, පරඤ්ච සමමාදිට්ඨියා සමාදපෙති,
සමමාදිට්ඨියා ව සමනුඤ්ඤෙහි හොති, සමමාදිට්ඨියා ව වණ්ණං භාසති. ඉමෙහි
බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො [යථාභතං නිකඛිතො
ඵලං සගෙහි.]

4. 7. 9.

[ව්‍යාපනනවිත සූත්‍රය]

9. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේන් ව්‍යාපනන සිත් ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාන් ව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. ව්‍යාපාදයෙහි අනුදන්තේන් වෙයි. ව්‍යාපාදය පිළිබඳ ගුණන් කියයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදිම නිරයෙහි වේ.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේන් ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ වෙයි. මෙරමාන් අව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. අව්‍යාපාදයෙහි අනුදන්තේන් වෙයි. අව්‍යාපාදය පිළිබඳ ගුණන් කියයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි සවර්ගයෙහි වේ.]

4. 7. 10.

[මථාදිප්ති සූත්‍රය]

10 [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේන් මථාදිප්ති ඇතියේ වෙයි. මෙරමාන් මථාදිප්තියෙහි සමාදන් කරවයි. මථාදිප්තියෙහි අනුදන්තේන් වෙයි. මථාදිප්තිය පිළිබඳ ගුණන් කියයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූයේ ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි නිරයෙහි වේ.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේන් සමන්දිප්ති ඇතියේ වෙයි. මෙරමාන් සමන්දිප්තියෙහි සමාදන් කරවයි. සමන්දිප්තියෙහි අනුදන්තේන් වෙයි. සමන්දිප්තිය පිළිබඳ ගුණන් කියයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූයේ ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ වේ ද, එපරිදි සවර්ගයෙහි වේ.]

8. රාගාදිපෙය්‍යාලං

4. 8. 1

[වතුසනිපට්ඨානසූතනං]

[සාවනිනිදනං]

1. රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤය වතනාරො ධම්මා භාවෙනබ්බා. කතමෙ වතනාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣා දොමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣා දොමනස්සං.

රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤය ඉමෙ වතනාරො ධම්මා භාවෙනබ්බාති.

4. 8. 2.

[වතුසමමප්පධානසූතනං]

2. රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤය වතනාරො ධම්මා භාවෙනබ්බා. කතමෙ වතනාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පගග්ග්හාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභාණිය -පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං සිතියා අසමෙමාසාය භියොභාවාය වෙජුලාය භාවනාය පාරිජුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පගග්ග්හාති පදහති.

රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤය ඉමෙ වතනාරො ධම්මා භාවෙනබ්බාති.

4. 8. 3.

[වතුඤ්ඤිපාදසූතනං]

3. රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤය වතනාරො ධම්මා භාවෙනබ්බා. කතමෙ වතනාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසංකාරසමන්නාගනං ඉඤ්ඤිපාදං භාවෙති. විරියසමාධි-පෙ- චිත්තසමාධි -පෙ- චිත්තසමාධිපධානසංකාර-සමන්නාගනං ඉඤ්ඤිපාදං භාවෙති.

රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤය ඉමෙ වතනාරො ධම්මා භාවෙනබ්බාති.

8. රාගාදිපෙය්‍යාලය

4. 8. 1.

[චතුස්තිපට්ඨාන සූත්‍රය]

[සැවැත්තිදහයි]

1. මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ඤා පිණිස ධර්මයෝ සතර දෙනෙක් වැඩිය යුතුය. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ කෙලෙස් තවන වියදී ඇතිගේ නුවණින් දන්නේ සමාතිමත් වූයේ පඤ්චස්කන්ධලොකයෙහි අභිධ්‍යාදොමිතස්‍ය දුරු කොට කයෙහි කය නුවණින් දක්නේ වෙසෙයි. වෙදනායෙහි ... විතතයෙහි ... කෙලෙස් තවන වියදී ඇතිගේ නුවණින් දන්නේ සමාතිමත් වූයේ පඤ්චස්කන්ධලොකයෙහි අභිධ්‍යාදොමිතස්‍ය දුරු කොට ධර්මයෙහි ධර්මය නුවණින් දක්නේ වෙසෙයි.

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ඤා පිණිස මේ සතර ධර්මයෝ වැඩිය යුත්තාහ.

4. 8. 2.

[චතුස්මප්පට්ඨාන සූත්‍රය]

2. මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ඤා පිණිස ධර්මයෝ සතර දෙනෙක් වැඩිය යුත්තාහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ නූපත් ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ අනුත්පාදය පිණිස ඡන්දය උපදවයි ව්‍යායාම කෙරෙයි. විඝාරමා කෙරෙයි. සිත දැඩි කොට ගණ්‍යයි. ප්‍රධන්විච්ඡි කෙරෙයි. උපත් ලාමක අකුශල-ධර්මයන්ගේ ප්‍රනාණය පිණිස ... නූපත් කුශලධර්මයන්ගේ උත්පාදය පිණිස ... උපත් කුශලධර්මයන්ගේ ස්වතිය පිණිස සමෙමාජය නොවනු පිණිස භූයොභාවය පිණිස චෛපුලය පිණිස භාවනායෙන් පරිපූර්ණය පිණිස ඡන්දය දතවයි. ව්‍යායාම කෙරෙයි. විඝාරමා කෙරෙයි. සිත දැඩි කොට ගණ්‍යයි ප්‍රධන්විච්ඡි කෙරෙයි.

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ඤා පිණිස මේ සතර ධර්මයෝ භාවිතව්‍යයෝ යි.

4. 8. 3

[චතුර්ධිපාද සූත්‍රය]

3. මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ඤා පිණිස ධර්මයෝ සතර දෙනෙක් වැඩිය යුත්තාහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ ඡන්දසමාධි පූජික ප්‍රධන්විච්ඡි සංකර්‍ෂාන සංසකාරයෙන් සමකාගත සාද්ධිපාදය භවයි. විච්ඡිසමාධිපූජික ... විතත-සමාධිපූජික විමංසාසමාධිපූජික ප්‍රධන්විච්ඡි සංකර්‍ෂාන සංසකාරයෙන් සමකාගත සාද්ධිපාදය භවයි.

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ඤා පිණිස මේ සතර ධර්මයෝ භාවිතව්‍යයෝ යි.

[4. 8. 4.-30]

රාගස්ස භික්ඛවෙ පරිඤ්ඤාය [වත්තාරො ධම්මා භාවෙනබ්බා -පෙ-
රාගස්ස භික්ඛවෙ] පරිකම්භාය -පෙ- පභාණාය -පෙ- ඛයාය -පෙ-
වයාය -පෙ- විරුගාය -පෙ- නිරුධාය-පෙ-වාගාය-පෙ-පටිනිස්සග්ගාය -පෙ-
ඉමෙ වත්තාරො ධම්මා භාවෙනබ්බාති.

[4. 8 31 - 60]

දෛසස්ස [භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය වත්තාරො ධම්මා භාවෙනබ්බා -පෙ-]
දෛසස්ස භික්ඛවෙ පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරිකම්භාය -පෙ- පභාණාය -පෙ-
ඛයාය -පෙ- වයාය -පෙ- විරුගාය -පෙ- නිරුධාය -පෙ- වාගාය -පෙ-
පටිනිස්සග්ගාය -පෙ- ඉමෙ වත්තාරො ධම්මා භාවෙනබ්බාති

[4. 8. 61 - 480]

මොහස්ස භික්ඛවෙ -පෙ- කොධස්ස -පෙ- උපතාහස්ස -පෙ-
මකිස්ස -පෙ- පලාසස්ස -පෙ- ඉස්සාය -පෙ- මච්ඡරියස්ස -පෙ- මායාය -පෙ-
සාංඝේයාස්ස -පෙ- ඵම්භස්ස -පෙ- සාරම්භස්ස -පෙ- මාතස්ස -පෙ- මදස්ස -පෙ-
පමාදස්ස -පෙ- අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරිකම්භාය -පෙ-
පභාණාය -පෙ- ඛයාය -පෙ- වයාය -පෙ- විරුගාය -පෙ- නිරුධාය -පෙ-
වාගාය -පෙ- පටිනිස්සග්ගාය [වත්තාරො ධම්මා භාවෙනබ්බාති. කතමෙ
වත්තාරො? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි -පෙ- වෙදනාසු
වෙදනානුපස්සි -පෙ- විතෙත විතනානුපස්සි -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි
විහරති -පෙ- අකුසලානං ධම්මානං අනුපපාදාය -පෙ- පභාණාය -පෙ-
කුසලානං ධම්මානං උපපාදාය -පෙ- පාරිජුරියා ඡන්දං ජතෙති -පෙ- ඡන්ද-
සමාධිපඨානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං -පෙ- විරියසමාධි -පෙ-
විතතසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපඨානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං
භාවෙති. පමාදස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය -පෙ- පටිනිස්සග්ගාය ඉමෙ වත්තාරො
ධම්මා භාවෙනබ්බාති.

*ගුහාදිපෙයොලං නිබ්බිතං.

වතුකකං සමන්තං.

* රාගපදනො පට්ඨාය පමාදපදපරියන්තෙකසු සොලසසු පෙයොපලසු එකමෙකං අභිඤ්ඤාදි
දසති පදෙහි යොජ්ජන්වා, “වත්තාරො ධම්මා භාවෙනබ්බා”ති නිද්දිට්ඨි සනිපට්ඨාන සම්මිපපඨාන
ඉද්ධිපාදෙහි පවෙමකං සට්ඨානි සබ්බ සුත්තානි අසීත්තසිකච්ඡන්තාරී සත්තානි නොනති.

[4. 8. 4 - 30]

මහණෙනි, රාගයාගේ පරිඥ පිණිස ... ධර්මයෝ සතර දෙනෙක් වැඩිය යුක්තාහ. මහණෙනි, රාගයාගේ පරික්‍ෂය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්‍ෂය පිණිස ... ව්‍යය පිණිස ... විරාගය පිණිස ... නිරෝධය පිණිස ... ත්‍යාගය පිණිස ... ප්‍රතිනිසංගීය පිණිස ... මේ සතර ධර්මයෝ භාවිතව්‍යයෝ යි.

[4. 8. 31 - 60]

මහණෙනි, දොෂයාගේ අභිඥ පිණිස ධර්මයෝ සතර දෙනෙක් වැඩිය යුක්තාහ. මහණෙනි, දොෂයාගේ පරිඥා පිණිස ... පරික්‍ෂය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්‍ෂය පිණිස ... ව්‍යය පිණිස ... විරාගය පිණිස ... නිරෝධය පිණිස ... ත්‍යාගය පිණිස ... ප්‍රතිනිසංගීය පිණිස ... මේ සතර ධර්මයෝ වැඩිය යුක්තාහ.

[4. 8. 61 - 480]

මහණෙනි, මොහයාගේ ... ක්‍රොධයාගේ ... උපතාහයාගේ ... මකඛයාගේ ... පලාසයාගේ ... ඊෂ්ඨාවගේ ... මාත්ස්‍යයාගේ ... මායාවගේ සංභාවයාගේ ... ඝනමායාගේ ... සාරමායාගේ ... මානසාගේ ... මදයාගේ ... ප්‍රමාදයාගේ ... අභිඥ පිණිස ... පරිඥ පිණිස ... පරික්‍ෂය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්‍ෂය පිණිස ... ව්‍යය පිණිස ... විරාගය පිණිස ... නිරෝධය පිණිස ... ත්‍යාගය පිණිස ... ප්‍රතිනිසංගීය පිණිස ... ධර්මයෝ සතර දෙනෙක් වැඩිය යුක්තාහ. කවර සතර දෙනෙක යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් දක්නේ ... වෙදනාවන්හි වෙදනා නුවණින් දක්නේ ... ධර්මයන්හි ධර්ම නුවණින් දක්නේ වෙසෙයි ... අකුල ධර්මයන්ගේ අනුත්පාදය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... කුලධර්මයන්ගේ උත්පාදය පිණිස ... භාවනායෙන් පරිපූර්ණත්වය පිණිස ඡන්දය දනවයි ... ඡන්ද සමාධි ප්‍රධන්වීයා සමකාගත සාද්ධිපාදය ... වීයා සමාධි ... විතත සමාධි ... විමංසාසමාධි ප්‍රධන්වීයා සමකාගත සාද්ධිපාදය වෙයි. මහණෙනි, ප්‍රමාදයාගේ අභිඥා පිණිස ... ප්‍රතිනිසංගීය පිණිස ... මේ සතර ධර්මයෝ වැඩිය යුක්තාහ.

*රහාදි පෙඤාලය නිමි

චතුකක තිපාතය සමාපත යි.

* මෙහි රාග පදය පටන් ප්‍රමාද පදය අවසන් කොට ඇති සොළොස් පදයන්ට 'අභිඥ, පිණිස' ආදි දශපදයන් වෙත වෙත ම සම්බන්ධ කොට එක් එක් පදය 'ධර්මයෝ සතර දෙනෙක් වැඩිය යුක්තාහ' යි කී තබන් සහිපට්ඨාන, සමමුපට්ඨාන, ඉද්ධිපාද යන සූත්‍ර තුණ සමග යොදගත් කල සියලු සූත්‍ර සංඛ්‍යාව 480 කී රහාදි එක් එක් පෙඤාලයෙහි සූත්‍රයෝ තිස් දෙනෙකි.

ගාථාදීපා දානුකකමණිකා

පිටියබ්බකා

අ

අග්ගතො වෙ පසන්නානං	70
අග්ගස්ස දානං මෙධාපී	70
අග්ගස්මිං දානං දදන්තං	70
අග්ගෙ ධම්මෙ පසන්නානං	70
අජේළකා ව ගාවො ව	84
අජ්ඣිකතඤ්ච න ජානාති	134
අජ්ඣිකතඤ්ච පජානාති	134
අත්ථං සම්පවුරු හොන්ති	114, 116
අත්ථං සුඛං ඤාතාන	132
අත්ථං පරිවජේති	90
අත්ථිජ්ඣාලු විහරෙය්	60
අත්ථවජේත තුට්ඨස්ස	54
අතිච්චං අතිච්චතො දකචුං	102
අතිච්ච නිච්චසඤ්ඤාතො	102
අකුකාරෙන ඔත්ථා	104
අනෙත්ත අපි පානෙන	132
අප්පමතො අයං කලී	8
අප්පසුතොපි වෙ හොති	16
අපාදකෙහි මෙ මෙත්තං	136
අබ්බාපනො සදා සතො	64
අභිසංඛිතං නිරුරුමං	86
අවිජ්ජා නිවුතා පොසා	134
අවිනිවත්තා සක්කායං	68
අස්සමෙධං පුරිසමෙධං	84

ඉ

ඉති දෙවමනුස්සා ව	50
ඉති බුද්ධො අභිඤ්ඤාය	4
ඉති හෙත්තං නමස්සන්ති	50
ඉධ ධම්මං වරිත්තාන	114, 116

උ

උද්ධං තිරිසං අපාචිතං	30, 34
උපට්ඨිතා සීලවනො	130
උභො ව හොන්ති දුස්සීලා	112, 116
උභො සද්ධා වදඤ්ඤා ව	114, 116

පිටියබ්බකා

එ

එකංසව්වතං එකං	90
එතඤ්ච සලලං පටිගච්ච දිස්වා	52
එතමාදීනවං දිස්වා	20
එතං අනුස්සරං මච්චො	130
එතං හි යජමානස්ස	84
එතාදිසං යඤ්ඤාමනුස්සරන්තා	120
එතෙ ව සංඛග්ගා නාස්සු	66
එවං තරං අත්තද පානදවත්ථං	108
එවං යජ්ඣා මෙධාපී	86
එවං විහරමානාපි	80
එසබ්බිණ්ණස්වො බුද්ධො	50
එසමග්ගො මහනෙතභි	52
එස යො භගවා බුද්ධො	50

ඝ

කාමයොගෙන සංයුත්තා	24
කාමෙසනා භවෙසනා	82

කු

කුමමග්ගං පටිපනො සො	28
කුභා ථද්ධා ලපා සිඛති	54

කො

කොධමනබගරු හික්ඛු	92
------------------	----

ග

ගමනෙන න පත්තබ්බො	96, 98
------------------	--------

ගි

ගිහිසාමිච්චපට්ඨං	122
------------------	-----

ගු

ගුත්තං ථෙ තරමානානං	142
--------------------	-----

ව

වරං වා යදි වා නිට්ඨං	28
----------------------	----

පිටසබ්බකා

පිටසබ්බකා

චූතා පනනති පනිතා 6

චේ
වෙනො සමථසාමිචිං 30

ජ
ජන්ද දොසා හයා මොහා 36, 38

න
නඤ්ච සමමග්ගතා යඤ්ඤං 84
නණ්හා දුතියො පුරිසො 20
නතො හවෙ දුරන්තරං වදනති 98
නසමා හවෙ ලොකවිදු 96, 98
නසමා හි අත්ථකාමෙන 44
නසමා හි තෙ සපුරිසා පසංසියා 40
නසමා හි ධිරො ඉටුපට්ඨිතා සති 12
නසමා සද්ධාඤ්ච සීලඤ්ච 110

න
නාය අබමමචරියාය 10
නාය ධමමචරියාය 10
නාය නං පරිචරියාය 132

තෙ
තෙ මං ධමමං පකාසෙනති 102
තෙසං දිවා ව රතෙනා ව 422

ද
දනෙනා දමයනං සෙට්ඨො 50

ද
දානඤ්චපෙය්‍යවජ්ජඤ්ච 66

ද
දුරුසදො දුප්පසහිතො 90

න
නහඤ්ච දුරෙ පසචි ව දුරෙ 98
න භාසමානං ජානනති 100

නා
නාරති සහති වීරං 58

නි
නිකක්ඛා නිලලපා ධිරා 54

ප
පතිරුපෙ වසෙ දෙසෙ 66
පරොවරා යසස සමෙච ධමමා 14
පනිණ ජාතිමරණො 48

පා
පාණාතිපාතා අදින්නාදානං 132

ඵ
ඵලං වෙ කදලිං හනති 138

බ
බහුස්සුතං ධමමධරං 16
බහුස්සුතොපි වෙ භොති 16

බ්‍ර
බ්‍රහ්මාති මාතාපිතරො 132

භා
භාසයෙ ජොතයෙ ධමමං 100

හි
හිකබ්‍ර ව සීලසමපනෙනා 18

භූ
භූතතා භොගා භතා භච්චා 130

ම
මග්ගාමග්ගස්ස කුසලො 76
මහොදධිං අපරිමිතං මහාසරං 108

මා
මාතරි පිතරි වාපි 10
මා මං අපාදකො හිංසි 116

මි
මිච්ඡාජ්චෙන ජිවන්ති 104
මිච්ඡාදිට්ඨිගතා සත්තා 102

ය
යඤ්ච යඤ්ඤං නිරුරුභා 84
යඤ්ඤො වා යදි වා සද්ධො 84
යනං වරෙ යනං නිට්ඨො 30
යද බුද්ධො අභිඤ්ඤාය 68
යං නිඤ්චි දිට්ඨො වසුතං මුතං වා 52
යසමා ව සබ්බහා ඵතෙ 66
යසස සද්ධා තථාගතෙ 110

පිටියබ්බා

යෙ	
යෙ කෙවි කාමෙසු	
අසඤ්ඤානා ජනා	12, 40
යෙ කෙවි මෙ වාදපථා	
සුප්පසසිනා	20
යෙ ව කාමෙ පරිඤ්ඤාය	24
යෙ චබ්බන්තිනා සම්බුද්ධා	44
යෙව රූපෙන පාමිංසු	134
යෙ චස්ස ධම්මා අකබ්බානා	54
යෙ ච සද්ධම්මගරුතො	92
යෙන දෙවුපපන්නාස්ස	78
යෙපි දීඝායුකා දෙවා	68
යෙහි උපකක්ඛිට්ඨා	104

යො

යො උද්ධතෙන විනේතන	48
යො ව නෙසං තත්ථ තත්ථ	90
යො වරං වා නිට්ඨං වා	28
යො ව සිලෙන සමපනේනා	48
යො ධම්මචකකං අභිභූය්‍ය කෙවලි	20
යො නිද්දියං පසංසති	8
යො වෙ කිලෙසානි පභාය පඤ්ච	14
යො වෙදි සබ්බසන්නානං	76
යො සඤ්ඤානානං පරදත්ත	
භොජනං	120
යො භොති ව්‍යනේනා ව	
විසාරදො ව	18

රු

රුගජඤ්ච දොසජඤ්ච	134
රුගදොස පරිකක්ඛිට්ඨා	104
රුහග්ගං අත්තභාෂිතං	34

රූ

රූපසොබුමුත්තංඤ්චා	36
-------------------	----

වි

විපස්සමානො ජානාති	132
විචන්තවජ්ඣා යෙ ලොකෙ	86
විරූපකෙති මෙ මෙත්තං	136

පිටියබ්බා

ස

සකකායඤ්ච නිරෝධඤ්ච	68
සබ්බාය ලොකස්මිං පරොවරුති	90
සබ්බායෙර පරතො ඤ්චා	36
සබ්බෙහ පසාදො යස්සත්ථි	110
සතං සහස්සානං නිරබ්බදානං	8
සත්තා ගච්ඡන්ති සංසාරං	102
සබ්බකමම විහාසිතං	58
සබ්බරුග විරත්තස්ස	82
සබ්බලොකං අභිඤ්ඤාය	48
සබ්බෙ සත්තා සබ්බෙ පාණො	136
සබ්බෙ සද්ධම්මගරුතො	44
සමමප්පඛානා මාරධෙය්‍යාධිභූතා	32
සවෙ සනේනා සතො භික්ඛු	82
සවෙ සබ්බාභිභූ ධිරො	50

සා

සාමිකො සීලවා භොති	114, 116
සාමිකො භොති දුස්සීලො	114, 116
සාරත්තා රජනියෙසු	134

සං

සංවරත්ථං පභාණත්ථං	52
සංවරො ව පභාණඤ්ච	34, 40

සි

සීලං සමාධිපඤ්ඤා ව	4
සීලෙ පතිට්ඨිතො භික්ඛු	80

සු

සුරං පිබ්බනි මෙරයං	104
සුසබ්බතං භොජනං යා දදාති	120
සුහුතං සුසිට්ඨං සුප්පන්නං	86

සො

සො ආයුද්ධි බලද්ධි	120, 122
-------------------	----------

සකස්කළ නාමානුකත මණිකා

	පිටපි බලකා
අ	
අගතිවෙසෙසා	348
අජ්ජාලනිග්‍රොධො	42, 44
අජාතසත්තු	852
අත්තභාරො	60, 342
අනාඨපිණ්ඩකො	120, 122, 124, 130
අනුරාභිසා	462

ආ	
ආනන්දවෙහියෙ	826
ආනන්දෙ	150, 156, 280, 304, 314
	324, 462
අභයො	384

උ	
උක්කට්ඨං	76
උක්කලා	64
උග්ගො	384
උජ්ජායො බ්‍රාහ්මණො	84
උද්ධි බ්‍රාහ්මණො	86
උපකො මණ්ඩිකාපුත්තො	352
උපවත්තනෙ	184
උපවානො	316
උප්පලවණ්ණො	318
උරුවෙලායං	42, 44

එ	
එලෙයො	384

ක	
කමෙබ්බං	156
කලන්දකතිවාපෙ	334, 346

කා	
කාලකාරුමෙ	50

කු	
කුසිනාරුයං	148
කුට්ඨාර සාලායං	384

කෙ	
කෙසි	218

කො	
කොලියෙසු	120
කොසමිසං	156, 280, 462

ච	
චුජ්ජත්තරු	318

චෙ	
චෙමා	418

භ	
භකිබ්බ	384

භි	
භිජ්ඣකුටෙ	60, 136, 338, 352

භො	
භොසිතාරුමෙ	156, 280, 304, 462

චි	
චිත්තො	318

ජා	
ජාණ්ඩෙසානි	336

ජෙ	
ජෙනවනෙ	42, 92, 100, 134, 196, 388

චො	
චොදෙය්‍යසා	348

දෙ	
දෙවදනෙත	136

දො	
දොණො	76

පිටුවකි		පිටුවකි	
න		ග	
නකුලපිතුකො	116	රාජගහෙ	60, 72, 136, 334, 338
නකුලමානා	118		346, 352
නන්දමානා	318	රාමපුත්තො	338
		රාහුලො	318
නා		රො	
නාචිඤ්ඤි	348	රොහිතස්ස	92, 94
නෙ		ලො	
නෙරඤ්ඤරාශ	42, 44	ලොභකාරකදරකො	352
පො		ව	
පොතලියො	190	වරධරො	60, 342
බා		වස්සකාරො	72, 346
බාහියො	460	වස්සහඤ්ඤ	64
බ්‍ර		වි	
බ්‍රහ්මා සහමපති	44	විසාබො	100
හ		වෙ	
හගෙහස්ස	116	වෙදෙහි පුත්තො	352
හණ්ඩගාමෙ	2	වෙරඤ්ඤ	110
හෙ		වෙලකණ්ටකියා	318, 336, 346
හෙසකලාවතො	116	වෙසාලියං	384
හො		ස	
හොගනගරෙ	326	සකුලුදාසී	60, 342
හොජ්ජුත්තො	94	සජ්ජකෙලං	120
ම		සා	
මුදුරං	110	සාකෙතො	50
මකානා	34	සාරිපුත්තො	152, 278, 298, 300
මලානං	148		308, 312, 316, 324
මලලිකා	388	සාලුහා	384, 386
මහාකොට්ඨිකො	312, 314	සාවනියං	42, 92, 100, 134, 196, 388
මහාමොග්ගලානො	300	සි	
මා		සිබාමොග්ගලානො	116
මාගධො	352	සි	
මාලුඛිකාපුත්තො	476	සුංසුමාරගිරෙ	116
මි		සුප්පවාසාය	120
මිගදායෙ	116	සෙ	
මො		සෙතව්‍යං	76
මොග්ගලො	348	සො	
ය		සොභකායනො මාණවො	448
යමකො	348	හ	
		හත්තකො ආලවකො	318

පද්‍යකතමණිකා

පිටුවකතා

අ	පිටුවකතා
අකඩ්ඩි	340
අකතකල්‍යාණෝ	338
අකතකුසලෝ	338
අකතඤ්ඤානාය අකතවේදිනාය	440
අකතපුබ්බං	226
අකතභීරුතනාණෝ	338
අකතං කුසලං	338
අකතං භීරුතනාණං	338
අකතං වත මෙ කල්‍යාණං	338
අකථංකපී	400
අකපටියං තෙ න බාදිතබ්බං	240
අකමයාසෙති	100
අකසිරිලාභී	46, 166
අකාලවාදී	46
අකාලිකෝ	108
අනිච්චං කරොති	126
අක්ඛිජ්ජලාභී	46, 166
අනිරියවාද	64
අනිරියං පඤ්ඤාපෙති	448
අකුකකුච්චකජාතං	386
අකුසලා ධම්මා අභිවසිස්සන්ති	336
අකුසලාතං ධම්මාතං	480
අකුසලේ ධම්මෙ	228
අකුසලං පහාතබ්බන්ති	352
අකෙකාධනා	390
අකෙකාසකපරිභාසකෝ	112
අකෙකාසන්තං	410
අකෙකාසන්තං පච්චකෙකාසති	294
අකෙකාසිකපරිභාසිකා	112
අබණ්ඩකාරී හොති	468
අබණ්ඩති	110
අකකණ්ණවේධි	332, 386
අකකතං	6
අකකමා	284
අකකමා පටිපදා	294

පිටුවකතා

අ	පිටුවකතා
අකකමෝ හොති	296
අගතපුබ්බො	228
අගතිගමනාති	36, 38
අගටිනෝ	56
අගගඤ්ඤා	56
අගගපඤ්ඤානනියෝ	34
අගගපපසාදා	70
අගගාහා	268
අගාරසමා	238, 478
අගාරවෝ	42
අගාරං අජ්ඣාචසනා	498
අගගාලෝකෝ	270
අගගිං ජුගන්ති	396
අගගිනෝ වා	128
අගගිපථේජානෝ	270
අගගිපපහා	268
අගගිහයං	234
අගගෙ ඡිද්දෙය්‍ය	386
අගගෙ තෙ පසන්තා	70
අගගො ච	182
අගගොහාසෝ	270
අගගො විපාකෝ	70
අසතෝ	246
අසා	250
අභගනෙත්ථව	220
අභෙගති	220
අච්චයෝ	282
අච්චගමා	282
අච්චයං අච්චයතෝ	282
අච්චනෙය්‍යාති	150
අච්චනෙය්‍යා	150
අච්චපකකනෙත	136
අච්චේකෝ	394
අච්චරියං	150, 250, 348

පිටසබ්බකා

අ	
අච්ඡරියා අබ්‍යුතා බමමා	256
අච්ඡදාකාරී	468
අච්ඡද්දෙහි	110
අච්ඡෙච්ඡ නණනං	320, 478
අජරං	476
අජලො	484
අජ්ඣවෙන	220
අජා හඤ්ඤානා	396
අජනකම්පමපි	394
අජනමපි	394
අජේලකා හඤ්ඤානති	84
අජේලකපටිගහහණං	398
අජ්ඣතනං	174, 306, 400
අජ්ඣතනං වෙනොසමෙඨසා	174, 176
අජ්ඣතනං යෙව	468
අජ්ඣතනං සමපසාදනං	244
අජ්ඣතතිකසා උපාදාය	404
අජ්ඣතතිකා ආපොධානු	320
අජ්ඣතතිකා තෙජොධානු	320
අජ්ඣතතිකා පඨවිධානු	320
අජ්ඣතතිකා වායොධානු	320
අජ්ඣාගාරෙ	132
අජේඤ්ඤානං	44
අඤ්ඤාලිකමමං	348
අඤ්ඤාලිකරණියො	70, 110, 220, 332, 480
අඤ්ඤාතරං	54
අඤ්ඤාතිත්ථියානං	342
අඤ්ඤාත්‍ර ඛිණං ටෙහි	278
අඤ්ඤාත්‍ර විජ්ජාවරණෙන	318
අඤ්ඤාත්‍රෙව	94
අඤ්ඤාපට්ඨමිති හොති	404
අඤ්ඤාපා භවිසසනති හොති	404
අඤ්ඤාපා සනති හොති	404
අඤ්ඤාදච්ඡා	48
අඤ්ඤාදච්ඡාදසො	48
අඤ්ඤාං ජාතිං	392
අඤ්ඤාං ජීවං	82
අඤ්ඤාං සරීරං	82
අඤ්ඤා විතනං උපට්ඨපෙනි	252
අඤ්ඤාණං	22
අඤ්ඤානාදි	52
අඤ්ඤාපි නිර හො	250

පිටසබ්බකා

අ	
අට්ඨමිතිකෙ මගෙන පසන්නා	70
අට්ඨ ව තණනාච්චරිතාති සනං	
හොති	404
අට්ඨ විමොකෙ	166, 170, 172
අට්ඨපුරිසපුග්ගලා	70, 110
අට්ඨානගතා	128
අට්ඨානං අනවකාසො	348
අට්ඨාරසනණනාච්චරිතාති	402
අට්ඨකසඤ්ඤා	34
අට්ඨවෙබ්බිද්දො	222
අට්ඨකත්ථා	226
අඤ්ඤාමනෙතසු වජේජසු	28
අත්තගුත්තියා	136
අත්තනා ව අදින්නාදාසී හොති	486
අත්තනා ව අභිජ්ඣාලා හොති	490
අත්තනා ව කාමෙසු මිච්ඡාචාරී	
හොති	486
අත්තනා ව කාමෙසු මිච්ඡාචාරා	
පටිච්චරතො හොති	486
අත්තනා ව පාණොතිපාතා	
පටිච්චරතො හොති	486
අත්තනා ව පාණොතිපාතී හොති	486
අත්තනා ව පිසුණුවාවා	
පටිච්චරතො හොති	488
අත්තනා ව පිසුණුවාවො හොති	488
අත්තනා ව ඵරුසාවාවො හොති	488
අත්තනා ව ඵරුසාවාවාය	
පටිච්චරතො හොති	488
අත්තනා ව මුසාවාදා	
පටිච්චරතො හොති	488
අත්තනා ව මුසාවාදී හොති	488
අත්තනා ව සමථපපලාපි හොති	488
අත්තනා ව සමථපපලාපා	
පටිච්චරතො හොති	488
අත්තනා ව රූපං	408
අත්තනා වා විඤ්ඤාණං	408
අත්තනා වා වෙදනං	408
අත්තනා වා සංඛාරෙ	408
අත්තනා වා සඤ්ඤා	408
අත්තපරිතාපනානුයොගං	
මනුසුතො	396

පිටියබ්බා

අ	
අනනපරිත්තාය	136
අනනභාව පටිලාභා	308
අනනභාචිතං	34
අනනරක්ඛාය	136
අනනරූපෙන	232
අනනවධාය	136
අනනසංඝෙවනතා ව කමති	
පරසංඝෙවනතා ව	308
අනනසංඝෙවනතා ව කමති	
තො පරසංඝෙවනතා	308
අනනානං පරිහරති	6
අනනානුචාදනයං	234
අතිවරිතා	118
අතිතතාව	254
අතිවිබලිං	128
අතිපානෙය්‍ය	94
අතිවිජ්ඣ පසස්සති	224
අතීතානාගතපච්චුප්පන්නං	332, 386
අතීතාති ඡන්තිංස තණ්හා	
විවරිතාති	404
අතීතමද්ධානං	44
අඨ කො වරති	76
අඨානෙන	398
අත්තකපි	444
අත්තමඤ්ච	20
අත්තබ්ගමා	82
අත්තවරියා	66, 476
අත්තඤ්ඤං කිඤ්චි	312
අත්ති ධම්මා	474
අත්තො පරියාදානං	268
අත්තඥා	54
අත්තපටිසම්භිදා සච්ඡිකතා	310
අත්තමෙති	98
අත්තවසෙ	462
අත්තවාදී	46, 398
අත්තස්ස විඤ්ඤාපතියා	100
අත්තසංහිතං	46, 398
අත්ති කමමං අකණ්ණං අසුක්කං	
අකණ්ණඅසුක්කවිපාකං	446
අත්ති කමමං කණ්ණං	
කණ්ණවිපාකං	446

පිටියබ්බා

අත්ති කමමං කණ්ණඅසුක්කං	
කණ්ණඅසුක්කවිපාකං	446
අත්තිකමමං සුක්කං සුක්කවිපාකං	446
අත්තිඨානං	228
අත්තිසුඛං	130
අත්තූපපරිකම්	186
අත්තොපි දුන්නයො	284
අදිට්ඨං න මඤ්ඤති	52
අදිට්ඨො අදිට්ඨවාදිනා	472
අදිට්ඨො අදිට්ඨවාදී	434
අදිට්ඨො දිට්ඨවාදිනා	472
අදිට්ඨො දිට්ඨවාදී	434
අදින්නාදුතෙ ව සමනුඤ්ඤා	
භොති	486
අදින්නාදුතෙ සමාදපෙති	418
අදින්නාදුසිති	112
අදුක්ඛං අසුඛං	82, 224, 292
අධම්මවාදී	46
අධිකරණං තං න භොති	308
අධිකරණෙසු	462
අධිගච්ඡති සුඛං	130
අධිගච්ඡති සොමනස්සං	130
අධිගමනීයාති	130
අධිපඤ්ඤාධම්මවිපසස්සනාය	174
අධිමතතං	178
අධිමතතාති පාභුභවන්ති	292
අධිමතෙනා ඡන්දො	176
අධිවචනං	132
අධිවාසකජාතිකො	228
අධුතාගතවධුකාසමෙන	148
අභිගතා	44
අභිදණ්ඩකෙහිපි තාලෙනෙන	236
අභිවාසිකමපි	394
අභිමාසුපසමපනෙනත	310
අභිනමග්ගපටිපනො	76, 110
අද්ධුවා	68
අනකෙකාසක පරිභාසිකා	114
අනගාරියං	238, 478
අනභිග්ගෙ	402
අනජ්ඣාපනො	56
අනණසුඛං	130
අනත්තතො	246
අනත්තත්තපො	392

පිටිය බිකා

අ	
අනන්ත අනන්ත	100
අනන්තමනො	238, 352
අනන්තවදී	46
අනන්තසංහිතං	46
අනබ්ගතස්ස අබ්ගමාය	286
අනබ්විවාසකජාතිකො හොති	296
අනනුබොධා	2
අනනුවජ්ජො	6
අනනුවිච්ච	6, 158
අනන්තරධානාය	286
අනන්තරභිනාය භූමියා	39
අනන්තවා ලොකොති	82
අනපගතා	54
අනපදෙසං	46
අනභාවකතා	78, 478
අනභාවං ගමෙති	228, 294
අනභිජ්ඣා	58
අනභිජ්ඣාධම්මපදං	62
අනභිජ්ඣාය ව චණ්ණං භාසති	490
අනභිජ්ඣාය ව සමනුඤ්ඤා	
හොති	190
අනභිජ්ඣාය සමාදපෙති	490
අනභිජ්ඣාලුති	114
අනභිජ්ඣාලී	454
අනභිසිනො	166
අනභිභූතො	48
අනරියපරියෙසනා	474
අනරියවොහාරා	472
අනලසො	56
අනවජ්ජනා ව	80, 282
අනවජ්ජබලං	274
අනවජ්ජසුඛං	130, 400
අනවජ්ජාති	54
අනවජ්ජාය දිට්ඨියා	456
අනවජ්ජෙන	130
අනවජ්ජෙන කායකමෙත	458
අනවජ්ජෙන මනොකමෙත	458
අනවජ්ජෙන වචිකමෙත	458
අනවජ්ජො	6, 262
අනවජ්ජො ව හොති	
අනනුවජ්ජො	438
අනවඤ්ඤාතතිකාමො	464
අනවඤ්ඤාපටිලාභාය	278

පිටිය බිකා

අ	
අනුසංවේයස්සං	32, 294, 400
අනාගාමිනො හොනති	
අනාගන්තාරො	308
අනානාපි	26
අනාපනො වා	464
අනායතනසො	128
අනාලයෙ ධම්මෙ	252
අනාවනති ධම්මො	12, 268, 460
අනාසවං	12, 166, 282, 408, 460
අනිකට්ඨකායො ව	
අනිකට්ඨ චිතො ව	264
අනිකඛිතධුරො	480
අනිච්චතො	246
අනිච්චානුපය්සි	302
අනිච්චා වත කිර	68
අනිච්ච නිච්චනති	100
අනිට්ඨංගතො	338
අනිට්ඨන අකනොත	
අමනාපෙන	406
අනිධානවතිං වාචං	46
අනිසාමනිකා	390
අනිසිසිනාය	100
අනුකම්පාය	342
අනුකුලයඤ්ඤං	84
අනුතතරං	116, 232, 476
අනුතතරං ධම්මවකකං	252
අනුතතරං පුඤ්ඤකෙතො	
	70, 110, 332, 480
අනුතතරං සමාසමොධිං	252
අනුතතරාය සමොධාය	386
අනුතතරොපුරිසදම්මසාරපි	68, 218
අනුපකම්පිනා	470
අනුපට්ඨිනාය සතියා	240
අනුපපාදෙනො	352
අනුපලිතං උදකෙන	78
අනුපහතං	6
අනුපාදිසෙසාය නිබ්බානධාතුයා	232
අනුපායාසබ්බලා	390
අනුපපන්නානං කුසලානං	
ධම්මානං	492
අනුපපන්නානං පාපකානං	
අකුසලානං ධම්මානං	30, 138, 492
අනුපපවෙච්ඡති	140

පිටියබකා

පිටියබකා

අ	
අනුමොදිතබ්බා	72
අනුරක්කිතප්පධානං	32, 140
අනුච්ච	6, 160
අනුච්චරිතං	48
අනුච්චොකෙති	66, 470
අනුසංයා	304
අනුසංසරිතා	72
අනුසංසරිතං	284
අනුසංසාරමි	238
අනුසංසිතබ්බං	220
අනුසෙති	216
අනුසොතගාමිපුගගලො	12
අනෙකවස්සගණිකා	322
අනෙකවිනිතං	394
අනෙලගලාය	100, 186
අනෙලමුගො	484
අනෙසතං	56
අනොත්තප්පි හොති	416, 436
අනොත්තප්පෙ සමාදපෙති	416
අත්තග්ගාහිකාය දිට්ඨියා	238
අත්තානිරියා	238
අත්තමකාසි දුක්ඛස්ස	320, 478
අත්තරධානාය	214
අත්තරභිතො	44
අත්තරුකථා	342
අත්තරුපරිනිබ්බාසිස්ස	258
අත්තරුසිකා ධම්මා	18
අත්තරුයෙව	94
අත්තරු ව	76, 110
අත්තරුසප්පිතං	470
අත්තරෙත යමකසාලානං	148
අත්තවා ලොකොති	82
අත්තං	94
අනොතා පුති	462
අනොතාසුසුඛා	386
අනුකාරතිමිසා	250
අත්තස්ස පානස්ස	162
අපගතා	54
අපජ්ඣායති	412
අපඤ්ඤා	140
අපණණිකතං පටිපදං	144
අපදා වා	70

අ	
අපමමුට්ඨා	28
අපරන්තපො	392
අපරුබෙතොතා	126
අපරුමට්ටෙහි	110
අපරික්ඛිණා	18
අපරිපුරස්සා බො	42
අපරිපුරං වා ආදිබ්බමචරියකං	468
අපරිමාණා ධම්මදෙසනා	352
අපරිමාණා පදා	352
අපරිමාණා බ්‍යඤ්ඤා	352
අපරිමිතපාතභොජනා භොනති	478
අපරියන්තචිතං	46
අපරියොගාගෙත්වා	6, 158
අපරියොතඤ්චිත	88
අපරිසුඛකායසමාචාරා	386
අපරිසුඛමනො සමාචාරා	386
අපරිසුඛාජ්චා	386
අපරිහිතා	308
අපරෙත සම්මෙත	146, 176, 282
අපායමුඛාති	322
අපායං	162, 236
අපිඤ්ඤාථා සන්ති හොති	404
අපි ඉත්ථං සන්ති හොති	404
අපි නු තං	462
අපිසුතාචාචා	438
අපි හසන්ති හොති	404
අපුඤ්ඤං	6
අප්පකස්ස සුතස්ස	14
අප්පකසිරෙත	94
අප්පකං සුතං හොති	14
අප්පච්චයඤ්ච	388
අප්පජානතො	20
අප්පට්චානි ව	176
අප්පට්චිරතො	188
අප්පට්චෙධා	2
අප්පට්ඨරණො	284
අප්පත්තගතා	128
අප්පත්තමානස්සා	172
අප්පත්තස්ස පතනියා	286
අප්පතිකුට්ඨා	56
අප්පතිරූපං	56
අප්පතිස්සා	42

පිටිබිබ්බා

අ	
අප්පදකම්ණ්ණානිනො	284
අප්පනනපානහොජ්ඣො	162
අප්පපඤ්චං පපඤ්චනි	314
අප්පපතිනො	4
අප්පහොගා අප්පෙසිකකා	388
අප්පමාණං වෙනොසමාධිං	106
අප්පමාණෙන	246
අප්පමාණො උදාරො ඔහාසො	250
අප්පමාණො ධම්මො	136
අප්පමාණො පුඤ්ඤභිසංඤ්ඤා	106
අප්පමාණො බුද්ධො	136
අප්පමාණො සම්මානො	136
අප්පමාදරනො භික්ඛු	80
අප්පමාදො	230, 232
අප්පමෙයො	106
අප්පමි චුත්තො සමානො	388
අප්පවජ්ජො	262
අප්පසන්නානං පසාදො	468
අප්පසාදනියෙ ධාතෙ	6, 158
අප්පසසුතො සමාදපෙති	416
අප්පසසුතො සුතෙන	
අනුපපනො	14
අප්පසසුතො සුතෙන	
උපපනො	14
අප්පභිණ්ණා	78
අප්පං අයොවිනො	166
අප්පාති ව සුලභාති ව	54
අප්පාබාධො	166
අප්පායුකා	140
අප්පියතො වා	128
අප්පසිතං වා ධම්මං	468
අබ්‍යාපජ්ඣං ඵස්සා	446, 450
අබ්‍යාපජ්ඣං කායසංකාරං	446, 450
අබ්‍යාපජ්ඣං මනොසංකාරං	446, 450
අබ්‍යාපජ්ඣං ලොකං	446, 450
අබ්‍යාපජ්ඣං වච්ඡිකාරං	446, 450
අබ්‍යාපජ්ඣං වෙදනං	446, 450
අබ්‍යාපජ්ඣෙන	246
අබ්‍යාපජ්ඣෙන කායකම්මෙන	458
අබ්‍යාපජ්ඣෙන මනොකම්මෙන	458
අබ්‍යාපනනවිතො	400, 454, 490
අබ්‍යාසෙකසුඛං	400
අබ්‍රහමවරියං	398

පිටිබිබ්බා

අ	
අබ්‍රහමවාරි	462
අහබ්බා	386
අහස්පපනො	18
අභිකක්කනනරො	182
අභිකක්කනනවණ්ණො	92
අභිකක්කනනාය රතනියා	92
අභිකක්කනනං	202
අභිකක්කනෙන පටිකක්කනෙන	400
අභිකක්කමිතබ්බං	238
අභිකම්ණං	288
අභිජ්ඣං ලොකෙ	400
අභිජ්ඣා දොමනස්සා	32, 294, 400
අභිජ්ඣාය ව වණ්ණං භාසති	490
අභිජ්ඣාය ව සමනුඤ්ඤා	
හොති	490
අභිජ්ඣාලු	114
අභිජ්ඣා විසමලොභාභිභූතො	126
අභිජ්ඣාවිසමලොභො	126
අභිජ්ඣාව්‍යාපාදො	28
අභිඤ්ඤා	60
අභිඤ්ඤා අභිඤ්ඤා	342
අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤායා	474
අභිඤ්ඤා පහානබ්බා	474
අභිඤ්ඤා භාවෙනබ්බා	474
අභිඤ්ඤා සච්ඡිකානා	450
අභිඤ්ඤා සච්ඡිකානබ්බා	474
අභින ඤ්ඤා	336, 344
අභිපපනො	34
අභිභූ	48
අභිරුපා දස්සනියා	388
අභිරුපො	162
අභිවදන්ති	46
අභිවාදනං	348
අභිසංකාරොති	446, 450
අභිසංජ්ඣති	388
අභිසංමපරායඤ්ඤා	118
අභිසංමුඤ්ඤාති	48, 252
අභිසංමුඤ්ඤා	42, 44, 48, 232
අභුතවාදී	46
අබ්‍යාඤ්ඤාසි	50, 478
අබ්‍යාතං ගච්ඡති	88
අබ්‍යා	102
අබ්‍රහගච්ඡන්තා	124

පිටුවකිනා

පිටුවකිනා

අ	
අභිභූතධම්මං	14, 198, 346
අභිභූතා ධම්මා	250, 254
අභිභූදෙනි	98
අභිභූනනාමෙති	470
අබ්බොකාසං	400
අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා	398
අමඤ්ඤිංසු	64
අමඤ්ඤිමහ	68
අමතං	476
අමනාපං කාතුං	228
අමනාපානං	278
අමනාපාති	224
අමුකසමිං	224
අමුකසමිං තාම අචාසෙ	326
අමුවජ්ඣො	56
අමුතෙ අමුතවාදිනා	472
අමුතෙ අමුතවාදි	434
අමුතං න ඤෙඤති	52
අමුත්‍ර අකකාතා	398
අමුත්‍ර වා සුචා	398
අමුසං හෙදාය	398
අමොති	206
අමුළුපමා	206
අයමනනරාකපා උදපාදි	342
අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී	
පටිපදා	332, 346, 388, 402, 480
අයං දුක්ඛනිරොධො	
	332, 346, 388, 402, 489
අයං දුක්ඛසමුදයො	
	332, 346, 388, 402, 480
අයං ධම්මො	326
අයං චිත්තයො	326
අයොග කෙකමිති චුළචති	22
අරකඛිතාය වාචාය	240
අරකඛිතෙන විතොනන	240
අරකඛිතෙනෙව කායෙන	240
අරඤ්ඤං	400
අරජිරතිසහො	58
අරහත්තප්පත්තිං	304
අරහතො සමමාසමුද්ධාසා	250
අරහතො	44
අහරමග්ගං වා සමාපන්නා	84

අ	
අරහං	64, 396
අරහං ජීවිතා වොරොපිතො	454
අරහං සමමාසමුද්ධො	34
අරියකනොති	110
අරියපරියෙසනා	476
අරියවංසා	56
අරියවොහාරා	472
අරියසා චිත්තයො	282
අරියසා සමාධිසා	2
අරියසා සීලසා	2
අරියසාවකො	386
අරියසාවිකා	120
අරියා	292
අරියාය පඤ්ඤාය	2, 460
අරියාය විමුත්තිකා	2, 460
අරියො ඤායො	72
අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන	400
අරියෙන සමාධිතා	460
අරියෙන සීලකකිකෙන	400
අරියෙන සීලෙන	460
අරියො අධ්මබ්බිකො මග්ගො	70
අරුපිතො වා	70
අලඬා ව විචරං	56
අලමත්ථදසනරෙති	350
අලමෙකිනා	144
අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං	72
අවණණාරහසා	6, 158, 190
අවණණා	144, 218
අවසෙසෙන	396
අවිගත ඡන්දො	338
අවිගත තණ්හා	338
අවිගත පරිලාභො	338
අවිගත පිපාසො	338
අවිගතපෙමො	338
අවිචාරං	292
අවිජ්ජා	22
අවිජ්ජා අනුපතිනා	306
අවිජ්ජාකකිකං පදාලෙති	388
අවිජ්ජා ව භවතණ්හා ව	474
අවිජ්ජාපහෙදං	322
අවිජ්ජායතොව	306
අවිජ්ජායොග විසංයොගො	22
අවිජ්ජායොගො	20

පිටසංඛතා

අ	
අච්ඡාසවාපි	402
අච්ඤ්ඤානං න මඤ්ඤාති	52
අච්ඤ්ඤාතබ්බං න මඤ්ඤාති	52
අච්ඤ්ඤාතෙ අච්ඤ්ඤාතවාදිනා	472
අච්ඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤාතවාදිනා	472
අච්ඤ්ඤාතෙ අච්ඤ්ඤාතවාදී	434
අච්ඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤාතවාදී	434
අසංඛිණ්ණප්‍රබ්බා	56
අසංඛාරපරිනිබ්බාසී	300
අසංඛේධයානී	276
අසංඛේධයො	106
අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය	286
අසඤ්ඤාදිනො වා	70
අසනඤ්ච	98
අසඤ්චමෙමා	92
අසතෙන	94
අසනත්‍රුට්ඨා	278
අසප්පුරිසඤ්ච	414
අසප්පුරිසතරඤ්ච	414
අසප්පුරිසෙන අසප්පුරිසතරො	418
අසප්පුරිසො	6, 144, 348, 418, 438, 484
අසප්පුරිසො අයං භවන්ති	348
අසබලකාරී	468
අසබලෙහි	110
අසමනුපස්සානෙනා	18
අසමවෙකඛිතං වා ධම්මං	468
අසමානිතං	64
අසමානිතා	54
අසමපජානා	62
අසමපජානො වා	306
අසමොසාය	30, 286, 492
අසලලිතා	28
අසසමිති හොති	404
අසස්සානා	68
අසස්සානො ලොකොති	82
අසතිතඤ්ච	266
අසංකිලිට්ඨං	476
අසංවුතං	32
අසංවුතා	250
අසංවුතෙහි ඉන්ද්‍රියෙහි	240
අසමිමානො	82, 412
අසමිති සති	404

පිටසංඛතා

අ	
අස්සදම්මසාරථී	218, 220
අස්සදම්මයෙ සමාදපෙති	416
අස්සදෙධා හොති	416, 436
අස්සපුටං	466
අස්සමණො	462
අස්සාජානීයො	220, 480
අස්සාදඤ්ච	20
අස්සුතවතා	242
අස්සුමුඛො	12
අස්සුමුඛා	396
අසානාතං	278
අසානාති	234
අසාරඥො	28
අසිතපිතබාසිතසාසිතා	94
අසිතෙ පිතෙ	400
අසිනාපි සිසං ඡින්නෙන	236
අසිප්පහාරතං	226
අසුචි	468
අසුතං න මඤ්ඤාති	52
අසුතෙ අසුතවාදිනා	472
අසුතෙ අසුතවාදී	434
අසුතෙ සුතවාදිනා	472
අසුතෙ සුතවාදී	494
අසුතානුපස්සී	290, 292, 302
අසුතෙ සුභන්ති	100
අසුරො අසුරපරිවාරො	174
අසුරෙ දෙවපරිවාරො	172
අසු හි සාලලට්ඨී	386
අසෙසවිරුගතිරොධා	306, 312
අභාපෙක්ඛා	144
අනිතා දට්ඨා	134
අනිරිකතාය සමාදපෙති	416
අනිරිකො හොති	416, 436
අහෙතුවාදා	64
ආ	
ආකඛිති විතකෙකතුං	72
ආකඛිතාමි විතකෙකතුං	74
ආකාසං	66
ආකිඤ්ඤාදිඤ්ඤං යෙව පටිපදං	344
ආගතවිසො	216
ආගතාගමා	284
ආගුචාරි	236

පිටුබලකා

විසයා

පිටුබලකා

ආ	
ආචරියකුලසූ	218
ආචරියමපි	148
ආචාරිකකෙකොපි	1 94
ආචාරගොවරසමපනෙනා	78
ආතාපනපරිතාපනානු යොගමනුයුතෙනා	394
ආතාපි	26, 476
ආදිකල්‍යාණං	46, 396
ආදිතනවෙලො වා	178
ආදිතනසිසො වා	178
ආදිබ්‍රහ්මවරියකා සිකකා	468
ආදීනවඤ්ච	20
ආදීනවදස්සාපි	56
ආබිපවෙව ධූපෙනා	478
ආබිපතෙය්‍යානං	34
ආනන්තරියං	288
ආනිතා	118
ආනුභාවං	62
අතෙඤ්ජප්පතෙන	402
අපනනිහසානි	464
ආපදා	128
ආපනෙනා	464
ආපාඨදසො	126
ආපාදකා	132
ආපොධාතුරෙවෙසා	320
ආබාධතො	246
ආබාධිකිනී	280
ආභස්සරාතං දෙව්‍යානං	244
ආභා	250, 268
ආභිවෙතසිකානං	46, 166
ආභිසමාචාරිකා සිකකා	468
ආභිසෙකො	166
ආභුජිකා	76
ආමකධඤ්ඤ පටිගහණං	398
ආමිකමංස පටිගහණං	398
ආමවණණී	206
ආමො හොති	206
ආමං පකකවණණී	206
ආයතනං තං න හොති	308
ආයතනසො	128
ආයතීං අනුප්‍රාදධමො	78, 408, 478
ආයතීං ජාතිජරාමරණිකානි	334
ආයතීං ජාතිජරාමරණිකෙහි	22

ආ	
ආයතීං සංවරුතානි	282
ආයමුඛානි	322
ආයාවෙය්‍ය	318
ආයුං දෙනි	120
ආයුප්‍රමාණං	242
ආයුස්ස	120
ආරකෙකා	232
ආරඤ්චිට්‍රියො	26, 144, 416, 436, 480
ආරඤ්චං හොති චිට්‍රියං	28
ආරුචාරී	398
ආරුමිකසමණුදොසෙසු	148
ආරුමෙ	42, 196
ආරොග්‍යං පටිජාතමානා	276
ආරොග්‍යපරිතාගසමපනෙනා	480
ආලයරතා	252
ආලයාරුමා	252
ආලයසමුග්‍යානො	70
ආලයසමමුදිතා	252
ආලොකසඤ්ඤා	88
ආලොකසඤ්ඤා	400
ආලොකා	270
ආලොකිතෙ චිලොකිතෙ	400
ආලොකෙතබ්බං	238
ආවට්ටහයස්ස භිතො	240
ආවට්ටහයං	238
ආවරණියෙහි ධමෙමහි	80
ආසජ්ජ	74
ආසනපටිකම්මතො	394
ආසනෙන වා නිමග්‍යෙනා	46
ආසනං ධාතං	18
ආසයා නිකම්මති	66
ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදානි	402
ආසවනිරොධොති	402
ආසවසමුදයොති	402
ආසවා	18
ආසවානං බයා	12, 88, 166, 282, 408, 460
ආසවානං බයඤ්ඤාය	402
ආසවා පභිණා	78
ආසාදෙනබ්බං	352
ආසිච්ඡා	216
ආසිච්ඡුපමා	216
ආසිතිකො	46

පිටියබ්බා

පිටියබ්බා

ආ	
ආසෙවති	304
ආහාරසමභූතො භගිනි අයං	
කායො	280
ආහාරං ආහාරෙති	80, 282, 394
ආහාරං නිසසාය	280
ආහාරෙ පටිකකුලසඤ්ඤි	290, 302
ආහාරෙ පභානබේබා	280
ආනුකෙය්‍යානි	
70, 110, 132, 220, 332, 480	
ඉච්ඡාගතං	94
ඉචේජ්‍යයාම	118
ඉට්ඨා	110, 124
ඉට්ඨාය කන්තාය	106
ඉට්ඨො	406
ඉතරීතරච්චරපිණ්ඩපාන	
සෙනාසනගිලානපච්චය	
හෙසජ්ජපරික්කාරෙන	278
ඉතරීතර ච්චරසනනුට්ඨියා	56
ඉතරීතර පිණ්ඩපාන සනනුට්ඨියා	56
ඉතරීතරසෙනාසනසනනුට්ඨියා	56
ඉතරීතරෙන ච්චරෙන	56
ඉතරීතරෙන පිණ්ඩපානෙන	56
ඉතරීතරෙන සෙනාසනෙන	56
ඉති	282
ඉති උද්ධමධො	246
ඉති ඵචරුපාති	404
ඉති බො	52
ඉති බො පනෙනං චුතතං	282
ඉති තිරච්ඡානයොති	218
ඉති දෙවො	218
ඉති පටිසඤ්චිකති	228, 398
ඉතිපි බ්‍රාහ්මණසච්චාති	342
ඉති පුට්ඨො සමානො	76, 314
ඉති පෙතතිවිසයො	218
ඉතිභවාභව හෙතු	20, 476
ඉති මනුස්සා	218
ඉති මං ජනො ජානාතු	52
ඉති යනතං චුතතං	282
ඉති රුපං	88, 172
ඉති වදං	342
ඉති වාදපසමොක්ඛත්ථං	52
ඉති විඤ්ඤණං	172
ඉති චුතතකං	14, 198, 346

ඉ	
ඉති වෙදතා	172
ඉති සකකාය නිරොධගාමිනි	
පටිපදා	68
ඉති සකකාය නිරොධො	68
ඉති සකකාය සමුදයො	68
ඉති සකකායො	68
ඉති සඬ්ඛාරා	172
ඉති සඤ්ඤා	172
ඉත්ථතතං	388
ඉත්ථතතං ආගච්ඡති	154
ඉත්ථතතාමා	28
ඉත්ථං භවිස්සන්ති හොති	404
ඉත්ථස්මිති හොති	404
ඉත්ථිකුමාරිකා පටිගහණො	398
ඉදමෙතං පටිච්ච චුතතං	282
ඉදමස්සාහං	54
ඉදං අකුසලනති	352
ඉදං තෙ සාසිතබ්බං	240
ඉදං දුක්ඛන්ති	
198, 332, 388, 402, 480	
ඉදං දුක්ඛන්ති සුතං හොති	346
ඉදං සඤ්ඤාසනන්ති	326
ඉධ චතුර්ථො සමණො	458
ඉධ තතියො සමණො	458
ඉධ තථාගතො ජාතො	232
ඉධ දුතියො සමණො	458
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන	118
ඉධෙව සමණො	458
ඉද්ධිපාදං	492
ඉද්ධිමා	94
ඉඤ්ඤසංවරෙන	400
ඉඤ්ඤාති	274
ඉඤ්ඤෙසු ගුත්තඤ්ඤාරො	78
ඉමසමා ධම්මවිතයා	4, 54
ඉමිතා අඤ්ඤාථස්මිති හොති	404
ඉමිතා අඤ්ඤාථා භවිස්සන්ති	
හොති	404
ඉමිතා අඤ්ඤාථා සන්ති හොති	404
ඉමිතා අපි ඉත්ථං සන්ති හොති	404
ඉමිතා අපි ඵං සන්ති හොති	404
ඉමිතා අපිඬ සන්ති හොති	404
ඉමිතා අසස්මිති හොති	404
ඉමිතා අසස්මිති සති	404

පිටියබකා

පිටියබකා

ඉ

ඉමිනා ඉන්සමිති හොති	404
ඉමිනා ඉන්ස හවිසසනති හොති	404
ඉමිනා ඉන්ස සනති හොති	404
ඉමිනා එවං හවිසසනති හොති	404
ඉමිනා එවමසමිති හොති	404
ඉමිනා එවං සනති හොති	404
ඉමිනා නයෙන නෙති	503
ඉමිනාපි අඤ්ඤාදා සනති හොති	404
ඉමිනා හවිසසනති හොති	404
ඉමිනා සතසමිති හොති	404
ඉමිනා සනති හොති	404
ඉමෙ ධම්මා අතභිසම්බුද්ධාති	18
ඉමෙසං හෙදය	398
ඉසසති	388
ඉසසරාභිපච්චං කාරෙමි	392
ඉසසං බ්‍හිති	388
ඉසසාමනිකා	388
ඉසසාය	494
ඉසි අනොසිං	94
ඉය්‍යුති	156

උ

උකකුජේජය	194
උකකුටිකප්‍රධානමනුසුතො	394
උකකුටිකොපි	394
උකකොටනවඤ්චනතිකතිසාමි	
යොගා	398
උග්ගචිතඤ්ඤ	260
උච්චාරපසංචා කමමා	94
උච්චාරපසංචං සකාරෙති	278
උච්චාසයනමහාසයනා	398
උච්චෙ කුලෙ	162
උච්චෙසු විමානෙසු	68
උච්ඡිනනමුලා	78, 478
උච්ඡිනනා හවනණ්ණා	4
උච්ඡේදං ආහ ලොකස්ස	448
උජ්ජං	386
උජ්ජං කායං	76
උජ්ජං කායං පණ්ණියාය	400
උජ්ජපටිපනොනා	110
උට්ඨානච්ඡපජ්චි න	
කමමච්ඡපජ්චි	260
උට්ඨානච්ඡරියාභිගතා	130

උ

උට්ඨානසඤ්ඤං	80
උණ්ණානාති	136
උණ්ණස්ස	228, 278, 296
උතුපරිතාමජාති	166
උතුසංචචජරා	150
උතනම දමථ සමථ මනුප්පනතං	76
උතනමො ච	182
උතනරය වෙපි දිසාය	58
උතනරිතරං	36
උතනරිතරො චා	52
උතනරිං ආසවානං බයාය	178
උතනරිං පඤ්ඤං	344
උතනාති කරෙමි	310
උතනානො	204
උතනානොහාසො	204
උතනාසෙය්‍යං	236
උදකතොචා	128
උදකතයං	234
උදකරහදා	204
උදකා අ චුමුග්ගමම	78
උදකාලකකසනසහස්සානිති	108
උදකාලකකානිති	108
උදකොරොහනානුයොගමනු	
සුතො	394
උදකොරොහනනස්ස	238
උදයබ්බයානුපසිං	88, 172
උදනං	14, 198, 346
උද්ධගිකං	128
උද්ධච්චකුකකුච්චං	28, 126
උද්ධච්චකුකකුච්චාභිභූ තෙන	126
උද්ධංසොකස්ස	
අකතිට්ඨගාමිකො	258
උද්ධමානකසඤ්ඤං	34
උතනතුනනතො	641
උතනතොනතො	164
උතනලා	54
උපකකිලිට්ඨා	102
උපකකිලෙසොති	126
උපකකියමපි	148
උපට්ඨපෙත්වා	76
උපට්ඨානසාලායං	100
උපට්ඨිතසති	416
උපදංසෙති	158

පිටියබ්බා

උ

උපද්‍රව්‍යය	838
උපනාහසා	494
උපනිසාය	42, 44, 290
උපනිය	74
උපපජ්ජනි	162
උපපතනි අසංඛාරණං	
පුප්පජ්ජනෙති	246
උපපතනි පටිලාභිකානි	258
උපවජ්ජං	466
උපවජ්ජනි	352
උපසම්පජ්ජ විහාසි	478
උපහතං	6
උපහරනනි	166
උපහාරං	166
උපායාසෙති	238
උපාරම්භහයං	64
උපාසික පරිසං	254
උපාසිකො දුස්සිලො	430
උපාසිකො සීලවා	430
උපාසිකා	16
උපාසිකා දුස්සිලා	430
උපාසිකා පරිසං	254
උපාසිකා සීලවනි	430
උපෙකකිකො ව	292
උපෙකකිකො ව විහරනි	244
උපෙකකි	192
උපෙකකිසති පාරිසුද්ධං	82, 244, 292
උපෙකකිසමෙබ්බාසිකෙහො	456
උපෙකකිසහගතෙන වෙනසං	248
උපපජ්ජමානං උපපජ්ජනි	20
උපපතනං කාම විතකකං	32
උපපතනානං කුසිලානං	
ධම්මානං	492
උපපතනානං පාපකානං	
අකුසලානං ධම්මානං	429
උපපනුප්පන්නො පාපකො	
අකුසලෙ ධම්මෙ	32
උබ්බට්ඨකොපි	394
උබ්බෙජෙනා	212
උභතො පදිතනං	182
උභයෙනෙව භිතං	298
උභො ව	118
උභො ජාතිපතයො	118

පිටියබ්බා

උ

උභො සද්ධා	118
උමමග්ගො	344
උමමාදසා	150
උරතනාලිං කද්දනි	338
උරබ්බා හඤ්ඤානතු	396
උලිකපකකම්පි	394
උසභා හඤ්ඤානතු	396
උසාහො ව	176
උසොසාලිනි ව	176
උසුප්පතාරුතං	226

උභ

උභමිහයං	238
---------	-----

උ

උකග්ගං	28
උකග්ගමානසො	178
උකච්චසා පුගලසා	14, 258
උකත්ථමනං	98, 100
උකනාදුකං	446, 450
උකනාපරිපුණ්ණං	398
උකනාසුඛං	446
උකහතනිකො	398
උකමතතානං	128
උකමනනං	44, 190
උකමනනං අට්ඨාසි	92
උකමිද්දහං	42, 44
උකමපි වසං	276
උකවාචිකමපි	460
උකමිසතිකපමති	100
උකසිඛා	66
උකං දිසං ඵලිකා	246
උකංසං	34, 162
උකංසවාසකරණියො	90
උකංසං උතතරාසඛං	
කරිකා	44, 282
උකසමිං ථනෙ	396
උකාභිකමපි	394

උ

උකිසා ගාවියා	396
උකිසාපි දතනියා	394

පිටසංඛ්‍යා

එ

එකෙ	104
එකොදිකතකබ්බං	180, 244, 292
එකොදී හොති	304
එකේය්‍යකමපි	236
එතදගහං	34
එතසමිං අනතරෙ	48
එතං පමාණං	318
එතෙ ධම්මා	46
එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙන	478
එතතකො පුඤ්ඤභිසංඥො	106
එත්ථදානි	476
එරකවනතිකමපි	236
එලමුගො	484
එලකමනාරං	394
එවමහුතො	26
එවමෙම දිට්ඨනති	334
එවමෙම මුතනති	334
එවමෙම විඤ්ඤනනති	334
එවමෙමසුතනති	334
එවමසමිති හොති	404
එවමස්ස වචනීයො	178
එවරූපං	394, 464
එවරූපං දිට්ඨං	336
එවරූපං මුතං	336
එවරූපං විඤ්ඤනං	336
එවරූපං සුතං	336
එවං ජාතතො එවං පස්සතො	402
එවං දිට්ඨි	334
එවං තිරයෙ	38, 430, 486
එවං බුද්ධිං අබොභිසා	82
එවං මහානුභාවො	68
එවං මහෙසකෙබ්බං	68
එවං වාදී	334
එවං සග්ගෙ	40, 158, 430, 486
එවං සනති හොති	404
එවං සිකතිකබ්බං	278
එසනාය	30
එසං	290
එසා භුලා	318
එසිකා	78
එතිපස්සිකො	108
එති හදනතිකො	394

පිටසංඛ්‍යා

ඔ

ඔකකමම	110
ඔකකමතෙ පුබ්බබ්ගමා	286
ඔකොට්මකො	162
ඔසස්ස නිත්ථරණාය	386
ඔතිණේණාමහි	238, 240
ඔතතප්පබලං	290
ඔතතප්පි හොති	26, 416, 436
ඔතාරියමානාති	326
ඔදරිකතතස්සෙතං අධිවචනං	240
ඔධිසො	310
ඔතභුතනතො	164
ඔතතොතතො	164
ඔතිතපතතපාණිං	120
ඔපකකමිකාති	166
ඔපකසිකො	108
ඔපපාතිකො	12, 168, 460
ඔභාසො	270
ඔරබ්භිකො	396
ඔරමහාගියානං සංයොජනානං	12, 168, 460
ඔරමහාගියාති සංයොජනාති	258, 308
ඔරිමඤ්ච	98
ඔලාරිකං වා සුබුමං වා	332, 386
ඔවදුමපි	238
ඔසිඤ්ඤෙය්‍යං	236
ඔභාරෙච්චා	396
ඔතිතසොතො	226

ක

කබ්බං	148
කබ්බිවතමහි	338
කටුකාති	224
කණ්ණසුබ්බං	398
කණ්ටකාපස්සසිකොපි	394
කණ්ටකාපස්සයෙ සෙය්‍යං	
කපෙපති	394
කණ්ඩවිතතකාති	386
කණ්භකෙබ්බංපි	394
කතතා හොති	128
කතෙතා	406
කඤ්ඤරං	400
කත්ථවිතිඤ්චනතාප්පිති	344

පිටියබකා

ක	
කනනා	124
කනනු බෝ	42
කනං කරණියං	402, 478
කනං කිබ්බිසං	338
කනං පාපං	338
කනං ලුඳ්දං	338
කතකලයාණෝ	340
කතකිබ්බිසෝ	338
කතකුසලෝ	340
කතකුසුතා කතවෙදිතා	440
කතපාපෝ	338
කතභීරුතනාණෝ	340
කතපුබ්බං	226
කතමෝ ව භික්ඛවෙ සුගතෝ	284
කතලුඳ්දෝ	338
කතහදෙවෝ	94
කතා මෙ රකතා	136
කතා මෙ පරිතතා	136
කතූපාසනෝ	94
කථාසල්ලාපෝ	448
කපසස්ස	276
කපපියං තෙ බාදිතබ්බං	240
කපෙපා	276
කපෙපා ආයුපපමාණං	242
කමමං අකණ්ණං අසුකකං	
අකණ්ණ අසුකකවිපාකං	450
කමමං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං	450
කමමං කණ්ණසුකකං කණ්ණ	
සුකකවිපාකං	450
කමමං සුකකං සුකකවිපාකං	450
කමමකතියාස සංවතනති	446, 450
කමමකරුති වා	396
කමමකාරණා	236
කමමනනං පයොජෙති	156
කමමතියෙ	402
කමමඵලුපඡ්චි න	
උට්ඨානඵලුපඡ්චි	260
කමමවිපාකජානි	166
කමමවිපාකෝ	150
කමමසච්චායං ලොකෝ	448
කමමාති	128, 446, 450
කයවිකකයා	398
කසිරමානං	228

පිටියබකා

ක	
කරණියං	176, 230
කරණියාධිකරණියෙසු	350
කරුණාසහගතෙන වෙනසා	248
කලයාණං	340
කලයාණධම්මඤ්ච	426
කලයාණධම්මතා	72
කලයාණධම්මෙන කලයාණං -	
ධම්මතරඤ්ච	426
කලයාණවාකකරණෝ	186
කලයාණවාචෝ	186
කලයාණී පරිපුච්ඡා	344
කලයාණෙන කලයාණතරඤ්ච	424
කලෙබරෙ	98
කච්චි	444
කසස්ස ව උපපන්නස්ස වසං	
ගච්ඡතිති	344
කසස්ස චි කිඤ්චතනස්මිං	344
කසිරච්චිතතිකෙ	162
කසිරෙන	162
කසමුච්ඡානෝ	462
කසාභිපි තාලෙනති	236
කහාපණකමපි	236
කා	
කාණෝ	162
කාමහොගිතං	34
කාමජේක්ඛාසානං	20
කාමතණ්ණා	20
කාමතඤ්චි	20
කාමපරිලාභෝ	20
කාමපිපාසා	20
කාමහොගී වාමෙන	
පසෙසන සෙනති	470
කාමහොගීසෙය්‍යා	470
කාමමුච්ඡා	20
කාමයොගවිසංයොගෝ	22
කාමයොගෝ	20
කාමරාගෝ	20
කාමවිතකකං	228, 294
කාමවිතකෙකා	26
කාමසිතෙහෝ	20
කාමානං සමුදයං	20
කාමාසවාපි	402

පිටිබිකා

කා

කාමෙසු අවිතරුණො	338
කාමෙසනා	82
කාමෙසු	20
කාමෙසු මිච්ඡාචාරු	188
කාමෙසු මිච්ඡාචාරුසු ව	
වණණං භාසති	486
කාමෙසු මිච්ඡාචාරු පටිච්චරතො	415
කාමෙසු මිච්ඡාචාරු වෙරමණියො	
ව වණණං භාසති	486
කාමෙසු මිච්ඡාචාරු වෙරමණියො	
ව සමනුසොද්දා හොති	486
කාමෙසු මිච්ඡාචාරිනී	112
කාමෙසු මිච්ඡාචාරී 12, 138, 158,	418
කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ ව	
සමනුසොද්දා	486
කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ සමාදපෙති	418
කායකමෙත	130, 166
කායදුච්චරිතං	230, 234
කායදුච්චරිතෙන	430
කායනුඤ්ඤා	342
කායපාරිභාරිකෙන චිවරෙන	400
කායසංඛාරං	306
කායසංඝොචනනා හෙතු	306
කායසුචරිතං	230
කායං අබ්බාද්ධො	396
කායිකො ව රොගො	276
කායෙ කායානුපසස්සී	492
කායෙන ඵසස්සිනා	166
කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුස්සිනා	
	32, 294, 400
කාරණං	220
කාලඤ්ඤානා	192
කාලකතො	94, 134, 224
කාලවාදී	46, 398
කාලා	270, 272
කාලෙ	240
කාලෙන ධම්මසවණං	270, 272
කාලෙන ධම්මසාකච්ඡා	270, 272
කාලෙන විපස්සනා	270, 272
කාලෙන සමථො	270, 272
කාලං කුරුමානො	242
කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා	398
කාලුකං වත්ථං	466

පිටිබිකා

කි

කිච්චං අපරාධෙති	126
කිඤ්ච තං	234, 236
කිඤ්චාපි ඛො	228
කිමබ්බපනාහනති	282
කිඤ්චතං පටිච්ච චුතතං	282
කිබ්බිසං	340
කිමසු උතතරිං කරණීයං	28
කිං කරණීයානි	72
කිං දහරෙ වකබාම	476

කු

කුකකුටස්සකරු	84
කුකකුටස්සකරපටිග්ගහණා	398
කුච්ඡපරිභාරිකෙන	
පිණ්ඩපාතෙන	400
කුඨාරිනී තවෙජ්ජයා	386
කුණී	162
කුතො තං හනෙන	462
කුතො පන	118, 448
කුදස්සු නාම	282
කුපිතො	238, 352
කුමහිමුඛා	394
කුමහිලහයං	238
කුමභූපමා	200
කුරුරකම්මනනා	396
කුලපුත්තා	478
කුලමා	200
කුසචිරමපි	394
කුසලධම්මතා	72
කුසලං	340
කුසලා ධම්මා පරිභාසනති	336
කුසලානං ධම්මානං	
	30, 138, 140, 176
කුසලානිසද්දා	106
කුසලෙසු ධම්මෙසු	186, 400, 480
කුසිතො	26, 416, 436
කුභා	54

කෙ

කෙවලකප්පං	92, 460
කෙවලපරිපුණ්ණං	396
කෙවලපරිපුණ්ණා	46
කෙවලස්ස දුක්ඛකකිකිස්ස	328

පිටියබ්බා

පිටියබ්බා,

කෙ	
කෙසකම්බලම්පි	394
කෙසමසසුලොවකො	394
කෙසමසසුලොවනාහු -	
යොගමනුසුනෙතා	394
කෙසෙ පනිරිනා	466

කො	
කොබගරු න සද්ධම්මගරු	90
කොබගරු හොති	160
කොබනා හොනනි	

උපායාසබහුලා	388
කොබමකබගරු භික්ඛු	92
කොබුපායාසසසු එනං	
අබ්වචනං	238

කො පච්චයො	152
කොපඤ්ච	388
කො පන වාදො	144
කොලියසිතාය	120
කොලියානං	120
කොසප්පේ සමාදපෙනි	416

බ	
බප්පේයායාපි	322
බඤ්ජො	162
බතං	6
බතං උපහතං අත්තානං	438, 484
බතනිකඤ්ඤපි	392
බතනිසපරිසා	256
බතනියමහාසාලකුලෙ	162
බතනියො මුද්ධාවසිනො	396
බතනා	226
බතනියා	220
බතනිසොරච්ච	128
බකො ආරොපෙනා	466
බමා පටිපදා	294
බමා භවිස්සාම	278
බමො හොති	226
බරස්සරෙන පණ්ණවෙන	464
බරාජනං නිවාසෙනා	396
බලොපිඞ්ඛා	394
බාදිතබ්බං	240
බාරුපතවජ්ඣමපි	236
බාසිනෙ සාසිනෙ	400

බි	
බිප්පඤ්ඤව	226, 228
බිප්පනිසනනි	186

බි	
බිණො ජාති	402, 478
බිණො භවනෙතනි	4
බිණොසවස්ස	18
බිරමනා දබ්බි	182
බිරං	396

බු	
බුරමුණං කරිනා	464

බේ	
බේතනං තං ත හොති	308
බේතනවඤ්චපටිග්ගනණො	398
බේමප්පනො	18

භ	
භජ්ජනා	196
භණ්ඩනො	246
භතපුබ්බං	226
භනි	338

භතෙ සිතෙ නිසිනො සුතො	
ජාගරිතෙ භාසිතෙ	
තුණ්හිභාවෙ	400

භනනා	226
භනිබ්බො තො භවං	76
භමනෙත	94
භමනිරෙසු	278
භමනිරො	204
භමනිරොහාසො	204
භරනිතබ්බං	64
භරුකනා	42, 44
භවා බිරං	182
භහට්ඨකානි	72
භහපතයො	118
භහපනානි	118
භහපනි	110
භහපනිකඤ්ඤපි	392
භහපනිමහාසාලකුලෙ	162
භහපනිපරිසා	256
භහපනිසුතො වා	398

පිටිබිඳකා

පිටිබිඳකා

ගා

ගාථා	14, 198
ගාධං කතනා	208
ගාමනිගමරුජධානීසු	68
ගාවො හඤ්ඤානති	84
ගාරයාං	464
ගාරයාං සාතා	64
ගාරයො	352
ගාලුහබිඳිතං බිඳිති	464
ගාලොහා රොගාතලොකා පුසති	338

ගි

ගිරිගුහං	400
ගිලානපච්චය	
හෙසඡජපරික්කාරං	60, 106, 166
ගිහිතා කාමහොගිතා	130
ගිහිසාමිච්චපිපදං	122

ගු

ගුහනං	76
ගුලාගුණිකජාතො	402

ගෙ

ගෙයාං	14, 198, 346
-------	--------------

ගො

ගොවරය පක්කමති	66
ගොමයහකෙබ්බි	394

ස

සරිස්සාම	278
----------	-----

සා

සාණෙන ගඤ්ඤං සාසිති	32, 294, 400
සාසච්ඡාදෙ	162

සො

සොරවිසො	216
සොසප්පමාණො	
සොසප්පසනො	134

ච

චක්කානි	66, 76
චක්කුමනො	194
චක්කුතා රූපං දිස්වා	32, 78, 294, 400
චක්කුඤ්ඤං	32, 78, 294, 400
චණ්ඩාලකුලෙ	162
චතස්සො අග්ගපඤ්ඤානතියො	34
චතස්සො ආහා	268
චතස්සො පහා	268
චතස්සො සෙය්‍යා	470
චතතානි	82
චතතාරි කමමානි	450
චතතාරි අතිරුජකුලානි	136
චතතාරි චක්කානි	66
චතතාරි සාතානි	120
චතතාරි ධම්මපදානි	60
චතතාරිපිට්‍ඨස්සානි	276
චතතාරි බලානි	482
චතතාරිමානි ජායනති	406
චතතාරිමානි පධානානි	138
චතතාරි පුරිස්සුගානි	70, 110
චතතාරිමානි අගනිගමනානි	36
චතතාරිමානි සම්මපපධානානි	30
චතතාරිමානි සුඛානි	130
චතතාරිමානි සුචිදුරාචිදුරානි	98
චතතාරිමානි සොඛුමමානි	36
චතතාරි චචිදුචචරනානි	272
චතතාරි සම්ගහචච්ඡානි	66, 476
චතතාරිසම්ප්ප්‍ර වස්සානි	276
චතතාරො අච්ඡරියා	254
චතතාරො අබ්භූතා ධම්මා	254
චතතාරො අරියවංසා	56
චතතාරො ආනිසංසා	460
චතතාරො ආලොකා	270
චතතාරො ඔහාසා	270
චතතාරො කප්පා	244
චතතාරො කථි	444
චතතාරො කාලා	270, 272
චතතාරො ධම්මකපිකා	266
චතතාරො ධම්මා	124, 270
චතතාරො පඤ්ඤානා	270
චතතාරොමෙ පුග්ගලා	12, 134, 258
චතතාරොමෙ විසංයොගා	22

පිටුබලකා

ව	
වතනාරෙ යොගා	20
වතනාරෙ වාදී	268
වතනාරෙ සඤ්ඤවිපලාසා	100
වතනාරො සංවාසා	110
වතනාරෙ සාරා	272
වතුචක්කං වතනති	66
වතුනනං ක්කානානං	46
වතුනනං ධම්මානං	334
වතුන්ථං අත්ථසං	464
වතුන්ථං ක්කානං	82, 244, 400
වතුන්ථං සාතගනං	128
වතුන්ථං මහාපදෙසං	330
වතුන්ථසම්මං ථනෙ	396
වතුන්ථො අච්ඡරියො	
අභිභුතො ධම්මො	252
වතුන්ථො ධම්මො	124
වතුපඡේතානො	270
වතුපාද, වා	70
වතුසු සාතෙසු	232
වතුසු ධාතුසු	320
වතුහි අබ්බෙහි	332, 480
වතුහි සාතෙහි අප්පමාදො	230
වතුහි අරියවංසෙහි	58
වතුහි සාතෙහි	478
වතුහි ධම්මෙහි	122, 480
වතුහි පටිසම්භිද්ධි	268
වතුහි පුඤ්ඤතිසංඤ්ඤා	108
වතුහි මග්ගෙහි	304
වන්දුප්පභා	268
වන්දුභා	268
වන්දුලොකො	270
වන්දිමසුරියා	140
වන්දෙභාසො	270
වම්මවෙධවිද්ධො	222
වරණවිපනො	318
වරණසම්පනො	318
වරණෙනනතකරො	316
වරතොචෙති	26
වරමප්පි හිකඛු	26

පිටුබලකා

වා	
වාගසම්පද	124
වාගාය	494
වි	
විතනං	180
විතනං අහිනිනාමෙති	402
විතනං පගගණනාති	30, 138, 492
විතනං පරිසොධෙති	400
විතනං විමුච්චති	402
විතනවිපලාසො	100
විතනසම්මාධි	492
විතනස්ස වසං ගච්ඡති	344
විතෙතන බො හිකඛු	
ලොකො නිඤ්ඤා	344
විතෙතන පරිකිස්සති	344
විතනා කච්ඡි	444
විරකතමපි	72
විරට්ඨිතිකා	68
විරහාසිතමපි	72
විරං ජිවාමි	124
වි	
විරකවාසිකමපි	236
විවරං	166
විවරහෙතු වා	476
විවරෙන	122
වු	
වුතුපපාතඤ්ඤාය	402
වෙ	
වෙනනා	450
වෙනසා	126
වෙනසිකො ව රොගො	276
වෙනසො	226
වෙනසො උපකතිලෙසො	400
වෙනොපරිවිතකතමඤ්ඤාය	44
වෙනසො පරිවිතකෙකා	42
වෙනොවසිප්පනො	72
වෙනොවිමුතති	12, 160, 228, 408
වෙනොවිමුතති	460
වෙනොසම්මසං	174
වෙලස්ස වා	178

පිටියබිකා

පිටියබිකා

වො

ජා

වොරසානකො	396
වොරකො වා	128
වොරහයං	234
වොරං ආග්‍රවාටිං	464
වොරො	396

ජාගරසස වෙපි හිනබුනො	26
ජාගරියං අනුසුනෙනා	78
ජාගරො	28
ජාතකං	14, 198, 346
ජාතරුපරජතපටිග්ගහණො	104, 398

ඡ

ඡබ්බියයාථ	326
ඡන්තිංසකණ්ඨාවිවරිතාති	404
ඡන්දසෑව	178
ඡන්දං ජනෙති	30, 138, 492
ඡන්දසමාධිපධානසංඛාර-	
සමන්තාගතං	492

ජාතරුපරජතං සාදියන්ති	104
ජාතියා	46, 238
ජාතිහයං	234
ජාතෙය්‍ය	348
ජාලීතිං	402

ඡ

ඡන්දගතිං	36, 38
ඡන්තං ඵස්සායතනානං	22, 312
ඡවදුස්සානිපි ධාරෙති	394
ඡවාලාතං	182
ඡවො ඡවාය	110
ඡවො දෙවියා	110
ඡත්‍ර ඵස්සායතනෙසු	22

ඡ්ඝවජාය	228, 278, 296
ඡ්ඝණණං න පටිසංඛිඛරොන්ති	478
ඡ්ඝණණා	44
ඡ්චතාය රසං සාගිනා	32, 294
ඡ්චන්තමපි සුලෙ	
උත්තාසෙනෙන	236

ඡ

ඡ්ඤෙය්‍යං	236
ඡ්ඤාමුලකො	284

ඡෙට්ඨපුනෙනා	166
-------------	-----

ඡ

ඡො

ඡෙදගාමිති	152, 154
ඡෙදනබ්බිකවිපරාමොස	
අලොපසහසාකාර	398

ඡොතිඡොතිපරායනො	162
ඡොතිතමපරායනො	162
ඡොතිපරායනො	162
ඡොතිමාලිකමපි කරොන්තො	236
ඡොති භොති	164

ඤා

ඡ්ඤා	
ඡ්ඤාකුහනන්ථං	52
ඡ්ඤාලපනන්ථං	52
ඡ්ඤාලී	322
ඡ්ඤා	238
ඡ්ඤාධම්මං	334, 474
ඡ්ඤාධම්මෙ ආදීනවා විදිනා	476
ඡ්ඤාහයං	234
ඡ්ඤාසම්පන්නො ව	480
ඡ්ඤා	220
ඡ්ඤා	94
ඡ්ඤා	484

ඤානවිසයො	150
ඤාතියං	150

ඤා

ඤාණදස්සනපටිලාභාය	88
ඤාණදස්සනාය	386
ඤාණමෙව හෙත්ථ	150
ඤාතය්‍යං	94
ඤාතිපරිච්චං පහාය	398
ඤාතිබලී	128
ඤාති වා	224
ඤායපටිපන්නො	110

පිටපිබලා

පිටපිබලා

ය	
යාපනියෝ	90
යා	
යාති	28
යානකුසලෝ	332
යානගතං	128
යානවබ්බතියෝ	30
යානායානෙ	70, 76
යානායානෙසු	278
යානාති	228, 232
යානං බෝ එතං බ්‍රාහ්මණ	348

සි

සිතනෙතා පුග්ගලෝ	12
සිතස්ස වෙපි භික්ඛුනෝ	26
සිතිහානියා සඤ්ඤාති	324
සිතියා	282, 492
සිතෙ	402
සිතෝ වෙපි භික්ඛු	26

බ

බංසමකසවාතාතපසිරිංසප	
සමඵස්සානං	228, 278, 296

ත

තකකරස්ස	18
තකකලාති	26, 250
තගරමලලිකාහි	176
තගස්	282
තවුජං	190
තජ්ජිනෝ	72
තණ්හාකමයෝ	70, 228
තණ්හං	402
තණ්හං නිස්සාය	280
තණ්හා	20
තණ්හා උපපජ්ජමානා	476
තණ්හා පභාතබ්බා	280
තණ්හා පභිණා	478
තණ්හා විවරිතාති	402
තණ්හාසම්මුතෝ අයං කාමෝ	280
තණ්හාසලලස්ස	44
තණ්හා සෝතං	72
තණ්හුපපාදා	20, 476

න

නතියෝ අවජ්ජියෝ අබ්භුත	
ධමමෝ	252
නතියෝ ධමමෝ	124
නතියං අත්ථව්‍යං	464
නතියං ක්කානං	400
නතියං යානගතං	128
නතියං මහාපදෙසං	330
නතියස්මිං එතෙ	396
නතෝ චුතෝ	154, 388
නතෙතනපි තෙලෙන	
ඔසිඤ්චනෝ	236
නත්‍රඤ්ඤාතරස්ස	464
නත්‍ර චත මං	18
නත්‍රාපායවීමංසාය	
සමනතාගතෝ	72
නං කිස්ස හෙතු	58
නං ජීවං	82
නමපස්ස තාදිසමෙව	52
නං මම අස්ස මුසා	50
නං මමස්ස කලී	52
නං සරීරං	82
නථාගතපපවෙදිතෙ	226
නථාගතස්ස	124, 250, 454
නථාගතස්ස විදිතං	50
නථාගතසාවකසබ්බස්සා	70
නථාගතසාවකෙ	8
නථාගතසාවකෝ ථූපාරහෝ	470
නථාගතසෙය්‍යා	470
නථාගතෝ	396
නථාගතෝ ථූපාරහෝ	470
නථා චතුත්ථිං	246
නථා නථා	468
නථා නතියං	246
නථා දුතියං	46
නථාපබ්බජිතං සමානං	238
නථාරූපාය	128
නථාරූපාස්ස ධමමා	46
නථාරූපිං වාවං	398
නථුපමානං	182, 196
නථෙව හෝති	48
නත්ථ පරිනිබ්බාසි	12, 168, 460
නත්ථෙවනතරධාසි	44
නදබ්බිකං	62

පිටුබිකා

පිටුබිකා

න

තදබිමුතෙතා	242, 308
තදනුතතරං	478
තදභිඤ්ඤාය	342, 344
තදස්සාදෙති	242, 308
තනුතතා	168
තනුමජ්ඣමා	38, 70
තනතාකුලකජානො	402
තනතිකාමෙති	242, 308
තපපයනති	38
තපොජ්ඣවෘත්තං අලලිතා	386
තපොජ්ඣවෘත්තවාදා	386
තපොජ්ඣවෘත්තසාරා	386
තබ්බසුලච්ඡාරී	242, 308
තමකිකාරනිතිතා	132
තමකිකාරං	78
තමපරායනො	162
තමහං ජාතාමි	50
තමෙව ධම්මං	42
තමබ්බුලිකො	26
තමහා ව පත තාදිතමහා	52
තමො ජොතිපරායනො	162
තමො තමපරායනො	162
තමො හොති	162
තයො අගති	84
තරිං	92
තලාකෙ	24
තස්මා තථාගතො	48
තස්මා ලොකා	168, 460
තස්මිං යෙව හවෙ	242
තස්ස තස්සොව	178
තස්ස පඤ්ඤාය	448
තස්ස සංවරාය	400
තස්සා සිත්තාය	468
තස්සොනං පාටිකඛිං	386, 464

තා

තාදිතා	40
තාදිසාව	154
තාදිසො හොමි	318
තාදි	108
තාදි යෙව තාදි	52
තානස්ස	166

තා

තාති පදබ්‍යාසජ්ඣතාති	326
තාපසො	28, 156
තාරකරූපාති	140
තාරාගණො	48
තාවතා	314
තාවදුරෙ	74
තාවදෙව	34, 44
තාලවෘත්තං	94
තාලපනාතිති	60
තාලාවනුකතා	78, 408, 478
තාලෙය්‍යං	286

තායා

තායාස්ස	166
තායාස්සදං	350

ති

තිකචෙත්තදෙ	76
තිකතිතතුං	50, 66
තිකතිපඤ්ඤා	132
තිකති	214
තිට්ඨාභද්දනතිකො	394
තිණ්ණජරෙ	246
තිණ්ණතෙකොපි	394
තිණ්ණසන්තරං	172
තිණ්ණවිචිතිචෙත්තා	400
තිණ්ණං වෙද්දනං පාරගු	42
තිණ්ණං සඤ්ඤාජනානං	168
තිණ්ණං කුසාරි	386
තිත්ථියෙ	78
තිදුණ්ඩපරිධාරකො	162
තිදස්සා	88
තිධා පනිනනාමානබ්බං	242
තිධා පනිනනා	26
තිජුකාති	26
තිබ්බදෙසජාතිකො	288
තිබ්බමොහජාතිකො	288
තිබ්බරුගජාතිකො	288
තිබ්බසාරුගා	62
තිබ්බා	464
තිබ්බරූපකවණ්ණාහො	120
තිමිරං	220
තිරච්ඡාතගතා	66
තිරච්ඡාතගතානං පාණානං	68

පිටියිබකා

පිටියිබකා

නි

ථ

නිර්වෘත්තයෝනිමපි	242
නිරියං	94, 240
නිරියං කාලවෘත්තයං	94
නිරිටානි	394
නිංසකපපසහසාමභි	106
නිංසකඛිතභුං	60
නිසේසා, විජ්ජා	56
නිසමපදං	218
නිසාසා	208

නි

නිණ්ඨි වසානි	276
නිණ්ඨි සරණානි	134
නිහගහිති	52
නිති ධාතෙහි රුජාරහො හොති	386

නු

නුවෙජ්	200
නුණ්ඨි අහෙසුං	118
නුරියං	56, 256
නුලාමණ්ඩලේ	34
නුලාකුටකාසකුටමානකුටා	398
නුවට්ඨිසානානි	218
නුසිතා කායා චිත්තා	250

නෙ

නෙජෝධානුරේවෙසා	320
නෙජෝධානුසු	148
නෙන ච විතනිං ආපජ්ජනි	242, 308
නෙනඤ්ජලිං පණාමෙත්ථා	44
නෙන න සමණෝති මඤ්ඤති	342
නෙනොභාසෙන	250
නෙලපජ්ජොතං	194
නෙවිජ්ජො	134
නෙසතතානිමභි	98
නෙසු දෙසං ජනෙති	406
නෙසු පෙමං ජනෙති	406

නො

නොයෙන පද්ධමං යථා	50
නොරණේ	218

ථා

ථද්ධා	54
ථමහසා	494
ථලට්ඨසා සුරිසසා	464
ථලේ තිට්ඨති බ්‍රාහ්මණෝ	12

ථි

ථිතමිද්ධං	28, 126
ථිතමිද්ධං පහාය	400
ථිතමිද්ධානිභූතෙන	126

ථි

ථිපාරහා	470
---------	-----

ථෙ

ථෙතො	398
ථෙරකරණධම්මා	46
ථෙරකරණේ වං ධම්මේ	46
ථෙරසා සුගතිතනානි	300
ථෙරුතං සමමුඛා	328
ථෙර භික්ඛු	286

ද

දකං	66
දකාසයා	66
දකඛිණං	128
දකඛිණං ජාණ්ඩුමණ්ඩල	44
දකඛිණතො තගරසා	464
දකඛිණඤ්ජාරෙන	464
දකඛිණො	152
දකඛිණොය වෙපි දිසාය	58
දකඛිණො විසුද්ධියො	152
දකඛිණොන පසේසන	80, 470
දකඛිණෙයො	

70, 110, 220, 332, 480

දකඛිණානි	194
දකෙඛා	56
දට්ඨබ්බං න මඤ්ඤති	52
දට්ඨයං	94
දට්ඨා	52
දට්ඨාරං න මඤ්ඤති	52

පිටියබකා

ද

දවසුං	94
දණ්ඩනජ්ජිතා	396
දණ්ඩං පණේනු	464
දණ්ඩිහසං	234, 236
දදුලුහකෙකාපි	394
දඩ්මහා නවනිතං	182
දනනා	76
දකං	288
දබ්බා ප්‍රියනති	396
දමා පටිපදා	294
දයාපනෙතා	398
දමිදදා - අප්පසංකා	388
දලහබමෙමා	94
දලහපරිකාමො	480
දලහාය රජ්ජයා	464
දලෙහති වරනෙතති	68
දසපි වසොති	276
දසොනමපි බො	448
දසොනියාති	232
දසොනෙන	254
දසොනාරො	132
දහරසොව	118
දහරො වෙති	46
දානා හොති	390
දානසංවිහාගරතො	126
දායකතො විසුජ්ඣති	152
දායාදතො වා	128
දායාදො අසං	476
දාසකමකරපොරිසෙ	146
දාසාති වා	396
දාසිදාසපටිග්ගහණො	398

දි

දිට්ඨං	48
දිට්ඨං න මඤ්ඤති	52
දිට්ඨං භාසති	334
දිට්ඨබමමසුබවිහාරානං	46, 166
දිට්ඨසුතමුතවිඤ්ඤානබෙබසු	52
දිට්ඨානුගතිං	286
දිට්ඨිඅපේක්ඛාසානං	22
දිට්ඨි නණ්හා	22
දිට්ඨිනජ්ජි	22
දිට්ඨිපරිප්‍රාභො	22
දිට්ඨිපිපාසා	22

පිටියබකා

දි

දිට්ඨිමුච්ඡා	22
දිට්ඨියා සුප්පටිවිදා	46
දිට්ඨියොගවිසංයොගො	22
දිට්ඨියොගො	20
දිට්ඨිරුගො	22
දිට්ඨිවිපලලාසො	100
දිට්ඨිසිනෙහො	22
දිට්ඨිනං සමුදයඤ්ච	22
දිට්ඨො අදිට්ඨවාදිනා	472
දිට්ඨො වෙච බමෙම	118
දිට්ඨො දිට්ඨවාදිනා	472
දිට්ඨොච බමෙම	12, 166, 282, 324, 392, 478
දිනනාපාටිකඛිබ්බි	398
දිනනාදාසී	398
දිපද වා	70
දිබ්බසා වා	120
දිවසං චරිකමෙන	80
දිවාසඤ්ඤං අබ්ධියාති	88
දිසමෙපසෙති	226

දි

දීඝමදානං	2
දීඝමදානාසුං	124
දීඝරතනං	216
දීඝෙන අදබ්බතා	228

දු

දුකං	42
දුකකකකා	238
දුකකතො	246
දුකකතිරොධගාමිනී පටිපදා	198
දුකකතිරොධොති	198, 202
දුකකපරෙතො	238, 240
දුකකවිපාකාති	334
දුකකසමුදයොති	198
දුකකවිපාකෙති	22
දුකකස්ස ව පහාණො	82, 244, 292
දුකකස්සනතං කරෙති	108, 458
දුකකානං	278
දුකකාපටිපදා බිප්පාභිඤ්ඤා	288, 292
දුකකාපටිපදා දකාභිඤ්ඤා	288
දුකකිතො වා	274
දුකෙක සුබනති	100

පිටසබ්බකා

ද	
දුකෙබ්බාතිණේණං	238, 204
දුග්ගතිං	162, 236
දුග්ගතිභයං	234
දුග්ගතිතනාති	326
දුග්ගතිතං සුතනනනං	284
දුච්චරිතං චරති	162
දුච්චරිතං චරෙය්‍ය	234
දුට්ඨන චිතෙනන	454
දුතියං අත්ථවසං	462
දුතියං කුමානං	244, 400
දුතියං ඨානගතං	128
දුතියං මහාපදෙසං	328
දුතියො	232
දුතියො අච්ඡරියො අබ්භූතො	
ධමමො	252
දුතියො ධමමො	124
දුද්දසිකො	162
දුනතිකම්මෙනති	284
දුනතිවත්ථං	242
දුප්පඤ්ඤානාය සමාදපෙති	416
දුප්පඤ්ඤා	156
දුප්පඤ්ඤා හොති	416, 436, 484
දුප්පාරාතං	242
දුබ්බවා	284
දුබ්බණ්ණො	140, 392
දුබ්බණ්ණො දුරාපා	388
දුබ්බලා	140
දුරාගතානං	228, 296
දුරාතතානං	228, 296
දුලලභා	124
දුලලභා ලොකස්මිං	278
දුස්සති	232
දුස්සිලං ඉත්ථිං වා පුරිසං වා	478
දුස්සිලා	112, 152, 174
දුස්සිලො	112, 114, 214, 430, 462

ද

දුතෙය්‍යපභිතගමනානුයොගා	398
දුරෙපාති	332, 386

දෙ

දෙති	120
දෙවතා	140

පිටසබ්බකා

දෙ

දෙවතාබලිං	128
දෙවපුතෙනා	92
දෙවමනුස්සානං	284
දෙවා දීඝායුකා	68
දෙවානං දෙවානුභාවං	250
දෙවා සුභකිණ්ණා	446, 450
දෙවො ඡවාය	110
දෙවො අසුරපරිවාරො	174
දෙවො දෙවපරිවාරො	174
දෙවො දෙවියා	110
දෙවො තො භවං	76
දෙවො භවෙය්‍යං	76
දෙසියමානෙ	252

දෙ

දෙමනස්සෙති	238
දෙවචස්සාකරණෙති ධමමෙති	284
දෙසඤ්ච	388
දෙසජං දුකං	288
දෙසනීයෙසු ධමමෙසු	232
දෙසවිතයාය	182
දෙසවෙපුලලනං	278
දෙසාගතිං	36, 38
දෙසා දෙසො ජායති	406
දෙසා පෙමං ජායති	406

දව

දොතිකමපි	394
දව්නනං පුග්ගලානං	182
දව්තිපි දතතිති	394
දොකප්පා ආයුප්පමාණං	244
දොපි වස්සාති	276
දො මෙ රොගා	276

ධ

ධංසති	176
ධතා	46
ධතානං ව ධමමානං	186
ධනුග්ගහො	94
ධමමං දෙසෙති	386, 476
ධමමඤ්ච	194
ධමමකපීකා	266
ධමමකපීකොදොව	
සංඛිං ගච්ඡති	266

පිටතිබකා

පිටතිබකා

බ	න
බමමවකකං	232
බමමබරු	16, 284
බමමපදං	58
බමමපපමාණෝ	
බමමපපසනෝ	134
බමමමඤ්ඤය	14, 186
බමමලභා	130
බමමලදෙබිති	128
බමමවාදී	46, 498
බමමච්චයසමෙබ්බාජ්ඣබ්බතං	34
බමමච්චයසමෙබ්බාජ්ඣබ්බතො	456
බමමච්චනසේ	226
බමමා දෙසිකා	468
බමමානුබමමපටිපතති	470
බමමානුබමමපටිපනෝ	14, 186
බමමා සබ්බතා	70
බමමිකා	170
බමමිකෙති	128
බමමියා කපාය	100
බමමුද්ධවච්චිගගතිතං	
මානං හොති	304
බමමෙ	108, 148
බමමෙසු	492
බමමෙති	22
බමමො	44, 194
බා	
බාරකජාතිකෝ	186
බාරෙතබ්බං	238
බාරෙය්‍ය	194
බි	
බිරු	58
බු	
බුච්ඡානාති	68
බු	
බුමරජෝ	102

න අතතනියං	820
න අත්ථමඤ්ඤ	14
න අතභාවං ගමෙති	26
න අපජ්ඣායති	408
න අපජ්ඣිසාසති	464
න උද්දිසාසකටං	394
න උපට්ඨාසි	50
න උපවදෙය්‍යාති	234
න උපවදෙය්‍යං	234
න උපපජ්ජති	94
න උපපාදෙය්‍යාමි	282
න කතතබ්බං	228
න කපපති	232
න කරෙය්‍ය	464
න කසාපි කිඤ්චි බාරෙති	130
නකබතතාති	140
න බො පනාහං	42
නබ්බුට්ඨං	479
න ව ජානාමිති වදෙය්‍යං	52
න ව මම කචන	344
න වචති	94
න විනෝතනබ්බාති	150
න විරට්ඨිතිකාති භවනාති	478
න විරසොව	66, 478
නච්චගිතවාදිතවිසුකදසානා	398
නච්ඡොති	232
නච්ඡන්තමුලකෝ	286
න ජායති	94
න ජියති	94
නට්ඨං න ගවෙසනති	478
නනතුමනතා මඤ්ඤ	238
නතඤ්ඤං කිඤ්චි	312
නතී කොපි පාටිභොගො	334
නතී තනො දෙසො	334
නතීදාති පුතබ්බවො	4
නතීති වදමි	52
නදනො	66
න දානා	388
නදිං නරිතුකාමො	386
නදිං පනාරෙය්‍ය	386
න බමමමඤ්ඤය	14
න බුපායති	408

පිටිය බිහි

පිටිය බිහි

න

නා

න නජානාමි	52
න නිමිතතගානි	32, 78
න පකඛිඤ්ඤා	320
න පජ්ජලනි	408
න පඤ්ඤාගරු හොති	
න පඤ්ඤාධිපතෙය්‍යො	264
න පටිකේකාසිතබ්බං	326
න පටිසේසනෙති	408
න පත පටිකේකාසාමි	78
න පරිනායානි	56
නපපජ්ඣනි	26
නපපජානානි	198
නපපසිද්ධි	320
න බ්‍රාහ්මණෝති මඤ්ඤාති	342
න භායති	336
න මණ්ඩකාය	80, 282
න මද්‍යය	80, 282
න මිඤ්ඤාති	94
න මෙසො අනතා	320, 332, 336
නමො භගවතො	136
නසිදං බ්‍රහ්මචරියං	52
න රජ්ජති	328
නවං	386, 396
නවඤ්ච වෙදනං	80, 282
නවනීතමනා සප්පි	182
න විභුසකාය	282
න වෙධනි	232
න ව්‍යානාති කුරෙති	26
න සංකිතියනාති	56
න සංකිතියසානාති	56
න සද්දිසො හමසමිති මඤ්ඤාති	342
න සන්තාසං ආපජ්ජති	232
න සන්තාසං ආපජ්ජති	
මරණස්ස	336
න සමාධිගරු හොති	
න සමාධාධි පතෙය්‍යො	264
න සමපනනමෙව	46
න සීලගරු හොති	
න සීලාධිපතෙය්‍යො	264
න සේය්‍යො හමසමිති මඤ්ඤාති	342
නහනුත	136
න නිනොහමසමිති මඤ්ඤාති	342
න හොති තථාගතො	82

නාකඛිනි විතකේකානුං	72
නාගං	76
නාකඛිනිමි සංකප්පෙතං	74
නාගනිගමනාති	38
නාබිමුච්චති	320
නාබිවාසෙති	26, 228, 294
නානාකරණං	242
නානුභොනාති	250
නානුබ්‍යඤ්ඤානගානි	32, 78, 294
නාපරං ඉන්ද්‍රියානායාති	402, 478
නානිජානාමි	118
නානිසජ්ජති	390
නානිහරං	394
නාලං අනතරයාය	18
නාලං පතිසෙවිතුං	482
නාචා න සංසිද්ධස්සති	386
නාමුතිකො	46
නාසමිති ඡිඤ්ඤානො	236
නාසිකිමන	148
නාසිසානාති	462
නාහං කචන	344

නි

නිකට්ඨකායො	
අනිකට්ඨවිනේනා	264
නිකට්ඨකායො ව	
නිකට්ඨවිනේනා ව	264
නිකාමලාභී	46, 166
නිකඤ්ජනං	194
නිකඤ්ඤා	54
නිකාමෙත්වා	464
නිකිනේනො	38, 158
නිගමං වා	240
නිගමො	120
නිච්චද්දනං	84
නිච්ඡානො	392
නිට්ඨං ගතො සද්ධිමෙව	340
නිට්ඨමෙත්වා ගතබ්බං	278, 326
නිද්දානිලමථ පටිවිනෝදනා	94
නිධානවතිං වාචං	46, 398
නිද්දානාදෙසා	64
නිබ්බානං	70, 228, 476
නිබ්බානස්සෙව සනාතිකො	78

පිටිය බස

නි

නිබ්බාපනාය	178
නිබ්බුතො	392
නිබ්බෙධහාගියා සඤ්ඤාති	324
නිබ්බෙධිකපඤ්ඤා	346
නිමිත්තතනං සාදියති	394
නිමිත්තං	18
නිමිත්තග්ගානි	294, 400
නිමිත්තමෙතං	18
නියතො	150, 168, 458
නිරයං	162, 236
නිරුරුමහං යඤ්ඤං	84
නිරුතතිපටිසම්භිද්‍ය	310
නිරුධබන්ධං	52
නිරුධබතිසිතං	34
නිරුධො	70, 228
නිලපා	54
නිවිට්ඨා	128
නිවෙසනං	116
නිසසරණඤ්ඤා	20
නිසසරණපඤ්ඤා	56
නිහතිනාත	78
නිහිතදණෙකා	398
නිහිතසන්තො	398

නි

නිවෙකුලෙ	162
නිවාරහකෙකාපි	394

නෙ

නෙකකම්ම විතකෙකා	484
නෙගමජාතපද්‍ය	140
නෙතං මම	320, 332, 386
නෙය්‍යො	60
නෙලො	398
නෙව බො නායං	72
නෙව ගජ්ජිතා	196
නෙව ගාමෙ කට්ඨන්ධං	182
නෙවතනනිකාය පටිපනො	180
නෙවතනානුකකංසෙති	56
නෙව දව්‍යය	80, 282
නෙව සුත්තපටිභානො	
නෙවමුත්තපටිභානො	260

පිටිය බස

නෙ

නෙව සගවචණෙකා	210
නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා	
යනනුපගා	308
නෙවසඤ්ඤාදිනාසඤ්ඤාදිනො වා	70
නෙවුට්ඨානපඤ්ඤාපථී	
නෙවකම්මපඤ්ඤාපථී	260
නෙවුසොනෙති	408
නෙවාගතවිසො	216
නෙසාදකුලෙ	162
නෙසොභමසම්	320, 332, 386

නො

නො අඤ්ඤාදා	48
නො පරං වලෙන්ති	56
නො පරගවචණෙකා	210
නො පරනිකාය	180
නො වසිති	196

ප

පකතියාපි	288
පකාසිතො	194
පකතවණ්ණෙ	206
පකෙකා පකතවණ්ණෙ	208
පකතහතො	162
පකතිසක්‍යුණො	400
පච්චකෙකාසති	294, 410
පච්චගිකො	398
පච්චයො	154
පච්චාජාතො	162
පච්චුට්ඨානං	348
පච්චුපට්ඨිතා	464
පච්චුපනනාති ඡන්දිංස	
තණ්හා විවරිතාති	404
පච්චෙකනුදො ථුපාරහො	470
පච්චාබාහං	464
පච්චිමං කායං	470
පච්චිමා ජනනා	286
පජා	254
පජේජාතා	270
පඤ්චනිවරණා	400
පඤ්චනොතං කාමගුණානං	
අබ්වචනං	240
පඤ්චස්‍ර පාදනකකිකෙස්‍ර	172

පිටසබ්බකා

ප	
පඤ්චනි කාමගුණෙති	240
පඤ්චිත්‍රියානි	284
පඤ්චුපාදිතකකිකා	478
පඤ්ඤාතතා	468
පඤ්ඤාවනුබ්‍රං හ කමනි	278
පඤ්ඤාපචේජානො	270
පඤ්ඤාපභා	268
පඤ්ඤාබලං	274, 290, 482
පඤ්ඤාභා	268
පඤ්ඤාය අනුගහභෙස්සාමි	468
පඤ්ඤාය	224
පඤ්ඤාය වස්ස අත්ථං	
අතිවිජ්ඣා පස්සනි	346
පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ	400
පඤ්ඤාය සමවෙකනිතා	468
පඤ්ඤායෙථානි	238
පඤ්ඤාලොකො	270
පඤ්ඤාවිමුතනිං	166, 282, 408, 462
පඤ්ඤාවුද්ධියා සංවතතනි	470
පඤ්ඤාසම්පදාය	416
පඤ්ඤාසම්පනෙතා	416
පඤ්ඤාසාථරා	272
පඤ්ඤාත්‍රියං	288
පඤ්ඤානුතතරං	468
පඤ්ඤාභාසො	270
පඤ්ඤාන	310
පටිකකම්මතබ්බං	238
පටිකරිස්සනි	464
පටිච්ඡන්තකාමමනො	462
පටිනිස්සග්ගාය	494
පටිපදෙ	166
පටිබ්‍රජ්ඣනි	470
පටිභණ්ඩනි	294, 410
පටිභානකවි	444
පටිභානපටිසම්මනිදා	312
පටිරොසනි	294, 410
පටිවිරතො	188, 398
පටිසංවෙදෙති	292, 400
පටිසංඛිතානබලං	276
පටිසංඛිතොයොනිසො	286

පිටසබ්බකා

ප	
පටිභඩ්ධාමි	282
පඨමං අත්ථවසං	462
පඨමං ක්කාතං	242, 292
පඨමං මහාපදෙසං	326
පඨමො අච්ඡරියො	
අබ්භුතො ධම්මො	250
පඨවිධාතුරෙවෙසා	320
පණ්ඩානි	278
පණ්ඩිතතරො	182
පණ්ඩිතා අකතායනි	298
පණ්ඩිතො	228, 350
පණ්ඩිතො මහාපඤ්ඤා	346
පණ්ඩිතො වාතෙනා සපජ්ජරිසො	484
පතිකරොමි	220
පතිත්‍රියනි	388
පතිසල්ලානා වුට්ඨිතො	342
පතොදච්ඡායං	222
පතනිකමපි	226
පත්ථයමානො	166, 172
පදනම්ණං කත්වා පකකාමි	478
පදනම්ණග්ගානිතො	286
පදපරමො	260
පදබ්‍යාස්ඤ්ඤෙති	284, 286
පදහනි	492
පපඤ්ච නිරොධො	314
පපඤ්ච චූපසමො	314
පපඤ්චස්ස ගති	314
පබ්බතං	400
පභා	268
පමාදස්ස	494
පසුතතා	154
පරං වාචෙන්නි	284
පරඤ්ච අදින්නාදානෙ	
සමාදපෙනනි	486
පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරා	
වෙරමණියා සමාදපෙනි	486
පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ	
සමාදපෙනි	486
පරඤ්ච පාණානිපාතා	
වෙරමණියා සමාදපෙනි	486

පිටසබ්බකා

පිටසබ්බකා

ප	
පරඤ්ච පාණ්ණාසකපානෙ	
සමාදපෙති	486
පරඤ්ච පිසුනාවාචාය	
වෙරමණියා සමාදපෙති	488
පරඤ්ච පිසුනාවාචාය	
සමාදපෙති	488
පරඤ්ච ඵරුසාවාචාය	
වෙරමණියා සමාදපෙති	488
පරඤ්ච මූසාවාද්‍ය වෙරමණියා	
සමාදපෙති	488
පරඤ්ච මූසාවාදෙ සමාදපෙති	488
පරඤ්ච සමඵපපලාපා	
වෙරමණියා සමාදපෙති	488
පරඤ්ච සමඵපපලාපෙ	
සමාදපෙති	488
පරගවචණෙතා	210
පරතො	246
පරතනපො	392
පරපරිතාපතානුයොග	
මනුසුතො	392
පරපරිසං	212
පරමරණං	162, 236
පරමනිපච්චාකාරං	348
පරමසච්චං	224
පරමාය වණණපොකකරතාය	
සමතනාගතො	388
පරලාභසකකාරගරුකාර	
මානනවන්දනපුජනාසු	388
පරසඤ්චතනා කමති තො	
අතනසඤ්චතනා	308
පරතිතාය පටිපනො	180
පරුඛිපපායා හොති	154
පරුනුවාදභයං	234
පරිකමොති	396
පරිකකියා	168
පරිවාරයමානං	240
පරිධාය	466
පරිනිබ්බුතොති	232
පරිතොතා	464
පරිපූර වා ආදිබ්‍රහ්මවරියකං	468
පරිබ්බාජකාරුමෙ	352
පරිබ්බාජකො	342
පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙතා	400
පරියනතචතිං	398
පරියයහතනහොජනානු-	
යොගමනුසුතො	394

ප	
පරියොගාහෙතා	160
පරියොදතො	402
පරියොතඤ්චා	402
පරියොසාතකලායාණං	396
පරිසද්ධතං	430
පරිසසොහතා	430
පරිසතිං	348
පරිසා ව කුසලා	266
පරිසා ව බවසා	174
පරිසා ව න කුසලා	266
පරිසාපිසා	174
පරිසුද්ධිකායසමාචාරා	386
පරිසුද්ධිමනොසමාචාරා	386
පරිසුද්ධිවජීසමාචාරා	386
පරිසුද්ධාජීවා	386
පරිහායාමි කුසලෙහි	278
පරිහාරකා	350
පරුපාරකං	348
පරෙ වාසා	306
පලාලපිඨකමපි	286
පලාලපුඤ්ජං	400
පලාසසා	494
පලිසපරිවතනිකමපි	236
පලිමපනො	236
පලොකතො	246
පලලඛිකං ආභුජනා	400
පවතනඵලහොජී	394
පවතෙනසිති	232
පවරො ව	182
පවිච්චෙකෙ නිකඛිතනුදුරා	286
පවිච්චෙකෙ පුබ්බඛිගමා	286
පංසුකුලානිපි	394
පසනතානං භියොසාභාවාය	468
පසාදං උපදංසෙති	158
පසාදනියෙ යාතෙ	158
පසාරිතං	202
පසාරිතබ්බං	238
පසාදාදිසමෙබ්‍රාජකබ්‍රහ්මා	456
පහාතාය	494
පහිතනො	224, 476
පහිණං	230
පහිණානි	258
පහුතජාතරුපරජතෙ	162
පහුතබ්බතබ්බසෙසා	162
පහුතවිතභූපකරණො	162

පිටසිංහලා

පා

පාවිතනියෙසු ධම්මෙසු	466
පාටිකබ්බිතබ්බාති	238
පාටිකබ්බො	322
පාටිදෙසනියෙසු ධම්මෙසු	466
පාටිභොගො	334
පාණහරාතං	278
පාණාතිපාතා	188
පාණාතිපාතස්ස වණණං භාසති	486
පාණාතිපාතා පටිච්ඡිතො	418
පාණාතිපාතා වෙරමණියා ව	
සමනුඤ්ඤා හොති	486
පාණාතිපාතා වෙරමණියා ව	
වණණං භාසති	486
පාණාතිපාති	158, 418
පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති	418
පාණාතිපාතෙ ව සමනුඤ්ඤා	
හොති	486
පාණාතං යෙව අනුද්දාය	342
පාණුපෙතා	194
පාතබ්බං	240
පාතුභාවා	250
පාදමපි ජිහ්වනෙත	236
පාදෙ පාදං අච්චාධාය	470
පාදෙ සිරසා වන්ද	280
පාදෙසු සිරසා නිපතියා	282
පාපං	340
පාපකා අකුසලා ධම්මා	294, 400
පාපකාතං කම්මාතං හෙතු	236
පාපකාති කම්මාති	334
පාපකො විපාකො	236
පාපධම්මඤ්ච	426
පාපධම්මෙත පාපධම්මතරඤ්ච	426
පාපධම්මො	174, 214, 430, 462
පාපභික්ඛු	462
පාපිකං ඉච්ඡං	278
පාපෙත පාපතරඤ්ච	424
පාහතං	236
පාමොකෙබ්බා	182
පාරුජිකං ධම්මං	464
පාරුජිකෙසු ධම්මෙසු	464
පාරිපුරියා	492
පාසාණගුලෙන ධූපෙය්‍ය	386
පාසාදිකං	202

පිටසිංහලා

පා

පාසෙන	352
පානුණේයො	220, 332, 480
පාලිපභෙදො	322

පි

පිඤ්ඤාකහකෙබ්බාපි	394
පිට්ඨං කණ්ඩුවමානො	396
පිණ්ඩපාතපටිකකතො	40
පිණ්ඩපාතහෙතු වා	476
පිතා ජිවිතා වොරොපිතො	454
පිතකසමුට්ඨානාති	166
පිපාසාය	228, 278, 296
පියාරිතං බන්ධෙය්‍ය	386
පියා වත මං කාමා	
ජනිස්සන්ති	338
පියො ව මං කායො ජනිස්සති	340
පිසුතාවාවා	272
පිසුතාවාවා පටිච්ඡිතො	418
පිසුතාවාවාය ව වණණං භාසති	488
පිසුතාවාවාය ව සමනුඤ්ඤා	
හොති	488
පිසුතාය වාවාය සමාදපෙති	418
පිසුතාවාවා වෙරමණියා ව	
සමනුඤ්ඤා හොති	488
පිසුතාවාවා වෙරමණියා ව	
වණණං භාසති	488
පිසුතාවාවො	158, 418
පිහිතො	200
පිතිසම්බොජ්ඣබ්බො	456
පිතිසුඛං	242, 292

පු

පුකකුසකුලෙ	162
පුග්ගලා	162, 300
පුඤ්ඤකෙබ්බතං	220
පුඤ්ඤති ව කාතුං	240
පුත්තමත්තං මඤ්ඤා	238
පුට්ඨජ්ජනො	242, 318
පුබ්බණ්ඩසමයං	240
පුබ්බෙතිවාසානුස්සති ඤාණාය	402
පුබ්බෙ ව සොමනස්ස	
දොමනස්සාතං අත්ථගමා	244, 292
පුරුච්චමෙත තගරස්ස	399

පිටියබ්බා

පු

පුරුණඤ්ච වෙදනං	282
පුරිමං කායං	470
පුරිමතරුනි	448
පුරිමානි දිවසානි	448
පුරිසඤ්චමෙ	228
පුරිසදමමං	218
පුරිසදමමසාරථි	396
පුරිසපරකකමෙ	228
පුරිසචිරියෙ	228
පුරිසාජානියා	222
පුරො	200

පෙ

පෙච්ච ගච්ඡාමිති	338
පෙතසෙය්‍යා	470
පෙතා උත්තානා සෙනනි	470
පෙතනිවිසයමපි	242
පෙමනියා	398
පෙමා දෙසො ජායනි	406
පෙමා පෙමං ජායනි	406
පෙය්‍යචජ්ජං	476
පෙය්‍යානි වා	396
පොතොභවිකානි	334
පොරියා වාචාය	186
පොරී	398

ඵ

ඵරනි	182
ඵරසුප්පභාරතං	226
ඵරිකා විහරනි	246
ඵරුසාවාචාය වෙරමණියා ව	
වණණං භාසනි	488
ඵරුසාවාචාය ව	
සමනුසෙද්ධො භොති	488
ඵරුසාය වාචාය සමාදපෙති	418
ඵරුසාවාචා	472
ඵරුසාවාචා පටිචිරතො	418
ඵරුසාවාවො	114, 158, 418
ඵරුසෙනපි	218
ඵරෙය්‍ය	136
ඵලං වෙ කදලිං භනනි	138
ඵලකචිරමපි	394
ඵසායනනාතං	312

පිටියබ්බා

ඵ

ඵසිනා විහරනි	166
ඵසුචිභාරො වානි	80, 282

චු

චුට්ඨො	224
චුට්ඨො සමානො	446

චෙ

චෙගුගු	214
චෙගුගුපරිවාරො	214

බ

බකුනාගාරිකො	396
බකුතානි සඤ්චිකා	68
බකුතෙති බද්ධො	68
බරිතිසඤ්චය	396
බලො පුරිසො	44
බලසමපනො	480
බලානි	274
බලිවදා	210
බලිවද්දුපමා	210
බලිසමංසිකමපි	236
බව්‍යාබාධා	140, 162
බභිඤ්චා සුපරිකමමකතා	386
බහුකරණියානි	350
බහුකාරා	132, 472
බහුනිච්චා මයං	350
බහුජනකනා	398
බහුජනමනාපා	398
බහුජනසුබාය	72, 284
බහුජනභිතාය	284
බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති	438, 484
බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවති	438, 484
බහුඤ්ච භාසනි	266
බහුදෙව උප්පජ්ජනනි	166
බහුප්පද වා	70
බහුමපි චුත්තා සමානා	390
බහුලං චිවරං	166
බහුසා ජනනා	72
බහුසුඤ්චා	14, 16
බහුසුඤ්චො	14, 46, 72, 144
බහුසුඤ්චො ධම්මධරො	344
බහුසුඤ්චො ධම්මධරොනි	
අලං වචනාය	364

පිටියබ්බා

පිටියබ්බා

බ

බහුසුසුතො සුතෙන	
අනුපපන්නො	14
බහුසුසුතො සුතෙන උපපන්නො	14
බහුසුසුතො හොති	416

බා

බාලො	6, 228
බාලො අබ්‍යන්තො	438, 484
බාලො ථෙරොක්ඛෙව	46
බාහාබලපරිචිතා	130
බාහාබලපරිචිතෙති	128
බාහිරස්ස උපාදාය	404
බාහිර ආපොධාතු	320
බාහිර තෙජොධාතු	320
බාහිර පඨවිධාතු	320
බාහිර වායොධාතු	320
බාහුලිකා	286
බාලහතිලාතා	280
බාහුසචෙව	416

බ්

බ්ලබ්බාථාලිකමපි කථෙන්නො	236
බ්ලං	66
බ්ලාසයා	66

බ්

බ්ජ්ගාම භුතගාම සමාරම්භා	398
-------------------------	-----

බ්

බ්ලාවිසයො	150
බ්ලාධානං	150
බ්ලෙඛි	108
බ්ලෙඛි පසන්නා	70
බ්ලෙඛි වා	148
බ්ලෙඛො	68, 78, 396

බො

බොධිං	124
බොධිසන්නො	250

බ්‍ය

බ්‍යන්තො සප්පරිසො	438
බ්‍යන්තා කථෙති	228, 294

බ්‍යා

බ්‍යාපජ්ජති	338
බ්‍යාපන්නවින්නො	64, 418, 490
බ්‍යාපාදපදෙසං	400
බ්‍යාපාදවිතකකං	294
බ්‍යාමමන්තො	98

බ්‍ර

බ්‍රහ්මකායිකානං දෙව්‍යානං	242
බ්‍රහ්මවකකං පවත්තෙති	18
බ්‍රහ්මවරියං	12; 396, 398
බ්‍රහ්මවරියං වුස්සති	468
බ්‍රහ්මවරියපරියොසානං	478
බ්‍රහ්මවරියානුගතිභාය	80, 282
බ්‍රහ්මවරියෙසනා	82
බ්‍රහ්මවාරිපටිකෙඤ්ඤා	462
බ්‍රහ්මභූතෙන අත්තනා	392
බ්‍රහ්මලොකෙ	44
බ්‍රහ්මාති	132
බ්‍රහ්මා වා	18, 334
බ්‍රාහ්මණං වා	154
බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤපි	392
බ්‍රාහ්මණගහපතිකා	140
බ්‍රාහ්මණපරිසා	256
බ්‍රාහ්මණමහාසාලකුලෙ	162
බ්‍රාහ්මණ සච්චාති	342
බ්‍රාහ්මණෙ	46
බ්‍රාහ්මණෙන ව පුරොභින්නෙ	396
බ්‍රාහ්මණො පුරොභින්නො	396
බ්‍රාහ්මණො වා	18, 334
බ්‍රාහ්මණො වා මහාසාලො	396

භ

භගවතො පත සාවකො	242
භගවතො පාදෙසු	76
භගවා	42, 68, 220, 396
භණ්ඩින්නං	410
භණ්ඩින්නං පටිභණ්ඩිති	294
භණ්ඩිතබ්බං මඤ්ඤති	462
භත්තද්දෙසකො	38
භද්දකං පටිභාණං	344
භද්දකං සමාධිතිමිත්තං	34
භද්දකො උමමග්ගො	344

පිටියබකා

පිටියබකා

හ

හා

හඳුන යොබබනෙන	46
හඳුන	220
හඳුන අසානානියො	480
හබබා	66
හය	66
හයදසසාවන	28
හයදසසාවනො	28
හයදසසාවි	78
හයසසඳු	464
හයගති	36, 38
හයානි	234
හරියාපියා	112
හවගන	148
හවඥාසාන	22
හවපටිලාහියානි	258
හවතණහා	22
හවතඤ්ඤා	22
හවතනං ගොතමං ධාරෙම	74
හවපටිලාහො	22
හවපිපාසා	22
හවමුච්ඡා	22
හවමපි නො ගොතමො	84
හවයොගපිසංයොගො	22
හවයොගො	20
හවරාගො	22
හවානං සමුදයං	22
හවාසවාපි	402
හවිසසනාති අනාගතමධානං	44
හවිසසනාති හොති	404
හවසිතෙහො	22
හවෙසනා	22
හවෙසු	22

හා

හාගිනි	120
හාගිනි හොති	120
හාවනාපට්ඨානං	32, 138
හාවනා බලං	276
හාවනාය	30, 492
හාවනාරතියා	56
හාවනාරතො	56

හාවනාරමනාය	56
හාවනාරාමො	56
හාවිනා	48
හාසිනං	90
හාසිනසා අනං අපානෙය්‍යං	476
හාසිනා	46, 190, 196, 398
හාසිතෙනපි	254

හි

හිකු උසසිලො	430
හිකුනි	16, 280
හිකුනි උසසිලො	430
හිකුනි පරිසා	254
හිකුනි සිලවනි	430
හිකුනු භූපසායො	280
හිකුනු පරිසා	254
හිකුනු සිලවා	430, 480
හිනානං සකානා	398

හි

හිනා	68
හියොහාවාය	30, 492

හු

හුජ්සොහි	110
හුඤ්ඤා	240
හුතතාවිං	120

හු

හුතං	190
හුතපුබ්බාහං	94
හුතවාදී	46, 398

හො

හෙරිපණවසබ්බතිණවනිනාද	
සද්දානං	226
හෙසජ්ජානං	54

හො

හො	45
හොගකකිංසං පභාය	398

සිංහල

සිංහල

සිංහල

මහා

ම

හොගසුබං	130
හොගා	124, 130
හොගෙ ලභා	124
හොගෙසු මහනතනං	478
හොජනං	120
හොජනියෙත	120
හොජනෙ මනනසුඤ්ඤා	78

ම

මකිගරු	160
මකිගරුනා	92
මකිගරු න සද්ධිමමගරු	90
මකිසස	494
මගධමහාමනෙතා	72, 334
මග්ගං	194
මග්ගා ඔකකමම	76
මග්ගෙ වා	148
මග්ගො සංඝජායති	304
මඛුරා	26
මචලපානෙන	166
මච්චුකාලමිති	166
මච්ඡිසානකො	396
මච්ඡරියසං	494
මච්ඡරී	156
මච්ඡා	26
මච්ඡරමලපරිසුට්ඨිතෙන	
වෙනසා	112, 144
මජ්ඣිමං	232
මජ්ඣිමනිකෙව	120
මජ්ඣිමං යංමං	80
මජ්ඣිම කල්යාණං	46, 396
මජ්ඣිම ගුප්තනං	182
මඤ්චා උට්ඨිතිනා	282
මඤ්චායං	64
මඤ්චාපං	156
මඤ්චපෙ	68
මඤ්චමයං	98
මනනං ව	82
මනනසුඤ්ඤා	80
මනනාභාසං	438
මනනිකං	120
මදනිමදනො	60
මදනියෙසු ධම්මෙසු	232

මදපාමාද	128
මදසං	494
මද්දසි	34
මධුකා	26
මධුමුද්දං	154
මනසා	162
මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය	32, 294, 400
මනසානුපෙකිනා	46
මනසාපි	118
මනාපං කාතුං	228
මනාපසංඝාය	166
මනාපාය	106, 110
මනාපො	406
මනිජ්ඣයං අසංවුතං	400
මනුජො	52
මනුසංතනං	88
මනුසංතනසං	472
මනුසංතනසං පාදනි	76
මනුසංසා නො භවං	76
මනනධරං	78
මනනපදං	32, 122
මනනාභාසා	272
මනෙත	276
මද්දලකා	48
මද්දලකෙති	28
මනිජ්ඣයෙ සංවරං ආපජ්ජති	294
මනොකමමන	130, 166
මනොද්ච්චරිතං	234
මනොද්ච්චරිතෙන	430
මනොමයමිති	104
මනොරමං	82
මනොසංඝාරං	306
මනොසංඝායනා භෙදා	306
මනොසුචරිතෙන	430
මමඤ්චව නුමනාකඤ්ච	2
මයුරා	26
මරණධම්මං	334
මරණධම්මො සමානො	336
මරණභයං	234
මරණසංඝාය	290
මල්යං	176
මල්ලිකානි	188
මසාණානිපි ධාරෙති	394

පිටියබ්බා

ම

මහ ණණ්ණවෙ	34
මහතා පාසෙන	352
මහතිං සාලලට්ඨිං	386
මහතො කායසං පද්‍යලෙඛා	332, 386
මහතෙතන	44
මහඬුතෙ	162
මහතනං අවිජ්ජාකකිනං	
පද්‍යලෙඛි	334
මහනතතනං	66
මහලලකා	34
මහලලකො	476
මහාඉසි	94
මහාකාරුණිකො	138
මහාකාලා	26
මහාජනකායං	466
මහානාගං	114
මහානාදෙ	88
මහානිලං	126
මහානුභාවං	250
මහාපඤ්ඤං මහාපුරිසං	72
මහාපඤ්ඤා	126, 346
මහාපදෙසෙ	326
මහාපුඤ්ඤකකිනොකොව	106
මහාපුරිසා	72
මහාපුගගණො	98
මහාභතනං	112
මහාභුතගණාලයො	280
මහාභුරිගණො	238
මහාභොගං	42
මහාභොගා මහෙසකිනා	388
මහාභොගෙ	162
මහාමනිං	142
මහාමෙඝො	52, 186
මහායසො	42
මහාවාදිං	142
මහාවීරො	32
මහාසදෙ	30
මහාසමණො	44
මහාසමුදෙ	108
මහාසයතවොසිතා	218
මහාසරං	72
මහාසාලෙ	132
මහිකා	102

පිටියබ්බා

ම

මහිවෙණි හොති	278
මහිඬුකා	94
මහිඬුකානං	250
මහි	48
මහෙසිතනං	166
මහෙසි	396
මහොදධිං	38
මහොදධිනිවාසනං	56
මංසද්‍යෙන	202

මා

මාගවිකො	396
මා ජීරිති	334
මා නිං අද්දස	352
මාතභිතා	26
මාතරි	8
මාතා ජීවිතා වොරොපිතා	454
මාතාපිතරෙ	132
මාතාපිතරො	128, 132
මාතාපිතුනනං	132
මාතිකාධරා	284
මාතුකුච්ඡිං ඔක්කමනි	250
මාතුකුච්ඡිසමා නික්කමනි	250
මාතුගාමො	156, 388
මාතුපට්ඨායකො	132
මාතුලුභිනියො	24
මාදිසො	80
මා දුස්සිති	232
මාතජඨෙඬා	66
මාතරතා	254
මාතවිතයො	254
මාතවිතයෙ ධම්මෙ	254
මාතසමුතො අයං කායො	280
මාතසමුදිතා	254
මාතාරාමා	254
මාතාරාමා පජා	254
මා නිබ්බතනීති	334
මානුෂකං	156
මානුසං	120
මානුසස්ස	120
මානුසා	106
මාතෙස්සනනි	464
මාතො පහාතබ්බො	280

පිටියිඛකා

මා	
මා පවත්, විප්පටිසාරිනො	
අනුවත්	148
මා පමාදත්	230
මාමකා	54
මා මජ්ඣි	232
මා මිඞ්ඞි	384
මා මුයනිති	232
මායාය	494
මාරකාසිකා	50
මා රජ්ජිති	232
මාරඤ්චාපි	78
මාරිස	42, 136
මාරො පාපිමා	34
මාලාකාරො	206, 244
මාලාගනුවිලෙපනං	388
මාලාගනුවිලෙපනධාරණං	
මණ්ඩනවිභ්භනට්ඨානා	398
මාලාගනුවිලෙපනස්ස	162
මාලිකො	216, 242
මා ව්‍යාධිසිති	334
මාසඤ්චාසා	140
මා හෙවං	312
මා හෙවං ආශ්‍රිතො	314
මාළං	98, 100
මි	
මිගරඤ්ඤ	50
මිගරුජා	50
මිගරුජාව	48
මිගලුද්දො	214
මිගවිසාණෙන	396
මිවණ්, ආජීවො	420, 442, 464
මිවණ්, කමමනො	420
මිවණ්, ජීවෙන ජීවනනි	104
මිවණ්, ජීවෙන ජීවිකං කපෙපති	464
මිවණ්, ඤාණි	422
මිවණ්, දිට්ඨිං	230
මිවණ්, දිට්ඨිකො	114, 418, 420, 462
මිවණ්, දිට්ඨියා	420
මිවණ්, දිට්ඨියා ව චණ්ණං භාසති	490
මිවණ්, දිට්ඨියා සමාදපෙති	490
මිවණ්, පටිපජ්ජමානො	8

පිටියිඛකා

මි	
මිවණ්, වාචො	420
මිවණ්, වායාමො	420, 442
මිවණ්, විමුතනි	422
මිවණ්, සඞ්ඝපො	420
මිවණ්, සමාධි	420, 442,
මවණ්, සති	420, 442
මිතභාණි	172
මිතනස්ස	78
මිතනාමචෙව	128
මිය්‍යාමි	158
මිලනමකිතිකං	86
මු	
මුඛාවරණං	240
මුච්චමහාති	68
මුඤ්ඤ	26
මුඤ්ඤබ්බජ්ඣනො	402
මුට්ඨසචෙව සමාදපෙති	416
මුට්ඨස්සතිං	62
මුතං	48
මුතං න මඤ්ඤති	52
මුතං භාසති	334
මුතො	52
මුතෙ අමුතවාදිනා	472
මුතෙ අමුතවාදී	434
මුතෙ මුතවාදිනා	472
මුතන කරිසං චජමානා	68
මුතනවාගො	124
මුතනපටිභානො න යුතන	
පටිභානො	260
මුතනාවාරො	394
මුතනාති	82
මුදිනා සභගතෙන චෙනසා	248
මුද්දතනා	288
මුද්දහුතෙ	402
මුඛාවසිතනස්ස	166
මුති	32
මුතිභාවො	44
මුයනති	232
මුලාලියො	26
මුසලං	466
මුසාවාදස්ස ව චණ්ණං භාසති	488
මුසාවාදා	188

පිටුබලකා

මු	
මුසාවාද, පටිච්ඡරතො	418
මුසාවාද, වෙරමණියා වණණං	
භායති	488
මුසාවාද, වෙරමණියා ව	
සමනුඤ්ඤා	488
මුසාවාදිනී	112
මුසාවාදී	112, 123, 158, 418
මුසාවාදෙ ව සමනුඤ්ඤා භොති	488
මුසාවාදෙ සමාදසෙති	418
මුසාවාදෙ	272
මුනුත්තමපි	278

මු

මුලං	158
මුලඤ්ච	118
මුලතො	72
මුලෙ ඡ්ඤෙය්‍ය	386
මුසිකා	136, 2 08
මුසිකුපමා	210
මුලහස්ස	194

මෙ

මෙසෙ	74
මෙතනචිත්තවතාය	84
මෙත්තාචිහාරිතො	30
මෙත්තාසහගතෙන වෙනසා	246
මෙත්තෙන චිත්තෙන ඵරි	136
මෙපුතං ධම්මං පනිසෙවනති	104
මෙපුතසමිභූතො අයං කායො	280
මෙපුතෙ ව හෙතුසානො	280
මෙදිනිං	250
මෙරසං	104
මොතබ්බං	52
මොතබ්බං න මඤ්ඤති	52
මොදිතා	30
මොනෙ	42
මොනෙය්‍ය සම්පන්නා	46
මොසලලං	466
මොහජං දුක්ඛං	288
මොහතනුත්තං	280
මොහනීයෙ	28, 118
මොහනීයෙසු ධම්මෙසු	232
මොහචිත්තයාය	182

පිටුබලකා

මො	
මොහවෙපුලලනං	278
මොහස්ස	494
මොහාගතිං	36, 38
ය	
යකබ්බොතිං	262
යකෙබ්බා තො භවං	76
යඤ්ච රතනිං	48
යඤ්ඤං ත වණෙණමි	84
යඤ්ඤං වණෙණනිති	84
යඤ්ඤත්ථාය	396
යඤ්ඤදෙව	154
යඤ්ඤදෙව රතනිං	146
යජාබිකරණමෙතං	32, 294, 400
යත්ථ යත්ථ පච්චාජායති	388
යත්තිමෙසං වජ්ඣමසුරියානං	250
යත්‍ර හි නාම	352, 464, 476
යථා අකුසලං	282
යථාකම්මපනාටුසො	316
යථාදිට්ඨිං	178
යථාදිට්ඨා තථාරතනිං	88
යථා ධම්මං	464
යථා ධම්මං පටිකරොසි	282
යථාපි පදුමං	48
යථාපි භුමි අවලා	82
යථාපි සෙලො	50
යථාබාලං	282
යථාභතං	88
යථාභතං නිභබ්බතො	158; 132, 430
යථාභුතං	298; 318, 386
යථාභුතං නප්පජානාති	20
යථාභුතං පජානාති	332, 402, 480
යථාමුලුහං	282
යථා යථා	468
යථාරූපානං	230
යථාරූපෙ යඤ්ඤා	84
යථාවාදී තථාකාරී	48
යථා විදිතං	178
යදිච්ඡං	30
යදෙව තත්ථ සම්මං	344, 342
යම්පච්චයාස්ස	306
යම්භායං පටිපදා	298

සිංහල

සිංහල

ස

සි

සමිදං කමම.	448
සමුතා	48
සමායං පුග්ගලො	176
සසං ලභා	124
සසංගමදෙන	80
සසස කසසචි	464, 128
සසසසිනො	28
සසා ච	126
සසො	234
සසොපටිලාහිනිං	122
සං කිසුච්චුපං	332, 386
සං කිසුච්චි විසුච්චුණං	332, 386
සං දුරෙ සන්තිකො වා	332, 386
සං විතකකං	72
සං සිඛිකප්පං	72
සංහිතං	168

සා

සා කාචි වෙදනා	332, 386
සා කාචි සසුච්චු	332, 386
සාවයොගො	126
සාවිකොච	156
සා වෙනනා	448, 286
සානුව මෙ හවිසසාහි	282
සානසස	162
සානි කානිචි කුලානි	478
සානුතානං	392
සාපනාය	80, 282
සාව	94
සාවතකං	242
සාවතකො අහොසි	352
සාවතා	52, 70, 314
සාවතාසුකං	242
සාවදෙච	80, 282
සාවධංසි වායං	
ලොණකාරකදුරකො	352
සාවපගබොහා	352
සාව මුඛරො	352
සාවසුභාසිතං විදං	74
සාවසුභාසිතං	94
සාහං ඵලමානෙයිං	282

සිට්ඨිකාමො	114, 270
------------	----------

සු

සුඤ්ඤ	34, 162
සුත්තපටිභානො න	
මුත්තපටිභානො	260
සුත්තපටිභානො ච	
මුත්තපටිභානො ච	260
සුත්තයොගො	92
සුවා	16

සු

සුභා	120
සුප්පාය	326
සුපො	34

සෙ

සෙ කෙචි සඛාරා	332, 386
සෙන පවාරෙහි	154
සෙන සෙනෙච ඛෙති	400
සෙන සෙනෙච පකකමති	400
සෙපිසස	380
සෙභුයොන	66, 476
සෙසං බො	78
සෙහි වෙසාරජෙහි	18

සො

සො බො මායං පුග්ගලො	406
සොහං	156
සොගකෙබ්මං	166, 172, 476
සොගකෙබ්මාබ්වාහනං	92, 146
සොහා	20
සොගො කාරණීයො	176
සොධාජ්චො	332, 386
සොනි වසස ආර්ථො	144
සොනිසො පදහති	224
සොනිසො මනසිකාරො	470
සොපායං	44
සොපායං ධම්මො	42
සො සසුච්චුතානං පරදනන -	
හොජ්නං	122

පිටිබඩකා

පිටිබඩකා

ර

රකබති වකඛුන්දියං	294, 400
රජනියෙසු බමෙමසු	232
රජාපථො	398
රඤ්ඤ අභගනෙතිව 332, 386, 480	
රඤ්ඤ වකකවනතිමති	256
රඤ්ඤ නාගා	68
රතනඤ්ඤ	56
රතනින්ද්‍රිවො	140
රතනුපරතො	398
රථකාරකුලෙ	162
රපිකමපි	226
රපියා රපියං	464
රහොගතස්ස	42

රා

රාගජං දුක්ඛං	288
රාගදොසමොභානං	168, 458
රාගවිතයාය	182
රාගවෙපුලලතං	278
රාගස්ස පරිඤ්ඤාය	494
රාගො විතතං අනුභංසෙති	242
රාජතො වා	128
රාජබලිං	128
රාජභයං	234
රාජභොගො 220, 332, 386, 480	
රාජයුත්තා	140
රාජා	396
රාජාවකකවනති	256
රාජාවකකවනති ථුපාරහො	470
රාජානං වකකවනති	256
රාජාතො	236
රාජාතො අධමමිකා	140
රාජාරහො 220, 332, 480	
රාමපුත්තො	348
රාහු අසුරිදො	34, 102
රාහුමුඛමපි කරොනො	236

රා

රාකබමුලං	54, 400
රාකබා	214
රාකබා ජිජ්ජනතු	396
රාකබුපමා	214
රාදමානා	396
රාදමානො	12

රු

රූපං අත්තතො සම්බුපස්සති	408
රූපග්ගං	148
රූපගතං	246
රූපපමාණො රූපපසනො	134
රූපවත්තං වා අත්තානං	408
රූපසමිං වා අත්තානං	408
රූපසොබුමමං	36
රූපසොබුමෙමන	36
රූපස්ස අත්ථබගමො	88, 172
රූපස්ස සමුදයො	88
රූපිතො වා	70

රො

රොගතො	246
රොගා	276
රොගාතභෙකන ථුට්ඨස්ස	338
රොසන්නං	410
රොසන්නං පටිරොසති	294

ල

ලජ්ජ	398
ලභා ව විවරං	56
ලපති	48
ලපා	54
ලසගතෙන	322
ලසගතෙන හජෙන	322
ලහුකෙන	94
ලහුකෙන අසතෙන	94

ලා

ලාභකාමො හොති	464
ලාභගරා	160
ලාභගරාතො	92
ලාභගරා න සභිමමගරා	90
ලාභසකකාරසිලොකපටිලාභාය	278
ලාභසකකාරසිලොකානිසංසන්ථං	52
ලාභසකකාරසිලොකො	136
ලාභී හොති විවරපිණ්ඩපාන- සෙනාසනගිලානපච්චය- හෙසජ්ජපරිකාරානං	480

ලු

ලුඤ්ඤ	340
ලුඤ්ඤ	396
ලුබ්භපමාණො ලුබ්භසනො	134
ලුබ්භිකා ලුබ්භය	386

පිටස බ්‍යා

පිටස බ්‍යා

ලො

ලොකං	162
ලොකං අභිභූය්‍ය	78
ලොකවින්නා	150
ලොකනිරොධගාමිනිඤ්ච	98
ලොකනිරොධගාමිනීපටිපදා	48
ලොකනිරොධඤ්ච	98
ලොකනිරොධො	48
ලොකනන්දිකා	250
ලොකවිදු	68, 396
ලොකසමුදයඤ්ච	98
ලොකසමුදයො	48
ලොකසමා	48
ලොකසමිං	124
ලොකස්ස	94
ලොකස්ස අන්තං	94
ලොකානුකම්පාය	284
ලොකෙ ජාතො	78
ලොකො	48
ලොකො උභයො	402
ලොකො නිශ්ඨි	344
ලොකො පරික්ඛස්සති	344
ලොමවෙධවිදො	222
ලොභිතං උපපාදිතා	454

ච

චග්ගා	462
චචතපථානි	228, 278, 296
චචනියාධිචචනියෙසු	350
චචසා පරිචිතා	46
චචිකමෙමත	130, 166
චච්චචරිතං	234
චචිසඛාරං	306
චචිසඤ්චතතා හෙතු	306
චචිසුචරිතානි	272, 438
චච්චකො	396
චච්චතරා හඤ්ඤානතු	396
චජ්ජබහුලො	262
චජ්ජසු	2
චට්ඨපචෙත්ථෙ	70
චණ්ණං	190
චණ්ණං දෙති	120
චණ්ණං භාසති	6, 158
චණ්ණපොනනිරතාය	162

ච

චණ්ණවනෙනා	68
චණ්ණවාදී	56
චණ්ණසම්පනෙනා ච	480
චණ්ණාරහස්ස	158, 190
චණ්ණජ්ජා	152, 154
චතතති	128
චතතබ්බං	220
චන්දං යාතං	388
චන්දස්ස	162
චන්ද්‍රං තං ත හොති	308
චද භනෙන පච්චයෙනාති	154
චතං	66
චතපච්චං	400
චතපච්චානි පනනානි-	
සෙතාසතානි	482
චතමුලථලාභාරො	394
චතාසයා	66
චන්තානි	82
චයාය	494
චයො අනුපපන්නා	44
චයො අනුපපන්නෙ	46
චලාභතා	196, 216
චලාභකුපමා	196
චංසඤ්ඤා	56
චසචතති	48
චස්සසතං	94
චස්සසතජ්චි	94
චස්සසතසහස්සානිති චා	276
චස්සසතාසුකො	94
චස්සසතිකො	46
චස්සසහස්සානිති චා	276
චස්සානිති චා	276
චසිතිතා	196
චසිතා	208

චා

චාකචිරම්පි	394
චාචා භාසිතා	74
චාචාය	162
චාතසමුධානානි	166
චාතා	140
චාදපාසෙන	352
චාදී	268

පිටුව බිංකා

පිටුව බිංකා

වෘ

වි

වෘයාමෝ ව	176
වෘයෝධාතුරෙවෙසා	320
වෘලකමලමපි	394
වෘවතතසි	320
වෘවතතසි සංයෝජනං	478
වෘසිහි තවෙජයස	386

වි

විකාලෙ	240
විකබ්බතා වෘ	470
විගතවජ්ඣෙ	340
විගතතණෙනා	340
විගතපිනමිද්ධො	400
විගතපරිප්පායො	340
විගතපිපාසො	340
විගතපෙමො	340
විගතමල මවෙජරෙන	126
විගතමල මවජරෙන වෙනසා	112
විගතාභිජේඛිත වෙනසා	400
විගතපකකිලෙසෙ	402
විගතො හොති	28
විසාතවා	278
විසාතසස හාති	150
විවිතිවජං පභාය	400
විවිතිවජා	28, 126
විවිතිවජාභිගුනො	126
විවජ්ඣා	136
විවජ්ඣකසඤ්ඤං	34
විජ්ඣාති	66
විජ්ජාවරණසමපනො	68, 396
විජ්ජාවරණෙන නතකරො	316
විජ්ජා ව විමුතති ව	474
විජ්ජායනතකරො	316
විඤ්ඤාණං	88
විඤ්ඤාණං අත්තතො	408
විඤ්ඤාණගතං	246
විඤ්ඤාණවනතං වෘ අත්තානං	408
විඤ්ඤාණසමිං වෘ අත්තානං	408
විඤ්ඤාණසස අත්ථගමො	172
විඤ්ඤාණසස සමුද්ධො	172
විඤ්ඤානං	48
විඤ්ඤානං න මඤ්ඤාති	52
විඤ්ඤානං භාසති	334

විඤ්ඤාතබ්බං	52
විඤ්ඤාතා	52
විඤ්ඤාතාරං න මඤ්ඤාති	52
විඤ්ඤාතෙ අවිඤ්ඤාතවාදිනා	472
විඤ්ඤාතෙ අවිඤ්ඤාතවාදී	434
විඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤාතවාදිනා	472
විඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤාතවාදී	434
විඤ්ඤාපනියා	186
විඤ්ඤාපප සන්තෙති	110
විඤ්ඤා	220
විඤ්ඤාති	56
විතකකං විතකකති	72
විතකකපථෙසු	72
විතකකවිවාරනං වූපසමා	292
විතකකා	88
විත්ථාරෙන	144
විදිනා උපට්ඨාභනාති	88
විදිනා වෙදිනා උපපජ්ජනාති	88
විදිනා සඤ්ඤා	88
විතයං	220
විතයධරා	284
විතයවාදී	46, 398
විතයෙ සන්දයොතබ්බාති	326
විතයසස	352
විනිපාතං	162, 236
විනිපාතිකා	450
විනිනා	16
විනිලකසඤ්ඤං	34
විතෙයස ලොකෙ අභිජ්ඣා	
දෙමනසසං	494
විතොදෙති	26, 228, 294
විපචිතඤ්ඤා	260
විපරිණාමධම්මාති	342
විපසානං	304
විපසානා පුබ්බධගමං සමථං	304
විපසිතබ්බාති	178
විපාකො	218, 334
විපුබ්බකසඤ්ඤං	34
විපුලෙත මහගගනෙන	246
විපපකතා	342
විහජාමි	310
විහජ්ජව්‍යාකරණීයො	90
විභූසිතාය	80

පිටස්ඛකා

පි	
විබහනාවිතනං	64
විමනි	148
විමුත්තගනං	148
විමුත්තමිනිඤ්ඤං	402
විමුත්තසමිං	402
විමුත්තනිකබ්බසං	42
විමුත්තනියං එසසිනං	418
විමුත්තනියං එසසිසං	464
විමුත්තනිසම්පන්නතරං	42
විමුත්තනිසාරං	468
විමුත්තනිසාරෙ	272
වියනෙතා	6
විරතො මෙජ්ඣා ගාමධම්මො	398
විරතො විකාලභොජනා	394
විරුග්ඝ්ථං	52
විරුග්නිසසිනං	34
විරුගාය	494
විරුගො	70, 228
විරුජේනි	320
විරියං ආරහනි	30, 132, 286, 492
විරියබලං	274, 290, 482
විරියසමාධි	492
විරියසමෙබ්බජ්ඣබ්බතං	34
විරියසමෙබ්බජ්ඣබ්බතො	456
විරිසිඤ්ඤියං	274, 288
විරියාරමෙහ	416
විරුලුතිං	54
විරුචනනි	102
විලොකිනං	202
විලොකෙනබ්බං	238
විචට්ඨෙන චේතසා	88
විචට්ඨො	200
විචට්ඨනි	276
විචට්ඨො, නිට්ඨනි	276
විචරුමි	310
විචරෙය්‍ය	194, 322
විච්ච ආකුසලෙහි ධම්මෙහි	242
විච්චෙච කාමෙහි	88, 242, 292, 400
විචිත්තං සෙනාසනං හජනි	400
විචිධා	236
විචිධා පාණං	84
විචේකජං	242, 292
විචේකනිසසිනං	34

පිටස්ඛකා

පි	
විසංයුතෙතා	24, 48
විසටං වා	402
විසනනිකං	402
විසමං	140
විසමපරිහාරජානි	166
විසමපානිනි	140
විසාරදා	16
විසෙසභාගියා සඤ්ඤානි	324
විසෙසො	242
විසංචාරියං	100, 186
විසංසමනාය	146
විහරනං	28
විහරනි	58, 120, 166
විහරනු	44
විහරනෙතා	126
විහරාමි	44, 78
විහරිංසු	44
විහරෙය්‍යනනි	42, 476
විහාසිං	44
විහිංසාවිතකකං	32, 228
විහිංසාවිතකකන	484
විහිංසා විතකකා	26
විහිංසුපරිතියා	80, 282

පි

විතදෙසනතා	232
විතමදනතා	232
විතමොහනතා	232
විතරුගනතා	232
විතරුගො	340
විනිසාරෙතො	44, 84, 190

පි

විමංසා සමාධිපඛානං - සඤ්ඤාරසමනාගතං	492
--------------------------------------	-----

පි

වුච්චනනි	128
වුද්ධා	44
වුද්ධිං	54
වුද්ධි හෙසා	282
වුද්ධො	46
වුද්ධො	476

පිටසංඛතා

පිටසංඛතා

වූ

ව්‍ය

වුභ්‍රො වෙපි	46
වුසිතං බුහවරියං	402, 478
වුසානි	52

ව්‍යඤ්ඤාසො	310
ව්‍යනානි කරොති	26

වූ

ව්‍යා

වූපකටෙය්‍යා	476
වූපසමිසානි	492

ව්‍යාකරිසාංගි	78
ව්‍යාබ්ධමමං	334
ව්‍යාබ්හයං	234
ව්‍යාපනාවිනේයා	114
ව්‍යාපාදවිතකකං	32, 228
ව්‍යාපාදවිතකේතන	484
ව්‍යාපාදවිතකේතා	26
ව්‍යාපාදසා ව වණ්ණං භාසති	490
ව්‍යාපාදෙ ව සමනුසෙද්ධො හොති	490
ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති	490
ව්‍යාපාදො	126
ව්‍යාභරතු	62

වෙ

ස

වෙච්ඡිච්ඡි	332
වෙණකුලෙ	162
වෙතෙතිට්ඨ නාලෙතො	236
වෙදනං අත්තනො	408
වෙදනගං	148
වෙදනා	88
වෙදනාගතං	246
වෙදනාතං	278
වෙදනාය වා අත්තනං	408
වෙදනාය අත්තමො	172
වෙදනාය සමුදයො	172
වෙදනාවන්තං වා අත්තනං	408
වෙදනා සොබුමමං	36
වෙදනාති	224
වෙදසිතාති	166
වෙදලං	14, 198
වෙදිසති	450
වෙසුලං	54
වෙසුලුතං	66
වෙසුලුය	30, 492
වෙය්‍යාකරණං	14, 198, 346
වෙය්‍යාකරණෙන	310
වෙරමණියා	188
වෙරොවතො	98
වෙහප්ඵලානං දෙව්‍යානං	244
වෙනාසංගතමො	94
වෙසාරජ්ජප්පතො	18
වෙසාරජ්ජාති	18

සකං පරිසං	212
සකදගාමි	168, 458
සකිදෙව ඉමං ලොකං	168, 458
සකකච්චං	284
සකකච්චා	42, 44
සකකරිසාන්ති	464
සකකා භු බො	94
සකකායතිරොධං	320
සකකායපරිඥාපනනාති	68
සකකාරකාමො	464
සකකාරගරු	160
සකකාරගරුතා	92
සකකාරගරු න සද්ධම්මගරු	90
සඛිකප්පං සඛිකපෙපති	72
සඛිකපෙපතුං	72
සඛිකසාරසමාචාරො	462
සඛිකිලෙසිකාති	334
සඛිකිලෙසිකෙති	22
සඛිං ගච්ඡති	

වො

46, 106, 220, 332, 386, 480

වොතිණ්ණසුඛද්දනං	448
වොසුඤ්ජති	262
වොසාගගපරිණාමිං	34
ඥාසාගගරතො	126

සඛිකා වා අසඛිකා වා	70
සඛිමුණ්ණිකමපි කරොතො	236
සඛිලිබ්බිතං	398
සඛිතාතුං	276
සඛිතාය කුලාති උපසඛිතමති	278

සිංහල

ස	සිංහල
සංඛ්‍යාය බලමං භාසනී	278
සංඛ්‍යාය නිසිදනි	278
සංඛ්‍යාරගනං	246
සංඛ්‍යාරවනනං වා අනන්තං	408
සංඛ්‍යාරසොබුමමං	36
සංඛ්‍යාර	88, 178
සංඛ්‍යාරානං අනුගමො	172
සංඛ්‍යාරානං සමුදයො	172
සංඛ්‍යාරා විපසන්තබ්බො	178
සංඛ්‍යාරෙ අනන්තො	408
සංඛ්‍යාරෙසු වා අනන්තං	408
සංඛ්‍යාරෙතනන	476
සංගවචණෙසා	210
සංගං	162
සංගං ලොකං	124
සංගසංවත්තනිකං	122, 128
සංගසංවත්තනිකා	106
සංගසංවත්තනිකො	110
සංගහවද්දුනි	66, 476
සංගාමගතො	226
සංගාහබලං	274, 276
සංඝං සොහෙනානි	16
සංඝහෙදාය	460
සංඝහෙදෙන නදෙනි	462
සංඝසං සමමුඛා	326
සංඝාටිපත්තනවිවරං	238
සංඝාටිපත්තනවිවරධාරණං	202
සංඝාටිපත්තනවිවරධාරණො	400
සංඝානං ආපජ්ජනානි	84
සංඝාදිසෙසං බලමං	466
සංඝාදිසෙසෙසු බලමෙසු	466
සංඝා වා ගණා වා	70
සංඝෙස වා	148
සංඝෙසාපි හිනෙතා හොති	454
සංඝෙසා විහරති	326
සචෙ	220, 254, 462, 470
සචෙ හි	136
සචවං	220
සචවචාචා	272, 438
සචවචාදී	398
සචවසකො	398
සචජ්කතො	48
සචජ්කතවා පචෙදිතානි	446

සිංහල

ස	සිංහල
සංජ්ජය්‍යාපි	322
සංඝද්දං අනන්තො	408
සංඝද්දග්ගං	148
සංඝද්ද	88
සංඝද්දගනං	246
සංඝද්දතො	218
සංඝද්දය අනුගමො	172
සංඝද්දය වා අනන්තං	408
සංඝද්දය සමුදයො	172
සංඝද්දවනනං වා අනන්තං	408
සංඝද්දවිපලාසා	100
සංඝද්දජනා	304
සංඝද්දතො වා	70
සංඝද්දමනි	98
සංඝද්දසොබුමමං	36
සංඝාපෙනබ්බං	180
සංඝානුචාරසංඝමං	218
සංඝානුචාචා	272, 438
සංඝානුචාපි	218
සතනං සමිතං	26
සතපදි	136
සතසමිති හොති	404
සතාධිපතෙය්‍යං	468
සති ව	176
සති වෙනසො	232
සතිජ්ජයං	274, 288
සතිපට්ඨානෙ	416
සති බලං	274, 482
සතිමා	72
සතිමා සුබවිහාරී	244, 292
සතිසමපජ්ඣද්දාය	88
සතිසමපජ්ඣද්දාන	400
සතිසමෙකාජ්ඣබ්බො	456
සති සුපට්ඨිතා	468
සතො	400
සතො ව සමපජානො	244, 292
සත්තනනං සමමාසමුද්ධානං	136
සත්තනිපි දුතනිති	394
සත්තා	70
සත්තා උපපත්තා	250
සත්තාගාරිකො	394
සත්තා තෙරසිකා	416, 450
සත්තාලොපිකො	394

පිටිබ්බකා

පිටිබ්බකා

ස	
සත්තාභිකමපි	394
සත්තිප්පභාරතං	226
සපේරෙ	326
සන්ධා දෙවමනුස්සායං	68, 396
සන්ධිගාරවෙනාපි	150
සද්දුති	334
සදරෙහි	22
සදෙවකෙ ලොකෙ	34, 250
සදෙවමනුස්සාය	
සද්දෙසො	134
සද්දං	124
සද්ධං පටිලභති	338
සද්ධිමගරු	160
සද්ධිමගරු ත කොධගරු	90
සද්ධිමසවණං	470
සද්ධිමො	92
සද්ධිමසස සමෙමාසාය	284
සද්ධිසස කුලපුත්තාසස	232
සද්ධා	238
සද්ධා උපාසිකා	318
සද්ධාබලං	274, 290
සද්ධා භික්ෂුනී	318
සද්ධාසමපදය	416
සද්ධාසමපනො	416
සද්ධිඤ්ඤං	274, 288
සද්ධිවිහාරිකො	460
සද්දො භොති	124, 416, 436
සනාභිකානි	76
සනෙමිකානි	76
සන්තං වෙනොවිමුත්තිං	320, 322
සන්තපෙසි	120
සන්තමානසං	76
සන්තාසං	66
සන්ති	104
සන්ති බො පන	392
සන්තිට්ඨති	304
සන්තිඤ්ඤං	76
සන්ති සත්තා ඉටුපපන්නා	250
සන්ති භොති	404
සන්තුවොයා භොති	54, 56
සන්තො සංවිජ්ජමානා	12, 90, 162
සන්ධාගාරං	396
සන්දස්සකො	186

ස	
සන්දස්සියමානානි	326
සන්දස්සති	100
සන්ද්ධිකො	108
සන්ධිවිනං සංසරිතං	2
සන්තිපාතිකානි	166
සන්තිසාදෙනබ්බං	180
සන්තිසීදති	304
සපත්තභාරොව භෙති	400
සපාමොකො	326
සපුබ්බදෙවතානි	132
සපුබ්බාවරියකානි	132
සප්පට්ඨසරණො	286
සප්පභාසං විතතං	88
සප්පිතෙලෙන	396
සප්පිමණෙධා	182
සප්පිමා	182
සප්පුරිසතරඤ්ඤ	414
සප්පුරිසඤ්ඤ	414
සප්පුරිසසංසෙවො	470
සප්පුරිසුපස්සයො	66
සප්පුරිසෙන සප්පුරිසතරො	418
සප්පුරිසො	6, 146, 418
සබ්බකමොතං අකිරියං	448
සබ්බතතතාය	246
සබ්බධි	246
සබ්බලොකෙ අතභීරතසඤ්ඤ	290, 302
සබ්බසබ්බාරසමපො	228
සබ්බසබ්බාරෙසු අනිච්චානුපස්සි	290
සබ්බසො	368
සබ්බාකාරපරිපූරනි	76
සබ්බානිස්ස තානි	82
සබ්බාවන්තං ලොකං	246
සබ්බුපට්ඨපටිතිස්සග්ගො	228
සබ්බෙ කාමා අනිච්චා දුක්ඛා	
විපරිණාම ධම්මා	342
සබ්බෙ පාණා අවජ්ඣානි	342
සබ්බෙ භවා අනිච්චා දුක්ඛා	
විපරිණාම ධම්මා	344
සබ්බං දිට්ඨං භාසිතබ්බන්ති	336
සබ්බං මුත්තං භාසිතබ්බන්ති	336
සබ්බං යඤ්ඤං	84
සබ්බං රූපං	386

පිටිබ්බකා

ස	
සබ්බං විඤ්ඤානං	
භාසිතබ්බනාති	336
සබ්බං සුතං භාසිතබ්බනාති	336
සබ්බාඤ්ඤානං	396
සබ්බාපජ්ඣං කායසංඛාරං	446, 450
සබ්බාපජ්ඣං මනෝසංඛාරං	446, 450
සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි	
කායසංඛාරං	448
සබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති	446
සබ්බාපජ්ඣං චරිතසංඛාරං	446, 450
සබ්බාපජ්ඣං වෙදනං	446, 450
සබ්බාපජ්ඣා ඵසංසා	446, 450
සබ්බාපජ්ඣාය දිට්ඨියා	458
සබ්බාපජ්ඣක කායකමෙවන	458
සබ්බාපජ්ඣක මනෝකමෙවන	458
සබ්බාපජ්ඣක චරිතමෙවන	458
සබ්බභවකාති කුලාති	132
සබ්බභවකෙ	32
සබ්බභවචාරී	220, 238
සමග්ගකරණීයං වාචං	398
සමග්ගනජ්ඣී	398
සමග්ගරතො	398
සමග්ගාරාමො	398
සමබ්බිභූතං	240
සමණපටිඤ්ඤා	462
සමණපටිසා	256
සමණබ්බාභවණා	386
සමණමචලො	166, 168
සමණචචනභෙත්ති	232
සමණපද්ධමො	166
සමණපුණ්ඩරිකො	166
සමණසුමුමාලො	166
සමණෙන වා	18, 334
සමථපුබ්බභිතමං විපස්සනං	304
සමථවිපස්සනං සුගතඥං	
භාවෙති	304
සමථො, ච විපස්සනා, ච	474
සමනකෙ	98
සමනුපසංසති	36, 246
සමනනා, චතුර්දිසා	66
සමනනාගතො	36, 44, 122, 186

පිටිබ්බකා

ස	
සමනනාගරිත්වා	226
සමපඤ්ඤා	118
සමපට්ඨනං	240
සමයං	42, 44
සමයෙන සමයං	130
සමවයසධෝසුතො	80
සමවෙතඤ්ඤාමි	468
සමසඤ්ඤා	118
සමසීලා	118
සමාදපකො	186
සමාදපෙති	100, 182, 188
සමාදභාතබ්බං	180
සමාදය සිකති	468
සමාදයෙව පකකමති	400
සමාදය සිකති සිකතිපදෙසු	480
සමාධග්ගං	148
සමාධිකානුසංසා	42
සමාධිජං	292
සමාධිජං පිතිසුඛං	244
සමාධිජ්ඣියං	274, 288
සමාධිසීලං	274, 482
සමාධිසාවනා	88
සමාධිසමිං පරිපුරකාරී	262
සමාධිසමපනනකරං	42
සමාධිසමෙබ්බාජ්ඣකො	456
සමාධිසංචරනනිකෙති	110
සමාධිසාරො	272
සමානතතතා	66, 476
සමාකා	68
සමානො	134
සමා පටිපදා	294
සමාරකෙ සබ්බභවකෙ	260
සමාතිතං විතතං	28
සමාතිතෙ විතතෙ	402
සමුතොජකො	186
සමුතොජෙති	100
සමුදයඤ්ඤා	22
සමුදාවරනාති	166, 406
සමෙති	294
සමෙනාති	128
සමොභො	134
සමපජඤ්ඤාඤ්ඤා	
සමපජානකාරී	400

පිටිබඩකා

ස	ස
සමපජානො	56, 306, 400
සමපදලෙඛා	68
සමපනාපානිමොකෙඛා	28
සමපනාසීලා	28
සමපරුසිකස්ස	230
සමපචාරෙසි	120
සමපසාදනං	292
සමපස්සමානො	464
සමපහංසකො	186
සමපහංසෙති	100
සමථපපලාපස්ස ව චණ්ණං	
භාසති	488
සමථපපලාපා පටිවිරතො	418
සමථපපලාපා වෙරමණියා ව	
චණ්ණං භාසති	488
සමථපපලාපා වෙරමණියා ව	
සමනුසෙය්‍යෙහි හොති	488
සමථපපලාපි	114, 418
සමථපපලාපෙ ව සමනුසෙය්‍යෙහි	
හොති	488
සමථපපලාපෙ සමාදපෙති	418
සමථපපලාපො	158, 272
සමිහුලා	60, 110
සමිහුලා පේරු	328
සමිහුලා බ්‍රාහ්මණා	44
සමිඛොධො සරාවාසො	398
සමිඛොධිපරායනො	150, 168, 458
සමමදෙව	478
සමමපසඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං	320
සමමපසඤ්ඤාය පස්සති	386
සමමපසධානාති	30
සමමසීතබ්බා	178
සමමා ආජ්චො	170, 422
සමමා ආයාවමානො	318
සමමාකමමනොනා	170, 422
සමමාඤ්ඤි	170, 422
සමමාදිට්ඨිං	230
සමමාදිට්ඨිකා	114
සමමාදිට්ඨිකො	170, 422, 454
සමමාදිට්ඨියා ව චණ්ණං භාසති	490
සමමාදිට්ඨියා ව සමනුසෙය්‍යෙහි	
හොති	490
සමමාදිට්ඨි හොති	490

පිටිබඩකා

ස	ස
සමමාදුකතිකකයාය	18, 468
සමමාධාරං	140
සමමාධාරං තානුප්‍රපච්චෙජ්ජයා	322
සමමාපටිපජ්ජමානො	10
සමමාමානාභිසමයා	320, 478
සමමාවදමානො	168
සමමාවාචො	170, 422
සමමාවායාමො	170, 422
සමමාවිමුතති	170, 388, 422
සමමාසති	60, 422
සමමාසති ධම්මපදං	62
සමමාසති	170, 442
සමමාසමාධි	60, 170
සමමාසමාධි ධම්මපදං	62
සමමාසමාධි	422
සමමාසමාධි හොති	442
සමමාසමුද්ධස්ස	18
සමමාසමුද්ධො	44, 68, 396
සමමාසමෙඛාධිං	232
සමමා සීහනාදං තදථ	458
සමමා සුඛං පරිහරති	128
සමමිඤ්ජිතං	202
සමමිඤ්ජිතං වා බාහං	44
සමමිඤ්ජිතබ්බං	238
සමමිඤ්ජිතෙ පසාරිතො	400
සමමිඤ්ජිතයා	44
සමමුඛා මෙතං සුතං	326
සමමුඛා පටිගහතිතං	326
සමමුඛිභූතො	148, 310
සමමොදනියං කථං	44, 84, 190
සමමොදි	84, 120
සමමොදිංසු	44
සමමොහං ආපජ්ජති	338
සයං අභිඤ්ඤා	12, 166, 446
සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඛා	282, 478
සයානස්ස වෙපි භික්ඛුනො	26
සයානොපි භික්ඛු	28
සරණං ගච්ඡාමි	134
සරණං ගතං	194
සරමු	136
සරුගො	134
සරිතං	402
සරිතා	72

ස	පිටුවකිනා
සරුපවවණය	396
සලලතො	246
සවිවාරං	232
සවිතකකං	242
සවිතකකං සවිවාරං	292
සවුපාදතොව සමානො	318
සවානකානො	108
සෙවව අරනිං සහති	58
සසඬබාර පරිනිබ්බාසී	300
සසීසං පාරුපිනා	280
සසුරමපි	146
සසුරෙපි	146
සසුසතමනාති	68
සසුසතො ලොකොති	82
සසුසමණ බ්‍රාහ්මණීයං	34
සසුසමණ බ්‍රාහ්මණීයං පජාය	250
සසුසාති	140
සසුසුයාපි	146
සසුසුමපි	146
සහ උපජ්ඣායෙති	124
සහ ඤාතිති	124
සහන්වා	120
සහධමමිකා වාද්‍යනුපාතා	64
සහධමමෙන	18, 124
සහව්‍යතං උපපජ්ජති	242, 308
සහසාරාති	76
සහාපි දුකෙකත	12
සහාපි දොමනසොන	12
සහායකොපි	150
සහිතානං අනුප්පදානා	398
සහිතා සහිතසු	266
සංකිලෙස ධමමං යෙව	474
සංයතින්ද්‍රියං	76
සංයුතො	22
සංවට්ටති	276
සංවත්තනාති	124
සංවරං ආපජ්ජති	32, 400
සංවරන්වා	52
සංවරප්පධානං	138
සංවරප්පධානාය	32
සංවරාය පටිපජ්ජති	32, 294
සංවාසමනාය	146

ස	පිටුවකිනා
සංවාසා	110, 114
සංවිජ්ජති	222
සංවිගො	224
සංවෙගං	66
සංවෙගං ආපජ්ජති	220
සංවෙජ්ජනියාති	232
සංසාරං තාතිවත්තති	402
සා	
සා අත්තමනා නොති	254
සාකභකෙබ්බාපි	394
සාකුන්තිකො	396
සාබාපලාසං	326
සායොයසා	494
සාණානිපි ධාරෙති	394
සාථලිකා	286
සාන්වා	396
සාන්වා	46
සාධුකං උග්ගහෙනවා	326
සාධු නිර	280
සාධු සාධු භික්ඛු	344
සානුවජ්ජො	6, 484
සානුසෙති	20
සාපදෙසං	46, 398
සාමං පසාසති	224
සාමඤ්ඤබ්බං	54
සාමඤ්ඤව	224
සාමාක භකෙබ්බාපි	394
සාමිකමපි	146
සාමිකො	114
සාමිවිකමමං	348
සාමිවිපටිපනො	110
සායනතිශකමපි	394
සායනසමයං	60, 342
සාසිතබ්බං	240
සාරපට්ටොරො	214
සාරමං යඤ්ඤං	84
සාරමාසා	494
සාරා	272
සාරාණීයං	44, 84
සාරිකානං	278
සාරිකාති	224
සාරො	214

පිටසංඛ්‍යා

සා

සාලොභිතො වා	224
සාවකසංඛ්‍යා	70, 110
සාවකානං	468
සාවජ්ජය දිට්ඨියා	456, 484
සාවජේන කායකමෙත	262, 456, 484
සාවජේන මනෝකමෙත	262, 456, 484
සාවජේන චචිකමෙත	262, 456, 484
සාවජේජා	6, 262, 438, 484
සාහං	236
සාහුතෙය්‍යකානි	132

සි

සිකනිං පච්චකාය	238, 240
සිකනානිසංසං	468
සිකනානිසංසමිදං	468
සිකනාසාජීව සමාපනේනා	398
සිකඛිතො	94
සිඛ්ඪි	54
සිඛ්ඝාටකෙන සිඛ්ඝාටකා	464
සියා බො පන	148
සිරිංසපාති	136

සී

සීතස්ස	228, 278, 296
සීතිභූතො	392
සීලකනිකාස්ස	42
සීලකනිකේත	440
සීලග්ගං	148
සීලතො	234
සීලච්ඡි	114, 174
සීලවා	46, 144, 214, 436
සීලසම්පදා	124
සීලසම්පන්නො	78
සීලසාරෙ	272
සීලෙසු න පරිපූරකාරී	262
සීලෙති	110
සීසං ඡිද්දථ	464
සීසචේජ්ජං	464
සීසස්ස වා	178
සීහනාදං නදති	18, 66

පිටසංඛ්‍යා

සී

සීහසෙය්‍යං කපෙපති	86
සීහසෙය්‍යා	470
සීහො මිගරජා	66, 470

සී

සුකරං	106, 108, 276, 398
සුකුසලො	310
සුඛඤ්ච	290
සුඛඤ්ච කායෙන	පරිසංවේදෙති 244
සුඛං දෙති	120
සුඛදුක්ඛං	306
සුඛපරිසංවේදී	392
සුඛබහුලා	68
සුඛවිපාකං	128
සුඛවිපාකො	106, 110
සුඛස්ස ව පභාණා	82, 244, 292
සුඛස්සාභාරා	106
සුඛා ව	162
සුඛා පටිපදා ඛිප්පාභිඤ්ඤා	288
සුඛා පටිපදා දකුභිඤ්ඤා	288
සුඛෙති	128
සුගත	44
සුගතචිතයො වා	284
සුගතීං	124, 162
සුගතො	68, 184, 396
සුග්ගතීනං	286
සුවරිතං	162
සුවිභූතෙන අත්තනා	398
සුඤ්ඤතො	246
සුඤ්ඤ පරපපවාදා සමනේති	458
සුණාති	324
සුතං	48
සුතං න මඤ්ඤති	50
සුතං තෙතං	46
සුතං භාසති	334
සුතකච්ඡි	444
සුතජාතස්ස	72
සුතධරො	46
සුතචතො අරියසාවකස්ස	242
සුතවා	346
සුතවා නිබ්බේධික පඤ්ඤා	346
සුතසන්නිවයො	46

	පිටුව
සුනානඤ්ච ධම්මානං	186
සුතෙ අසුතවාදිනා	472
සුතෙ අසුතවාදී	434
සුතෙ සුතවාදිනා	472
සුතෙ සුතවාදී	434
සුතනං	14, 198, 346
සුතනනනං	284, 286
සුතෙන ඔතාරෙතබ්බානි	326
සුඤ්ඤං අනතානං	234
සුඤ්ඤවාසානං දෙවානං	246
සුඤ්ඤන හතේන	322
සුතබ්බෙතිපි බාද්‍යපෙනෙත	236
සුතයො හොති	286
සුපටිපන්නො	110
සුපාපිකා දස්සනාය	388
සුපපවාසාය	120
සුබ්බවා හොනති	286
සුභතිණ්ණානං දෙවානං	244
සුභාසිනං	94
සුරමිවනති	104
සුරුමෙරයපානා	104
සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා	112, 188
සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාසිනී	112
සුරියපජ්ජානො	270
සුරියපපභා	268
සුරියභා	268
සුරියාලොකො	270
සුලහඤ්ච	54
සුවධො	98
සුවිසොධිනං	386
සුවුපසනනවිතො	400
සුසමාතිනා	54
සුසානං	400
සුසුකාභයං	238
සුසුකාභයස්ස භිතො	242
සුසුකාලකෙසො	46
සුසුසුති	252
සුකරිකො	396
සුපට්ඨිනා හොති	290, 302

	පිටුව
සෙබ්බලානි	290
සෙබ්බො හොති	166, 172
සෙට්ඨා ච	182
සෙද්වකඛිතතා	130
සෙද්වකඛිතොති	128
සෙනාසනං	166
සෙනාසනභෙත්තු	20, 56, 476
සෙනාසනානං	54
සෙනාසනෙන	122
සෙමහසමුට්ඨානානි	166
සෙය්‍යං කප්පෙති	396
සෙය්‍යං කප්පෙනති	470
සෙය්‍යථාපි අස්සනරී	138
සෙය්‍යථාපි කදලී	138
සෙය්‍යථාපි තලො	138
සෙය්‍යථාපි නාම	44
සෙය්‍යථාපි වටුකා	146
සෙය්‍යථාපි චෙළ	138
සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං	388
සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස	162

	පිටුව
සො කායො න හොති	306
සොකෙති	238
සොබුමමානි	36
සොනං ඔදහනි	252
සොතබ්බං	52
සොතබ්බං න මඤ්ඤති	52
සොනා	226
සොනාපන්නො	150, 168, 458
සොනෙන සද්දං සුත්වා	32, 294, 400
සොභී	128
සොභීනා පාරං ගමස්සති	386
සොපිස්ස පභිණො හොති	408
සොමනස්සදොමනස්සානං	82
සොරවෙවන	220
සොවගතිකං	128
සොවගතිකො	110
සොවවස්සකරණෙනි ධම්මෙති	286

පිටසබ්බකා		පිටසබ්බකා	
හ		හි	
හට්ඨකෙබ්බාපි	394	හිනාය	106, 110, 284
හත්ථපඡේදාතිකමපි	236	හිරිමත්තපපං	146
හත්ථපාදමපි ඡිද්දනෙන	236	හිරිබලං	290
හත්ථමපි ඡිද්දනෙන	236	හිරිමතාය	416
හත්ථපලෙඛනො	394	හිරිමා හොති	416, 436
හත්ථගවාසස්වල්ලවාපට්ඨගහණො	398	හිනං වා පණ්ණිනං වා	332 386
හත්ථදමමසාරපි	226	හිතවිරියොති	26
හත්ථමපි	226	හිතා අකතායති	298
හදයභිගමා	398	හිතායාවතති	238, 240
හනාමි	218, 220	හෙ	
හනතා	226	හෙතු	154
හද්දවද්දති	350	හො	
හරිතුපලිතතාය	396	හොති ව න හොති ව	82
හානහාගියා සඤ්ඤාති	324	හොති තථාගතො	82

ශ්‍රද්ධිපත්‍රය

2

පිටුව	පෙල	අශ්‍රද්ධ	ශ්‍රද්ධ
11	7	සැරැ	සැරැ
21	18	—	මහණහට
27	41	—	හිඳුනාවු
51	27	දෙවින්	දෙවියන්
52	6	සොනබබ	සොනබබ
61	15	ලැබේ	ලැබෙත්
78	11	දෙවුපපත්‍රය	දෙවුපපත්‍රය
88	29	පඤ්ච	පඤ්චසු
89	26	ප්‍රකටව	ප්‍රකටව ...
94	8	උපප්පති	උපප්පති
113	37	කරුණු	කරුණු වූ
119	10	හැහැවිදු	හැහැවිදු
126	2	මුත්තාවාගො	මුත්තාවාගො
126	28	පිටිදිනා	පිටිදිනා
160	1	4.2.4-5	4.2.4.3-4
168	38	ලොකා	ලොකා
172	11	අත්තමො	අත්තමො
176	23	අධිපඤ්ඤාමමවිපස්සනාය	අධිපඤ්ඤාමමවිපස්සනාය
183	26	නො ප්‍රිපත්තේ	නො පිප්‍රිපත්තේ
184	4	දෙසවිතායාය	දෙසවිතායාය
184	11	චං	චං
190	5	වෙරමණ්ණා	වෙරමණ්ණා
206	1	5.3.1.4-5	4.3.1.4-5
210	20	වසිතා	වසිතා ච
212	14	පරගචචණේයා	පරගචචණේයා ච
212	17	බලිදෙය්	බලිචදෙය්
224	28	සනෙතා	සනෙතා
224	29	ලොකාසම්	ලොකාසම්
224	38	හද්‍රො	හද්‍රො
229	40	මේ	යම්
236	13	වොර	වොරං
236	34	සලකසි	සලකසි
239	3	බස්තනුව	බස්තනුව
249	27	චතුත්තප්‍රග්‍යාලසුත්තං	චතුත්තප්‍රග්‍යාලසුත්‍රය
266	1	4.3.3.8-9	4.3.4.8-9
270	1	චත්තාරො උදාහර්	චත්තාරො?
296	17	අනාසවෙයංසු	අනාසවෙයංසු
297	25	සංහිදුව	සංහිදුවයි
299	12	ප්‍රණීත යයි, ප්‍රණීතයයි	ප්‍රණීතයයි
301	19	ඇද්ද	

පිටුව	පෙළ	අශුද්ධ	ශුද්ධ
307	10	අභිසංසකරණය	අභිසංසකරණය
309	33	බවට මේ	මේ බවට
309	44	පඤ්චස්කන්ධභාවය	පඤ්චස්කන්ධභාවයට
310	4	තද්ධිමුතෙතා	තද්ධිමුතෙතා
340	10	තෙරාගො	වීතරාගො
346	38	භගවනනිං	භගවනනං
351	40	දුන්කලේතෝ	දුන් කලි තෝ
358	34	පාරිකඤ්ඤා	පාරිකඤ්ඤා
360	11	විමනිව	විමනි ව,
362	3	ඉතිපිසම්මසරසීති	ඉතිපි සම්ම සරසීති
362	34	ඉතිපිසම්මසරසීති සරාමි සම්ම, ඉදම්පි සම්ම සරසීති	ඉතිපි සම්ම සරසීති සරාමි සම්ම, සරාමි සම්මාති
366	7	අත්තභාවපටිලාභො	අත්තභාවපටිලාභො
366	10	දුක්ඛප්පඤ්චාති	දුක්ඛඤ්චාති
376	29	උසොසා ව අප්‍රතිපපටිවෘත්තිව	උසොසාලනි ව අපපටිවෘත්ති ව
378	6	උසොසාලනි ව	උසොසාලනි ව
378	7	බග්ගපජ්ජා	බග්ගපජ්ජා
379	5	පාරිඤ්ඤා	පාරිඤ්ඤා
384	25	අකුක්කුකජානං	අකුක්කුච්චකජානං
386	4	භෙ	තෙ
386	31	අබ්බන්ධව	අබ්බන්ධව
387	29	තපොජ්ඣප්පාදාදකියත	තපොජ්ඣප්පාදාද තොකියත
387	30	තපොජ්ඣප්පාදා හර කොට ඇති	තපොජ්ඣප්පාදා හර කොට තැති
393	21	උපයාස	උපයාස
403	14	අන්තිකෙක්	අන්තිකෙක්
404	9	ඵවසමිති	ඵවසමිති
408	12	ජායති, තිං	ජායති
410	18	ඵවසමිති හොති	ඵවසමිති හොති
410	25		ඵවසමිති න හොති
412	2	ඵවසමිති හොති	ඵවසමිති හොති
412	11	ඉමිතා ඵවසමිති	ඉමිතා ඵවසමිති
471	21	වෙන්ව ම ...	වෙන්ව ම ප්‍රථමධ්‍යානසට
479	13	මාහිබ්බහවයාසීය කෙළවරකොට ඇති	මාහිබ්බහවයාසීයාගේ පයාසීයානස වූ